

กระบวนการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยผ่านการเล่าิทานชาดก:
กรณีศึกษา ชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

นางวิไลนา โมพัฒน์ตามไท

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**The Process of Building a Culture of Peace in Thai Families using
the Jataka Tales: A Case Study of Ton Pao Communities,
Sankampaeng District, Chiang Mai Province**

Mrs.Winchana Mopattamthai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Thai Studies

School of Liberal Arts

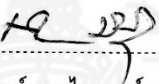
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในครอบครัวไทยผ่านการเล่านิทานชาดก:
กรณีศึกษาชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางวิลชนา โมพัตตามไท
แขนงวิชา ไทยคดีศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรบุรินทร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ ยะหะกร

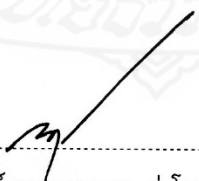

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ มีกุลศล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรบุรินทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ ยะหะกร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิมิชัย)

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยผ่านการเล่านิทานชาดก:

กรณีศึกษา ชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางวิไลษา โมพัดตามไท รหัสนักศึกษา 2541000374 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(ไทยคดีศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรบุรินทร์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ ยะหะกร **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเนื้อหาเรื่องเล่านิทานชาดก 2) ศึกษาผลของการใช้นิทานชาดกในการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทย 3) ศึกษาปัญหาในการสร้างสันติวัฒนธรรม ผ่านการเล่านิทานชาดก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 17 ครอบครัว เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) เรื่องเล่าชาดก มีเนื้อหาในการสร้างสันติวัฒนธรรม ในด้าน การรู้จักการให้อภัยกัน การเคารพซึ่งกันและกัน การควบคุมความโกรธ การลดความรุนแรง มีความห่วงใยกัน 2) ผลของการใช้นิทานชาดกส่งผลให้ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมากขึ้น กล่าวคือ ทำให้สมาชิกในครอบครัว เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน ก็รู้จักการให้อภัยกันมากขึ้น มีความเคารพซึ่งกันและกันมากขึ้น ระหว่างคนต่างรุ่นและรุ่นเดียวกัน อีกทั้งทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่แสดงอาการ โกรธ โมโหและลดความรุนแรง เมื่อเกิดข้อขัดแย้งหรือเกิดปัญหาภายในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความรักความห่วงใยกันมากขึ้น ก่อให้เกิดการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัว 3) ปัญหาที่พบในการสร้างสันติวัฒนธรรม ผ่านนิทานชาดก คือประการแรก ในบางครอบครัวยังมีสมาชิกในครอบครัวที่อ่านหนังสือไม่ออก ประการที่สอง กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่สนใจที่จะฟังนิทาน ประการที่สามคือ ผู้เล่านิทานยังไม่สามารถเล่านิทานให้น่าสนใจได้

คำสำคัญ สันติวัฒนธรรม ครอบครัวไทย นิทานชาดก

Thesis title: The Process of Building a Culture of Peace in Thai Families using the Jataka Tales: A Case Study of Ton Pao Communities, Sankampaeng District, Chiang Mai Province

Researcher: Mrs. Winchana Mopattamthai; **ID:** 2541000374; **Degree:** Master of Arts (Thai Studies) **Thesis advisors:** (1) Dr. Chitra Veeraburinon; Associate Professor; (2) Dr. Sarayudth Yahakorn; Assistant Professor. **Academic year:** 2017

Abstract

The purpose of this research is to 1) study and analyze the Jataka Tales, 2) study the result of using Jataka Tales in building a culture of peace in Thai families, 3) study the problems of building a culture of peace through the use of the Jataka Tales.

The research methodology used was Action Research with 17 participating families. The research instruments used were interview forms and observation forms. The analysis of the data used the descriptive analysis method.

The results of the research was 1) The Jataka Tales had content that helped build a culture of peace in the area of forgiveness, respect for one another, controlling anger, reducing violence and caring for each other. 2) Using the Jataka Tales showed significant changes in family relationships. In particular there were changes in a willingness to forgive, in mutual respect for each other between different generations, in controlling one's anger, in lessening violent speech and behavior, and in showing love and care towards each other which led towards building a culture of peace in the families. 3) The problems found in using Jataka Tales to build a culture of peace were first, some family members could not read, secondly, some members of the test groups were not interested in listening to stories, and thirdly, the story-tellers did not know how to tell stories in an interesting and fun way.

Keywords: Culture of Peace, Thai Families, Jataka Tales

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรรา วีรบุรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ มิกุลส ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เจนนพกาญจน์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์นี้ตั้งแต่ต้นจนกระทั่ง สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณครอบครัวของผู้ร่วมการวิจัย จำนวน 20 ครอบครัว ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อการเสริมสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งต่อไป ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.มารค ตามไท สามีผู้เป็นพลังในการขับเคลื่อนวิธิตคิด และ สนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเด็กชายโมณวิ โมพัตตามไท บุตรชายผู้เป็นแรงหนุนใจ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้ตลอดมา

วิลชานา โมพัตตามไท

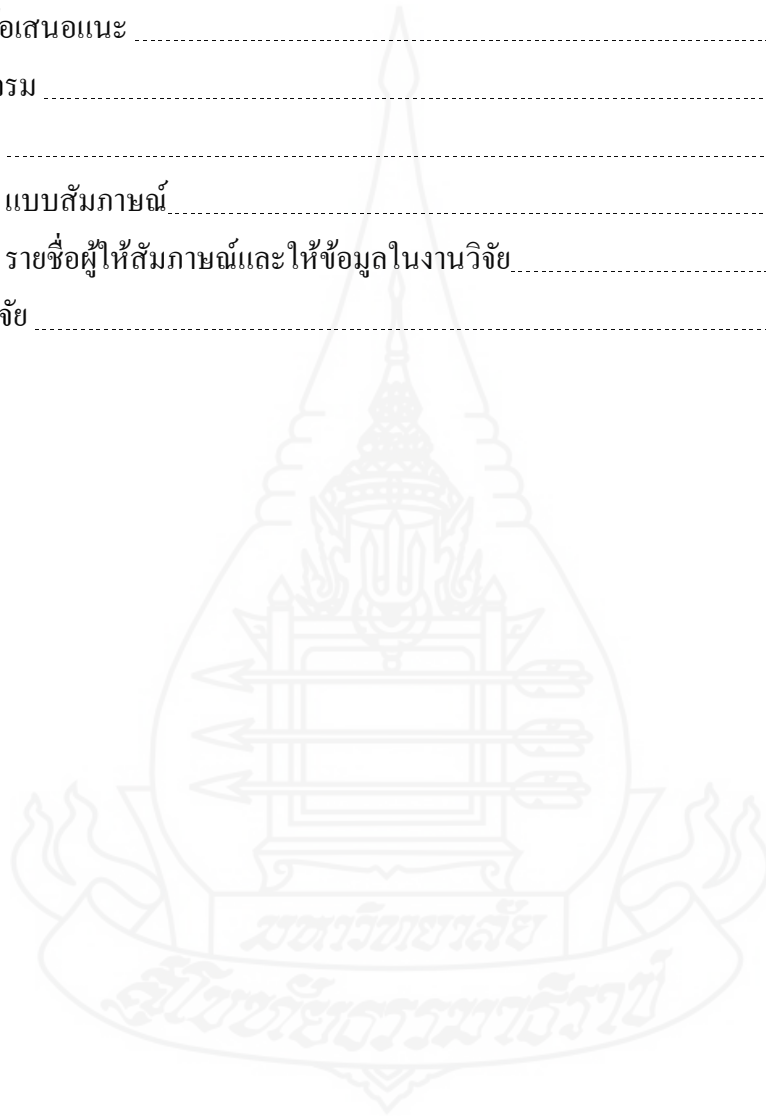
เมษายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	8
ขอบเขตกลุ่มที่ศึกษา	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	15
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	16
ศึกษาความหมายของครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในช่วง พ.ศ. 2554-2559	16
ความสำคัญของการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งโดยการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม ในครอบครัว	24
สันติวัฒนธรรมหมายถึงอะไร? มีผลกระทบอย่างไรหากขาดสันติวัฒนธรรม	32
ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดในการศึกษาวิจัย	41
ความหมายของขาดก นิทาน และความสำคัญของการเล่านิทาน	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว	143
วิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว	144

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	215
สรุปการวิจัย	221
ข้อเสนอแนะ	222
บรรณานุกรม	224
ภาคผนวก	228
ก แบบสัมภาษณ์	229
ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลในงานวิจัย	364
ประวัติผู้วิจัย	368

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงเครื่องมือการวิจัย ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างสันติ วัฒนธรรมในครอบครัวนิทานจำนวน 20 เรื่อง	70
ตารางที่ 3.2 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครอง ผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง	138
ตารางที่ 3.3 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครอง ผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง	139

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย มีการใช้ความรุนแรงในการจัดการกับความคิดเห็นต่างนั้นเพิ่มสูงขึ้น การเกิดขึ้นดังกล่าวเกิดจากบุคคลมีความต่างทางความคิดและขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ขาดความเคารพต่อกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลขาดการสื่อสารที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในการยอมรับซึ่งกันและกัน ขาดความเชื่อมโยงในความคิดที่จะแลกเปลี่ยนความเห็นหรือยอมรับฟังซึ่งกันและกัน รวมทั้งการที่บุคคลคิดว่าทัศนคติของตนเองนั้นถูกต้อง ฉะนั้นคนที่เห็นต่างจึงเป็นฝ่ายผิด จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ต้องย้อนกลับมาดูไปที่สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแห่งแรกที่มีบทบาทในการเกิดการบ่มเพาะวิธีอยู่ร่วมกับคนอื่นและส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นวงกว้างต่อไป อิทธิพลที่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมส่วนหนึ่งมาจากรูปแบบการดำเนินชีวิตของครอบครัวที่เปลี่ยนตามยุคสมัยพัฒนา ตามสถานการณ์ของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างรวดเร็ว จึงเป็นที่สังเกตว่า ด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีนี้ทำให้หลายครอบครัวเลี้ยงลูกด้วยวิทยาการสมัยใหม่ ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ ผ่านไอแพด ไอโฟน โทรทัศน์ วิดีโอ อุปกรณ์การเล่นอินเทอร์เน็ตสมัณานาชนิด เป็นผู้ช่วยในการดูแลบุตรหลานแทน ด้วยสภาพการณ์ของอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้มีผลกระทบให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของครอบครัว ทั้งพ่อ แม่ ลูก ห่างเห็นกัน แต่ละคนต่างเป็นอิสระต่อกันหมกมุ่นอยู่กับเทคโนโลยีสู่โลกออนไลน์ที่เด็กตั้งแต่วัยอนุบาลเป็นต้นไปสามารถเข้าถึงง่ายเรียนรู้ด้วยระบบสัมผัสเพียงใช้นิ้วแตะหน้าจอ ภาพและเสียงแสดงหน้าจออย่างรวดเร็วจึงเป็นสิ่งยั่วยู่ให้ผู้ใหญ่ที่เห็นว่าเป็นภาระหนักในการดูแลเด็กให้ปลอดภัยได้นั้นมีสิ่งเดียวที่จะสขบความซนของเด็กได้นั้นคืออุปกรณ์ออนไลน์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ที่ผู้ใหญ่จะสรรหามาให้เพื่อเด็กจะได้อยู่นิ่งๆ ไม่รบกวนหรือออกไปเกรนนอกบ้าน สังคมครอบครัวใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่นอกบ้านทำงานหนัก เรียนหนัก บ้านเป็นเพียงที่พักพิงเมื่อยามสมาชิกหมดภารกิจพ่อแม่ทำงานเหนื่อยกลับบ้านมาบ้านอยากพักผ่อนบ้างเป็นผลให้ความใกล้ชิดสนิทสนมตามแบบธรรมเนียมไทยลดลง

นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กไทยในยุคนี้มีการแสดง ออกหลายอย่างที่ผู้ใหญ่ เรียกว่าเป็นปัญหามากขึ้นเช่นเรื่องที่เด็กมีความเป็นตัวของตัวเองสูงมีการแสดงความคิดของตนเองที่รุนแรงต่อต้านความคิดของผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กหลายคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว โต้ตอบผู้ปกครองด้วยความ

รุนแรง มีพฤติกรรมทำประชดทำร้ายตัวเอง ไม่เชื่อฟังเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อน ใช้สารเสพติดนานาชนิดทั้งที่รู้เป็นสิ่งที่ให้โทษต่อร่างกาย มีพฤติกรรมกวนเมืองก่อวุ่นสร้างวุ่นแค้นแค้นผู้อื่นจากการเกิดความรุนแรงที่กระทำต่อผู้อื่นซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้รายงานผลการวิจัยในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านจิตวิทยา ด้านสังคมได้สะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงนั้นจุดเริ่มต้นมักเกิดขึ้นมาจากครอบครัวเป็นลำดับแรกและผลของการซึมซับวัฒนธรรมความรุนแรงนี้ได้ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ก่อความรุนแรงได้ง่าย ในภาพรวมของสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้อาจเรียกได้ว่าครอบครัวไทยปัจจุบันขาดสันติวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตร่วมกัน

หากย้อนกลับไปดูที่ครอบครัวเราสามารถหาทางออกได้หากครอบครัวเอาใจใส่โดยควบคุมไม่ให้มีการทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัว พ่อแม่ตระหนักรู้ในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรปลูกฝังให้สมาชิกในครอบครัวเห็นคุณค่าในตนเองที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดคุณค่าต่อผู้อื่น สมาชิกในครอบครัวสามารถจัดการอารมณ์ระงับความไม่พอใจจากบุคคลอื่นได้ และสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้อื่นอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ใช้ความรุนแรงแม้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็น การปลูกฝังทัศนคติในเด็กให้เกิดความรักในสันติสุขมีความสมานฉันท์เมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมบนฐานของความแตกต่างได้นั้นต้องเริ่มต้นที่ความเข้าใจของพ่อแม่ผู้ปกครองถึงการเกิดความสมานฉันท์ขึ้นนั้นต้องมีสันติวัฒนธรรมในตนเองด้วย การปลูกฝังสันติวัฒนธรรมโดยผ่านความเข้าใจจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก โดยการปรับตัวไปพร้อมกับสังคมยุคสมัยใหม่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นดึงดูดความสนใจของเด็ก ๆ เป็นสิ่งที่ต้องใช้ความ มุมานะ เพื่อให้เกิดสันติวัฒนธรรมในตัวเด็กให้ได้ ประการแรกต้องมีสมมุติฐานว่ามีความเป็นไปได้ ประการที่สอง ต้องเชื่อว่ามีแนวโน้มจะเกิดขึ้น ประการที่สาม คือเห็นว่าสันติวัฒนธรรมจะเป็นประโยชน์ ประการที่สี่ เชื่อว่าเป็นการจัดการระเบียบสังคมที่คนในสังคมจะต้องยอมรับในหลักการและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งสิทธิและความรับผิดชอบต่าง ๆ ด้วย

การสร้างสันติวัฒนธรรมควรปลูกฝังให้กับเด็ก ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นซึ่งสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับความร่วมมือ การแบ่งปัน และวิธีการจัดการกับความขัดแย้งได้ โดยไม่ใช้การแก้แค้นซึ่งครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างกระบวนการปลูกฝังสันติวัฒนธรรมในครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถกระทำได้ด้วยการศึกษาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมีเรื่องพูดคุย ถามไถ่ เอาใจใส่ดูแลอบรมสั่งสอนด้วยใจที่ไม่รุนแรงทั้งกิริยา วาจา และสามารถทำได้ด้วยกระบวนการเล่าเรื่องหรือเล่านิทานในครอบครัว ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยผ่านการเล่านิทานชาดก

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการเนื่องจากต้องการไม่เพียงแต่หาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวแต่ต้องการให้สันติวัฒนธรรมเกิดขึ้นจริงใน

ครอบครัวที่ร่วมการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ 20 ครอบครัวในชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นจริง พร้อมกับการได้ความรู้ใหม่เกี่ยวกับกระบวนการนั้นจำเป็นต้องเผชิญกับอุปสรรคเฉพาะในการ ดำเนินการสัมภาษณ์ครอบครัวที่ร่วมการวิจัย รวมถึงในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา แต่ข้อดีของการ วิจัยแบบนี้ คือการที่ชีวิตครอบครัวของ 20 ครอบครัวดีขึ้นทำให้คุ้มกับการต้องฝ่าอุปสรรคที่กล่าว ไว้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเชื่อมโยงระหว่างการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยปัจจุบัน (พ.ศ.2560) และการที่ครอบครัวไทยขาดสันติวัฒนธรรม

สังคมยุควัฒนธรรมเปลี่ยนวัยรุ่นสมัยใหม่มักอยู่ก่อนแต่งอายุของวัยรุ่นอยู่ก่อนแต่งมี อายุระหว่าง 14-20 ปี มีเพิ่มมากขึ้นเป็นเพราะวัยรุ่นปัจจุบันเข้าโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยที่อยู่ ห่างไกลบ้านห่างสาขาท่าพ่อแม่ผู้ปกครองการติดต่อกันง่ายด้วยการใช้โทรศัพท์ การเดินทางที่ง่าย สะดวกรวดเร็วจึงมีโอกาสพบปะนัดเจอกับบุคคลที่ตนเองพึงพอใจและแอบช่อนหรือปกปิด ผู้ปกครองและมักหลีกเลี่ยงไม่พันท้องในวัยเรียนหรือผู้หญิงวัยทำงานอยากมีบุตรจึงหาวิธีการ การแพทย์ช่วยให้มีบุตรได้หรือทั้งพ่อและแม่เสียชีวิตการดูแลบุตรจึงอยู่ในความดูแลของสถาน สงเคราะห์หรืออยู่กับพี่น้องปู่ ย่า ตา ยายและญาติหรือพ่อแม่ทำงานต่างจังหวัดฝากญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นผู้เลี้ยงดูแทนตนเองหรือครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าทั้งปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ ทั้งหมดนี้ ล้วนมีปรากฏการณ์ของการขาดสันติวัฒนธรรมส่งผลต่อเด็กทำให้เด็กมีปัญหาส่งต่อถึงปัญหาใหญ่ ในสังคมนี้ ปัญหาวัยเด็กเล็กที่พบ ปัญหาเด็กขโมยของ ปัญหาเด็กก้าวร้าวชกต่อยเพื่อน ปัญหา เด็กแกล้งเพื่อนรุนแรงหรือล้อเลียนเพื่อน ปัญหาเด็กพูดโกหก ปัญหาเด็กขาดการแบ่งปันน้ำใจ ปัญหาเด็กไม่ยอมรับคำขอโทษ ปัญหาเด็กสมาธิสั้น

ปัญหาวัยรุ่นที่พบ ปัญหาวัยรุ่นแสดงอารมณ์รุนแรงโมโหร้ายทำร้ายผู้อื่น ปัญหาวัยรุ่น ดิตยาเสพติด ปัญหาวัยรุ่นทำร้ายร่างกายให้ถึงแก่ความตายกับบุพการีของตนเอง ปัญหาทำร้าย ตนเองเมื่อเกิดความเสียใจหรือท้อใจหรือพบปัญหาชีวิต ปัญหาความเห็นแก่ตัวยึดตนเองเป็นหลัก โดยให้ผู้อื่นเดือดร้อนแทน ปัญหาการรวมกลุ่มแข่งขันสร้างความเดือดร้อนต่อส่วนรวมขาดสำนึก ที่ดี

ปัญหาวัยรุ่นผู้ใหญ่ ประพฤติผิดข่มขืนบุตรตนเอง ปัญหาทำร้ายคู่ที่หมายปองคู่สมรสคู่ สามีภรรยา ปัญหาการควบคุมอารมณ์โกรธโมโหในที่สาธารณะ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในชีวิต

คู่ ปัญหาการเลี้ยงดูบุตรด้วยอารมณ์รุนแรงก้าวร้าว ปัญหาประพาศติพิศในกามการแข่งชิงคู่ครองของคนอื่น ปัญหาการข่มขืนแล้วฆ่า ปัญหาเก็บความแค้นไว้ในใจไม่รู้จักการให้อภัย ปัญหาการติดสิ่งเสพติดและการพนัน ความเห็นแก่ตัวและเอาเปรียบผู้ที่ช่วยเหลือ การเอาผลประโยชน์จากผู้ที่มีน้ำใจต่อตนเอง การอยากได้มากกว่าที่เป็น การอิจฉาริษยาผู้ที่มีมากกว่าตนเอง

กล่าวโดยทั่วไปแล้วครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ต้องผ่านการเรียนรู้การบ่มเพาะนิสัยใจคอและบุคลิกภาพแต่สถานะครอบครัวปัจจุบันไม่ได้เอื้อต่อการส่งเสริมให้เด็ก ๆ มีสันติวัฒนธรรมในตนเองและอะไรทำให้ขาดสันติวัฒนธรรมในครอบครัว

สาเหตุที่ครอบครัวไทยปัจจุบันขาดสันติวัฒนธรรม

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่มีหลากหลายปัญหาในด้านการใช้ความรุนแรงมากขึ้น ทั้งการใช้อารมณ์ การใช้ภาษาที่ก้าวร้าว การแสดงความไม่พอใจเมื่อใช้รถใช้ถนนร่วมกันความเห็นแก่ตัว ความไม่มีน้ำใจต่อกันมีสาเหตุมาจาก

1. สิ่งปฏิบัติกันมาด้วยความคุ้นเคยกับความรุนแรง

ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเพราะเทคโนโลยีเข้ามากระทบชีวิตเทคโนโลยีที่ทำให้ชีวิตของบุคคลเปลี่ยนแปลงมากที่สุดขณะนี้คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์แท็บเล็ต ไอแพด โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ ซึ่งเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย เด็กน้อยอายุไม่ถึง 2 ขวบ มีพี่เลี้ยงเป็นเทคโนโลยีแสดงภาพเคลื่อนไหวที่มากหลากหลายเลือกให้ลูกน้อยนอนดูเมื่อพ่อแม่เห็นว่าอยู่หนึ่งและไม่รบกวนภาพที่เห็นเช่น ดูหนัง เล่นเกม ดูการ์ตูน ดูละคร ดูภาพข่าวขัณฑ์ดลก ฯลฯ การแสดงภาพเหล่านี้กำลังถูกแทรกซึมความรุนแรงด้านอารมณ์โดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้โปรแกรมที่สามารถทำให้ทุกคนติดต่อสื่อสารและเป็นเพื่อนกันง่ายๆ ทั้งเห็นหน้าตาและได้ยินเสียงโดยไม่ต้องพบตัวจริงเป็นการพัฒนาระบบการสื่อสารที่ได้ผลดีอย่างเช่น ไลน์ อินสตาแกรม และเฟสบุ๊ก โปรแกรมเหล่านี้มีประโยชน์จริงแต่ก็มีผลกระทบไม่น้อยต่อครอบครัวที่ไม่รู้จักแยกแยะและหลงใหลมากเกินไป ผลที่เกิดจากการขาดยั้งคิดและปฏิบัติกันต่อเนื่องกับความหลงใหลในการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างบ้าคลั่งเมื่อนำภาพต่าง ๆ ที่แสดงในอุปกรณ์ไร้สายอยู่ที่ไหนก็ดูได้ไร้ขีดจำกัด รับรองภาพชัด เสียงชัดในทุกเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยอุปกรณ์ที่ใช้เพียงนิ้วจิ้มเบาๆส่งผลต่อเด็กและบุคคลเพราะสิ่งที่กระทำจนกลายเป็นการปฏิบัติกันด้วยความคุ้นชินกับความรุนแรงด้วยภาพสื่อที่แสดงให้เห็นให้ได้ยิน บางครอบครัวกลายเป็นปัญหาใหญ่เกิดความหึงหวงกระทำรุนแรงฆ่าฟัน ปัญหาไม่มีเวลาให้ลูก ภาพข่าวสารที่ส่งต่อถึงความก้าวร้าวและรุนแรงของผู้คนทั่วทุกมุมโลก เช่น ภาพข่าวอหิชาลักษ์ณะวิธีการฆ่า ข่มขืน การทำร้ายตบตี การขับรถก่อแค้นและทำร้ายฝ่ายตรงข้าม เกิดอันตราย การใช้วาจาคำพูดคำกราด การแสดงภาพวิถีลักษ์ โมย ภาพการกระทำทารุณทั้งต่อมนุษย์

และต่อสัตว์ ภาพที่เห็นถึงการกระทำรุนแรง เด็กที่ยังไม่สามารถแยกแยะออกได้หรือแม้แต่ผู้ใหญ่ หากได้รับการฟังและดูซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ก็เป็นบ่อเกิดของอารมณ์รุนแรงซึมซับโดยไม่รู้ตัวได้

นอกจากความคุ้นชินด้านเทคโนโลยีไร้สายที่มีผลกระทบต่อบุคคลทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้เห็นจากสื่อต่างๆ ที่ง่ายต่อการเข้าถึงนั้น ความรุนแรงและการขาดความยับยั้งชั่งใจเกิดขึ้นกับตัวบุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรงกับความรุนแรงอีกด้วยกล่าวคือ บุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรงกับความรุนแรงนี้จะบ่มเพาะจนเกิดเป็นนิสัยก่อเกิดความก้าวร้าวแอบซ่อนอยู่เบื้องลึกของจิตใจที่ไม่อาจรู้ได้ว่า จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ออกมาเมื่อใดหรือบางคนอาจแสดงความก้าวร้าวออกมาบ่อยครั้งทั้งการกระทำและวาจาต่อคนในครอบครัวและต่อบุคคลทั่วไปอีกประเด็นหนึ่งที่ก่อให้เกิดความคุ้นชินต่อความรุนแรงหรือการแสดงความก้าวร้าวออกมา คือการได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจเมื่อถูกล้อเลียนถูกเหยียดหยาม ถูกแกล้งหรือเห็นและได้ยินผู้อื่นถูกแกล้งถูกล้อเลียนเหยียดหยามเป็นเรื่องสนุก

2. การขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการหรือวิธีการอบรมสั่งสอนบุตร

สังคมไทยในอดีตการสอนบุตรหลานจะเน้นการกระทำความดีโดยหาที่พึ่งทางศาสนาพาเข้าวัดฟังธรรม หากลูกหลานคือก็จะใช้ไม้เรียวตีเป็นการสั่งสอนหรือใช้การเล่าเรื่องเป็นการเปรียบเทียบการใช้หนทางเป็นตัวต่อให้ได้คิดตาม ครอบครัวอยู่กันหลายคนในบ้านหนึ่งหลังหรือญาติพี่น้องก็จะปลูกบ้านอยู่บนพื้นที่เดียวกันทำให้หากเมื่อใดใครมีปัญหาในสิ่งใดมักจะปรึกษาหารือกันเสมอเด็กๆ อยู่ในความดูแลของผู้ใหญ่อย่างใกล้ชิดช่วยกันเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้รู้จักถูกผิด กาลเวลาผ่านไปทุกสิ่งทุกอย่างรวมถึงชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาที่เข้ามาอย่างรวดเร็วผู้คนมีการศึกษามากขึ้นหนทางของการทำมาหากินขยายเขตมากขึ้นอาชีพขยายจากเกษตรกรรมไปสู่อาชีพอื่นๆ มากขึ้นสร้างเสริมรายได้ตามแต่ถนัดของแต่ละบุคคลระบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงจากโรงเรียนในชนบทมีเด็กๆ เรียนกันจำนวนมากเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการแข่งขันศักยภาพของผู้เรียนความหวังของผู้ปกครองก็เปลี่ยนแนวคิดใหม่ให้เรียนในเมืองจะได้มีศักยภาพสูงขึ้นตามความเชื่อ โรงเรียนในชนบทถูกปิดลงเด็กขยายเข้าเมืองสู่การเรียนที่ต้องใช้เวลาในการเดินแต่เช้าตรู่ต้องเร่งรีบทานอาหารแต่งตัวเตรียมพร้อมนั่งรถรับส่งไปโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงเริ่มขยับสู่ฐานของการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นเด็กในวัยเรียนจึงต้องมีแต่เรียน วันหยุดต้องเรียนพิเศษไม่มีโอกาสอย่างเต็มที่กับเวลาของตนเองที่จะได้วิ่งเล่นพ่อแม่ผู้ปกครองจึงต้องดิ้นรนในการหาเงินเพื่อมาจุนเจือค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามที่โรงเรียนเรียกร้อง ผู้ใหญ่เองก็เห็นความสำคัญของการเรียนมากขึ้นโดยเน้นทัศนคติให้เด็กได้คิดว่าไม่อยากจะให้ลูกหลานต้องมาทำงานลำบากตากแดดหาเงินอยู่กลางท้องทุ่งเหมือนพ่อแม่ เด็กเริ่มได้รับการปลูกฝังให้เรียนและใช้เวลากับการเรียน ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ผิดต่อรูปแบบของการใช้เทคโนโลยีต่อเด็กผู้ใหญ่ยังไม่มี

ความเข้าใจมากเพียงพอที่จะแนะนำหรือคอยระวังเพราะการพัฒนาของโปรแกรมเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้ผู้ใหญ่ตามไม่ทันการพัฒนาในด้านนี้เมื่อเห็นว่าบุตรหลานใช้ได้ใช้เป็นจึงปล่อยปะละเลยที่จะเอาใจใส่ด้วยเหตุของความไม่รู้และเข้าถึงไม่เป็นจึงเกิดปัญหาขึ้นบางครอบครัวปฏิเสธไม่ได้ว่ายุคสมัยเปลี่ยนเด็กโตเร็วในช่วงผ่านเปลี่ยนจากยุคเทคโนโลยีเข้ามาสู่ยุคดิจิทัลซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วครอบครัวรุ่นใหม่ที่ทันเทคโนโลยียุคดิจิทัลนี้เติบโตและเรียนรู้เร็วเมื่อมีครอบครัวจึงมีความเชื่อมั่นเพียงแต่ช่วงยุคสมัยของตนมักต่อต้านความคิดเก่าๆ รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย มักต่อต้านคำบอกกล่าวดีๆ ที่สืบรุ่นมา ความรู้ในการอบรมสั่งสอนพ่อแม่ส่วนใหญ่ในยุคดิจิทัลมักขาดทักษะเช่นเรียนรู้ว่าสิ่งไหนดีและสิ่งไหนไม่ดีต่อการเลี้ยงดูและการสอนเด็กเพื่อให้ทำตามหรือเพื่อปฏิบัติดีแต่ขาดทักษะในการพูดในวิธีการหรือกระบวนการสอนเด็ก บางครอบครัวมักใช้คำพูดหรือวาจาที่รุนแรงในการบอกกล่าวหรือสอนลูก ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวขาดความร่วมมือกันภายในครอบครัวเช่นพ่อหรือแม่คนเดียวคนหนึ่งเข้มงวดรู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรสอนลูกให้ปฏิบัติดีหรือไม่ดีรู้ว่าควรจัดการความรับผิดชอบต่อตนเองอย่างไรเมื่อมีการกล่าวบอกรับวิธีการต่อบุตรแต่กลับไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกคนที่อยู่ร่วมครอบครัวอย่างเช่นผู้เป็นพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ในการช่วยกันสนับสนุนเพื่อให้เกิดผลที่ดีต่อตัวเด็กแต่กลับขัดแย้งและสวนทางต่อวิธีการสอนนั้นๆ เด็กเมื่อกระทำผิดหรือกระทำสิ่งใดที่ไม่ถูกต้องผู้ใหญ่สอนหรือตักเตือนผู้สอนหรือผู้ที่ตักเตือนมักขาดทักษะในการควบคุมอารมณ์หรือควบคุมการกระทำรุนแรงของตนเอง การสอนจึงมักมีอารมณ์โกรธ โมโห และใช้อารมณ์กระทบกระทั่งบดบังสมองกับการสอนสั่ง หรือการว่ากล่าวตักเตือนเด็กด้วย ผู้ปกครองขาดความรู้หรือหลักจิตวิทยาในการพูดกับเด็กว่าเด็กแต่ละช่วงวัยควรมีคำพูดเช่นใดและภาษาเช่นใดเมื่อพูดแล้วเด็กจะให้ความร่วมมือต่อการสอนว่ากล่าวตักเตือนนั้น

3. การขาดความเข้าใจในวิธีกระทำหรือปฏิบัติที่จะให้อภัยผู้อื่น

สังคมไทยมีผู้นับถือศาสนาที่มีความหลากหลายแต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ตามหลักคำสอนของศาสนาในความเชื่อของตนเองแม้ศาสนาแต่ละศาสนาจะสอนให้ผ่อนเบากับชีวิตการละเว้นหรือกระทำแต่ความดี มอบความรักให้ผู้อื่นตามหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มนุษย์มีความเชื่อและยึดถือปฏิบัติก็ตามแต่เพราะมนุษย์มีจุดอ่อนที่มักมีความโกรธ และมีความแค้นจึงหาวิธีและสร้างความเข้าใจให้หลุดพ้นจากความโกรธความแค้นเป็นไปได้ยากซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้การสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้อภัยซึ่งเป็นหลักสำคัญข้อหนึ่งของสันติวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นยาก ยิ่งเวลาผ่านไปจากความเป็นเด็กซึ่งไม่เคยถูกบ่มเพาะนิสัยให้รักการให้อภัยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันเป็นการปูพื้นฐานไม่ให้เป็นคนโกรธง่าย ก้าวร้าวและเจ็บแค้น ในใจฝังลึกเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่นิสัยความโกรธ โมโหง่ายและมีความแค้นก็จะฝังอยู่ในจิตใต้สำนึกของผู้ใหญ่คนนั้น

4. การดิ้นรนเอาตัวรอดในยุคบริโภคนิยม

ครอบครัวแข่งขันกับเวลาเพื่อหาเงินใช้จ่ายสนองความอยากได้ในวัตถุ จึงไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลานสิ่งกระตุ้นให้เกิดในยุคนี้คือโซเซียลมีเดีย (พ.ศ.2559) เป็นยุคที่ล่อแหลมในการติดต่อสื่อสารในยุคของการใช้สื่อเป็นใหญ่ในการเผยแพร่ภาพและเสียงการปรุงแต่งด้วยภาพของการโฆษณาชวนเชื่อ พัฒนาการของเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศต้องเปลี่ยนแปลงผู้คนดิ้นรนในการหาเพื่อสนองความสะดวกสบายของตนเอง ระบบการเงินใช้ระบบใช้ก่อนผ่อนทีหลังมีหนี้สินผูกพันไม่รู้จบสิ้นและเพิ่มพูนจำนวนมากขึ้นด้วยความโลภมากไม่พอเพียงไม่พอใจต่อสิ่งที่ตนเองมีการแสวงหาเงินจึงเพิ่มมากขึ้น จึงมีข้ออ้างว่าไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนหรืออยู่ใกล้ชิดกับบุตรได้ตามความโหยหาของบุตร จึงเลี้ยงลูกด้วยอำนาจของเงินและอำนาจของอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพียงหวังให้ลูกพึงพอใจเท่านั้น พ่อแม่เองไม่เคยได้รับประสบการณ์การแสดงความรักและใจดีและการอบรมสั่งสอนที่ดีจากรุ่นปู่ย่าตายายมาตั้งแต่เด็ก จึงเป็นการแสดงตัวอย่างที่พ่อแม่ไม่รู้วิธีและไม่เห็นความสำคัญเมื่อมาถึงรุ่นลูกรุ่นหลานจึงไม่รู้วิธีในการสอนบ่มเพาะนิสัยอีกทั้งยุคสมัยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของครอบครัวจึงทำให้ความสำคัญในการบ่มเพาะนิสัยให้เป็นคนในลักษณะครบพร้อมในด้านสันติวัฒนธรรมลดต่ำลงในสังคม

5. การเห็นตัวอย่างหรือได้รับการบอกกล่าวคำสอนที่ตรงข้ามกับหลักสันติวัฒนธรรม

การสอนให้ตอบโต้ผู้อื่นหากตนเองถูกรังแกหรือถูกแกล้งถูกทำร้ายหรือแกล้งคนอื่นเห็นเป็นเรื่องตลกโดยไม่คิดถึงความรู้สึกของคนถูกแกล้งแสดงถึงความไม่เคารพต่อผู้อื่นและการส่งทอดการถูกเหยียดหยามผู้อื่นเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติ เป็นต้น การกล่าวดูถูกเหยียดหยาม เช่นการกล่าวถึงบุคคลว่ายากจน หรือการรังเกียจสีผิวที่ไม่เหมือนตนเอง การดูถูกรังเกียจว่าเป็นชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่า เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์เรื่องเล่าชาดกและคัดเลือกเรื่องเล่าที่เข้าข่ายการสร้างสันติวัฒนธรรมโดยปรับภาษาให้ง่ายต่อการอ่านและความเข้าใจมากขึ้น

2.1 เพื่อทดลองใช้นิทานชาดกที่เรียบเรียงแล้วสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยที่มีเด็กอายุ 7- 12 ปี ทัศนศึกษา ชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาแนวทางการแก้ไขในข้อค้นพบจากการวิจัยและส่งเสริมความสำเร็จจากการนำนิทานชาดกใช้เล่าในครอบครัวสร้างสันติวัฒนธรรมนำไปใช้ต่อ

3. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 การศึกษาวิเคราะห์เรื่องเล่าชาคจากนิบาตชาค 547 เรื่อง ที่มีอยู่ในคัมภีร์ขุททกนิกายของพระสุตตันตปิฎกรวมพิมพ์ในหนังสือพระเจ้า 500 ชาติ ธรรมสภาและสถาบันสันติธรรมจัดพิมพ์เพื่อคัดเลือกเรื่องชาคที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

3.1.1 การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น

3.1.2 การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโห จากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น

3.1.3 การรู้จักยับยั้งความโกรธและโมโหของตนเองได้

3.1.4 การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด

3.1.5 การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ

การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน: ในความเป็นมนุษย์ควรเคารพความคิดเห็นที่ได้แสดงออกต่อกันไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ ไม่แบ่งว่าเป็นเด็กที่ดื้อด้อยหรือเป็นผู้ใหญ่ที่สูงส่งด้วยอาชีพการงานและฐานะมีการปฏิบัติเท่าเทียมต่อกันมีการให้ออกาสเท่ากัน

การเคารพสัตว์ร่วมโลก : ไม่ทำร้าย ทำลาย รุกรานด้วยเห็นว่าเป็นสัตว์

การเคารพสิ่งแวดล้อม : สิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์ที่ทุกสิ่งในโลกใช้ร่วมกันไม่รุกรานให้สิ่งแวดล้อมบนโลกเกิดคุณค่าต่ำหรือด้อยคุณค่าเป็นการแสดงถึงการเคารพสิทธิของลูกหลานได้ดำรงอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่ดี

การไม่เลือกใช้ความรุนแรงทั้งวาจาและการกระทำในการแก้ไขปัญหามีวิธีแก้ไขปัญหาคด้วยการไตร่ตรองถึงเหตุและผล

3.2 มุ่งเน้นศึกษาทดลองนำนิทานชาคไปเล่าสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยกรณีศึกษาชุมชน ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3.3 ศึกษาปัญหาแนวทางการแก้ไขในข้อค้นพบจากการวิจัยและแนวทางการส่งเสริมเพื่อนำไปใช้ต่อ

4. ขอบเขตกลุ่มที่ศึกษา

ศึกษาวิจัยครอบครัวไทยที่มีเด็กหญิงเด็กชาย อายุ 7 -12 ปี อาศัยอยู่ด้วยกันในครอบครัว จำนวน 20 ครอบครัว

4.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

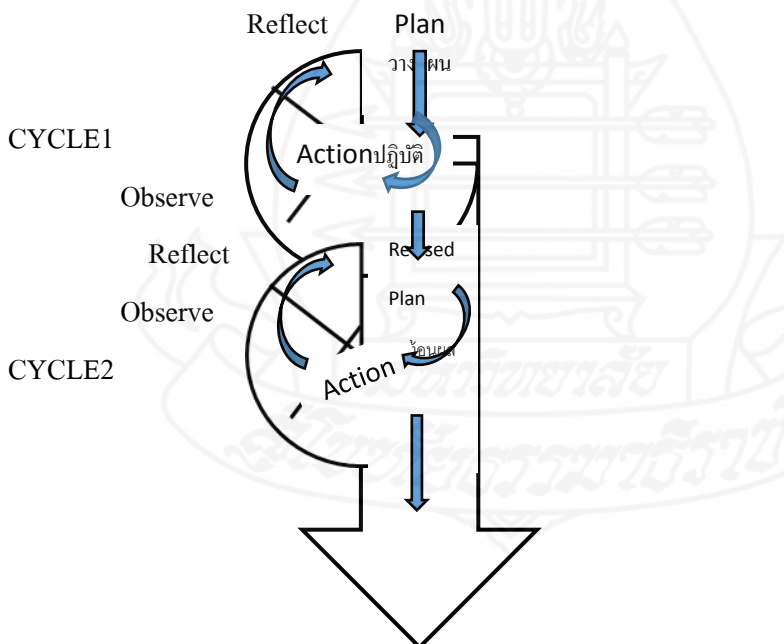
กรณีศึกษาในชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

4.2 ขอบเขตระยะเวลา

ตามระยะเวลาของการจบหลักสูตรมหบัณฑิตศึกษา

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบทฤษฎี : การวิจัยนี้ใช้กรอบโครงสร้างทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยยึดหลักแนวคิดตามทฤษฎีของ Stephen Kemmis (วรรณคดี สุทธิรัตนกร, 2556, น. 70)

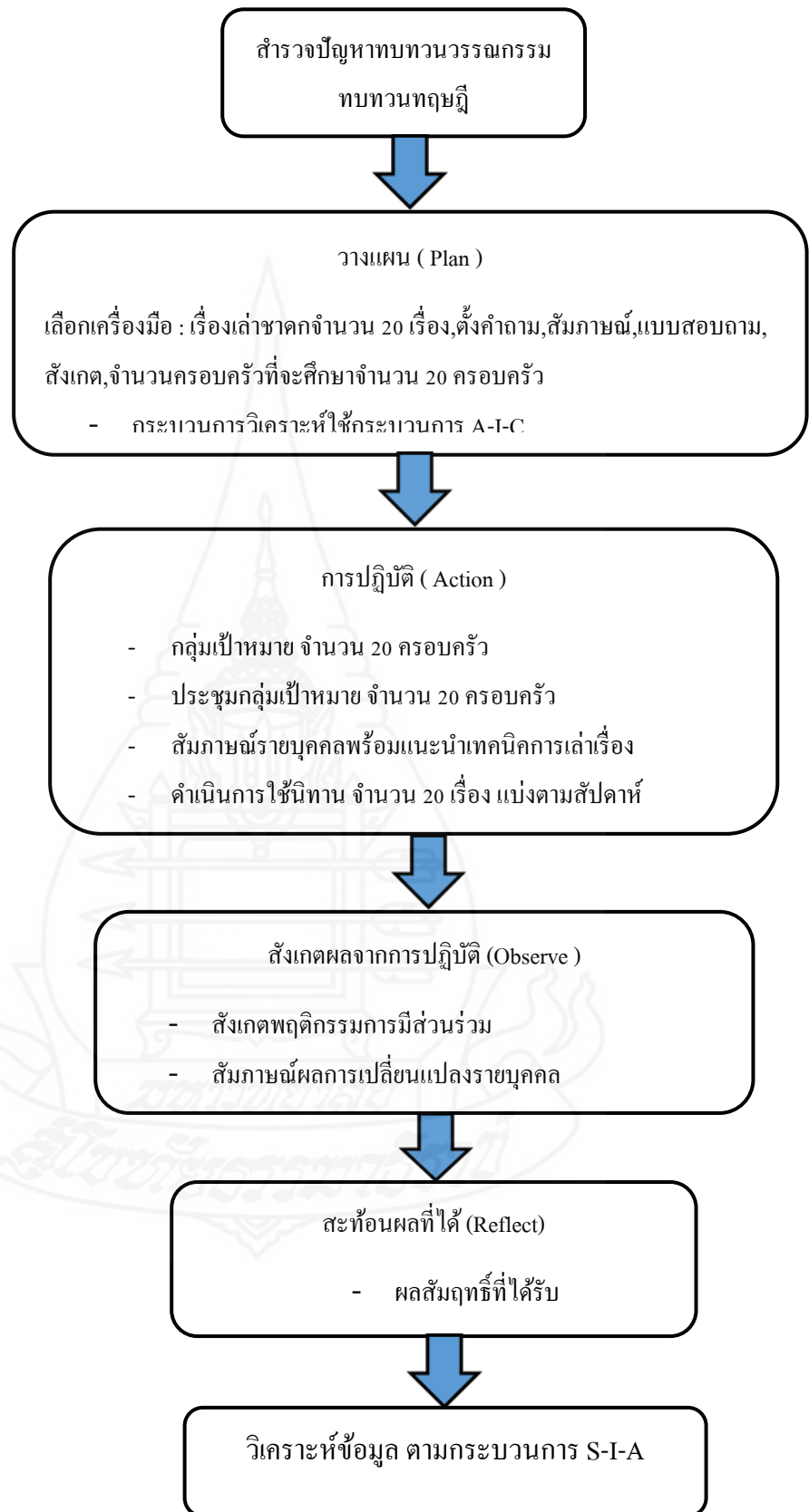

กรอบแนวคิดและกระบวนการวิจัย โครงสร้างทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทยผ่านการดำเนินทานชาดก

กรณีศึกษา ชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แสดงแผนการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการ S-I-A

การวิเคราะห์สรุปผลใช้เทคนิคกระบวนการ S-I-A (Self Change–Influenced Change–Appreciation)

S-I-A หมายถึง รูปแบบที่ดูการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้เล่านิทาน (S) ดูการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวโดยที่ได้รับอิทธิพลจากการเล่านิทานและจากการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เล่านิทาน (I) และการเห็นผลจากผู้เล่านิทานได้ตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว (A)

หลักการ S-I-A คือ การค้นหาคุณค่าของความเป็นมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุขเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระบบสังคมครอบครัวและขยายสู่สังคมใหญ่อยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมไม่แบ่งแยกในคุณค่าความสูงต่ำของความเป็นมนุษย์ รวมถึงการให้ความรักธรรมชาติและสัตว์ร่วมโลก (รศ.ดร.มารค ตามไท, 2560)

ความสัมพันธ์ของ S-I-A มี 3 ระดับ คือ

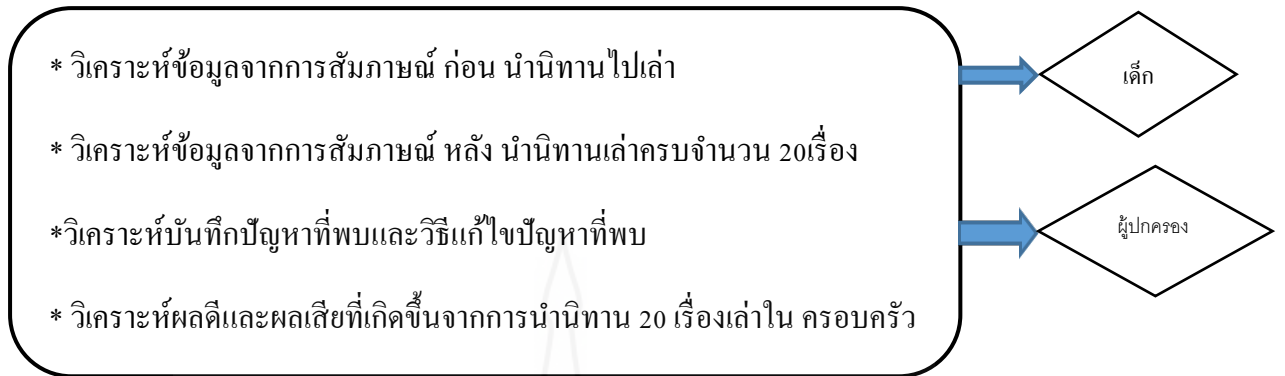
1. การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน (Self Change)
2. การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังนิทานเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน (Influenced Change)
3. การที่ผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว (Appreciation)

❖ การวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการ S-I-A (Self Change–Influenced Change–Appreciation)

กระบวนการ S-I-A	การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว
1) การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน (Self Change)	พลังจากความเข้าใจที่จะสร้างสันติวัฒนธรรมให้กับบุคคลเมื่อต้องเผชิญอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขไม่มีความขัดแย้งที่รุนแรงยอมรับความคิดเห็นต่างของบุคคลอื่นเคารพซึ่งกันและกันเข้าใจเขาเข้าใจเราเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น หากไม่มีสันติวัฒนธรรมในบุคคลก็เป็นไปได้ว่าผลกระทบที่ไม่สามารถควบคุมได้ก็จะเกิดขึ้นในสังคมอย่างรุนแรงต่อเนื่อง นิทานจึงเป็นส่วนส่งพลังสร้างความเข้าใจเป็นเรื่องที่คอยควบคุมอำนาจฝ่ายจิตใจให้เข้มแข็งได้

กระบวนการ S-I-A	การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว
<p>2) การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังนิทานเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน (Influenced Change)</p>	<p>2) พลังของผลกระทบไปสู่ “ผู้อื่น” โดยที่ผู้อื่นไม่ได้อยู่ในอำนาจการควบคุมของเรา ตัวอย่างเช่น แม่เล่านิทานเกี่ยวกับการแบ่งปันน้ำใจ ตัวเราฟังนิทานจากแม่แล้วเห็นชอบต่อคำพูดที่แม่เล่าตัวเราจึงนำไปปฏิบัติด้วยการแบ่งปันน้ำใจต่อผู้อื่น (ด้วยอำนาจควบคุมคือเราควบคุมตัวเราให้ทำ)ผู้อื่นได้รับน้ำใจจากตัวเรา ผู้อื่นเห็นถึงน้ำใจและได้รับน้ำใจที่เราให้จึงแสดงน้ำใจตอบกลับเราดังนั้นผลกระทบจึงสะท้อนกลับมายังตัวเราโดยที่ผู้อื่นไม่ได้เป็นผู้ฟังนิทานโดยตรง</p>
<p>3) การที่ผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว (Appreciation)</p>	<p>การฟังเรื่องเล่าหรือนิทานเป็นพลังของ”การควบคุมตัวเอง” กล่าวคือ การฟังนิทานเป็นผลมาจากผู้ฟังเห็นชอบเห็นถึงความสำคัญทำให้การกระทำสิ่งใดที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ต่ออารมณ์ ความรู้สึกของตนเองนั้น ผู้ฟังจึงคิดได้สำนึกที่เคยผ่านการได้ยินได้ฟัง (เป็นความเห็นชอบตอนฟังและเกิดความจำ)สิ่งเหล่านี้จึงมีอิทธิพลในการตัดสินใจควบคุมตนเองไม่ให้กระทำการที่ผิดขัดแย้งหรือไม่เหมาะสมใคร่ตรง รู้จักยังคิดยังทำการเตือนตนเองได้ทั้งการกระทำและวาจา “พลังการควบคุมตนเอง”ของผู้เล่านิทานหรือเล่าเรื่องเกิดความเห็นชอบและเห็นความสำคัญจึงสามารถควบคุมตนเองได้โดยตระหนักว่าพฤติกรรมของตนเองเป็นตัวอย่างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ฟัง การเล่านิทานให้บุคคลฟังจึงเกิดพลังควบคุมตนเองเพื่อให้ผู้ฟังเห็นพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมจากตนเองอย่างทีนิทานสอนจึงทำให้ผู้เล่าได้ปรับปรุงพฤติกรรมตนเองขณะที่เล่าก็สามารถเห็นภาพตนเองย้อนมองเห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองนั้นด้วย</p>

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือการวิจัย เชิงปฏิบัติการและเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือเชิงปฏิบัติการ : ใช้เรื่องเล่าชาดก จำนวน 20 เรื่อง ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสนองผลสัมฤทธิ์จากการนำเรื่องเล่าชาดกเล่าให้เด็กในครอบครัวฟัง

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ : แบบสัมภาษณ์ตั้งคำถามสนทนา การสังเกต เครื่องมือบันทึกเสียง

ตัวแปรที่ศึกษา

- ศึกษาเฉพาะครอบครัวที่มีเด็กอายุ 7-12 ปี อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะครอบครัว การอยู่อาศัยของเด็กอยู่ร่วมกับครอบครัวที่เกี่ยวข้องอย่างไรต่อเด็ก ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตัวแปรตาม : ผลสัมฤทธิ์ในการเล่าเรื่องชาดกจำนวน 20 เรื่อง และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อผู้ฟังและผู้เล่าในช่วงเวลาที่ทำกรวิจัย

ลักษณะชุมชน กรณีศึกษา ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา : ตำบลต้นเปาปัจจุบันเป็นเทศบาลเมืองต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2538 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 88 หน้า 3137 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2538 เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 และเปลี่ยนเป็นเทศบาลเมืองเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2554 ใช้ชื่อเทศบาลเมืองต้นเปา มีหมู่บ้านดังนี้ บ้านต้นเปา บ้านหนองไค้ บ้านบ่อสร้าง บ้านบวกเปิด บ้านสันพระเจ้างาม บ้านต้นผึ้ง บ้านสันมะฮอกฟ้า บ้านสันป่าคำ บ้านแม่โสม บ้านสันช้างมูบ บ้านเอื้ออาทร

พื้นที่ : ลักษณะภูมิประเทศเทศบาลต้นเปา อยู่ห่างจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 7 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1006 (เชียงใหม่-สันกำแพง) มี

พื้นที่ประมาณ 15.36 ตารางกิโลเมตร เป็นบริเวณที่ราบ มีร้านค้า อาคารพาณิชย์ ตามแนวถนน เชียงใหม่-สันกำแพง

เขตพื้นที่ : ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอคอยสะเก็ด อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพ : ประชากรส่วนใหญ่ที่อาชีพทำหัตถกรรม ตัดเย็บผ้า ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา กระดาษสา ทำร่ม ทำเครื่องเงิน ทำเครื่องเงิน ทำการค้าขาย และทำการเพาะปลูก

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนของการนำนิทานชาดกไปเล่าในครอบครัวที่มีเด็ก อายุ 7-12 ปี ในชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

6.2 สันติวัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าต่อบุคคลในชุมชน ตำบล ต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

6.2.1 การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลาย น้ำใจผู้อื่น

6.2.2 การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธโมโห จากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น

6.2.3 การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้

6.2.4 การให้อภัยต่อกันและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์ความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด

6.2.5 การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ

1) เคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน : ในความเป็นมนุษย์ควรเคารพความคิดเห็นที่ได้แสดงออกต่อกันไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ ไม่แบ่งว่าเป็นเด็กที่ดื้อหรือเป็นผู้ใหญ่ที่สูงส่งด้วยอาชีพการงานและฐานะมีการปฏิบัติเท่าเทียมต่อกันมีการให้ออกาสเท่ากัน

2) การเคารพสัตว์ร่วมโลก : ไม่ทำร้าย ทำลาย รุกรานด้วยเห็นว่าเป็นสัตว์ เคารพสิ่งแวดล้อม : สิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์ที่ทุกสิ่งในโลกใช้ร่วมกัน ไม่รุกรานให้สิ่งแวดล้อมบนโลกเกิดคุณค่าต่ำหรือด้อยคุณค่าเป็นการแสดงถึงการเคารพสิทธิของลูกหลานได้ดำรงอยู่กับ สิ่งแวดล้อมที่ดี

6.2.6 ครอบครัวยุคใหม่ หมายถึง ครอบครัวที่มีเด็กอายุ 7 -12 ปี อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ในชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ครอบครัว

6.2.7 ทัศนศึกษา หมายถึง ขอบข่ายที่ศึกษาเฉพาะเจาะจงครอบครัวที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น และเป็นการศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจในครอบครัวสร้างสันติวัฒนธรรม

6.2.8 นิทานชาดก หมายถึง เรื่องเล่าพระพุทธเจ้า ที่มีเนื้อหาและโครงเรื่องไขความสำคัญกับคุณค่าด้านสันติวัฒนธรรม นำมาเรียบเรียงภาษาให้มีความเหมาะสมต่อการอ่านและนำไปเล่าในครอบครัวที่มีเด็กอายุ 7- 12 ปี ฟัง จำนวน 20 เรื่อง

6.2.9 ชุมชน หมายถึง หมู่บ้านในตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

7.1 ได้พัฒนาแนวความคิดและสร้างทัศนคติต่อพ่อแม่ผู้ปกครองที่อบรมสั่งสอนบุตรตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่ยั่งยืน

7.2 ได้สร้างความเข้าใจในการเรียนรู้วิธีสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวด้วยการเล่านิทานชาดก

7.3 ได้ปลูกฝังความคิดทัศนคติต่อเด็กและผู้ปกครองด้วยการเลือกไม่ใช้ความรุนแรงในครอบครัวและสังคม เสริมสร้างความเข้มแข็งต่อครอบครัวสร้างความสัมพันธ์ที่ดีส่งต่อบทบาทครอบครัวไทยในการอบรมสั่งสอนบุตรด้วยวิธีไม่ใช้ความรุนแรง อีกทั้งเป็นการพัฒนาผู้วิจัยซึ่งเกิดจากองค์ความรู้ใหม่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานและเป็นแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ศึกษาความหมายของครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในช่วง พ.ศ. 2554-2559
2. ความสำคัญของการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งโดยการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัว
3. สันติวัฒนธรรมหมายถึงอะไร? มีผลกระทบอย่างไรหากขาดสันติวัฒนธรรม
4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดในการศึกษาวิจัย
5. ความหมายของขาด นิทาน และความสำคัญของการเล่านิทาน

1. ศึกษาความหมายของครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในช่วง พ.ศ. 2554-2559 ความหมายของครอบครัว

จอร์จ ปีเตอร์ เมอร์ด็อก (George Peter Murdock) นักมานุษยวิทยา ได้ให้คำจำกัดความว่า ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลต่างเพศที่อาศัยอยู่ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยมีส่วนร่วมกัน ในทางเศรษฐกิจและการดำรงเผ่าพันธุ์ของมนุษย์เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งความยั่งยืนของสัมพันธภาพ และบทบาทที่พึงมีระหว่างสมาชิกในครอบครัวอันเกิดจากสายโลหิตหรือจากการรับบุตรบุญธรรม (Erera, 2002, Millar Bidwell & Vander Mey, 2000)

โอลสันและดีเฟรน (Olson & Defrain, 1994) ให้ความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัวหมายถึง “บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีข้อตกลงในการที่จะใช้ชีวิต ใช้ทรัพยากร ตัดสินใจและให้คุณค่าต่อการดำเนินชีวิตร่วมกัน” (พูนสุข เวชวิฐาน, 2557)

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้คำจำกัดความของครอบครัว คือ กลุ่มบุคคลที่ผูกพันและใช้ชีวิตร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลัก ฐานรากสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบและหลาย

ลักษณะนอกเหนือจากครอบครัวที่ครบถ้วนทั้งบิดามารดาและบุตร (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2547-2556)

The United States Bureau of the Census (1988) สหรัฐอเมริกา ให้คำนิยาม คำว่า ครอบครัว คือกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยการเกิด การแต่งงานหรือ การรับเป็นบุตรบุญธรรมและอาศัยอยู่ร่วมกัน (จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ 2537)

1.1 การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในช่วง พ.ศ. 2554-2559

ข้อมูลจากหนังสือผู้หญิงกับความรุนแรง จัดพิมพ์โดยสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ ได้พูดถึง สถาบันครอบครัว สรุปได้ว่า สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดค่านิยมการปลูกฝังความเชื่อ การสร้างเสริมเจตคติและกำหนดวิถีการประพฤติปฏิบัติ หล่อหลอมกลมเกลียว สร้างคุณภาพชีวิตให้บุตร ได้มีภูมิคุ้มกันอย่างดีที่เข้มแข็งนำไปสู่การพัฒนาสังคมได้อย่างมีคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงของโลกได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องขยายสู่ประเทศนำ บทบาทที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นผู้สังคมน่าสนใจอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีความสลับซับซ้อนซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว สร้างปัญหาในด้านความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวลดลงเรื่อยๆ จนประปรายและเกิดความกระทบกระทั่งอย่างรุนแรงทางอารมณ์ ความรุนแรงทางร่างกายการเติบโตเพิ่มมากขึ้นเกิดความเครียดจากการดำรงชีวิต เกิดค่านิยมในวัตถุนิยมความเชื่อที่หลงมกมาย ครอบครัวมีความห่างเหิน เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจบังคับให้อยู่อาศัยห่างบ้านทำงานต่างถิ่นไกลครอบครัว การพึ่งพากัน เช่นในอดีตมีน้อยลงเรื่อยๆ ความขัดแย้งทวีความรุนแรงถึงแก่ชีวิตด้วยการฆ่ากันง่ายด้วยอารมณ์ร้อนรุนแรง (ผู้หญิงกับความรุนแรง 2552) การเกิดความรุนแรงในครอบครัวทั้งภายในที่รุนแรงหยาบคายในการพูดคุยและโต้ตอบกันภายในครอบครัว การตอบโต้ทำร้ายคนในครอบครัวถึงแก่ชีวิต ความรุนแรงทางเพศต่อบุคคลในครอบครัว ดังบทความครอบครัวไทย : ความหลากหลายสู่ความสมดุล สุขและเข้มแข็งได้เขียนถึงความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาวิกฤติความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่พบบ่อยโดยผู้ที่ถูกระทำรุนแรงมักเป็นเด็กและสตรีและปัญหาที่พบมีทั้งความรุนแรงทางร่างกายและความรุนแรงทางเพศจากข้อมูลของศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤตจากความรุนแรง (ศูนย์พึ่งได้)พบว่าโดยเฉลี่ยเด็กและสตรีถูกระทำรุนแรงถึงวันละ 52 คน (อ้างอิงใน ชื่นฤทัย กาญจนจิตรา,สุภรต์ จริสสิทธิ์ ครอบครัวกับความรุนแรงในชีวิตคู่)

1.2 ความเปลี่ยนแปลงจากฐานของความรักและความผูกพันต่อสมาชิกในครอบครัว

ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สะท้อนลักษณะของครอบครัวไทยจากการเกิดที่ลดลงผู้สูงอายุมียูนิยมากขึ้น และวัยแรงงานลดน้อยลงเรื่อยๆ ทำให้เห็นแนวโน้มลักษณะ

ของครอบครัวไทยในอนาคตได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะวัยรุ่นหนุ่มสาวที่ต้องดูแลเกื้อหนุนผู้สูงอายุ จะลดลงเรื่อยๆ จากเดิมที่มี ประมาณ 9 คน รับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุ 1 คน ในปี พ.ศ. 2533 ลดลง เหลือเพียงประมาณ 5 คน ในปี 2533 และคาดว่าจะเหลือเพียง 2 คน ในปี 2573 นอกจากนี้ จากเคยมี จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน ในปี 2533 กลับเหลือเพียง 3 คน ในปี 2553 เมื่อประเทศไทย ก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบแล้วใครจะเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ เนื่องจากสมาชิกใน ครอบครัวมีจำนวนน้อยลง จากการถามความเห็นของประชากรอายุ 13 ปี ขึ้นไปเกี่ยวกับการ ตระหนักและเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุโดยพบว่าประมาณ 1 ใน 10 ของผู้ให้ความคิดเห็นมีความคิดว่า ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) เป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัวและมีความรู้สึกที่ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่น่า เบื่อลักษณะเช่นนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แนวโน้มการอยู่คนเดียวของผู้สูงอายุสูงขึ้นกว่าเท่าตัว อย่างไรก็ตามจากข้อมูลยังพบประเด็นน่าเป็นห่วงที่ควรให้ความสำคัญก็คือ “กว่าทศวรรษที่ผ่านมา มีเด็กอายุ 0-17 ปี ไม่ได้อยู่กับพ่อและแม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากร้อยละ 19.3 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 22.8 ในปี 2554 การได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ผู้ปกครองนับว่ามีความสำคัญเพื่อให้เด็กเติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตแต่จากข้อมูลกลับพบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาในการทำ กิจกรรมกับลูกลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน การให้เวลากับครอบครัวโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน นับว่ามีความสำคัญอย่างมากและส่งผลกระทบต่ออนาคตด้วยหากครอบครัวใช้เวลาในการ อบรมสั่งสอนก็จะทำให้เด็กเติบโตไปในทางที่ผิดแต่ในทางตรงกันข้ามหากพ่อแม่ทอดทิ้งไม่ใช้เวลา แก่ครอบครัวอาจส่งผลกระทบต่อตัวเอง ครอบครัวสังคมและประเทศชาติผลกระทบจากการที่ไม่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ดีพอหรือการเรียนรู้อย่างผิด ๆ จากสื่อต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ในปัจจุบันอาจทำให้เด็กมีโอกาสก้าวพลาดไปในทางที่ผิดได้สะท้อนให้เห็นได้จากที่มีหญิงอายุ 15- 19 ปี ที่เป็นวัยรุ่นแต่กลับสมรสหรืออยู่กินกับชายก่อนวัยอันควรสูงขึ้นจากร้อยละ 14.6 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 16.3 ในปี 2554 เป็นที่ยอมรับกันว่าสังคมยุคดิจิทัลในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อ ครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากการได้รับสื่อหรือการติดต่อสื่อสารในสังคมออนไลน์ของเด็ก และเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นอยากรู้ อยากเห็นและอยากลองทำให้อาจถูกชักนำไปในทางที่ผิดได้ โดยเฉพาะ การมีมุมมองหรือทัศนคติที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยค่อนข้างมากที่อาจก่อให้เกิด ปัญหาสังคม จากข้อมูลการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนอายุ 13 ปี ขึ้นไปพบว่า การ แสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 6.5 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 8.8 ในปี 2554 นอกจากนี้ข้อมูลยังแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเชิงลบที่สะท้อนให้เห็นถึงการเลี้ยงดู การอบรมของ ครอบครัวได้จากพฤติกรรมที่วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี เช่นการนอนดึกตื่นสาย การเที่ยวเตร่และการเล่น การพนันที่มีแนวโน้มสูงขึ้น” (ครอบครัวไทย : ความหลากหลายสู่ความสมดุล สุขและ ความ เข้มแข็ง สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

1.3 การเปลี่ยนแปลงของประเภทครอบครัว

ครอบครัวเป็นระบบที่ต้องดูแลซึ่งกันและกันครอบครัวมีบทบาทสำคัญลำดับแรกของชีวิตเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเชื่อมีประเพณีวัฒนธรรมมีกฎระเบียบเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวปฏิบัติและหล่อหลอมให้ตนเองมีความแข็งแกร่งทั้งร่างกายและจิตใจอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความแตกต่างทั้งศาสนา ความคิด การปฏิบัติและการถูกสั่งสอนความเป็นอยู่ด้านฐานะและความรู้ซึ่งจะเผชิญต่อสิ่งที่ตนเองไม่คุ้นเคยโดยบุคคลสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับสังคมในคนหมู่มากได้อย่างไม่มีความขัดแย้งที่รุนแรง อ้างจากการประชุมวิชาการอนามัยครอบครัวแห่งชาติครั้งที่ 6 อ.นพ.ศุภชัย ปิติกุลตั้ง ได้เขียนในหัวข้อสถานการณ์และแนวโน้มของครอบครัวไทยว่า “ครอบครัวไทยเปลี่ยนไปจากเดิมทั้งในด้าน โครงสร้างของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวในมุมมองของโครงสร้างของครอบครัวมีการตั้งข้อสังเกตถึงการเปลี่ยนแปลงด้านขนาดของครอบครัว รูปแบบของครอบครัว การตัดสินใจสร้างครอบครัวส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านสัมพันธภาพภายในครอบครัวก็มีการสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบของความเปราะบางของครอบครัวได้แก่ การหย่าร้าง หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับครอบครัว เช่น ความรุนแรงในครอบครัวการทอดทิ้งบุตร ผู้สูงอายุ หรือปัญหาพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว” (อ.นพ.ศุภชัย ปิติกุลตั้ง การประชุมวิชาการอนามัยครอบครัวแห่งชาติครั้งที่ 6) จากการค้นคว้ารูปแบบลักษณะครอบครัวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2559 เป็นต้นมามีความเปลี่ยนแปลงไปจากการศึกษาก่อน พ.ศ. 2554 เป็นความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบลักษณะของครอบครัวที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น โดยแยกออกเป็นประเภทครอบครัว คือ

1.3.1 ประเภทครอบครัวแห่วงกลาง

สมาชิกครอบครัวอยู่อาศัยร่วมบ้านหลังเดียวกันประกอบด้วย 3 ลักษณะ สมาชิกครอบครัวลักษณะที่ 1 ประกอบด้วย ตา หรือ ยาย พ่อ หรือ แม่ บุตร สมาชิกครอบครัวลักษณะที่ 2 ประกอบด้วย ปู่หรือ ย่า พ่อหรือ แม่ บุตร สมาชิกครอบครัวลักษณะที่ 3 ประกอบด้วย ลุง ป้า น้ำ อา ตา หรือ ยาย ปู่ หรือ ย่า ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของคู่สมรส อยู่ร่วมบ้านพร้อม พ่อ แม่ บุตร

ลักษณะของครอบครัวแห่วงกลาง กล่าวคือ บุตร อาศัยอยู่ร่วมภายใต้การเลี้ยงดูของสมาชิกที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน โดย พ่อและแม่ อาศัยต่างจังหวัดเพื่อการทำงานหาเงินส่งกลับให้ครอบครัวในการใช้จ่ายดูแลบุตรแทนตนเอง และกลับบ้านเยี่ยมครอบครัวเป็นครั้งคราวประเภทครอบครัว พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว

สมาชิกครอบครัวประกอบอาศัยร่วมบ้านด้วยกันคือแม่และบุตร หรือพ่อและบุตร ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเด็วมียลักษณะครอบครัว กล่าวคือ ผู้เป็นแม่เลี้ยงดูบุตรเพียง

ลำพัง หรือผู้เป็นพ่อเลี้ยงบุตรเพียงลำพัง สาเหตุที่พ่อหรือแม่เลี้ยงบุตรเพียงลำพังอาจเกิดจากกรณียกตัวอย่างเช่น พ่อหรือแม่ เสียชีวิต การหย่าร้าง การรับบุตรบุญธรรม การถูกข่มขืน การบริจาคอสุจิ เป็นต้น

1.3.2 ประเภทครอบครัวเดี่ยว

สมาชิกครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ บุตร ครอบครัวเดี่ยวมีลักษณะครอบครัวกล่าวคือ พ่อ แม่ บุตร อาศัยอยู่ด้วยกันร่วมด้วยช่วยกันเลี้ยงบุตรร่วมกัน

1.3.3 ประเภทครอบครัวขยาย

สมาชิกครอบครัวประกอบด้วย ตา หรือยาย พ่อแม่บุตร น้ำ อา, ปู่หรือย่า พ่อ แม่ บุตร ลูก ป้าครอบครัวขยายมีลักษณะครอบครัวกล่าวคือ ในบ้านหลังเดียวกันจะมีสมาชิกอาศัยอยู่ร่วมกันทั้ง บุตร พ่อ แม่ อาศัยร่วมกับครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยช่วยกันเลี้ยงบุตร

1.3.4 ประเภทครอบครัวพ่อแม่เพศเดียวกัน

สมาชิกครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ เพศชายทั้งสองคน และบุตร หรือ พ่อ แม่ เพศหญิงทั้งสองคน และบุตร ครอบครัวพ่อแม่เพศเดียวกันมีลักษณะครอบครัว กล่าวคือ ผู้ที่เป็นพ่อและแม่เพศเดียวกันอาศัยเป็นครอบครัวเดียวกันและมีบุตรด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้ บุตรที่มาจากครอบครัวเดิมหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผ่านการแต่งงานกับเพศตรงข้ามและมีบุตร บุตรที่มาจากกรขอรับบริจาคไข่หรืออสุจิ บุตรที่มาจากกรรับบุตรบุญธรรม

1.3.5 ประเภทครอบครัว สถานสงเคราะห์เด็ก หรือมูลนิธิรับดูแลเด็ก

สมาชิกครอบครัวประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ปกครองที่รับอาสาดูแลเด็ก การอยู่อาศัยร่วมกันเป็นกลุ่มหลากหลายอายุ ซึ่งอาจมาจากเป็นเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นเด็กกำพร้า เป็นเด็กเร่ร่อน เป็นต้น โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ปกครองคอยดูแลเรื่องอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย การพยาบาลและยารักษาโรค ไม่มีผู้ปกครองหรือพ่อแม่ดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนครอบครัวประเภทอื่น ๆ

1.4 การเปลี่ยนแปลงในวิธีหรือการเลี้ยงบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ครอบครัวมักเน้นสอนให้บุตรหลานเป็นคนเก่งคนฉลาด เน้นความเป็นอัจฉริยะ สร้างได้มากกว่าเน้นการสอนให้เด็กมีองค์ประกอบของสันติวัฒนธรรมในตนเอง กล่าวคือ เด็กขาดความมีน้ำใจ ขาดความมีจิตอาสา หากทำสิ่งใดมักหวังผลตอบแทนไม่อดทนต่อความขี้ขลาดให้เกิดความโมโหระงับความโมโหไม่ได้ มีการตอบโต้รุนแรง มีความโกรธรุนแรงเช่นฆ่าหมายชีวิตขาดการให้อภัยต่อกัน ขาดการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่เคารพในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมดูหมิ่นเหยียดหยามตีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ต่ำไม่เคารพสิทธิของสัตว์ที่พึงอยู่พึงเป็นสัตว์ธรรมชาติโดยการรุกรานทำร้ายสัตว์และทำลายธรรมชาติที่มีอยู่ร่วมกันเป็นส่วนรวม เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาที่

ลูกถามผู้สังคมนำให้เกิดบุคคลที่ควบคุมตนเองไม่ได้ในหลายเรื่อง และทำให้เด็กและเยาวชนไม่รู้จักวิธีคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อพบกับสิ่งที่เข้ามาท้าทายชีวิต จากบทความชื่อเรื่อง เคสลับในการเลี้ยงลูกให้ฉลาดผู้ทำการวิจัยคือ แครอล เดวิก ศาสตราจารย์ สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา ได้ทำงานวิจัยในเรื่องนี้มาเป็นเวลาสามสิบกว่าปี และได้ข้อค้นพบว่าหลายคนคิดว่าความฉลาดและความเก่งเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จแต่การวิจัยกว่าสามสิบปีค้นพบว่า “หากการเน้น เรื่องฉลาดและเก่งมากเกินไปทำให้คนกลัวความล้มเหลวและกลัวที่จะเผชิญกับการท้าทายที่ยากทำให้ลดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้แต่ถ้าสอนให้คนมีวิสัยมองโลกแบบเปิดและองอาจและส่งเสริมเน้นเรื่องกระบวนการเมื่อพบปัญหาจะมีโอกาสนำไปสู่ความสำเร็จในโรงเรียนและในชีวิตมากกว่า ครูและพ่อแม่สามารถปลูกฝังการมองโลกแบบเปิดและองอาจในเด็กได้ด้วยการชมเด็กในเรื่องของกระบวนการที่เด็กใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ จนสำเร็จแทนที่การชมว่าเขาฉลาดและเก่งด้วยวิธีการเล่าเรื่องเกี่ยวกับคนที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากเขาเหล่านั้นไม่หยุดค้นคว้าไม่หยุดการแสวงหาคำตอบไปเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าพบอุปสรรคต่าง ๆ (Carol S.Dweck, January, 2015)

1.5 การเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาด้านเทคโนโลยีโซเซียลมีเดีย

ประชาชนคนไทย เด็ก เยาวชน เรียนรู้เทคโนโลยีแบบไร้สายกว้างขวางมากขึ้น จะเห็นภาพสะท้อนปัญหาเด็กปัจจุบันได้ว่า “ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้ใช้เวลาของตนเองเข้าไปในโลกอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมากผลกระทบที่ตามมาหากขาดการควบคุมดูแลจากพ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องก็จะเกิดผลเสียกับเด็กและเยาวชนที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ จากการใช้อินเทอร์เน็ตโดยไม่รู้จักรับการแยกแยะเรื่องเวลาและสาระ ส่งผลกระทบต่อสังคมครอบครัวปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัวแย่งตามรายงานข่าวประจำวันแสดงถึงการลูกถามคุกคามสิทธิส่วนตัว สิทธิส่วนบุคคลเพิ่มรุนแรงมากขึ้นตามมาไม่จบสิ้น การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไม่ได้จำกัดเพียงเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะเท่านั้นแต่ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอุปกรณ์สื่อสารสามารถเคลื่อนที่พกพาไปได้สะดวกสบายและง่ายต่อการติดต่อสื่อสารตลอดเวลาแม้ขณะการเดินทาง จากผลสำรวจในประเทศไทยและงานวิจัยในต่างประเทศมีความสอดคล้องในด้านการประสบปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนติดการใช้อินเทอร์เน็ตในขณะที่ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญ เด็กและเยาวชนสามารถใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ ที่เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้บริการ ทำให้มีจำนวนเด็กและเยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตและเกิดปัญหาพฤติกรรมที่เปลี่ยนมากขึ้นผลกระทบทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเมื่อใช้อินเทอร์เน็ต เกิดผลกระทบด้านสุขภาพกาย จิตใจ อารมณ์ ผลกระทบด้านสังคมของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปเมื่อใช้อินเทอร์เน็ตตลอดเวลา โดยพบว่าผู้ที่มีพฤติกรรมติดการใช้อินเทอร์เน็ตจะมีลักษณะแยกตัวไม่สนใจร่วม

กิจกรรมในครอบครัวแต่ละจะใช้เวลาส่วนมากหมกหมุ่นในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยจะใช้เวลาในแต่ละครั้งเกินกว่า 3 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมนอนดึก อ่อนเพลีย รับประทานอาหารไม่ครบถ้วน เริ่มพูดโกหกเกี่ยวกับการใช้เวลาในการอยู่กับโลกออนไลน์ไม่สนใจการออกกำลังกายเริ่มมีปัญหาการเรียนตกต่ำ ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ไม่ยอมรับประทานอาหาร (ปรากฏ ฅมยงกูร, 2548) มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับผู้ปกครอง ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียนละเลยสุขภาพและใช้จ่ายเงินจำนวนมากไปกับการใช้อินเทอร์เน็ต เด็กและเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานอาจมีอาการทางกายที่ไม่ทราบสาเหตุ เช่น ปวดศีรษะ ปวดหลัง ปวดข้อ ปวดท้อง เจ็บหน้าอก อ่อนเพลีย เด็กบางคนมีความรุนแรงอย่างหมกหมุ่นและกระทำความผิดในลักษณะเดียวกับเกมที่เล่นหรือหนัง ละครที่ดูนั้นมีความรุนแรงทำให้เด็กและวัยรุ่นมีความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง โดยเฉพาะในวัยรุ่นและวัยรุ่นเนื่องจากในวัยรุ่นนั้นยังไม่สามารถแยกแยะสถานการณ์จริงและจินตนาการหรือสิ่งที่เกิดขึ้น ได้ดีนัก (ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์ วารสารพยาบาลทหารบก ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พ.ค.-ส.ค. 2557)

การที่เด็กหมกหมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ตมากเกินไปทำให้ครอบครัวขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ไม่พอใจกับพฤติกรรมการเล่นอินเทอร์เน็ตของลูก ลูกเกิดความไม่เข้าใจและความขัดแย้งในครอบครัวมีปัญหาทะเลาะกันเรื่องการจำกัดเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตของลูก นอกจากนี้ยังเกิดการพูดคุย หรือทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง รวมถึงเด็กปฏิเสธที่จะร่วมกิจกรรมกับครอบครัว อีกทั้งผลที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมของเด็กที่คิดในการใช้การใช้สื่อออนไลน์ นำไปสู่ปัญหาที่ครอบครัวพบพฤติกรรมที่เข้าข่ายรุนแรงเกินวัยเป็นที่แพร่หลายในสังคมออนไลน์ ปัญหาที่พบในพฤติกรรมไม่เพียงเกิดขึ้นในตามวัยที่ไม่ควรกระทำ เช่น พฤติกรรมการเดินข่วน พบพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนกระทำการเดินข่วนและทำกริยาต่อแหลมต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศผ่านสื่อออนไลน์ พฤติกรรมที่เด็กกระทำโดยไม่ถูกห้ามปรามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองบางคนส่งเสริมเชียร์ให้บุตรกระทำเพียงเพราะเข้าใจผิดว่าตลก สนุก ไม่เป็นไรหรือเพราะตื่นเต้นที่มีบุคคลอื่นให้ความสนใจหรือเพื่อความอยากเด่นอยากดังโดยใช้สื่อออนไลน์เปิดเผยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในพฤติกรรมการเดินข่วนแต่งตัววาบหวิว พฤติกรรมการกระตุ้นอารมณ์ใช้อารมณ์รุนแรงแสดงด้วยวาจาออกมาเป็นตัวอักษร หรือถ่ายทอดคลิปส่งต่อในสื่อออนไลน์ ทั้งภาพคลิปตนเองหรือถ่ายคลิปเพื่อนเพื่อประจักษ์ มีความกล้าในการวิจารณ์คู่แข่งรุนแรงทำร้ายจิตใจ ข่าวดาราที่น่าเสนอในรายวันพบว่าเด็กอายุระหว่าง 10 ปี ขึ้นไปมักทำร้ายตนเอง ด้วยวิธีการฆ่าตัวตาย วิธีการนี้ง่ายต่อการเลียนแบบจากการเห็นวิธีของคนอื่นกระทำ เช่นการไลน์สดวิธีฆ่าตัวตายด้วยวิธีต่างๆ การฟังหรือได้ยินผู้นำ พิธีกร นักแสดง นักร้อง เน็ตไอดอล พูดสื่อสารด้วยคำหยาบคาย คำหยาบโหดการฟังบ่อยๆ ทำให้เกิดการซึมซับทำให้ประพฤตินิยมทำตามด้วยคำพูดนั้นโดยไม่รู้ตัว

หรือไม่ได้ตั้งใจหรือมีการไตร่ตรองที่ดี เมื่อได้ยินหรือเห็นบ่อย ๆ จะเกิดเป็นนิสัยยอมส่งผลกระทบต่อตนเองภายหลัง การเลียนแบบบุคคลอื่นในกลุ่มเพื่อน โซเชียลที่มีการระบุตั้งเป็นกลุ่มขึ้นมาเป็นกลุ่มเพื่อนกันเองการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นด้วยการเขียนคำคำรุนแรงวิจารณ์วิเคราะห์ในทางการกล่าวหาว่าร้ายเพียงการเห็นรูปภาพซึ่งอาจจะจริงหรือไม่ จริงจากการตัดต่อแต่งเติมของภาพให้อีกฝ่ายต้องอับอายนั้น ผู้วิจารณ์ไม่ทราบเรื่องจริงเลย พฤติกรรมการเห็นการได้ยินคำพูดคำต่อว่าวิจารณ์บุคคลอื่นโดยไม่มีมูลความจริงเป็นพฤติกรรมแสดงความก้าวร้าวที่รุนแรงในสังคมไทยแสดงออกตามโซเชียลจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการแสดงบทบาทบังคับพฤติกรรมผู้แสพสื่อให้เป็นบุคคลก้าวร้าวรุนแรงด้วยการดูการได้ยินเกิดซึมซับทุกวัน อีกทั้งสื่อรายการทีวีเสรีเมื่อหลายช่อง การแสดงความคิดเห็นที่รุนแรงของผู้ดำเนินรายการของพิธีกร ของผู้ร่วมในเกมส์โชว์ว่าไรดี รายการต่างๆ เป็นภาพแสดงเสียงที่บุคคลเหล่านี้มักไม่ระวังตัว เมื่อถูกถ่ายทอดเด็กและเยาวชนจึงได้เห็นได้ยินเป็นเรื่องปกติด้วยความไม่ระวังจึงนำไปสู่ความคิดได้แทรกซึมให้เด็กเยาวชนรุ่นใหม่คิดว่าหากตนเองกระทำบ้างคงไม่เป็นไร คนอื่น ๆ ทำออกสื่อมีมากมาย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดปัญหาที่หาทางแก้ยาก เด็กและเยาวชนเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนสังคมใหม่ในสังคมที่มีแต่ความก้าวร้าวรุนแรง

1.6 กฎหมายว่าด้วยความคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 (ใช้บังคับวันที่ 13 พฤศจิกายน 2550) ครอบครัวเป็นหน่วยรวมของสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานและเป็นธรรมชาติและย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐซึ่งเป็นข้ออนุการเช่นสัญญาไว้เป็นกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 และประเทศไทยได้ระบุในรัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 40 “เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสมและย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ มาตรา 52 วรรคสอง” เด็กเยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจาก การใช้ความรุนแรงและปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว (พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550) ความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพหรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายจิตใจหรือ สุขภาพของบุคคลในครอบครัวหรือที่เคยมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องเป็นบุคคลในครอบครัวมาก่อน หมายความว่า เคยเกี่ยวข้องเป็นคู่สมรสเดิม เป็นคู่สมรส ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัวรวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครอบครัวเดียวกัน หากเกิดความรุนแรงขึ้นในลักษณะบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม

ให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำ ไม่กระทำ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบแต่
ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

2. ความสำคัญของการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งโดยการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม ในครอบครัว

ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นทั้งในลักษณะ
โครงสร้างและหน้าที่ซึ่งพัฒนาเรื่อยๆ เพื่อเผชิญกับสิ่งท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์ หลายครั้งการ
เปลี่ยนแปลงเหล่านี้แทนที่จะเป็นการเชื่อมอดีต ปัจจุบันและอนาคต กลับกลายเป็นสร้างการตัดขาด
แปลกแยกของคนและสังคมชุมชนและครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีเอกลักษณ์ของตัวเองมี
ความสำคัญความเข้มแข็ง ลักษณะใด ๆ ของการแตกแยกจะมีผลไม่ใช่ว่าแค่ต่อบุคคลหรือครอบครัว
เฉพาะครอบครัวครอบครัวหนึ่งแต่จะมีผลต่อคนทั้งหมดในอนาคต ครอบครัวสะท้อนเนื้อหาของ
สังคม ดังเอกสารของสหประชาชาติ 1992 กล่าวไว้ว่า “ความสำคัญของครอบครัวไม่ได้ขึ้นอยู่กับเรื่อง
ของภูมิศาสตร์หรือประชากรศาสตร์หรือเรื่องเศรษฐกิจ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแต่ครอบครัว
ถูกระทบโดย และเป็นแหล่ง ของการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและคุณค่าที่เป็นหัวใจของการ
เปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก” ครอบครัวที่เข้มแข็งเป็นดินที่สมบูรณ์ที่จะทำให้สมาชิก
กลายเป็นมนุษย์ที่มีวุฒิภาวะสามารถปฏิบัติและเล่นบทบาทในสังคมที่หน่วยอื่นเล่นไม่ได้

การทำนุบำรุงเด็กสอนให้เด็กเข้าสังคมและส่งต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์จากยุคหนึ่งไป
อีกยุคหนึ่ง ครอบครัวคือภูมิคุ้มกันทางสังคมและต้องสามารถสนับสนุนสมาชิกได้ทั้งในเรื่อง
เศรษฐกิจและต้องเป็นแหล่งซึ่งสมาชิกเรียนรู้วิธีสร้างมนุษย์สัมพันธ์ขณะที่ทำงานเพื่อส่วนรวม
ครอบครัวเป็นพาหนะที่จะเตรียมสมาชิกทางการศึกษาและการเข้าใจสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย

2.1 คุณค่าและความเข้มแข็งของครอบครัว

ครอบครัวเป็นแหล่งพื้นฐานสำหรับชีวิตมนุษย์ มีเอกลักษณ์เฉพาะและต่างจาก
สถาบันอื่นๆ ในสังคมครอบครัวไม่ได้เป็นเกราะที่อยู่ห่างจากคนอื่นๆ แต่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่
กว้างกว่า บางคนกล่าวถึงครอบครัว ว่าฝังอยู่ในความสัมพันธ์อื่นๆ ที่กว้างเช่นมีการกล่าวว่า “สิ่งที่
ชัดที่สุดคือครอบครัวเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดในโลก เดอะไคม์ กล่าวไว้ว่า “ครอบครัวคือ ตัวเชื่อม
สำคัญที่สุดในโซ่ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของคน คนหนึ่ง ดังนั้นความพยายามที่จะสร้าง
สังคมใหม่ไม่ว่าในเรื่องใดก็ตามต้องเริ่มต้นด้วยความเป็นจริงทั้งหลายในครอบครัวการทำให้ชีวิต
ครอบครัวเข้มแข็งขึ้นต้องจัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกถึงเวลาแล้วที่จะต้องเน้นการ
เปลี่ยนแปลงคุณค่าและยึดความสำคัญของชีวิตครอบครัวสำหรับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

มนุษย์ ทำไมครอบครัวจึงสำคัญและมีคุณค่า ความเข้มแข็งของครอบครัวอยู่ที่ไหน ทำไมเราต้องให้ฐานะสำคัญแก่ครอบครัว ครอบครัวเป็นปริศนาและมีการพูดกันว่าเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวสำคัญมากก็เพราะว่าปัจจุบันความรู้เกี่ยวกับครอบครัวจะน้อยลงเรื่อยๆ โลกภายในของครอบครัวในตอนนี้จะพยายามนำเสนอคุณค่าและความเข้มแข็งต่างๆ ที่ทำให้สถาบันครอบครัวมีฐานะสำคัญในสังคมแต่จุดยืนที่มีก็คือว่าคุณค่าเหล่านี้และความเข้มแข็งสัมพันธ์กันเชื่อมโยงกันและอาศัยซึ่งกันและกันมีการไหลเวียนของพลังในครอบครัวโดยที่พ่อแม่มักจะเป็นผู้เริ่มต้น

ครอบครัวเป็นศูนย์กลางหัวใจและความเป็นจริงของประสบการณ์มนุษย์ เป็นทั้งแหล่งทรัพยากรมนุษย์และประสบการณ์ใกล้ชิดในพื้นที่ของสังคม เด็กทุกคนจะได้รับความช่วยเหลือหรืออุปสรรคจากครอบครัวแล้วแต่คุณภาพของความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ครอบครัวคือเปลซึ่งเด็กได้รับฐานะเป็นความไว้นือเชื่อใจที่ให้กับพ่อแม่มากที่สุดที่จะมีตลอดชีวิตเด็กเรียนรู้จากพ่อแม่เกี่ยวกับความหมายของความรักและความหมายของการได้รับความรักเขาจะเรียนรู้คุณค่าของความไว้นือเชื่อใจความห่วงใยความเสมอภาค ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรมและสันติภาพ ในการเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ครอบครัวยินยอมให้เด็กพัฒนาความรักและความมั่นคงและสำคัญที่สุดพัฒนาศักยภาพที่จะไว้นือเชื่อใจผู้อื่น ความไว้นือเชื่อใจผู้อื่นนี้เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม สรุปได้ว่า ความรัก การทำนุบำรุงซึ่งความไว้นือเชื่อใจ ความซื่อสัตย์ และการเข้าถึงความรู้สึกผู้อื่นเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ชาติ

ครอบครัวคือโรงเรียนและพื้นที่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์การเคารพซึ่งกันและกันการร่วมมือกันถูกบ่มเพาะและเรียนรู้ขณะเดียวกันครอบครัวก็คือพื้นที่ที่เรียนรู้การพูดคุยเจรจาต่อรองและการตัดสินใจร่วมกันในปฏิสัมพันธ์เหล่านี้คุณค่าของความเสมอภาค ความจริง ความเข้าใจผู้อื่น ความซื่อสัตย์และความจริงใจเป็นพลังที่เชื่อมและรวมตัวสมาชิกของครอบครัวในลักษณะที่ไม่สามารถถูกทำลายโดยเวลา

ครอบครัวคือพื้นฐานของอารยธรรมที่ซึ่งเรารู้สึกว่าได้รับการยอมรับได้รับความเคารพได้ให้คุณค่าและสร้างศักยภาพที่พัฒนาคุณสมบัติทางจิตวิญญาณค่านิยมทักษะความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและการดำรงชีวิต ครอบครัวเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุดจึงจำเป็นที่ต้องลงทุนทำให้เข้มแข็งเพื่อผลประโยชน์ระยะยาวแก่มนุษยชาติและโลกในอนาคต

ครอบครัวให้สิ่งแวดล้อมที่เป็นบวกที่ช่วยให้สามารถสร้างความเป็นจริงเพื่อให้เราเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับโลกภายนอกค่านิยมที่เราใช้ในชีวิตและเป็นลักษณะของเราตลอดชีวิต รวมทั้งวิธีที่เราสัมพันธ์กับผู้อื่นถูกกำหนดเกือบทั้งหมดในช่วงที่เป็นเด็กในครอบครัว

นิสัยที่ถูกสร้างแล้วและก่อขึ้นจากครอบครัวและเป็นฐานของความสัมพันธ์ของเราที่มีต่อผู้อื่นตลอดชีวิตรวมทั้งเป็นสิ่งที่กำหนดความเข้มแข็งของครอบครัวเราเองเมื่อโตแล้ว นักวิจัย

ได้พูดไว้ว่า “ครอบครัวเป็นโครงสร้างที่มีพลังมากที่สุดสำหรับการเปลี่ยนแปลงแต่ขณะเดียวกันความสามารถของครอบครัวที่จะจัดการกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งตามมากับเทคโนโลยีถูกท้าทายอยู่เสมอ

ครอบครัวคือสะพานที่เชื่อมอดีตกับอนาคตเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของวัฒนธรรมและเป็นยานพาหนะที่ช่วยการสื่อสารระหว่างคนต่างวัยการส่งต่อคุณค่าทางจิตวิญญาณ ประเพณีนิยมการฉลองงานของชุมชนและส่วนอื่น ๆ ของวัฒนธรรม

ครอบครัวสามารถเป็นเครื่องมือสร้างสันติภาพ เอกสารสหประชาชาติกล่าวไว้ว่า “ศักยภาพของมนุษย์ที่จะเรียนรู้วิธีอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติเริ่มต้นในวันแรกที่เกิดมาในโลกนี้ นักปราชญ์จีน ขงจื้อพูดไว้ว่า “เวลามีความรักในชีวิตแต่งงานก็มีความสมานฉันท์ในบ้าน ที่ไหนมีความสมานฉันท์(กลมกลืน ความสุข) ก็จะมี ความพอใจในชุมชนที่ไหนมีความพอใจในชุมชนก็จะเกิดความมั่งคั่งในประเทศเมื่อมีความมั่งคั่งในประเทศก็จะเกิดสันติภาพในโลก

สรุปได้ว่าครอบครัวคือบ้านที่สมาชิกทุกคนรู้สึกมั่นคง รู้สึกว่าได้รับความรักอย่างไม่มีเงื่อนไขเกิดความรู้สึกว่าเป็นที่ของตน บ้านของเราสำคัญที่สุดสำหรับเราไม่ว่าเรารวยหรือจน

2.2 ครอบครัวในยามวิกฤต...สังคมปั่นป่วน

Alvin Toffler (อัลวิน ทอฟเลอร์) เขียนไว้ในหนังสือของเขาชื่อ “Future shock” (การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกะทันหัน) การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมที่ทำให้จัดตัวไม่ทันและที่ให้ข้อมูลมากเกินไปมีผลต่อวิถีชีวิตครอบครัวสิ่งที่สำคัญในครอบครัวคือการรักษาคุณของคุณค่าความใกล้ชิดและการดูแลเด็กความสมดุลระหว่างความต้องการของครอบครัวและการร่วมบริการสาธารณะต้องรักษาไว้อย่างดี

Hurley พูดไว้ว่า “ความไม่เป็นระเบียบต่างๆ ในสังคมทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “มนุษย์มวลชน” ที่ชี้เป้าหมายไปยังอำนาจ การเก็บโกยสิ่งวัตถุ การปฏิบัติต่อผู้อื่นแบบสิ่งของและความอ่อนแอของเชื้อทางศีลธรรม มนุษย์กำลังถูกทำให้เป็นเครื่องจักรถูกทำให้เอ็นชาต่อความทุกข์ของผู้อื่น มนุษย์เดี๋ยวนี้ไม่รู้สึกห่วงใยใครอื่น เมื่อ 50 ปีก่อนบางคนมองว่าในสังคมมีความห่วงใยและมโนคติมากเกินไปปัจจุบันสรุปได้ว่ามีไม่พอ เนื่องจากครอบครัวปัจจุบันถูกวิกฤติต่างกระทบอย่างแรงทำให้ผลโดยตรงแสดงตัวในรูปแบบของปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เช่น

1) สมาชิกของครอบครัวมักจะไม่ลงรอยกันเกี่ยวกับคุณค่าที่สำคัญในชีวิตทำให้เกิดความปั่นป่วนของอัตลักษณ์ของสมาชิกและสร้างความรู้สึกไม่มั่นคง

2) ดูเหมือนครอบครัวกำลังเป็นโรคผู้ใหญ่มิมีวุฒิภาวะขาดความรับผิดชอบจึงไม่สามารถดูแลให้ครอบครัวเข้มแข็งได้

3) ความหักขาดของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวและระหว่างครอบครัวกับสังคม

ดังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครอบครัวในยุคนี้ต้องหาวิธีสร้างความรู้สึกร่วมกันภายในครอบครัวเพื่อที่จะได้เล่นบทบาทของครอบครัวเอง ดูเหมือนว่าโลกปัจจุบันของเราลดทอนคุณค่าของชีวิตมนุษย์ลดคุณค่าของปัจเจกชนลดคุณค่าของชีวิตแต่งงานลดคุณค่าของเด็กและสำคัญที่สุดลดคุณค่าของครอบครัวด้วย บททดสอบว่าชีวิตครอบครัวเข้มแข็งหรือไม่ต้องดูที่คุณค่าและวิถีชีวิตของครอบครัวเหล่านั้น แนวความคิดว่าคุณค่าหลักที่นำไปสู่การพัฒนาการของมนุษย์คือการสร้างสันติวัฒนธรรม สร้างสันติวัฒนธรรมในตัวเอง ในครอบครัว ในชุมชน และในสังคม สันติภาพเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเราต้องอาศัยร่วมกันโดยสันติถ้าจะสามารถเป็นตัวของตัวเองในครอบครัว ชุมชน สังคม สันติภาพคือการพัฒนาการสู่การเป็นผู้ใหญ่ เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน สนับสนุนโอกาสเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง สนับสนุนเสรีภาพในการดำเนินชีวิต และนำไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะมีความรับผิดชอบและมีการยอมรับผู้อื่น ในการที่จะให้เกิดวุฒิภาวะนี้งานที่ตัวบุคคลต้องทำก็คือการพยายามอย่างที่สุดที่จะเป็นผู้ใหญ่ การเป็นผู้ใหญ่ในสังคมไม่ได้ถูกกำหนดโดยอายุ แต่ถูกกำหนดโดยความสามารถที่จะเป็นตัวของตัวเองในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างสมบูรณ์ บุคคลที่สามารถประสานความคิดและความรู้สึกภายในตัวเองเป็นบุคคลที่สามารถมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยให้ความเคารพและให้เกียรติแก่เขา และในการดำเนินชีวิตเช่นนี้ตัวเราก็จะพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ คุณสมบัติของการเป็นผู้ใหญ่ในลักษณะดังกล่าวคือขณะที่กำลังมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นด้วยความรักและความเคารพเราจะไม่สามารถเป็นตัวเราเองอย่างเดียวเราจะไม่สามารถเป็นผู้ใหญ่ในความหมายนี้ได้ถ้าเอาแต่ใจตนเองเป็นหลักคุณสมบัติของผู้ใหญ่นี้เป็นฐานที่จะสร้างความรู้สึกร่วมหรือสร้างสันติสุขภายในตัวเราเองซึ่งจะทำให้เกิดสันติสุขในครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและโลก

2.3 ความใกล้ชิด...การสร้างชีวิตครอบครัวที่เข้มแข็ง ครอบครัว....ปฏิสัมพันธ์ตลอดชีวิต ชีวิตครอบครัวมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการของสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวให้ความหมายเราเกี่ยวกับตัวตนที่มั่นคงและกระบวนการพัฒนาการครอบครัวเป็นพื้นฐานของการเดินทางท่ามกลางความใกล้ชิดในชีวิตเราครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องเล่าเกี่ยวกับรูปแบบการมีความสัมพันธ์ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ครอบครัวสร้างกระบวนการพัฒนาการซึ่งรวมถึงการแบ่งปันความหมายข้ามวัย วัฒนธรรม ศาสนา มุมมองทางเพศ คุณค่าและความเชื่อ

เนื่องจากชีวิตครอบครัวมีผลโดยตรงต่อสมาชิกแต่ละคนในการพัฒนาการสื่อสารและแบบแผนพฤติกรรมสิ่งเหล่านี้เกิดพลังอย่างมากและเมื่อเกิดแล้วเปลี่ยนแปลงหรือลบออกได้ยากเป็นที่ประจักษ์ว่าความใกล้ชิดเป็นคุณค่าหลักคุณค่าหนึ่ง เป็นคุณค่าที่สร้างความคงที่ใน

ครอบครัวที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ชัดเจนอยู่แล้วว่าครอบครัวมีศักยภาพอย่างมาก ต่อสังคมและชุมชนโลก เด็กที่อยู่ในความสัมพันธ์ที่ดีเพียงพอ เด็กคนนั้นมักจะพัฒนาศักยภาพที่จะ เข้าใจประสบการณ์ตัวเองในชีวิตและสามารถพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนว่าคือใคร

ในทฤษฎีของ Winnicott ข้อความที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ยืดหยุ่น ไปได้ในครอบครัวจะรวมถึงบทบาทของพ่อเช่นเดียวกับของแม่ที่ได้กล่าวมาแล้วในการเข้าใจของเด็ก เกี่ยวกับความหมายของการอาศัยอยู่ร่วมกันกับพ่อแม่ นั่นคือเด็กต้องสามารถแยกตัวเขาออกจากคนที่ ไม่ใช่ตัวเขาและต้องสามารถเห็นพ่อกับแม่ว่าเป็นคนละคน ความจำเป็นที่จะเห็นสิ่งนี้ได้เป็นประสบการณ์หลักในการพัฒนาการสู่ความเป็นมนุษย์ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์เห็น พ้องกันว่าคนคนหนึ่งพัฒนาการเป็นคน โดยผ่านความสัมพันธ์กับผู้อื่น Meissner 1987 กล่าวไว้ว่า “ประสบการณ์เริ่มแรกของเด็กเกี่ยวกับการเลียนแบบความสัมพันธ์ที่ตัวเองมีกับแม่เป็นพื้นฐานที่สำคัญ เด็กใช้ความสัมพันธ์กับแม่เป็นฐานของการพัฒนาความไว้วางใจ เชื่อใจ การยอมรับ และความ มั่นคงในชีวิต

พัฒนาการทางจิตวิทยาตั้งกล่าวเกิดขึ้นได้เฉพาะเมื่อมีสภาวะแวดล้อมใกล้ชิด ระหว่างเด็กกับพ่อแม่หรือกับผู้เลี้ยงดูแลกล่าวอีกอย่างหนึ่งเป็นเพราะความสัมพันธ์เริ่มแรกที่เด็ก รู้จักในครอบครัวที่ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจตัวเองที่ชัดเจนและสร้างศักยภาพที่จะสามารถมีความ ใกล้ชิดกับมนุษย์อื่นๆ ได้

Wilner (1975, 1982) นักจิตวิเคราะห์วางความเข้าใจเกี่ยวกับความใกล้ชิดบนฐาน ของความคิดของนักปรัชญา Marcel ความใกล้ชิดคือการมีประสบการณ์ความสมบูรณ์องค์รวมของ ผู้อื่น เขามองความใกล้ชิดว่าเป็นคุณภาพของความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน ซึ่งถูกกำหนดโดยคู่ที่มีความสัมพันธ์นั้นมีความสามารถที่จะเป็นตัวของตัวเอง คุณภาพที่ยั่งยืนนี้รวมถึงการเคารพถึงความ เป็นอื่นของคนที่เรามีความสัมพันธ์ด้วยและเป็นหัวใจของกระบวนการสร้างความเข้มแข็งใน ครอบครัว

ความใกล้ชิดเป็นกระบวนการร่วมที่เราขยายอาณาเขตของตัวเองและเข้าไปร่วม ในความสัมพันธ์ที่เกินกว่าตัวเองทำให้ตัวเราคือ “ตัวเราในความสัมพันธ์” ขณะเดียวกันเป็นการ ยินยอมให้ส่วนภายในที่สุดของเราถูกสัมผัสโดยความรู้สึกที่ลึกของผู้อื่น

ความใกล้ชิดเป็นกระบวนการหลายมิติที่มีธรรมชาติทั้งเกี่ยวกับลักษณะภายในตัว บุคคลและลักษณะระหว่างบุคคล ความใกล้ชิดเกิดขึ้นครั้งแรกในครอบครัว ภายในระบบครอบครัว นั้นที่รากเหง้าของความใกล้ชิดเริ่มเจริญเติบโต

ความใกล้ชิดเป็นกระบวนการขยายตัวเองที่มีวุฒิภาวะสมบูรณ์ สามารถฟังและ ตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้อื่น โดยที่ยังคงเป็นตัวของตัวเองอยู่โดยอาศัยความใกล้ชิดเราเข้าสู่

ความสัมพันธ์ที่ใหญ่กว่าตัวเองและยินยอมลักษณะตัวตนที่อยู่ลึกที่สุดข้างในถูกสัมผัสโดยความลึกของความรู้สึกของผู้อื่น การวิวัฒนาการและพัฒนาการอยู่ตลอดเวลาและเป็นสิ่งซึ่งทำให้ความใกล้ชิดพัฒนาขึ้นได้ในที่สุดการเดินทางนี้ก็จะทำให้เกิดศักยภาพที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นคือการรู้ใจเขา

จากประสบการณ์ของสมาชิกครอบครัวที่มีร่วมกันหลายครั้งทำให้ยากมากที่สมาชิกของครอบครัวเดียวกันให้อภัยกันได้ ส่วนมากจะไม่สื่อสารกันและจะไม่ให้โอกาสกันเนื่องจากเคยทำให้เราเสียใจบ่อยครั้ง การขาดความเปิดเผยอาจเป็นอยู่เป็นเวลาหลายปีและไม่ยากที่จะเข้าใจว่าบางครอบครัวจึงมองความใกล้ชิดและความสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกกันเป็นสิ่งที่แปลกและเป็นจริงไม่ได้ การที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่มีความเห็นต่างจากเราจำเป็นต้องใช้ปัญญาและวุฒิภาวะระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามความสามารถอันนี้ก็คือพื้นฐานของการทำให้ชีวิตครอบครัวเข้มแข็งและมั่นคง ตัวคนที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นหรือไม่ก็จะเป็นภายในครอบครัวครอบครัวคือพื้นที่ที่จะฝึกการมีรูปแบบความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์ในเมื่อความจริงของชีวิตครอบครัวและความซับซ้อนของความสามารถเข้าถึงความรู้สึกผู้อื่นการมีเดบิตของระบบครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นเรื่องที่เราจะมุ่งศึกษา (John J. Shea, 2014, pp. 67-69)

2.4 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ด้านสังคมแก่เด็กวัย 7-12 ปี

พัฒนาการด้านสติปัญญาของมนุษย์มีความสำคัญในการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นพัฒนาการที่มีความสำคัญในการตรึงตรองถึงความเป็นไปได้ และการตรึงตรองในความเหมาะสมของแต่ละบุคคลแล้วแต่ว่าบุคคลจะมีสติปัญญาในการคิดวิเคราะห์ได้มากน้อยเพียงใดตามการเรียนรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ และนอกจากพัฒนาการด้านสติปัญญาแล้วพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรมก็เป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่เติบโตมากับสติปัญญาที่สร้างคุณค่าในตนเองอยู่ร่วมเป็นกลุ่มสังคมกับคนหมู่มากและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมในตนเองเป็นการกำหนดบุคลิกภาพที่ดีและส่งเสริมให้บุคคลมีคุณค่าต่อสังคมมีวิธีอะไรบ้างที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพได้เน้นให้เข้าใจว่า “ ผู้ปกครองและครูซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับเด็ก รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมๆ กัน กับพัฒนาบุคลิกภาพ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลการศึกษาของนักจิตวิทยาที่อธิบายถึงกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการคุณธรรม จริยธรรมของมนุษย์ มนุษย์จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิตจำเป็นต้องได้รับการชื่นชมยอมรับจากผู้อื่นด้วย การชื่นชมยอมรับอย่างยั่งยืนเกิดจากการประพุดิตนเป็นคนดีเป็นที่เชื่อถือศรัทธา

“ไว้วางใจของผู้อื่น” (อัชรา เอิบสุขสิริ 2556, น.72) เด็กวัย 7-12 ปี เป็นช่วงวัยที่ผู้ใหญ่สร้างความสามารถให้เด็กเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของบุคคลอื่นด้วยความเข้าใจในหลักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ได้ง่าย การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และสามารถรักษามิตรภาพที่เกิดขึ้นไว้ได้ การมีพฤติกรรมเอื้อเพื่อต่อสังคม ได้แก่ การเสียสละ การคำนึงถึงส่วนรวม การมีจิตอาสา ฯลฯ รวมไปถึงการเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับจากกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ บุคคลต้องมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ยึดติดกับความคิดและความรู้สึกของตนเองเป็นหลัก ซึ่งความสามารถดังกล่าวในอดีตนักจิตวิทยาเรียกว่าความสามารถในการสวมบทบาท (Role Taking) แต่ในปัจจุบันใช้คำว่า ความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (Perspective Taking) แทน (Selman, 1971 อ้างถึงใน Mendelsohn and Straker, 1999, pp.79) ในแง่ความสำคัญของความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น นอกจากจะส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและสามารถรักษามิตรภาพที่เกิดขึ้นให้ยาวนานได้นั้น ยังมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า ความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นมีส่วนเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเอื้อเพื่อต่อสังคม (Prosocial Behavior) ซึ่งหมายถึง เป็นผู้ที่ทำพฤติกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมหรือประโยชน์ต่อผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550, น. 315) เช่นการเสียสละ การแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ และการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น (สุจิตรา แก้วเขียว, 2534, Hudson, Forman, and Brion-Meisels, 1982, Shantz, 1983) อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและการเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงขึ้นไป (โกศล มีคุณ 2524 Selman and Damon, 1975 อ้างถึงใน งามตา วนิทานนท์ และคณะ, 2529 (ศุภยา จิตตะยโสธร วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีที่ 30 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม 2553) และสามารถที่จะใช้ความคิดที่ซับซ้อนขึ้นได้ มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้ตามแนวคิดของ Piaget เรียกว่า ขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ซึ่งเด็กในช่วงวัยนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิดโดยเริ่มมีความสามารถในการสร้างกฎเกณฑ์ รู้จักการจัดหมวดหมู่ สามารถที่จะใช้ความคิดที่ซับซ้อนขึ้นได้และมีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้ และการคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจะลดลง (Loss of Egocentrism) ทำให้เริ่มมีความเข้าใจหลากหลายมุมมอง สามารถเข้าใจมุมมองของผู้อื่นได้มากขึ้น หรือที่เรียกว่ามีความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (Perspective Taking) ซึ่งถ้าเด็กพัฒนาไม่ถึงจุดนี้จะกลายเป็นพวกยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเป็นคนเห็นแก่ตัว ขาดการแสดงพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ทั้งยังมีความสามารถในการสะท้อนมุมมองของตนเอง หรือการพิจารณาไตร่ตรองมุมมองของกันและกัน (Self-reflection or Reciprocal Perspectives) ตามแนวคิดของ Selman เด็กสะท้อนมุมมองของตนเองจากการถามตอบและวิเคราะห์การตอบเชิงเหตุผลเด็กสามารถเข้าใจคนอื่นได้มาก

ขึ้น สามารถพิจารณาได้ตรงความคิดและการกระทำของตนเอง และเข้าใจว่าผู้อื่นก็สามารถทำได้ เช่นนั้นได้เช่นกัน โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความต้องการเหมือนกันเด็กเริ่มมีความสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Step in Another Person's Shoes) สามารถคาดคะเนเจตนาการกระทำของผู้อื่นได้ และรู้ว่าผู้อื่นก็รู้ว่าตนเองสามารถรับรู้เข้าใจเขา เด็กจะเริ่มรู้จักความคิดซ้อนความคิด เช่นฉันคิดว่าเขา....” เป็นต้น (จิตวิทยาสำหรับครู 2552, น.86-88) เป็นความสามารถในการเข้าใจมุมมองของบุคคลที่ 3 หรือการพิจารณามุมมองของตนเองและผู้อื่นในเวลาเดียวกัน

ความสำคัญของการสร้างสันติวัฒนธรรมในเด็กช่วงวัย 7-12 ปี เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ความรุนแรงด้านอารมณ์ ความไม่เป็นระเบียบหรือความเห็นแก่ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ความรุนแรงที่อาจจะเกิดเป็นนิสัยของการกล่าวหาผู้อื่นความรุนแรงทางอารมณ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลทำร้ายตนเองและทำร้ายผู้อื่น การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดทำให้พบปัญหาของครอบครัวที่ต้องค้นหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวทำให้เกิดปัญหาใช้ความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากปัญหาด้านเศรษฐกิจครอบครัวมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เกิดเป็นค่านิยมทางวัตถุทำให้ชีวิตความเป็นอยู่มีการแข่งขันเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ ปัญหาหัวหน้าครอบครัวติดสุรา ปัญหาการหาเงินไม่พอใช้ รายจ่ายมีมากกว่ารายรับ ปัญหาบุคคลเป็นคู่สาวกระทบครอบครัว ปัญหาบุตรอยู่ในความดูแลติดเกม ติดโซเชียลเน็ต ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “สุขภาวะครอบครัวไทยปี 2555 โดย ผศ.ดร.วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ นักวิชาการจากสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าสถิติการใช้กำลังทำร้ายกันในครอบครัวปี 2555 เพิ่มขึ้น จากปี 2554” (ผศ.ดร.วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ 2555) โดยเป็นภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร ในแต่ละภาคมีความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นจากปี 2554 กว่า 3 เท่าตัว “สอดคล้องกับข้อมูลของมูลนิธิหญิงชายก้าวไกลเปิดเผยผลการสำรวจข่าวหน้าหนึ่ง ในหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ (ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด คมชัดลึก) ตลอดปี 2555 พบว่า มีข่าวการใช้ความรุนแรงในครอบครัวถึง 333 ข่าว ในจำนวนนี้ร้อยละ 59.16 เป็นความรุนแรงในระดับเช่นฆ่าเอาชีวิตกัน และในจำนวนนี้หากแบ่งแยกย่อยพบว่าเป็นความสัมพันธ์แบบ สามีภรรยามากที่สุด ร้อยละ 64.97 รองลงมาคือความสัมพันธ์แบบแฟน ร้อยละ 15.74 และนอกจากนี้ยังพบสถานะของการเสพติดในสิ่งต่าง ๆ เช่น เสพติดสุรา ยาเสพติด การพนันและกามารมณ์ เมื่อครอบครัวกระทบปัญหาจะจบลงด้วยการทะเลาะวิวาท ตบตี บางกรณีนำไปสู่การทำร้ายถึงขั้นเสียชีวิต

3. สันติวัฒนธรรมหมายถึงอะไร? มีผลกระทบอย่างไรหากขาดสันติวัฒนธรรม

3.1 นิยามสันติวัฒนธรรม หมายถึง (รวบรวมจากแนวคิดจากหลายฝ่าย ดังนี้)

3.1.1 สหประชาชาติ (UNESCO) – สันติวัฒนธรรมคือแนวทางที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงและความขัดแย้งที่รุนแรง เป็นทางเลือกแทนวัฒนธรรมความรุนแรง วางรากฐานบนการศึกษาเพื่อสันติภาพ การเคารพสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างหญิงกับชาย การยอมรับความแตกต่าง และการมีส่วนร่วมตามแบบประชาธิปไตย

3.1.2 กลุ่มผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ – สันติวัฒนธรรมคือการอยู่ร่วมกันโดย เคารพชีวิตทุกชีวิต มีน้ำใจแบ่งปันสิ่งที่ตนมีกับผู้อื่น ปฏิเสธความรุนแรง ฟังเพื่อเข้าใจ รักษาสิ่งแวดล้อม ร่วมพัฒนาชุมชนของตนเพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง

3.1.3 นักสันติภาพ Louise Diamond – สันติวัฒนธรรมคือ การอยู่กับมนุษย์ด้วยความสัมพันธ์ การเห็นว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ใหญ่กว่า การพร้อมเดินข้ามความโกรธด้วยการให้อภัย ความเมตตาที่อยากช่วยลดความทุกข์ของผู้อื่น การเคารพความแตกต่าง การดำรงชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมไม่เห็นแก่ได้

3.1.4 ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม) - สันติวัฒนธรรมมีความใกล้เคียงกับคำว่า “สันติสุข หรือสันติภาพ” คือการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สันติวัฒนธรรม จึงเป็นเรื่องของแบบแผนชีวิต ของการมีความสุขในการใช้ชีวิตร่วมกัน อย่างตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถแสดงออกได้ด้วยการเป็นคนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีน้ำใจไมตรี ไม่มีลักษณะตัวใครตัวมัน ไม่สนใจผู้อื่น มีจิตสำนึกยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ไม่ถือว่าตนเก่งคนเดียว หรือดีคนเดียว คนอื่นแย่ทุกเรื่องไม่ใช่อารมณ์เป็นที่ตั้ง

3.1.5 ดร.มารค ตามไท – สันติวัฒนธรรมคือลักษณะของการอยู่ร่วมกันของกลุ่มชน โดย เคารพซึ่งกันและกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเห็นต่างด้วยวิธีสร้างสรรค์และไม่ใช้ความรุนแรง ควบคุมความโกรธและความเกลียดที่ตนมีต่อผู้อื่น ให้อภัยผู้ที่ไม่ดีต่อเรา ทุกคนสามารถยืนหยัดด้วยตัวเองโดยไม่รู้สึกลัวชีวิตจนมุม พร้อมเสียสละเพื่อผู้อื่นที่กำลังลำบาก

3.1.6 พระไพศาล – สันติวัฒนธรรมหมายถึงสำนึก คุณค่า ความเชื่อที่ไม่ส่งเสริมความรุนแรง เอื้อต่อความสามัคคีและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เคารพผู้อื่นว่าเสมอภาคกับตน ความมีขันติธรรม และความสันโดษ เห็นคุณค่าของการมีชีวิตที่เรียบง่าย ตระหนักว่าความสุขเกิดจากการได้ทำสิ่งที่มีคุณค่าและความหมายต่อตนเองและผู้อื่น เข้าถึงความสุขด้านใน อันเกิดจากจิตที่สงบ ไร้ซึ่งความโกรธเกลียดหรือทะยานอยาก ตระหนักว่าความสุขนั้นอยู่ไม่ไกล หากอยู่กลางใจเราเอง

3.1.7 ดร.วราภรณ์ สามโกเศศ - สันติวัฒนธรรมประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1. การยอมรับความแตกต่างที่เกิดขึ้น 2.เคารพในความแตกต่าง 3.อดทนอดกลั้นในความแตกต่าง 4. เชื่อในความเท่าเทียมของมนุษย์ 5.เคารพสิทธิของผู้อื่น และ 6. ใช้เหตุและผล โดยมีกติกาสังคมเป็น ฉันทามติร่วมกัน การจะสร้างสังคมสันติวัฒนธรรมจะต้องมาจากการวางแผน กลไกตลาด และ กลไกทางการเมือง ที่ต้องผนวกเอา หน่วยครอบครัว หน่วยการศึกษา และหน่วยสังคมเข้าด้วยกัน ซึ่งหน่วยครอบครัวจะต้องเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดของสังคม เพราะเป็นหน่วยที่มีวัฒนธรรม และ ศิลธรรมมากที่สุด

3.1.8 สันติวัฒนธรรม คือ “วัฒนธรรมการดำรงชีวิตร่วมกันด้วยความเมตตากรุณา บนหลักการพื้นฐานการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม ที่ช่วยให้สังคมมนุษย์ประพฤติ ปฏิบัติตามหน้าที่ต่อกันและกัน โดยปราศจาก ความรุนแรง แล้วนำไปสู่ชีวิตสงบสุข มีความเจริญอกงามทั้งภายนอกและภายในของความเป็น มนุษย์สันติวัฒนธรรม เป็นสถานะที่มีความสมดุล กลมกลืนกันของอัตลักษณ์ ทัศนคติ คุณค่า ความ เชื่อ และแบบแผนการปฏิบัติในการใช้ชีวิตและความต้องการพื้นที่อิสระเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ในสังคมนั้น ๆ (เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์, 2555)” (โครงการส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยอาชีวศึกษา 2556)

3.2 ปัญหาและอุปสรรคต่อบุคคลกับการเติบโตจากครอบครัวที่ขาดการบ่มเพาะด้าน สันติวัฒนธรรมในตนเอง

ผลกระทบต่อบุคคลที่ขาดสันติวัฒนธรรมในตนเองส่งผลให้เป็นบุคคลก้าวร้าว รุนแรงในด้านอารมณ์ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ มักนิินทว่าร้ายผู้อื่น มักกล่าวหาวิจารณ์ผู้อื่น ให้เกิดความเสียหาย ขาดความละเอียดใจ มักกระทำผิดบ่อยครั้ง มักไม่ยอมรับผิด มักโทษผู้อื่น มักแก้ ตัว มีความเย่อหยิ่งเสมอ มักไม่รู้จักขอโทษแม้ว่าตนจะเป็นผู้ที่ผิด ไม่รู้จักให้อภัย รู้สึกว่าตนจะต้อง เป็นผู้ชนะอยู่เสมอ มักไม่ยอมยอมผ่อนหนักผ่อนเบาในความโกรธหรือโมโห มักอิจฉาริษยา ไม่ ยอยากเห็นผู้อื่นมีความสุข หรือไม่อยากเห็นผู้อื่นได้รับคำชื่นชมหรือได้รับการยอมรับ ส่งผลให้ไม่มี ความภูมิใจในตนเองหรือไม่เห็นคุณค่าในตนเอง

3.3 สาเหตุบุคคลขาดการบ่มเพาะด้านสันติวัฒนธรรมในตนเอง

3.3.1 พื้นฐานการเลี้ยงดูเมื่อครั้งเป็นเด็ก ครอบครัวสร้างปมด้อยในจิตใจด้วยภาษา ที่รุนแรงและกระทบจิตใจเด็ก พ่อและแม่ไม่ชื่นชมในความสามารถ ยกตัวอย่างเช่น พ่อแม่มีลูกสอง คน ลูกคนโตทำสิ่งใดก็ได้และเก่งกว่าลูกคนเล็กพ่อและแม่มักแสดงความยินดีและดีใจต่อหน้าลูก คนเล็กบ่อยๆ มีส่วนน้อยมากที่จะชื่นชมลูกคนเล็กเป็นต้น ตัวอย่างที่สอง เช่น พ่อและแม่มักตำหนิ หรือต่อว่าตำหนิว่าลูกโง่ไม่ฉลาดไม่เอาไหน ไม่เก่ง ไม่ได้เรื่อง หรือ พ่อแม่อาจใช้คำพูดทำร้ายจิตใจ

ลูกว่า โตมาขนาดนี้แล้วยังสอนไม่รู้เรื่องไม่เข้าใจอีก รู้แบบนี้ น่าจะทำให้ตายตั้งแต่แบเบาะก็ดี การใช้คำพูดเชื่อมโยงตัวอย่างเด็กคนอื่น หรือตัวอย่างที่น้องด้วยกันว่าคนนั้นเก่งกว่าคนนี้ดีกว่าเป็นการพูดประชดทำร้ายจิตใจ เป็นต้น ตัวอย่างที่สาม เช่น การถูกบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่เป็นเพื่อน เป็นเพื่อนบ้าน คู่มั่น เหยียดหยาม ล้อเลียนจุดบกพร่องของร่างกาย จุดบกพร่องของการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งที่ไม่ปกติของบุคคล หรือ แกล้งทำให้เจ็บตัว แกล้งให้ขาดตก แสดงออกว่าแบ่งแยกน่านรังเกียจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นต้น

3.3.2 ครอบครัวพ่อแม่หย่าร้าง และมีบุตรที่ต้องแบ่งเวลากันดูแล

จากกรณีพ่อ และแม่มีปัญหาต้องหย่าร้างและมีการฟ้องร้องศาลออกคำสั่งว่าต้องแบ่งเวลาในการเลี้ยงดูบุตรนั้น เด็กต้องอยู่ในความดูแลของทั้งพ่อและแม่หากต่างฝ่ายต่างถือความโกรธไม่เห็นแก่ลูกและมีวิธีแสดงพฤติกรรมหรืออารมณ์โดยผ่านลูก ผู้ที่ถูกกระทำทางจิตใจมากที่สุดคือลูก การสอนและการบอกกล่าวสวนทางกันปัญหาการปรับตัวและความเก็บกดต่อตัวเด็กจึงมีมาก หากที่พึ่งไม่ได้ การได้รับการสั่งสอนที่ดีจึงมีความขัดแย้งมากเป็นความอ่อนไหวที่พ่อแม่คาดไม่ถึง (ข้อมูลจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพบจริงในการให้คำปรึกษาผู้ปกครองเพื่อนลูก)

3.3.3 ครอบครัวมีหลักการในการสั่งสอนที่ขัดแย้งกันไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

บทบาทอิทธิพลของญาติพี่น้องฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของครอบครัวหรือ พี่เลี้ยงเด็กที่อยู่ใกล้ชิดกัน

จากกรณีที่ครอบครัวอยู่ร่วมกันกับ ตา ยายหรือ ปู่ย่า พ่อแม่ ลุง ป้า น้าอา หรือพี่เลี้ยงเด็กในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น ครอบครัว ก. อาศัยอยู่ในครอบครัวด้วยกันประกอบด้วย พ่อแม่ บุตร 3 คน คุณย่า คุณลุง และภรรยา มีบุตร 1 คน รวมครอบครัวอยู่รวมบ้านหลังเดียวกัน 9 คน การเลี้ยงดูสั่งสอนบุตรทั้ง 3 คนของพ่อแม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วยวิธีการสอนไม่ได้ก่อให้เกิดความรุนแรงแต่อย่างใด แต่คุณลุงมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงให้บุตรเห็นและสั่งสอนให้โต้ตอบผู้อื่นเมื่อถูกแกล้ง เมื่อบุตรไปโรงเรียนจึงมีพฤติกรรมก้าวร้าวชอบแกล้งเพื่อนรุนแรง เป็นต้น (ข้อมูลจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพบจริงจากเพื่อนของลูก)

3.4 พฤติกรรมที่ขัดแย้งต่อหลักสันติวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองของเด็ก

ทำไมจึงเกิด พฤติกรรมที่ขัดแย้งต่อหลักสันติวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองของเด็ก เช่น การขาดน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาโดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น การไม่มีความอดทนต่อความขี้ขลาด โกรธ โมโห ไม่มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น ไม่สามารถระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้ การแสดงความเจ็บใจเจ็บแค้นนำไปสู่การเอาคืนด้วยการกระทำที่รุนแรงมีความอาฆาตพระยาบาทไม่ให้อภัยเพื่อนร่วมโลก รวมถึงการกระทำต่อสัตว์ การไม่ให้เกียรติไม่เคารพซึ่งกันและกันและไม่เคารพธรรมชาติมุ่งหมาย

แต่ทำลายด้วยวิธีการต่างๆ อย่างไรสำนัก พฤติกรรมที่ขัดแย้งนี้เกิดจากการเลียนแบบ ดังที่นักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา ชื่อ Tarde ตามทฤษฎีการเลียนแบบ (Theory of Imitation) ระบุว่า “อาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เกิดขึ้นตามลำพัง แต่มีเทคนิคของการกระทำผิดที่คล้ายคลึงกันเกิดขึ้นตามมาด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมเป็นการเรียนรู้ซึ่งการเลียนแบบนี้บางอย่างก่อให้เกิดอาชญากรรม” (ณัฐฐาภรณ์ โสภณทัต วารสารกระบวนการยุติธรรม ปีที่ 7 เล่มที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2557) พฤติกรรมการขาดน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาโดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น เกิดจากการเลียนแบบการเห็นการกระทำและการสั่งสอนของผู้ใหญ่ที่เป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย ผู้ดูแลเด็ก อันดับแรก เช่น เมื่อเด็กเห็นครอบครัวให้ความช่วยเหลือหรือแบ่งปันอาหาร เงินทองหรือสิ่งอื่นๆ ให้แก่เพื่อนบ้านให้แก่ญาติพี่น้อง การรักษาน้ำใจผู้อื่นด้วยการตอบแทนน้ำใจกลับคืนผู้ที่ให้ความช่วยเหลือครอบครัวหรือให้ความช่วยเหลือตนเอง การแสดงความเกรงใจต่อผู้อื่นด้วยการกระทำและคำพูดที่ดีต่อหน้าเด็กการกระทำเหล่านี้เด็กเห็นก็จะรู้สึกดีและซึมซับสิ่งดีๆ นี้ไปใช้โดยไม่รู้ตัว พฤติกรรมการไม่มีความอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ไม่มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น ไม่สามารถระงับความโกรธและความโมโหของตนเองได้ เป็นพฤติกรรมเลียนแบบต่อการแสดงอารมณ์ของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดูเด็กโดยตรงด้วยการแสดงอารมณ์โกรธโมโหด้วยการใช้วาจาน้ำเสียงและการลงไม้ลงมือด้วยการกระทำที่รุนแรงก่อให้เกิดแรงกระทบทางจิตใจเกิดการต่อต้านในจิตใจของเด็กฝังอยู่ในจิตใต้สำนึกถึงการไม่มีที่ระบายและหาทางระบายความกลัวความเจ็บแค้น เกิดความรู้สึกต่อต้านในเวลาที่ถูกลงโทษถูกรังแกด้วยความโกรธของผู้ใหญ่เข้าครอบงำด้วยน้ำเสียงวาจาที่รุนแรงและก้าวร้าวจึงถูกเก็บไว้รอการระบายเมื่อตนรู้ว่าอดทนไม่ไหวอีกต่อไปการระเบิดความรุนแรงก็จะเกิดขึ้นโดยผู้ใหญ่คาดไม่ถึงได้เช่น ทำร้ายตนเองด้วยความตายทำร้ายผู้อื่นชกต่อย รวมกลุ่มเสพยา เป็นฆาตกร การเห็นพฤติกรรมของคนในสังคมที่มักแสดงความไม่พอใจ ความก้าวร้าวบนท้องถนนเมื่อใช้รถใช้ถนนร่วมกัน การเห็นพฤติกรรมการได้ยินบุคคลใช้วาจาและอารมณ์รุนแรงต่อผู้ที่ทำงานบริการเช่นร้านอาหาร การให้บริการโดยสารทั้งทางบก ทางอากาศและทางน้ำ หรืองานบริการอื่นๆ ที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องราดเมื่อเกิดความไม่พอใจแสดงถึงการได้รับผลจากการเลี้ยงดูตอนเด็กเป็นการเลียนแบบที่เก็บไว้รอการระบายผลเดือดร้อนจึงตกแก่ผู้อื่นที่อยู่ร่วมสังคม การแสดงความเจ็บใจเจ็บแค้นนำไปสู่การเอาคืนด้วยการกระทำที่รุนแรงมีความอาฆาตพระยาบาทไม่ให้อภัยเพื่อนร่วมโลกรวมถึงการกระทำต่อสัตว์ การแสดงความเจ็บแค้นของเด็กทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งจะไม่เกิดขึ้นหากผู้ใหญ่ไม่สอนว่า “มันดีลูกใช้ไหมคูสิได้ผลมาเลย เจ็บมากอย่างนี้ ครั้งหน้าถ้ามันดีอีกให้ตีมันกลับคืนอย่ายอมมันและอย่าปล่อยให้มันตีเราแต่ฝ่ายเดียว” ผู้ใหญ่สอนเด็กให้ตายง่ายโดยไม่คิดกลับกันว่าการสอนเด็กให้ตอบโต้มันนั้นเป็นวิธีทำให้อายุ

สิ้น การตอบโต้กลับกันไปมาจึงนำไปสู่ความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งการอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันมีทั้งพ่อ แม่ ปู่ย่า ลุง ป้า น้ำ อา และเด็กถูกผู้ใหญ่แกล้งให้เด็กเจ็บตัวแล้วหัวเราะเห็นเป็นเรื่องตลกสนุกสนาน ผู้ใหญ่ไม่รู้เลยว่ากำลังสอนความก้าวร้าวและความรุนแรงให้แก่เด็กซึ่งเด็กจะนำไปแกล้งเพื่อนรุนแรงและเห็นว่าเป็นเรื่องตลกสนุกสนานเช่นกันและเมื่อการแกล้งเล่นๆ เห็นว่าสนุกและขบขันนั้นอาจถึงขั้นทำให้ผู้อื่นตายได้ การไม่ให้เกียรติไม่เคารพซึ่งกันและกันไม่เคารพธรรมชาติมุ่งหมายแต่ทำลายด้วยวิธีการต่างๆ อย่างไรสำนึก เป็นพฤติกรรมที่คนในครอบครัวมักกล่าวคำดูถูกเหยียดหยามผู้อื่นให้เด็กได้ยินได้ฟัง และครอบครัวไม่ยอมรับความคิดเห็นภายในครอบครัวมักทะเลาะโต้เถียงกันตลอดไม่เว้นวัน การสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของอาชีพที่ใช้สมองกับใช้แรงงาน การสอนให้เห็นคุณค่าของเงินกับความร่ำรวยโดยสอนให้แยกแยะออกจากคนมีเงินน้อยหรือยากจน การสอนด้วยการมองแต่ภายนอกถึงลักษณะของคนจนกับคนรวยด้วยเครื่องหมายว่าต้องมีรถ มีบ้าน แต่งตัวสะอาดสะอาด การถูกสั่งสอนให้เคารพผู้มีอำนาจมากกว่า การสอนให้รู้วิธีใช้ปัญญาด้วยความฉลาดแกมโกงเพื่อเอาตัวรอด การมองคุณค่าของคนอยู่ที่การศึกษา การสอนด้วยการเปรียบเทียบความโง่และความฉลาดด้วยการเปรียบเทียบเป็นสัตว์ เช่นเปรียบเทียบคนโง่เหมือนควายเปรียบเทียบคนไม่เรียนหนังสือเป็นคนโง่ การสอนด้วยการเปรียบเทียบเป็นการปลุกฝังให้มองคุณค่าสิ่งอื่นหรือมองผู้อื่นต่ำต้อยเป็นการสอนให้เด็กคอยดูถูกเหยียดหยามผู้อื่นมองไม่เห็นคุณค่าของผู้อื่นยกตนเองว่าเป็นผู้สูงด้วยฐานะและอำนาจเหนือกว่าผู้ที่ถูกดูหมิ่นนอบน้อมต่อผู้มีอำนาจ อวดอ้างว่ามีการศึกษาไม่เป็นคนโง่ด้วยการมีใบปริญญาเป็นการปลุกฝังที่อนาคตจะมีแต่คนเห็นแก่ตัวให้มีอยู่ทั่วไปมากขึ้น พฤติกรรมการเล่นแบบเกิดขึ้นได้ง่ายหากควบคุมตนเองไม่ได้หรือไม่มีการยับยั้งความคิดและจิตใจของตนเองโดยต้องรู้จักในการควบคุมตนเองให้หลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้กระทำความรุนแรงได้ซึ่งอ้างจากทฤษฎี การควบคุมตนเองหรือทฤษฎีอาชญากรรมทั่วไป (Self-Control Theory or A General Theory of Crime) ทฤษฎีนี้ Gottfredson and Hirschi เห็นว่าแนวโน้มในการกระทำผิดมิได้ทำให้คนเรากระทำผิดโดยตรง แต่แนวโน้มในการกระทำผิดจะส่งผลต่อการกระทำผิดก็ต่อเมื่อโอกาสในการกระทำผิดเปิดให้หรือเอื้ออำนวยให้แนวโน้มในการกระทำผิดนี้ Gottfredson and Hirschi เห็นว่าสามารถที่จะคิดตัวคนเราไปตลอดยากจะเปลี่ยนแปลง (Shelley, 2000) (ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี, 2554) (อ้างอิงในฉันทฎฐาภรณ์ โสภณทัต วารสารกระบวนการยุติธรรม ปีที่ 7 เล่มที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2557

3.5 พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กวัย 7-12 ปี

พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เป็นพัฒนาการสำคัญอีกด้านหนึ่งในการดำรงชีวิตเมื่อเผชิญต่อสิ่งเร้าและปัญหาต่าง ๆ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเด็กช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นเด็กวัยกลางเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ได้แก่ เริ่มเข้าโรงเรียนอย่างเป็นทางการ

(Formal Schooling) สามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ง่ายเป็นวัยที่ดูดซับค่านิยม วัฒนธรรมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และเป็นวัยที่จะพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ (Stage of Industry) พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กวัยนี้ประกอบด้วย การให้ความหมายต่อตัวเอง (Self concept) การสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง (Self esteem) การสร้างความสามารถทางจิตสังคม (Psychosocial competence) ที่เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม ที่ทำให้ตนเองพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับในสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมที่เหมาะสมของเด็กวัยนี้ จะนำไปสู่พัฒนาการที่ดีในช่วงวัยรุ่นต่อไป

3.6 ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม ทักษะ 20 ด้าน ใน 4 ส่วนของเด็กวัย 7-12 ปี

3.6.1 กลุ่ม self-awareness หมายถึง ความเข้าใจความรู้สึกของตนเองและประเมินความรู้สึกของตนเองได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วยความสามารถย่อย 3 ประการ คือ

1) Emotional self-awareness หมายถึง การรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และรู้ว่าอารมณ์หรือความรู้สึกเหล่านี้ จะมีผลต่อความสามารถหรือการกระทำของตนเองอย่างไร ทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองในการที่จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม

2) Accurate self-assessment หมายถึง ความตระหนักถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง รู้จักข้อจำกัดของตนเอง แสวงหาข้อแนะนำ และเรียนรู้จากข้อผิดพลาดต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น มีอารมณ์ขัน

3) Self-confidence หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง บุคคลเหล่านี้จะมี Self-efficacy มีความมั่นใจที่จะกระทำการต่าง ๆ ไม่ขลาดกลัว ยืนหยัดในความตั้งใจของตนในขณะเดียวกันไม่ได้ยึดถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่

3.6.2 กลุ่ม Social-Awareness หมายถึง การเข้าใจผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วยความสามารถย่อย 3 ประการ คือ

1) Empathy คือ ความเห็นอกเห็นใจหรือความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจความต้องการ อารมณ์ และความตระหนักของผู้อื่น คุณสมบัติเช่นนี้ จะทำให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นคนที่ผู้อื่นต้องการทำงานด้วย

2) Service orientation หมายถึง ความสามารถในการให้บริการต่อผู้อื่นหรือลูกค้าซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการที่ทำให้สินค้าขององค์กรตรงกับความต้องการของลูกค้า พยายามหาหนทางที่จะทำให้ลูกค้าพึงพอใจ ยินดีและเต็มใจให้บริการ

3) Organizational awareness คือ การคำนึงถึงเป้าหมายขององค์กร และดำเนินการให้บรรลุ เป้าหมายนั้นๆ สามารถอ่านสถานการณ์ทั้งภายในองค์กร และสิ่งที่จะมาคุกคามหรือเป็นประโยชน์ต่อองค์กรได้

3.6.3 กลุ่ม Self-management หมายถึง การจัดการต่อความรู้สึกภายในตนเอง หรือสิ่งเร้าต่างๆ ประกอบด้วยทักษะย่อย 6 อย่าง ได้แก่

1) *Emotional self-control* หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเอง เมื่อเผชิญกับ สถานการณ์ที่กดดัน หรือบุคคลที่ก้าวร้าวรุนแรง ทำให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

2) *Trustworthiness* หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงหลักการค่านิยม ความตั้งใจและ ความรู้สึกของตนเอง ได้อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ บุคคลเช่นนี้จะกล้าหาญที่จะ รับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเอง คำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมในสิ่งที่ตน กระทำ

3) *Conscientiousness* หมายถึง มีความ รับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรมต่อ การกระทำของ ตนเองทุ่มเทรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้รับมอบหมาย ทำด้วยความระมัดระวังและโปร่ง ใส

4) *Adaptability* หมายถึง การปรับตัว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยเฉพาะในปัจจุบัน ที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ที่ปรับตัวได้เรียกว่ามี Emotional resilience ทำให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

5) *Achievement Orientation* เป็นความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของ ทั้งบุคคลและ องค์กร ทำให้บุคคลนั้นมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยการมอง โลกในแง่ดี (Optimism) ทำให้ สามารถเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาสได้

6) *Initiative* คือ ความสามารถที่ลงมือ กระทำสิ่งต่าง ๆ ก่อนที่จะได้รับ คำสั่งให้ทำ หรือมี ความคิดริเริ่ม โดยการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือการ ป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นได้ก่อนเป็นต้น บุคคลเช่นนี้จะทำงานเชิงรุก แทนที่จะตั้งรับให้ ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น แล้วมา แก้ไข

3.6.4 กลุ่ม Relationship management หมายถึง การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อ ผู้อื่นประกอบด้วย ความสามารถย่อย 8 ประการคือ

1) *Developing others* คือ การสนับสนุน ให้ผู้อื่นได้พัฒนาตามศักยภาพ โดยการเป็นโค้ช เป็นผู้ให้คำแนะนำ และเป็นผู้นำ ให้รางวัลและ สิ่งตอบแทนเพื่อให้เกิดการพัฒนา

2) *Influence* หมายถึง การผลักดัน หรือ ชักจูงให้ผู้อื่นได้ทำประโยชน์แก่ ส่วนรวม ในกรณี เช่นนี้ Influence คือ effective persuasion แต่หากทำเพื่อผลประโยชน์ตนเอง เรียก Influence ประเภทนี้ว่า Manipulation

3) *Communication* คือ การสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยการทั้งรับและ ให้ข้อมูล เผชิญ กับปัญหาต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา รับฟังด้วย ความตั้งใจ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารกันและกัน อย่างเปิดเผย

4) *Conflict management* หมายถึง การ แก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดย การรับฟัง ด้วยความเข้าใจความรู้สึกของทุกฝ่ายและ แก้ไขโดยทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ (Win-win situation)

5) *Visionary leadership* หมายถึง ความสามารถที่จะระดมความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ มาทำงานร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมาย เดียวกัน และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

6) *Change catalyst* คือ ความสามารถที่ กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อถึงเวลา ความ สามารถในการจัดการปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้ง กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

7) *Building bonds* คือ การสร้างเครือข่าย การทำงาน โดยการมีความจริงใจต่อกันและมีความ ยุติธรรมซึ่งกันและกัน

8) *Collaboration and teamwork* คือ การสร้างทีมงานที่มีความสามารถ โดยการสร้าง บรรยากาศทำงานที่ดีให้สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ทั้งนี้จะขึ้นกับ EI ของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มด้วยนอกจากนั้นยังขึ้นกับ EI ของผู้นำกลุ่มอย่างไรก็ตามความสามารถทางอารมณ์ (EC) ดังกล่าว มักจะเกิดขึ้นเชื่อมสัมพันธ์กันและ สนับสนุนกันและกัน (Synergistic effect) มีการ ศึกษาพบว่าทางบุคคลมีอย่างน้อย 6 อย่างใน 20 อย่าง หรือมีอย่างน้อย 1 อย่างในแต่ละกลุ่ม จะ ประสบความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่มีน้อยกว่านั้น

3.7 พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เด็ก อายุ 7-12 ปี

พัฒนาการของเด็กจะขยายเขตกว้างขึ้นรวมทั้งด้านอารมณ์สังคมและจริยธรรม โดยเด็กวัยนี้จะสามารถปรับพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมที่จะปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่นรวมทั้งเรียนรู้ที่จะเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกบุคคลลักษณะของผู้อื่นที่อยู่ภายใต้การกระทำนั้นๆ เด็กจะประเมินตัวเอง โดยการเปรียบเทียบกับคนอื่นซึ่งจะเป็นแรงผลักดัน ไปสู่การพัฒนาความสามารถ (Competence) ในขณะเดียวกันอาจทำให้เกิดการ วิพากษ์วิจารณ์ตนเอง (self-criticism) และทำให้ ความภาคภูมิใจในตนเองหรือความรู้สึกในคุณค่า ของตนเอง (self-esteem) ลดลงได้ จุดเริ่มต้นของพัฒนาการด้านอารมณ์และ สังคมของเด็กวัยกลาง คือการค้นหาคุณลักษณะ เฉพาะด้านจิตใจของเด็กซึ่ง เรียกว่า Psychological Characteristics of self-definition หรือการให้ ความหมายต่อตัวเอง หรือ Self concept พร้อม พัฒนาแนวคิดว่าตัวเองเป็นใคร (Real Self) และ อยากเป็นใคร (Ideal Self) ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง หรือความนับถือตนเอง หรือความภาคภูมิใจในตนเอง หรือการเห็นคุณค่า ของตนเอง (Self-esteem) ทั้งในด้านความสำคัญ ความสามารถ คุณความดีและพลังอำนาจ ซึ่งวัยนี้ เป็นช่วงสำคัญของการพัฒนาเรื่องนี้ ความรู้สึกใน คุณค่าของตนเองนี้ เกิดจากการที่

คนเราให้คุณค่า ของทักษะความสามารถในเรื่องต่างๆ ของตนเอง รวมทั้งการได้ รับการสนับสนุน จากบุคคลรอบข้างที่มีความหมายต่อตัวเอง เช่น พ่อแม่ เพื่อน พี่น้อง ความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง จะเป็นผลต่อ พฤติกรรมต่างๆ ของเด็กในอนาคต และมีความ สัมพันธ์กับความสามารถเชิงจิตสังคม ของบุคคล (Psychosocial competence) ที่จะปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลรอบข้าง ดังนั้นการตอบสนอง ความต้องการ ของเด็กที่ไม่เหมาะสมหรือการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจะนำไปสู่พัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคมที่ไม่ สมบูรณ์ขาดความนับถือตนเอง ก่อให้เกิดปัญหา ต่าง ๆตามมา ได้แก่ การใช้สารเสพติด พฤติกรรม ก้าวร้าวรุนแรง การฆ่าตัวตาย การหนีโรงเรียนหรือ หนีออกจากบ้าน การถูกรังแก รุนแรงหรือ ทารุณกรรม การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การก่ออาชญากรรม เป็นต้น (Bee H. 1995, Papalia DE, Olds SW 1993, ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ 2544) นอกจากนั้นในวัยนี้ยังพัฒนาทักษะ ทางสังคมอื่นๆ ได้แก่ การแบ่งปัน การร่วมมือ การเจรจาต่อรอง ความสามารถในการแสดง และควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของตน เป็นต้น และ เนื่องจากทักษะทางสังคมมีพัฒนาการที่ซับซ้อน ดังนั้นจึงไม่สามารถวัดได้โดยเครื่องมือง่ายๆ ต้องใช้เครื่องมือจากหลายแหล่ง เช่น

- 1) การประเมิน จากครูเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเด็กกับเพื่อนๆ
- 2) สังเกตความสามารถเด็กในการปฏิบัติตามกฎกติกา ในห้องเรียน
- 3) การสังเกตระยะเวลาที่เด็กใช้ ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และความสามารถในการ แสดงบทบาทหน้าที่
- 4) ทำทีและอารมณ์ที่ เด็กแสดงออก หรืออาจเกิดจากลักษณะครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว และการสื่อสารภายใน ครอบครัว (Dunn J 1988 อ้างใน Faulkner D 1995)

3.8 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์และ สังคม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.8.1 ปัจจัยตัวเด็ก ประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยด้านชีววิทยา ได้แก่ อายุ เพศ ความผิดปกติของสายตาหรือได้ยิน การเจ็บป่วยเรื้อรัง ความพิการ การได้รับบาดเจ็บของศีรษะ ความผิดปกติดังกล่าว อาจนำไปสู่การมี ปมด้อย มีความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองต่ำ ทำให้ทักษะทาง สังคมไม่พัฒนา
- 2) ปัจจัยด้านพัฒนาการ ได้แก่ โรค สมาธิสั้น ปัญหาด้านการพูด ระดับสติปัญญา ลักษณะพื้นฐานอารมณ์ ปัญหาเหล่านี้ทำให้เด็กมี ปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไม่ได้รับ การยอมรับ จากกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคมของเด็ก
- 3) ปัจจัยด้านสุขภาพจิต ได้แก่ ภาวะ ซึมเศร้า ความรู้สึกคุณค่าตนเองต่ำและความอาย ทำให้เด็กขาดการพัฒนาด้านสังคม

3.8.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1) ปัจจัยครอบครัว ได้แก่ ลักษณะ การอบรมเลี้ยงดู ครอบครัวแตกแยก ครอบครัว หย่าร้าง สุขภาพจิตของผู้เลี้ยงดูสภาวะการทำงาน ของผู้เลี้ยงดู ปัจจัยกลุ่มนี้นับว่ามีอิทธิพลมากต่อ พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็ก (สุนน อมรวินันท์ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และเชื้อชาติ ความแตกต่างของวัฒนธรรม และเชื้อชาติอาจทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าเข้ากับเพื่อน

3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาวะยากจนทำให้เด็กขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาทางสังคมของเด็ก

4) ปัจจัยด้านโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ทักษะคิดและ ความคาดหวังของครูต่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนแบบอย่างของผู้ใหญ่ สิ่งแวดล้อมเชิงกายภาพ ของโรงเรียนและชุมชน เหล่านี้มีผลต่อพัฒนาการ ด้านอารมณ์และสังคมของเด็ก

5) ปัจจัยจากกลุ่มเพื่อน ได้แก่ มาตรฐานของกลุ่มเพื่อน ค่านิยมของกลุ่ม และการยอมรับของกลุ่มมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทักษะทางสังคม ของเด็กมาก

เด็กวัย 7-12 ปีสามารถพัฒนาทักษะ ด้านอารมณ์และสังคมได้ก้าวหน้ามาก หากได้ รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม ในช่วง วัยต่อไป ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ ด้านอารมณ์และสังคม มีทั้งปัจจัยด้านตัวเด็ก และปัจจัยสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะลักษณะการ อบรมเลี้ยงดู นอกจากนั้นพัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทำงาน และการปรับตัวในสังคม (วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา 2549 ปีที่ 4 ฉบับที่ 2)

4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิด

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา

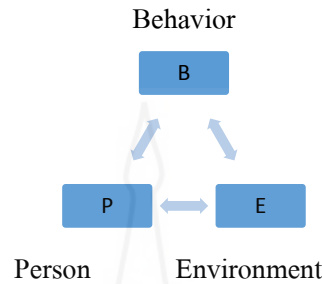
มนุษย์กับการเรียนรู้พฤติกรรมกับการยอมรับในสังคม โดยเน้นที่การเรียนรู้ จาก การเลียนแบบและผลของพฤติกรรมในอดีตโดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ได้อธิบาย พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ในสภาพธรรมชาติมากกว่าการเรียนรู้ในห้องทดลอง แบนดูรา มีแนวคิดว่า “ การเรียนรู้ของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ส่วน” ได้แก่

(P) 1 องค์ประกอบด้านตัวบุคคลซึ่งมีทั้งความคิด ความเชื่อความคาดหวังของ บุคคล

(B) 2 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม

(E) 3 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมหรือบุคคลรอบตัว

ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ความสัมพันธ์ระหว่าง (P) บุคคล (B) พฤติกรรมและ (E) สิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Reciprocal interactions) (ที่มา: Schunk, Pintrick & Meece, 2010, น.127) กระบวนการทางปัญญาของบุคคล (Cognitive process) แบบดูราอธิบายว่ากระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ของบุคคลจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. บุคคลมีความสนใจ ใส่ใจ ในตัวแบบ (attention = A)
2. บุคคลจดจำตัวแบบนั้น (retention = R)
3. บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ (producing behavior = B)
4. บุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำ (motivated to repeat the behavior = M)

ยกตัวอย่างกระบวนการทางปัญญาของบุคคล (cognitive process) ปลื้มสังเกตเห็นเปรม (A) ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้อง (room mate) เข้านอนประมาณ 22 นาฬิกา และตื่น 4 นาฬิกาทุกวัน เปรมใช้เวลาอ่านหนังสือ ทำการบ้านจนถึง 6 นาฬิกา แล้วไปออกกำลังกายจนถึง 7 นาฬิกา กลับมาอาบน้ำ แต่งตัวไปเรียนหนังสือ ปลื้มพบว่าเปรมไม่เคยหลับในห้องเรียน เรียนหนังสือได้เกรดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.5 ที่สำคัญอาการโรคมุมิแพ้งของเปรมก็หายไปด้วย ในขณะที่ตัวเองมักเข้านอนหลัง 24 นาฬิกา ตื่น 7 โมงเช้า ไม่มีเวลาทำอะไรและมักจะรู้สึกง่วงนอนในห้องเรียนเป็นประจำไม่กระฉับกระเฉงร่างกายไม่แข็งแรงรู้สึกอ่อนเพลียบ่อย ๆ จึงคิดจะลองปฏิบัติตนแบบเปรมบ้าง (R) และเมื่อเขาได้ปฏิบัติตนเช่นเดียวกับเปรมประมาณ 1 เดือน (B) เขาพบว่าตนเองรู้สึกสดชื่นมีสมาธิในการเรียนมากขึ้นไม่ง่วงในเวลาเรียนและร่างกายแข็งแรงขึ้น เขาจึงปฏิบัติตนเช่นนั้นต่อมาจนเป็นนิสัย (M) ตามหลักของแบบดูรา บุคคลจะใช้ปัญญาพิจารณาพฤติกรรมของตัวแบบและคิดว่าจะมีประโยชน์ต่อตนเอง เมื่อได้ลองปฏิบัติตามพฤติกรรมของตัวแบบแล้วรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเหมาะสมกับตนเอง จะปฏิบัติตนตามนั้นต่อไปกลายเป็นนิสัยหรือบุคลิกภาพประจำตัวหรือถ้าเขาเห็นตัวแบบใดมีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความเสียหาย เช่น ขับรถเร็วแล้วประสบอุบัติเหตุเขาก็จะ

ระวังตัว หลีกเลี่ยงการขับรถเร็ว ตัวแบบจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง (โครงการสันติวัฒนธรรม 2556) ตัวอย่างที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบคอร่า โดยเน้นที่การเรียนรู้จากการเลียนแบบ และผลของพฤติกรรมในอดีตส่งเสริมกระบวนการทางปัญญาของบุคคล (cognitive process) ยกตัวอย่างนิทานเรื่อง แม่ผู้ใจ โกรธจี้โมโห เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองที่แสดงต่อลูกเป็นเรื่องที่เตือนสติตนเองได้ดีมาก

4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของโคลเบอร์กเป็นทฤษฎีเสริมสร้างควมมีคุณค่าของมนุษย์

โคลเบอร์ก (Kohlberg) เป็นชาวอเมริกัน เกิดเมื่อ ค.ศ.1927 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาจิตวิทยา เขาได้ศึกษาทฤษฎีของพิวาเจต์ และทำการทดลองเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมของมนุษย์พบว่า พัฒนาการเชิงจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎีของพิวาเจต์โดยให้เหตุผลว่า การที่เด็กจะวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกต้องอาศัยการใช้เหตุผลและความคิดเชิงนามธรรมซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กตอนปลายถึงวัยรุ่นตอนต้นเป็นต้นไป (formal operational stage) ส่วนเด็กเล็กกว่านั้นจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับต้นๆ เท่านั้น (จึงเชื่อได้ว่าเหตุผลที่สนับสนุนทั้ง 2 ทฤษฎีเป็นจุดเริ่มต้นของการทดลองนำนิทานสร้างสันติวัฒนธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่แสดงถึงนามธรรม จำนวน 20 เรื่อง เป็นการทดลองในการปฏิบัติแล้วสร้างสติปัญญาเด็กให้มีพัฒนาการทางจริยธรรม) โคลเบอร์ก อธิบายทฤษฎีของเขาว่าจริยธรรมของมนุษย์แบ่งเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับ ประกอบด้วย 2 ขั้นย่อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 พัฒนาการทางจริยธรรม ระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนมีจริยธรรมของตนเอง (preconventional level) การตัดสินใจจริยธรรมในระดับนี้จะอยู่บนพื้นฐานความต้องการของตนเองและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ของผู้มีอำนาจเหนือกว่า มี 2 ขั้น

ขั้นที่ 1 จริยธรรมจากภายนอกหรือก่อนกฎเกณฑ์ (heteronymous morality) ขั้นนี้พฤติกรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความเกรงกลัวอำนาจของผู้อื่น (อายุ 2-7 ปี) (ยกตัวอย่างผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน คุณครู หรือพี่เลี้ยง)

ขั้นที่ 2 การได้รับผลตอบแทนแลกเปลี่ยนหรือทำความดีเพื่อรางวัล (instrumental purpose and exchange) (อายุ 7-10 ปี) (ยกตัวอย่างเช่น คำชื่นชมว่าดี เก่ง ยอดเยี่ยม หรืออยากได้ของเล่นและพยายามทำดีด้วยการยกมือไหว้สวยๆ พูจจาไพเราะ เป็นต้น)

4.2.2 พัฒนาการทางจริยธรรม ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (conventional level) การตัดสินใจจริยธรรมในระดับนี้จะขึ้นอยู่กับความคาดหวังของครอบครัวการเห็นด้วยของผู้อื่น ค่านิยม กฎเกณฑ์ของสังคมและกฎหมายของบ้านเมือง มี 2 ชั้น

ชั้นที่ 1 การยอมรับของสังคม (mutual interpersonal expectation relationships and interpersonal conformity) บุคคลจะทำความดีเพื่อให้กลุ่มหรือสังคมให้การยอมรับตน เช่น ทำในเป็นข้อตกลงของกลุ่มเพื่อให้ตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (อายุ 10-13 ปี)

ชั้นที่ 2 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม (social system and conscience) ชั้นนี้บุคคลจะคิดว่า การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้คือการทำความดี (อายุ 13-16 ปี)

4.3 พัฒนาการทางจริยธรรม ระดับที่ 3 ระดับกฎเกณฑ์เป็นจริยธรรมที่เกิดจาก วิจารณ์ญาณ (postconventional moral reasoning) จริยธรรมในระดับนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามเป็นความดีงามที่เป็นสากลนิยม (ยกตัวอย่างการสอนจากนิทานเรื่อง ฆาตุกรรมใหล้อภัยพระราช) ระดับกฎเกณฑ์นี้มี 2 ชั้น

ชั้นที่ 1 สัญญาสังคมและสิทธิส่วนบุคคล (social contract and individual rights) ความดีงามในขั้นนี้เป็นพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่ชื่นชมยอมรับ เช่น อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย หรือครูที่ทุ่มเทเสียสละเวลาอบรมสั่งสอนศิษย์ด้วยความรัก ความเมตตาอย่างจริงจัง (อายุ 16 ปี ขึ้นไป) (ยกตัวอย่างการสอนจากนิทานเรื่อง มะฆะผู้มีจิตอาสา

ชั้นที่ 2 คุณธรรมตามหลักสากลนิยม (universal ethical principle) ในขั้นนี้จะรู้สึกเกลียดกลัวความชั่ว จะไม่ยอมทำสิ่งที่ผิดเป็นอันขาด (เกิดกับเพียงบางคนเท่านั้น) ความดีงามในขั้นนี้เป็นพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติจากจิตสำนึกที่ดีงามของตนโดยไม่ต้องการผลตอบแทนใดๆ และพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมที่คนทั่วโลกยอมรับว่าเป็นความถูกต้องดีงาม เนื่องจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจึงต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาด้วย เช่น ในวัยแรกเกิดถึงประมาณ 7 ขวบ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม อาจต้องใช้การเล่นนิทาน หรือการ์ตูน ดนตรีแบบที่เด็กรัก สรีทธา ชื่นชม ควบคู่กับการเสริมแรงและการลงโทษ หรือในช่วงวัยรุ่นการปลูกฝังคุณธรรมต้องใช้ตัวแบบทางสังคม เช่น คาราหรือกลุ่มเพื่อน และถ้าสองระดับแรกบุคคลได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมมาแล้วในวัยผู้ใหญ่เขาจะสามารถคิดวิเคราะห์เลือกค่านิยมที่เป็นคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามได้ (ยกตัวอย่างการสอนจากนิทานเรื่อง นายพรานกับช่างผู้ใจดี

4.3 ทฤษฎีจิตสังคมของ อิริกสัน (Erik Erikson: stages of Psychosocial Development) ส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพสามารถกระทำได้ในช่วงวัยการศึกษา 3 ระดับ การศึกษาคือ

4.3.1 ระดับอนุบาล อายุประมาณ 3-5 ปี อิริกสัน กล่าวว่า “เด็กกำลังพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ธรรมชาติของวัยนี้กำลังซุกซน ช่างพูดและอยู่ในโลกจินตนาการ ผู้ใหญ่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของวัยนี้ด้วยการให้โอกาสเขาได้รื้อค้นทดลองการเล่นแบบต่างๆ โดยผู้ใหญ่คอยดูแลป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย ขยันตอบคำถาม กระตุ้นให้เขาสนองความอยากรู้อยากเห็น โดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง การปลูกฝังคุณธรรม ความดีงามต่างๆ สามารถกระทำผ่านการเล่านิทานและการเล่นสมมุติ

4.3.2 ระดับประถมศึกษา อายุประมาณ 6- 12 ปี อิริกสันเชื่อว่าถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสมเขาจะพัฒนาลักษณะการกระตือรือร้นขยันหมั่นเพียรซึ่งพ่อแม่และครูต้องเข้าใจธรรมชาติของวัยนี้ด้วยการมอบหมายงานหรือภาระความรับผิดชอบที่มีความยากง่ายและเหมาะสมกับระดับความสามารถของเขาเป็นงานที่ไม่ง่ายหรือไม่ยากเกินไปแต่ควรมีลักษณะท้าทายความสามารถ ถ้าเขาประสบความสำเร็จต้องรีบชื่นชมให้กำลังใจเมื่อใดที่เกิดความผิดพลาดควรช่วยชี้แนะว่าผิดเพราะอะไร จะแก้ไขได้อย่างไร คอยสังเกตเวลาที่เขาทำงานหรือเรียนหนังสือว่าเขามีข้อสงสัยหรือมีปัญหาต้องการความช่วยเหลือหรือไม่

4.3.3 ระดับมัธยมศึกษา อายุประมาณ 12-18 ปี เป็นวัยที่อิริกสันเชื่อว่ามีความสำคัญมากเหมือนระยะหัวเลี้ยวของชีวิตถ้าเลี้ยงดูทางก็จะสามารถไปถึงเป้าหมายของชีวิตได้ แต่ถ้าเลี้ยงผิดก็เท่ากับหลงทางชีวิตจะเดินอย่างไรก็แทบไม่มีโอกาสไปถึงจุดความสำเร็จในชีวิตได้เลยเด็กที่จะเลี้ยงดูทางคือเด็กที่รู้จักตัวเองรู้ว่าตนเองเป็นใคร ต้องการอะไรในชีวิตมีความสามารถด้านใดมากน้อยเพียงใด ชอบหรือไม่ชอบอะไรพ่อแม่และครูต้องช่วยเขาให้สามารถค้นพบตนเองอย่างถูกต้องให้ได้ส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นและมีความคิดริเริ่ม (พูนสุข เวชวิฐาน 2557) จากผลการศึกษาของพิทักษ์ ศิริวงษ์ (2543 อ้างถึงใน ดร.อมรวิชัย นาคทรพรพ และจิริกาล พงศ์ภคเชียร, ม.ป.ป.) ที่กล่าวถึงการปฏิเสธกฎเกณฑ์สังคมและการยอมรับความรุนแรงว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเด็กช่าง จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปใจความสำคัญของสาเหตุแห่งความรุนแรงได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือที่พบเห็นในชุมชนหรือในสื่อที่เผยแพร่ภาพความรุนแรงต่างๆ ทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับการใช้ความรุนแรงโดยไม่รู้ตัว ซึ่งส่งผลให้กลายเป็นผู้ก่อความรุนแรงได้ในที่สุด ผลของวัฒนธรรมที่ใช้ความรุนแรงได้สะท้อนให้เห็นเด่นชัดในความเห็น เด็กช่าง ว่าเป็นการปฏิเสธกฎเกณฑ์สังคมในระดับที่ใหญ่กว่า การยอมรับทั้งความรุนแรงและความเสี่ยงเป็นวิถีชีวิตเป็นเอกลักษณ์สำคัญของตน วิถีคิดที่รุนแรงยังทำให้เด็กช่างมักมีข้อขัดแย้งระหว่างสถาบันและการใช้ความรุนแรงเพื่อช่วงชิงการนำและการรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของสถาบันก็เป็นเรื่องปกติ กลายเป็นรอยแค้นการแก้แค้นและข้อขัดแย้งใหม่ๆ ไม่มีสิ้นสุด เป็นวงจรอุบาทว์ของการตกอยู่ในวัฒนธรรมความรุนแรงที่ถูกหล่อหลอมมาตลอดชีวิตนั่นเองและจากผลสำรวจวัฒนธรรมการใช้

ชีวิตของเด็กและเยาวชนเรื่องชีวิตกับความเสี่งโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับสถาบันรามจิตติ ในช่วงระหว่างเดือน กันยายน-ตุลาคม 2548 พบว่าเด็กร้อยละ 41.2 มีประสบการณ์ชกต่อยหรือตีกับผู้อื่น โดยที่เด็กระดับอาชีวะและเด็กระดับมัธยมต้น มีประสบการณ์ชกต่อยตบตีสูงเช่นกัน คือร้อยละ 49.7 และ 4.92 ตามลำดับ ทั้งนี้เด็กที่พ่อแม่รับจ้างหรือธุรกิจเคยมีประสบการณ์ร้อยละ 50.2 ในขณะที่ลูกข้าราชการหรือพนักงานบริษัทเพียงร้อยละ 37.7 และ 40.8 ตามลำดับ เด็กที่อยู่หอพัก อาหารเม้นหรือคอนโด มีประสบการณ์ชกต่อยมากกว่าเด็กที่อยู่บ้านตัวเองร้อยละ 53.2 เทียบกับร้อยละ 44.1 ตามลำดับ เด็กที่อยู่ชานเมือง ชกต่อยตบตีมากกว่าเด็กในเมืองคือร้อยละ 46.3 เทียบกับ 40.1 ตามลำดับ ทั้งนี้เด็กร้อยละ 25.5 บอกว่า พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองมักใช้กำลังลงโทษในเวลาทำผิด จากการสำรวจของศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในระหว่างวันที่ 10-17 กุมภาพันธ์ 2552 พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 60.8 พบเห็นการใช้อาวุธ เช่น ปืน มีด ทำร้ายกันบ่อย ๆ รองลงมาคือ 57.5 พบเห็นภาพการต่อสู้ทำร้ายร่างกายกันบ่อยๆ (โครงการวิจัยสันติวัฒนธรรม 2556)

4.4 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของครอบครัว_ Symbolic Interaction Theory of Family (ค.ศ.1918-1929)

ทฤษฎีนี้สามารถประยุกต์ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์และสมาชิกในครอบครัวได้อย่างลุ่มลึกและสอดคล้องกับปรกฏการณ์จริง โดยการเก็บข้อมูลจากการสอบถามการสัมภาษณ์การสังเกตในสถานการณ์จริงและศึกษาภาคสนาม โดยมีแนวคิดตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของครอบครัว 4 แนวคิด คือ

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของโลกโดยแนวคิดนี้อธิบายว่าโครงสร้างของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมซึ่งเป็นแนวคิดที่คล้ายกับแนวคิดที่หนึ่ง โดยอธิบายว่าโครงสร้างทางสังคมเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของวัตถุสิ่งของต่างๆ โดยอธิบายว่า วัตถุสิ่งของต่างๆ ไม่มีความหมายในตัวเอง แต่ความหมายของสิ่งเหล่านั้นเกิดมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ กับวัตถุสิ่งของต่าง ๆ
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับมโนคติที่แน่นอน โดยอธิบายว่าแนวคิดหรือมโนคติที่แน่นอนส่งผลต่อการพัฒนาและต่อคุณค่าของประชาธิปไตย” (พูนสุข เวชวิฐาน 2557)

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้สนับสนุนแนวทางด้านสมาชิกครอบครัวที่อยู่ร่วมกันมีความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการจัดการหรือการควบคุมวิถีการดำเนินชีวิตของตนเองได้เช่นกันแสดงถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในครอบครัวและยังมีส่วนร่วมในการจัดการหรือ

การควบคุมสังคมที่เข้าอยู่ใหม่ เช่น การแต่งงานและย้ายเข้าอยู่กับครอบครัวสามมีหรือภรรยาเป็นต้น และแนวคิดตามทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อบุคคลซึ่งสมาชิกของครอบครัวและของสังคมบุคคลมีความสามารถในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งต่างๆ ในสังคมตามแนวทางของบุคคลที่อยู่ในสังคมนั้นๆ วิธีการด้วยการผ่านกระบวนการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นักคิดผู้ให้ความสำคัญในทฤษฎีคือ

จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มิด ให้ความสำคัญกับตัวตน โดยเชื่อว่าบุคคลมีการเรียนรู้ตนเอง โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งอาศัยหรือมีพื้นฐานมาจากการแสดงออกในท่าทางต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ โดยการแสดงออกในท่าทางต่างๆ ของบุคคลเป็นกิริยาหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการตอบสนองหรือปฏิกิริยาจากบุคคลอื่นๆ ด้วยซึ่งรวมถึงการใช้ภาษา การแสดงออกทางสีหน้าจึงส่งผลต่อการพัฒนาความรู้สึกรู้ตัวต่อตนเองอย่างเต็มที่ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มิด อธิบายว่า การพัฒนาความรู้สึกรู้ตัวต่อตนเองต้องผ่านขั้นตอนสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรกขั้นตอนการเล่น (Play stage) ในขั้นตอนการเล่นนี้เด็กมีความพยายามในการใช้ลักษณะท่าทางต่างๆ เพื่อฝึกพฤติกรรมต่างๆ ของตนเอง เช่นการเล่นของเด็กมีการเลียนแบบบทบาทของพ่อหรือแม่ได้แก่เลียนแบบการทำอาหาร การเก็บกวาดบ้าน การก่อสร้าง การเปลี่ยนผ้าอ้อมให้แห้ง หรือเลียนแบบกิริยาการพูดเวลาพ่อและแม่พูดคุยกัน เรียกขานกันเป็นต้น เด็กจะมีจินตนาการเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อพ่อแม่ ประการที่สองขั้นตอนเกม (game stage) ขั้นตอนนี้เด็กมีความสามารถในการทำความเข้าใจและเรียนรู้บทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวซึ่งบทบาทและพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้รวมทั้งบทบาทและพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในครอบครัวส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในครอบครัวแล้วยังส่งผลต่อสังคมโดยรวมด้วย

ชาร์ล ฮอร์ตัน คูลีย์ ให้ความสำคัญกับตัวตนในกระจกเงา (Looking-glass self) โดยเชื่อว่า กระบวนการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของปัจเจกบุคคลเกิดขึ้นในระหว่างที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้ากับบุคคลอื่นๆ โดยเฉพาะครอบครัว สมาชิกครอบครัวได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองเนื่องจากครอบครัวได้สอนให้สมาชิกครอบครัวเรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของสังคมต่อพฤติกรรมของบุคคลสอนให้เรียนรู้สิ่งที่ตนสามารถดำเนินการได้ดีและถ่ายทอดความคิดรวมถึงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อสร้างให้สมาชิกครอบครัวเป็นผู้ที่มีคุณภาพดีตามที่สังคมยอมรับ เช่น การที่พ่อแม่สอนให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน สอนให้ลูกไม่ให้เอาเปรียบผู้อื่น หรือสอนให้ลูกรู้จักความนอบน้อม พูดยาไพเราะต่อผู้ใหญ่เป็นต้น

วิลเลียม ไอแซค โทมัส (Thomas Theorem) เชื่อว่าครอบครัวเป็นสถานที่สร้างสภาพการณ์ ที่เป็นจริงให้เกิดขึ้นดังนั้น วัฒนธรรมของกลุ่มหรือ โครงสร้างทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อครอบครัวและต่อพฤติกรรมของสมาชิกครอบครัวแต่ละคน

เซอร์เบิร์ต บลัมเมอร์ ได้สรุปสมมติฐานเบื้องต้นของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ไว้ 3 สมมติฐาน คือ

1. ความหมายเป็นองค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมมนุษย์ที่ไม่สามารถมองข้ามได้
2. บุคคลกระทำตามแนวคิดของตนเอง
3. การวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์พิจารณาจากสภาวะทางสังคม

จากสมมติฐาน 3 ประการที่เซอร์เบิร์ต บลัมเมอร์ ได้ระบุไว้นั้น ได้มีการพัฒนาภายหลังเพิ่มจากนักวิชาการ 7 สมมติฐาน คือ

สมมติฐานที่ 1 บุคคลจะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งต่าง ๆ ตามความหมายที่สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมีต่อเขา เช่น ในการดูทีวีในครอบครัวสมาชิกในครอบครัวคนหนึ่งมีความเห็นว่าการดูละครทีวีเป็นการเสียเวลาในขณะที่สมาชิกครอบครัวอีกคนชอบดูละครทีวีเพราะรู้สึกถึงการผ่อนคลายความเครียด เป็นต้น

สมมติฐานที่ 2 บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ลูกเรียนรู้ว่าการกล่าวขอโทษเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิดจะทำให้อีกฝ่ายดีขึ้นหรือหายโกรธได้ หรือเมื่อลูกมีผลการเรียนดีพ่อแม่เห็นก็จะกล่าวคำชื่นชมลูก เป็นต้น

สมมติฐานที่ 3 ในขณะที่บุคคลมีการติดต่อกับสิ่งต่าง ๆ และได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกันนั้นบุคคลจะตีความหมายสิ่งต่าง ๆ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ตามที่ตนเองได้เรียนรู้ ยกตัวอย่างเช่น ลูกเห็นแม่แสดงอาการไม่พอใจ เมื่อลูกถามก็แสดงสีหน้าบึ้งตึง ลูกถามแม่ว่าเกิดอะไรขึ้นเพื่อลูกจะได้ไม่รู้สึกอึดอัดใจหรือกรณีลูกพูดจาไพเราะสุภาพอ่อนโยนเป็นเพราะแม่เป็นคนพูดจาสุภาพอ่อนโยน เป็นต้น

สมมติฐานที่ 4 ทารกแรกเกิดไม่ได้มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เมื่อทารกเกิดขึ้นมาไม่ได้มีความคิดกำหนดมาล่วงหน้าแต่ปฏิสัมพันธ์ของทารกเกิดจากปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตามการเจริญเติบโตโดยลำดับ

สมมติฐานที่ 5 เมื่อบุคคลได้พัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนขึ้นแล้วความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนจะนำมาซึ่งแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมในอนาคต กล่าวคือ บุคคลจะนำประสบการณ์ที่ได้รับเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมในอนาคต ยกตัวอย่างเช่น พี่น้องทะเลาะกัน คำกันด้วยวาจาที่รุนแรงแม่ห้ามปรามแล้ว กล่าวถึงความรักและความเหมาะสมจากสิ่งที่ลูกกระทำและจะส่งผลดีหรือไม่ดีต่อกันในความเป็นพี่เป็นน้องในอนาคต เป็นต้น

สมมติฐานที่ 6 พฤติกรรมของบุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม ยกตัวอย่างเรื่องในอดีตกรรขามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรอยู่ที่บ้าน ทำงานบ้านไม่มีหน้าที่ในการหารายได้ การหารายได้มาจุนเจือครอบครัวมอบให้ฝ่ายชายหาเลี้ยงชีพและดูแลค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวแต่ด้วยบรรทัดฐานของ

สังคมที่เปลี่ยนไปจึงทำให้ภรรยาต้องช่วยครอบครัวหาเลี้ยงครอบครัวด้วยการออกไปทำงานนอกบ้านช่วยสามี ส่วนบุตรก็จะฝากเลี้ยงที่โรงเรียนหรือผลัดเปลี่ยนให้ตา ยาย หรือ ปู่ย่าคุณแลเป็นต้น

สมมติฐานที่ 7 บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับกฎกติกาและคุณค่าต่างๆ ของสังคมโดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในวัฒนธรรมนั้นๆ ตลอดเวลา กล่าว คือ บุคคลเข้าใจกติกาคุณค่าและวัฒนธรรมนอกจากการอ่านหนังสือและตำราแล้วการเข้ากลุ่มหรืออยู่ร่วมกลุ่มสังคมทำให้เข้าใจในวิถีชีวิตด้วย ยกตัวอย่างเช่น การเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนในชนบทภาคเหนือจึงจำเป็นต้องสัมผัสด้วยการเข้าไปอยู่ร่วมกับชุมชนนั้นๆ ในภาคเหนือด้วยจึงจะทราบถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นต้น

จากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของครอบครัว เป็นแนวในการศึกษาครอบครัวและบุคคลในครอบครัวได้ข้อค้นพบในครอบครัวในด้าน

1. ด้านความสามารถของปัจเจกบุคคลในการสร้างชุดความจริงของตนเอง
  2. ด้านความแตกต่างกันของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แตกต่างกันโดยไม่แน่นอน
- อำนาจเพราะทฤษฎีนี้เห็นว่าบุคคลมีอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันบุคคลหนึ่งอาจมีอำนาจมากกว่าบุคคลหนึ่ง

4.6 ทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว (Family Development Theory)

ทฤษฎีนี้มีขั้นตอนของวัฏจักรชีวิตครอบครัว (Family life cycle) 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ ขั้นตอนครอบครัวขยายและขั้นตอนหดตัว

1. ขั้นตอนครอบครัวขยายเป็นขั้นตอนที่ครอบครัวให้กำเนิดบุตรและเลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่
2. ขั้นตอนครอบครัวหดตัว เป็นขั้นตอนที่บุตรแยกออกจากครอบครัวเดิม

สมมติฐานของทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว มี 5 สมมติฐาน ในการทำความเข้าใจคือ

สมมติฐานที่ 1 ครอบครัวมีขั้นตอนของพัฒนาการต่าง ๆ เช่นเดียวกับปัจเจกบุคคล กล่าวคือ การเปลี่ยนผ่านของครอบครัวจากขั้นตอนหนึ่งไปสู่ขั้นตอนขั้นตอนถัดไปมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของปัจเจกบุคคล ยกตัวอย่างเช่นครอบครัวแต่งงานแล้วมีบุตรเมื่อบุตรเริ่มเติบโตเข้าสู่วัยเรียน เข้าสู่วัยรุ่น เข้าสู่การแยกตัวสร้างครอบครัวของตนเอง เป็นต้น

สมมติฐานที่ 2 ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาครอบครัวสมาชิกในครอบครัวมีหน้าที่ ที่ต้องดำเนินการโดยมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนนั้น ๆ กล่าวคือ พื้นฐานความคาดหวังทั่วไปของครอบครัวจะเป็นตัวกำหนดหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวในขั้นตอนต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น การที่พ่อหรือแม่เอาใจใส่ในการเลี้ยงดูบุตร โดยไม่สร้างบรรยากาศด้วยความ

สนุกสนานมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่แบ่งเวลาให้อย่างเพียงพอ บุตรย่อมประสบปัญหาเมื่อเติบโต และแต่งงานแยกครอบครัวของตนเองเป็นต้น

สมมติฐานที่ 3 กระบวนการพัฒนาการของครอบครัวมีลักษณะของความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน กล่าวคือ ในการพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวในแต่ละคนจำเป็นต้องพิจารณาพัฒนาการทั้งของครอบครัวและของปัจเจกบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัวแต่ละคนพร้อมกัน

สมมติฐานที่ 4 การศึกษาครอบครัวต้องทำการวิเคราะห์ครอบครัวในหลายระดับ กล่าวคือ การศึกษาครอบครัวต้องทำการวิเคราะห์ทั้งระดับของสังคม ระดับของครอบครัว ระดับปัจเจกบุคคล ยกตัวอย่างเช่น “ในระยะที่ลูกคนที่ 1 เข้าสู่วัยรุ่นหากลูกคนที่ 2 ซึ่งอยู่ในวัยเรียนและพ่อแม่ต่างเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น โดยทุกฝ่ายมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็ย่อมทำให้พัฒนาการในการเข้าสู่วัยรุ่นของลูกคนที่ 1 เป็นไปอย่างรวดเร็ว” เป็นต้น (พูนสุข เวชวิฐาน, 2557)

สมมติฐานที่ 5 การศึกษาครอบครัวต้องศึกษาตลอดช่วงเวลาที่ยื่นเปลี่ยนแปลงจึงจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับพัฒนาการครอบครัวได้ตลอดช่วงเวลาที่ยื่นเปลี่ยนแปลง จากทฤษฎีพัฒนาการครอบครัวเป็นแนวทางในการศึกษาครอบครัวได้เพียงอย่างเดียวซึ่งไม่สามารถนำทฤษฎีนี้มาอธิบายเกี่ยวกับครอบครัวอื่น ๆ ได้ การวิเคราะห์ครอบครัวจึงวิเคราะห์ตามความหลากหลายภายในครอบครัวและประสบการณ์ที่แตกต่างกันของครอบครัวเป็นปัจจัยในการพัฒนาครอบครัว

4.7 ทฤษฎีความเครียดของครอบครัว (Family Stress Theory)

“การศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีความเครียดของครอบครัวอยู่บนพื้นฐานของแบบจำลอง เอ บี ซี-เอ็กซ์ (ABC-X model) (Boss,2002;smith,Homon,Ingoldsby@Miller,2009)

A คือสถานการณ์ความเครียดต่าง ๆ (stressor event)

B คือทรัพยากรหรือความเข้มแข็งของครอบครัว (family resources or strength)

C คือการรับรู้ของสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการให้ความหมายสถานการณ์ความเครียด

X คือความเครียดและวิกฤตของครอบครัวในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ทราบเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเครียดที่เกิดขึ้นหรือสมาชิกในครอบครัวไม่ทราบวิธีการในการจัดการกับปัญหาต่างๆ” (ปทุมรัตน์ คำสัณฑ์ วิทยานิพนธ์ ศสม.สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550)

สมมติฐานในทฤษฎีความเครียดของครอบครัวได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ 4 สมมติฐานคือ

สมมติฐานที่ 1 สถานการณ์ความเครียดต่าง ๆ (stressor event) ในครอบครัวไม่ได้เป็นสถานการณ์ที่ดีหรือสถานการณ์ที่ร้ายในตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับสมาชิกในครอบครัวขยายความออกไปได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดความเครียดต่อครอบครัวนั้นยังไม่ได้เป็นเหตุการณ์ในแง่ดีหรือไม่ดี ดังนี้ จึงเรียกว่าเหตุการณ์บวกหรือเหตุการณ์ลบจะหาคำความหมายต่อสถานการณ์นั้น ๆ ยกตัวอย่าง เช่น กรณีที่ 1 สมาชิกในครอบครัวคนใดคนหนึ่งเกิดอุบัติเหตุและถึงแก่ชีวิตซึ่งเป็นเหตุการณ์ในแง่ไม่ดีหรือแง่ลบทำให้รู้สึกเสียใจและเครียด กรณีที่ 2 สมาชิกในครอบครัวคนใดคนหนึ่งเกิดอุบัติเหตุพิการช่วยเหลือตนเองไม่ได้จึงทำให้เกิดทั้งแง่บวกและแง่ลบในแง่ลบทำให้เกิดความเครียดแก่สมาชิกในครอบครัวที่ต้องจำกัดความเป็นอิสระของตนเองเพื่อการดูแล เป็นต้น สถานการณ์ความเครียดเกิดขึ้นกับสมาชิกครอบครัวได้ทั้งภายในและภายนอกครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ 1 แม่ลาออกจากงานเพราะลูกป่วยบ่อยจึงต้องคอยดูแลพาลูกไปหาหมอ กรณีที่ 2 แม่ถูกไล่ออกจากงานเพราะมีเหตุต้องลางานพาลูกไปหาหมอบ่อย ๆ จนทำให้งานในองค์กรหยุดนิ่งเกิดความเสียหายแก่องค์กร จากทั้ง 2 กรณีที่เกิดขึ้น กรณีที่ 1 เป็นกรณีความเครียดที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว และกรณีที่ 2 นายจ้างไล่ออกจากงานเนื่องจากแม่ลางานบ่อยและทำให้งานหยุดนิ่งเกิดความเสียหายแก่องค์กร กรณีที่ 2 นี้ถือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายนอกครอบครัวเป็นสถานการณ์ ภายนอกที่ควบคุมการตัดสินใจของแม่ เป็นต้น ความเครียดที่เกิดขึ้นกับสมาชิกเพียงคนเดียวในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ 1 สามีและภรรยาทำงานได้รับเงินเดือนเหมือนกันแต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจถดถอยบริษัทจึงปรับลดพนักงานจึงให้ภรรยาออกจากงาน กรณีที่ 2 สามีและภรรยาทำงานได้รับเงินเดือนเหมือนกันแต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจถดถอยบริษัทจึงปรับลดพนักงานจึงให้ลาออกทั้งสามีและภรรยาทั้ง 2 คน จากกรณีที่ 1 ภรรยาถูกเชิญให้ออกจากงานเป็นความเครียดที่เกิดขึ้นกับสมาชิกครอบครัวเพียงคนเดียวในครอบครัว จากกรณีที่ 2 เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นทั้งครอบครัว ความเครียดที่เกิดจากการคาดการณ์ไม่ได้ของสมาชิกในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ร้ายการจี้ปล้นทรัพย์ความเครียดที่อาจคาดการณ์ได้ ยกตัวอย่างเช่น พ่อแม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าต้องเผชิญปัญหาแน่หากลูกไม่สามารถทำอะไรได้บ้าง เป็นต้น

สมมติฐานที่ 2 ทรัพยากรต่างๆ ประกอบด้วยทรัพยากรในครอบครัว ทรัพยากรสมาชิกครอบครัวและทรัพยากรชุมชน ทรัพยากรต่างๆ สมาชิกครอบครัวจะจัดการเพื่อหาวิธีจัดการกับความเครียดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ทรัพยากรรวมไปถึงความสามารถของสมาชิกในครอบครัว ในฐานะอยู่ครอบครัวเดียวกัน และสามารถยืดหยุ่นปรับตัวเมื่อเจอสถานการณ์ความเครียดได้ ทรัพยากรแยกออกเป็นประเภทของการจัดการ

ยกตัวอย่างเช่น ทรัพยากรบุคคล หมายถึงระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ความอดสาหัสและความมีจริยธรรมการแบ่งเบาภาระต่างๆ ในครอบครัวด้วยสมาชิกช่วยกันเป็นการลดความเครียดและใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

สมมติฐานที่ 3 การให้ความหมายของสถานการณ์ความเครียด ครอบครัวสามารถครอบครัวสามารถແจกแฉงปัญหาและสามารถจัดการกับปัญหานั้น ได้จึงลดความเครียดนั้นๆ สมมติฐานที่ 4 ความเครียดและวิกฤต ครอบครัวไม่สามารถແจกแฉงปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ จึงเกิดความเครียดและเข้าสู่วิกฤตเสมอไป

4.8 ทฤษฎีระบบครอบครัว มีนักทฤษฎีที่สำคัญได้แก่

ลูควิก ฟอน เบอร์ทาลันไฟ (Ludwig von Bertalanffy) เออร์เนส เบอร์เกส (Ernest Burgess) บรอนเฟินเบรอนเนอร์ (Bronfenbrenner) (Whitchurch & Constantine, 1993, Buckley, 1967)

นักทฤษฎี ลูควิก ฟอน เบอร์ทาลันไฟ “ให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ภายในตัวเองและมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบอื่นๆ หรือสิ่งแวดล้อมภายนอก” ทฤษฎี เออร์เนส เบอร์เกส ให้ความสำคัญโดย “เน้นประเด็นของครอบครัวที่แสดงถึงความเป็นเอกภาพของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวและขยายความหมายของครอบครัว (พูนสุข เวชวิฐาน, 2557)

5. ความหมายและความสำคัญของการเล่านิทาน

“นิทาน” คือเรื่องเล่า เรื่องเล่าของนิทานมีหลายประเภท เช่น นิทานที่แต่งขึ้นเอง นิทานตำนานปรัมปรา นิทานอีสป นิทานพื้นบ้าน นิทานตลกขบขันไม่หยาบโลน นิทานตลกขบขันลามกหยาบโลน(เล่าเจ็ชของทางเหนือ)นิทานตามประวัติศาสตร์นิทานพุทธศาสนาชาดก

“การเล่านิทาน” เป็นการเล่าเรื่องโดยในแต่ละเรื่องนั้นผู้เล่าจะมีจุดประสงค์ในการเล่าให้ผู้ฟังแต่ละคนฟัง ผู้เล่าจะรู้และเข้าใจถึงสถานการณ์ว่าควรเล่าหรือไม่ควรเล่าเรื่องประเภทไหนให้ใครฟังหรือไม่ควรเล่าเรื่องในลักษณะไหนให้ใครฟัง เช่นหากเมื่อทุกคนทำงานร่วมกันเสร็จแล้วจึงมารวมกันนั่งพักสักหนึ่งชั่วโมงผู้เล่าอยากคุยอยากเล่าก็จะสรรหาเรื่องมาเล่าให้บรรยากาศสนุกสนานด้วยเรื่องตลกขบขันไม่หยาบโลน หรือผู้เล่ากำลังสอนผู้ฟังให้เข้าใจถึงศีลธรรมจริยธรรม สันติวัฒนธรรม คุณงามความดี ก็อาจจะเลือกนิทานอีสปนิทานที่อิงศาสนา สำหรับสังคมไทยนิทานประเภทอิงศาสนาที่มีปรากฏเล่าต่อกันมาคือเรื่องเล่าตามอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า“ชาดก”

ชาดก “ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ แสดงถึงความเป็นมาในพระชาติต่างๆ ที่ได้เกิดมาสร้างบารมีเอาไว้ เพื่อการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งเรียกว่าพระเจ้า 500 ชาติ ปรากฏในพระคัมภีร์พระไตรปิฎก เล่มที่ 27 และ 28 มีทั้งหมด 547 เรื่อง อาจมีทั้งเรื่องซ้ำกันบ้างแต่คาถาจะต่างกัน หรือบางเรื่องยกมาเพียงคาถาเดียวจากเรื่องที่มีหลายๆคาถา คาถานิทานชาดกนั้น มีคัมภีร์หลักอยู่สองส่วน คือคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก และคัมภีร์อรรถกถา ขยายความเรื่องอีก 10 เล่ม นอกจากนี้อาจปรากฏในพระวินัยปิฎกและพระสูตรส่วนอื่น ๆ หรือมีปรากฏในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบทบ้าง”

ชาดก (สันสกฤต และ บาลี: **जातक**) คือ เรื่องราวหรือชีวประวัติในชาติก่อนของพระพุทธเจ้า คือ สมัยที่พระองค์เป็นพระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมีเพื่อตรัสรู้อยู่ พระองค์ทรงนำมาเล่าให้พระสงฆ์ฟังในโอกาสต่าง ๆ เรียกเรื่องในอดีตของพระองค์นี้ว่า ชาดก

ชาดกเป็นเรื่องเล่าคล้ายนิทาน บางครั้งจึงเรียกว่า นิทานชาดก

ชาดกที่ทรงเล่านั้นมีนับพันเรื่อง หมายถึง พระองค์ได้เสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์นับพันชาติ โดยทรงเกิดเป็นมนุษย์บ้าง เป็นสัตว์บ้าง แต่ที่รู้จักกันโดยทั่วไป คือ 10 ชาติสุดท้ายที่เรียกว่า ทศชาติชาดก และชาติสุดท้ายที่สุดที่ทรงเกิดเป็นพระเวสสันดร จึงเรียกเรื่องพระเวสสันดรนี้ว่า เวสสันดรชาดก

คำว่า ชาดก หรือ ชาดก แปลว่า ผู้เกิด มีรากคำมาจากธาตุ (Root) ว่า ชนุ แปลว่า “เกิด” แปลง ชนุ ธาตุเป็นชา ลง ต ปัจจัยในกิริยาภิกค์ ต ปัจจัยตัวนี้กำหนดให้แปลว่า “แล้ว” มีรูปคำเป็น “ชาต” แปลว่า เกิดแล้ว เสร็จแล้วให้ลง ก ปัจจัยต่อท้ายอีกสำเร็จรูปเป็น “ชาดก” อ่านออกเสียงตามบาลีสันสกฤตว่า “ชา-ตะ-กะ” แปลว่าผู้เกิดแล้ว เมื่อนำคำนี้มาใช้ในภาษาไทย เราออกเสียงเป็นชาดก โดยแปลง ต เป็น ด และให้ ก เป็นตัวสะกดในแม่กกในความหมายการเล่า คือเล่าถึงการที่พระพุทธเจ้าทรงเวียนว่ายตายเกิด ถือเอากำเนิดในชาติต่างๆ ได้พบปะผจญกับเหตุการณ์ดีบ้างชั่วบ้าง แต่ก็ได้พยายามทำความดีติดต่อกันมาบ้างน้อยบ้างตลอดมา จนเป็นพระพุทธเจ้าในชาติสุดท้าย กล่าวอีกอย่างหนึ่ง จะถือว่า เรื่องชาดก เป็นวิวัฒนาการแห่งการบำเพ็ญคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ก็ได้ ในอรรถกถาแสดงด้วยว่า ผู้นั้นผู้นี้กลับชาติมาเกิดเป็นใครในสมัยพระพุทธเจ้า แต่ในบาลีพระไตรปิฎกกล่าวถึงเพียงบางเรื่อง เพราะฉะนั้นสาระสำคัญจึงอยู่ที่คุณงามความดีและอยู่ที่กตัตถิธรรมในนิทานนั้นๆ นัยยะหนึ่งชาดก จึงหมายถึงเรื่องราวของพระพุทธเจ้า เมื่อครั้งที่เสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ พระองค์เสวยพระชาติต่างๆ เป็นมนุษย์บ้าง อมนุษย์บ้าง เทวดาบ้าง สัตว์บ้าง เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่ผู้ใดจะทรงยกชาดก ซึ่งเป็นนิทานอิงธรรมมาเล่าเป็นบุคลลาธิษฐาน คือเป็นวิธีการสอนแบบยกเอาเรื่องราวนิทาน

มาประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย แทนที่จะสอนธรรมะกันตรงๆ ดร.สมิตธิพล เนตรนิมิตร ให้รายละเอียดเกี่ยวกับชาดกไว้ว่า ชาดก มีความหมายที่ใช้กันทั่วไป 2 อย่าง

1. หมายถึง เกิด เช่น “ปรับอาบัติทุกกฏิกษุผู้แสวงหาמידและขวานเพื่อจะตัดต้นไม้ และเอาวัลย์ที่เกิด ณ ที่นั่น” (ตตถ ชาดกกถฐลตนาเจทนตถ วาสิพรส) หรือ “ที่ขึ้นอยู่ที่นั่น ได้แก่ ที่เกิดบนหม้อดินที่ฝังไว้นาน” (ตตถ ชาตกนถุ จิรนิหิตาย กุมภภยา อุปริ ชาตก)

2. หมายถึง การบำเพ็ญบารมีในอดีตชาติของพระโพธิสัตว์ก่อนตรัสรู้ (ชาติ ภูต อตีตภควโต จริย, ต กิยติ กถียติ เอเตนาติ ชาตก) ชาดกเป็นพระพุทธรูปประเภทที่ไม่ใช่พระสูตร เป็นคำสอนที่มีอิทธิพลต่อวิธีสอนธรรมในยุคต่อมา เป็นการสอนอย่างเล่านิทาน เหมาะกับผู้ฟังทุกระดับ เป็นเทคนิคที่ลงประสิทธิผลต่อผู้ฟังมาทุกยุคสมัย เพราะผู้สอนมีความรู้หลายด้าน รู้วิธีนำเสนอ มีวาทศิลป์ เชื่อมโยงให้คนฟังมองเห็นภาพลักษณ์ชวนให้น่าติดตาม ในประเภทของชาดก มี 2 ประเภทคือ

2.1 ชาดกนิบาต ชาดกในนิบาต หรือที่เรียกว่า นิบาตชาดก หมายถึงชาดกทั้ง 547 เรื่องที่มีอยู่ในคัมภีร์ขุททกนิกาย ของพระสุตตันตปิฎก หนึ่งในตะกร้า 3 ใบ(พระไตรปิฎก) นิบาตชาดกแต่งเป็นคาถาคือคำฉันท์ล้วนๆ โดยจะมีการแต่งขยายความเป็นร้อยแก้ว เป็นอรรถกถาชาดก เหตุที่เรียกว่า นิบาตชาดก ก็เพราะว่า ชาดกในพระไตรปิฎกนี้จะถูกจัดหมวดหมู่ตามจำนวนคาถา มีทั้งหมด 22 หมวด หรือ 22 นิบาต นิบาตสุดท้ายคือ นิบาตที่ 22 ประกอบด้วยชาดก 10 เรื่อง หรือที่เรียกว่า "ทศชาติชาดก"

พระไตรปิฎกเล่มที่ 27 สุตตันตปิฎกที่ 19 ขุททกนิกายชาดก ภาค 1 พระไตรปิฎกเล่มที่ 27 เป็นภาคแรกของชาดก ได้กล่าวถึงคำสอนทางพระพุทธศาสนา อันมีลักษณะเป็นนิทานสุภาษิต แต่ในตัวพระไตรปิฎกไม่มีเล่าเรื่องไว้ มีแต่คำสุภาษิต รวมทั้งคำได้ตอบในนิทาน เรื่องละเอียดมีเล่าไว้ในอรรถกถา คือหนังสือที่แต่งขึ้นอธิบายพระไตรปิฎกอีกต่อหนึ่ง

อนึ่ง เป็นที่ทราบกันว่าชาดกทั้งหมดมี 550 เรื่อง แต่เท่าที่ได้ลองนับดูแล้วปรากฏว่า ในเล่มที่ 27 มี 525 เรื่อง ในเล่มที่ 28 มี 22 เรื่อง รวมทั้งสิ้นจึงเป็น 547 เรื่อง ขาดไป 3 เรื่อง แต่การขาดไปนั้น น่าจะเป็นด้วยในบางเรื่องมีนิทานซ้อนนิทาน และไม่ได้นับเรื่องซ้อนแยกออกไปก็ว่าได้ อย่างไรก็ตาม จำนวนที่นับได้ จัดว่าใกล้เคียงมาก พระไตรปิฎกเล่มที่ 28 สุตตันตปิฎกที่ 20 ขุททกนิกายชาดก ภาค 2 ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 27 เป็นเล่มที่รวมเรื่องชาดกที่เล็ก ๆ น้อย ๆ รวมกันถึง 525 เรื่อง แต่ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 28 นี้มีเพียง 22 เรื่อง เพราะเป็นเรื่องยาว ๆ ทั้งนี้ โดย 12 เรื่องแรกเป็นเรื่องที่มีคำฉันท์ ส่วน 10 เรื่องหลัง คือเรื่องที่เรียกว่า มหานิบาตชาดก แปลว่า ชาดกที่ชุมนุมเรื่องใหญ่ หรือที่โบราณเรียกว่า ทศชาติ

2.2 ชาดกนอกนิบาต หมายถึง ชาดกที่ไม่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นชาดกที่ภิกษุชาวเชียงใหม่ได้รวบรวมเรื่องราวมาจากนิทานพื้นบ้านไทยมาแต่งเป็นชาดก ขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2000-2200 ชาดกนี้เรียกอีกชื่อว่า "ปัญญาชาดก" แปลว่า ชาดก 50 เรื่อง[1] และรวมกับเรื่องในปัจฉิมภาคอีก 11 เรื่อง[2] รวมเป็น 61 เรื่อง (รวมเรื่องราวปัญญาชาดก พ.ศ 2000-2200)

5.1 ความสำคัญของการเล่านิทาน

นิทานและเรื่องเล่า ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสำคัญที่ “คนไทย” ในอดีตใช้เป็นกลไกในการพัฒนาสติปัญญา สุขภาพ กิริยามารยาทและคุณธรรมจริยธรรมในเด็กได้อย่างแยบยล และได้ผล นิทานจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กพึงได้รับเพราะนิทาน

5.1.1 เป็นแรงบันดาลใจและเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิตที่ดีสำหรับเด็ก

5.1.2 เป็นแบบอย่างที่ดี ที่จะเป็นแรงกระตุ้นเร้าให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ฝันให้เป็นจริงได้ด้วย

5.1.3 เป็นความงดงามที่ทำให้เด็กรู้สึกว่ในชีวิตยังมีความงดงามเกิดขึ้นและมีอยู่

5.1.4 เป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนานอย่างไม่สิ้นสุดและเป็นการเรียนรู้สู่ความเป็นจริง เพราะนิทานคือส่วนหนึ่งของความจริง

5.1.5 เป็นสิ่งเชื่อมโยงความรู้สึกกับบางสิ่งบางอย่างที่กว้างไกล จับต้องไม่ได้และเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่อาจไม่เข้าใจแต่เด็กๆ สัมผัสถึงความงดงามหรือความพิเศษของสิ่งนั้นได้จากความรู้สึกที่สัมผัสถึง

5.1.6 เป็นช่องทางที่ดีขึ้นของชีวิตด้วยเด็กได้ค้นพบ “เพื่อน” ที่เข้าอกเข้าใจกัน

5.1.7 เป็นช่องทางที่จะได้ปลดปล่อยอารมณ์ผ่าน “สะพานแห่งจินตนาการ” จนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์อันเป็นจุดกำเนิดพลังแห่งชีวิตอย่างมหาศาล

5.1.8 เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถเปลี่ยนอารมณ์จากเด็กที่ตกอยู่ในภาวะทุกข์ยากลำบากให้เป็นอารมณ์สุนทรียสร้างความจริงใจขึ้นมาได้

5.1.9 เป็นสิ่งที่เด็กชอบและต้องการแม้จะตอบไม่ได้ว่าอ่านนิทานเพื่ออะไร (มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก)

5.1.10 เป็นสิ่งอัศจรรย์ที่อบอุ่นใจทุกครั้งที่ได้ฟังเป็นนิทานแห่งการหลุดพ้นได้

จากความรุนแรง ความก้าวร้าวที่อาจจะเกิดขึ้นในครอบครัวที่ปะทะอารมณ์โต้ตอบโต้เถียงกันด้วยความรุนแรง นิทานสามารถสร้างภาพความสุขข้ามความกดดันแห่งอารมณ์รุนแรงได้อีกด้วย **ทำไมต้องเล่านิทาน ?** เพราะการเล่านิทานทำให้ผู้เล่ามีความสุขในการเล่า และแฝงความต้องการ คือ

1. ต้องการเล่านิทานเพื่อความสนุกสนานให้มีความเพลิดเพลินคล้อยคลึง คลายความเหงาความเบื่อให้ทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง
2. ต้องการส่งต่อค่านิยมด้วยมีเจตนาสอนเด็กหรือผู้ใหญ่เป็นการตักเตือนซึ่งกันและกันเป็นวิธีหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาและอารมณ์ที่รุนแรง
3. ต้องการปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้ฟังมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และสร้างสันติวัฒนธรรมผ่านนิทานเรื่องเล่า
4. ต้องการสอนผู้ฟังด้วยการใช้เรื่องเล่าหรือนิทานเป็นสื่อเพื่อให้คิดวิเคราะห์ที่ตนเองมิให้เลียนแบบสิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นเหมือนในเรื่องเล่าหรือคิดวิเคราะห์ถึงความดีงามของตัวละครให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีในการนำไปปฏิบัติตน
5. ต้องการเตือนสติผู้ฟัง เช่น ในการคิดกระทำการสิ่งใดต้องคิดให้รอบคอบโดยยกตัวอย่างนิทานในการบอกกล่าวให้คิดตาม
6. ต้องการสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจบริบทในการศึกษาปัญหาต่างๆ ในครอบครัว สังคม ประเทศ หรือในโลก
7. ต้องการสร้างความใกล้ชิดสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัว
8. ต้องการให้ความรู้แก่ผู้ฟัง โดยที่ผู้เล่าต้องการสื่อให้ผู้ฟังรู้และเข้าใจในเนื้อหาความรู้ได้อย่างไม่น่าเบื่อ โดยผู้เล่าสามารถแต่งความรู้เป็นเรื่องเล่าให้น่าติดตามเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินได้

5.2 คุณค่าที่ผู้ฟังได้รับจากการฟังนิทานเรื่องเล่า

- 5.2.1 ทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนานกับการฟังเรื่องที่เล่าพัฒนาอารมณ์ในเชิงบวก ส่งเสริมจินตนาการในเด็ก ส่งเสริมจินตนาการทางศีลธรรมของผู้ใหญ่ ส่งเสริมความคิดริเริ่มทั้งต่อเด็กและผู้ใหญ่
- 5.2.2 ทำให้ผู้ฟังลดความรุนแรงในความรู้สึกเกลียดชังไม่ชอบที่ถูกสอนถูกเตือน
- 5.2.3 ทำให้ผู้ฟังรับรู้ด้วยการสอนถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม สันติวัฒนธรรม โดยสามารถปฏิบัติได้ด้วยความรู้สึกรักและเชื่อในการอบรมสั่งสอน ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีและอยากเป็นคนดีอยากเป็นบุคคลที่มีคุณค่า
- 5.2.4 ทำให้ผู้ฟังรู้จักคิดวิเคราะห์แยกแยะความถูกผิดด้วยตนเองโดยไม่ได้ถูกบีบบังคับด้วยคำสั่ง
- 5.2.5 ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจนต่อการเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยยกประเด็นจากเรื่องเล่าที่นำมาเป็นตัวอย่าง

5.2.6 ทำให้ผู้ฟังเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม มีความไว้วางใจ เชื่อใจ มีความอ่อนใจ กับผู้เล่านิทาน หากผู้ฟังพบกับปัญหาที่จะเล่าหรือปรึกษาปัญหาอุปสรรคนั้นกับผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อตนเองจะเน้นความสำคัญที่พ่อแม่โยยหาเมื่อลูกเกิดปัญหาลูกก็อยากเล่าเรื่องปัญหาให้พ่อแม่ฟัง การนำนิทานเรื่องเล่ามาแบ่งปันต่อลูกเป็นภูมิคุ้มกันให้ลูกๆ สร้างความเมตตากรุณาหลีกเลี่ยงวิธีการที่ก่อให้เกิดความรุนแรงได้

5.2.7 ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในครอบครัว

5.2.8 ทำให้ผู้ฟังได้ความรู้ประวัติศาสตร์ด้านต่างๆ ที่ผ่านมา เช่น เรื่องเล่าครอบครัว ชุมชน ประเทศ โลก เป็นต้น

5.3 ความสำคัญของการใช้เวลาในการเล่านิทานให้ลูกฟัง

การเล่านิทานไม่ว่าจะเป็นเด็กเล็กเด็กโตวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ก็ชอบที่จะฟังนิทานแต่ในโลกปัจจุบันที่มีแต่การทำงานมีความเร่งรีบไปในที่ต่างๆ เวลาของลูก ส่วนใหญ่ก็ไปอยู่ในห้องเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน วันหยุดพ่อแม่ ผู้ปกครอง ยังต้องออกไปทำงาน วันหยุดเสาร์อาทิตย์ ลูกๆ อยู่แต่หน้าจอคอมพิวเตอร์ หรือดูทีวี ดิเจกเกมหมกมุ่นอยู่กับหน้าจอโทรศัพท์ เวลาของการพบปะสมาชิกในครอบครัวตอนทานอาหารมื้อเช้า มื้อเย็น โดยพร้อมเพรียงหายไป สังคมครอบครัวที่พร้อมหน้าพร้อมตากันทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวจะห่างเหินกันมากเมื่อเทียบกับสังคมครอบครัวยุคก่อน สังคมครอบครัวในปัจจุบันต่างจากสังคมครอบครัวในอดีต เริ่มตั้งแต่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นพ่อแม่ ผู้ปกครองใช้เทคโนโลยีช่วยในการดูแลลูกด้วยการให้เล่นเกมลดการรบกวนพ่อแม่ หรือพ่อแม่ต้องการให้ลูกอยู่นิ่งกับที่นานๆ ก็จะล่อด้วยข้อตกลงที่การเล่นเกมนการพูดคุยถามเรื่องโน้นเรื่องนี้จึงไม่มีหรือมีน้อย ดังนั้นสิ่งที่มีมักจะเป็นปัญหาต่อลูกคือการขาดการสื่อสารที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวเพราะเวลาที่จะพบปะพูดคุยกันน้อยลงทำให้ลูกใช้เวลาไปกับกิจกรรมด้านเทคโนโลยีมากเป็นพิเศษพ่อแม่ ผู้ปกครองมักโกรธเด็กว่าเป็นเด็กดื้อ เกเร พูดไม่รู้เรื่อง ไม่อ่านหนังสือ ดูทีวีดิเจกเกม เล่นเฟสบุ๊ค ดิเจกอินเตอร์เน็ตนั้นเป็นเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครองไม่จัดเวลาให้ตนเองในการพูดคุยสร้างความเข้าใจ และการสอนลูกอย่างจริงจังและหากิจกรรมครอบครัวที่ทำร่วมกัน โดยผู้ปกครองส่วนมากจะอ้างเรื่องไม่มีเวลาต้องทำงาน ต้องทำมาหาเลี้ยงครอบครัวต้องโน้นต้องนี่ตลอดเวลาจนต้องลืมลูก อีกประการสำคัญครอบครัวในยุคปัจจุบันพ่อแม่ มักทำงานต่างจังหวัดหรือครอบครัวแตกแยกจึงโยนภาระการดูแลให้กับปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้องเมื่อการดูแลเป็นไปอย่างไม่เต็มจึงเกิดผลเสียต่อเด็กเมื่อเติบโตกลายเป็นปัญหาสังคมที่ต้องคอยหาวิธีแก้ไขการขาดเด็กเกเร เด็กดิเจกเกม เด็กก้าวร้าว ด้วยเหตุนี้การสร้างสรรค์ครอบครัวเพื่อการเลี้ยงลูกให้ได้หวังและตั้งใจให้เด็กตัวน้อยๆ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เข้าใจโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นทุกวันนี้ อาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

สันติวัฒนธรรมความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนในครอบครัวที่มีมาแต่โบราณยังคงนำมาใช้ได้ตลอดเวลา นั่นคือการเล่านิทานสอนศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และสันติวัฒนธรรม สร้างความรัก ความเข้าใจ ความผูกพันให้กับสมาชิกในครอบครัวลูกๆ เกิดความอบอุ่น ไม่เกรง ไม่ก้าวร้าว เป็นบุคคลที่มีเหตุมีผลอยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นคนดีที่น่าชื่นชมของพ่อแม่ ผู้ปกครองได้สำหรับเวลาและสถานที่ในการเล่านิทานให้สมาชิกในครอบครัวฟังอยู่ที่ความสะดวกในการจัดเวลาของแต่ละครอบครัว เช่น บางครอบครัวอาจจะมีเวลามากในขณะขับรถไปส่งลูกที่โรงเรียนพ่อแม่ผู้ปกครองก็สามารถใช้เวลาสนทนากับลูกและเล่านิทานให้ลูกฟังไปด้วย หรือ เวลาของการคอบางครอบครัวกำลังนั่งคอยที่จะทำอะไรเช่นคอยรถประจำทางกับลูกคอยพบหมอ ก็สามารถผ่อนคลายด้วยการเล่านิทานได้

5.4 การเล่านิทานมี 3 ลักษณะใหญ่ ด้วยกันคือ

ลักษณะที่ 1 การเล่านิทานด้วยการอ่านหนังสือ

ลักษณะที่ 2 การเล่านิทานด้วยการใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเล่าเรื่อง เช่น การเล่าเรื่องด้วยหุ่นมือ การเล่าเรื่องด้วยนิ้วมือ การวาดไปเล่าไป การนิกรกระดาษเล่าเรื่อง การพับกระดาษหรือผ้าด้วยการพับไปเล่าไป การเล่าด้วยการใช้เชือก การแสดงละครเล่าเรื่อง เป็นต้น

ลักษณะที่ 3 การเล่านิทานปากเปล่า

เด็กที่มีอายุ 7-12 ปีโดยทั่วไปแล้วเด็กในวัยนี้จะอ่านหนังสือเองได้และมักจะอ่านนิยายสั้น นิยายขำขันหรือหนังสือการ์ตูน นิยายสารสาร หนังสือประวัติศาสตร์ สารคดีและหนังสือนิทานทุกประเภท เมื่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย เห็นว่าลูกๆ อ่านหนังสือเองได้แล้วจึงปล่อยให้มีการอ่านเองเพียงลำพังความสัมพันธ์ที่เคยใกล้ชิดสนิทสนมกันตอนวัยอนุบาล ก็เริ่มห่างหายนิทานสนุกๆ ที่เคยอ่านให้ฟังก็จางหายไปกับการเจริญเติบโตตามอายุของลูกๆ ด้วยเหตุนี้ครอบครัวจึงไม่ใส่ใจที่จะเล่านิทานให้ลูกๆ ฟัง บางครอบครัวก็จะให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาเล่าให้ฟังบ้าง เล่าไม่เป็น ไม่รู้จะเล่าอย่างไรก็ลูกโตๆ กันแล้วบ้าง เหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้กำลังทำลายวิธีสื่อสารด้วยความรัก ความผูกพัน ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ ความอบอุ่นใจ และที่สำคัญวิธีการสอนศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม สันติวัฒนธรรมให้ลูกด้วยวิธีนุ่มนวลผ่านเรื่องเล่าก็จะหายไปด้วยการเล่านิทานแต่ละแบบมีเทคนิคที่เหมือนและแตกต่างกันไม่มากอยู่ที่ศิลปะในการเล่าเรื่องของผู้เล่าที่อาจจะมีเทคนิคเฉพาะของตนเองและคู่มือนี้ได้แนะนำวิธีเทคนิคเพื่อการเล่านิทานอย่างสนุกสนานและมีชีวิตชีวา ทำให้ผู้ฟังฟังแล้วอยากติดตามตลอดจนจบเรื่องได้อย่างสนุกสนาน กล่าวคือ

เรื่องที่น่าสนใจ : ผู้เล่าเลือกเรื่องที่จะนำมาเล่านั้นให้มีความเหมาะสมต่อผู้ฟังแต่ละวัย โดยก่อนที่ผู้เล่าจะเล่าเรื่องใด ๆ ผู้เล่าควรมีการสนทนากลุ่มเรื่องทั่วไปที่จะนำไปเชื่อมโยงกับ

เรื่องของนิทานที่จะเล่าเพื่อสอนหรือเตือนผู้ฟังด้วยเสมอ เช่น ผู้เล่าจะเล่านิทานเรื่อง ผู้ขอ กับ ผู้ถูกขอ ผู้เล่าอาจจะเริ่มด้วยการถามลูกว่า ลูกเคยขออะไรบ้างจากพ่อแม่แล้วไม่ได้ในสิ่งที่ขอ ลูกรู้สึกอย่างไร หรือผู้เล่าอาจจะสมมุติเรื่องพูดคุยเช่นเมื่อวานแม่ไปตลาดเห็นเด็กคนหนึ่งร้องไห้บนถนน บังคับให้ขายชื่อของเล่นให้ขายบอกกับหลานว่ามีเงิน ไม่เพียงพอแค่นั้นแหละเด็กนอนกลิ้งร้องไห้ใหญ่เลยแล้วลูกละลูกเคยมีใครขออะไรลูกแล้วลูกให้เขาไม่ได้บ้างไหม (พอถึงการถามลูกก็จะต้องตอบในสิ่งที่ถามซึ่งเป็นการสนทนาก่อนนำเข้าสู่เรื่อง) ผู้เล่าก็สามารถเข้าสู่เรื่องเล่าได้ด้วยการบอกว่า แม่มีนิทานเรื่องหนึ่งจะเล่าให้ฟังถ้าหากลูกตกอยู่ในสถานการณ์เหมือนตัวละครในนิทานลูกจะทำอย่างไร) ในการเล่าเรื่องผู้เล่าควรสอดแทรกคติสอนใจให้แก่ผู้ฟังโดยกล่าวลงท้ายตอนจบว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....หรือ นิทานเรื่องนี้มีคติเตือนว่า.... (วิธีการเล่านี้สามารถนำไปใช้ในการเล่านิทานทุกแบบ)

เนื้อหาของเรื่อง : ผู้เล่าอาจจะมีการดัดแปลงเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยที่ฟังได้หรือเติมแต่งสีสันในการเล่าเรื่องสนุกสนานตื่นเต้นก็สามารถเพิ่มภาษาของการเล่าที่อาจจะมากกว่าที่ระบุเป็นตัวหนังสืออ่าน เช่น ในหนังสือเขียนว่า มีจิ้งจกตัวหนึ่งกำลังไต่ลงมาแล้วทำท่าจะกระโดดข้ามผนังด้านที่เกาะอยู่มันทำท่าชูก้นเตรียมกระโดดไปที่ผนังอีกด้านหนึ่ง การเพิ่มภาษาของการเล่าทำได้คือ มีจิ้งจกตัวหนึ่งตัวมันอ้วนมาก (ผู้เล่าลากเสียงคำว่าอ้วน-----มาก---และทำท่าว่ามือไปข้างหลังแสดงลักษณะของจิ้งจกอ้วนมาก) มันกำลังไต่ลงมากระดืบ กระดืบกระดืบ (ทำท่าลักษณะการไต่ผนังของจิ้งจก) ทำท่าจะกระโดด (ทำท่ากระโดด) ข้ามผนังด้านที่มันเกาะอยู่แล้วมันก็ยกก้นชูขึ้น (ผู้เล่าทำท่ายกก้นตัวเอง) เตรียมกระโดด (ผู้เล่าทำท่าเตรียมจะกระโดดพร้อมส่งเสียงร้องจ๊าก แล้วกระโดด) (ยกเว้นการใช้หนังสือเล่าให้เด็กเล็กฟังต้องเป็นไปตามตัวหนังสือในเรื่องที่เขียน เพียงใช้ลีลาของน้ำเสียงแต่งเติมให้ตื่นเต้นร่วมด้วย) การเล่าปากเปล่านี้สามารถผลิตสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่องเพิ่มความสุขสนุกสนานตื่นเต้นได้เช่นกัน

เทคนิคการเล่าเรื่อง :

ในการเล่าเรื่องของผู้เล่ามีเทคนิคสร้างความตื่นเต้นให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าติดตาม ฟังแล้วไม่เบื่อไม่สะดุดนั้น ผู้เล่าจำเป็นต้องอ่านนิทานซ้ำแล้วซ้ำอีก อ่านจนเข้าใจเรื่องราว และเค้าโครงการดำเนินเรื่องและการใช้ถ้อยคำ ต้องไม่ลืมคำลงท้ายของเรื่องที่จะสะท้อนการสอน การเตือน การบอกจากเรื่องที่เล่า

5.5 การใช้ลีลาของเสียงในการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ

5.5.1 การใช้เสียงในการสนทนา แยกตัวละคร ซึ่งตัวละครแต่ละตัวผู้เล่าจะต้องสร้างเสียงให้มีความแตกต่างกันของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งมักจะใช้ เสียงสูง เสียงต่ำ เสียงทุ้ม เสียงนุ่มนวล เสียงเร็ว เสียงช้า เสียงดัง เสียงกระซิบ กระแทกเสียง เน้นเสียง ตะโกนเสียง การลาก

เสียงในการพูดสนทนาของแต่ละคน เสียงของการพูดคุยกันของแต่ละคนให้มีเสียงที่แตกต่างกันในการพูดคุยสนทนาจะใช้เสียงเป็นทั้งเสียงของเด็ก เสียงผู้หญิง เสียงคนแก่ เสียงการคุยสนทนาของสัตว์ต่างๆ เสียงผู้ชายใจดี เสียงผู้ชายที่ดุ โหดร้าย เสียงผู้หญิงใจร้าย เสียงนางฟ้าผู้ใจดี

5.5.2 การใช้เสียงสร้างฉากประกอบการเล่าเพิ่มอรรถรสในการฟัง เป็นจุดสร้างความสนใจ ความตั้งใจในการฟังและทำให้เข้าใจเนื้อหาของเรื่องที่จะซับซ้อนได้มากยิ่งขึ้น เช่น เสียงน้ำไหล เสียงฟ้าแลบ เสียงลม เสียงพายุ เสียงกระทบสิ่งของ เสียงของตกพื้น เสียงทูป เสียงเลียนเสียงของสัตว์ เสียงการเปิดหรือปิดประตู ฯลฯ เป็นต้น

5.5.3 การใช้เสียงสร้างอารมณ์ และบรรยากาศ เช่น การใช้เสียงสร้างอารมณ์จะเป็นเสียงร้องไห้ เสียงหัวเราะ เสียงพูดอ่อนหวาน เสียงของความเจ็บปวด การเปลี่ยนกระทันหันให้ตกใจ หรือให้รู้สึกเสียใจ การใช้เสียงสร้างบรรยากาศ เช่น การลากเสียง ยกตัวอย่าง เวลานี้มีคดคดคดคดสนิท หรือ ฟ้ากำลังถล่มพายุหมุน ฟ้า ฟ้า

5.6 ตัวอย่างของการใช้เสียงในการเล่าเรื่อง

การใช้เสียงประกอบการเล่าเรื่องยกตัวอย่างนิทานการสนทนาของช่างกับนายพราน ดังนี้ ช่างได้กล่าวกับนายพรานว่า (การสนทนาของช่างนั้น ผู้เล่าต้องทำเสียงสูงทุ้มใหญ่ และมีเสียงดัง ว่า) “ได้โปรดท่านอย่าได้บอกที่อยู่ของเราแก่ใครเด็ดขาดเลยนะท่าน” (ผู้เล่าพูดเสียงเล็กแหลมเป็นเสียงของนายพรานพูดให้มีความแตกต่างจากเสียงของช่างพูด) “ได้ซิฉันรับปากว่าจะไม่บอกใครเลย” นอกจากการเล่าเรื่องที่ผู้เล่าต้องคัดแปลงเสียงพูดของกลุ่มสนทนาในเรื่องให้มีความแตกต่างกันแล้วการทำเสียงประกอบจากก็มีความสำคัญในการเล่าเรื่อง เช่น ขณะที่ทั้งสองรำลาก็เกิดพายุโหมอย่างหนัก (ผู้เล่าทำเสียงพายุพู่พู่ดังขึ้น ดังขึ้น พู่พู่) หรือการทำเสียงร้องขอความช่วยเหลือ (ช่วยด้วย ช่วยด้วย) การทำเสียงเดิน (กึก กึก กึก) การทำเสียงคนร้องไห้ (ฮือ ฮือ ฮือ) การทำเสียงธรรมชาติต่างๆ (ฟ้าร้องกริม กริม, ฟ้าผ่า เบ๊ยยง, ฝนตก จ๊กจ๊ก) เสียงเลียนเสียงของสัตว์ (ลิง ร้อง เจ๊กเจ๊ก, เสียงช่างร้อง แป๊นแป๊น) เสียงดังของรถต่างๆ (เสียงมอเตอร์ไซค์ แว๊น แว๊น แว๊น แว๊น) เสียงสิ่งของตก ตูบ! เป็นต้น

5.7 การใช้ลีลาท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

การใช้ท่าทางในการเล่าให้เห็นภาพจินตนาการส่งต่อผู้ฟังชัดเจนขึ้น สร้างแรงดึงดูดให้ผู้ฟังสนใจฟังเรื่องที่กำลังเล่าอยู่และกระตุ้นความตื่นเต้นฟังแล้วไม่เบื่อ มีความอยากรู้ต่อจนจบเรื่องการทำท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง เช่น เล่าถึงลักษณะของปราสาทใหญ่ที่สวยงาม “มีปราสาทหลังหนึ่งใหญ่มากและสวยงามมาก” (ผู้เล่าก็ทำท่าแบบมือสองข้างตั้งแล้วใช้ปลายนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อยนำมาแตะปลายนิ้วทำหลังคาปราสาทแล้ววาดมือออกไปข้างหลังทำ

ลักษณะของที่ใหญ่มาก) ทำให้ผู้ฟังมีความสนใจที่จะฟังและเกิดจินตนาการตามลักษณะของการแสดงท่าทางนั้นด้วยการใช้ลีลาของเสียงประกอบในการเล่านิทานมีความสำคัญต่อการเล่าทุกแบบ การเล่านิทานปากเปล่าจะเป็นการเล่าที่ไม่เห็นสีสันทันของภาพหรือเห็นสื่ออุปกรณ์ที่ดึงดูดผู้ฟังแต่การเล่าปากเปล่าจะเน้นท่าทางประกอบการเล่าและการใช้ลีลาของเสียงที่แตกต่างกันในการบรรยายฉากและการพูดคุยกันของตัวละครจึงเป็นการอธิบายลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังนั้นการทำท่าทางประกอบและการทำเสียง จึงมีบทบาทให้ผู้ฟังได้จินตนาการภาพตามผู้เล่าได้เป็นอย่างดี การทำท่าทางประกอบของผู้เล่าจะทำให้ผู้ฟังต้องคอยติดตาม บางครั้งท่าทางที่ผู้เล่าได้แสดงออกมาก็เป็นท่าทางที่ตกลงขบขันของผู้ฟังได้ถึงแม้เรื่องนั้นจะไม่ได้ตลกเลย ผู้ฟังเห็นการทำหน้าตาท่าทางของผู้เล่าตลกหรือการกระทำอะไรบางอย่างที่ผู้ฟังไม่เคยเห็นก็จะสร้างเสียงหัวเราะได้ การทำเสียงและท่าทางประกอบจึงเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของผู้ฟังได้เป็นอย่างดี (สำหรับการอ่านหนังสือในการเล่าเรื่องหากผู้เล่าอยากจะใช้มือประกอบการเล่าเรื่องท่าทางอธิบายตามภาพหนังสือก็สามารถวางหนังสือก่อนแล้วทำท่าทางประกอบได้เช่นกัน)

5.8 บทบาทของการนำเรื่องเล่าชาดกเล่าในครอบครัว

ชาดกไม่ใช่นิทานสอนศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม หรือสันติวัฒนธรรมแต่ประการใดชาดก คือ เรื่องเล่าชีวิตของพระพุทธเจ้าที่ทรงเวียนว่ายตายเกิดถือเอากำเนิดในชาติต่างๆ เกิดเป็นมนุษย์บ้าง อมนุษย์บ้าง เป็นสัตว์บ้าง เป็นเทวดาบ้าง และได้พบปะผจญกับเหตุการณ์ดีบ้าง ชั่วบ้าง ในชาติต่างๆ ที่ถือกำเนิดนั้น แต่ก็พยายามทำความดีติดต่อกันมาบ้าง น้อยบ้างตลอดมา จนเกิดเป็นพระพุทธเจ้าในชาติสุดท้ายชาดก เป็นการเล่าย้อนหลังการเกิดในแต่ละชาติของพระพุทธเจ้าในชาติสุดท้ายก่อนที่จะนิพพานนั้น พระพุทธเจ้าได้ทรงกลับไปตามสถานที่ต่างๆ ได้มีโอกาสเทศนาต่อพระสงฆ์โดยยกเรื่องการเกิดในชาติต่างๆ มาเล่าให้พระสงฆ์ได้ระดับฟังถึงการกระทำดีและการกระทำไม่ดีจากบุคคลอื่น สิ่งอื่นที่ข้องเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในชาตินั้นๆ อีกทั้งการเกิดเป็นคนดีและเป็นคนไม่ดีในแต่ละชาติ เป็นการเตือนถึงสิ่งที่ไม่ดีและระลึกถึงสิ่งที่ดีงามที่เกิดแล้วก็ดับสูญเป็นเช่นนี้หลายร้อยชาติ ซึ่งในเรื่องเล่ามีบางชาติกำเนิดจะมีเรื่องเล่าซ้อนเป็นนิทานปรากฏอยู่บ้างจากการศึกษานิบาตชาดกในพระไตรปิฎกเล่มที่ 27 มีเรื่องเล่าชาดก จำนวน 524 เรื่อง และในพระไตรปิฎกเล่มที่ 28 อีกจำนวน 22 เรื่อง รวมเรื่องเล่าชาดก 547 เรื่อง ซึ่งในบรรดาชาดก 547 เรื่อง นั้นมีเรื่องเล่าที่มีความเหมาะสมในการนำมาเล่าเป็นนิทานปลูกฝังเจตคติด้านสันติวัฒนธรรมได้จำนวน 20 เรื่อง และได้รวบรวมไว้ในคู่มือการเล่านิทานชาดกนี้ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงเป็นภาษาที่เหมาะสมสำหรับครอบครัวนำไปเล่าให้เด็กอายุ 7-12 ปีฟัง

5.9 เด็ก ๆ จะเรียนรู้อะไรจากนิทานชาดกสร้างสันติวัฒนธรรม

การเล่านิทานให้ลูกวัย 7-12 ปีฟัง เป็นการฝึกทักษะสร้างภูมิคุ้มกันในครอบครัว การเล่าไม่จำเป็นต้องเล่าทุกวันเพียงสัปดาห์ละ 2-3 เรื่องก็เหมาะสม หรือครอบครัวสามารถจัดเวลาเล่าได้ทุกวันก็จะดีสำหรับลูกมาก นั่นแสดงให้เห็นถึงการเอาใจใส่ให้ความอบอุ่นต่อลูกซึ่งการเล่านิทานทุกวันจะมีข้อดีต่อลูกไม่แพ้ไปกับการดูทีวีหรือเล่นเกมการเล่านิทานหรือเล่าเรื่องให้ลูกฟังพ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย ควรมีการพูดคุยสนทนากับเด็กก่อนเพื่อเกริ่นนำถ้ามถึงเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวลูก เพื่อนและครอบครัวโดยโยงเรื่องไปหานิทานที่จะเล่าให้ลูกๆ ฟัง การเล่านิทานสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวจะเป็นการสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตของลูกได้ กล่าวคือ ลูกสามารถจัดการอารมณ์ให้มีความตระหนักรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง รู้จักวิธควบคุมจัดการกับอารมณ์และการผ่อนคลาย หลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ที่รุนแรงมีทักษะในการปรับตัวเข้ากับสังคม รู้ที่จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น รู้จักการวางตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ รู้ทักษะในการสื่อสารกับครอบครัวของตนเองในอนาคตเมื่อเขาเติบโตหรือมีครอบครัว และเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่นเข้าใจเขาเข้าใจเรา เห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีทักษะในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการคิดและวิเคราะห์ห้มองเห็นที่มาของปัญหา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นไม่มองคนอื่นแคบ เป็นผู้ที่ชอบให้ออกาสผู้อื่น มีมุมมองหลายด้านอย่างสร้างสรรค์ มีความภาคภูมิใจในตนเองมีความเคารพตนเองและผู้อื่น การปลูกฝังสันติวัฒนธรรมด้วยการเล่านิทานยังช่วยกระตุ้นให้จำ และให้ทำ ด้วยภาษาพูดที่มีช่วงจังหวะของภาษาในการเล่าเรื่องของผู้เล่า นั้นจะแฝงการสอนโดยผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังถูกตำหนิหรือถูกสอนถึงแม้ว่าเรื่องนั้น ๆ จะตกลงขบขันตามเนื้อเรื่องและบทบาทของตัวละครในเรื่องอาจจะทำให้ผู้ฟังหัวเราะแต่ก็แฝงข้อคิดให้ผู้ฟังได้คิดวิเคราะห์ตนเองอยู่ลึกๆ เช่นกันการเล่าเรื่องหรือเล่านิทานเป็นวิธีการสอนผู้ฟังด้วยการหลีกเลี่ยงการถูกระทบทางอารมณ์และความรู้สึกที่อาจจะเกิดความรุนแรงด้วยคำพูดหรือวาจาเรื่องเล่าหรือนิทานจึงมีบทบาทต่อความรู้สึกของผู้ฟังที่แสดงถึงความอบอุ่น และยังไปกว่านั้นหากผู้เล่ามีเรื่องเล่าบ่อยๆ ก็จะทำให้ผู้ฟังต้องรอคอยที่จะได้ฟังเช่นนั้นถ้าหากหายไปวันใดวันหนึ่งผู้ฟังก็จะรู้สึกกระวนกระวายหากเกิดเช่นนี้ขึ้นกับผู้ฟังก็แสดงถึงผู้ฟังได้เกิดความผูกพันต่อผู้เล่ามากและทำให้ผู้ฟังมีความเชื่อมั่น มีความตั้งใจที่จะเชื่อฟังในสิ่งที่ผู้เล่าพูดหรือกล่าวสอน เมื่อเล่านิทานอย่างสม่ำเสมอให้สมาชิกในครอบครัวฟังหากสมาชิกในครอบครัวกระทำสิ่งใดที่ตรงข้ามกับศีลธรรม จริยธรรม สันติวัฒนธรรมก็สามารถกล่าวได้ว่าเรื่องที่ผู้ฟังเคยฟังมาจะสามารถดึงออกมาใช้ด้วยการคิดไตร่ตรองและระลึกถึงตัวของผู้เล่าที่ได้พร่ำสอน เหตุนี้ความรุนแรงก็จะไม่เกิดขึ้น จึงกล่าวได้ว่าการเล่านิทานเป็นภูมิคุ้มกันที่ส่งต่อให้ครอบครัวอบอุ่น มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

การปลูกฝังคุณธรรมที่เสริมสร้างสันติวัฒนธรรมภายในครอบครัวเริ่มต้นจากที่บ้านถึงแม้ว่าการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังเรื่องคุณธรรมที่เสริมสร้างสันติวัฒนธรรมเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นแต่แนวคิดและวิธีการอบรมสั่งสอนนี้ได้มีมานานแล้วเพียงแต่คุณธรรมด้านนี้ได้ผสมผสานในคุณธรรมด้านอื่น ๆ ไม่ได้นำออกมาสอนเป็นการเฉพาะจนกระทั่งปัจจุบันได้เกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคมมากขึ้นความสำคัญของการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวจึงจำเป็นต้องมีบทบาทและควรหวนกลับมาใช้ในสังคมที่มีความขัดแย้งซึ่งในปัจจุบันการสนับสนุนการอบรมสั่งสอนคุณธรรมที่เสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวทำได้โดยนำนิทานที่มีคติสอนใจตรงกับคุณธรรมด้านนี้มาอบรมสอนเด็กได้ หากย้อนกลับไปมองถึงการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทยในอดีตพ่อแม่จะปลูกฝังให้บุตรหลานเป็นคนที่มีสุภาพอ่อนน้อม ไม่ให้หาเรื่องทะเลาะกับใคร มีคำว่า "ไม่เป็นไร เป็นคำพูดติดปาก หากถูกละเมิดหรือเอาเปรียบก็จะมีแนวโน้มให้อภัย โดยเชื่อว่า เกรงกรรมมีจริง และผู้ก่อกรรมจะได้รับผลกรรมตอบสนองเอง ผู้ปกครองจะถ่ายทอดคำสอนให้บุตรหลานด้วยเรื่องเล่าและนิทานทั้งเรื่องของศาสนาและความเชื่อเรื่องผีสาปเทวดา ความเข้มแข็งภายในครอบครัวจึงเกิดจากการสื่อสารด้วยการพูดคุยบอกกล่าวกับบุตรหลาน (สนอง ปัจโจปการี, 2553, น.365)

บทบาทของครอบครัวที่จะช่วยเด็กให้เกิดสำนึกที่ดีทั้งต่อตนเองและสังคมเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยสันติภาพนั้นต้องเริ่มที่ครอบครัวครอบครัวคือสถาบันพื้นฐานแห่งแรกของเด็ก (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554, น.61) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวย่อมมีอยู่อย่างใกล้ชิดในฐานะ พ่อ-แม่ และลูก พ่อแม่มีความสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนเด็กที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า (สนอง ปัจโจปการี, 2553, น.407) หากคิดถึงวิธีปรับพฤติกรรมในอนาคตได้วิธีใดนั้นจะต้องใช้วิธีที่เคยใช้ในอดีตมาศึกษาใหม่ว่าการอยู่ร่วมกันอย่างสันติต้องใช้วิธีการอย่างไรในการปลูกฝังความคิดและทัศนคติที่ดีต่อเด็กนั้นด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดหวนกลับไปอดีตด้วยเรื่องเล่าและนิทานซึ่งเป็นวิธีที่ครอบครัวไทยใช้อบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมมานานแล้วแต่จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นทำให้ครอบครัวไทยได้ลืมและไม่ใส่ใจในวิธีการอบรมสั่งสอนแบบเดิมๆ ของไทย

แนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว : แนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวนั้น หากจะป้องกันปัญหาความรุนแรงจากครอบครัว ควรเริ่มจากการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว ให้สามารถอบรมเลี้ยงดูลูกผู้ชายและลูกผู้หญิงให้ได้รับความเสมอภาค ปรับเปลี่ยนทัศนคติโดยไม่ให้มองว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว ทุกภาคส่วนในสังคมควรมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหารวมทั้งให้สื่อมวลชนช่วยรณรงค์การป้องกันปัญหา โดยเสนอข่าวที่เป็นกลางและชักชวนให้คนใน

สังคมตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจะช่วยแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้ (อังคณา ช่วยคำชูวารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 31 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2555)

การสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวทำได้หลายรูปแบบในแต่ละสังคมหรือประเทศ รูปแบบการเล่านิทานก็เป็นแบบหนึ่ง ซึ่งนิทานเป็นเรื่องที่ทุกคนทุกเพศทุกวัยชอบฟัง เพราะนิทานเป็นการเล่าเรื่องที่ใช้ภาษาด้วยความอบอุ่นเป็นกันเองเป็นภาษาที่ฟังแล้วผู้ฟังรู้สึกได้ถึงความอ่อนโยนกระทบความรู้สึกจิตใจได้สำนึกได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้เนื้อหาของนิทานแล้ว นิทานยังเป็นตัวกลางเชื่อมโยงการสื่อสารในครอบครัวและสร้างความผูกพันภายในครอบครัวเป็นเกราะที่แข็งแรงหากสมาชิกในครอบครัวต้องเผชิญกับความขัดแย้ง

การสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวคือหัวใจสำคัญในการปลูกฝังทัศนคติ สร้างคุณค่าให้เกิดพฤติกรรมเป็นแบบแผนการปฏิบัติในการใช้ชีวิตสร้างภูมิคุ้มกันจัดการกับความขัดแย้งและยอมรับความคิดเห็นต่างได้ เคารพตนเองและผู้อื่นอย่างเท่าเทียม สันติวัฒนธรรม เป็นวิธีและแบบแผนการปฏิบัติของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขเกิดสันติภาพ ปราศจากความรุนแรง เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันโดยให้ความสำคัญกับคุณค่าดังต่อไปนี้

- 1) การมีน้ำใจ แบ่งปันผู้อื่น แบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น
- 2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น
- 3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้
- 4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์ ความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด
- 5) การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ
  - (1) การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน: ในความเป็นมนุษย์ควรเคารพความคิดเห็นที่ได้แสดงออกต่อกันไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ ไม่แบ่งว่าเป็นเด็กที่ดื้อด้อย หรือเป็นผู้ใหญ่ที่สูงส่งด้วยอาชีพการงานและฐานะมีการปฏิบัติเท่าเทียมต่อกัน มีการให้ออกาสเท่ากัน
  - (2) การเคารพสัตว์ร่วมโลก: ไม่ทำร้าย ทำลาย รุกราน ด้วยเห็นว่าเป็นสัตว์
  - (3) เคารพสิ่งแวดล้อม : สิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์ที่ทุกสิ่งในโลกใช้ร่วมกัน ไม่รุกรานให้สิ่งแวดล้อมบนโลกเกิดคุณค่าต่ำหรือด้อยคุณค่าเป็นการแสดงถึงการเคารพสิทธิของลูกหลานได้ดำรงอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 6) การไม่เลือกใช้ความรุนแรงทั้งวาจาและการกระทำในการแก้ไขปัญหา แก้ไขปัญหาด้วยการไตร่ตรองถึงเหตุและผล

5.9 พฤติกรรมความคิดและทัศนคติของบุคคลในองค์กรกับการยอมรับหากบุคคลมี ลัทธิวัฒนธรรมในตนเอง

จากบทความงานข่าวประจำวันในสังคมไทย ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมใหญ่บุคคลมักไม่ยอมรับหรือรับไม่ได้ต่อความสามารถและการเปลี่ยนแปลง ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตนในทางปัญญา ไม่ยอมรับฟังให้เกียรติความคิดเห็นคนอื่น ๆ จากการค้นคว้าถึงเหตุและผลของการยอมรับถึงบุคคลที่ทำงานทำและกระบวนการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าร่วมทำงาน ได้อย่างมีศักยภาพพร้อมนำองค์กรให้ก้าวหน้า ยกตัวอย่างบริษัทกูเกิ้ล ได้ระบุถึงคุณสมบัติในการหาบุคคลเข้าร่วมองค์กรโดยไม่สนใจบุคคลที่จบมาแล้วได้รับเกรดเฉลี่ยสูงสุดหรือโรงเรียนและมหาวิทยาลัยดังอีกทั้งกลุ่มที่แสดงออกว่าฉลาด เฉลียว ระหว่างการสัมภาษณ์งานมาเกี่ยวข้องเลย แต่บริษัทกูเกิ้ลได้ให้ความสำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการทำงานกับบริษัทกูเกิ้ล โดยมีแนวคิดที่ว่า “ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำมีโอกาสที่จะขาดสิ่งที่เรียกว่าความอ่อนน้อมถ่อมตนทางปัญญา ขยายความได้ว่า คนที่ฟังเรียนหนังสือจบในแบบที่คะแนนเกรดเฉลี่ยดี เข้าข่ายประสบความสำเร็จในอายุยังน้อยอาจจะปรับตัวยากในการเรียนรู้อะไรที่ท้าทายเพราะคิดว่าไม่สามารถที่จะล้มเหลวได้ บริษัทกูเกิ้ลจึงหาคนที่สามารถจะยอมถอยและรับฟังให้เกียรติความคิดคนอื่น ๆ เพราะเป็นสิ่งที่ดีกว่า เรียกว่ามีความอ่อนน้อมถ่อมตนทางปัญญาเพราะถ้าไม่มีสิ่งนี้ก็ยากที่จะเรียนรู้อะไรใหม่ ๆ หรือไม่สามารถเรียนรู้อะไรดีนอกกรอบมีความขอดเยี่ยมได้โดยไม่ต้องมีคำว่ามีมหาวิทยาลัยมาเกี่ยวข้องมักจะเป็นกลุ่มคนที่มีความโดดเด่นอยู่เสมอและความสามารถในการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญกว่าไอคิว ด้วยแนวคิดที่ว่าคนที่ประสบความสำเร็จทางวิชาการหรือการศึกษาไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ที่บอกได้ว่าจะมีความสามารถในการทำงานเสมอไป การสมัครงานจะประเมินโดยการใช้การสัมภาษณ์ที่พิจารณาผ่านพฤติกรรมหารคนเข้าร่วมทำงานจึงเน้นหาคนที่สามารถที่จะเรียนรู้และมีความสามารถในการปรับตัวทันทีที่ไม่ได้เน้นต้องการหาคนตามแนวที่เคยเป็นผู้นำชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยแต่จะหาคนที่มีความสามารถจะก้าวขึ้นไปเป็นผู้นำในยามที่มีสถานการณ์จำเป็น (ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 2 ธันวาคม 2559) กล่าวได้ว่าจากการหาบุคคลเพื่ออยู่ร่วมกันกับองค์กรใหญ่และมีความก้าวหน้าสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนสืบต่อในองค์กรให้คงอยู่ องค์กรจึงเน้นการให้เกียรติเคารพต่อกัน เคารพในความเป็นมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน เคารพความคิดเห็นของผู้ร่วมพัฒนาองค์กร ไม่แบ่งฐานะใครเก่งมาก ฉลาดน้อยทุกคนมีโอกาสแสดงศักยภาพความสามารถในตนเองได้เท่าเทียมกันบุคคลจึงต้องหางค์ประกอบในตนเองเพื่อความสำเร็จในอาชีพหน้าที่การงาน จึงมีความสำคัญลำดับต้น ๆ ของการดำเนินชีวิต ความสำเร็จในตัวบุคคลย่อมมีองค์ประกอบเพื่อการดำรงอยู่ซึ่งการทำงานร่วมกับผู้อื่นและประสบความสำเร็จได้ต้องมีองค์ประกอบที่เป็นแบบหล่อหลอมในตนเอง ดังนี้

1. บุคคลต้องมีทัศนคติ มีความตั้งใจและรู้ว่าต้องการอะไรในชีวิตคิดเป็นว่าต้องทำอะไรบ้างที่จะนำไปสู่สิ่งที่ต้องการและได้สิ่งที่ต้องการนั้นไม่ยอมแพ้อุปสรรคต่อสิ่งที่ตนเองทำอยู่ หากความรู้เพื่อที่จะช่วยให้ผ่านอุปสรรคเหล่านั้นได้ รู้ที่จะปรับแผนและปรับทิศทางของตนได้ เมื่อถึงจุดที่จำเป็นมีการเรียนรู้จากผู้อื่นและสามารถแยกแยะได้ถึงความดี ความถูกต้องและความพอเหมาะ

2. บุคคลมีการยอมรับจากผู้อื่นด้านทัศนคติและการแสดงออกถึงความปลอดภัยในความสามารถของตนไม่โอ้อวด สามารถควบคุมอารมณ์หงุดหงิด อารมณ์ขัดแย้ง รู้ในการอ่านใจผู้อื่นเป็น เอาใจเขามาใส่ใจเรา เอาความรู้สึกเขามาสมมติเป็นความรู้สึกเราด้วยว่าหากเราประสบเช่นนั้นเราจะรู้สึกเช่นใด รู้ในการฟังด้วยความมีเหตุมีผลเป็นส่วนประกอบ รับฟังโดยตั้งใจและคิดตามถึงเหตุและผล มีการสื่อสารในการใช้ภาษาที่สุภาพ ชัดเจน มีความจริงใจต่อการพูดใส่ใจฟังด้วยความสนใจ

สังคมไทยกับการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มความรุนแรงด้านการขาด ความมีน้ำใจ ขาดความอดทน ขาดการรู้ที่จะระงับความโมโห ขาดการเอาใจใส่เรื่องยกโทษให้อภัยซึ่งกันและกัน ขาดการให้เกียรติและเคารพต่อความคิดและความเป็นมนุษย์เหมือนและเท่าเทียมกัน มีความรุนแรงด้านความคิดและทัศนคติตอบโต้บุคคลที่ตนไม่พอใจด้วยความรุนแรง การกล่าวหาว่าร้ายผู้อื่น การดูหมิ่นผู้อื่นโดยใช้สื่อออนไลน์เป็นการประจานให้อับอาย การเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากสื่อออนไลน์ ความรุนแรงเหล่านี้เพิ่มขึ้นทั้งเกิดขึ้นที่บ้าน โรงเรียน ชุมชน เป็นปัญหาที่ต้องหาทางแก้ไขและยับยั้งไม่ให้เกิดขึ้นการเริ่มต้นที่จะค้นหาวิธีการจากการเรียนรู้เพื่อยับยั้งไม่ให้เกิดขึ้น จึงมีความสำคัญในการเริ่มที่ครอบครัวที่เลี้ยงและดูแลเด็กให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและการสร้างคุณค่าในตนเองได้อย่างมีแบบแผนในการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขและมีความสุขได้ มีความภูมิใจในตนเองหรือการเห็นคุณค่าในตนเอง ความหมาย ความภูมิใจในตนเองหรือการเห็นคุณค่าในตนเองระบุไว้ในหนังสือคู่มือควบคุมอารมณ์คนซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการวิจัยมากกว่า 30 ปี โดยเควิด เจ. ไทเบอร์แมน ได้เขียนในผลงานวิจัยของเขาว่า “ความภูมิใจในตนเองไม่ใช่สิ่งที่คุณจะหามาได้โดยตรงเพราะมันเป็นผลพลอยได้จากลักษณะการใช้ชีวิตของคุณ โดยคุณจะเป็นเจ้าของมันได้ก็ต่อเมื่อคุณรู้สึกนับถือตัวเองเท่านั้น” ความภูมิใจจะเกิดขึ้น “ถ้าคุณตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องคุณจะรู้สึกดีกับตัวเองนั่นเป็นเพราะว่าคุณจะรู้สึกดีได้ก็ต่อเมื่อคุณทำในสิ่งที่ดี (ไม่ใช่การทำในสิ่งที่ทำให้คุณรู้สึกหรือการทำให้คุณดูดี) การทำในสิ่งที่ถูกต้องจะช่วยหล่อเลี้ยงจิตใจของเราคุณ จะรู้สึกนับถือตัวเองแล้วความภูมิใจในตัวเองก็จะตามมา ถ้าคุณมีความภูมิใจในตัวเองต่ำนั้นหมายความว่าความรู้สึกว่าตัวเองไร้อำนาจควบคุม (ไร้อำนาจควบคุมคือความรู้สึกว่าถูกบังคับโดยคุณไม่เต็มใจ) และถ้ามีคนต้องการช่วยอิสรภาพและอำนาจควบคุมของคุณไปจะบีบให้คุณตอบโต้

กลับไปในทางลบในทางตรงกันข้าม ถ้าคุณรู้สึกว่ามีอำนาจควบคุมและมีความภูมิใจในตัวเอง คุณจะ
จะไม่ได้ตอบไปด้วยความโกรธที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่ายิ่งเรามีความภูมิใจในตัวเองมากเท่าไรเราก็
จะตอบสนองต่อสถานการณ์อันเลวร้ายด้วยความโกรธน้อยลงเท่านั้น” (DADID
J.LIEBERMAN,PH.D.เขียน พูนลาก อุทัยเลิศอรุณ เรียบเรียง)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัว

1.1 ศึกษาเรื่องเล่าชาดกจากหนังสือ พระเจ้า 500 ชาติ ฉบับสมบูรณ์ จากพระไตรปิฎก 45 เล่ม ครบ 547 ชาดก และวิเคราะห์เรื่องเล่าที่เข้าข่ายการสร้างสันติวัฒนธรรม นำมาเรียบเรียงภาษาให้ง่ายต่อการอ่านของผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้เล่าในครอบครัว ความมุ่งหมายที่เข้าข่ายเกี่ยวข้องกับเชื่อมโยงในเรื่อง สันติวัฒนธรรม ในเรื่องเล่ามีดังนี้

1.1.1 การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น

1.1.2 การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโห จากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น

1.1.3 การรู้จักยับยั้งความโกรธและโมโหของตนเองได้

1.1.4 การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด

1.1.5 การให้เกียรติเคารพต่อกัน คือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน: ในความเป็นมนุษย์ควรเคารพความคิดเห็นที่ได้แสดงออกต่อกันไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ ไม่แบ่งว่าเป็นเด็กที่ดื้อหรือเป็นผู้ใหญ่ที่สูงส่งด้วยอาชีพการงานและฐานะมีการปฏิบัติเท่าเทียมต่อกันมีการให้ออกาสต่อกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก : ไม่ทำร้าย ทำลาย รุกรานด้วยเห็นว่าเป็นสัตว์ การเคารพสิ่งแวดล้อม : สิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์ที่ทุกสิ่งในโลกใช้ร่วมกัน ไม่รุกรานให้สิ่งแวดล้อมบนโลกเกิดคุณค่าต่ำหรือด้อยคุณค่าเป็นการแสดงถึงการเคารพสิทธิของลูกหลานได้ดำรงอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.1.6 การไม่เลือกใช้ความรุนแรงทั้งวาจาและการกระทำในการแก้ไขปัญหามีวิธีแก้ไขปัญหาคด้วยการไตร่ตรองถึงเหตุและผล

ผลจากการอ่านวิเคราะห์เรื่องเล่า ชาดก พระเจ้า 500 ชาติ ฉบับสมบูรณ์ จากพระไตรปิฎก 45 เล่ม ครบ 547 ชาดก พบมีเนื้อหาและเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื่อมโยงด้าน

สันติวัฒนธรรมในเรื่องเล่าพบ จำนวน 20 เรื่อง เรียบเรียงภาษาให้อ่านง่ายและเพิ่มเติมเทคนิคในการเล่าเรื่องให้สนุกทำเป็นแบบคู่มือการเล่าเรื่องต่อผู้ปกครองที่จะนำไปอ่านและเล่านิทานในครอบครัวได้ดี

1.2 เครื่องมือในการใช้เก็บข้อมูล

1.2.1 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ในการเล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน ใช้ในการสัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า เพื่อวิเคราะห์ความมีสันติวัฒนธรรม ของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทานใช้ในการสัมภาษณ์เด็ก 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกครอบครัวเพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

1.2.3 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

- 1) ใช้ในการสัมภาษณ์เด็ก 7-12 ปี ผู้ฟังนิทานและเป็นสมาชิกครอบครัว
- 2) ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างควมไว้วางใจ เชื่อใจและเกิดการยอมรับ

วิธีการดำเนินการหาหรือสอบถามครอบครัวในชุมชนที่มีเด็กอายุ 7-12 ปี อยู่ในความดูแลหรืออยู่ในความปกครองของครอบครัว จำนวน 20 ครอบครัว

การปฏิบัติ ดังนี้

1. เสาะหาครอบครัวจำนวน 1 ครอบครัว ที่อาศัยและเป็นบุคคลในชุมชน ตั้งให้เป็นผู้ช่วยในการหาครอบครัวในชุมชนให้ครบจำนวน 20 ครอบครัว เพื่อสร้างความไว้วางใจและเชื่อใจเพราะอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน

2. พบปะครอบครัวจากการแนะนำของบุคคลในชุมชน

3. สัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเด็กและความสมัครใจเป็นผู้ร่วมในการเล่านิทานให้ครอบครัวฟัง เมื่อผู้ปกครองสมัครใจเข้าร่วมเป็นผู้เล่านิทานให้ครอบครัวฟัง

4. ผู้วิจัยแจ้งวันและเวลาที่จะประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการนำนิทานไปเล่า ผู้วิจัย ฝึกทักษะการเล่าเรื่องเพิ่มเติมจากกรณีที่ผู้ปกครองเล่าเรื่องหรือเล่านิทานไม่เป็น

5. ผู้วิจัยสอนเทคนิควิธีเล่าเรื่องตาม คู่มือเทคนิคการเล่านิทานแก่ผู้ปกครอง

6. ผู้ทำหน้าที่เล่านิทานในครอบครัว เข้าสู่กระบวนการปฏิบัติดำเนินนิทานชาดกเล่าในครอบครัว

7. ติดตามสัมภาษณ์ผู้ปกครองจากผลของการดำเนินนิทานไปเล่าในครอบครัวในแต่ละสัปดาห์ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1-10 ระบุปัญหาที่พบ เพื่อปรับ แผนการปฏิบัติ เช่น ผู้เล่าเงินอายุเล่าไม่เต็มทีหรือไม่กล้าเล่า, ลืมเรื่องที่เล่า, ไม่เข้าใจภาษา, ขัดแย้งกับโครงเรื่อง, ขัดแย้งกับเนื้อหาหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่คาดคิด เมื่อพบปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งหาวิธีแก้ปัญหามาแนะนำกลับไปลองใหม่

เรื่องเล่าหรือนิทานที่นำไปเล่าในครอบครัวในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ และ เรื่อง ผู้ขอกับผู้ถูกขอ
 สัปดาห์ที่ 2 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห และ เรื่อง ฆาตุฆมารให้ภัย
 พระราชาสัปดาห์ที่ 3 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี และ เรื่อง กากับทหาร
 ของพระราชาสัปดาห์ที่ 4 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง มฆะผู้มีจิตอาสา และ เรื่อง ดึงกับนัก
 กายกรรม สัปดาห์ที่ 5 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง ใครจะได้อาบน้ำในสระอนาคตก่อน และ
 เรื่อง พระราชากับคนเฝ้าสวน สัปดาห์ที่ 6 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง พญานาคสองพี่น้อง
 และ เรื่อง น้ำใจของชายตัดฟัน สัปดาห์ที่ 7 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง พระราชาผู้ระงับความ
 โกรธ และเรื่อง พ่อกับลูกชาย สัปดาห์ที่ 8 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก
 และ เรื่อง ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายเนื้อ สัปดาห์ที่ 9 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง ความแค้น
 ของลูกศิษย์ และ เรื่อง น้ำใจของพระยานกเขมรเต่า สัปดาห์ที่ 10 นำนิทานเล่าในครอบครัว เรื่อง
 ฤๅษีผู้ปราศสน และ เรื่อง น้ำใจของเพื่อน เมื่อครบแล้วจึงสรุปผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินนิทานเล่าใน
 ครอบครัว หลังฟังนิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

ตารางที่ 3.1 แสดงเครื่องมือการวิจัย ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างสันติวัฒนธรรมใน
 ครอบครัวนิทานจำนวน 20 เรื่อง

เรื่องที่ 1 นิทานเรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 108 ชื่อบทเรื่อง อัมพชาดก ฤๅษีต้มน้ำให้สัตว์ป่ากิน หน้า 227

ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง คำว่า นาน..

กาลครั้งหนึ่ง นาน.....มา แล้วมีเศรษฐีหนุ่มคนหนึ่ง มีชื่อว่าโยธิน
 เขาอาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่พร้อมกับผู้รับใช้หลายคน หนุ่มโยธิน
 มีนิสัยชอบศึกษาหาวิชาความรู้อยู่เสมอๆ เขาคิดว่าทรัพย์สมบัติของ
 เขามีมากมายแล้วแต่ความรู้ที่เขามีอยู่นั้นยังไม่มากพอ ในวันหนึ่ง
 เขาพูดกับผู้รับใช้ว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 1 นิทานเรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 108 ชื่อบทเรื่อง อัมพชาตก ฤๅษีตักน้ำให้สัตว์ป่ากิน หน้า 227	
พูดเสียงทุ้ม เป็นเสียงของ หนุม โยธินพูดว่า	“อันความรู้มีมากมายให้ศึกษา มีอีกหลายสิ่งที่เรายังไม่รู้ เราจึงต้องการที่จะเดินทางไกลออกไปหาสิ่งเรียนรู้ใหม่ๆ ไป เรื่อย ๆ ดีกว่าเฝ้าสมบัติอยู่อย่างนี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เขาได้ยินมาว่าในสำนักศึกษาปาโมกข์นั้นมีอาจารย์ผู้มีวิชาความรู้หลายคน เขาจึงกล่าวกับผู้รับใช้ต่อว่า
พูดเสียงทุ้ม เป็นเสียงของ หนุม โยธิน พูดว่า	“สมบัติของเราก็มีมากมายใช้ไม่หมดแน่ เราอยากจะเป็นผู้ที่มีมากด้วยวิชาความรู้เราคงต้องจากบ้านเมืองไปสักพักหนึ่งนะ ผากท่านทั้งหลายดูแลบ้านของข้าทางนี้ด้วยล่ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อกล่าวแล้วหนุม โยธินจึงออกเดินทางไปร่ำเรียนวิชาที่สำนักศึกษาปาโมกข์ เวลาผ่านไปชายหนุมก็ได้ร่ำเรียนรู้จนครบทุกวิชาตามที่สำนักได้พร่ำสอนจนจบการศึกษาแล้วเขาก็พิมพ์พาดูกับตัวเองว่า
พูดเสียงทุ้ม เป็นเสียงของ หนุม โยธิน พูดว่า	“เรียนมาจากอาจารย์ไม่รู้จะสอนสิ่งใดให้เราแล้ว อืม! จะมีสิ่งใดอีกที่เราต้องเรียนรู้เพิ่มเติมมากกว่านี้ล่ะ จะมีก็แต่ความอดทนเป็นแน่ที่เราจะต้องศึกษาเพิ่มอีก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	คิดได้เช่นนั้นแล้ว หนุม โยธินจึงคิดที่จะออกบวชเป็นฤๅษีฝึกฝนตนเองและเดินทางเข้าไปอาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ ไม่นานก็เข้าสู่ฤดูแล้งน้ำในแม่น้ำแห่งขอด สัตว์ป่าทั้งหลายไม่มีน้ำกิน รวมถึงอาหารการกินก็หายากยิ่งนัก ฤๅษี โยธินเห็นถึงความแห้งแล้งและความอดอยากของสัตว์ทั้งหลายจึงเกิดความเวทนาสงสารสัตว์ทั้งหลายที่หิวกระหายน้ำ จึงคิดหาวิธีช่วยเหลือสัตว์ทั้งหลาย และพูดรำพึงกับตนเองว่า
พูดเสียงทุ้ม เป็นเสียงของ หนุม โยธิน พูดว่า	“เราต้องทำอะไรสักอย่างแล้ว ไม่เช่นนั้นสัตว์ทั้งหลาย คงล้มตายเพราะความหิวกระหายน้ำเป็นแน่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ท่านฤๅษี โยธินคิดหาวิธีที่จะช่วยสัตว์ต่าง ๆ ให้ได้ดื่มน้ำจึงเดินหาต้นไม้ในป่าเพื่อตัดไม้ไผ่มาทำเป็นรางสำหรับใส่น้ำให้แก่สัตว์ทั้งหลายได้กิน และทุก ๆ วันในตอนเช้าฤๅษี โยธินจะตักน้ำใส่รางไม้ไผ่ไม่เคขาด
ทำเสียงเทน้ำลงรางไม้ไผ่ ซ่า ซ่า และทำท่าทางประกอบการ เทน้ำ ทำเสียงน้ำที่เทลง ซ่า	สัตว์ต่าง ๆ เห็นเช่นนั้นจึงชวนกันลงมากินน้ำตลอดทั้งวัน ฤๅษี โยธินเมื่อเห็นว่ามีสัตว์ต่าง ๆ มากมายลงมากินน้ำด้วยความหิวกระหายจึงเร่งตักน้ำใส่รางไว้ไม่ให้ขาด
ทำท่าทางตักน้ำแล้วแบกใส่บ่า ทำท่าเดิน ทำท่าเทน้ำ	ด้วยการตักน้ำตลอดทั้งวันนั้น ทำให้ฤๅษี โยธินเองไม่มีเวลาออกหาผลไม้มากิน แต่เพราะอยากช่วยบรรดาสัตว์ทั้งหลายจึงอดทนเพื่อสัตว์ต่าง ๆ ได้กินน้ำ บรรดาสิง และสัตว์ต่าง ๆ เมื่อเห็นว่าท่านฤๅษี โยธินพยายามช่วยพวกสัตว์ทั้งหลายด้วยความเหนื่อยและอดทน จนไม่มีเวลาหาผลไม้จึงบอกต่อเพื่อนๆ สัตว์ด้วยกันว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 1 นิทานเรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 108 ชื่อบทเรื่อง อัมพชาดก ฤๅษีตักน้ำให้สัตว์ป่ากิน หน้า 227	
ทำเสียงแหลมพูดเป็นเสียง ของลิงร้อง ว่า	“เจี๊ยก ๆ พวกเราทั้งหลายท่านฤๅษีตักน้ำให้เราจนไม่มีเวลาหาผลไม้บำรุงตนเอง เลยถ้านั้นหากพวกเราลงไปตักน้ำก็ให้เอาผลไม้ไปให้ท่านฤๅษีด้วยนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สัตว์ป่าจำนวนมากที่มาตักน้ำต่างพากันนำผลไม้มานำให้ฤๅษีโยธิน มากมายทุกวัน ฤๅษีโยธินเองกินไม่หมดผลไม้มันเหลือปริมาณมากทุกวัน ท่านฤๅษีโยธินจึงนำ ผลไม้เหล่านั้นไปแบ่งปันให้กับ ฤๅษีท่านอื่น ๆ ที่อยู่อาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ด้วยกัน
พูดเสียงทุ้ม เป็นเสียงของ หนุ่มโยธิน พูดว่า	“ท่านทั้งหลายผลไม้บรรดาสัตว์ต่าง ๆ ได้นำมาถวายเชิญท่านทั้งหลายนำไป ทานเถิด”
ทำเสียงพูดแหบเป็นคนแก่ พูด ว่า	“ขอบใจท่านฤๅษีโยธินมาก เพราะตัวท่านทำประโยชน์มีน้ำใจช่วยเหลือบรรดา สัตว์พวกเรานี้ได้รับอาหารนั้นด้วย ขอบใจในน้ำใจของท่านอีกครั้งนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีทั้งหลายเห็นถึงความพยายามของท่านฤๅษีโยธินในการช่วยเหลือบรรดาสัตว์ ต่างๆ จึงนำมาเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตน ช่วยเหลือผู้อื่นบ้าง และยกย่องให้ ฤๅษีโยธินเป็นผู้นำในการอบรมสั่งสอนฤๅษีผู้น้อง ที่เข้ามาอยู่บำเพ็ญศีลในป่าหิม พานต์นี้ต่อไป
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยไม่หวังผลตอบแทนมักจะมีผลกลับที่ดีเกินความ คาดหมาย
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการ สร้างสันติวัฒนธรรม ที่ ปรากฏในนิทานเรื่อง ฤๅษีผู้ เอื้อเฟื้อ	การแสดงถึงคุณค่าทางด้านจิตใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การแสดงความเป็นน้ำใจ แบ่งปันและ ให้การช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่ได้หวังผลตอบแทน
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่นหรือเปล่า มีอะไรบ้าง และสิ่งที่ลูกทำ ลูกหวังอะไรหรือสิ่งใดตอบแทนบ้าง - เพื่อนๆ หรือบุคคลอื่น เคยช่วยเหลือหรือมีน้ำใจต่อลูกมีบ้างหรือไม่ และลูก รู้สึกอย่างไรต่อการช่วยเหลือนั้น(การช่วยอาจจะเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการให้ยืม ปากกาดินสอ หรือบุคคลอาจจะหยุดรถให้เดินข้ามถนน) หรือลูกรู้สึกอย่างไร หากขอความช่วยเหลือจากคนอื่นแล้วเขาไม่ช่วยลูก

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 2 นิทานเรื่อง ผู้ขอและผู้ถูกขอ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 76 ชื่อบทเรื่อง พรหมทัตตชาดก ผู้ขอกับผู้ถูกขอ หน้า 172	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า	นาน-----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองกบิลรัฐ มีพระราชapakrongเมืองชื่อ พระเจ้าปัญจราช ปกครองบ้านเมืองด้วยความเรียบร้อยและทุกคนอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ฟ้าฝนก็ตกถูกต้องตามฤดูกาล เมื่อฤดูแล้งผ่านไปก็เข้าสู่ช่วงฤดูฝน ฝนก็ตกทุกวันทำให้ในป่ามีความชื้นมากมีความยากลำบากในการพักอาศัยและการหาผลไม้ของพระฤๅษีเมื่อเป็นเช่นนี้แล้วพระฤๅษีที่อาศัยอยู่ในป่าจึงมีความจำเป็นต้องเดินทางออกจากป่า เพื่อเข้าพักอาศัยชั่วคราวตามท้ายหมู่บ้าน ในวันหนึ่งฝนตกหนักมากมีทั้งฟ้าร้อง และลมพายุโหมอย่างหนัก
ผู้เล่าทำเสียงประกอบของฟ้าร้อง	คลิม! คลิม! คลิม! เสียงลมพายุพัด พิว พิว หนักขึ้น หนักขึ้น พิว พิว พิว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ขณะนั้นมีพระฤๅษีองค์หนึ่งได้เดินทางมาจากป่าหิมพานต์ เพื่อหาที่พักตามท้ายหมู่บ้านระหว่างการเดินทางนั้นเองก็ได้พบกับพระราชากษัตริย์ เมื่อพระราชากษัตริย์พบกับพระฤๅษีพระราชากษัตริย์จึงเชิญให้พระฤๅษีไปพักอยู่ในพระราชอุทยานใกล้เมืองกบิลรัฐ
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นเสียงของพระราชากษัตริย์ พูกว่า	“นมัสการท่านพระฤๅษี ที่อุทยานของฉันทมีที่พักขอเชิญท่านไปพักในอุทยานเถิด”
พูดเสียงแหบสูง เป็นเสียงของฤๅษี พูกว่า	“ขอบใจท่านมาก ท่านเป็นพระราชากษัตริย์ที่มีจิตใจงามยิ่งนัก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระฤๅษีกล่าวชื่นชมในความมีน้ำใจของพระราชากษัตริย์และพระฤๅษีก็ได้เดินทางเข้าพักอาศัยในอุทยานตามคำเชิญของพระราชากษัตริย์ จนสิ้นฤดูฝน พระฤๅษีเห็นว่าสมควรแก่เวลาที่จะต้องกลับไปยังป่าหิมพานต์แล้ว จึงคิดจะขอร้องเท้า 1 คู่กับร่ม 1 คัน จากพระราชากษัตริย์
ทำท่าทางครุ่นคิด และพูดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤๅษีรำพึงพูดกับตนเองว่า	“เราจะขอร้องเท้ากับร่มจากพระราชากษัตริย์ใหม่มา ถ้าเอ่ยปากขอแล้ว พระราชากษัตริย์จะให้หรือไม่ละ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระฤๅษีครุ่นคิด พอรุ่งเช้า พระราชากษัตริย์มาที่อุทยาน พระฤๅษีจะขอร้องเท้ากับร่มจากพระราชากษัตริย์แต่กลับเกรงใจไม่กล้าพูด และคิดในใจว่า
ทำหน้าครุ่นคิดและพูดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤๅษี พูกว่า	“ถ้าเราขอร้องเท้าและร่มจากพระราชากษัตริย์แต่พระราชากษัตริย์ไม่ยอมให้ หรือ ไม่มีให้เรา เชื่อแน่ว่าท่านก็จะเสียใจแน่เลย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อคิดเช่นนั้นแล้วพระฤๅษีจึงบอกกับพระราชากษัตริย์เพียงว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 2 นิทานเรื่อง ผู้ขอกับผู้ถูกขอ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 76 ชื่อบทเรื่อง พรหมทัตตชาดก ผู้ขอกับผู้ถูกขอ หน้า 172	
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤาษี	“พຽงนี้้อาตมาภาพะจะกลับป่าหิมพานต์แล้ว”
พุดว่า	
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชาได้ยินและรับทราบแล้วพระราชาจึงพุดว่า
พุดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงของพระราชา พุดว่า	“แล้วท่านอยากได้สิ่งใดบ้าง”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระฤาษีจะขอแต่ก็เกรงใจจึงพุดขึ้นว่า
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤาษี พุดว่า	“พຽงนี้้อาตมาภาพะจะบอพะว่าอยากได้อะไรบ้างนะ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	วันรุ่งขึ้นพระราชาเดินทางมาที่สวนอุทยานอีก แต่พระฤาษีก็ยังงไม่กล้าเอ่ยปากขอสิ่งที้ออยากได้จากพระราชา พระฤาษีรู้สึกเกรงใจต่อพระราชาเป็นอย่างมากจึงตัดสินใจ เดินทางไปยังป่าหิมพานต์โดยไม่พุดขอสิ่งใด เมื่อถึงฤดูฝนของทุกปีพระราชาได้เชิญให้พระฤาษีมาพักที่อุทยานในทุกฤดูฝนและทุกครังเมื่อสิ้นฤดูฝน ก่อนจะกลับเข้าป่าหิมพานต์ พระฤาษีคิดจะขอ รongเท้า 1 คู่ กับร่ม 1 คัน ทีไม่กล้าขอกับพระราชาเลยสักครังจนเวลาผ่านไป 12 ปี และในปีนี้พระราชาถามพระฤาษีว่า
พุดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงของพระราชา พุดว่า	“ทุก ๆ ปีทีท่านมาพักที่อุทยานนี้ท่านไม่เคยเอ่ยปากอยากได้สิ่งใดกับเราเลยท่านอยากได้สิ่งใดบ้างของงบอกเรามาเถิด อย่าเกรงใจเลย เราให้ท่านได้ทีงั้น ไม่ว่าอะไรก็ตาม”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระฤาษีจึงพุดขึ้นว่า
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤาษี พุดว่า	“ขอถวายพระพร! ตลอดทุกปีทีมาพักในอุทยานของท่านฉันรู้สึกเกรงใจท่านมากเหลือเกินและตลอด 12 ปี มานี้ สิ่งที้อาตมาภาพะจะขอคือ รongเท้า 1 คู่ และร่ม 1 คัน นะท่าน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาได้ยินดังนั้นจึงตอบกลับว่า
พุดเสียงทุ้มเป็นเสียงของพระราชา พุดด้วยน้ำเสียงตกใจว่า	“พระคุณเจ้า! แ่รongเท้า 1 คู่ กับร่ม 1 คันนี้ะทีท่านไม่กล้าขอเราถึง 12 ปี”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระฤาษีตอบว่า
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤาษี พุดว่า	“ใช่แล้วมหาบพิตร! สองสิ่งนี้ที้อาตมาภาพะไม่กล้าขอ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 2 นิทานเรื่อง ผู้ขอกับผู้ถูกขอ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 76 ซ้อบทเรื่อง พหรมทัตตชาดก ผู้ขอกับผู้ถูกขอ หน้า 172	
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชารู้อีกแปลกใจว่าสิ่งที่พระฤๅษีขอนั้นเป็นของเล็กน้อย ไม่ได้ลำบากอะไรเลยที่พระราชาราชจะหามาให้ได้จึงถามพระฤๅษีว่า
พุดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงของพระราชาราช พุดว่า	“เพราะเหตุใดเล่า ท่านถึงไม่กล้าขอ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระฤๅษีจึงอธิบายว่า
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤๅษี พุดว่า	“อาดมาภาพคิดว่าหากพระราชาราชบอกว่าไม่มีหรือไม่ได้ พระราชาราชก็จะเสียใจอาดมาภาพไม่ยอมให้เป็นเช่นนั้น ผลลัพธ์ของการขอก็คือยอมมิ ได้ กับไม่ได้สองอย่างนี้แหละ บัณฑิตกล่าวไว้ว่า ผู้ให้กับผู้ขอเมื่อถูกปฏิเสธก็ยอมเสียใจเช่นกัน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาราชฟังแล้วรู้สึกเลื่อมใสพระฤๅษี เป็นอย่างมาก ที่คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่นและมีความเกรงอกเกรงใจเป็นสำคัญ
พุดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงของพระราชาราช กล่าวว่	“ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดถึงใจเขาใจเรานำมาเป็นแบบอย่างในการฝึกปฏิบัติวิธีคิดของตนเองให้คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น นำขึ้นชมจริง ๆ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาราชจึงสั่งทหารให้นำรองเท้าหนึ่งคู่และร่มหนึ่งคันมาถวาย พร้อมอาหารลาวหวาน อาหารแห้งมากมายมอบให้กับพระฤๅษีเพื่อนำไปยังป่าหิมพานต์ พระราชาราชกล่าวกับพระฤๅษี ว่า
พุดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงของพระราชาราช พุดว่า	“ท่านนำอาหารเหล่านี้ไปด้วยไม่ต้องหาอาหารทานเองให้เหนื่อย”
พุดเสียงปกติฟังชัด	แต่พระฤๅษีปฏิเสธการให้ของพระราชาราช
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤๅษี พุดว่า	“เมื่อฤดูฝนสิ้นแล้วอาหารการกินในป่ามีมากมายอาดมาภาพไม่ลำบากในการหาผลไม้อะไรเลย ขอแค่รองเท้ากับร่มเท่านั้นเพียงพอแล้ว”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาราชขอให้พระฤๅษีอยู่ที่ อุทยานต่อ แต่พระฤๅษีปฏิเสธ ก่อนจะเดินทางกลับเข้าป่า พระฤๅษีกล่าวต่อพระราชาราชว่า
พุดเสียงแหบสูงเป็นเสียงของฤๅษี พุดว่า	“ขอพระองค์ทรงอย่าประมาท และจงรักษาสิลบำเพ็ญตนเถิด”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อฤๅษีกล่าวจบจึงเดินทางกลับ ไปยังป่าหิมพานต์
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	- ให้ตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจต่อการขอของเราว่าการที่เราขอสิ่งใดจากผู้อื่นนั้นเขาอาจจะเกิดความลำบากใจหรือความทุกข์ใจ ที่ไม่สามารถช่วยได้ หรือไม่สามารถให้ได้ จากการขอของเรา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 2 นิทานเรื่อง ผู้ขอกับผู้ถูกขอ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 76 ชื่อบทเรื่อง พรหมทัตตชาดก ผู้ขอกับผู้ถูกขอ หน้า 172	
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการ สร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏ จากนิทานเรื่อง ผู้ขอ กับ ผู้ถูกขอ	<ul style="list-style-type: none"> ➢ นึกถึงใจเขาใจเรา เป็นห่วงความรู้สึกของผู้อื่นไม่ทำลายน้ำใจของผู้ให้ ด้วยการขอเพิ่มมากขึ้น มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีและได้รับ ➢ ความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	<ul style="list-style-type: none"> ➢ เมื่อลูกขออะไรหรือสิ่งใดก็ตามจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือคนอื่น ๆ แล้วไม่ได้ในสิ่งที่ขอ ลูกรู้สึกอย่างไร ➢ เมื่อมีใครมาขออะไรจากลูกแล้วลูกไม่มีให้หรือให้ไม่ได้ลูกรู้สึกอย่างไร และมีวิธีตอบเขาไปอย่างไรบ้าง

เรื่องที่ 3 นิทานเรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 16 ชื่อในบทเรื่อง สุชาตาชาดก พระโพธิสัตว์กับพระมารดาผู้มักโกรธ หน้า 1037	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน กาลครั้งหนึ่ง นาน----มาแล้ว	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองพาราณสี มีพระราชปกครองบ้านเมืองชื่อว่า พระเจ้าพรหมทัต มีพระโอรส (ลูก) ชื่อว่าพระโพธิสัตว์
พูดเสียงปกติน้ำเสียงเศร้าๆว่า	เวลานั้น พระราชาป่วยหนักมากและไม่นานก็ สวรรคต (ก็ตายจากไป)
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโพธิสัตว์จึงได้เป็นพระราชปกครองราชสมบัติสืบมา พระราชาโพธิสัตว์อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนจึงได้ออกเดินทางไปศึกษาศิลปะศาสตร์ในเมืองคัสสิลา
ลากเสียงยาวคำว่า เป็นเวลาหลาย-ปี	เป็นเวลาหลาย—ปี โดยพระมารดา (แม่) อยู่ในพระราชวังกับผู้ที่รับใช้คอยดูแล ผู้ดูแลรับใช้ทุกคนไม่ชอบพระมารดา (แม่) เลยเป็นเพราะว่าพระมารดาเป็นผู้ที่ มีอารมณ์ร้ายๆ มัก คุด่า พุดจาไม่ไพเราะกับผู้รับใช้เสมอ
พูดเสียงแหลมมากเป็นเสียงพระมารดา (แม่) คุด่า เสียงดังๆ ว่า	“นี่พวกแกเร็วๆเข้าสิทำอะไรซักชั่วยู่ได้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เสียงที่ไม่ไพเราะดังออกมาจากห้องนอนของพระมารดา (แม่) เวลาผ่านไปเมื่อพระโพธิสัตว์สำเร็จจากการศึกษาแล้วจึงกลับมายังพระราชวังก็รู้สึกไม่สบายใจที่พระมารดา (แม่) ชอบคุด่าใช้อารมณ์โวยวายพุดจาไม่ไพเราะต่อผู้รับใช้ พระโพธิสัตว์ครุ่นคิดรำพึงว่า
ผู้เล่าทำท่าทางครุ่นคิดและพูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพระโพธิสัตว์ กล่าวว่	“เราจะหาวิธีอย่างไรดีที่จะบอกเสด็จแม่ให้ลดการใช้อารมณ์คุด่าใครต่อใครลงได้บ้าง เอ้อ!”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 3 นิทานเรื่อง แม่ผู้ใจโกรธขี้โมโห

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 516 ชื่อในบทเรื่อง สุชาติชาดก พระโพธิสัตว์กับพระมารดาผู้มักโกรธ หน้า 1037	
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโพธิสัตว์ครุ่นคิดเพียงลำพัง ขณะนั้นเองพระมารดา (แม่) ได้ตะโกนเสียงดังจนผู้รับใช้ต่างเอามือปิดหูแล้ววิ่งหนีกันจ้าละหวั่น
พูดเสียงแหลมมากเป็นพระมารดา (แม่) ตะโกนเสียงดังมาก ทำหน้าคู้ทำท่าขี้นิ้วดำ ว่า	“ว้าย! พวกแกทั้งหลายทำไมถึงมีแต่ความเขลาไม่ฉลาดเอาซะเลยนะออกไปให้พ้น ไป”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิ้นเสียงโวยวาย ก็ตามด้วยเสียงขวางปาข้าวของเครื่องใช้ เสียงดัง
ทำเสียงสิ่งของตกดัง	พลั้ง! โคลม!
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระโพธิสัตว์เห็นเช่นนั้นจึงเกิดความคิดที่จะหาข้อเปรียบเทียบให้พระมารดา (แม่) ได้เข้าใจถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมของพระมารดา (แม่) จึงชวนพระมารดาออกไปเดินเล่นที่สวนอุทยาน
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพระโพธิสัตว์ กล่าวว่า	“เสด็จแม่วันนี้อากาศดีลูกอยากจะทำเสด็จแม่เดินชมดอกไม้ในอุทยานทรงเสร็จไปด้วยกันนะพระเจ้าข้า”
พูดเสียงแหลมมาก เป็นพระมารดา ตอบว่า	“เดินเล่นหรือจะลูก ถ้าเช่นนั้นพานางรับใช้เหล่านี้ไปคอยพัดวีให้แม่กันหลายๆคนนะข้างนอกคงร้อนอบอ้าวอยู่มากนะลูก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระมารดาตกลงที่จะเดินชมอุทยานพระโพธิสัตว์จึงพยุงแขนพระมารดาเดินไปตามทาง
พูดเสียงปกติฟังชัด ผู้เล่าทำท่ามือประคองแขนแม่เดินไปด้วยกัน	ระหว่างที่เดินกันอยู่นั้น ได้มีนกกระแตแต้แว๊ดซึ่ง มีรูปร่างและสีของปีกสวยงามยิ่งนัก บินมาเกาะกิ่งไม้พร้อมส่งเสียงร้อง
ผู้เล่าทำท่านกบินแล้วทำเสียงแหลมเป็นเสียงนกร้องดังมากจนผู้ฟังสับสน	“แตแตแต้แว๊ด แตแตแต้แว๊ด ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้รับใช้ทุกคนรวมทั้งพระมารดา (แม่) และพระโพธิสัตว์ ต่างยกมือปิดหู
ผู้เล่าเอามือปิดหูทั้งสองข้างยังคงทำเสียงนกร้องดังๆ	“แตแตแต้แว๊ด แตแตแต้แว๊ด ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 3 นิทานเรื่อง แม่ผู้ใจโกรธซีโมโห

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 516 ชื่อในบทเรื่อง สุชาติชาตก พระโพธิสัตว์กับพระมารดาผู้มักโกรธ หน้า 1037	
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระมารดาทนฟังไม่ไหวจึงกล่าวว่า
พูดเสียงแหลมมากเป็นพระมารดามีอัยคังปิดหูทั้งสองข้าง อยู่ และตะโกนเสียงดังว่า	“หยุดเดี๋ยวนี้นะเจ้าคนปากเสีย หยุดร้องเสียงน่ำรำคาญของเจ้าเดี๋ยวนี้ หนวกหูที่สุดเป็นเสียงที่ ไม่ไพเราะเอาเสียเลย ดูสวยแต่ภายนอกจริง ๆ เลย หยุดเดี๋ยวนี้ นะ หยุด!”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทุกคนต่างเร่งเท้าในการเดินเพื่อให้ไกลจากเสียงของนกกระแตแต่แด้แด้
พูดเสียงปกติฟังชัด ผู้เล่าทำท่าเอามือปิดหู แล้วทำท่าเดินเร็ว	เมื่อเดินพ้นจากเสียงร้องของนกกระแตแต่แด้แด้แล้วทุกคนจึงเอามือออกจากหู (ผู้เล่าเอามือที่ปิดหูออก)
พูดเสียงปกติฟังชัด	และขณะนั้นมีเองมีนกดุเหว่าตัวหนึ่งบินมาเกาะต้นไม้ต้นหนึ่งกำลังส่งเสียงร้องไพเราะเสนาะหูมาก
ทำเสียงนกร้อง	“กาเว้า กาเว้า กาเว้า กาเว้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นกกาเว้ามีสำเนียงเสียงร้องไพเราะ เมื่อทุกคนได้ยินต่างพากันหลงไหลเสียงนั้น พระมารดา (แม่) จึงกล่าวว่า
พูดเสียงแหลมมาก เป็นพระมารดาพูดว่า	“เจ้าคนดูเหว่าตัวนี้ถึงแม้รูปร่างไม่สวยเหมือนนกกระแตแต่แด้แด้ตัวนั้นแต่ก็มีเสียงร้องที่อ่อนหวานนุ่มนวลน่าฟังแม่ชอบเสียงที่ไพเราะเช่นนี้จึงเลยดู”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโพธิสัตว์จึงกล่าวกับพระมารดาว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงของพระโพธิสัตว์ พูดว่า	“พระมารดา (แม่) พระเจ้าข้าครั้งเมื่อพระมารดา (แม่) ได้เห็นนกกระแตแต่แด้แด้แล้วมีลักษณะสวยงามแต่เมื่อได้ยินเสียงของนกกระแตแต่แด้แด้เสียงของมันไม่ไพเราะเอาเสียเลยเป็นเสียงที่น่ารำคาญไม่น่าฟัง ไม่เป็นที่รักและไม่เป็นที่น่าพอใจของผู้ฟังเลย ใคร ๆ ก็ไม่ชอบ ส่วนนกดูเหว่าดูแล้วไม่มีสีสันที่สวยงามเลยแต่ก็มีเสียงร้องที่ไพเราะ น่าฟัง ใคร ๆ ฟังแล้วต่างก็ชื่นชมเสียงที่ไพเราะนั้น ด้วยเหตุนี้หม่อมฉันจึงขอกล่าวกับพระมารดา (แม่) ว่า บุคคลผู้ที่ปรารถนาจะเป็นที่รักของคนอื่นนั้น ต้องเป็นคนอ่อนหวาน ทั้งความคิดและคำพูด พูดด้วยปัญญา ไม่คิดฟุ้งซ่าน เพื่อเจ้า เอาแต่ใจตนด้วยความโกรธ โมโห เป็นผู้ที่กล่าวแต่พอประมาณ บุคคลใดพูดเป็นเหตุเป็นผล ถ้อยคำของบุคคลนั้นก็จะไพเราะไม่ทำให้อื่น โกรธเคืองนะพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโพธิสัตว์กล่าวแก่พระมารดา (แม่) จึงทำให้พระมารดา (แม่) รู้ว่าตนเองเป็นเหมือนเช่นนกกระแตแต่แด้แด้ พระมารดา (แม่) นึกทบทวนตนเองว่าที่ผ่าน มาพระมารดา (แม่) ได้กระทำตัวไม่น่ารักต่อทุกคนจึงปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้ที่มีความเพียบพร้อมด้วยมารยาท และมีวาจาที่อ่อนหวานน่าฟังไพเราะน่าฟัง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 3 นิทานเรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 516 ชื่อในบทเรื่อง สุชาติชาดก พระโพธิสัตว์กับพระมารดาผู้ขี้โกรธ หน้า 1037	
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	คำพูดคือสิ่งที่รัก คำพูดหนักของคนขี้โกรธขี้โมโหมักก่อให้เกิดความไม่พอใจ ความเกลียดชังและความโกรธเคืองจากผู้อื่นได้มากและจะนำไปสู่การใช้ความรุนแรงได้
คุณค่าความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏในนิทานเรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธ ขี้โมโห	รู้ระงับความโกรธโมโหของตนเองได้ ไม่เลือกใช้ความรุนแรงทั้งวาจาและการกระทำ เป็นผู้ที่ใคร่ตรงด้วยเหตุและผล
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยถูกใครด่าบ้างไหม? แล้วลูกรู้สึกอย่างไร? และอยากให้บุคคลนั้นปรับตัวอย่างไร? - แม่/พ่อ เคยถูกใครด่าบ้างไหม? และแม่/พ่อ ทำอย่างไร? - หากมีคนพูดไม่ไพเราะพูดจาต่อเสียดต่อลูกลูกรู้สึกอย่างไร?

เรื่องที่ 4 นิทานเรื่อง ฆราวาณผู้ให้อภัยพระราชาพรหมทัต

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพิยชาดก ที่ฆราวาณผู้ไม่จงเวร หน้า 1106	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียงว่า นาน	กาลครั้งหนึ่งนาน-----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีเมืองอยู่สองเมืองกำลังสู้รบกัน เมืองหนึ่งชื่อว่าเมืองโกศลมีพระราชาชื่อที่มิตี อีกเมืองหนึ่งชื่อเมืองพาราณสีมีพระราชาชื่อพรหมทัต การต่อสู้ในครั้งนี้ทำให้พระราชาที่มิตีต้องพ่ายแพ้เพราะสู้กำลังทหารของพระราชาพรหมทัตไม่ไหว พระราชาที่มิตีจึงต้องพาพระมเหสีหนีออกนอกเมืองไปอาศัยอยู่ที่บ้านช่างปั้นหม้อแห่งหนึ่ง พระราชาที่มิตีกล่าวกับพระมเหสีว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงพระราชาที่มิตี พูดว่า	“เราคงต้องอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านนี้ไปก่อนจนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้นนะน้องยา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระมเหสีตอบกลับพระราชาที่มิตีว่า
พูดเสียงผู้หญิงเล็กแหลม พูดว่า	“เพคะเสด็จพี่น้องจะอดทนอดกลั้นต่อสู้ไปกับเสด็จพี่เพคะ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 4 นิทานเรื่อง ฆราวาสให้ภรรยาพรหมทัต

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพียชาดก ที่ฆราวาสผู้ไม่จงใจ หน้า 1106	
พูดเสียงปกติฟังชัด	อยู่มาไม่นานพระมเหสีก็มีครรภ์ (ตั้งท้อง) และได้คลอดพระโอรส (ลูกชาย) ให้ชื่อว่า ฆราวาส เมื่อพระโอรสเติบโตพระราชาก็มีใจจึงเล่าเรื่องราวชีวิตที่ต้อง หก ระเหินออกมายุ่งต่างบ้านต่างเมืองเป็นเพราะอะไรและได้พำนักให้พระโอรส หมั่นศึกษาหาความรู้ให้กับตนเองพระโอรสจึงออกเดินทางไปเรียนวิชาศิลปะ ป้องกันตัวและเสริมวิชาหาความรู้นอกเมือง พระราชาก็มีและพระมเหสีจึงอยู่ด้วยกันสองคน ในวันหนึ่งมีทหารจากเมืองพาราณสีมาพบเห็นที่อยู่อาศัยของ พระราชาก็มีกับพระมเหสี จึงรีบกลับไปรายงานต่อพระราชพรหมทัต ว่า
พูดเสียงสูง เป็นเสียงนายทหาร ดังก้อง	“ขอเดชะ พระเจ้าข้า ตอนนี้เราทราบที่อยู่ของพระราชาก็มีแล้วพระเจ้าข้า พระองค์โปรดสั่งทหารไปพร้อมกับหม่อมฉันเราจะซุ่มจับตัวทั้งสองมาให้ พระองค์ประหารชีวิตให้สิ้น ไปพระเจ้าข้า”
พูดเสียงต่ำทุ้มเป็นพระราชพรหมทัต พูดว่า	“เจอแล้วยังงั้นเหรือ! ดี! เช่นนั้น นำทหารไปจับตัวมาให้ข้าเร็วพลัน ฮ่า ฮ่า ฮ่า แค้นนี้จะได้จับสักที !”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชพรหมทัตจึงสั่งทหารไปจับตัวพระราชาก็มีและพระมเหสีมาทันที ขณะที่ทหารจับตัวทั้งสองได้แล้วนั้นพระราชาก็มีร้องขอต่อทหารว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพระราชาก็มี พูดน้ำเสียงอ่อน น้อมขอร้องว่า	“เจ้าจับตัวฉันไปเถิดได้โปรดปล่อยตัวพระมเหสีของเราได้โปรด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทหารตอบกลับว่า
พูดเสียงสูง เป็นเสียงนายทหาร พูดตะคอกดังก้อง ว่า	“ถ้าฉันปล่อยคนใดคนหนึ่งไปตัวฉันเองจะต้องถูกตัดหัวแทนนะสิ ! ไป! ไปทั้งสองคนนี่แหละ ไป !”
พูดเสียงดังฟังชัด และทำท่าทางประกอบการมัดเชือก อย่างแน่นหนา	ทหารมัดมือผูกเชือกแน่นหนาตึงรัดกระซอกพระราชาก็มีกับพระมเหสี
พูดตะคอกเสียงสูง เป็นเสียง นายทหาร และทำท่าตึงกระซอก	“ไป ไปรีบเดิน”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 4 นิทานเรื่อง ฆาตุฆหารให้ภัยพระราชพรหมทัต

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพียชาดก ที่ฆาตุฆมารผู้ไม่จงเวร หน้า 1106	
พุดเสียงปกติฟังชัด	ระหว่างทางพระโอรสฆาตุฆมารซึ่งได้จบจากการศึกษาร่ำเรียนหาวิชาความรู้แล้วนั้นกำลังเดินมุ่งหน้าที่จะกลับมาเยี่ยมผู้เป็นบิดาและมารดาระหว่างทางเห็นชาวบ้านยื่นอุทหาจรูดจึงพระราชทานที่มิดีกับพระมเหสี อยู่ นั้น พระโอรสฆาตุฆมารเห็นเหตุการณ์เข้าพอดี พระโอรสยังไม่กล้าที่จะแสดงตัวด้วยเกรงว่าทหารมากมายเช่นนี้ต้องจับตัวเขาไปอีกคนเป็นแน่ หากเป็นเช่นนั้นแล้วจะกลับมาช่วยบิดามารดาไม่ได้จึงได้แต่ยืนมองและคิดในใจว่าจะต้องช่วยบิดามารดาให้ได้แต่ต้องวางแผนให้รอบคอบก่อน ขณะนั้นเองพระราชทานที่มิดีเห็นพระโอรสจึงตะโกนบอกว่า
พุดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพระราชทานที่มิดี ตะ โคนเสียงดัง ว่า	“ฆาตุ! เจ้าอย่าเห็นแก่ยาว อย่าเห็นแก่สั้น เวรไม่ได้ระงับด้วยการจงเวร เวรจะระงับได้ด้วยกาไม่จงเวรนะเจ้าจงจำไว้”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อถึงเมืองพาราณสีพระราชพรหมทัต ได้สั่งประหารชีวิตพระราชทานที่มิดีและพระมเหสีทันที ข่าวกการประหารได้แพร่สะพัดออกนอกเมืองพระโอรสทราบจึงเกิดความแค้นใจมากจึงหาโอกาสและจังหวะในการแก้แค้นเมื่อสบโอกาสจึงคิดหาวิธีเข้าไปในพระราชวังหวังให้ใกล้ชิดกับพระราชพรหมทัตมากที่สุดด้วยการปลอมตัวขอเป็นศิษย์ของควาญฝึกช้างในพระราชวังซึ่งพระราชพรหมทัตได้เสด็จมาดูการฝึกช้างบ่อยๆ ในวันหนึ่งพระราชพรหมทัตเห็นการทำงานของพระโอรสฆาตุฆมารก็รู้สึกชอบเห็นว่าเป็นคนขยันเอาการเอางานดี จึงเรียกมาสอบถามว่า
พุดเสียงต่ำทุ้มเป็นพระราชพรหมทัต พุดว่า	“เจ้ามาทำงานที่นี้นานแล้วหรือ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสตอบกลับว่า
พุดเสียงทุ้มสูง เป็นเสียงพระโอรส	“ข้าพเจ้าฟังข่ามาฟังฟังที่เสียงช้างที่นี้ไม่นานมานี้พระเจ้าข้า”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชพรหมทัตจึงกล่าวว่า
พุดเสียงต่ำทุ้มเป็นพระราชพรหมทัต	“เจ้าเป็นคนขยันดูท่าทางแข็งแรง เอาอย่างนี้ฉันจะให้เจ้าเป็นผู้ดูแลช้างของฉัน หากเมื่อใดที่ฉันต้องขี่ช้างเข้าป่าล่าสัตว์เจ้าคอยคุ้มครองข้าจะดีกว่าเพียงแค่อานน้ำให้ช้างนะ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 4 นิทานเรื่อง ฆาตกรรมให้อภัยพระราชพรหมทัต

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพียชาดก ทีฆาฏกวมารผู้ไม่จงเวร หน้า 1106	
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชพรหมทัตเห็นความสามารถของพระโอรสฆาฏกวมารหลายๆ อย่างทั้ง การฟื้นคาบการยิงธนูพระราชาก็ยิ่งชื่นชมในความสามารถมากขึ้นจึงแต่งตั้งให้เป็นทหารคนสนิทได้เฝ้ารับใช้ใกล้ชิดกว่าใคร ๆ วันหนึ่งพระราชพรหมทัตต้องการออกไปล่าสัตว์จึงกล่าวแก่พระโอรสฆาฏกวมารว่า
พูดเสียงต่ำทุ้มเป็นพระราชพรหมทัต	“เราต้องการล่ากวางแข่งกับเจ้าเพียงสองคน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสเห็นเป็นโอกาสที่จะฆ่าพระราชพรหมทัตเป็นการแก้แค้นให้พระบิดาและพระมารดา ในระหว่างที่ทั้งสองอยู่กลางป่าวิ้งไถ่ยิงกวางตัวใหญ่พระราชพรหมทัตรู้สึกเหนื่อยจึงขอนั่งพัก นั่งได้สักพักพระราชาก็ดง่วนนอนจึงเอนตัวนอนลงข้างๆ พระโอรสฆาฏกวมาร พระโอรสมองพระราชาดูด้วยความเจ็บแค้นแล้วชักดาบออกมาหมายจะเสียบอกพระราชพรหมทัตให้สิ้นตาย แต่ก็หวนกลับไประลึกถึงคำพูดที่พระบิดาสั่งก็หยุดชะงักยกดาบข้างไว้อย่างนั้น ขณะนั้นเองพระเจ้าพรหมทัตได้ล้มดาบเห็นดาบกำลังลงบ่อกก็ตกใจกลัวตาย จึงวิ่งวนร้องขอชีวิต
พูดเสียงต่ำทุ้มเป็นพระราชพรหมทัต พูดเสียงสั้นด้วยความตกใจกลัวว่า	“ยะ อย่า อย่าทำอะไรมันเลยทำไมเจ้าต้องคิดฆ่าเราด้วยเราทำสิ่งใดให้เจ้าคับแค้นใจ
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชพรหมทัตได้กล่าวถามด้วยเสียงที่ตกใจ พระโอรสฆาฏกวมารจึงตอบว่า
พูดเสียงทุ้มเป็นเสียงพระโอรสพูดตะคอกเสียงดังว่า	“พระองค์ยังจำได้หรือไม่! เมื่อครั้งที่พระองค์สั่งให้ประหารชีวิตพระราชาทิฆิตติและพระมเหสี หม่อมฉันเป็นบุตรข้อมโอรสแก่คนผู้ฆ่าบิดาและมารดาจึงหาโอกาสชำระความแค้นที่ค้างค้างในใจที่เจ็บปวด
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชพรหมทัตได้ฟังเช่นนั้นก็ตกใจ แต่ก็เกิดความสงสัยจึงถามอีกว่า
พูดเสียงต่ำทุ้มเป็นพระราชพรหมทัต พูดเสียงสั้น ว่า	“แล้วทำไมเจ้าถึงไม่ลงดาบที่คอของเราทันทีเมื่อได้โอกาส”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสฆาฏกวมารจึงตอบว่า
พูดเสียงทุ้มให้มีแตกต่างจากเสียงของพระราชพรหมทัต พูดเสียงเบาปานกลาง ผู้เล่าทำท่าก้มหน้าคิด และพูดน้ำเสียงเศร้าๆ	“ข้าพเจ้าระลึกถึงคำสอนของพระบิดาแล้วทำไม่ได้”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 4 นิทานเรื่อง ฆราวาสผู้ให้อภัยพระราชอาพหมทัต

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพียชาดก ทีฆาวุฑฒารผู้ไม่จองเวร หน้า 1106	
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชอาพหมทัตรู้สึกแปลกใจจึงถามต่อว่า
พุดเสียงคำทู่เป็นพระราชอาพหมทัต	“คำสอนของพระบิดาเจ้าว่าอย่างไรกันถึงทำให้เจ้าต้องหยุดลงดาบ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสจึงเล่าถึงเหตุการณ์ครั้งที่พระบิดาพระมารดาถูกทหารของพระราชอาพหมทัตจับตัวมาว่า
พุดเสียงทู่เป็นพระโอรส พุดน้ำเสียงเศร้าๆ	“เมื่อเสด็จพ่อเห็นข้าพเจ้าจึงตะโกนบอกว่า อย่าเห็นแก่ยาว คืออย่าได้จองเวรอาฆาตให้ขี้ดเชื้อ อย่าเห็นแก่สั้นคือ อย่าแตกร้ายแก่มิตรเร็วไปนัก เรวไม่ระงับด้วยการจองเวรคือ ถ้าหม่อมฉันคิดแก้แค้น การแก้แค้นจะไม่จบสิ้นกล่าวคือแม่ฝ่ายหนึ่งแก้แค้น ได้อีกฝ่ายหนึ่งก็จะแก้แค้นกันกลับอยู่อย่างนี้ไม่จบสิ้น” ขณะที่พุดพระโอรสฆราวาสผู้ก็เก็บดาบ
(ผู้เล่าทำท่าทางประกอบการเก็บดาบเข้าฝัก)	พระเจ้าอาพหมทัตจึงกล่าวว่า
พุดเสียงคำทู่เป็นพระราชอาพหมทัต	“เจ้าไว้ชีวิตเรา เราก็จะไว้ชีวิตเจ้าเหมือนกัน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสลุกขึ้นและกล่าวอีกว่า
พุดเสียงทู่เป็นพระโอรส	“เวรระงับด้วยการไม่จองเวร เมื่อท่านให้ชีวิตแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็ให้ชีวิตแก่ท่านนั่นเอง”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชอาพหมทัตได้ฟังแล้วก็ทรงพอพระทัยแล้วเข้าใจในสิ่งที่พระโอรสฆราวาสผู้กล่าว จากนั้นทั้งสองจึงให้คำมั่นสัญญาต่อกันว่าจะมีไม่ตรีต่อกันตลอดไป เมื่อถึงพระราชวังพระราชอาพหมทัตได้นำคำสอนจากพระราชอาพหมทัตที่มิติพระบิดาของพระโอรสฆราวาสผู้มาบอกกล่าวแก่ผู้รับใช้และทหารทุกคนให้ถือคิดและปฏิบัติ พระราชอาพหมทัตได้ประกาศคืนพระราชสมบัติและเมืองโกศลคืนให้พระโอรสฆราวาสผู้แล้วยกพระราชธิดาของพระองค์เป็นพระมเหสี ภายหลังจากพระราชอาพหมทัตเสด็จสวรรคต (ตาย) พระราชอาพหมทัตจึงได้ปกครองเมืองพาราณสีด้วยสืบมา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 4 นิทานเรื่อง ฆราวาสให้ภรรยาพรหมทัต

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพียชาดก ทีฆาวุฑฒารผู้ไม่จงเวร หน้า 1106	
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	- จะระงับความโกรธแค้นได้เราต้องรู้วิเคราะห์ตนเองได้ตรงถึงผลร้ายที่จะเกิดกับชีวิตของตนเองและชีวิตของผู้อื่นเป็นสำคัญ หรือรู้ผ่อนเบาให้ภรรยาด้วยการยกเป็นอโหสิกรรม ไม่มีข้อข้องใจต่อตนเองเป็นสำคัญเป็นการลบปมความผูกเจ็บแค้นในใจตนเองได้
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง ฆราวาสให้ภรรยาพรหมทัต	- การรู้ให้อภัย - การรู้ระงับความโกรธ และ โมโหของตนเองได้
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยโกรธใคร เรื่องอะไรแล้วอยากลงโทษคนที่เราโกรธหรือไม่ - ลูกเคยโกรธใครในเรื่องสิ่งใดก็ตามที่ทำให้เจ็บแค้นใจตนเองและเคยยกโทษให้เป็นอโหสิกรรมลบปมความแค้นในใจไปแล้วมีบ้างหรือไม่ - ลูกเคยแนะนำเพื่อนที่โกรธกันให้อภัยเพื่อนยกโทษต่อกันไม่โกรธแล้วเคยมีหรือไม่

เรื่องที่ 5 นิทานเรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 318 ชื่อบทเรื่อง สลวนาชาดก พรานป่ากับพญาช่าง หน้า 619	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียงว่า นาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีนายพรานคนหนึ่งเข้าป่าล่าสัตว์แต่หลงทางหาทางออกจากป่าไม่ได้ เขาเดินวนไปวนมาหาทางออกจนรู้สึกเหนื่อยและท้อใจ เขาจึงนั่งร้องไห้คร่ำครวญ
ผู้เล่าทำเสียงร้องไห้ และพูดเสียงแหลม เป็นนายพราน	“อ้อ อ้อ อ้อ ฉันจะอย่างไรดี ! ป่านี้ก็ซ้งที่บชะเหลือเกิน ฉันคงต้องตายอยู่ในป่านี้เป็นแน่ อ้อ อ้อ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ขณะนั้นเองมีช่างพลายตัวหนึ่งมีลักษณะตัวใหญ่สง่างามมีงาสีขาวยาวสวมส่วนเดินผ่านมาได้ยินเสียงคนร้องไห้
พูดเสียงสูงก้องกังวาน เป็นเสียงช่างพูดว่า	“มนุษย์ส่งเสียงร้องไห้คร่ำครวญอยู่กลางป่าเช่นนี้คงมีสิ่งใดเกิดขึ้นเป็นแน่”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 5 นิทานเรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ	เรื่องที่ 318 ชื่อบทเรื่อง สลวนาคชาคก พรานป่ากับพญาช่าง หน้า 619
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างจึงเดินตามเสียงนั้นจนพบว่า เป็นนายพรานกำลังร้องไห้ เมื่อนายพรานเห็นช่างเดินเข้ามาประชิดตัวก็ตกใจจึงวิ่งหนีทันที
พุดเสียงแหลม เป็นนายพราน วิ่งหนี พร้อมร้องตะโกนอย่าง ตกใจว่า	“ยะ อ่า อ่าทำอะไรฉันเลยฉันกลัวแล้ว”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างพลายจึงตะโกนบอกว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง ตะโกนว่า	“หยุดก่อนท่านไม่ต้องกลัวฉันหรือฉันไม่ทำร้ายท่านแน่นอน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานเมื่อได้ยินดังนั้นจึงหยุดและถามกลับว่า
พุดเสียงแหลมเป็นนายพราน ตะโกน กลับว่า	“จริงหรือที่จะไม่ทำร้ายฉัน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างตอบว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง	“จริงแน่ ว่าแต่ท่านทำไมถึงมานั่งร้องไห้ในป่าเช่นนี้เล่า”
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานตอบว่า
พุดเสียงแหลมเป็นนายพราน พุดว่า	“ฉันต้องการออกจากป่านี้แต่หาทางออกไม่ได้ฉันคิดถึงครอบครัวพวกเขาต้องเป็นห่วงฉันแน่ ๆ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างจึงกล่าวว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง	“ถ้าเช่นนั้นฉันจะนำทางท่านออกจากป่านี้เองแต่คงต้องเดินทางรุ่งเช้าเพราะเวลานี้ใกล้มืดค่ำแล้วมองไม่เห็นทางหรือ เช่นนั้นท่านไปพักกับฉันก่อนนะเชิญท่านขึ้นหลังฉันเถิด”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างพลายหมอบนั่งและคุกเข่าให้นายพรานเหยียบขาขึ้นขี่คอ จากนั้นช่างพลายจึงพานายพรานไปพักในที่พักของตน เมื่อถึงที่พักช่างพลายได้จัดผลไม้มาให้ให้นายพรานกินจนอิ่มหน้าสำราญ และปูที่นอนด้วยใบตองให้แก่ นายพรานได้นอน ช่างพลายกล่าวกับนายพรานว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง	“ท่านนอนหลับพักผ่อนให้เต็มที่เถิดรุ่งเช้าฉันจะพาท่านออกจากป่านี้”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 5 นิทานเรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 318 ชื่อบทเรื่อง สลวนาชชาค พรานป่ากับพญาช่าง หน้า 619	
พุดเสียงปกติฟังชัด	พอรุ่งเช้าแสงอาทิตย์ส่องประกายทอแสงสีทอง ช่างพลายจัดเตรียมความพร้อมทั้งน้ำและผลไม้ออกเดินทางส่งนายพรานผู้พลัดหลง ช่างพลายคุกเข่าลงให้นายพรานเหยียบขึ้นขี่หลังระหว่างที่นายพรานนั่งหลังช่างเขาคิดคดไม่เชื่อต่อช่างพลายผู้มีจิตใจเอื้ออารี นายพรานคิดว่าพอเขาถึงบ้านเขาจะบอกต่อเพื่อนพรานถึงที่อยู่ของช่างพลาย เมื่อคิดเช่นนั้นนายพรานจึงทำเครื่องหมายไว้ตามทางเพื่อไม่ให้สับสนหนทางที่จะกลับมา ช่างพลายนั้นไม่รู้เล่ห์เหลี่ยมของนายพราน เมื่อช่างพลายเดินพ้นออกจากป่าแล้วจึงหยุดตรงทางแยกที่จะเดินไปยังหมู่บ้าน แล้วบอกกับนายพรานว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นข้างบอกว่า	“ฉันส่งท่านได้แค่ตรงนี้เดินอีกนิดเดียวก็ถึงหมู่บ้านแล้วให้ท่านเดินทางต่อไปทางด้านนี้เถิด ได้โปรดท่านอย่าได้บอกที่อยู่ของฉันให้ใครได้รู้นะท่าน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานรับปากว่าจะไม่บอกใคร
พุดเสียงแหลมเป็นนายพรานพุดว่า	“ไว้ใจฉันเถิดฉันไม่บอกใครหรอก”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ในระหว่างเดินทางเข้าไปในหมู่บ้านนายพรานได้พบกับช่างแกะสลักกำลังแกะสลักงาช้างอยู่ จึงถามว่า
พุดเสียงแหลม เป็นนายพรานพุดว่า	“นี่นายช่างท่านอยากได้งาช้างสวยๆ ไหม”
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายช่างแกะสลักจึงบอกว่า
พุดเสียงต่ำ เป็นช่างแกะสลักพุดด้วยความตื่นเต็นว่า	“ฮ่า ฮ่า ฮ่า อยากได้ชีวิตท่านงาช้างถ้านำไปขายด้วยลายแกะสลักก็จะได้ราคามงกตเลยเชียว”
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานรู้สึกตื่นเต็นที่จะได้เงินจึงกล่าวกับนายช่างแกะสลักว่า
พุดเสียงแหลม เป็นนายพรานพุดว่า	“ถ้าเช่นนั้นฉันจะนำงาช้างสวยๆ มาขายให้ท่านช่างตัวนี้นะมีงาช้างและสวยงามมาก ว่าแต่ฉันนำมาแล้วต้องให้ราคาฉันงามๆ ด้วยล่ะ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อนายพรานมองเห็น โอกาสที่จะได้เงินเขาจึงออกเดินทางย้อนกลับไปหาช่างพลายตามเครื่องหมายที่ได้ทำไว้ เขาเดินเท้าเข้าป่าไปยังที่พักของช่างพรายเมื่อช่างพรายเห็นนายพรานจึงถามว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นข้างพุดว่า	“เมื่อวันก่อนท่านออกจากป่านี้ไปแล้ว เวลานี้ท่านกลับมาที่นี้อีกทำไมกัน”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 5 นิทานเรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 318 ชื่อบทเรื่อง สลวนาชาดก พรานป่ากับพญาช่าง หน้า 619	
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานจึงตอบว่า
พุดเสียงแหลมเป็นนายพราน (น้ำเสียงอ่อนให้สงสาร) พุดว่า	“ฉันเป็นคนยากจนครอบครัวอดอยากไม่มีเงินจึงอยากจะของของท่านนำไปขาย จะได้หรือไม่ก็จะ สงสารฉันเถิดนะ ไม่เช่นนั้นแล้วครอบครัวของฉันที่มีลูก ๆ หลาย คนต้องอดตายเป็นแน่”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างพลายได้ฟังแล้วจึงกล่าวว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง พุดว่า	“เงินหรือ ! เช่นนั้นเราจะให้แก่งาน ไม่ใช่ว่าเราไม่รักงาของเราแต่เพื่อเป็นบุญกุศลแก่ตัวเรา เราจะให้แก่งาน ท่านตัดไปครึ่งหนึ่งของงาฉันเถิด”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างพลายจึงนั่งคุกเข่าให้นายพรานตัดงา นายพรานได้ในสิ่งที่ตนเองอยากได้จากช่างพลายแล้วจึงรีบออกจากป่า นำงาช้างไปขายแก่นายช่างแคะสลักทันทีและนำเงินไปใช้จ่ายจนหมดเมื่อเงินหมดแล้วนายพรานก็เกิดความอยากได้งาช้างที่เหลืออีกครั้งหนึ่งของช่างพลายจึงออกเดินทาง ไปหาช่างพลายอีก ครั้งเมื่อช่างพลายเห็นนายพรานอีกจึงถามว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง บอกร	“ชีวิตท่านตอนนี้ดีขึ้นแล้วสินะครั้งนั้นนำงาช้างไปขายคงได้เงินมาจนเจือครอบครัวได้มากโขเลยทีเดียวนะ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	แต่นายพรานกลับร้องไห้โฮแล้วตอบว่า
ทำเสียงร้องไห้ และพุดเสียงแหลม เป็นนายพราน	“ฮือ ฮือ ฮือ ท่านช่างพลายฉันใช้เงินที่ได้มาครั้งนั้นหมดไปแล้วฉันยังมีหนี้สินตอนนี้ถูกตามจับให้ใช้หนี้คืนหากไม่คืนให้โดยเร็วพวกที่ทวงหนี้จะต้องฆ่าฉันและครอบครัวฉัน ฮือ ฮือ ที่ฉันมาหาท่านวันนี้ฉันอยากจะทำของของท่านครั้งที่เหลือเพื่อนำไปขายชำระหนี้สินที่ติดค้างคนอื่นจะได้ไหมจ๊ะ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างพลายฟังแล้วก็รู้สึกสงสารจึงมอบงาที่ยื่นส่วนที่เหลือนั้นให้กับนายพรานนำไปขายและกล่าวกับนายพรานว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง พุด	“งานนี้คงพอจะขายได้เงินมาใช้หนี้ของท่านได้ ท่านตัดไปเถิด”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อช่างพลายมอบงาที่เหลือให้แล้ว นายพรานนำไปขายได้เงินแล้วใช้จ่ายด้วยการพนันไปเรื่อย ๆ จนเงินหมด จึงเดินทางไปหาช่างพลายอีก ช่างพลายเห็นนายพรานจึงเอ่ยขึ้นว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวานเป็นช่าง พุด	“ครั้งนี้ท่านต้องการสิ่งใดหรือ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 5 นิทานเรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 318 ชื่อบทเรื่อง สลวนาคชาคก พรานป่ากับพญาช่าง หน้า 619	
พุดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานจึงบอกว่า
พุดเสียงแหลม เป็นนายพราน	“เงินที่ได้จากการขายส่วนที่เหลือของงาครั้งที่แล้วได้ใช้หนี้เกือบหมดแล้วยังคงมีอีกนิดหน่อยที่ต้องใช้มาวันนี้ฉันอยากขอ โคนของงาเพื่อนำไปขายจะ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ช่างพลาญเมื่อฟังความต้องการของนายพรานแล้วไม่กล่าวสิ่งใดได้แต่หมอบลง คนใจบาปจึงเหยียบวงก้าวจั้น แล้วเอาสั้นเท้ากระทืบพลาญงาทั้งสองข้างให้เนื้อฉีก ปีก! ปีก! แล้วเอาเลื่อยตัด โคนงาออกมา นึกๆ นึกๆช่างพลาญร้องด้วยความเจ็บปวดทรมานและกล่าวกับนายพรานว่า
พุดเสียงสูงก้องกังวาน เป็นช่าง พุด	“ไอ้ขยขย เจ็บปวดเหลือเกิน ฉันให้ความรักแก่ท่านทั้งหมดแล้วต่อไปชีวิตของท่านคงจะดีขึ้นนะนายพราน ไอ้ขยขยฉันให้ท่านจนหมดสิ้นแล้ว”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อสั้นคำพุดของช่างพราขนายพรานก็อุ้มงาที่หุ้มเลือดหันหน้ามุ่งเดินออกจากป่าไม่พุดเป็นการขอบคุณหรือขอโทษแต่อย่างใด นายพรานวิ่งอย่างเร่งรีบทำให้เขาเดินไม่ระวังเท้าสะดุดก้อนไม้ล้มตัวกลิ้งลงภูเขาเกลี้ยง กลิ้ง กลิ้งลงไปในหุบเหวลึก เพี้ยว! ตูบ! กระแทกพื้นตายในที่สุด
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	จงรู้จักความพอดีและพอใจต่อสิ่งที่ตนเองได้รับจากผู้ที่มีน้ำใจมอบให้อย่าเป็นผู้ขอที่คอยแต่จะสร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่นเพราะบางทีผู้ถูกขอมักปฏิเสธ ไม่ได้ให้รู้จักเกรงใจต่อการได้รับจากผู้ให้ ไม่เรียกร้องมากจนเกินพอดี
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี	ความมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่น ไม่คิดทำลายน้ำใจของผู้อื่นที่มอบให้ เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยได้รับความช่วยเหลือหรือการแบ่งปันอะไรบ้างจากผู้อื่น และทุกครั้งที่ได้รับความช่วยเหลือหรือการแบ่งปันจากผู้อื่นลูกรู้สึกอย่างไรต่อการได้รับจากผู้อื่น - ลูกเคยให้ความช่วยเหลือหรือแบ่งปันอะไรบ้างต่อเพื่อนต่อผู้อื่นแล้วเขาไม่รู้จักพอขอแล้วขออีกหรือไม่และลูกคิดอย่างไร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 6 นิทานเรื่อง กากับทหารของพระราช

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 282 ชื่อเรื่อง กากษาดก กากับบุโรหิต หน้า 569	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน...	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีกาสองตัวเป็นเพื่อนกันในทุก ๆ ครั้งที่ต้องออกหาอาหารทั้งสองตัวจะบินไปด้วยกันเสมอและในวันนี้กาทั้งสองตัวได้บินมาหาอาหารใกล้ๆ กับพระราชวัง กาคาว์ที่หนึ่งจึงพูดขึ้นว่า
พูดเสียงต่ำ ของกาคาว์ที่ 1	“ที่นี่ร่มรื่นดีนะเพื่อน เราหาอาหารแถวนี้แหละน่าจะมิของกินเยอะอยู่นะ”
พูดเสียงเล็กแหลม ของกาคาว์ที่ 2	“อืม ! ดีเหมือนกันที่นี้น่าจะมีอะไรสนุกๆ ให้ฉันทำด้วยนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	กาทั้งสองตัวบินไปมาได้สักพัก กาคาว์ที่สองเหลือบเห็นทหารกำลังเดินผ่านมา
พูดเสียงเล็กแหลม ของกาคาว์ที่ 2	“เดี๋ยวนายคอยดูความสามารถของฉันนะว่าฉันจะมีความแม่นยำมากแค่ไหน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	กาคาว์ที่สองพูดเสร็จก็บินไปที่หัวของทหาร แล้วขีลลงบนหัวของทหาร เม๊ะ! กาคาว์ที่หนึ่งจึงเตือนเพื่อนว่า
พูดเสียงดัง ก้าวร้าว โมโห เป็นเสียงพูดของทหาร ว่า	“โอ๊ย เจ้ากาคา บังอาจขีลหัวข้าระอะเดี๋ยวเถอะ!”
พูดเสียงต่ำ ของกาคาว์ที่ 1	“สร้างปัญหาแบบนี้ระวังภัยจะมาสู่ตนเองได้นะเพื่อน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	กาคาว์ที่สองไม่ฟังที่เพื่อนพูด ยังคงบินไปใกล้ๆ ทหารอีกแล้วขีลลงบนหัวอีกครั้งหนึ่ง ทหารคลำหัวของตนเอง เห็นขีลกาก่อนใหญ่ติดบนหัวจึงโกรธมาก พูดด้วยความแค้นว่า
พูดเสียงดัง ก้าวร้าว โมโห เป็นเสียงพูดของทหาร ว่า	“เจ้ากาคาบังอาจขีลหัวข้าแล้วข้าแล้วเดี๋ยวพ่อจะจับมาทำต้มยำให้หมดทุกตัวคอยดูสิ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นับเวลาจากนั้นทหารผู้นี้ก็ผูกใจเจ็บกาเรื่อยมา จนมาวันหนึ่งเกิดเพลิงไหม้ที่โรงช้างของพระราช ข้างถูกไฟไหม้เป็นผลเต็มตัว พระราชจึงสั่งให้หมอช้างมารักษาช้างแต่ไม่ว่าจะรักษาด้วยวิธีใดช้างก็ไม่ดีขึ้นเลย พระราชเกิดความวิตกกังวลใจมากจึงถามเหล่าทหารว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงพระราช พูดว่า	“ใครมีวิธีรักษาช้างของเราให้หายได้บ้าง”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทหารคนที่ถูกกาขีลใส่หัวจึงได้โอกาสกราบทูลพระราชว่า
พูดเสียงสูง ลักษณะกัดฟันพูด เป็นเสียงของทหารกล่าวว่า	“ต้องใช้น้ำมันกา ! ถึงจะรักษาช้างให้หายได้พระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชไม่รอช้าจึงสั่งให้ทหารออกล่ากานำมาปรุงน้ำมันรักษาช้าง
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงพระราช พูดว่า	“ถ้าเช่นนั้นให้ออกจับกาตัวทุกทีสนำมาปรุงน้ำมันเดี๋ยวนี้เลย”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 6 นิทานเรื่อง กากับทหารของพระราช

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 282 ชื่อเรื่อง กากษัตริย์ กากับปโรหิต หน้า 569	
พุดเสียงปกติฟังชัด	การตามล่าจับกาเริ่มขึ้นหลายแห่งทั้งป่าใหญ่ป่าเล็กทหารที่พบกาได้ฆ่ากามา ปรุงน้ำมันแต่ก็ไม่ได้น้ำมันมาเลย มีกาตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่าช้าใหญ่บินมาเห็น ทหารเชือดกาแล้วโยนใส่หม้อปรุงเกี่ยวน้ำมัน ทหารคนหนึ่งจึงพูดขึ้น ว่า
พุดเสียงทุ้มสูง เป็นเสียงทหารพุด ว่า	“เราได้กาก็มากปรุงน้ำมันยังไม่ได้สักที”
พุดเสียงทุ้มสูง เป็นเสียงทหารพุด ว่า	“เราต้องหามากอีกไม่เช่นนั้นกลับไปพระราชวังต้องไม่พอใจเป็นแน่”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อกาได้เห็นและได้ยินดังนั้นแล้วจึงบินกลับไปบอกถึงภัยที่จะเกิดขึ้นกับ ฝูงกาทั้งหลาย
พุดเสียงสูงแหลม น้ำเสียงพุด กระหืดกระหอบของนก (ผู้เล่าทำ ท่าทางขี้มือออกไปทางด้านหลัง พร้อมพุดว่า)	“ท่านทั้งหลายบินออกหากินตามชายป่าฝั่งโน้นนนนน (ผู้เล่าลากเสียง โน้น ยาวๆ) โนนนน--- เห็นทหารหลายคนกำลังเชือดกาเพื่อปรุงน้ำมันตอนนี้ กำลังมุ่งหน้ามาทางป่าช้าใหญ่ที่เราอาศัยอยู่จงระวังตัวกันด้วยนะพวกเรา”
พุดเสียงปกติฟังชัด	กาคาที่ครั้งนั้นเคยเตือนเพื่อนไม่ให้ซื้อหัวทหารได้รับทราบข่าวดังนั้นแล้วจึง กล่าวว่า
พุดเสียงต่ำ ของกาคาตัวที่ 1	“ปัญหานี้เราต้องไปบอกกับพระราช”
พุดเสียงปกติฟังชัด	จากนั้นจึงบินเข้าไปในพระราชวังเหล่าทหารเมื่อเห็นกาคาบินเข้ามาจึงวิ่งไล่จับ กันจ้าละหวั่นส่งเสียงเอะอะวิ่งวนวาย
พุดเสียงสูง เป็นเสียงเหล่าทหาร ตะโกนว่า	“จับมัน จับมันมาให้ได้ เร็วเข้า”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ทหารต่างพากันวิ่งไล่จับ กระโดนจับส่งเสียงตะโกน
พุดเสียงสูงเป็นเสียงเหล่าทหาร ตะโกนว่า	“มันอยู่ตรงนั้นจับมัน นั่นตรงนั้นเร็วเข้า”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชได้ยินเสียงเอะอะจึงออกมาดูและห้ามทหาร
พุดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียง พระราช ตะโกนเสียงดังว่า	“หยุดก่อนทหารทั้งหลายเกิดอะไรขึ้น”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ทหารคนหนึ่งวิ่งมาแล้วพุดว่า
พุดเสียงสูง เป็นเสียงเหล่าทหาร ตะโกนว่า	“กาพระเจ้าข้าเรากำลังไล่จับกาพระเจ้าข้า”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 6 นิทานเรื่อง กากับทหารของพระราชชา

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 282 ชื่อบทเรื่อง กากษาดก กากับบุโรหิต หน้า 569	
พูดเสียงปกติฟังชัด	กาเมื่อเห็นว่าทุกคนสงบแล้วจึงกล่าวกับพระราชชาว่า
พูดเสียงต่ำ ของกาค้าวที่ 1	“โดยปกติแล้วเป็นพระราชชาต้องไม่มีอคติ หากกระทำการใด ๆ ต้องครองให้ถ่วง ถี่เสียก่อนจึงไม่เกิดผลร้ายกับผู้อื่น ทหารของพระองค์ตั้งอยู่ในอำนาจของความ โกรธและจองเวรคิดร้าย เพราะครั้งหนึ่งมีกาขีร์คหัวจึงโกรธแค้นและได้กราบทูล เท็จต่อพระองค์ให้อ่าน้ำมันจากกา ทั้ง ๆ ที่กาไม่มีน้ำมันแม้แต่หยดเดียว”
พูดเสียงปกติฟังชัด	กาพูดเสร็จพระราชชาจึงคิดใคร่ตรงและเรียกทหารที่เคยถูกกาขีร์คใส่หัวมา สอบถามถึงเหตุการณ์นั้นว่าเป็นความจริงอย่างที่กาก่าว ทหารยอมรับผิดและขอ อภัยโทษจากพระราชชา
พูดเสียงสูง เป็นเสียงเหล่า ทหารพูดเสียงสั้น ๆ ว่า	“จะ ข้าพเจ้าผิดไปแล้วขอพระองค์โปรดยกโทษอภัยในความโง่เขลา คิดแก้แค้น ด้วยอารมณ์โกรธโมโหด้วยเถิดพระเจ้าข้า ข้าพเจ้าจะไม่กระทำการใดด้วยอารมณ์ ชั่ววุ่นทำให้ต้องเดือดร้อนกัน ไปหมด ข้าพเจ้าสำนึกผิดแล้วพระเจ้าข้า อภัยให้ หม่อมฉันเถิดพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชชาจึงกล่าวต่อทหารว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็น เสียงพระราชชา พูดว่า	“เพราะความโกรธจึงหาทางแก้แค้นทำให้ผู้อื่นที่ไม่รู้เหตุพินาศไปด้วยไม่ดีเลย เมื่อเจ้าสำนึกผิดแล้วก็จงจำไว้อย่าได้ใช้อารมณ์โกรธโมโหเพื่อแก้แค้นใครอีก ครั้งนี้เราอภัยในความผิดของเจ้าและอย่าได้ทำผิดซ้ำอีก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชชากล่าวต่อทหารผู้มักโกรธแค้นให้สำนึกผิด จากนั้นกาจึงกล่าวกับ พระราชชาว่า
พูดเสียงต่ำ ของกาค้าวที่ 1	“พระราชชาอยู่ในธรรม สิ่งใดควรทำให้ใคร่ครองให้ดีเสียก่อน” กาก่าวแล้วจึงบิน จากไป
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	การกระทำใด ๆ ของตนเองที่อาจจะทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนควรคิดและ ไตร่ตรองการกระทำนั้น ๆ ให้รอบคอบทุกด้านครองตนให้มีสติใช้ปัญญาอย่างมี เหตุผล
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อ การสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ ปรากฏจากนิทานเรื่อง กากับทหารของพระราชชา	- ผลร้ายที่เกิดขึ้นของการไม่รู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเอง - ผลร้ายของการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามาไม่ใคร่ควรยู่ไตร่ตรองให้ รอบคอบด้วยเหตุผล
การสนทนาหลังเล่านิทาน จบ	- ลูกเคยทำอะไร โดยไม่ได้คิดให้ถี่ถ้วนและเกิดผลที่ไม่ดีตามมาหรือไม่ มี อะไรบ้าง - สมมุติลูกเป็นทหารเหมือนในเรื่องแล้วลูกนกขีร์คใส่หัวลูกจะทำอย่างไร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 7 นิทานเรื่อง มหะผู้มีจิตอาสา

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 248 ซ็อบทเรื่อง กุลลาวกชาคค นายบ้านกล่าวความเท็จ หน้า 487	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียงว่า กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว	
นาน...	
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อ มหะ เขาอพยพมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านอจละ มหะเป็นคนขยันขันแข็งทุก ๆ วันจะตื่นแต่เช้ามีด และเมื่อจัดเตรียมข้าวปลาอาหารเสร็จแล้ว จึงออกจากบ้านเพื่อทำความสะอาดหมู่บ้านแถวทางหญ้า และขันอาสาช่วยเหลืองานของชาวบ้านอยู่เสมอแต่ก็มีชาวบ้านบางคนไม่ชอบมหะ คิดว่า มหะจะต้องอยากได้สิ่งใดเป็นแน่ มหะจึงถูกขับไล่ออก
พูดเสียงสูง เป็นเสียงของชาวบ้านตะโกนไล่	“ไป! ไปให้พ้น หัวผลสิ่งใดในหมู่บ้านนี้หรือเปล่านั้นไม่รู้! ไป! ไปให้พ้น”
พูดเสียงปกติฟังชัด	แต่ มหะก็ไม่เคยโกรธ เพราะมหะเชื่อว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เขาทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน และเมื่อทำแล้วตนเองก็มีความสุขใจในการทำมาดีตอบแทนแผ่นดินที่เขาอพยพอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ มหะคอยดูแลแถวทางหญ้าที่รกบริเวณตามทางเดินให้ชาวบ้านเดินได้สะดวกสบายไม่ถูกงูกัด และทำเพิงหลังคาไว้เป็นที่นั่งให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจให้แก่ชาวบ้านพอถึงฤดูร้อนก็จัดหาน้ำตักใส่ตุ่มไว้สำหรับผู้ที่เดินทางผ่านไปมาหรือมานักพักผ่อนหิวกระหายน้ำ เขาทำอย่างนี้เป็นประจำ มหะมีเพื่อนๆ ที่มีจิตอาสาช่วยกลุ่มกันทำประโยชน์ทั้งหมด 33 คน ทุกคนมีจิตใจดีชอบช่วยเหลือผู้อื่นช่วยกันทำประโยชน์แก่ประชาชนแถวนั้น พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ ในวันหนึ่งมหะและเพื่อนๆ กำลังทำงานร่วมกันด้วยการกวาดถนนอยู่ ผู้ใหญ่บ้านเดินผ่านมาเห็นเข้ารู้สึกไม่พอใจที่มหะทำงานโดยไม่รอคำสั่งจากผู้ใหญ่บ้านก่อน จึงกล่าวกับมหะด้วยความไม่พอใจและต่อว่าด้วยอารมณ์ที่รุนแรงว่า
พูดเสียงทุ้ม เป็นผู้ใหญ่บ้าน แสดงน้ำเสียงดุร้าย ตะคอกเสียงดังว่า	“พวกเจ้าทั้งหลายมัวมาเสียเวลาวาดถนนอยู่ทำไมงานเหล่านี้ต้องรอฉันสั่งก่อนถึงจะทำได้เพราะฉันเป็นผู้ใหญ่บ้านคอยควบคุมและดูแลหมู่บ้านนี้พวกเจ้าเอาเวลานี้ไปบ่มสุราและล่าสัตว์มาให้ฉันดีกว่า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	มหะจึงตอบว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นมหะ	“มิได้ท่านฉันเห็นว่าถนนนี้รกและสกปรกมากเกินไปอาจจะเป็นที่อยู่ของพวกงูมีพิษได้จึงต้องรีบทำความสะอาดไม่เช่นนั้นเด็ก ๆ อาจจะถูกงูกัดตายได้ครับ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้ใหญ่บ้านฟังแล้วยังรู้สึกไม่พอใจมากยิ่งขึ้นเมื่อมหะเถียงด้วยเหตุผลและไม่ทำตามผู้ใหญ่บ้านบอกรเมื่อเป็นเช่นนั้นผู้ใหญ่บ้านจึงหาโอกาสกลั่นแกล้งมหะ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 7 นิทานเรื่อง มหะผู้มีจิตอาสา

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 248 ซ็อบทเรื่อง กุลลาวกชาดก นายบ้านกล่าวความเท็จ หน้า 487	
พูดเสียงทุ้ม เป็นผู้ใหญ่บ้าน แสดงน้ำเสียงดู ร้าย ตะคอก เสียงดังว่า)	“ขี้ใหญ่เชียวนะน้ำใจเจ้านะเจ้าเด็กเมื่อก่อนขึ้น ต่อปากต่อคำคอยดูว่าฉันหรือแก่ที่ จะใหญ่เจ้าหนุ่ม”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้ใหญบ้านคิดแผนการที่จะขับไล่ให้หมะออกจากหมู่บ้านให้ได้โดยที่ไม่ถูกใคร ๆ ตำหนิเมื่อคิดแผนการชั่วร้ายได้แล้วผู้ใหญบ้านจึงออกเดินทางเข้าเฝ้าพระราชธา แล้วกล่าวเท็จเล่าให้พระราชธาฟังว่า
พูดเสียงทุ้ม เป็นผู้ใหญ่บ้าน แสดงน้ำเสียงดู ร้าย กล่าวว่่า	“ขอเดชะพระเจ้าข้าบัดนี้บ้านเมืองของพระราชธากำลังมีภัยจากโจรปล้นจี้มา ชาวบ้าน มีชายผู้หนึ่งชื่อหมะตอนนี้กำลังสู้มกำลังคนมากมายเข้าปล้นจี้ชาวบ้าน ตอนนี้พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านของพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชธาได้ฟังเช่นนั้นก็ตกใจจึงสั่งทหาร ไปจับตัวหมะพร้อมเพื่อนๆ มาลงโทษทันที
พูดเสียงทุ้มสูงแข็งกร้าว เป็นพระราชธา และแสดง ท่าทางด้วยการชี้นิ้ว พูด ตะคอกด้วยอารมณ์โกรธ	“ไปจับพวกมันมาเดี๋ยวนี้ ! พวกขี้เกียจสันหลังยาวไม่ทำมาหากินสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้านจะต้องกักคิให้สิ้นแผ่นดิน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทหารจึงจับตัวหมะพร้อมเพื่อนๆ ของเขาเมื่อมาถึงพระราชวังพระราชธาสั่งลงโทษ หมะทันทีโดยไม่ได้สอบถามและพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วน เสียก่อน
พูดเสียงทุ้มแข็งกร้าว เป็นพระราชธา และแสดงท่าทาง ด้วยการชี้นิ้ว พูดตะคอก ด้วยอารมณ์โกรธ	“ทหาร ! จงนำช่างมาเหยียบมันให้ตาย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	หมะไม่รู้จะฟังใครจะบอกพระราชธาว่าไม่ได้กระทำความผิดสิ่งใดก็บอกไม่ได้เพราะเมื่อมาถึงพระราชวังพระราชธาที่สั่งให้ลงโทษเช่นนี้ หมะจึงบอกเพื่อนๆ ของเขาว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพระราชธา กล่าวว่่า	“เพื่อนรักของเราทั้งหลายบัดนี้เราไม่สามารถช่วยอะไรเพื่อนๆ ได้นอกจากให้เราทั้งหลายให้อภัย ไม่โกรธไม่อาฆาตแค้นพยาบาทผู้ใหญบ้านที่กล่าวความเท็จ ให้เราแผ่เมตตาจิตส่งความปรารถนาดี ในความไม่รู้ของพระราชธาที่สั่งลงโทษโดยมิได้พิจารณาให้ดีเสียก่อน”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 7 นิทานเรื่อง มหะผู้มีจิตอาสา

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 248 ชื่อบทเรื่อง กุลาวกชาดก นายบ้านกล่าวความเท็จ หน้า 487	
พูดเสียงปกติฟังชัด	มณะและเพื่อนๆ ได้ตั้งจิตอธิษฐานขณะข้างยกเท้าจะเหยียบ และเป็นเพราะ อานุกาพแห่งเมตตาของมณะกับเพื่อนๆ ทั้งหลาย ทำให้ข้างไม่ยกเท้าเหยียบลงร่าง ของพวกเขาแต่กลับยกขากลับไปวางข้างตัวเหมือนเดิม พระราชาเมื่อเห็นเหตุการณ์ จึงพูดว่า
พูดเสียงทุ้มแข็งกร้าว เป็น พระราชา พูดตะคอกด้วย อารมณ์โกรธ	“ข้างคงจะตกใจที่มีคนมากถึง ไม่กล้าเหยียบ พวกเจ้า ! จงเอาฝ่ามาคลุมพวกมัน ก่อน ! แล้วจึงให้ข้างเหยียบ !”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ถึงแม้จะนำฝ่ามาคลุมร่างของทุกคนและหมายให้ข้างเหยียบแต่ข้างก็ไม่ยอมเหยียบ พระราชาจึงกล่าวอีกว่า
พูดเสียงทุ้มแข็งกร้าว เป็น พระราชา พูดตะคอกด้วย อารมณ์ไม่พอใจ	“ข้างไม่ยอมเหยียบเช่นนี้ทหาร ! จงพานาย มณะและเพื่อนๆ ของมันมาพบฉัน เดี๋ยวนี้ ! มันต้องมีสิ่งของบางอย่างที่สามารถสังข้างไม่ให้เหยียบเป็นแน่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อมณะและเพื่อนๆ พบพระราชา พระราชาจึงถามด้วยอารมณ์โมโหว่า
พูดเสียงทุ้มแข็งกร้าว เป็น พระราชา พูดตะคอกด้วย อารมณ์โกรธ	“พวกเจ้าเป็น โจรปล้นทรัพย์ ฆ่าชาวบ้าน ทำความเดือดร้อนให้ประชาชนทำความ ชั่วจนหาความดีไม่พบเช่นนี้ทำไมข้างถึงไม่ยอมเหยียบพวกเจ้าให้ตายไปซะ” มณะ จึงกราบพูลพระราชาว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล มณะ กล่าวว่า	“ขอเดชะ พวกเราไม่ได้เป็น โจรเลย พวกเราทำความสะอาดและพัฒนาหมู่บ้านให้ดู เรียบร้อย บางที่มีหมู่บ้านเล็กๆ จะได้รับอันตรายจากงูพิษจึงต้องแผ้วถาง ให้ดูไม่รก เราช่วยเหลือชาวบ้านโดยไม่ได้หวังว่าต้องได้รับสิ่งใดตอบแทนเลยพระ เจ้าข้า พวกเราช่วยเหลือความเรียบร้อยของถนนหนทางการเดินทางให้ปลอดภัย แต่ผู้ใหญ่ว่านไม่ชอบที่เราทำงาน โดยไม่รอให้ผู้ใหญ่ว่านสั่งก่อนอีกทั้งยังสั่งให้ พวกเราออกปล่าสัตว์ ทำสุราดื่มให้กับเขาแต่เราไม่ทำตาม ผู้ใหญ่ว่านจึง โกรธพระ เจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาเมื่อฟังเรื่องราวทั้งหมดแล้วรู้สึกตกใจที่เหตุการณ์กลับกันและพระราชา รู้สึกเสียใจที่ไม่ได้สอบถามเสียก่อนแต่กระนั้นพระราชาก็ยังแปลกใจที่ทำไม่ข้างไม่ เหยียบพวกเขาจึงถามอีกว่า
พูดเสียงทุ้มแข็งกร้าว เป็น พระราชา พูดว่า	“แล้วพวกเจ้ามีสิ่งของใดที่สามารถป้องกันไม่ให้ข้างเหยียบเจ้าได้”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 7 นิทานเรื่อง มฆะผู้มีจิตอาสา

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 248 ชื่อบทเรื่อง กุลลาวกชาดก นายบ้านกล่าวความเท็จ หน้า 487	
พูดเสียงปกติฟังชัด	มฆะจึงบอกว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล มฆะ กล่าวว่า	“ ขอเดชะ ข้าพระองค์ไม่มีมโนศกาคาอะไรนอกจากการอธิษฐานจิตแผ่เมตตาคิด ปราถนาดี ยกโทษให้อภัย ต่อพระองค์ ต่อผู้ใหญ่บ้าน และให้อภัยซึ่งที่จะเหยียบ ว่า อย่าได้มีเวรต่อกัน อย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย อย่ามีทุกข์กาย ทุกข์ใจ และ ขอให้มีความสุขกายสุขใจ รักษาคนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้น ไม่ถือโทษหรือ โกรธอันใด ยกให้อภัยในความอิจจาริยาของผู้ใหญ่บ้านและในความไม่รู้ถ้วนดี ของพระราชาพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชาทราบความจริงเช่นนั้นก็รู้สึกแค้นขึ้นยินดีลครามร์โกรธ โมโห ลง แล้วกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้มแข็งกร้าว เป็น พระราชา กล่าวน้ำเสียง ปกติ	“ขอขอบคุณพระเจ้า ที่ให้อภัยเรา เราเกือบทำความชั่วร้ายฆ่าคนดี ๆ อย่างพวกเจ้าเสีย แล้ว ด้วยความประมาทเชื่อคนง่ายและไม่ตรึกตรองให้ดีไม่มีพิจารณาถ้าได้ชะก่อน เราขอโทษท่านทุกคนนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ในที่สุดพระราชาสั่งลงโทษผู้ใหญ่บ้านที่กราบทูลความเท็จ สร้างเรื่องให้คนอื่น เดือดร้อน โดยให้ผู้ใหญ่บ้านและภรรยาเป็นทาสรับใช้มฆะ พร้อมทั้งรับทรัพย์ สมบัติของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นของส่วนรวม
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	- การทำความดีถึงแม้คนอื่นจะมองไม่เห็นคุณงามความดีนั้น ก็ยังทำความดีต่อไปเกิด ถึงไม่มีใครรู้ใครเห็นแต่ตัวเราเห็นแล้วมีความสุขใจก็ทำเกิดถึงแม้สิ่งสนองตอบจะ เลวร้ายก็จงให้อภัยต่อผู้คิดร้ายจึงเป็นการหลุดบ่วงแห่งความโกรธและอาคาตแค้น
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อ การสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ ปรากฏจากนิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความ โกรธ	- การให้อภัย การรู้ระงับความโกรธ การทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทนการ แบ่งปันน้ำใจต่อผู้อื่น การเข้าใจเขา เข้าใจเราเป็นห่วงผู้อื่น
การสนทนาหลังเล่านิทาน จบ	- ลูกเคยทำความดีแล้วไม่มีใครเห็น ช้ำยังถูกต่อว่าด้วย ลูกรู้สึกอย่างไร และคิดว่า ตนเองน่าจะทำความดีต่อไปหรือไม่ ถ้าไม่ทำเพราะอะไร ถ้าทำเพราะอะไร - ลูกเคยโกรธแค้นจะทำร้ายหรือคิดไม่ดีต่อคนอื่นหรืออยากทำความเดือดร้อนให้ คนอื่นบ้างหรือไม่ ถ้าเคยคือเรื่องอะไร ถ้าไม่เคยลูกคิดว่า การทำดีแบบไม่มีใครเห็น ดีหรือไม่ ทำไม่ดีและทำไม่ไม่ดี

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 8 นิทานเรื่อง ลิงกับนักกายกรรม

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 109 ซ้อบทเรื่อง อภิญญาทิกษาคค ลิงกับหมองู หน้า 228	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน...	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีนักเล่นกายกรรมคนหนึ่งฝึกหัดลิงให้แสดงโชว์คู่กับงู นักเล่นกายกรรมจะเปิดการแสดงโชว์ไปตามเมืองต่าง ๆ หารายได้เลี้ยงตนเอง ในระหว่างทางที่นักกายกรรมกำลังนำลิงและงูไปแสดงโชว์ในเมือง พาราณสีนั้นเขาเห็นป้ายโฆษณาเขียนติดต้นไม้ว่าจะมีงานแสดงเต้นรำที่สนุกसानและมีการแสดงละครที่สนุกกระตือรือร้น นักกายกรรมเกิดความสนใจที่จะดูการแสดงละครในงานก่อนจึงเร่งทำเดินอย่างรวดเร็วและ ในระหว่างทางเข้าหมู่บ้านเขาได้พบกับชายหนุ่มคนหนึ่งมีอาชีพขายข้าวเปลือกเขาคิดว่าถ้าไม่นำลิงกับงูไปด้วยคงไม่สนุกแน่เขาจึงตัดสินใจฝากลิงกับกล่องงูแก่ชายขายข้าวเปลือกนั้น
พูดเสียงสูงเป็นเสียงนักกายกรรม กล่าวว่า	“ลิงฝากลิงกับกล่องงูของฉันให้ท่านดูและจะได้ไหมท่าน ลิงไม่เคยได้ดูการแสดงละครเลยฉันจึงอยากจะไปดูการแสดงละครสักหนอย่นะจ๊ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชายขายข้าวเปลือกจึงรับปากว่าจะดูแลให้
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นชายขายข้าว กล่าวว่า	“ได้สิท่านฉันจะดูแลให้เป็นอย่างดีเลยจ๊ะว่าแต่จะกลับมารับลิงกับงูของท่านได้เมื่อไหร่ล่ะ”
พูดเสียงสูงเป็นเสียงนักกายกรรม	“อีก 7 วันฉันจะมารับจ๊ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พูดเสร็จนักกายกรรมจึงเดินทางไปชมการแสดงละครชายขายข้าวเปลือกจึงดูแลลิงและงูอย่างดีทำให้ลิงรู้สึกได้ถึงความรักและการเอาใจใส่ดูแลของพ่อค้าขายข้าวเปลือก ครั้นนักกายกรรมชมการแสดงครบกำหนด 7 วัน จึงกลับมารับลิงและงูกับพ่อค้าขายข้าวเปลือก
พูดเสียงสูงเป็นเสียงนักกายกรรม	“ลิงและงูของฉันอยู่ที่ไหนหรือท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ลิงเมื่อได้ยินเสียงของนักกายกรรมก็รู้ได้ว่านักกายกรรมกลับมาแล้ว ลิงนั้นอยากได้อยู่กับชายขายข้าวเปลือกมากกว่าจึงไม่ยอมออกไปหานักกายกรรม นักกายกรรมเรียกลิงเท่าไรก็ไม่ยอมออกมา
พูดเสียงสูง เป็นเสียงนักกายกรรม แสดงน้ำเสียงโมโห ตะคอกเสียงดัง	“ออกมาเดี๋ยวนี้เจ้าลิงอย่าคือกับฉันนะ!”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พูดอย่างไรลิงก็ไม่ยอมขยับไปไหน นักกายกรรมโมโหจึงคว้าไม้เรียวแล้วตีอย่างแรงลงบนหลังของลิง

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 8 นิทานเรื่อง ลิงกับนักร้อง

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 109 ซ็อบทเรื่อง อภินิหารกษัตริย์ ลิงกับหมองู หน้า 228	
ผู้เล่าทำท่าขมมีดตี แล้วส่งเสียง	“นี่แน่ นี่แน่ คือมากหรือเจ้าลิงจอมคือมัน” “เจ็ยๆๆ เจ็บๆๆ”
พูดเสียงสูงเป็นเสียงนักร้อง แสดงน้ำเสียง โหม โทะ ตะคอกเสียงดัง	“ไปเดี๋ยวนี้เจ้าลิงโง่เขลาคือจริงๆ ไม่ไปฉันทจะพาคุณให้หนักกว่านี้แน่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พูดแล้วนักร้องจึงเอาเชือกผูกไว้ที่คอของลิงแล้วดึงกระซอกลิงออกจากร้านไป ออกเดินทางไปสักพักนักร้องรู้สึกเหนื่อยและง่วงนอน จึงหยุดพักที่ใต้ต้นมะม่วงใหญ่ ลมพัดเอื่อยเย็นสบายและหลับไป ลิงเมื่อเห็นว่าเจ้าของหลับจึงแก้เชือกที่ผูกออกแล้วปีนขึ้นต้นมะม่วงนั่งกินผลมะม่วงสุกแล้วทิ้งเมล็ดลงตรงหัวของนักร้อง
ผู้เล่าแสดงท่าทางปามะม่วงถูกหัวดัง	โป๊ก! “โอย! เจ็บ หน้อยเจ้าลิงทโมน แก่ล้งฉันทหรือ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นักร้องเอามือค้ำค้ำที่หัวก็พบว่าหัวปวด เขาคิดจะตีลิงแต่แล้วความคิดก็เปลี่ยนเพราะเห็นว่าลิงวิ่งขึ้นต้นมะม่วงสูงขึ้น ไปอีก เห็นดังนั้นแล้วเขาก็คิดว่าลิงต้องหนีตนเป็นแน่จึงคิดอุบายด้วยการพูดจาไพเราะให้ลิงลงมา
พูดเสียงสูงเป็นเสียงนักร้อง แสดงน้ำเสียงอ่อนหวาน	“ลิงน้อยลูกกรอกของพ่อเจ้าเป็นลิงที่แสนฉลาดลงมาแล้วไปด้วยกันเถิดนะลูก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ลิงได้ฟังดังนั้นจึงกล่าวว่า
ทำเสียงแหลม เป็นเสียงของลิง พูด	“ท่านได้รับผลประโยชน์จากเรา สำคัญว่าเราเป็นสัตว์ ดูหมิ่นเราว่าโง่เขลาและตีเราด้วยรีวยไม้ไฟ ด้วยเหตุอันใด คุณอย่างชายขี้ขลาดไปถือผู้มีจิตใจงามช่วยเหลือท่านและเขาดูแลเราแทนท่านเป็นอย่างดี ท่านกลับไปเสียเถิดเราพอใจที่จะอยู่ในป่า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อลิงพูดจบก็กระโดดเข้าป่าไป แม้นักร้องรู้สึกเสียใจที่พูดและกระทำเช่นนั้นแต่ก็สายไปเสียแล้วลิงได้หนีไปและตัวของนักร้องเองจึงไม่มีลิงที่มีความสามารถมาแสดงโชว์หารายได้เลี้ยงชีพให้เขาอีก เขาจึงต้องเดินทางกลับบ้านไปด้วยความผิดหวังต่อการกระทำของตนเอง
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	- จงรักษาน้ำใจของผู้ที่อยู่เสมอ มิฉะนั้นจะสูญเสียมิตรที่ดีตลอดไปให้รักษาน้ำใจของผู้ที่มีความเกื้อกูลเราเป็นการแสดงถึงความมีที่พึ่งของเราได้ในอนาคตหากตัวเราประสบความทุกข์ยากและลำบากได้เมื่อถึงเวลานั้นผู้ที่เรารักษาน้ำใจและให้การช่วยเหลือจะเข้ามาช่วยอย่างไม่มีข้อแม้ใด ๆ การทำร้ายน้ำใจด้วยการกระทำจากคำพูดที่รุนแรงผู้ถูกรกระทำย่อมเจ็บแค้นในใจและจะไม่หวนกลับมาหาเราอีกเลย

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 8 นิทานเรื่อง ลิงกับนักกายกรรม

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 109 ซ็อบทเรื่อง อภิญญาทิวชาดก ลิงกับหมองู หน้า 228	
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม รวมถึงอุปสรรคต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง ลิงกับนักกายกรรม	- การมีน้ำใจ ของชายชายข้าวเปลือกที่มีน้ำใจต่อนักกายกรรมช่วยดูแลถึงและงูให้เป็นอย่างดี - การไม่ให้ความเคารพต่อผู้อื่น นักกายกรรมสร้างความรุนแรงด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยามลิงซึ่งลิง ได้ช่วยให้มีรายได้เลี้ยงชีพแก่ตน
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	เพื่อนของลูกคนใดคนหนึ่งเคยเล่าเรื่องครอบครัว หรือเรื่องส่วนตัวของเขา ให้ลูกฟังหรือเล่า และลูกได้นำเรื่องเหล่านั้น ไปเล่าต่อให้เพื่อนคนอื่นฟังต่อ ลูกเคยทำเช่นนั้นหรือไม่ และเมื่อเพื่อนคนนั้นรู้ว่าลูกนำเรื่องของเพื่อนไปพูดต่อให้คนอื่นฟัง เพื่อนจึงออกห่างไม่ยอมเล่นไม่ยอมคุยกับลูกแล้ว ลูกรู้สึกอย่างไร

เรื่องที่ 9 นิทานเรื่อง ใครจะได้อาบน้ำในสระโนดาคก่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 387 ซ็อบทเรื่อง สิริกาลกัณณิชาดก นางสิริกับนางกาพกรณี หน้า 763	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน.. กาลครั้งหนึ่งนาน.....มาแล้ว	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ โลกมนุษย์มีเศรษฐีคนหนึ่งชื่อสุจิตะวิระระ อาศัยอยู่ในเมืองพาราณสี ในบ้านของเศรษฐีสุจิตะวิระระมีบริวารที่รับใช้ มากมายต่างเป็นผู้รักษาศีลธรรมอย่างเคร่งครัด อยู่มาวันหนึ่งท่านเศรษฐีได้ประกาศกับผู้รับใช้ทุกคนว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่ม เศรษฐี กล่าวว่า	“นับเวลาจากนี้เป็นต้นไปถ้าหากว่าใครที่เป็นผู้รักษาศีลมาเยี่ยมเรา ขอให้ท่านต้อนรับเขาเหล่านั้นด้วยจิตที่แจ่มใส จัดเตรียมต้อนรับเป็นอย่างดีทั้งแท่นที่นั่งและที่นอนเราไม่ควรให้แท่นที่นั่งหรือที่นอนสกปรกเปรอะเปื้อนใช้แล้วแก่ผู้มาเยือน ได้นอนหรือนั่งเราควรให้ที่ที่นั่งและที่นอนที่ยังไม่ได้ใช้ ให้แก่ผู้มาเยือนเรา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อเศรษฐีประกาศดังนั้นเหล่าบริวารผู้รับใช้จึงเตรียมผ้าปูที่นอนและที่นอนไว้ในห้องต้อนรับ ในขณะที่ท่านเศรษฐีบอกให้ผู้รับใช้จัดเตรียมแท่นที่นั่งและผ้าปูที่นอนอยู่นั้น ณ บนสวรรค์กำลังเกิดความวุ่นวายจากการทะเลาะกันของเทพธิดาสองคน ชื่อกาพกรณีและสิริ ทั้งสองกำลังแย่งกันอาบน้ำในสระโนดาค และต่างกำลังโต้เถียงกัน นางกาพกรณีพูดขึ้นก่อนว่า
พูดแสดงน้ำเสียงแหลม เป็นนางกาพกรณี พูดว่า	“ฉันรักษาโลก เทียวตรวจดูโลกเพราะฉะนั้นฉันควรได้อาบน้ำก่อน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อสิริได้ฟังจึงแย้งขึ้นว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 9 นิทานเรื่อง ใครจะได้อาบน้ำในสระโนดาก่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 387 ซ็อบทเรื่อง สิริกาลกณณิชาดก นางสิริกัณนางกาพกรณิ หน้า 763	
พุดน้ำเสียงหวานไพเราะเป็น นางสิริ กล่าวว่	“ฉันเป็นผู้ปฏิบัติชอบด้วยความดีและคอยดูแลพ่อเพราะฉะนั้นฉันควรจะได้อาบน้ำก่อน” กาพกรณิพุดขึ้นว่
พุดแสดงน้ำเสียงแหลม เป็นนางกาพกรณิ	“ถ้าเช่นนั้นไปหาท้าวมหาราชให้ท่านตัดสินว่ใครสมควรอาบน้ำในสระโนดาก่อนกัน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ทั้งสองคนจึงเดินไปหาท้าวมหาราชให้ตัดสินการลงอาบน้ำครั้งนี้
พุดเสียงต่ำทุ้มเป็นท้าวมหาราช	“เราไม่อาจตัดสินได้ท่านไปหาท้าวสักกะให้ช่วยสิ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ธิดาทั้งสองจึงไปหาท้าวสักกะ เมื่อท้าวสักกะได้ฟังเรื่องราวแล้วจึงบอกว่
พุดเสียงสูง เป็นท้าวสักกะ	“เราทั้งหลายเกิดมาเป็นเทวดาคู่กันจึงไม่สามารถตัดสินให้ท่านได้ถ้าเช่นนั้นท่านทั้งสองจงลงไปยัง โลกมนุษย์ไปหาเศรษฐีสุจิติวิวาระ ณ เมืองพาราณสีในบ้านของเขาปูศ่าที่นั่งและฝ่านอนที่สะอาดไม่เปราะเปื้อนสิ่งใดเลยไว้ต้อนรับ ถ้าหากว่ท่านเศรษฐีสุจิติวิวาระตัดสินให้เทพธิดาท่านใดนอนและนั่งบนปูศ่าปูนั้น เทพธิดาท่านนั้นต้องได้อาบน้ำก่อน
พุดเสียงปกติฟังชัด	เทพธิดากาพกรณิจึงลอยลงมายัง โลกมนุษย์ช่วงเวลานั้นเป็นเวลากลางวันและมาถึงบ้านของเศรษฐีสุจิติวิวาระ เทพธิดากาพกรณิได้ปรากฏตัวเองตรงช่องประตูหน้าต่างและเปล่งแสงให้ท่านเศรษฐีสุจิติวิวาระได้เห็น ท่านเศรษฐีเมื่อเห็นแสงนั้นจึงตะโกนถามว่
พุดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“ท่านเป็นใครกัน”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เทพธิดากาพกรณิได้ตอบว่
พุดแสดงน้ำเสียงแหลม เป็นนางกาพกรณิ พุดว่	“ฉันเป็นธิดาของท้าววิรูปักษ์มหาราชผู้โหดเหี้ยม เทพทั้งหลายรู้จักฉันว่ชื่อ กาพกรณิ ท่านเป็นผู้ที่ดิฉันขอโอกาส ของงให้ดิฉันพักอาศัยอยู่ในสำนักของท่านด้วยเถิด”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เศรษฐีกล่าวว่
พุดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“ถ้าหากว่ท่านเทพธิดากาพกรณิตอบคำถามของฉันได้ท่านจะเป็นผู้ที่งได้นอนพักอาศัยอยู่ในพำนักนี้”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เทพธิดากาพกรณิจึงตอบว่

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 9 นิทานเรื่อง ใครจะได้อาบน้ำในสระโนดาคก่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 387 ชื่อบทเรื่อง สิริกาลกัณณีชาดก นางสิริกัณณกาพกรรณีนี หน้า 763	
พูดแสดงน้ำเสียงแหลม นางกาพกรรณีนี	“ท่านถามมาได้เลยฉันจะตอบ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ท่านเศรษฐีศุภจิปวิระจึงถามว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“ผู้ชายในดวงใจของท่านที่ท่านชอบนั้นต้องมีลักษณะเช่นใดถึงจะครองใจท่านได้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	กาพกรรณีนีเทพธิดาไม่คิดนานและตอบว่า
พูดแสดงน้ำเสียงแหลม เป็นนางกาพกรรณีนี	“ชายใดที่รู้จักตอบแทนบุญคุณต่อดิฉันที่ให้การช่วยเหลือเขา และชายผู้นั้นต้องฉลาดในเรื่องของการแข่งขัน ไม่ควรยินดีต่อโชคกลางของผู้อื่นต้องไม่ให้คนอื่นได้ดีไปยิ่งใหญ่กว่าตนเอง รู้จักวางแผนสมบัติของตนเองไม่ให้สิ่งของๆ ตนแก่ผู้อื่นโดยง่าย แม้ชายผู้นั้นดื่มน้ำสุราบ้าง นักเลงการพนันบ้าง เป็นนักเลงผู้หญิงบ้างดิฉันว่าเป็นเสน่ห์ของผู้ชาย และด้วยคุณสมบัติเหล่านี้เป็นที่รักใคร่ครองใจของดิฉัน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เศรษฐีเมื่อฟังแล้วจึงกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นหนุ่มเศรษฐี	“แม่นาง เจ้าจงออกไปจากที่นี่เถิด ความรักแบบของเจ้านี้ไม่มีอยู่ในตัวของเราเลย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อเทพธิดากาพกรรณีนีไปแล้ว สิริเทพธิดาจึงปรากฏตัวขึ้นด้วยความเรียบร้อยเปล่งรัศมีสีเหลืองที่ประตุน้ำบ้าน เศรษฐีครั้นเห็นจึงถามว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“เจ้าเป็นใครกัน? เป็นธิดาของใคร?”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิริเทพธิดาพูดด้วยน้ำเสียงอ่อนหวานไพเราะตอบว่า
พูดน้ำเสียงหวาน ไพเราะเป็นนางสิริ	“ดิฉันชื่อสิริลักษณะเป็นธิดาของท้าวธตรัฐมหาราชเจ้าค่ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ท่านเศรษฐีจึงถามต่อว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“แล้วท่านต้องการสิ่งใดในเวลานี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิริเทพธิดาจึงกล่าวว่า
พูดน้ำเสียงหวาน ไพเราะเป็นนางสิริ (กล่าวว่า)	“ท่านเป็นผู้ที่ดิฉันขอโอกาสแล้ว ขอให้ดิฉันได้พักอยู่ในฟ้านักของท่านเถิด เจ้าค่ะ” เศรษฐีฟังที่นางพูดจึงกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“เช่นนั้นท่านจงตอบฉันว่าผู้ชายในดวงใจของท่านที่ท่านชอบนั้นต้องมีลักษณะเช่นใดถึงจะครองใจท่านได้จึงบอกให้เรารู้หน่อยซิ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิริเทพธิดาตอบว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 9 นิทานเรื่อง ใครจะได้อาบน้ำในสระโนดาคก่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 387 ชื่อบทเรื่อง สิริกาลกัณณีชาดก นางสิริกัณณภาพกรรณิ หน้า 763	
พุดน้ำเสียงหวานไพเราะเป็นนางสิริกกล่าวว่)	“ชายใดที่มีความอดทนต่อสิ่งที่ย่ำแย่ให้ขุ่นหมองใจ ไม่กริ้วกราดแม้ความหิวกระหายได้ ชายใดที่ทำงานทุกอย่างไม่มีความเกลียดคล้าน ชายใดไม่โกรธง่าย มีมิตรสหาย มีการเสียดสละ รักษาศีล รู้ให้อภัย ไม่โอ้อวด เป็นคนซื่อตรง เป็นผู้ที่มีน้ำใจชอบสงเคราะห์ผู้อื่น มีวาจาอ่อนหวานใช้คำพูดที่ไพเราะ แม้ผู้นั้นเป็นใหญ่ก็มีความประพฤติก่อมตน ดินันมีความพอใจในบุญนั้นเป็นอย่างมาก อีกทั้งชายผู้นั้นให้ความเคารพบุคคลอื่นทั้งที่เป็นมิตรทั้งที่เป็นศัตรู ชายผู้ประเสริฐที่สุด ไม่ว่าชายผู้นั้นจะมีฐานะความเป็นอยู่ทั้งที่เสมอกัน ทั้งที่ด้อยกว่า หรือมากกว่า หากผู้นั้นไม่กล่าวคำหยาบแม้ในเวลาไหน ๆ ดินันก็คบ แต่หากว่าชายใดเป็นผู้มัวเมาผู้หญิง เป็นผู้มีลักษณะร้อนรน ประพฤติผิดต่อครอบครัวต่อผู้เป็นภรรยาและลูกดิ้นข่วนหนีไกล”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เศรษฐีได้ฟังคำตอบของสิริเทพธิดาแล้วก็รู้สึกชื่นชม จึงกล่าวว่า
พุดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นหนุ่มเศรษฐี	“แทนที่นึ่งและแทนนอนนี้เหมาะสำหรับท่าน ขอเชิญท่านนั่งบนที่นั่งและนอนบนแท่นเถิด”
พุดเสียงปกติฟังชัด	สิริเทพธิดาจึงได้อยู่ที่ฟ้านักบ้านของท่านเศรษฐีถึงรุ่งเช้าจึงเหาะออกจากโลกมนุษย์ไปยังสระโนดาคและได้อาบน้ำในสระโนดาคก่อน
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	คนที่นำเคารพนับถือคือคนที่มีความอดทนต่อสิ่งที่ย่ำแย่ให้ขุ่นหมองใจ ไม่กริ้วกราดแม้ความหิวกระหายได้ ไม่มีความเกลียดคล้านไม่โกรธโมโหง่าย มีความเสียดสละ รู้ให้อภัย ไม่โอ้อวด เป็นคนซื่อตรง มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีวาจาอ่อนหวานใช้คำพูดที่ไพเราะ มีความประพฤติก่อมตน
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง ใครจะได้อาบน้ำในสระโนดาคก่อน	การเคารพผู้อื่นด้วยการใช้ถ้อยคำวาจาที่ไพเราะไม่แข็งกระด้างไม่โอ้อวดตน รู้จักก่อกมตน รู้คิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผลของความเป็นจริงไม่ปิด
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกอยากจะทำเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยเช่นไร และทำไมถึงต้องการคบเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยเช่นนั้น - ลูกเคยถูกเพื่อนต่อว่าในเรื่องใดบ้าง และลูกรู้สึกเช่นไร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 10 นิทานเรื่อง พระราชากับคนเฝ้าสวน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 347 ชื่อบทเรื่อง อัญสุตตทททท พระราชางมมาย หน้า 669	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีพราหมณ์คนหนึ่งเป็นผู้ที่เกิดในตระกูลที่ร่ำรวยมาก และเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ อยากมีวิชาความรู้เพิ่มจากสิ่งที่เคยร่ำเรียนเขาจึงออกเดินทางไปศึกษาหา วิชาความรู้ที่สำนักทิศาปาโมกข์ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็ยังไม่หยุดที่จะ แสวงหาความรู้อีกเพราะเขาเชื่อว่าตนเองนั้นต้องเป็นผู้ที่รอบรู้มากที่สุด เขาจึงออกเดินทางแสวงหาความรู้ต่อไปโดยเดินทางลัดเลาะป่าเรื่อยไป จนถึงเมืองพาราณสี แล้วสร้างเพิงพักอยู่ในพระราชอุทยานของพระราชา ขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงคืน ได้เกิดเสียงร้องของสัตว์ขึ้นเสียงนั้นเป็นเสียง ของนกยางที่เกาะอยู่บนกิ่งไม้ใกล้ห้องนอนของพระราชา เสียงร้องของ นกยางยังไม่ทันขาดเสียง ก็มีเสียงของแม่กาซึ่งอาศัยอยู่ที่สระเนียดใน โรงช้างร้องขึ้นประสานกับเสียงของแมลงภู่ที่อาศัยอยู่ในช่องฟ้าเรือน หลวง สลับกับเสียงของนกคูหาที่เสียงไว้ในเรือนหลวงที่ร้องโหยหวน พร้อมกับเสียงกวาง ลิงวานร ตัวกษัตริย์ที่ถูกขังไว้ในเรือนหลวงต่างส่ง เสียงร้องระงม เสียงสัตว์ทั้งหลายร้องไม่ขาดเสียง แต่แล้วก็มีเสียงของลม จากภูเขาพัดมาอย่างแรงประสานเสียงคนร้องให้ ทำให้พระราชาสะดุ้งตื่น ด้วยความวิตกกังวล พอรุ่งเช้าพระราชาได้ออกไปเดินเล่นในอุทยานได้ พบกับพราหมณ์ที่ทำเพิงพักอยู่จึงเข้าไปถามว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียง พระราชา ถามว่า	“ท่านพราหมณ์เมื่อเที่ยงคืนที่ผ่านมาท่านได้ยินเสียงแปลกๆ ส่งเสียงร้อง ตลอดทั้งคืนหรือไม่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์ตอบว่า
พูดเสียงแหลมเป็น พราหมณ์ พูดว่า	“ฉันเดินทางหาความรู้เรื่อยมาฉันเป็นผู้ที่รู้มากที่สุดและรู้ได้ว่าเสียงที่ฉัน ได้ยินนั้นเป็นเสียงของสัตว์”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาถามต่ออีกว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพระราชา	“แล้วท่านคิดว่าเสียงที่ได้ยินนั้นสัตว์ต่าง ๆ ต้องการบอกอะไร”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์ต้องการแสดงให้พระราชาเคารพและเห็นว่าพราหมณ์สำคัญจึง บอกพระราชาว่า
พูดเสียงแหลม เป็นพราหมณ์ พูดว่า	“เสียงร้องของสัตว์ที่ได้ยินนั้นอาจจะบอกถึงเหตุร้ายแรงที่จะเกิดขึ้นกับ พระราชาเมืองนี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาได้ฟังเช่นนั้นก็ตกใจจึงถามพราหมณ์ว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นพระราชา	“แล้วฉันควรทำเช่นไร”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 10 นิทานเรื่อง พระราชากับคนเฝ้าสวน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 347 ชื่อบทเรื่อง อภิสัทททชดก พระราชามงฆย หน้า 669	
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์จึงกล่าวว่า
พูดเสียงแหลม เป็นพราหมณ์ พูดว่า	“พระราชาจะต้องบูชาด้วยสัตว์สี่ชนิดเหตุร้ายแรงก็จะเบาลง”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ด้วยความวิตกกังวลความร้ายแรงที่อาจจะเกิดขึ้นพระราชาจึงบอกให้พราหมณ์ช่วยในการทำพิธีบูชาด้วย ในขณะนั้นพระราชากำลังบอกกล่าวกับพราหมณ์อยู่ขณะนั้น คนเฝ้าสวนได้ยินในคำพูดที่พราหมณ์บอกกล่าวแก่พระราชาทั้งหมด อันที่จริงแล้วคนเฝ้าสวนรู้สาเหตุของเสียงที่เกิดขึ้นจึงไม่อยากให้มีการบูชาด้วยเพราะการฆ่าสัตว์เป็นบาปยิ่งนัก คนเฝ้าสวนจึงคิดหาทางห้ามพระราชาไม่ให้บูชาด้วย จึงกล่าวกับพระราชาว่า
พูดเสียงทุ้มสูง เป็นเสียงคนเฝ้าสวนพูดว่า	“ขอเดชะพระเจ้า ข้าพเจ้ารู้ว่าเสียงที่เกิดขึ้นนั้นเกิดมาจากสิ่งใด ขอพระองค์ทรงโปรดอย่าได้เชื่อในเรื่องของการบูชาด้วยเลย จะทำให้พระองค์ได้รับบาปเป็นเวรกรรมต่อสัตว์ที่นำมาฆ่าบูชาด้วยชะมากกว่าพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาจึงถามคนเฝ้าสวนว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นพระราชาถามว่า	“เจ้ารู้เช่นนั้นหรือแล้วฉันจะรู้ได้อย่างไรว่าเสียงนั้นคือเสียงอะไร”
พูดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าสวนจึงตอบว่า
พูดเสียงทุ้มสูง เป็นคนเฝ้าสวน	“รุ่งเช้าพเจ้าจะไปรอพระองค์ที่สระบัวในอุทยานพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์เมื่อได้ยินคนเฝ้าสวนพูดเช่นนั้นก็รู้สึกไม่พอใจเกรงว่าตนเองอาจจะได้รับโทษฐานกล่าวความเท็จได้ จึงเดินหนีไป พอรุ่งเช้าพระราชาได้เดินทางไปที่สระบัวในอุทยานตามที่คนเฝ้าสวนบอก เมื่อถึงสระบัวแล้วคนเฝ้าสวนจึงบอกสาเหตุของเสียงสัตว์แปลกๆที่พระราชาได้ยิน คนเฝ้าสวนกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้มสูง เป็นคนเฝ้าสวนพูดว่า	“ความจริง ไม่มีเหตุร้ายใด ๆ เกิดขึ้นเลยจากการที่พระองค์ได้ยิน เสียงแรกนั้นเป็นเสียงของนกยางร้อง เหตุเพราะว่า สระบัวนี้เมื่อนานมาแล้วเคยเป็นที่ลุ่มและลึก มีน้ำมาก มีปลามากมาย จึงเป็นที่อยู่อาศัยของพญานกยาง บัดนี้ น้ำแห้งอาหารไม่มีแต่ก็ไม่ยอมทิ้งที่อยู่จึงต้องหาจับกบเขียดกินฉะนั้นแล้วจึงต้องล้างสระบัวใหม่ แล้วนำน้ำมาใส่ให้เต็มพระองค์ก็จะไม่ได้ยินเสียงนี้อีกต่อไป” “เสียงที่สองดังขึ้นนั้นคือเสียงของแม่กาท้ออาศัยอยู่ในโรงช่างมันร่องให้เสียใจที่ความขี้ขลาดทำหลายครั้งทำให้ไข่แตกแม่กาจึงส่งเสียงร้องให้ตลอดถ้าพระองค์เมตตาที่ทรงโปรดทำรังพักให้แม่กา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 10 นิทานเรื่อง พระราชากับคนเฝ้าสวน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 347 ชื่อบทเรื่อง อัฐุสัททชาดก พระราชาขมงาม หน้า 669	
	<p>เสียงใหม่และห้ามความชั่วรบกวนด้วยเถิด เสียงที่สามเป็นเสียงร้องของแมลงภู่ที่ถูกใส่กล่อ่งแขวนอยู่บนยอดช่อฟ้าขอให้พระองค์นำออกไปปล่อยให้หากินในป่าเสีย เสียงที่สี่เป็นเสียงนกคูดุเหว่าที่พระองค์เลี้ยงไว้มันอยากจะออกบินอย่างอิสระหากินในป่าพระองค์ปล่อยมันไปเสียเถิด เสียงที่ห้าคือเสียงของกวางที่พระองค์จับมา กวางตัวนี้คงเป็นจำฝูงมันคงคิดถึงป่าที่เคยอยู่จึงร้องออกมาพระองค์ปล่อยมันไปเสีย เสียงที่หกคือเสียงลิงที่พระองค์เลี้ยงไว้ในกรงตอนนี้ถึงฤดูผสมพันธุ์แล้วมันอยากมีคู่ มันจึงร้องคร่ำครวญ จึงปล่อยมันเถิด ให้ใช้ชีวิตอย่างของมันเถิด เสียงที่เจ็ดเป็นเสียงของกิ้งก่าที่พระองค์จับมาจากยอดเขาตุงคบรรพตมันร้องอยากกลับไปหานางกิ้งก่า เสียงสุดท้ายที่ได้ยินเป็นเสียงร้องให้คร่ำครวญของผู้ที่ศรัทธาในพระผู้ปฏิบัติธรรมทรงปรินิพพานบนภูเขานันทมูลกะเสียงร้องคร่ำครวญจึงดังทั่วอุทยาน”</p>
พูดเสียงปกติฟังชัด	<p>หลังจากที่คนเฝ้าสวนอธิบายเหตุที่เกิดของเสียงทำให้พระราชาได้คิดตรึกตรองอย่างถ่วงถืดและคิดได้ว่าการฆ่าสัตว์บูชาบุญเป็นบาป จึงสั่งให้เลิกทำการบูชาบุญ พระองค์ได้ปล่อยสัตว์ทุกตัวที่จับมา และประกาศห้ามฆ่าสัตว์ในนครเศ็ดชาด จากนั้นเป็นต้นมาพระราชาจึงตั้งมั่นด้วยเหตุและผลในการฟังในการคิดและเชื่อด้วยเหตุและผลปฏิบัติสืบมา</p>
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	<p>การเรียนรู้ที่จะฟังจากผู้อื่นไม่ว่าผู้นั้นจะมีฐานะเช่นไรเราก็สามารถเรียนรู้จากผู้นั้นได้โดยไม่ถือว่าผู้นั้นมีตำแหน่งที่ต่ำ เป็นเด็กหรือเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อยการฟังด้วยเหตุและผลทำให้เรารู้ที่จะคิดและไตร่ตรองถึงการกระทำของเราไม่นำไปสู่การกระทำผิดได้</p>
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง พระราชากับคนเฝ้าสวน	<ul style="list-style-type: none"> - การเคารพยอมรับความคิดเห็นแล้วให้ออกาส - การเคารพสัตว์ไม่รุกรานทำร้ายสัตว์
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกเคยไม่เชื่อฟังการตักเตือนของใครบ้าง เรื่องอะไร และผลที่เกิดขึ้นเป็นเช่นไร - ลูกเคยเตือนใครบ้างในเรื่องที่ถูกคิดว่าสิ่งนั้นไม่ดีต่อตัวเองและต่อผู้อื่น และเรื่องที่เตือนคือเรื่องอะไร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 11 นิทานเรื่อง พญานาคสองพี่น้อง

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 134 ชื่อบทเรื่อง ภัทรรชาดก พญานาคอวดเก่ง หน้า 261	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองใต้น้ำ มีพญานาคชื่อพระยาภัทรรชาดกครองเมืองอยู่และมีพระโอรสสองคน ผู้เป็นที่ซุ่มหาที่ทะเล เป็นผู้มีนิสัยใจคอดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่นและมีน้ำใจ ไม่เป็นคนงูวาม มีความเป็นผู้นำ ส่วนผู้เป็นน้องชื่อจุลทัตตะ เป็นผู้มีนิสัยชั่วร้าย พูดหยาบกระด้าง ชอบนำเรื่องเดือดร้อน ให้พญานาคผู้เป็นพ่อและผู้เป็นแม่ต้องคอยแก้ปัญหาสร้างความไม่สบายใจอยู่เสมอๆ แต่พญานาคผู้เป็นพี่มักจะแสดงความรักความเป็นห่วงน้องชายด้วยการขอร้องให้พ่อและแม่กักขังให้น้องทุก ๆ ครั้ง ที่น้องทำผิดในวันหนึ่งพญานาคจุลทัตตะผู้เป็นน้องได้ไปก่อปัญหาอย่างร้ายแรงด้วยการชกต่อยทำร้ายกันกับเพื่อนเมืองอื่น เกิดความรุนแรงถึงขั้นหมายจะฆ่ากันให้ตายทำให้ผู้เป็นพ่อต้องตัดสินใจให้จุลทัตตะแยกไปอยู่ใต้น้ำใกล้กับเมืองพาราณสีกำหนดลงโทษสามปีพญานาคจุลทัตตะผู้เป็นพ่อจึงกล่าวด้วยความโกรธว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงพ่อ ตะคอกเสียงดัง	“เจ้า! นี่ซึ่งคือดั่ง ก่อเรื่องเลวร้ายไม่รู้หยุดหย่อน ไปซะออกไปปรับตนเองให้ดีขึ้นครบสามปีแล้วจึงกลับมา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พญานาคมหาที่ทะเล ผู้เป็นที่นั้นเป็นห่วงน้องจึงกล่าวต่อผู้เป็นพ่อว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงพี่ชาย	“ลูกเป็นห่วงน้องจะท่านพ่อ ลูกจะติดตามน้องไปด้วยนะจะท่านพ่อ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพ่อเองก็รู้สึกเป็นห่วงเช่นกันจึงกล่าวว่า
พูดเสียงสูง เป็นเสียงพ่อ	“ถ้าเช่นนั้นเจ้าจงติดตามและดูแลน้องเถิดพ่อเกรงว่าเราจะงูวามและก่อเรื่องไม่ดีขึ้นอีก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพญานาคผู้เป็นพี่ติดตามดูแลพญานาคผู้เป็นน้องแล้ว พ่อและแม่ ก็รู้สึกสบายใจ พญานาคสองพี่น้องได้เดินทางไปพักอาศัยอยู่ริมแม่น้ำใกล้เมืองพาราณสีในทุก ๆ วันจะออกหาอาหารจับกบจับเขียดกิน วันหนึ่งขณะที่สองพี่น้องหาอาหารอยู่นั้นมีกลุ่มเด็ก ๆ กลุ่มหนึ่งกำลังเล่นกันอยู่ใกล้ๆ บริเวณที่พญานาคสองพี่น้องหากินอยู่ เด็กคนหนึ่งเลือบเห็นพญานาคสองพี่น้องจึงพูดขึ้นว่า
พูดเสียงเล็กๆ เป็นเสียงเด็กผู้ชาย พูด	“เฮ้! คุณนั่นสิตัวอะไรนะ ! พวกเราดูสิประหลาดมากเลยมีหัวใหญ่หางแหลมด้วย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เด็กทุกคนต่างวิ่งมางูและพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า
พูดเสียงเด็กสลับเสียงทั้งผู้ชายหญิง	“โห! จริงด้วยตัวอะไรนะ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 11 นิทานเรื่อง พญานาคสองพี่น้อง

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 134 ชื่อบทเรื่อง ภัททราชาค พญานาคอวดเก่ง หน้า 261	
พุดเสียงปกติฟังชัด	และเด็กคนหนึ่งพูดขึ้นว่า
พุดเสียงเล็ก ๆ แหลม เป็นเสียง เด็กผู้ชาย พุดว่า	“จว่างหัวมันเลยพวกเรา”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เด็ก ๆ จึงพากันหาก้อนหินและต่างขว้างปาก้อนหินใส่พญานาคสองพี่น้อง ทั้งสองถูกก้อนหินกระทบหัว ด้วยความเจ็บใจทำให้พญานาคผู้เป็นน้องอดทนไม่ไหวจึงบอกกับพญานาคผู้เป็นพี่ว่า
พุดเสียงสูงน้ำเสียงแสดงอารมณ์โมโห	“ฉันทนไม่ไหวแล้วนะ ! เด็กพวกนี้บังอาจมาดูถูกเรา ซึ่งไม่รู้เลยหรือว่าเรามีพิษร้ายแรงขนาดไหนฉันจะพ่นพิษใส่ให้ثمانเลย”
พุดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพญานาคผู้เป็นพี่ได้ยินน้องพูดเช่นนั้นแล้ว จึงบอกกับพญานาคผู้เป็นน้องว่า
พุดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงพี่ชาย	“น้องรักเมื่อเรามาอยู่ต่างถิ่น เราควรอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ควรถือเนื้อถือตัวว่าตนเก่งและควรรู้จักอดทนอดกลั้นทนได้แม้กระทั่งการถูกกระทบกระทั่งให้เราเจ็บตัว เราควรใช้สติอดทนหนัก่อน ไม่ควรใช้พลังกำลังรุนแรงไม่เช่นนั้นแล้วอาจจะทำให้เราพบกับความวิบัติโดยไม่คาดคิดได้”
พุดเสียงปกติฟังชัด	พญานาคผู้เป็นน้องได้ฟังคำกล่าวเตือนสติจึงนั่งคิดคร่ำครวญและกล่าวกับพญานาคผู้เป็นพี่ว่า
พุดเสียงสูงเป็นเสียงพญานาคน้องชาย	“ท่านพี่เราวางน้ำไปให้ห่างจากเด็ก ๆ กลุ่มนี้เถิด” ทั้งสองพี่น้องจึงว่ายน้ำไปอยู่ที่อื่น
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	คนอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ถือเนื้อถือตัวไม่ถือสากับผู้อื่นรู้ ให้อภัยต่อความคิดร้ายของผู้อื่นอยู่ที่ไหนก็ยอมเป็น สุขใจทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น จงตั้งสติไม่ตอบโต้ด้วยความรุนแรงเป็นหนทางชนะที่ไม่เสียเปรียบ
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้าง สันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทาน เรื่อง พญานาคสองพี่น้อง	- การมีความอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธและ โม โห ลดความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้น - การไม่ตอบโต้ด้วยความโกรธ โม โห เป็นการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดและความตายที่อาจจะเกิดขึ้น ได้ซึ่งมิใช่เป็นผู้แพ้แต่อย่างใด
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยโกรธเพื่อนไหม? เรื่องที่โกรธเป็นเรื่องอะไร แล้วเคยอยากจะชกกับเพื่อน อยากจะแกล้งเพื่อนกลับเวลาที่ลูกโกรธหรือไม่? - ลูกคิดว่าถ้าชกหน้าเพื่อนแล้วจะเกิดอะไรขึ้นตามมา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 12 นิทานเรื่อง น้ำใจของชายตัดฟัน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 350 ชื่อบทเรื่อง มหาอัศสาโรหชาคก ราชานุกัตถุญญ หน้า 673	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่านาน-----	กาลครั้งหนึ่งนาน-----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองพาราณสี มีพระราชาชื่อ พรหมทัต ปกครองบ้านเมืองอย่างสงบสุข อยู่มาวันหนึ่งมีโจรบุกปล้นชิงทรัพย์ชาวบ้าน พระราชาทราบเรื่องที่เกิดขึ้น จึงสั่งทหารให้ติดตามพระองค์จำนวนสิบคนเพื่อตามจับโจร เมื่อถึงหมู่บ้านพระราชากับโจรต่างต่อสู้กันพระราชารู้ว่าพวกโจรมีมากกว่า จึงพ่ายแพ้ต่อโจรและพระราชาก็ได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้กับพวกโจรอย่างสาหัส พระราชาได้หนีเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน
แสดงท่าทางเอามือจับแขนข้างใดข้างหนึ่งทำตัวงอนน้ำเสียงทุ่มตะโกนร้องด้วยความเจ็บปวด	“ช่วยด้วย ช่วยด้วย โอ๊ย ช่วยด้วย ช่วยด้วย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชาวบ้านเห็นพระราชาบาดเจ็บและเลือดออกตามร่างกายต่างก็คิดว่าเป็นโจรตกใจวิ่งหนีเข้าไปแอบในบ้าน พระราชาได้พำร่างกายที่เต็มไปด้วยเลือดเดินโซเซมาจนถึงท้ายหมู่บ้าน ได้พบกับชายตัดฟันคนหนึ่ง เมื่อชายตัดฟันเห็นจึงรีบพุงค้วพระราชาวัวและพูดว่า
พูดเสียงสูง เป็นชายตัดฟัน พูดว่า	“ท่านบาดเจ็บมากเลยนี่ อดทนไว้นะ”
ผู้เล่าแสดงท่าเอามือจับแขนข้างใดข้างหนึ่งทำตัวงอนน้ำเสียงทุ่มร้องด้วยความเจ็บปวด	“ช่วยด้วย ช่วยด้วย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชายตัดฟันพุงพระราชาดูแลไปที่บ้านของตนเอง แล้วจัดการล้างเท้า ช่วยเช็ดตัวใส่ยารักษาแผลที่บาดเจ็บ เปลี่ยนเสื้อผ้าผืนใหม่ให้ และจัดอาหารทั้งอาหารคาว อาหารหวานให้รับประทาน ชายตัดฟันและภรรยาดูแลชายที่เขาช่วยเหลือเป็นอย่างดี และเมื่อชายตัดฟันเห็นว่าชายที่ตนเองช่วยเหลือนั้นแข็งแรงขึ้นมากแล้วจึงถามว่า
พูดเสียงสูง เป็นชายตัดฟัน พูดว่า	“ข้าได้ยินมาว่าพระรชานำทหารมาปราบโจรที่หมู่บ้านแห่งนี้ แล้วท่านเป็นใครเป็นทหารหรือเป็นโจร”
พูดเสียงทุ่มนุ่มนวล เป็นพระราชาน	“เราเป็นทหาร มาปราบโจรกับพระราชาน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผ่านไป 10 วันแล้วพระราชามีอาการดีขึ้นมากและบอกกับชายตัดฟันว่าจะลากลับแล้ว

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 12 นิทานเรื่อง น้ำใจของชายตัดฟัน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 350 ชื่อบทเรื่อง มหาอัสสาโรหชาคก ราชผู้กตัญญู หน้า 673	
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพระราชา พูดว่า	“เราสร้างความลำบากให้ท่านมาหลายวัน ท่านและภรรยาของท่านให้การดูแลเราทุกอย่างเป็นอย่างดีขอบคุณในน้ำใจของท่านทั้งสองมากนะตอนนี้ เราดีขึ้นมากคงต้องกลับแล้ว”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชายตัดฟันจึงพูดว่า
พูดเสียงสูง เป็นชายตัดฟัน พูดว่า	“ไม่ลำบากหรอกท่าน หากท่านเดือดร้อนสิ่งใดก็แวะมาที่บ้านของเราได้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทั้งสองสามีภรรยาจึงจัดอาหารใส่ห่อ จัดน้ำดื่มสะอาดสำหรับการเดินทาง ก่อนจะจากไปพระราชาพูดว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพระราชา พูดว่า	“เพื่อนเอ๋ย! เราซื้อมหาอัสโรหะ ถ้าท่านเข้าเมืองก็แวะหาเราด้วย ท่านบอกคนเฝ้าประตูว่ามาหาเราแล้วให้เขาพาเข้าไป”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาพูดเสร็จก็เดินจากไป เมื่อพระราชาเดินทางมาถึงพระราชวัง ได้สั่งทหารที่เฝ้าประตูเมืองให้รับรู้ว่า เวลาค้นผ่านไปไม่นานนักได้มีทหารกลุ่มหนึ่งสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน ด้วยการเก็บค่าสินค้าย่างไร ชาวบ้าน จนชาวบ้านทนไม่ไหว ได้รวมตัวกันและขอให้ชายตัดฟันเป็นตัวแทน ชาวบ้านเข้าเมืองไปร้องทุกข์กับพระราชา ก่อนเข้าเมืองชายตัดฟันได้จัดเตรียม ขนม อาหารพื้นเมือง และเสื้อผ้าใหม่อย่างดีที่ภรรยาตนเอง มาฝากเพื่อนที่เขาเคยช่วยชีวิตไว้ เมื่อชายตัดฟันเดินทางมาถึงประตูเมือง เขาบอกนายทหารเฝ้าประตูเมืองว่า
พูดเสียงสูงเป็นชายตัดฟัน พูดว่า	“ฉันเป็นตัวแทนหมู่บ้านมาร้องทุกข์ต่อพระราชาเรื่องความเดือดร้อนของชาวบ้านแต่ก่อนที่จะเข้าเฝ้าพระราชาเราอยากแวะมอบของฝากให้เพื่อนซื้อมหาอัสโรหะก่อน ท่านช่วยพาฉันไปหาเพื่อนหน่อยนะท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อทราบความประสงค์ของชายตัดฟันแล้วทหารจำได้ว่าพระราชาสั่งไว้แล้ว จึงนำพาชายตัดฟันเข้าเฝ้าพระราชา ชายตัดฟันพบกับพระราชาเขาดกใจมากเมื่อรู้ว่าคนที่เขาช่วยไม่ใช่ทหารแต่เป็นพระราชา ชายตัดฟันนั่งลงหมอบกราบทันทีและพูดขึ้นว่า
พูดเสียงสูง เป็นชายตัดฟัน พูดว่า	“แท้จริงแล้วท่านเป็นพระราชาหรือหรือนี่ โอ้! อภัยในความโง่เขลามองไม่ออกและความไม่รู้ของข้าพเจ้าด้วยเถิด” พระราชาจึงพูดว่า
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพระราชา	“ลูกขึ้นเถิดเพื่อนของเรา ไม่หรอกเจ้าไม่ผิดอันใดเลยเราซะอีกต้องขอบคุณในน้ำใจของเจ้าที่มีต่อเรา เจ้าไม่รู้ด้วยว่าคนที่เจ้าช่วยเป็นใครในฐานะใดแต่เจ้ากลับช่วยด้วยใจอันบริสุทธิ์ของเจ้า ขอบใจจริง ๆ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 12 นิทานเรื่อง น้ำใจของชายตัดฟัน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 350 ชื่อบทเรื่อง มหาอัสสาโรหชาดก ราชชาผู้กตัญญู หน้า 673	
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชารับชายตัดฟันอย่างยิ่งใหญ่ ให้พระมเหสีเอาน้ำหอมมาล้างเท้า และนวดตัวให้ พระราชารับประทานอาหารที่ชายตัดฟันนำมาฝาก และใส่เสื้อใหม่ที่ภรรยาเขาทอให้นำมาใส่ทันที พระราชาขอให้ชายตัดฟันและครอบครัวเข้ามาอยู่ในพระราชวัง และมอบราชสมบัติให้ครึ่งหนึ่งนับเวลาจากนั้นทั้งสองจึงเป็นเพื่อนที่รักและช่วยเหลือกันตลอดมา
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	บางครั้งการช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทนก็มักจะได้รับผลตอบแทน โดยไม่ได้คาดคิด
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง น้ำใจของชายตัดฟัน	- ความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน - การให้ความเคารพผู้อื่น โดยไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- มีเหตุการณ์อะไรบ้างที่ลูกช่วยคนอื่น โดยที่ลูกไม่ได้หวังผลของการตอบแทนบ้าง - ลูกเคยช่วยเหลือคนอื่นหรือสัตว์โดยไม่ได้หวังสิ่งใดเลยแต่ก็เกิดสิ่งอัศจรรย์ให้ลูกได้รับการตอบแทนที่ลูกไม่เคยคาดคิดมาก่อนหรือไม่

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สุมังคลชาดก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่านาน----- กาลครั้งหนึ่งนาน-----มาแล้ว	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองพาราณสี มีพระราชูปถัมภ์ครองบ้านเมืองชื่อ พระเจ้าพรหมทัต ปกครองบ้านเมืองด้วยความสงบสุขสืบมา อยู่มาวันหนึ่งมีพระภิกษุรูปหนึ่งได้เดินทางออกมาจากป่าหิมพานต์ ปักกลดพักอาศัยอยู่ในบริเวณอุทยานเมืองพาราณสี ครั้นพระราชารุ่งชมอุทยานก็ได้พบกับพระภิกษุจึงกล่าวต่อพระภิกษุว่า
พูดน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพระราชากล่าวว่า	“นมัสการพระคุณเจ้า ช่างเป็นบุญของฉันทเหลือเกินที่ท่านมาพำนักที่นี้ฉันทนิมนต์ (ขอเชิญ) ท่าน ไปฉันภัตตาหาร (รับประทานอาหาร) ในพระราชวังเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชารับสั่งเช่นนั้นพระภิกษุจึงได้ตามพระราชาราชวัง และเมื่อฉันภัตตาหาร (รับประทานอาหาร) เสร็จเรียบร้อยแล้วพระราชาราชจึงกล่าว
พูดน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพระราชากล่าวว่า	“ขอให้ท่านพำนักอยู่ในอุทยานต่อไปอีกสักพักเถิด”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สวมงคลชาตค คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระภิกษุเมื่อเห็นว่าเป็นความประสงค์ที่พระราชอาชญาให้พ่่านักต่อจึงพ่่านัก อยู่ที่อุทยานนั้นและพระราชาก็ได้ให้คนเฝ้าอุทยานชื่อนายสุมงคลปรนนิบัติ พระราชาก็กล่าวต่อนายสุมงคลว่า
พูดน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพระราช	“นี่ท่านสุมงคลจงดูแลพระภิกษุอย่าให้ขาดตกบกพร่องล่ะ”
พูดเสียงสูงห้าวเป็นเสียงพูดของนายสุ มงคล กล่าวตอบว่า	“ พระเจ้าข้าหม่อมฉันจะดูแลปรนนิบัติเป็นอย่างดีไม่ให้ขาดตกบกพร่อง พระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชอาชญาออกแล้วแก่นายสุมงคลแล้วจึงเดินกลับพระราชวัง ในวัน หนึ่งพระภิกษุมีธุระต้องเดินทางออกไปนอกเมืองจึงบอกให้นายสุมงคล กราบทูลพระราชทำให้ทรงทราบ
พูดเสียงต่ำ เป็นเสียงพูดของพระภิกษุ กล่าวว่า	“ท่านสุมงคลอาตมามีความจำเป็นต้องเข้าไปในเมืองเพื่อสวดทำพิธีมงคล ให้กับชาวบ้านเป็นเวลาสามวัน ท่านช่วยไปกราบทูลพระราชทำให้ด้วยนะ ท่าน”
พูดเสียงสูงห้าวเป็นเสียงพูดของนายสุ มงคล กล่าวตอบว่า	“ได้ขอครับ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายสุมงคลรับคำแล้วเดินเข้าพระราชวังไป และกราบทูลรายงานต่อ พระราชอาชญาตามที่พระภิกษุได้บอกนั้นและพร้อมกันนั้นนายสุมงคลก็ได้กราบ ทูลขออนุญาตพระราชว่า
พูดเสียงสูงห้าวเป็นเสียงพูดของ นายสุมงคล กล่าวว่า	“ขอเดชะพระเจ้าข้านอกเหนือจากการกราบทูลเรื่องพระภิกษุแล้วข้าพระเจ้า มีเรื่องขออนุญาตจากพระองค์ด้วยพระเจ้าข้า คือระหว่างนี้มีญาติมิตรต่าง แดนมาเยี่ยมข้าพระเจ้าทั้งนี้ข้าพระเจ้าจึงอยากต้อนรับญาติมิตรที่เดินทางมา จากแดนไกลด้วยอาหารชั้นดีเป็นเนื้อสัตว์จึงขอประทานอนุญาตจาก พระองค์ให้ล่าสัตว์ในอุทยานมาจัดทำอาหารบริการแก่ญาติมิตรของข้าพระเจ้า ขอพระองค์ทรงอนุญาตด้วยพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชอาชญาอนุญาตตามที่นายสุมงคลร้องขอ และเมื่อเวลาผ่านไปไม่ถึง สามวันพระภิกษุนั้นก็เสร็จจากภาระกิจนอกเมืองแล้วจึงได้กลับมาก่อน เวลาที่กำหนดไว้เมื่อเดินทางมาถึงอุทยานจึงนำบาตรไปเก็บแล้วเดินหาที่นั่ง บนแผ่นดินข้างพุ่มไม้ในการทำสมาธิ ขณะนั้นนายสุมงคลได้ไล่ล่าสัตว์ วางอยู่รอบ ๆ อุทยานเห็นสีเหลืองกลางๆคล้ายวางอยู่บริเวณพุ่มไม้จึง พึมพำว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อเรื่อง สวมงคลชาดก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงสูงห้าวเป็นเสียงพูดของนายสมงคล กล่าวว่	“โอ้! เจ้ากวางน้อยอยู่นั่นเอง”
พูดเสียงปกติฟังชัด ผู้เล่าเน้นเสียงคำ ว่า ยิง	นายสมงคลไม่รอช้ายกคันธนูชูเป้าลูกศรแล้ว ยิง..ออกไปสุดแรง ลูกศรพุ่งเข้าเสียบ ทรวงอกของพระภิกษุจนมีดอก
ผู้เล่าทำเสียงร้องโหย ดังๆ	“โหย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายสมงคลได้ยินเสียงร้องจากความเจ็บปวด จึงเดินเข้ามาดูใกล้ๆ สิ่งที่นายสมงคลเห็นไม่ใช่กวาง แต่เป็นพระภิกษุ เมื่อเห็นเช่นนั้นนายสมงคลรีบกราบลงและกล่าวว่า
พูดเสียงสูงห้าวและเสียงสั้นๆ เป็นเสียงพูดของนายสมงคลพูดว่า	“โอ้! แยมแล้ว! พระ พระ คุณเจ้า ละ ฉันขอโทษ ละ ฉันคิดว่าเป็นกวางที่ฉันตามหาอยู่ ได้โปรดยกโทษให้ฉันด้วยเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระภิกษุจึงกล่าวขึ้นว่า
พูดเสียงต่ำเป็นเสียงพูด พระภิกษุ	“เราเข้าใจท่านแล้ว เราไม่ถือโทษโกรธท่านหรอก โห้ย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อกล่าวแล้วพระภิกษุสั่นใจทันทีเพราะเจ็บปวดและทนพิษบาดแผลไม่ไหวก็หมดลมหายใจในทีนั้น ชาวบ้านผ่านมาเห็นเหตุการณ์เข้าพอดีจึงรีบไปกราบทูลพระราชา
พูดเสียงแหลมเป็นเสียงพูดของชาวบ้าน พูดว่า	“ขอเดชะคนดูแลสวนของพระองค์ได้พลาดพลั้งเห็นผิวดูคิดว่าพระภิกษุเป็นกวางจึงยิงธนูศรปักอกนอนแน่นิ่งอยู่ที่อุทยานพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายสมงคลคิดแล้วว่าชาวบ้านต้องนำเรื่องไปกล่าวต่อพระราชาเป็นแน่จึงกลัวความผิดเขาได้กลับบ้านพาลูกเมียหนีไปอาศัยอยู่เมืองอื่น แต่เมื่อพระราชาทราบที่นายสมงคลกลัวความผิดและหนีไปแล้ว พระราชาโกรธอย่างมากแต่ก็ไม่แสดงอาการ โกรธออกมาให้ใครเห็น และสั่งให้จัดงานปลงพระศพพระสงฆ์อย่างยิ่งใหญ่ให้สร้างพระเจดีย์บรรจุพระธาตุไว้ด้วย ส่วนนายสมงคลนั้นได้พาลูกเมียเร่ร่อนหาที่อยู่อาศัยตามป่าเขา ความเป็นอยู่ลำบากอยากแค้นอาหารการกินขาดแคลน เขารู้สึกสำนึกผิดและอยากจะทำกลับเข้าไปอาศัยยังในเมืองเช่นเดิมเขาจึงคอยตามข่าวว่าพระราชาหายโกรธเขาหรือยัง จนเวลาผ่านไปหนึ่งปี นายสมงคลจึงหาวิธีเข้าเมืองเยี่ยมเพื่อนทหารผู้อยู่ใกล้ชิดพระราชาและถามทหารว่า
พูดเสียงสูงห้าวเป็นเสียงพูดของนายสมงคล	“ท่านคิดว่าพระราชาลืมเรื่องที่เรายังลูกศรธนูถูกพระภิกษุหรือยัง”
มงคล	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สุมังคลชาตก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทหารตอบว่า
พูดเสียงทุ้มเป็นเสียงของทหารพูดว่า	“เราแก่พูดถึงชื่อเจ้าพระองค์ก็ทำเป็นไม่ได้ยิน ฉันว่ายังโกรธอยู่นะเพื่อน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อทราบเช่นนั้นนายสุมังคลจึงเดินทางกลับ เวลาผ่านไปเข้าปีที่สอง นายสุมังคลเข้าไปในพระราชวังหาเพื่อนทหารอีกและขอให้เอ่ยชื่อนายสุมังคลให้พระราชินีได้ยินอีกแต่พระราชินีเฉยไม่สนใจและไม่พูดสิ่งใด นายสุมังคลทราบแล้วก็เดินทางกลับ เข้าปีที่สามนายสุมังคลคิดว่าชีวิตตนเองไม่มีความสุขที่ทำความผิดและพาลูกเมียมาลำบากมากแล้วจึงคิดที่จะเข้าไปรับโทษจากพระราชินี ทหารได้กราบทูลพระราชินีทราบและได้เรียกนายสุมังคลเข้ามาถามเรื่องราวที่เกิดขึ้น เมื่อนายสุมังคลมาถึงก็รู้สึกกลัวจนตัวสั่นคิดว่าต้องถูกประหารชีวิตเป็นแน่ ๆ เวลาได้ผ่านไปครบสามปีแล้วพระราชินีได้คลายความโกรธ ไปบ้ำงพระราชินีถามนายสุมังคลว่า
พูดน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพระราชินี	“เอ๋ยรีบเล่ามาให้หมดสิ่งที่เจ้ากระทำแล้วหนีไป”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายสุมังคลจึงพูดขึ้นว่า
พูดเสียงสูงห้าวเป็นเสียงพูดของนายสุมังคล พูดว่า	“ความจริงแล้วข้าพเจ้าไม่ได้ตั้งใจแต่ด้วยความเข้าใจผิดมองไม่ชัดเจนคิดว่าเป็นกวางจึงยิงลูกศรออกไป และเพราะพระข้าเจ้ามีภรรยาและลูกยังไม่อยากตายด้วยการถูกประหารชีวิตจึงหนีไปพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชินีฟังเรื่องทั้งหมดแล้วจึงกล่าวว่า
พูดน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพระราชินี	“ถ้าเช่นนั้นแล้วเจ้ากลับมาเฝ้าอุทยานต่อไปเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชินีให้นายสุมังคลกลับมาเฝ้าอุทยานเหมือนเดิม นั้น ทหารเกิดความสงสัยจึงถามพระราชินีว่า
พูดเสียงทุ้มเป็นเสียงของทหารพูดว่า	“เหตุใดครั้งที่ หนึ่ง กับครั้งที่สองที่นายสุมังคลเข้าพระราชวังมาพระองค์ถึงทำเฉยต่อการมาของนายสุมังคลแต่พอครั้งที่สามพระองค์กลับให้เข้าเฝ้าได้พระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชินีจึงกล่าวแก่ทหารว่า
พูดน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวล กล่าวว่	“ครั้งนั้นฉันยังมีอารมณ์โกรธอยู่และอารมณ์โกรธของฉันอาจจะทำให้ฉันทำอะไร โดยไม่ยั้งคิดได้ฉันจึงนิ่งเสียและเมื่อฉันระงับความโกรธได้แล้วจึงเรียกเข้ามาพบได้นะสิ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทหารจึงเข้าใจแล้วและกราบทูลพระราชินีว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สวมงคลชาตค คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงทุ้มเป็นเสียงของทหารพูดว่า	“ข้าพเจ้านำไปเป็นตัวอย่างในการระงับความโกรธถ้าหากเกิดขึ้นกับตัวข้าพเจ้า”
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	เมื่อรู้ว่ามีความโกรธ/รู้สึกไม่พอใจ จงอย่าเพิ่งตัดสินใจหรือทำอะไรให้เกิดผลร้าย ให้รู้จักระงับอารมณ์และความโกรธของตนให้ได้ก่อนแล้วจึงตัดสินใจหรือทำอะไรสักอย่าง หนึ่ง ป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อตนเองภายหลังได้
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ	- การให้อภัยต่อผู้อื่นที่กระทำบางอย่างซึ่งอาจจะกระทบความรู้สึกเรา หรือทำให้เราเจ็บปวด - การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยโกรธและพูดต่อว่า ใช้คำพูดหรือทำพฤติกรรมรุนแรงไม่เหมาะสมกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย หรือบุคคลอื่น โดยยังไม่ทันรู้ถึงสาเหตุและยังไม่เข้าใจในเรื่องที่โกรธหรือไม่ และเมื่อรู้ความจริงว่าสิ่งที่ลูกโกรธไม่ได้เป็นอย่างที่ลูกเข้าใจ ลูกทำอะไร รู้สึกอย่างไร - ลูกเคยกล่าวคำขอโทษพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือบุคคลอื่นเมื่อรู้ตัวว่าตัวเองกระทำผิดหรือไม่ จำเรื่องนั้นได้หรือไม่ให้เล่ามา

เรื่องที่ 14 นิทานเรื่อง พ่อกับลูกชาย

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 41 ชื่อบทเรื่อง กัสสปมันคิยชาตค บิดาฆราทกับบุตรน้อย หน้า 85	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าเสียงว่า นาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองนิคมกาสี มีครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ด้วยกันมีพ่อแม่และลูกชาย 2 คน ผู้เป็นแม่ตอนนี้ป่วยหนักมาก อยู่มาอีกไม่นานผู้เป็นแม่ก็เสียชีวิต หลังจากที่ผู้เป็นแม่เสียชีวิตผู้เป็นพ่อรู้สึกเศร้ามากไม่กิน ไม่นอน ด้วยเหตุนี้ผู้เป็นพี่ชายเป็นห่วงว่าพ่อจะป่วยหนักอีกคนจึงคิดหาวิธีให้พ่อรู้สึกดีขึ้นด้วยการชวนพ่อและน้องชาย ออกบวชเป็นฤๅษีเข้าไปป่าเพื่อปฏิบัติอยู่ในป่าหิมพานต์ด้วยกัน
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพี่ชาย	“พ่อจะฉันคิดว่าเราทั้งสามคนออกบวชเข้าไปอยู่ในป่าแสวงบุญทำสมาธิอุทิศส่วนบุญกุศลให้แม่กันนะจ๊ะ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สวมงคลชาดก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพ่อเห็นด้วยส่วนผู้เป็นน้องก็ต้องตามผู้เป็นพ่อและพี่ชาย ทั้งสามคนจึงออกเดินทางเข้าป่าหิมพานปฏิบัติธรรมอุทิศบุญกุศลถึงแม่ผู้ล่วงลับไปแล้ว เมื่อถึงฤดูฝน ฝนได้ตกทุกวัน ไม่สะดวกในการหาผักผลไม้ พี่ชายจึงชวนพ่อและน้องชายเข้าไปอาศัยที่ท้ายหมู่บ้านชั่วคราวก่อน
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวล เป็นพี่ชาย	“พ่อจะเราเข้าไปในหมู่บ้านกันก่อนเดะนะฝนตกทุกวันอย่างนี้เราหาอาหารกันไม่ได้เลย หากฤดูฝนผ่านไปแล้วเราจะกลับมาใหม่จะพ่อ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพ่อเห็นด้วย
พูดเสียงสั้นๆของผู้สูงอายุ เป็นพ่อ	“เอ้อ ! ก็ดีเหมือนกันนะลูก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อฤดูฝนผ่านพ้นไปทั้งสามคนจึงเดินทางกลับไปยังป่าหิมพานอยู่อาศรมตามเดิม ผู้เป็นพี่ชายจึงรีบเร่งในการเดินเพื่อจะให้ถึงอาศรมและทำความสะอาดปิดกวาดเข็ชดูอาศรมก่อนตะวันจะตกคืนจึงบอกผู้เป็นพ่อและน้องชายว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพี่ชาย	“พ่อฉันต้องรีบเร่งไปก่อนเพื่อทำความสะอาดอาศรมก่อนตะวันจะตกคืนเดี๋ยวจะมีดคำเสียดก่อนยังงัยพอกับน้องค่อยตามฉันไปนะจ๊ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พี่ชายได้เดินล่วงหน้าไปก่อนและถึงอาศรมก็ได้จัดแจงปิดกวาดทำความสะอาดอาศรมไว้รอพอกับน้องชาย ในระหว่างทางที่ผู้เป็นพ่อและน้องชายเดินกลับอาศรมทั้งสองได้ทะเลาะกัน น้องชายพูดเสียงดังกับพ่อว่า
พูดเสียงแหลม เป็นน้องชาย พูดกระแทกเสียงไม่พอใจว่า	“เดินให้เร็วหน่อยซิพ่อ! มัวแต่เดินชักช้ามุ่งง่ามเงะเงะเมื่อไหร่จะถึงอาศรม! กันเล่า!”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพ่อได้ยินแล้วรู้สึกไม่พอใจที่ถูกต่อว่าจึงตะคอกกลับ ว่า
ทำเสียงพูดของพ่อแหบๆ พูดกระแทกเสียงไม่พอใจว่า	“จะรีบร้อนไปไหนล่ะ อยากเดินเร็วเจ้าก็ไปก่อนซิ เจ้ามั่นเอาแต่ใจตัวเองไม่รู้สักเห็นใจคนแก่บ้างเลย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ลูกชายพูดขึ้นอีก
ทำเสียงแหลมเป็นน้องชาย พูดกระแทกเสียงไม่พอใจ ว่า	“ก็มัวแต่เดินนิดพักบ่อยพักนานเดิน ๆ พักๆ อยู่นั่นแหละแล้วเมื่อไหร่จะถึงสักที่หากว่าพ่อเหนื่อยก็อดทนหน่อยซิ!”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพ่อแสดงอารมณ์ไม่พอใจจึงทำประชดและกล่าวประชดลูกชายว่า
ทำเสียงพูดของพ่อแหบๆ พูดกระแทกเสียงไม่พอใจว่า	“ใช่ซิ...พ่อกันหนุ่ม ! ถ้าเช่นนั้นฉันจะกลับไปเริ่มเดินที่เดิมใหม่”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สวมงคลชาดก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพ่อมีอารมณ์โกรธในสิ่งที่ลูกชายพูดจึงเดินจ้ำเท้ากลับไปใหม่ที่เดิมตั้งต้นใหม่ ลูกชายไม่รู้จะทำอย่างไรจึงเดินตามพ่อด้วยความเป็นห่วง จนกระทั่งมีค้ำแล้วก็ยังไม่ถึงอารมณ์สักที ฝ่ายพี่ชายได้ทำความสะอาดอารมณและบริเวณรอบ ๆ หาน้ำกินน้ำอาบเสร็จเรียบร้อยแล้ว มองไปที่ทางเดินก็ยังไม่เห็นพ่อกับน้องชายมาถึงสักที จึงจุดไฟเดินตามทางตามหาจนกระทั่ง ได้ยินเสียงทั้งสองคน โต้เถียงกันมา ผู้เป็นพี่ได้พบพ่อและน้องชายแล้วจึงตำหนิว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพี่ชาย	“มัวทำอะไรกันอยู่ ถึงได้ล่าช้ามาถึงจนปานนี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	น้องชายจึงบอกว่า
พูดเสียงแหลม เป็นน้องชาย	“ก็พ่อนะสิ โกรธฉันจึงเดินย้อนกลับไปใหม่ที่เดิมตั้งต้นเดินใหม่อีกทีขอหนึ่งนะสิ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ผู้เป็นพี่ชายฟังแล้วไม่พูดสิ่งใด เขาเดินนำทางพ่อและน้องชายกลับอารมณ สักพักก็ถึงที่พักอารมณพี่ชายจึงรีบตักน้ำล้างเท้าให้พ่อ ตักน้ำให้พ่ออาบ หาน้ำมันมาทานวดหลัง นวดขาให้พ่อนวดผ่อนคลายแล้วกล่าวกับพ่อว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพี่ชาย กล่าวว่	“เด็กหนุ่มนั้นก็เหมือนกับหม้อดินนั้นแหละ แดงง่าย แดกแล้วต่อติดก็ยาก ฉะนั้น ไม่ว่าจะเจอต่อว่าอย่างไร ผู้ใหญ่ควรจะอดทนให้หนัก อารมณเด็กบางที รุ่มร้อนพูดไม่ทันคิดไม่รู้ผิดรู้ถูก ผู้ใหญ่ก็ควรอดทนต่อความคิดที่เด็ก ๆ ก่อขึ้น อย่าถือสาให้มากนัก พุดจาให้หน้าฟัง ไม่ใช่ใช้อารมณในการขู่ข่มให้โมโหทั้งสองฝ่าย
พูดเสียงปกติฟังชัด	น้องชายเมื่อได้ยินพี่ชายพูดกับพ่อเช่นนั้นก็รู้สึกว่ตนเองนั้นเป็นต้นเหตุของการทะเลาะด้วย จึงเดินเข้าไปหาพ่อกราบที่ตักพ่อแล้วกล่าวว่
พูดเสียงแหลมเป็นน้องชาย กล่าวว่ น้ำเสียงสำนึกผิดว่	“พ่อดีจะฉันทขอโทษที่ฉันทพุดจาไม่ดีต่อพ่อเช่นนั้น ให้พ่อต้องโมโห ฉันทคิดเองจะพ่อดี”
พูดเสียงปกติฟังชัด และทำท่าประกอบมือลูบหัวลูกชาย	ผู้เป็นพ่อเมื่อฟังลูกกล่าวแล้วจึงยกมือขวาลูบหัวลูกชายด้วยความเอ็นดู ผู้เป็นพี่ชายเมื่อเห็นเช่นนั้นจึงกล่าวว่
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นพี่ชาย กล่าวว่	“คนดีทะเลาะกันหันกลับมาคืนดีกันได้ แต่คนชั่วทะเลาะกันแล้วก็เหมือนกับหม้อดินที่ต่อไม่ติดอีก คนที่รู้ตัวว่าทำผิดแล้วรู้จักขอโทษ และคนที่ยกโทษเป็นการให้อภัย คนทั้งสองย่อมสมัคสมานกันได้ ไม่ตรีสัมพันธจึงมีแต่จะมั่งคั่ง คนที่ยกโทษให้คนที่ล่วงเกินและสามารถเชื่อมไมตรีกับคนอื่นได้ คนนั้นแหละเป็นยอดคน”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 13 นิทานเรื่อง พระราชาผู้ระงับความโกรธ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สุมังคลชาดก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทั้งผู้เป็นน้องชายและผู้เป็นพ่อ ได้ฟังเช่นนั้นแล้วก็รู้สึกถึงความผิดของตนเองจึงเริ่มฝึกตนเองให้มีความอดทนอดกลั้นจนวางเฉยได้ในทุกสถานการณ์นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	จงใช้ความอดทนต่อความโกรธ โมโหที่มากกระทบกระทั่ง รู้ให้อภัยและทบทวนด้วยเหตุและผลของความเป็นจริงยอมรับด้วยความเข้าใจ
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง พ่อกับลูกชาย	การรู้จักที่จะขอโทษ การรู้จักให้อภัย การควบคุมอารมณ์แยกแยะความมีเหตุมีผลไม่ถือโทษนำไปสู่ความโกรธ
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- เคยมีใครทำให้ลูกโกรธบ้าง แล้วเขาขอโทษลูกหรือไม่ หากขอโทษแล้วลูกทำอย่างไร โกรธต่อหรือหายโกรธหรือรู้สึกอย่างไร - ลูกเคยทำให้ใครโกรธบ้างและเมื่อรู้ว่าเขาโกรธ ลูกทำอย่างไร ไปขอโทษหรือเปล่า แล้วเขาว่าอย่างไรบ้าง

เรื่องที่ 15 นิทานเรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 215 ชื่อบทเรื่อง คุณชาดก มิตรธรรม หน้า 444	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เจริงเขาแห่งหนึ่งมีสระน้ำล้อมรอบเป็นแอ่งหลายแอ่ง แอ่งน้ำบางที่แห้งขอดไม่มีน้ำ บางแอ่งนั้นมีตม โคลนที่ใกล้แห้งจึงมีหญ้าอ่อนเกิดขึ้น พวกกระต่ายและกวางได้เที่ยวแทะเล็มหญ้าอ่อนเหล่านั้นเป็นอาหารและในวันนี้ก็เช่นกัน กวางได้แทะเล็มหญ้าอ่อนอย่างเอร็ด อร่อย เหมือนเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา ขณะนั้นเองมีสิงโตตัวหนึ่งกำลังแอบซุ่มดูหมายจะจับกวางเป็นอาหารอันโอชะของมันอยู่ เมื่อได้จังหวะสิงโตจึงกระโดดจากยอดเขาวิ่งมาอย่างรวดเร็ว
ให้ผู้เล่าทำท่าประกอบการวิ่ง	(เสียงฝีเท้าขณะวิ่งดัง กีบกีบกีบกีบ) เจ้าสิงโตวิ่งอย่างรวดเร็ว หมายถึงจับกวางให้ได้ จังหวะนั้นเองกวางได้ยกหน้าขึ้นมาพอดี เห็นสิงโตวิ่งมาด้วยความเร็วใกล้เข้ามาประชิดตัว กวางตกใจส่งเสียงร้อง
ผู้เล่าแสดงน้ำเสียงและสีหน้าตกใจสุดขีดแล้วร้องเสียงดังว่า	“อย่า!” (ผู้เล่าทำท่าวิ่ง) กวางวิ่งหนีทันทีอย่างรวดเร็ว สิงโตไม่สามารถขยับความเร็วในการวิ่งได้ จึงโกลตกลงไปในตม
ผู้เล่าร้องส่งเสียงดังๆ ว่า	“อ้าก ! ทุ๊บ ! ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 15 นิทานเรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 215 ชื่อบทเรื่อง คุณชาตก มิตรธรรม หน้า 444	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ขาสิงโตจมอยู่กับโคลนเหนียวหนึบทำให้สิงโตไม่สามารถขยับขึ้นมาได้ ขึ้นปีกเท้าทั้งสี่เหมือนเสาอยู่อย่างนั้น ไม่ได้กินน้ำไม่ได้กินอาหารเป็นเวลาเจ็ดวัน และแล้วก็มึสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งกำลังหาอาหารผ่านมาพบกับสิงโต ครั้นเมื่อสุนัขจิ้งจอกเห็นสิงโตก็ตกใจ
ท่าทางทางตกใจเดินหมุนกลับหลัง แล้วพูดเป็นเสียงสุนัขจิ้งจอกว่า	“โอ้แม่แล้วสิงโตนี่หนึ่คิดกว่าเรา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	จังหวะที่สุนัขจิ้งจอกกำลังเดินก้าวขาหนีไปด้วยความกลัวอยู่นั้น สิงโตเห็นสุนัขจิ้งจอกทันทีและกำลังจะหนีตนไปจึงร้องเรียกว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต ตะโกนเสียงดัง ว่า)	“ท่านสุนัขจิ้งจอกอย่าเพิ่งไปได้โปรดท่านช่วยฉันด้วย หยุดช่วยฉันก่อน ฉันต้องการความช่วยเหลือ อย่าหนีฉันเลยขาฉันติดโคลนคุณนะท่าน ช่วยฉันด้วยเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อสุนัขจิ้งจอกได้ยินเช่นนั้นจึงวิ่งเข้าไปดูใกล้ๆ แล้วพูดว่า
พูดเสียงแหลมเป็นสุนัขจิ้งจอก	“ฉันจะช่วยยกท่านขึ้นมาเอง แต่เมื่อฉันยกท่านขึ้นมาแล้วฉันเกรงว่าท่านจะกินฉันนะซี”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิงโตพูดว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต กล่าวว่)	“อย่ากลัวฉันเลยฉันไม่กินท่านหรอก ฉันจักขอบคุณท่าน จงหาทางยกฉันขึ้นไปเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สุนัขจิ้งจอกจึงตะกุยเลนรอบเท้าทั้งสี่ ขุดเป็นลำรางสี่ตอนของเท้าทั้งสี่แล้วขุดเป็นร่องน้ำไปที่สระใหญ่ให้น้ำไหลเข้าไปทำให้ดินอ่อนเป็นเลน สุนัขจิ้งจอกจึงเข้าไปประหว่งท้องของสิงโต แล้วร้องบอกสิงโตว่า
พูดเสียงแหลมเป็นสุนัขจิ้งจอก	“ท่านพยายามออกแรงนะฉันจะยกขึ้น อีบ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	แล้วสุนัขจิ้งจอกก็ออกแรงด้วยการเอาหัวคุณท้องสิงโต สิงโตพยายามกระโดดสุดกำลังขึ้นจากหล่มโคลนวิ่งขึ้นไปอยู่บนบก สิงโตพักอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงเอาตัวลงน้ำชำระโคลนตม เมื่อหายเหนื่อยแล้วสิงโตจึงกล่าวกับสุนัขจิ้งจอกว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต กล่าวว่)	“ขอบคุณท่านมากนำถ้าไม่ได้ท่านช่วยเหลือฉันคงต้องตายเป็นแน่ ท่านรอเราอยู่ตรงนี้ก่อนนะประเดี๋ยวเราจะเอาเนื้อมาให้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิงโตกระโดดหายไปสักพักจึงกลับมาพร้อมกับเนื้อควายตัวหนึ่ง แล้วเอาเขี้ยวฉีกเนื้อวางไว้ข้างหน้าสุนัขจิ้งจอกพร้อมกับพูดว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 15 นิทานเรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 215 ชื่อบทเรื่อง คุณชาดก มิตรธรรม หน้า 444	
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต	“กินให้อิ่มเลยเพื่อน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อสุนัขจิ้งจอกกินอิ่มแล้วจึงกัดชิ้นเนื้อชิ้นหนึ่งคาบวางไว้ สิงโตจึงถามว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต ถามว่า	“ทำเพื่อประสงค์อะไร”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สุนัขจิ้งจอกตอบว่า
พูดเสียงแหลมเป็นสุนัขจิ้งจอก	“เมียของข้าพเจ้ารอที่จะกินอาหารจากข้าพเจ้าอยู่ ชื่นนี้ข้าพเจ้าขอเก็บเป็นส่วน ของนาง”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิงโตกล่าวว่า
พูดเสียงสูง เป็นเสียงสิงโต กล่าวว่า	“เอาไปเถิด ฉันก็จะเก็บเนื้อนี้ไปให้เมียฉันเหมือนกัน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อสุนัขจิ้งจอกกินอิ่มและเลือกส่วนเนื้อไว้ให้เมียแล้ว สิงโตจึงกินภายหลังและ ฉีกเนื้อส่วนหนึ่งกลับไปให้เมียของสิงโตด้วยแล้วกล่าวกับสุนัขจิ้งจอกว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต กล่าวว่า	“เวลานี้ท่านเป็นเพื่อนของเราแล้วไปอยู่บนยอดเขาด้วยกันกับเราเถิดที่นั่นมีถ้ำ ที่น่าอยู่และปลอดภัยสำหรับครอบครัวของเพื่อน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สุนัขจิ้งจอกรับคำเชิญของสิงโตจึงพาเมียตามไปยังที่อยู่ของสิงโต สิงโตได้ กล่าวกับครอบครัวสุนัขจิ้งจอกว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงสิงโต กล่าวว่า	“ตั้งแต่นี้ไปเราจะดูแลเพื่อนและเพื่อนจะอยู่ถนัดไปจากนี้ไม่ไกลจากเรานัก จงอยู่ให้สบายใจเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เวลาผ่านไปนางสิงโตและนางสุนัขจิ้งจอกได้คลอดลูกออกมาสองตัวเหมือนกัน ลูกๆของสิงโตและสุนัขจิ้งจอกอยู่ด้วยกันอย่างกลมเกลียวเล่นด้วยกันอย่าง สนุกสนาน พ่อสิงโตก็รักและเอ็นดูลูกๆของสุนัขจิ้งจอกและดูแลเรื่องอาหาร ให้กับลูกๆ เป็นอย่างดี จนทำให้นางสิงโตรู้สึกที่พ่อสิงโตรักนางสุนัขจิ้งจอก กับลูกๆ เสียเหลือเกิน นางสิงโตจึงคิดแผนที่จะขับไล่ให้นางสุนัขจิ้งจอกให้หนี ออกไปจากถ้ำ ครั้นเมื่อถึงเวลาออกหาอาหารสิงโตจึงชวนสุนัขจิ้งจอกออกไป หาอาหารดังเช่นทุกวันนางสิงโตจึงมีโอกาสดูให้ลูกๆของนางให้กลั่นแกล้ง ลูกๆของสุนัขจิ้งจอก
พูดน้ำเสียงทุ้มต่ำ เป็นแม่สิงโต	“ลูกๆจะช่วยกันแกล้งสุนัขจิ้งจอกให้ออกไปอยู่ที่อื่นซะแล้วเราก็จะมีอาหารกิน มากขึ้นไม่ต้องแบ่งใครนะลูก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	และนางสิงโตเองได้กล่าวกับนางสุนัขจิ้งจอกว่า
พูดน้ำเสียงทุ้มต่ำ เป็นแม่สิงโต	“เจ้าเป็นเพียงสุนัขชั้นต่ำไม่สมควรตีตัวเสมอสัตว์เจ้าป่าอย่างเรา ทำไมเจ้าจึงอยู่ ในที่นี้ไม่หนีไปซะ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 15 นิทานเรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 215 ชื่อบทเรื่อง คุณชาดก มิตรธรรม หน้า 444	
พูดเสียงปกติฟังชัด	สุนัขจิ้งจอกและลูกๆ ไม่ได้ตอบจากการถูกกลั่นแกล้งของแม่และลูกๆ สิงโตจนมาวันหนึ่งนางสุนัขจิ้งจอกอดทนไม่ไหวจึงบอกเรื่องการถูกกลั่นแกล้งจากแม่สิงโตให้พ่อสุนัขจิ้งจอกฟัง
พูดน้ำเสียงนุ่มนวลเป็นแม่สุนัขจิ้งจอก	“พี่เรากลับไปอยู่ที่เดิมของเราเถอะ น้องไม่ไหวแล้วที่ต้องทนนางสิงโตกับลูกๆ ของนางกลั่นแกล้งน้องกับลูกๆ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อสุนัขจิ้งจอกได้ฟังดังนั้นแล้วจึงเข้าไปหาพ่อสิงโตแล้วกล่าวว่า
พูดเสียงแหลมเป็นพ่อสุนัขจิ้งจอก	“เราอยู่ในสำนักของท่านมานานแล้วคงทำความลำบากใจให้แก่แม่สิงโตเป็นอย่างมากจึงทำให้แม่สิงโตไม่พอใจ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อสิงโตจึงถามว่า
พูดเสียงสูงเป็นพ่อสิงโต ถามว่า	“เกิดสิ่งใดขึ้นกับท่านอย่างนั้นหรือ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อสุนัขจิ้งจอกจึงเล่าเรื่องราวตามที่แม่สุนัขจิ้งจอกบอกว่า
พูดเสียงแหลม เป็นพ่อสุนัขจิ้งจอก กล่าวว่	“ในเวลาที่เรากลับไปหาอาหารกิน เมียของท่านเบียดเบียนข่มขู่เมียของเราว่าทำไมถึงอยู่ที่นี้ไม่หนีไปซะเป็นสัตว์ชั้นต่ำข่อมอยู่ร่วมกับสัตว์ชั้นสูงที่เป็นเจ้าป่าข่อมไม่ได้ แม่ลูกๆของท่านก็ถูกความลูกๆของเรา เราคงไม่รบกวนท่านแล้ว”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อสิงโตเมื่อฟังเช่นนั้นแล้วจึงกล่าวว่า
พูดเสียงสูงเป็นพ่อสิงโต กล่าวว่	“อย่างฟังใจร้อนเพื่อนเรายู่กันมานานแล้วความไวใจซึ่งกันและกันเราก็มามากท่านไม่ต้องไปไหนหรอก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อสิงโตจึงหันมาพูดกับนางสิงโตว่า
พูดเสียงสูงเป็นพ่อสิงโต กล่าวว่	“นี่แะน้อง เจ้ายังจำครั้งที่พี่หายไปเจ็ดวันได้หรือไม่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นางสิงโตตอบ
พูดน้ำเสียงทุ้มต่ำ เป็นแม่สิงโต	“จำได้จ๊ะพี่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อสิงโตเล่าเรื่องต่อว่า
พูดเสียงสูงเป็นพ่อสิงโต กล่าวว่	“ครั้งนั้นถ้าพี่ไม่เจอเพื่อนอย่างสุนัขจิ้งจอกช่วยให้ขึ้นมาจากคัมแห่งแล้วละก็พี่คงต้องตายเป็นแน่ เจ้าจงจำไว้ว่าถ้าผู้ใดเป็นมิตรแม้มีกำลังน้อยแต่ตั้งอยู่ในจิตใจที่ดีช่วยเหลือเราที่เป็นผู้ที่มีกำลังมากกว่า เข้ามาช่วยเหลือเราผู้นั้นชื่อว่า เป็นญาติ เป็นมิตรและเป็นเพื่อนของเรา นางสิงโตเจ้าอย่าได้ดูหมิ่นเพื่อนของเราอีกนะ เพราะว่าสุนัขจิ้งจอกตัวนี้ให้ชีวิตเรา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	แม่สิงโตฟังคำพูดของพ่อสิงโต เข้าใจและสำนึกผิดแล้วจึงกล่าวขอโทษครอบครัวสุนัขจิ้งจอก

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 15 นิทานเรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 215 ชื่อบทเรื่อง คุณชาดก มิตรธรรม หน้า 444	
พุดน้ำเสียงทุ้มต่ำ เป็นแม่สิงโต	“ฉันต้องขอโทษนะจ๊ะที่แสดงการกระทำทั้งคำพูดและทำกิริยาไม่ดีคิดทำร้ายครอบครัวท่าน”
พุดน้ำเสียงนุ่มนวลเป็นแม่สุนัขจิ้งจอก	“ซึ่งเถอะนะจ๊ะเรื่องก็ผ่านไปแล้วเราไม่ถือโทษโกรธท่านแล้ว”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ตั้งแต่บัดนั้นมาทั้งสองเผ่าพันธุ์ก็อยู่ด้วยกันอย่างกลมเกลียวแม่สิงโตก็สอนลูกๆ ให้รักลูกสุนัขจิ้งจอกมากกว่าเดิม
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	เมื่อพบว่ามีมิตรแท้แล้วจงรักษาทั้งวาจา กิริยา และน้ำใจของมิตรแท้ให้มั่นคง
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก	<ul style="list-style-type: none"> - การมีน้ำใจ ของสุนัขจิ้งจอกที่ช่วยเหลือสิงโตออกจากถ้ำแห่ง - การให้อภัยที่แม่สิงโตคิดร้ายต่อลูกและแม่สุนัขจิ้งจอก - การช่วยเหลือเกื้อกูลอาหารการกินและที่อยู่อาศัยซึ่งกันและกัน - การให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ดูถูกเหยียดหยามไม่แยกว่าสูงหรือต่ำ แต่มองค่าว่าเสมอกัน
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกมีเพื่อนที่มีน้ำใจชอบช่วยเหลือคนอื่นหรือไม่ และสิ่งที่ลูกเห็นเพื่อนแสดงน้ำใจต่อคุณครู ต่อเพื่อน หรือต่อบุคคลอื่นนั้น เขาทำอะไรบ้าง และลูกรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นเหตุการณ์ หรือรู้ว่าเพื่อนเป็นคนมีน้ำใจ - ลูกเคยเห็นหรือกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่เพื่อนกำลังโกรธกันหรือเปล่า และลูกทำอะไร ลูกเคยช่วยให้เพื่อนหายโกรธกันหรือไม่

เรื่องที่ 16 นิทานเรื่อง ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายเนื้อ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 2 ชื่อบทเรื่อง มังสชาดก วาตะธรรมของพรานป่า หน้า 26	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นานกาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว	
พุดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองพาราณสี มีนายพรานคนหนึ่งเข้าป่าล่าสัตว์ได้เนื้อมากมายก่ายกอง เขาจึงนำเนื้อทั้งหมดใส่รถม้านำไปขายที่ตลาดระหว่างที่ขับรถม้า มาถึงทางแยกนอกประตูเมืองที่นั่นมีศาลาริมทางหลังหนึ่งมีลูกชายของเศรษฐี นั่งคุยเรื่องสัตเพหระกันอยู่สี่คน ลูกชายเศรษฐีทั้งสี่คน เมื่อเห็นนายพรานบรรทุกเนื้อมาเต็มคันรถ ต่างก็คุยโอ้อวดแข่งกันว่าตนเองนั้นสามารถขอแบ่งเนื้อจากนายพรานคนนี้ได้โดยไม่เสียเงินเลยแม้แต่บาทเดียว ลูกเศรษฐีคนที่ 1 จึงขอพูดก่อน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 16 นิทานเรื่อง ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายเนื้อ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 2 ชื่อบทเรื่อง มังสชาดก วาทีธรรมของพรานป่า หน้า 26	
พูดเสียงสูง เป็นเสียงคนที่ 1	“นี่คอยดูฝีมือฉันก่อนก็แล้วกันฉันจะเอาเนื้อมาให้พวกนายเห็นเป็นขวัญตาว่าเนื้อที่นายพรานมีอยู่ต้องแบ่งให้ฉันแต่โดยดี”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ว่าแล้วลูกชายเศรษฐีคนที่หนึ่งก็ออกไปแสดงฝีมือด้วยการเข้าไปทักว่า
พูดเสียงสูง เป็นเสียงคนที่ 1	“เฮ้ย ! นายพราน ข้าเป็นลูกชายของเศรษฐีที่ยิ่งใหญ่อยู่ในเมืองพาราณสี เอ็งจงมอบชิ้นเนื้อให้ข้าสักชิ้นหนึ่งแล้วเอ็งก็จะได้ขายเนื้อในเมืองนี้ ได้อย่างสบายใจ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานฟังแล้วไม่สบายใจจึงหยุดแล้วได้ตอบว่า
พูดเสียงทุ้ม สูง เป็นเสียงนายพราน	“ธรรมดาการจะขออะไรจากผู้อื่น ผู้ขอต้องรู้จักใช้คำที่น่ารักน่าฟัง แต่คำพูดของท่านช่างหยาบคายเสียนี้กระไร แต่เมื่อกล่าวขอ ฉันก็จะให้ ฉันให้ฟังผิดแก่ท่านก็แล้วกัน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ว่าแล้วก็เอามีดเจียนพังผืดมอบให้ลูกชายเศรษฐีคนที่หนึ่งไป จากนั้นลูกชายเศรษฐีคนที่สองก็ได้ร้องขอบ้าง
พูดเสียงแหลม เป็นคนที่ 2	“พี่ชาย ฉันอยากได้ชิ้นเนื้อสักชิ้นหนึ่งที่ชายช่วยเจียนให้ฉันบ้างสิ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานฟังแล้วรู้สึกพอใจเขายิ้มพร้อมกับกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้ม สูง เป็นเสียงนายพราน	“คำว่าพี่ชายน้องชาย พี่สาวน้องสาว เป็นเหมือนอวัยวะแขนขาของเราฉะนั้นฉันจะให้ขาของสัตว์แก่ท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ว่าแล้วนายพรานก็หยิบขาสัตว์มอบให้ลูกชายเศรษฐีคนที่สองไป ลูกชายเศรษฐีคนที่สามเห็นแล้วจึงไม่รอช้าออกมาและกล่าวกับนายพรานว่า
พูดเสียงต่ำ พูดซ้ำ เป็นคนที่ 3	“พ่อจ๊ะ! พ่อแบ่งชิ้นเนื้อให้ฉันบ้างเถิดนะจ๊ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานฟังแล้วหัวเราะชอบใจ “ฮ่าฮ่าฮ่า” พร้อมกับกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้ม สูง เป็นเสียงนายพราน	“ คำพูดของท่านยกให้เราสำคัญตั้งหัวใจ ดังนั้นเราจะให้เนื้อหัวใจแก่ท่าน ท่านจงมารับเนื้อหัวใจไป”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ว่าแล้วก็เจียนเนื้อหัวใจมอบให้แก่ลูกชายเศรษฐีคนที่สามลูกชายเศรษฐีคนที่สี่เป็นคนสุดท้ายเดินตรงเข้าไปขอเนื้อแล้วกล่าวอย่างสนิทสนมกันว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล น่าฟัง เป็นคนที่ 4	“สหาย! ท่านได้เนื้อมามากมายเลยฉันขอแบ่งชิ้นเนื้อจากท่านสักชิ้นหนึ่ง ท่านแบ่งให้ฉันได้ไหม”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานฟังแล้วหัวเราะชอบใจยิ่งนัก (ผู้เล่าหัวเราะ) “ฮ่าฮ่าฮ่าฮ่า”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 16 นิทานเรื่อง ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายนื้อ

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 2 ชื่อบทเรื่อง มังสชาดก วาทีธรรมของพรานป่า หน้า 26	
พูดเสียงทุ้ม สูง เป็นเสียงนายพราน	“ฉันชอบใจในคำพูดของพ่อหนุ่มนัก บ้านที่ขาดมิตรสหาย ย่อมเจ็บเหงา เหมือนป่าไร้สัตว์ คำว่า สหาย เป็นเสมือนทรัพย์สินสมบัติที่พึ่งในบ้านเรือน ดังนั้น เนื้อทั้งหมดนี้เราจะมอบให้ท่านแต่เพียงผู้เดียว มาเถอะสหายเราจะไปส่งให้ท่านถึงบ้านสหายเลขที่เดียว”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นายพรานกอดคอลูกเศรษฐีคนที่สี่ขึ้นรถแล้วนำไปส่งถึงบ้าน เมื่อถึงที่บ้านแล้วก็ขนเนื้อลงจากรถมอบให้ลูกชายเศรษฐีคนที่สี่ทั้งหมด นับเวลาจากนั้นเป็นต้นมาทั้งนายพรานและครอบครัวของลูกเศรษฐีคนที่สี่ก็เป็นมิตรสหายที่ดีต่อกันและไปมาหากันเป็นเพื่อนที่ดีมีสิ่งดี ๆ ก็แบ่งปันและเกื้อกูลกันตลอดมา
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	คำพูดแสดงถึงความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และการใช้วาจาที่น่าฟังจะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายนื้อ	- ความมีน้ำใจ ของนายพรานที่ถึงแม้ว่าจะได้อินคำขอที่ไม่สุภาพไพเราะแต่ก็แบ่งปันน้ำใจให้กับผู้ที่ขอเนื้อ - การแสดงความเคารพ ด้วยการคิดใช้คำพูดที่น่าฟัง
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยขออะไรหรือขอยืมสิ่งใดจากเพื่อนแล้วเพื่อนไม่พอใจในคำพูดของลูกบ้างหรือไม่ - เวลาเพื่อนๆ ของลูกขออะไรหรือขอยืมสิ่งใดจากลูกด้วยการพูดไม่ไพเราะกับลูก ลูกทำอย่างไร และรู้สึกอย่างไรกับคำพูดของเพื่อน

เรื่องที่ 17 นิทานเรื่อง ความแค้นของลูกศิษย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 450 ชื่อบทเรื่อง ดิลมภูริชาดก ศิษย์พยาบาทอาจารย์ หน้า 881	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	ณ เมืองพาราณสี พระราชาปกครองบ้านเมืองอย่างสงบสุข พระราชามีพระโอรสอยู่หนึ่งพระองค์ เวลานี้พระราชาเห็นว่าพระโอรสเติบโตพอที่จะออกไปศึกษาเล่าเรียนแล้ว จึงส่งให้ไปศึกษาหาวิชาความรู้ ที่เมืองตักสิลานคร พระราชาจึงกล่าวกับพระโอรสว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 17 นิทานเรื่อง ความแค้นของลูกศิษย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 450 ชื่อบทเรื่อง ดิลมภูริชาตก ศิษย์พยาบาลอาจารย์ หน้าที 881	
พูดเสียงต่ำ เป็นเสียงของพ่อ พูดว่า	“พ่อจะส่งลูกไปศึกษาหาความรู้เพื่อความก้าวหน้าในวันข้างหน้าลูกจะต้องมีความรู้และความอดทน รู้จักจริตประเพณีของชาวโลกสามารถเป็นผู้นำได้ด้วยความสามารถของลูกปกครองบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองได้สืบต่อไป”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสรับปากว่าจะกลับมาพร้อมกับความเก่งกล้าสามารถของตนเอง จึงกล่าวว่า
พูดเสียงทุ้มสูง เป็นเสียงพระโอรส	“เสด็จพ่อไม่ต้องเป็นห่วงพระเจ้าข้าลูกจะตัดดวงความรู้มาอดเสด็จพ่อ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ก่อนจะออกเดินทางพระราชารทรงมอบทองคำ หนึ่งคู่ รมหนึ่งคัน และเงิน 1,000 เหรียญ เมื่อพระโอรสเดินทางมาถึงเมืองดักสิลาโก้ได้พบกับอาจารย์ผู้ที่จะสอนวิชาความรู้ให้จึงกล่าวกับอาจารย์ว่า
พูดเสียงทุ้มสูง เป็นเสียงพระโอรส กล่าว	“อาจารย์ฉันอยากจะมาเรียนศิลปะศาสตร์ที่สำนักอาจารย์ นี่จะเงิน 1,000 เหรียญ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่ออาจารย์ได้รับเงินที่พระโอรสมอบให้แล้วอาจารย์ก็ได้สั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้แก่พระโอรส พระโอรสศึกษาเล่าเรียนด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี และในทุก ๆ เช้าพระโอรสและอาจารย์จะเดินทางไปอาบน้ำที่ริมฝั่งแม่น้ำใกล้หมู่บ้าน ในขณะที่นั้นมีหญิงชราคนหนึ่งกำลังนั่งขัดสีเมล็ดงาล้างน้ำจนสะอาดแล้วนำขึ้นไปตากไว้ริมฝั่งแม่น้ำหญิงชราจึงนั่งเฝ้า พระโอรสเห็นงาที่ตากไว้จึงเดินเข้าไปหยิบหนึ่งกำมือแล้วใส่ปากกิน หญิงชราที่ไม่ได้ว่าจะไร่นี้กว่าเขาอยากกินจึงไม่ได้พูดอะไร พระโอรสหยิบงาขึ้นมากินอีกหลายครั้งจนหญิงชราทนไม่ไหวจึงต่อว่าพระโอรส
พูดเสียงเล็กแหบ กระแทกเสียงไม่พอใจ เป็นเสียงหญิงชรา กล่าว	“นี่เจ้าเด็กไม่มีมารยาทจะหยิบจับสิ่งใดใส่ปากนั้น เจ้าได้ เอ่ยปากขออนุญาตจากเจ้าของเขาหรือยัง! คำแรกคิดว่าหิวแต่เมื่อหยิบหลายคำอย่างนี้เขาเรียกขโมย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ขณะที่หญิงชรากำลังพูดว่ากล่าว พระโอรสอยู่นั้นอาจารย์ก็ได้เดินมาแล้วกล่าว
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นเสียงอาจารย์	“ต้องขอโทษแม่แต่ว่าจะฉันจะจ่ายเงินชดใช้ให้จ๊ะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	หญิงชรากล่าว

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 17 นิทานเรื่อง ความแค้นของลูกศิษย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 450 ชื่อบทเรื่อง ติลมภูริชาตค ศิษย์พยาบาทอาจารย์ หน้าที 881	
พูดเสียงเล็กแหบ เป็นเสียงหญิงชรา	“ฉันไม่อยากได้เงิน ท่านดูแลเด็กคนนี้ซะใหม่ถ้าเช่นนั้นท่านก็จงสั่งสอนเด็กคนนี้ให้รู้จักจำอย่าได้ทำแบบนี้อีกจะเป็นประโยชน์ต่อเขาไม่เป็นคนที่ลึกลับ โมขในภายภาคหน้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	อาจารย์ผู้ดูแลศิษย์คิดตรองก็จริงอย่างที่หญิงชราพูดเป็นอาจารย์อยากเห็นศิษย์เป็นคนดีรู้จักแยกดีชั่วก็ต้องกล่าวเตือนสั่งสอนผิดก็ว่าไปตามผิดด้วยการลงโทษอาจารย์จึงสั่งให้ศิษย์อีกสองคนมาจับแขน สองข้างของพระโอรสไว้แล้วเอาไม้ไผ่เข้มนที่หลังพระโอรสสามที พร้อมกับสอนว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงอาจารย์ กล่าวว่า	“เจ้าอย่าได้ทำเช่นนี้อีกการกระทำเช่นนี้เป็นการทำของคนหัวขโมยต่อไปเจ้าจงจำไว้เป็นบทเรียนเตือนตนเองไม่ให้ทำผิดอีก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสทั้งเจ็ดทั้งผู้สีก้อบอขายที่ถูกเข้มนดี ก็เกิดความเสียแค้นอาจารย์มาก จึงเก็บความรู้สึกไว้ลึกๆ และคิดว่าสักวันจะฆ่าอาจารย์ให้ได้ เวลาผ่านไปเมื่อพระโอรสสำเร็จการศึกษาวิชาที่ได้เล่าเรียนแล้วก็เข้าไปลาอาจารย์เตรียมเดินทางกลับเมืองพาราณสีจึงกล่าวกับอาจารย์ว่า
พูดเสียงทุ้มสูง กล่าวว่า	“เมื่อศิษย์ได้รับราชสมบัติขึ้นครองราชย์เป็นพระราชาแล้ว ขอให้อาจารย์ไปหาศิษย์นะขอครับ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	อาจารย์จึงอวยพรศิษย์ให้เดินทางด้วยความปลอดภัย
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล กล่าวว่า	“เดินทางกลับด้วยความปลอดภัยและหมั่นฝึกฝนวิชาที่ร่ำเรียนไว้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมืองนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระโอรสกลับมาถึงเมืองพาราณสีแล้วจึงเข้าวังกราบพระบิดาแล้วแสดงความสามรถที่ได้ร่ำเรียนมาให้บิดาได้เห็นบิดาชื่นชมในความเก่งของพระโอรสจึงแต่งตั้งให้พระโอรสเป็นพระราชาสืบต่อไป เมื่อพระโอรสได้ครองสมบัติและเป็นพระราชาแล้วก็ยังไม่ลืมที่จะฆ่าอาจารย์ผู้สั่งสอนให้พระโอรสให้เป็นคนเก่ง พระโอรสจึงสั่งให้ทหารคนสนิทไปเชิญอาจารย์มาเข้าเฝ้า เมื่ออาจารย์เดินทางมาถึงพระราชวังพระโอรสเห็นอาจารย์ก็โกรธจนในตาสองข้างแดงคั่งไฟลุกเป็นเพลิงและได้พูดเสียงแข็งก้ำกั้วว่า
พูดเสียงทุ้มสูง พูดกระแทกเสียง ว่า	“มาแล้วหรือ! ไอ้คนไม่รู้จักรักแล้วตาย!”
พูดเสียงปกติฟังชัด	อาจารย์ได้ยื่นศิษย์พูดเช่นนั้นก็ตกใจจึงถามว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 17 นิทานเรื่อง ความแค้นของลูกศิษย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 450 ชื่อบทเรื่อง ดิลมภูฏิสหาค ศิษย์พยาบาทอาจารย์ หน้าที 881	
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล กล่าวว่	“ทำไมท่านจึงต้องกล่าวเช่นนั้นอาจารย์ทำสิ่งใดให้ท่านต้องโกรธมากเช่นนี้ละท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระโอรสจึงพูดด้วยความคับแค้นใจที่มีมานานว่
พูดเสียงทุ้มสูง พูดกระแทกเสียงไม่พอใจ	“การที่ท่านจับฉันแล้วเมี่ยนตีฉันด้วยซีกไม้ไผ่ เพราะเหตุที่ฉันกินเมล็ดงาของหญิงชรา นั้น ยังฝังใจฉันอยู่จนทุกวันนี้ ผลที่เข้าให้ฉันจับแขนสองข้างของฉันแล้วเมี่ยนตีถึง สามทีนั้นจักสนองเจ้าในวันนี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	อาจารย์ได้ฟังเช่นนั้นก็กล่าวว่
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล กล่าวว่	“ที่อาจารย์ทำเช่นนั้นเป็นการสั่งสอนให้รู้จักคิดยับยั้งไม่ให้กระทำเช่นนั้นอีก ถ้าอาจารย์ไม่ทำอย่างนั้น ต่อไปภายหน้าพระองค์ก็จะเป็นคนจีล็กขโมยขนม น้ำตาลกรวด และผลไม้อ่าง ๆ ของผู้อื่นปลูกฝังเป็นนิสัยโจร หากถูกจับได้แล้วจะเป็นเช่นไรพระโอรสก็จักเป็นผู้นำที่ตีดูแลสั่งสอนผู้อื่นไม่ได้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อข้าราชการ เหล่าอำมาตย์ได้ฟังคำพูดของอาจารย์ก็เกิดความสงสัยว่ เกิดเหตุอะไรขึ้นก็อยากทราบความจริงจากพระโอรส พระโอรสจึงเล่าให้ฟัง เมื่อเหล่าอำมาตย์ฟังแล้วก็ชื่นชมอาจารย์ยิ่งนักที่อบรมสั่งสอนพระโอรส อำมาตย์จึงกล่าวกับพระโอรสว่
พูดเสียงสูงแหบๆ เหมือนเสียงของผู้สูงอายุ	“ความเป็นจริงอย่างที่เราเห็นพระโอรสเป็นคนที่มีความสามารถเป็นคนเก่งและเป็นคนดีได้เพราะได้พบกับอาจารย์ที่รักและเอาใจใส่ในการสอนทั้งวิชาความรู้และวิชาในการใช้ชีวิตที่ดีไม่เช่นนั้นแล้วพวกเราเหล่าราษฎรอาจจะต้องจับโจรกันในเมืองพาราณสีนี้ก็เป็นได้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระโอรสได้ฟังเหล่าอำมาตย์พูดก็ตรีศรองเรื่องทั้งหมดก็เป็นจริงอย่างที่ว่าอำมาตย์ได้พูดจึงสำนึกได้ว่าตนได้ทำสิ่งผิดพลาดจริง ๆ พระโอรสจึงขอโทษอาจารย์และยกสมบัติให้อาจารย์เป็นการไถ่โทษแต่อาจารย์ไม่รับแม้แต่นิดเดียวและได้กล่าวกับพระโอรสว่
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวล เป็นเสียงอาจารย์กล่าวว่	“จงเตือนตนให้พินิจ ตนเตือนจิตตนได้ใครจะเหมือน ตนเตือนตนไม่ได้ใครจะเตือน ตนแฉเถื่อนใครจะเตือนให้ป่วยการ หมั่นฝึกจิตใจตนเองให้รอบรู้ถึงสิ่งที่ผิด สิ่งที่ถูก และสิ่งที่ควรแล้วท่านก็จะเป็นพระราชามีแต่ประชาชนรัก”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 17 นิทานเรื่อง ความแค้นของลูกศิษย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 450 ชื่อบทเรื่อง ติลมภูริชาดก ศิษย์พยาบาลอาจารย์ หน้าที่ 881

พุดเสียงปกติฟังชัด	พระราชาก็ฟังแล้วเกิดน้ำตาคลอจึงอ่อนวอนให้อาจารย์อยู่กับพระราช และส่งข่าวให้บุตรภรรยาของอาจารย์มาอยู่ด้วยกันแต่งตั้งให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาแล้วตั้งไว้ในฐานะเป็นบิดาเชื่อในคำสั่งสอนของอาจารย์บำเพ็ญบุญทำทานสร้างกุศลเรื่อยมา
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	บางครั้งเราอาจจะไม่ชอบใจหรือ โกรธในสิ่งที่คนอื่นพร่ำสอนแต่ต่อไป ภายหน้าเราจะได้รับผลสะท้อนจากสิ่งที่ผู้อื่นพร่ำสอนถ้าหากเราเชื่อฟัง และปฏิบัติตามในสิ่งที่ดี ๆ จากการถูกพร่ำสอนนั้น
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติ วัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง ความแค้นของพระราช	การให้อภัยและการรู้จักขอโทษ การเคารพต่อผู้ที่ เป็นห่วงและเป็นผู้หวังดี
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยรู้สึก โกรธคนที่มาลงโทษลูกหรือเปล่า ครั้งที่ลูกโกรธเป็นการลงโทษเรื่องอะไร - ลูกเคยรำคาญคนที่พร่ำสอนลูกในเรื่องต่างๆ (รวมถึงพ่อ แม่ด้วย) สอน ให้ลูกทำตัวดีๆ ปฏิบัติดี อย่าเป็นคนนิสัยไม่ดีเดือนบ้อย ๆ พุดบ้อยๆ ทำนองบ่นด้วยว่ากล่าวตักเตือนด้วย ลูกรำคาญบ้างไหม โกรธไม่ชอบบ้างไหม

เรื่องที่ 18 นิทานเรื่อง น้ำใจของพระญาณกเขกเต้า

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 517 ชื่อบทเรื่อง สาลิกทวารชาดก น้ำใจของพระญาณกเขกเต้า หน้า 1038

ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าเสียง ว่านาน----	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พุดเสียงปกติฟังชัด	มีนกเขกเต้าฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ในป่าจิวใหญ่ใกล้กับหมู่บ้านสาลินทะ ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นพราหมณ์ทั้งหมด มีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อโกลิยะ ได้ปลุกข้าวสาลิไไว้ที่ไร่ เขาล้อมรั้วอย่างแข็งแรง และได้ว่าจ้างให้คนเฝ้าไร่ดูแล วันหนึ่งพระญาณกเขกเต้าได้บินผ่านมาเห็นทุ่งข้าวสาลิของพราหมณ์โกลิยะ ข้าวสาลิออกผลผลิตมากมาย พระญาณกเขกเต้าจึงรีบบินกลับไปป่าจิวใหญ่บอกกล่าวแก่บรรดานกทุกตัวและนำฝูงนกเขกเต้ามาจิกกิน
พุดเสียงเล็กแหลมเป็นเสียงนกเขกเต้า พุดว่า	“นี่พวกเราฉันทันบิน ไปที่ท้ายหมู่บ้านสาลินทะเห็นทุ่งข้าวสาลิผลผลิตเต็มทุ่งเลย ฉันทจะพาพวกเราไปกินที่นั่นพรงนี้เช้า เตรียมความพร้อมด้วยนะพวกเรา”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 18 นิทานเรื่อง น้ำใจของพระญาณกเขกเต้า

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 517 ซืบทเรื่อง สาลิเกทราชคค น้ำใจของพระญาณกเขกเต้า หน้า 1038	
พุดเสียงปกติฟังชัด	วันรุ่งขึ้นพระญาณกเขกเต้าได้พาฝูงไปที่ไร่ข้าวสาลี ขณะนั้นคนเฝ้าไร่เห็นนกทั้งหลายพากันจิกกินข้าวสาลีจึงวิ่งจับไล่จนเหล่านั้น
พุดเสียงเข้มทุ่มของคนเฝ้าไร่แสดง น้ำเสียงโมโห พุดตะคอกเสียงดัง	“ไปชีวิต ไปนะ เจ้านกเขกเต้าพวกนี้บินมาจากที่ไหนกัน ไปชีวิต”
พุดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าไร่วิ่งไล่จนเขกเต้าจนเหนื่อยหอบ จึงนั่งพักและเฝ้ามองนกทั้งหลายจิกกินข้าวสาลี เมื่อจิกกินจนอิ่มแล้วต่างก็บินกลับ ขณะนั้นเองเขาก็เหลือบไปเห็นพระญาณกเขกเต้าบินขึ้นพร้อมกับคาบข้าวสาลีไปด้วยคนเฝ้าไร่จึงตะโกนว่า
พุดเสียงเข้มทุ่มของคนเฝ้าไร่แสดง น้ำเสียงโมโห พุดตะคอกเสียงดัง	“ฮันแน่ ! เจ้านกโลกมากินอิ่มแล้วยังไม่พอใจยังคาบนำกลับไปอีกนะ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าไร่ทำอะไรไม่ได้จึงได้แต่แสดง อาการหงุดหงิดเจ็บใจ
(ผู้เล่าทำท่าทางประกอบอาการ หงุดหงิดทำกำปั้นทุบฝ่ามือของตนเอง อีกข้างหนึ่ง พุดเสียงทุ่มว่า	“เจ็บใจนักเจ้าพวกนี้”
พุดเสียงปกติฟังชัด	ฝูงนกเขกเต้าบินมาจิกกินข้าวสาลีทุกวัน และพระญาณกเขกเต้าเมื่อกินอิ่มแล้วก็ยังคงคาบข้าวสาลีกลับไปยังป่าจิวเหมือนเช่นทุกวัน คนเฝ้าไร่มองเหล่านั้นทั้งหลายแล้วพุดว่า
ทำท่าทางประกอบอาการหงุดหงิดทำกำปั้นทุบฝ่ามือของตนเอง พุดเสียงเข้มทุ่มของคนเฝ้าไร่แสดง น้ำเสียงโมโห พุดว่า	“ถ้าปล่อยให้พวกนกเขกเต้ามากินข้าวสาลีในไร่อย่างนี้ทุกวันข้าวเหลือน้อยตัวเราเองอาจต้องชดใช้ให้เจ้าของไร่เป็นแน่”
พุดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าไร่คิดเช่นนั้นแล้วจึงออกเดินทางไปบ้านของพราหมณ์โกสิยะเจ้าของไร่ทันที เมื่อถึงบ้านพราหมณ์โกสิยะแล้ว พราหมณ์โกสิยะจึงถามไถ่ว่า
พุดเสียงทุ่มนุ่มนวลเป็นพราหมณ์ โกสิยะ กล่าวอย่างช้า ๆ ว่า	“เป็นอย่างไรบ้างละท่านไร่ข้าวสาลีของฉันทสมบุรณ์ดีอยู่หรือ”
พุดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าไร่ตอบว่า
พุดน้ำเสียงเข้มทุ่มของคนเฝ้าไร่กล่าวเสียงดัง ว่า)	“ท่านโกสิยะครับ! ข้าวสาลีสมบุรณ์ดี แต่ฝูงนกเขกเต้าพากันบินมาจิกกินเสียหายมาก ฉันทขอคืนไร่ให้แก่ท่านเพราะฉันทไม่สามารถไล่จนเขกเต้าออกไปได้”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 18 นิทานเรื่อง น้ำใจของพระญาณกษัตริย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 517 ชื่อบทเรื่อง สาลิเกทราชคค น้ำใจของพระญาณกษัตริย์ หน้า 1038	
พูดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าไร่ยังเล่าให้พราหมณ์โกสิยะฟังอีกว่า
พูดน้ำเสียงเข้มทู่ของคนเฝ้าไร่กล่าวเสียงดัง ว่า	“มีนกแขกเต้าตัวหนึ่งดูแล้วคงมากกว่านกแขกเต้าตัวอื่น ๆ มันกินอ้อมแล้วยังคาบ ไปอีกด้วยครับท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์โกสิยะฟังแล้วเกิดความสนใจในตัวนกแขกเต้าตัวนั้น จึงกล่าวว่า
พูดเสียงทู่มนุ่มนวลเป็นพราหมณ์โกสิยะกล่าวอย่างช้า ๆ ว่า	“จริงหรือท่าน! นำแปลกนะเอาอย่างนี้ฉันจะให้ท่านเฝ้าและดูแลไร่ของฉันต่อไป และขอให้ท่านช่วยทำบ่วงดักจับนกแขกเต้าตัวนั้นมาให้ฉันด้วย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	วันรุ่งขึ้นคนเฝ้าไร่จึงทำบ่วงดักจับพระญาณกษัตริย์ เมื่อพระญาณกษัตริย์บินร่อนลงมา พอเท้าถึงพื้นก็เหยียบกับดักของคนเฝ้าไร่เข้าแล้ว พระญาณกษัตริย์รู้ว่าตนเองถูกกับดัก จึงไม่ส่งเสียงร้องแต่อย่างไรขอให้ทุกตัวกินอ้อมก่อนเมื่อทุกตัวกินอ้อมแล้วจึงส่งเสียงร้องให้นกตัวอื่นรู้ว่าตนติดบ่วงกับดัก
ผู้เล่าทำหน้าที่ประกอบความเจ็บปวดและพูดเสียงเล็กแหลมเป็นเสียงนกแขกเต้า พูดเสียงสั้นว่า	“โอย! โอย! พี่น้องทั้งหลายฉันเหยียบกับดักของคนเฝ้าไร่ พวกเจ้ารีบบินหนีไปเร็วเข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นกแขกเต้าทุกตัวต่างตกใจร้องเสียงระงม
พูดเสียงเล็กแหลมของเหล่านก ว่า	“ทำยังไงดี พวกเราทำยังไงดี หนี หนี เร็วเข้า เร็ว ๆ หนี”
พูดเสียงปกติฟังชัด	คนเฝ้าไร่ได้ยินเสียงอะอะของฝูงนกแขกเต้าจึงออกมาดู และแน่ใจว่าจับนกที่ต้องการแล้วจากนั้นคนเฝ้าไร่ได้ออกเดินทางไปหาพราหมณ์โกสิยะเจ้าของไร่และมอบพระญาณกษัตริย์ให้พราหมณ์โกสิยะ พราหมณ์มองดูลักษณะของนกแขกเต้าอย่างพิจารณาแล้วพูดขึ้นว่า
พูดเสียงทู่มนุ่มนวลเป็นพราหมณ์โกสิยะกล่าวอย่างช้า ๆ ว่า	“เจ้านกแขกเต้าตัวงามท้องของเจ้าคงใหญ่กว่าท้องของนกตัวอื่น ๆ สិនะ เจ้ากินอ้อมแล้วยังต้องคาบกลับไปกินต่อที่รังของเจ้าอีก”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระญาณกษัตริย์ได้ฟังแล้วจึงพูดขึ้นว่า
พูดเสียงเล็กแหลมเป็นเสียงนกแขกเต้า แสดงน้ำเสียงกล้าหาญพูดว่า	“ข้าพเจ้านำข้าวสาลีไปกินเพื่อเปลี่ยนหนี้เก่าบ้าง ให้ผู้กู้หนี้ใหม่บ้าง และฝังไว้บ้างไว้ที่ป่าจิวบ้าง”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์โกสิยะฟังแล้วไม่เข้าใจในสิ่งที่นกแขกเต้าพูดจึงถามต่อว่า
พูดเสียงทู่มนุ่มนวลเป็นพราหมณ์โกสิยะกล่าวอย่างช้า ๆ ว่า	“การนำข้าวสาลีไปเปลี่ยนหนี้เก่าบ้าง ให้ผู้กู้หนี้ใหม่บ้าง และฝังไว้บ้างหมายความว่าอย่างไรหรือ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระญาณกษัตริย์จึงอธิบายว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 18 นิทานเรื่อง น้ำใจของพระญาณกษัตริย์

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 517 ชื่อบทเรื่อง สาลิเกทราชคค น้ำใจของพระญาณกษัตริย์ หน้า 1038	
พูดเสียงเล็กแหลมเป็นเสียงนกแซกเต่า แสดงน้ำเสียงกล้าหาญพูดว่า	“มารดาและบิดาของข้าพเจ้านั้นแก่เฒ่าแล้วข้าพเจ้าจึงนำข้าวสาลีไปให้ท่าน ได้กินชื่อว่าเปลื้องหนี้ที่ทำไว้ก่อน และลูกน้อยของข้าพเจ้าก็ยังคงเล็กอยู่จนของปีก็ยังไม่ว่างขึ้นบินหากินเองยังไม่ได้ข้าพเจ้าเลี้ยงเขาแล้วเขาจักเลี้ยงข้าพเจ้าเมื่อถึงเวลาแก่เฒ่าบ้าง เพราะเหตุนี้จึงชื่อว่าให้บุตรเหล่านี้กู้หนี้และในปางนี้ที่ข้าพเจ้าอยู่ยังมีนกที่ปีกหัก ขาหัก ตาบอด หากินเองไม่ไหวข้าพเจ้าต้องการบุญ จึงนำข้าวสาลีไปให้แก่นกเหล่านั้น จึงเรียกการกระทำเช่นนี้ว่าการฝังบุญทรัพย์ของท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พราหมณ์โกสิยะได้ฟังเช่นนั้นแล้วรู้สึกชื่นชมความมีน้ำใจของพระญาณกษัตริย์
พูดเสียงทุ้มนุ่มนวลเป็นพราหมณ์ โกสิยะกล่าวอย่างช้า ๆ ว่า	“น้ำใจของเจ้างดงามจริง ๆ เจ้ารักษาความดีงามนี้ตลอดชีวิตเจ้าเถิดนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพราหมณ์พูดจบจึงปล่อยพระญาณกษัตริย์กลับไปยังปางวัฏสงสาร
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	ความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่ทุกคนควรมีต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์เพราะความมีน้ำใจสามารถทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขอาศัยอยู่ที่ใดใคร ๆ ก็ชื่นชม
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง น้ำใจของพระญาณกษัตริย์	ความมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่น คิดถึงคุณค่าของผู้อื่นและมีความยินดีต่อคุณค่านั้น
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกเคยแบ่งปันอะไรให้ใครบ้าง และคนที่รับการแบ่งปันจากลูกเขาทำอย่างไรหรือไม่ พูด หรือแสดงอาการอะไรหรือไม่ - ลูกเคยลำบากใจ (ตัดสินใจลำบาก) ในการแบ่งปันให้คนอื่นหรือเปล่า เพราะอะไร - เมื่อลูกเห็นผู้ที่ด้อยกว่าเรา ทั้งทางด้าน โอกาส ด้านร่างกาย ลูกรู้สึกเช่นใด และมีความคิดหรือวิธีช่วยเหลือเขาหรือไม่ ด้วยวิธีใด

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 19 นิทานเรื่อง พระฤๅษีผู้ปราศอน

หนังสือพระเจ้า 500ชาติ เรื่องที่ 4 ช้อบทเรื่อง นันธราชคค พระคันธาระฤๅษี หน้า. 30	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่านาน..	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีเมืองอยู่สองเมืองซึ่งทั้งสองเมืองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเรื่อยมาตั้งแต่รุ่นของบิดา เมืองหนึ่งคือเมืองคันธารรัฐ มีพระราชชื่อ คันธาระ อีกเมืองหนึ่งชื่อเมืองวิเทหรัฐ มีพระราชชื่อพระราชวิเทหะ พระราชาทั้งสองเมืองมีความสนิทสนมกันมากมักจะติดต่อกันทางพระราชสาส์น (จดหมาย) คอยบอกข่าวถามไถ่ความทุกข์ความสุขกันอยู่เสมอแต่พระราชทั้งสองนั้นไม่เคยพบปะหรือเห็นหน้ากันเลย ในวันหนึ่งพระราชคันธาระทรงปฏิบัติศีลสมาธิในห้องทองพระโรงโดยมีอำมาตย์ ข้าราชการ ได้นั่งปฏิบัติศีลสมาธิด้วยในขณะนั้นพระองค์ได้มองไปทางทิศตะวันออกผ่านช่องหน้าต่างแล้วเห็นพระราหูบดบังดวงจันทร์ไว้ทั้งดวงจนไม่อาจเห็นแสงจันทร์เลยแม้แต่น้อยเหล่าข้าราชการอำมาตย์ก็มองเห็นปรากฏการณ์เช่นนั้นเหมือนกันจึงกล่าวต่อพระราชคันธาระให้ทราบว่
พูดเสียงต่ำ เป็นเสียงของอำมาตย์	“ขอเดชะนี่คือความวิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เฝ้าอันจทั้งหลายอาจจะมีการแก่งแย่งราชสมบัติมีการต่อสู้นองเลือดชีวิตดับมิดเหมือนดังเช่นพระจันทร์ที่ถูกราหูบดบังไว้เป็นแน่พระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชคันธาระเมื่อ ได้ฟังแล้วก็รู้สึกเศร้าสลดจึงกล่าวขึ้นว่า
พูดเสียงนุ่มนวล เป็นเสียง พระราชา	“การที่เราจะหมดสิ้นรัศมีดวงจันทร์หมดสิ้นแสงนั้นช่างเป็นเรื่องที่ไม่เข้าท่าเอาเสียเลย เราควรจะแสวงหาสิ่งที่ดีกว่านี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เหล่าอำมาตย์ได้ฟังแล้วจึงกล่าวถามว่า
พูดเสียงต่ำ เป็นเสียงอำมาตย์	“แล้วพระองค์จะทำเช่นใดพระเจ้าข้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระราชจึงตอบว่า
พูดเสียงนุ่มนวล เป็นพระราชา	“เราจะสละราชสมบัติออกบวชปฏิบัติศีลธรรมเป็นรัศมีเจดจ้าให้เกิดกับตัวเรา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อพระราชคันธาระตัดสินใจสละราชสมบัติแล้วจึงได้มอบให้เหล่าอำมาตย์ แต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมเป็นพระราชาแทน แล้วออกเดินป่าบวชเป็นฤๅษี ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการทานผลไม้ รากไม้ หัวเผือกหัวมันที่อยู่ป่า มุงหน้าบ่าเพ็ญฉานถือศีลจนสำเร็จ ฝ่ายพระสหายชื่อพระเจ้าวิเทหะแห่งเมืองวิเทหรัฐ เมื่อ ได้ทราบข่าวว่าพระเจ้าคันธาระเพื่อนรักออกบวชเป็นฤๅษี ก็ทรงสละราชสมบัติออกบวชเช่นกัน แล้วทั้งสองได้ออกเดินทางบำเพ็ญตบะไปตามที่ต่างๆ แต่ก็ไม่เคยพบปะกันเลยทั้งสองพระฤๅษีประพฤติดูอยู่ในศีลธรรมมีจรรยา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 19 นิทานเรื่อง พระฤๅษีผู้ปราศถา

หนังสือพระเจ้า 500ชาติ เรื่องที่ 4 ชั๊อบทเรื่อง นันธราชคค พระคันธาระฤๅษี หน้า. 30	
	มารยาทเรียบร้อยน่าเลื่อมใส ในวันหนึ่งขณะที่ทั้งสองพระฤๅษีเดินป่าแล้วมีเหตุบังเอิญให้พบกันจึงรู้สึกเลื่อมใสศรัทธาในกันและกัน โดยยังไม่รู้ว่าแต่ละคนเป็นใครและมาจากไหน แต่ทั้งสองพระองค์ก็สมัครใจปฏิบัติธรรมด้วยกัน โดยพระฤๅษีวิเทหะยกย่องให้พระฤๅษีคันธาระผู้บวชก่อนเป็นพระอาจารย์ในคืนพระจันทร์เต็มดวงคืนหนึ่ง ขณะที่พระฤๅษีวิเทหะผู้เป็นศิษย์ได้เฝ้าน้ำขึ้นมองท้องฟ้าเห็นราหูอมจันทร์จึงถามว่า
พูดเสียงแหลม เป็นฤๅษีวิเทหะ	“ท่านอาจารย์! มีอะไรมาบดบังแสงจันทร์จนมืดมิดอย่างนี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระคันธาระฤๅษีตอบว่า
พูดเสียงนุ่มนวล เป็นพระราชกัณธราชระ	“สิ่งที่บดบังดวงจันทร์ไว้ก็คือพระราหู พระราหูเป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่งที่ทำให้เราหมองมาบดบังแสงจากดวงจันทร์ เราเองเห็นดวงจันทร์ถูกราหูอมมาแล้วจึงเกิดความคิดว่าทำไมดวงจันทร์ต้องมาบดบังแสงเพียงเพราะสิ่งเศร้าหมองที่โจรมา คงเป็นดังราชสมบัตินั้นก็เป็เครื่องหมายของความเศร้าหมองสำหรับกษัตริย์ให้คนคิดอยากจะทำครอบครองจนอาจคิดไม่ได้ต่อเราคับชีวิตให้จบสิ้นได้ เพราะเหตุนี้เราจึงสละราชสมบัติออกมาถือศีลอยู่ในป่าอย่างนี้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระฤๅษีวิเทหะได้ฟังเช่นนั้นก็รู้ทันทีว่า นี่คงเป็นพระราชกัณธราชระเป็นแน่จึงถามว่า
พูดเสียงแหลมฤๅษีวิเทหะ ถามว่า	“ท่านคือเจ้าพี่คันธาระใช่หรือไม่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระฤๅษีคันธาระตอบว่า
เสียงนุ่มนวลเป็นพระราชกัณธราชระ	“ใช่แล้วท่าน ว่าแต่ท่านรู้ได้อย่างไร”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พระฤๅษีวิเทหะจึงแสดงพระองค์ว่าเป็นเพื่อนที่ติดต่อกันทางจดหมายเรื่อยมา และได้ตัดสินใจออกบวชเช่นกัน จากนั้นทั้งสองต่างก็ชื่นชมซึ่งกันและกันและสนิทสนมกลมเกลียวกันมากยิ่งขึ้น อยู่มาวันหนึ่ง ทั้งสองเดินเลาะตามแนวชายแดนพบปะชาวบ้านในถิ่นนั้นต่างก็เลื่อมใสศรัทธาช่วยกันสร้างอาศรมให้อุ่อาศัยและนำอาหารมาถวายอยู่เนือง ๆ ครั้งหนึ่งมีชาวบ้านนำเกลือมาถวายพระฤๅษีทั้งสอง พระฤๅษีวิเทหะผู้เป็นศิษย์รับเอามาณันแต่พอดี ส่วนที่เหลือก็ได้นำไปเก็บไว้ที่ต้นหญ้าแห้ง ต่อมาภายหลังชาวบ้านได้นำอาหารมาถวายแต่มีรสชาติจืดไปหน่อย พระฤๅษีวิเทหะจึงนำเกลือที่เก็บไว้ส่งให้ฤๅษีคันธาระ
พูดเสียงแหลม เป็นฤๅษีวิเทหะ	“ท่านใส่เกลือสักนิดคงได้รสที่ดีพอเหมาะนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีคันธาระจึงถามหาที่มาของเกลือ
เสียงนุ่มนวล เป็นพระราชกัณธราชระ	“แล้วท่านนำเกลือนี้มาจากไหนกัน”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 19 นิทานเรื่อง พระฤๅษีผู้ปราศอน

หนังสือพระเจ้า 500ชาติ เรื่องที่ 4 ช้อบทเรื่อง นันธราชคค พระคันธาระฤๅษี หน้า. 30	
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีวิเทหะตอบว่า
พูดเสียงแหลม เป็นฤๅษีวิเทหะ	“เมื่อวันก่อนเกลือเหลือฉันจึงนำไปเก็บไว้ใต้ต้นหญ้า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	เมื่อฤๅษีคันธาระทราบแล้วจึงดำหนิว่า
เสียงนุ่มนวล เป็นพระราชคันธาระ	“ท่านอุตสาห์สละราชสมบัติที่ยิ่งใหญ่มาแล้วยังจะมาสะสมเกลือไว้อีกมันจะกล่าวว้า
พูดเสียงปกติฟังชัด	เหมาะกับความป็นนักบวชหรือ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีวิเทหะถูกดำหนิเช่นนั้นก็ไม่พอใจ จึงได้เถียงว่า
พูดเสียงแหลม เป็นฤๅษีวิเทหะ	“ท่านเองก็คิดแต่ดำหนิเรา ไม่ดูตัวเองเสียบ้าง ท่านไม่ยกปากครองใคร สละการปกครองแคว้นแล้วจะมากอยเตื่อนและปกครองเราอีก มันใช้ได้
พูดเสียงปกติฟังชัด	ที่ไหน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีคันธาระฟังดังนี้แล้วก็ไม่ได้แสดงอาการ โกรธแต่อย่างใด แต่ได้กล่าวขึ้นอย่างใจเย็นว่า
เสียงนุ่มนวล เป็นพระราชคันธาระ	“เรากล่าวแต่คำที่เป็นธรรม ไม่ได้กล่าวคำที่ไม่เป็นธรรม เมื่อเรากล่าวธรรมอยู่บาปจะไม่เป็นเรา ผู้ที่คอยตักเตื่อนชี โทษให้ได้รู้ เหมือนเป็นผู้ซึ่งขุมทรัพย์ให้กับเรา เราควรคบคนเช่นนั้น เพราะเมื่อเราคบแต่คนเช่นนั้นแล้วจะมีแต่ความคิดอย่างเดียว ไม่มีความชั่วเลย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีวิเทหะได้ตอบว่า
พูดเสียงแหลม เป็นฤๅษีวิเทหะกล่าว	“แต่ท่านก็พูดกระทบกระเทียบคนอื่นให้เขาไม่พอใจ เหมือนโกนผมด้วยมีด
ด้วยน้ำเสียงไม่พอใจว่า	โกนที่ออๆ คำพูดบางอย่างแม้จะมีประโยชน์มาก บางทีก็ไม่ควรพูด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีคันธาระจึงตอบว่า
เสียงนุ่มนวล เป็นพระราชคันธาระ	“บุคคลที่คอยตักเตื่อน ปราศอน ห้ามปรามผู้อื่นให้พ้นจากความเห็นผิด บุคคลนั้นจะเป็นที่รักของคนที่ดีเห็นงามเห็นว่าถูกต้องตามความจริงแต่จะไม่เป็นที่รักของคนที่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามความเป็นจริงที่จะทำให้ตนเองดีขึ้น”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีวิเทหะทำท่าทางไม่พอใจแต่ฤๅษีคันธาระก็ได้กล่าวต่อไปอีกว่า
เสียงนุ่มนวล เป็นพระราชคันธาระ	“ผู้ไม่รู้จักจริงในการปฏิบัติคนให้ดีเปรียบเหมือนวัว ควายที่ตามอดเดินวนไปวนมาในป่า แต่ผู้ที่ได้รับการสอนจากครูที่ดีจะเป็นคนที่มีดวงตาเบิกกว้าง มากด้วยปัญญาแล้วจึงนำปัญญาไปเที่ยวสอนผู้อื่นต่อไปได้”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ฤๅษีวิเทหะฟังมาถึงตรงนี้ ก็เริ่มรู้สึกสลดใจมองเห็นข้อผิดพลาดของตนเองที่ถือทิฐิของความโกรธของตนเองที่แสดงออกไปจึงเข้าไปกราบขอโทษฤๅษีคันธาระพร้อมกล่าวว่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 19 นิทานเรื่อง พระฤๅษีผู้ปราศสอน

หนังสือพระเจ้า 500ชาติ เรื่องที่ 4 ช้อบทเรื่อง นันธราชชาค พระคันธาระฤๅษี หน้า. 30	
พูดเสียงแหลม เป็นฤๅษีวิเทหะ กล่าวว่า)	“ท่านอาจารย์ ! กระผมต้องขอโทษด้วย นับแต่บัดนี้ไปขอให้ท่านตักเตือนพรา สอนกระผมเถิด คำใดที่ผมนกล่าวล่วงเกินท่าน ขอให้ท่านยกโทษให้กระผมด้วย”
พูดเสียงปกติฟังชัด เสียงนุ่มนวล กล่าวว่า)	ฤๅษีคันธาระจึงกล่าวว่า “ลูกขึ้นเถิดเมื่อรู้ว่าผิดแล้วขอโทษก็เป็นที่ชื่นชมและอาจารย์ก็ไม่ได้รู้สึกโกรธ เคืองแม้แต่น้อย”
พูดเสียงปกติฟังชัด	แล้วสองพระฤๅษีก็รักใคร่กลมเกลียวกันเหมือนเดิม
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	ความหวังดีจากผู้ปราศสอนอาจจะมีบ้างที่กระทบจิตใจทำให้ขุ่นข้องใจให้รู้สึก โกรธและโมโห แต่ความอดทนต่อความโกรธนี้จะนำไปสู่การคิดพิจารณา ตนเองได้เช่นกัน
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้าง สันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทาน เรื่องพระฤๅษีผู้ปราศสอน	ไม่ใช่ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ใช้การถกเถียงกันเพื่อแสดงเหตุผลและเมื่อ เห็นว่าตนเองผิดก็กล่าวขอโทษและอีกฝ่ายรู้ให้อภัยต่อการขอโทษนั้น
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	<ul style="list-style-type: none"> - หากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย พุดพราศสอนหรือว่ากล่าวตักเตือนลูก หลายๆ ครั้ง หลายๆ เรื่องที่ผู้ใหญ่เห็นว่าลูกทำไม่เหมาะสม ลูกโกรธหรือไม่ และความโกรธนั้นบ่อยแค่ไหนแล้วลูกมีวิธีการจัดการกับความโกรธของลูก อย่างไร - ลูกเคยพบว่าสิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย พุดพราศสอนบ่อยๆ นั้น แท้จริงแล้วเป็นสิ่งที่คืออย่างที่พราศสอนถึงแม้ว่าลูกอาจจะโกรธขณะที่ถูกสอน หรือไม่ - ลูกเคยตักเตือนเพื่อนด้วยความหวังดีแต่เพื่อนแสดงความไม่พอใจที่ถูก ตักเตือนและ โกรธลูกหรือเปล่า แล้วลูกทำอะไรหากว่าเพื่อนโกรธในสิ่งที่ ลูกเตือนเพื่อน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 20 นิทานเรื่อง น้ำใจของเพื่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 438 ชื่อบทเรื่อง มหาอุกฤษชาตค สัตว์สี่สหาย หน้า 866	
ผู้เล่าเริ่มต้นเล่าลากเสียง ว่า นาน	กาลครั้งหนึ่งนาน----มาแล้ว
พูดเสียงปกติฟังชัด	มีเมือง เมืองหนึ่งมีชื่อว่าเมืองพาราณสีมีพระราชชื่อพรหมทัต ปกครองบ้านเมืองอย่างสงบสุข ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบ ๆ เมืองต่าง ประกอบอาชีพล่าสัตว์เลี้ยงครอบครัว ไม่ไกลจากเมืองพาราณสีมาก นักมีสระน้ำใหญ่ตั้งอยู่ และบริเวณรอบ ๆ สระนั้นมีต้นไม้ใหญ่ใหญ่ ปกคลุมเขียวจี สัตว์ต่าง ๆ พากันมาอาศัยอยู่ร่วมกันมากมายและใน บรรดาสัตว์ที่มาอาศัยอยู่มีสัตว์สี่ตัวเป็นเพื่อนกันอาศัยอยู่ด้วยกัน รอบ ๆ สระนั้น คือ พญานกออก อาศัยอยู่ด้านทิศตะวันออก ถึงโต อาศัยอยู่ด้านทิศเหนือ เต่าอาศัยอยู่กลางสระน้ำ และมีครอบครัวของ นกเหยี่ยวอาศัยอยู่ที่ใต้ วันหนึ่งมีชาวบ้านจำนวนสี่คนออกล่าสัตว์ ได้เดินทางเข้าป่าล่าสัตว์ในตลอดทั้งวัน ไม่พบสัตว์ใด ๆ เลย
พูดเสียงแหลม เป็นชาวบ้านคนที่ 1	“วันนี้เราเดินทางมาทั้งวันแล้วไม่พบสัตว์แม้แต่ตัวเดียว”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชาวบ้านคนที่หนึ่งพูด
พูดเสียงต่ำ เป็นชาวบ้านคนที่ 2	“เอาน่าเราลองเดิน ไปอีกสักนิดคงได้เจอสัตว์บ้างละ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชาวบ้านคนที่สองบอก และทั้งหมดจึงเดินทางต่อไปเดินมาได้สัก พักก็มาถึงสระน้ำใหญ่ที่มีเพื่อนสัตว์สี่สหายอาศัยอยู่ ชาวบ้านคน หนึ่งพูดขึ้นว่า
พูดเสียงแหลม เป็นชาวบ้านคนที่ 1	“นี่ก็ใกล้พลบค่ำแล้วยังไม่เจอสัตว์ใด ๆ เลยมีสระน้ำที่นี้เราจับปลา ในสระกินเป็นอาหารค่าวันนี้ไปก่อนเถอะนะพวกเรา”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ทั้งสี่คนจึงตกลงว่าจะหาปลาโดยแบ่งหน้าที่กันทำชาวบ้านสองคน ลงน้ำเพื่อจับปลา ส่วนชาวบ้านอีกสองคนไปหาฟืนมาก่อไฟ ใกล้เคียง กับต้นไม้มี่ครอบครัวเหยี่ยวอาศัยอยู่ ลูกเหยี่ยวได้กลิ่นควันไฟ จึงพูด ขึ้นว่า
พูดเสียงเล็กๆเป็นเสียงนกร้องพูดว่า	“แม่จ๋า همینควันไฟมากเลยจะใครมาจุดไฟใกล้ๆ บ้านของเราจะแม่ จ๋า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ลูกเหยี่ยวต่างพากันร้องระงม ชาวบ้าน ได้ยินเสียงนกร้องจึงปรึกษ กันว่า
พูดเสียงต่ำ เป็นชาวบ้านคนที่ 2	“เราจับนกมาปิ้งย่างด้วยก็คืนะ”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 20 นิทานเรื่อง น้ำใจของเพื่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 438 ชื่อบทเรื่อง มหาอุกฤษชาดก สัตว์สี่สหาย หน้า 866	
พูดเสียงปกติฟังชัด	จากนั้นก็มัดคบเพลิงแล้วปีนขึ้นต้นไม้ตามเสียงร้องของลูกนกเหยี่ยว แม่เหยี่ยวพูดกับพ่อนกเหยี่ยวด้วยความกลัว
พูดเสียงเล็กเป็นเสียงแม่กนกเหยี่ยว พูด น้ำเสียงตกใจว่า	“ท่านพี่ ! คนพวกนี้มันจะมากินลูกของเรา เราจะทำอย่างไรดีท่านพี่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อนกเหยี่ยวจึงพูดกับแม่กนกเหยี่ยวว่า
พูดเสียงทุ้มเป็นพ่อนกเหยี่ยวพูดว่า	“เราคงต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนของเราแล้วละ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อนกเหยี่ยวพูดดังนั้นจึงรีบบินไปหาพญานกออกทันที แล้วเล่าเหตุการณ์ให้พญานกออกฟัง
พูดเสียงทุ้มเป็นพ่อนกเหยี่ยวพูดว่า	“ท่านพญานกออกท่านช่วยลูกๆ ของฉันด้วยเถิด”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พญานกออกได้ฟังแล้วก็คิดแผนการที่จะช่วยเพื่อนและบอกกับเพื่อนว่า
พูดลากเสียงช้า ๆ เป็นเสียงพญานกออก	“ไม่ต้องกลัวฉันจะช่วยท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ว่าแล้วนกออกก็บินมาจับที่ยอดไม้ต้นหนึ่งคู่ทำที่และจังหวะจากนั้นจึงบินดำลงไปในสระน้ำใช้ปีกอุ้มน้ำและอมน้ำไว้ในปากจากนั้นโฉบบินพันใส่คบเพลิงของชาวบ้าน ชาวบ้านเมื่อเห็นว่าไฟดับจึงจุดไฟขึ้นมาใหม่อีกพญานกออกยังคงทำเหมือนเดิมเพื่อนำน้ำมาดับไฟ ชาวบ้านก็ยังจุดไฟอีกเป็นอยู่อย่างนั้นหลายรอบ นกเหยี่ยวเห็นพญานกออกใกล้จะหมดแรงแล้วจึงบอกว่า
พูดเสียงทุ้มเป็นพ่อนกเหยี่ยวพูดว่า	“ท่านพญานกออกพักก่อนเถิดท่าน เราคงต้องไปหาเพื่อนตัวอื่นมาช่วยอีกแรง”
พูดเสียงปกติฟังชัด	แล้วนกเหยี่ยวก็บินไปหาเต่าที่อยู่กลางสระน้ำเพื่อขอความช่วยเหลือ เต่าเมื่อรู้ว่าเพื่อนเดือดร้อนจึงรีบผุดขึ้นจากน้ำ เต่ากวาดสาหร่ายและโคลนตม สะบัดอย่างรวดเร็วและแรงไปถูกกองไฟดับลง ชาวบ้านเห็นเหตุการณ์เช่นนั้นจึงพูดว่า
พูดเสียงแหลม เป็นชาวบ้านคนที่ 3	“เราจะเสียเวลาจับนกกอยู่ทำไมมีเต่าอยู่ตรงนั้นเราจับเต่ามาขยี้กินกันดีกว่า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ชาวบ้านช่วยกันลากเต่า แต่ดึงเท่าไรหิ้วเต่าก็ไม่ขยับขึ้นจากสระ ชาวบ้านคนหนึ่งจึงนำผ้าที่คาดมากับเอวมัดผูกดึงเต่า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 20 นิทานเรื่อง น้ำใจของเพื่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 438 ชื่อบทเรื่อง มหาอุกฤษชาตค สัตว์สี่สหาย หน้า 866	
พูดเสียงต่ำ เป็นเสียงกลุ่มชาวบ้านดิ่งฟ้า คาดกับเต่าดิ่ง	“เฮ้! ดิ่ง ดิ่ง ดิ่งอีกครั้ง”
พูดเสียงปกติฟังชัด	ดิ่งด้วยแรงมากเท่าใดก็ไม่สามารททำอะไรเต่าได้เลย เต่าจึงได้ โอกาสใช้แรงดิ่งชาวบ้านทั้งสี่คนตกน้ำ (ผู้เล่า พูดว่าตุม ดังๆ) ไป ตามๆ กัน เต่าจึงบอกกับนกเหยี่ยวว่า
พูดเสียงสูงเป็นเสียงเต่า พูดว่า	“กว่าชาวบ้านจะขึ้นจากน้ำมาได้คงอึดน้ำไปไม่น้อยให้ท่านรีบ กลับไปดูลูกๆ ของท่านเถิด”
พูดเสียงทุ้มเป็นพ่อนกเหยี่ยวพูดว่า	ขอบคุณเพื่อนเต่ามากนะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	นกเหยี่ยวพูดแล้วจึงบินกลับไปดูลูกๆ ส่วนเต่าก็ดำน้ำกลับลงไป สระเหมือนเดิม ไม่นานชาวบ้านก็ขึ้นจากน้ำได้และไม่ละความ พยายามพวกเขาจึงจุดคบเพลิงแล้วปีนขึ้นไปบนต้นไม้จะเอาลูกนก เหยี่ยวอีกแม่หนึ่งนกเหยี่ยวเห็นจึงบอกกับพ่อนกเหยี่ยวว่า
พูดเสียงเล็กเป็นเสียงแม่นกเหยี่ยว	“เราจะต้องฟังเพื่อนคนสุดท้ายของเราแล้วละท่านพี่”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พ่อนกเหยี่ยวรีบบินไปหาสิงโต
พูดเสียงทุ้มเป็นพ่อนกเหยี่ยวพูดว่า	“ช่วยด้วย! ท่านสิงโตขณะนี้ลูกของฉันทกำลังตกอยู่ในอันตรายพวก มนุษย์จะจับลูกของฉันทฝากิน ช่วยด้วยจ๊ะท่าน”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิงโตเมื่อฟังแล้วจึงพูดว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นเสียงสิงโต	“เมื่อเพื่อนเดือดร้อนฉันท่อมช่วยเหลือสิ ท่านกลับไปดูลูกๆ ของ ท่านก่อนเถะฉันทจะเดินทางไปเดี๋ยวนี้นะ”
พูดเสียงปกติฟังชัด	สิงโตเดินมุ่งหน้าไปยังชาวบ้านกลุ่มนั้น ชาวบ้านคนหนึ่งเห็นสิงโต กำลังเดินตรงเข้ามาจึงตะโกนบอกเพื่อนๆ ที่มาด้วยกันว่า
พูดเสียงแหลม เป็นชาวบ้านคนที่ 3	“พวกเรานี้มันแปลกๆ แล้วนะก่อนหน้านี้มีพญานกออกพ่น น้ำดับไฟเราและยังมีเต่าสะบัดสาหร่ายโคลนตมใส่ไฟให้ดับอีก ตอนนี้สิงโตมาเอง ฉันทว่าเราวิ้งหนิกันดีกว่า”
พูดเสียงปกติฟังชัด	พวกชาวบ้านมองไปที่สิงโตกำลังเดินเข้ามาใกล้จะถึงแล้วต่างก็วิ้ง หนิไปคนละทิศละทาง สิงโตจึงพูดกับนกเหยี่ยวว่า
พูดเสียงทุ้ม นุ่มนวลเป็นเสียงสิงโต	“ท่านปลอดภัยแล้วละ”
พูดเสียงทุ้มเป็นพ่อนกเหยี่ยวพูดว่า	“เราขอบใจเพื่อนๆ ของเราทุกตัวมากนะที่ให้ความช่วยเหลือเราและ ครอบครัว”

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรื่องที่ 20 นิทานเรื่อง น้ำใจของเพื่อน

หนังสือพระเจ้า 500 ชาติ เรื่องที่ 438 ชื่อบทเรื่อง มหาอุกฤษชาดก สัตว์สี่สหาย หน้า 866	
พูดเสียงปกติฟังชัด	และเป็นเวลาที่ยาวนานตลอดการอยู่อาศัยร่วมกันเพื่อนสัตว์ทั้งสี่ต่างคอยช่วยเหลือดูแลกันตลอดมา
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า	เพื่อนที่ดียอมให้ความช่วยเหลือเพื่อนเสมอไม่คิดถึงความสุขสบายของตนเอง การมีเพื่อนที่ดียอมเป็นเกราะกำบังอันแข็งแกร่งของเรา เราควรต้องดูแลรักษามิตรไมตรีนี้ให้คงมีมิตรภาพที่ดีตลอดไป
คุณค่าซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสันติวัฒนธรรม ที่ปรากฏจากนิทานเรื่อง ความมีน้ำใจของเพื่อน	ความมีน้ำใจของเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือกันเหยี่ยว
การสนทนาหลังเล่านิทานจบ	- ลูกเคยได้รับการช่วยเหลือหรือการแบ่งปันสิ่งใดจากเพื่อนๆ บ้าง สิ่งที่เพื่อนช่วยลูก ลูกรู้สึกอย่างไรต่อเพื่อน - ลูกเคยช่วยเหลือหรือแบ่งปันสิ่งใดต่อเพื่อนลูกมีอะไรบ้าง แล้วลูก รู้สึกเช่นไรเมื่อได้ช่วยเหลือหรือแบ่งปันเพื่อน

2. แสดงเครื่องมือในการใช้เก็บข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ในการเล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว แสดงคำถาม 2 ส่วน เพื่อใช้หาสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว โดยมีเงื่อนไข คือ มีความรักความห่วงใย มีการสร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ มีการใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ มีการแบ่งปัน/จิตอาสา มีการควบคุมอารมณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - นามสกุล .....อายุ.....ปี อาชีพ.....บ้านเลขที่ .....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

จำนวนสมาชิกครอบครัว.....คน อายุ.....ปี เพศ.....มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น.....

ส่วนที่ 2 ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก

ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ในการเล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว

ตารางที่ 3.2 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่า
นิทาน 20 เรื่อง

เงื่อนไข	ประเด็นสนทนา	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ 2.ฉันรู้ปัญหาของลูก 3.ฉันมีเวลาให้ลูก			
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คอยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ 5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ 6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว			
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่าง เช่น ไปด้วยน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน 8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว 9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว			
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน 11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค 12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน			
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ 14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและ โมโห ได้ดี 15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องจะเล่นกันด้วยดี			

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย.....

ตารางที่ 3.3 แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่า
นิทาน 20 เรื่อง

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
<p>ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม</p> <p>หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ</p> <p>ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ</p> <p>ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยเหลือแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน</p> <p>ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน</p> <p>2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น</p>	<p>ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ..</p>	<p>หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน</p>
<p>3.การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้</p> <p>ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น</p> <p>ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง ดุด่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก</p> <p>ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม</p> <p>ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ</p> <p>ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ</p> <p>ฉันโมโหจะวางปาลิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย</p> <p>ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงอารมณ์ไม่พอใจอยู่เสมอ ๆ</p>	<p>4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด</p>	<p>ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก</p>
<p>ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์</p> <p>โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน</p>		

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น			
ประเด็นสนทนา		สนทนาตอบ	
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์ ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง			
แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่า นิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว ใช้ในการสัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ สัมภาษณ์เด็ก อายุ 7- 12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่า เป็นความจริง			
แบบสัมภาษณ์ (ใช้สัมภาษณ์ เด็กที่อายุ 7- 12 ปี)(ชุดที่ 2) เพื่อวิเคราะห์สันติวัฒนธรรมในตัวบุคคล ก่อนมีการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว			
1. ชื่อ-นามสกุล.....			
ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ			
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว			
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว			
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน			
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน			
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม			
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉัน จะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ			
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญ อื่น ๆ..			

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
9. พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง, คือไม่เชื่อฟัง, ซน, อื่นๆ			
10. ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย			
11. ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ			
12. คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน			
13. ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน			
14. ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้			
15. ครอบครัวมักชื่นชมฉัน			
16. ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์			
17. ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว			
18. ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง			
19. ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง			
20. ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี			

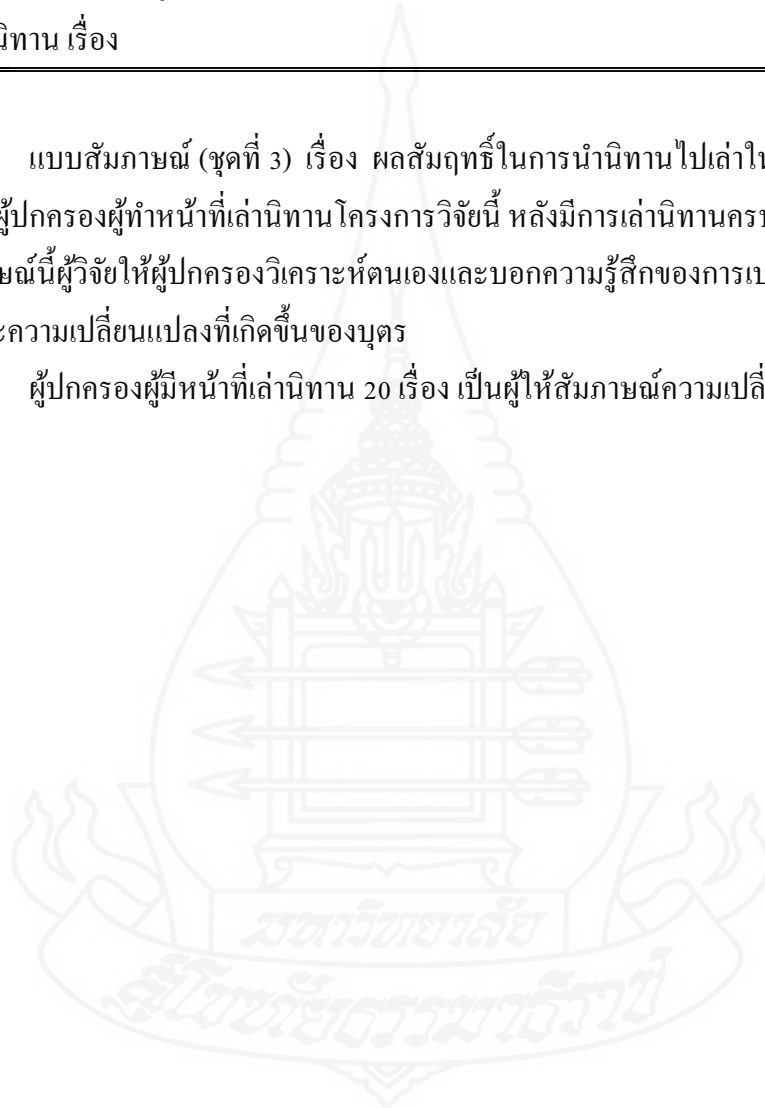
แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครอบคลุมจำนวน 20 เรื่อง สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง ใช้สัมภาษณ์ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง		
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม		
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย		
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา		
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดดูต่ำ ที่รุนแรง		
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม		
7) ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม		

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม		
9) ฉันรู้สึกว่าพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม		
10) ฉันรู้สึกว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ ฉันชอบนิทาน เรื่อง		

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ใช้สัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน โครงการวิจัยนี้ หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ตนเองและบอกความรู้สึกของการเปลี่ยนแปลงในตนเองและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของบุตร

ผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้ใช้การวิเคราะห์ผลข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว
2. วิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว เพื่อหาความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง วิเคราะห์ 5 ประเด็นสนทนา
3. วิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ หลังการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยดูข้อมูลการเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัวตามกระบวนการ S-I-A

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

การหาคำตอบความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก มี 5 ด้าน ในคำถามของแต่ละเงื่อนไขมี จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ มีหลักเกณฑ์การวิเคราะห์แสดงถึงครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเด็ก ดังนี้

การวิเคราะห์เงื่อนไข 5 ด้าน

1. ความรักความห่วงใย
2. สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ
3. ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์
4. การแบ่งปัน/จิตอาสา
5. การควบคุมอารมณ์

วิเคราะห์การให้ระดับคะแนนในแต่ละเงื่อนไข 5 ด้าน

ตอบบ่อย 2 ข้อ ได้ระดับ ดี

ตอบบางครั้ง 2 ข้อ ได้ระดับปานกลาง

ตอบบ่อย 1 ข้อ บางครั้ง 1 ข้อ ไม่เลย 1 ข้อ ระดับปานกลาง

ตอบไม่เลย 2 ข้อ ระดับส่งเสริม

- วิเคราะห์รวมคำตอบ 5 ด้าน 15 ข้อ บ่งบอกระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว
 ตอบไม่เลย 8-10 ข้อ แสดงถึงครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ต้องส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพ
 ที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น
- ตอบบางครั้ง เกินจำนวน 5 ข้อ แสดงถึงครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อ
 เด็ก ระดับปานกลาง
- ตอบบ่อย เกินจำนวน 10 ข้อ แสดงถึงครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก
 ระดับดี
- ตอบบางครั้ง และตอบบ่อย รวมกันแล้ว ระหว่าง 5-8 ข้อ แสดงถึงครอบครัวมี
 สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ระดับปานกลาง

2. วิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว

- เพื่อหาความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน
 20 เรื่อง วิเคราะห์ 5 ประเด็นสนทนา
1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น
  2. การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น
  3. การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้
  4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการ
 กระทำที่ทำให้เจ็บปวด
  5. การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การ
 เคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม

3. วิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ หลังการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง การวิเคราะห์ ผลวิจัยโดยดูข้อมูลการเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัวตามกระบวนการ S-I-A

S คือ Self Change การเปลี่ยนแปลงของตัวเองของผู้เล่านิทาน หมายถึง พลังจากการ
 คิดวิเคราะห์ตนเองจากการเล่าเรื่องเพราะเรื่องหรือนิทานอาจสะท้อนนิสัย บุคลิกหรือการกระทำ
 ของตนเอง เกิดเป็นพลังจากความเข้าใจที่จะสร้างสันติวัฒนธรรมให้กับบุคคลเมื่อต้องเผชิญอยู่ใน
 สังคมอย่างปกติสุขไม่มีความขัดแย้งที่รุนแรงยอมรับความคิดเห็นต่างของบุคคลอื่นเคารพซึ่งกัน

และกันเข้าใจเขาเข้าใจเราเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น หากไม่มีสันติวัฒนธรรมในบุคคลก็เป็นไปได้ว่า ผลกระทบที่ไม่สามารถควบคุมได้ก็จะเกิดขึ้นในสังคมอย่างรุนแรงต่อเนื่อง นิทานจึงเป็นส่วนส่งพลังสร้างความเข้าใจในตนเองเป็นเรื่องที่คอยควบคุมอำนาจฝ่ายจิตให้เข้มแข็งได้

I คือ Influenced Change การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่เกิดจากอิทธิพลของการเล่านิทานและจากการเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้ฟังนิทาน หมายถึง พลังของผลกระทบไปสู่ “ผู้อื่น” โดยที่ผู้อื่น ไม่ได้อยู่ในอำนาจการควบคุมของเรา ตัวอย่างเช่น แม่เล่านิทานเกี่ยวกับการแบ่งปันน้ำใจ ตัวเราฟังนิทานจากแม่แล้วเห็นชอบต่อคำพูดที่แม่เล่าตัวเราจึงนำไปปฏิบัติด้วยการแบ่งปันน้ำใจต่อผู้อื่น ด้วยอำนาจควบคุมคือเราควบคุมตัวเราให้ทำ ผู้อื่นได้รับน้ำใจจากตัวเรา ผู้อื่นเห็นถึงน้ำใจและได้รับน้ำใจที่เราให้ จึงแสดงน้ำใจตอบกลับดังนั้นผลกระทบจึงสะท้อนกลับมายังตัวเราโดยที่ผู้อื่นไม่ได้เป็นผู้ฟังนิทานโดยตรง

A คือ Appreciation การที่ผู้ฟังนิทานและผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว หมายถึง การฟังเรื่องเล่าหรือนิทานเป็นพลังของ”การควบคุมตัวเอง” กล่าวคือ จากการฟังนิทานผู้ฟังเห็นชอบเห็นถึงความสำคัญทำให้การกระทำสิ่งใดที่เกิดขึ้นกระทบต่อตนเอง ต่ออารมณ์ ความรู้สึกของตนเองนั้น ผู้ฟังจึงจิตใต้สำนึกที่เคยผ่านการได้ยิน ได้ฟัง เป็นความเห็นชอบตอนฟังและเกิดความจำ สิ่งเหล่านี้จึงมีอิทธิพลในการตัดสินใจควบคุมตนเอง ไม่ให้กระทำสิ่งที่ผิดขัดแย้งหรือไม่เหมาะสมเกิดการไตร่ตรอง รู้จักยั้งคิด ยังทำเป็นการเตือนตนเอง ได้ทั้งการกระทำและวาจา “พลังการควบคุมตนเอง”ของผู้เล่านิทานหรือการเล่าเรื่องทำให้เกิดความเห็นชอบและเห็นความสำคัญจึงสามารถควบคุมตนเองได้โดยตระหนักว่าพฤติกรรมของตนเองเป็นตัวอย่างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ฟัง การเล่านิทานให้บุคคลฟังจึงเกิดพลังควบคุมตนเอง เพื่อให้ผู้ฟังเห็นพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมจากตนเองอย่างทีนิทานสอนจึงทำให้ผู้เล่าปรับปรุงพฤติกรรมตนเองขณะที่เล่าเพราะสามารถเห็นภาพตนเองย้อนมองเห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองนั้นด้วยนิทานจึงสามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ฟังนิทาน

งานวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเล่านิทานนำมาวิเคราะห์ในการพัฒนาสร้างความเปลี่ยนแปลงให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้นและเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวมากยิ่งขึ้น โดยแยกแบบสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ในการเล่านิทานในครอบครัวของโครงการวิจัยนี้ และตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว การสัมภาษณ์ให้ข้อมูล รวมทั้งหมด 17 ครอบครัว และครอบครัวที่มีการดำเนินการเล่านิทานโดยไม่จบโครงการขอยกเลิก จำนวน 3 ครอบครัว รวม จำนวน 20 ครอบครัว ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์ 3 ครอบครัวที่ไม่จบโครงการวิจัยนำมาวิเคราะห์ลักษณะความมีสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวด้วย เพราะได้เห็นถึงปัญหาในการเข้าถึงการทำงานวิจัยและปัญหาครอบครัวที่มีความ

ยากลำบากที่จะพัฒนาครอบครัวให้เกิดสันติวัฒนธรรมต่อบุตรและทำให้เกิดความเป็นไปได้ของการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยสงบสุขมากขึ้นไม่ได้ เพราะมักจะพบรูปแบบครอบครัว และสมาชิกครอบครัวเหมือนที่มีปัญหาเหมือนในการวิจัยนี้เสมอโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว A

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชาย อายุ 1 ปี เด็กหญิง อายุ 8 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 5 คน

วิเคราะห์การมีอยู่ของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่ในการเล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัว คือ คุณแม่

1. ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1.1 ความรักความห่วงใย	ระดับ ปานกลาง
1.2 สร้างความมั่นใจไว้นือเชื่อใจ	ระดับ ดี
1.3 ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ปานกลาง
1.4 การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ปานกลาง
1.5 การควบคุมอารมณ์	ระดับ ปานกลาง

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว A อยู่ในระดับ ปานกลาง (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก1A)

2. ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ ซึ่งเป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

2.1 การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณแม่เลือกช่วยงานส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเพราะบ้านอยู่ใกล้วัด มีความหวังเห็นต่อสิ่งของการแบ่งปันต่อผู้อื่นให้ความสำคัญต่อการให้ญาติพี่น้องเป็นสำคัญ และมีความคาดหวังสูงต่อการได้รับผลตอบแทนที่เคยช่วยเหลือผู้อื่นจะเห็นได้ว่า คุณแม่ยังขาดความเป็นจิตอาสาที่จะเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

2.2 การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : คุณแม่จะห้ามไม่ให้ลูกดูทีวีบ่อยครั้งแต่หากลูกไม่ทำตามแม่จะด่าและตีด้วยไม้เรียว

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ขาดการควบคุมอารมณ์และเหตุผลที่ดีในการอธิบายให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อลูก คุณแม่สั่งให้ทำตามโดยไม่อธิบายเหตุและผลว่าทำไม เพราะอะไร เพียงออกคำสั่งไม่ทำตามจะใช้วิธีด่าด้วยคำพูดที่แรงและตีด้วยไม้เรียว

3. การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : การทะเลาะกันระหว่างสามีภรรยาที่บางครั้งอาจจะไม่เข้าใจกันหรือเรื่องอื่นๆ คุณแม่จะใช้น้ำเสียงขู่ตะคอกเสียงดัง แต่ไม่เคยใช้ความรุนแรงในการตบตีกันแต่การขู่ตะคอกเสียงดังๆ ได้ยินและเห็นการกระทำทั้งหมด คุณแม่จะมีความโมโหมากหากลูกทำประชดด้วยการกระแทกเก้าอี้เสียงดัง จะใช้การตีทันทีเมื่อลูกกระทำกิริยาดังกล่าว คุณแม่รู้ตัวเองว่าเป็นคนขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ เพราะต้องเลี้ยงลูกเอง ลูกทั้งสองคนอายุต่างกันและต้องดูแลลูกคนเล็กมากเป็นพิเศษแต่ลูกคนโตยังไม่เข้าใจจึงเกิดการเรียกร้องความต้องการของตนเองมากทำให้คุณแม่เกิดความหงุดหงิดรำคาญและควบคุมความหงุดหงิดไม่ได้จึงเกิดความโมโห มีบางครั้งที่คุณแม่ให้เจ็บใจทั้งต่อลูกและต่อสามีไม่เคยโมโหแล้วขว้างปาข้าวของ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ไม่สามารถรู้ระดับความโกรธโมโหของตนเองได้ ไม่อธิบายถึงการกระทำที่ลูกกระทำนั้นดีหรือไม่ดีเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไรคุณแม่ไม่ได้พูดด้วยเหตุและผลให้ลูกได้เข้าใจและไม่ได้พยายามสร้างความเข้าใจต่อลูกด้วยการอธิบายหรือพูดคุยด้วยดี ๆ

4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด: เมื่อลูกถูกบุคคลอื่นรังแกคุณแม่สอนให้ลูกตอบโต้กลับไม่ให้ใครเอาเปรียบ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังขาดความเข้าใจต่อการยกโทษการให้อภัยต่อผู้อื่นและความกลัวที่ลูกอาจจะได้รับอันตรายมากกว่าเดิมหากมีการตอบโต้ผู้อื่น

5. การให้เกียรติเคารพต่อกันการเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : การจะทำโทษลูกเมื่อคุณแม่รู้หรือเห็นว่าลูกรังแกผู้อื่นและสัตว์คุณแม่จะถามลูกก่อนว่าใครจะทำลูกจะสอนลูกว่าอย่าได้หาเรื่องในการทะเลาะกับผู้อื่น ส่วนสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์อื่น ๆ คุณแม่ไม่เคยเห็นพฤติกรรมของลูกในการแก่งัดสัตว์ การกล่าวคำชื่นชมหากลูกทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดีไม่ค่อยได้ชื่นชมลูกยกเว้นหากทำการบ้านถูกทุกข้อ การตัดสินใจต่อปัญหาต่างๆ ส่วนมากให้สิทธิเด็ดขาดต่อคุณแม่จะเป็นผู้ตัดสินใจและเป็นคนจัดการเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งของภายในบ้านการตัดสินใจส่วนมากจะรอความคิดเห็นจากคุณแม่ และหากคุณแม่เกิดความไม่สบายใจมักจะเก็บปัญหาไว้ในใจเพียงคนเดียว

จะเห็นได้ว่าคุณแม่เน้นถึงความสำคัญของการที่ลูกจะต้องไม่หาเรื่องรังแกผู้อื่น คุณแม่กล่าวชื่นชมลูกเฉพาะที่ลูกทำงานเฉพาะด้านการเรียนเท่านั้น ไม่ชื่นชมในความดีด้านๆ อื่นๆ ซึ่งยังขาดการตระหนักถึงการเอาใจใส่ด้านการให้คุณค่าในตนเองและในคุณค่าของผู้อื่น (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 2A)

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงหลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าใน ครอบครัวยุ A

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1. คุณแม่รู้สึกตนเองว่าใจเย็นขึ้นมาก บางครั้งอาจมีโมโหต่อลูกบ้างแต่ความโมโหลดน้อยลง บางทีรู้สึกตัวว่ากำลังทำเหมือนนิทานเมื่อรู้ตัวเช่นนั้นสามารถคุมอารมณ์ความโมโหได้และความใจโมโหลดลงมีเหตุผลในการพูดคุยกับลูกมากขึ้น
2. คุณแม่มีความเข้าใจในเนื้อหาและคติสอนใจของนิทานสามารถนำนิทานมาปรับใช้กับตนเองมีความเข้าใจถึงจิตใจลูกและบุคคลในครอบครัว สามารถนำคติสอนใจจากนิทานนำมาเตือนตนเองให้มีสติควบคุมอารมณ์ที่รุนแรงโมโหร้ายๆ ตะคอกลูกให้ลดลงมาก
3. คุณแม่เห็นความสำคัญของความมีน้ำใจจะสอนลูกให้มีความมีน้ำใจและคุณแม่มักจะยกตัวอย่างนิทานที่ฟังผ่านไปแล้วเตือนลูกในขณะที่ลูกกำลังมีพฤติกรรมไม่ดีด้วย ยกตัวอย่างเช่น หากลูกไม่มีน้ำใจต่อน้องคุณแม่จะเตือนลูกคนโตว่าเห็นไหมนิทานยังบอกเลยว่าให้เป็นคนรู้จักคิดและให้โอกาสหากเวลาที่เล่นกับน้องแล้วน้องแย่งหรือผลอติก็ต้องอภัยให้น้อง น้องอาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามเพราะน้องยังไม่รู้อะไรมากเท่าพี่ฉะนั้นพี่ไม่ควรโกรธน้อง

จากการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้เล่านิทาน คุณแม่สามารถสะท้อนนิสัยตนเองได้ คิดวิเคราะห์ตนเองเกิดพลังความเข้าใจด้วยการปรับกับตนเองมีความเข้าใจต่อสมาชิกในครอบครัว มีความหนักแน่นในความคิดเห็นต่อการสอนลูกมากขึ้น นิทานทำให้ผู้เล่าสามารถรู้สึกตนเองได้ว่าใจเย็นมากขึ้น เข้าใจในเนื้อหาและคติสอนใจนำไปใช้กับตนเอง เข้าใจถึงเทคนิคในการสอนและบอกกล่าวลูกได้ด้วยนิทาน แสดงว่า นิทานได้สร้างพลังการวิเคราะห์ตนเองจากการเล่าเรื่องสะท้อนนิสัยและบุคลิกของคุณแม่ได้เป็นอย่างดี

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1. ลูกชอบนิทานมาก หากได้รับนิทานเรื่องใหม่มาแม่ก็แอบอ่านก่อนแม่เพราะลูกอ่านหนังสือเป็นแล้ว แต่ถึงแม่จะอ่านก่อนรู้เรื่องราวแล้วก็ยังคงเข้าชี้ให้แม่เล่าให้ฟังตลอดเลย และเมื่อคุณแม่เล่าเสร็จแล้วก็โยงเรื่องถามลูกหลังจากเล่านิทานจบ เช่น ฟังนิทานเรื่อง พญานาคสองพี่น้อง คุณแม่ถามลูกว่าถ้าลูกเพื่อนแกล้งลูกจะทำอย่างไร เพราะลูกไปโรงเรียนมักจะอยู่ตัวคนเดียว มักถูกเพื่อนแกล้งมีอยู่วันหนึ่งเพื่อนเก็บเงินเหรียญของลูกที่ทำหล่นและแกล้งโยนทิ้ง ถ้าเป็นก่อนหน้าที่จะเล่านิทานเรื่องพญานาคสองพี่น้องแม่ก็คงจะบอกลูกให้ตีเพื่อน แต่พอถึงนิทานที่เล่าให้ลูกฟังคุณแม่สอนลูกให้นำเงินฝากครูทุกครั้งเมื่อถึงโรงเรียนและหากอยากซื้อขนมตอนเที่ยงจึงไปรับคืนที่คุณครู

2. การรอคอยรอได้แต่ไม่นานก็จะจ่อแถมตามประสาเด็ก ช่วงมีการนำนิทานมาเล่า รอคอยได้นานตามที่บอกกล่าวไม่จ่อแถม

3. ลูกคนโตมีนิสัยไม่ค่อยพูดจึงเป็นคนที่เงียบมากๆ หากไม่สนิทจริงๆ ก็จะไม่พูดเลย จี๋อาย จะเล่นกับเพื่อน ไม่ก็คนเท่านั้น แต่เมื่อมีการเล่านิทานการพูดคุยกับแม่มีความกล้ามากขึ้นในการถามตอบบางวันเพื่อนมาเล่นที่บ้านจะได้ยินลูกเล่านิทานที่แม่เล่าให้ฟังนำไปเล่าต่อให้เพื่อนที่มาเที่ยวเล่นที่บ้านฟังลูกเล่าก็สนุกดีทำให้คุณแม่มีกำลังใจเล่านิทานให้สนุกมากยิ่งขึ้น

4. การเล่นของลูกเวลาเล่นกับน้องมีน้ำใจต่อน้องมากขึ้นแบ่งปันให้น้องเล่นดูแลน้อง ช่วยอาบน้ำทาแป้งให้น้อง โดยไม่ต้องสั่งหรือบอก จะอาสาทำเองและคุณแม่พูดกระตุ้นง่ายขึ้น

พลังของนิทานได้ส่งผลต่อลูกให้มีความกระตือรือร้นสนใจที่จะรับรู้เรื่องใหม่ๆ เพราะความสนุกจากเรื่องที่ได้อ่านได้ฟัง สามารถจดจำในเรื่องเล่าและยอมรับที่จะฟังความคิดเห็นของแม่ และยอมรับที่จะปรับตนเองให้เป็นคนที่ดีดูแลน้องมีน้ำใจต่อน้องได้เป็นอย่างดี ความจ่อแถมเอาแต่ใจไม่มีเหตุผลของการรอคอยเป็นการปรับตนเองของลูกที่ได้รับความอบอุ่นและไว้วางใจจากการเล่านิทานของคุณแม่เรียกได้ว่าลูกสามารถควบคุมตัวเองได้ เปลี่ยนแปลงตนเองได้ สามารถส่งผลให้เกิดความกล้าแสดงออกในการพูดคุยเล่าเรื่องต่อเพื่อนๆ การปฏิบัติตนเองสามารถทำได้ดี

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1. ความใกล้ชิดมีความชัดเจนมากขึ้นเพราะครอบครัวมีการพูดคุยสนทนาจากการฟังนิทาน
2. การฟังนิทานจากคุณแม่เมื่อลูกฟังแล้วจึงนำเรื่องที่ฟังเล่าต่อให้เพื่อนที่เล่นด้วยกันฟัง
3. การที่ลูกสะท้อนความมีน้ำใจด้วยการช่วยแม่ดูแลน้องเป็นผลมาจากการฟังนิทาน
4. ลูกมีความเปลี่ยนแปลงในด้านการพูดคุยสื่อสารมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในตัวของคุณแม่มากขึ้นกว่าเดิม
5. ความกลัวหวาดระแวงของลูกลดลงเห็นได้จากการอยากอยู่ใกล้ชิดคุณแม่มากขึ้นกว่าเดิม
6. ลูกมีการรอคอยรอได้นานและความจ่อแถมเอาแต่ใจตนเองหายไปการสอนหรือการสั่งให้กระทำการสิ่งใดหรือการขอให้ช่วยพูดง่ายขึ้นจากเดิมมาก เพราะนิทานได้เป็นส่วนในการปรับความเข้าใจจากการแสดงพฤติกรรมให้ลูกยอมรับง่ายมากขึ้น
7. ความมีน้ำใจต่อน้องการเล่นและการดูแลน้องเห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจนว่ารักและดูแลน้องช่วยคุณแม่เลี้ยงน้องได้ดีมากเพราะได้พูดคุยตกลงกันระหว่างที่มีการฟังนิทานจบ

8. จากเดิมลูกไม่ชอบพูดคุยและพบว่าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีสามารถพูดคุยโต้ตอบคำถามจากนิทานได้ดีเพราะลูกลดความกลัวที่คุณแม่เคยดุบ่อย ๆ ก่อนหน้านั้น

9. นิทานมีความเหมาะสมกับวัยของลูกดีมาก ไม่ยาวเกินไป เป็นเรื่องที่น่าสนใจและเด็กสามารถนำมา อ่านเองได้ ในส่วนของชื่อตัวละครจะยาวและเรียกชื่อยาก การเขียนอ่านเข้าใจง่ายปฏิบัติตามได้ง่าย

10. นิทานจบ 20 เรื่องแล้วคุณแม่ต้องค้นหานิทานมาเล่าต่ออีกเรื่อย ๆ เพราะเห็นลูกชอบมากและดี ต่อการสอนเมื่อเปรียบเทียบกับนิทานเพราะนิทานมีข้อคิด มีเรื่องจริงใจให้ได้คิดและปฏิบัติตามได้ บางที่สังเกตลูกหากโยนคำถามลูกก็จะถูกคิดและตอบอย่างพิจารณา บางที่ลูกทะเลาะกันก็สามารถ นำมาบอกกล่าวได้ถึงเรื่องที่เคยเล่าไปแล้วให้ฟังใช้ได้ดีมากทีเดียว (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 4A , 5A)

คุณแม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าจากการเล่านิทานเมื่อเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของลูกที่สามารถควบคุมตนเองได้ด้วยการไม่แงงแอมแต่ใจ พูดหรือบอกกล่าวง่ายขึ้นจากเดิมที่เคยเป็น การแสดงน้ำใจต่อน้องมีเพิ่มมากขึ้นและการพูดคุยด้วยเหตุและผลของคุณแม่มีเพิ่มขึ้นเพราะลูกพูดคุยโต้ตอบคำถามเป็นสิ่งที่ดีต่อคุณแม่ที่ลูกได้ลดความกลัว ความหวาดระแวงต่อตัวคุณแม่ซึ่งก่อนหน้านี้ลูกชอบอยู่ติดเฉพะคุณแม่เห็นความสำคัญของนิทานจึงต้องค้นหานิทานคอยเล่าให้ลูกได้ฟังต่อไป เพราะเห็นถึงสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทั้งต่อคุณแม่และต่อน้อง การตระหนักรู้ของลูกคือการยอมรับในการสอน ในการพูดคุย และควบคุมตนเองให้อยู่ในคำบอกกล่าวหรือการสั่งสอนของคุณแม่ได้เป็นอย่างดีแสดงถึงความเต็มใจ ความอบอุ่น และความสุขที่เกิดขึ้นต่อตัวของลูกเอง

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว A

ผู้เล่านิทาน (คุณแม่)	ใจเย็นขึ้นมากกว่าเดิม ควบคุมความโมโหของตนเองได้ มีเหตุผลในการพูดคุยต่อลูกมากขึ้น
ผู้ฟังนิทาน (เด็กหญิงอายุ 8 ปี)	พฤติกรรมก้าวร้าวไม่มีเกิดขึ้นอีกเลย รอคอยได้นาน ดีขึ้นมาก กล้าที่จะพูดคุยกับคุณแม่มากกว่าเดิม มีน้ำใจต่อน้องช่วยคุณแม่ดูแลน้องมากขึ้น มีจิตอาสาช่วยงาน โยไม่ต้องร้องขอ หรือมีคำสั่งได้
ภาพรวม ครอบครัว	มีความใกล้ชิดกันของสมาชิกครอบครัวมากกว่าเดิม มีการสนทนากันมากขึ้นในครอบครัว มีความอบอุ่นและเพิ่มความสุขในครอบครัวเป็นอย่างดีและเพิ่มขึ้น

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว B

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณยาย คุณแม่ เด็กชาย อายุ 11 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 3 คน

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณแม่

1. หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1.1 ความรักความห่วงใย	ระดับ ปานกลาง
1.2 สร้างความมั่นใจไว้นือเชื่อใจ	ระดับ ส่งเสริมฯ
1.3 ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ดี
1.4 การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ปานกลาง
1.5 การควบคุมอารมณ์	ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว B อยู่ในระดับ ปานกลาง (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 1B)

2. ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

2.1 การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณแม่มักชวนลูกไปร่วมงานวัดและทำกิจกรรมที่ทางวัดจัดงานทุกวันพระทั้งยังอาสาช่วยงานวัดอยู่เสมอแต่หากมีของกินหรือซื้อของเล่นมาในราคาแพงมักจะห้ามลูกไม่ให้ผู้อื่นกินหรือนำไปเล่นนอกบ้าน คุณแม่มีความคาดหวังสูงหวังพึ่งลูกในอนาคตว่าจะต้องดูแล แต่หากบุคคลที่ช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อคุณแม่เองจะ โกรธและไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือนั้น

จะเห็นได้ว่าความเป็นจิตอาสาของคุณแม่จะมีเฉพาะส่วนรวมเป็นศูนย์กลางในด้านศาสนาหากเป็นการแบ่งปันในเรื่องการเล่นหรืออาหารที่ซื้อมาด้วยราคาที่แพงคุณแม่จะห้ามลูกไม่ให้แบ่งปัน ความคาดหวังให้ลูกดูแลเมื่อแก่ชราเป็นความคาดหวังที่ยังต้องหวังผลตอบแทนอยู่

2.2 การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : คุณแม่มักจะห้ามลูกไม่ให้ดูทีวีหรือเล่นเกมก่อนที่จะทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้เสร็จสิ้นก่อนแต่ต้องทะเลาะกับลูกบ่อยครั้งเพราะลูกมักอ้างว่าขออนุญาตคุณยายว่าจะเล่นเกมก่อนและคุณยายได้อนุญาตแล้ว และหากมีปัญหาการเงินครอบครัวไม่เคยทะเลาะกันคุณแม่จะพูดคุยปรึกษากับคุณยายของลูกเสมอแต่ไม่เคยบอกหรือพูดคุยกับลูกถึงปัญหาการเงินมีบางครั้งที่ลูกอยากได้ของซื้อของในขณะที่คุณแม่มีปัญหาการเงิน คุณแม่จะแสดงอารมณ์หงุดหงิดพูดกระแทกทันที

จะเห็นได้ว่าแต่คุณแม่ไม่มีความอดทนในการแสดงจุดยืนเพื่อสอนลูกให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองให้เรียบร้อยเสียก่อน เมื่อไม่มีจุดยืนในการตั้งเป็นกติกาก็เกิดการทะเลาะกับลูกและครอบครัวไม่หันหน้าปรึกษากันทั้งคุณยายและคุณแม่เพื่อให้ความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของลูกจึงทำให้ลูกต้องได้เถียงและมีข้ออ้างว่าแม่ไม่อนุญาตแต่คุณยายอนุญาตแล้วทำให้คุณแม่ต้องเก็บความไม่พอใจและโกรธโมโหลูกบ่อยครั้ง

2.3 การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

คุณแม่มักจะทะเลาะกับคุณยายเกือบทุกวันเหตุที่ต้องทะเลาะกันเพราะคุณแม่เห็นว่าคุณยายตามใจหลานมากเกินไป การทะเลาะกันระหว่างคุณแม่และคุณยายจะเกิดขึ้นต่อหน้าลูกและลูกมักจะเห็นพฤติกรรมของผู้ใหญ่ทั้งสองคนทะเลาะกันเสมอ และหากคุณแม่ทะเลาะกับลูกคุณแม่ก็จะใช้ภาษาคำที่รุนแรง บางครั้งพูดประชดประชันลูกและทำทาลูก

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ไม่สามารถรู้ระดับความโกรธโมโหของตนเองได้เลยไม่มีสิ่งใดมากระตุ้นให้ได้คิดว่าเหตุใดจึงต้องทะเลาะกันและการทะเลาะกันมักใช้ภาษาที่รุนแรงโดยคุณแม่ไม่ใส่ใจว่าจะส่งผลกระทบต่อลูกแสดงจากการพูดประชดประชันของคุณแม่ที่พูดต่อลูกและทำทาลูก

2.4 การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด : คุณแม่จะสอนลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแกและชู้ปากว่าหากลูกติดคนอื่นก่อนคุณแม่จะทำโทษลูก หากคุณแม่ไม่พอใจใครมักจะนำเรื่องไม่พอใจเล่าให้ลูกฟัง

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังขาดความเข้าใจต่อการยกโทษหรือการให้อภัยต่อผู้อื่น และคุณแม่ยังขาดการคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อลูกเมื่อสอนให้ลูกตอบโต้ผู้อื่น

2.5 การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลกการเคารพสิ่งแวดล้อม : คุณแม่จะลงโทษลูกหากลูกทำร้ายผู้อื่นก่อนและไม่ห้ามลูกหยอกเล่นหรือแกล้งหมาหรือแมวแรงๆ ความคิดเห็นภายในครอบครัวในการให้เกียรติซึ่งกันและกันเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกันและทะเลาะกันเพราะเห็นต่างกันต่างไม่ยอมซึ่งกันและกันเป็นประจำ หากคุณแม่ไม่สบายใจมักเล่าให้บุคคลอื่นฟัง (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 2B)

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ไม่ให้ความสำคัญต่อชีวิตสัตว์ไม่ห้ามปรามลูกอธิบายถึงความเจ็บปวดของสัตว์ที่ต้องได้รับจากการถูกแกล้ง คุณแม่ยังขาดการเคารพต่อกันการให้เกียรติซึ่งกันและกันภายในครอบครัว

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงหลังมีการนำนิทาน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว B

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1. คุณแม่สนุกกับการเล่านิทาน ความหงุดหงิดน้อยลง
2. การใช้อารมณ์และการใช้เสียงดูดีลูกในช่วงที่เล่านิทานนั้นสังเกตตัวเองว่าผ่านไปหลายวันมากกว่าคุณแม่จะหงุดหงิดสักครั้งแต่ดีกว่าช่วงก่อนที่นำนิทานมาเล่าในครอบครัว
3. คุณแม่เปลี่ยนเป็นคนใจเย็นขึ้นและสามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของคุณชายและลูกได้ซึ่งก่อนหน้านี้จะได้แย้งตลอด
4. คุณแม่ใช้เวลาในการพูดคุยสนทนากับลูกมากขึ้น
5. คุณแม่สามารถระงับอารมณ์หงุดหงิดลงได้เพราะนึกถึงการพูดคุยและสอนลูกตามคติที่มีนิทานและพยายามอธิบายเหตุผลของตนเองว่าทำไมหงุดหงิดเพราะอะไร เป็นการพูดคุยให้ลูกปรับปรุงตัวเองด้วยซึ่งดีมาก ๆ

พลังที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนของคุณแม่คืออารมณ์ความหงุดหงิดของคุณแม่น้อยลงและคุณแม่สามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของคุณชายลูกได้แสดงถึงการยอมรับซึ่งกันและกันมีความเข้าใจกันภายในครอบครัวมากขึ้นคุณแม่สามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้นจากเดิมที่เคยเป็นคนขี้หงุดหงิด

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1. ลูกเปลี่ยนไปจากก่อนหน้านี้เป็นเด็กดีสอนยากคุณแม่สังเกตว่าระหว่างนี้ทำตัวว่าง่ายสอนง่าย วันเสาร์และวันอาทิตย์อาสาแม่รับจ้างดูแลเด็กกับคุณครูสอนพิเศษได้ค่าจ้างวันละ 20 บาทได้เงินให้แม่
2. คุณแม่รู้สึกดีที่สามารถเปรียบเทียบนิทานกับลูกได้ผลดีลูกมีความตั้งใจและใส่ใจในการฟัง
3. ลูกปรับและเข้าใจในอารมณ์ของแม่มากขึ้น
4. ลูกฟังนิทานและสามารถจับประเด็นในเรื่องและทำความเข้าใจต่อเรื่องที่ฟังสร้าง

เกราะกำบังด้านอารมณ์ขุ่นมัวให้ตนเองเมื่อถูกกระทบด้วยอารมณ์หงุดหงิดที่รุนแรงของผู้เป็นแม่ได้

การเปลี่ยนแปลงของลูกเกิดจากพลังของผลกระทบที่คุณแม่และคุณชายมีการพูดคุยด้วยกันดีขึ้นและลูกสามารถจัดการตนเองให้อยู่ในการควบคุมของคุณแม่ดีขึ้นผลกระทบที่ดีจากการฟังนิทานทำให้ลูกเปลี่ยนเป็นคนที่มีความคิดดี และมีความเชื่อมั่นในการทำความเข้าใจคุณแม่ไม่สร้างอารมณ์ขุ่นมัวให้กับตนเองได้เป็นอย่างดี

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว B

ผู้เล่านิทาน (คุณแม่)	ความหงุดหงิดน้อยลงการใช้อารมณ์คุกคามห่างหายไป ใจเย็นขึ้นกว่าเดิมยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกครอบครัวมากขึ้น พูดคุยกับลูกมากขึ้น
ผู้ฟังนิทาน (เด็กชายอายุ 11 ปี)	สามารถปรับตนเองได้ดีฟังง่ายสอนง่ายขึ้น มีความเข้าใจในอารมณ์ของคุณแม่ได้มากขึ้นจากการพูดคุยกัน สามารถปฏิบัติตนเองได้ดีจากเดิม
ภาพรวมครอบครัว	ครอบครัวมีเสียงหัวเราะกันมากกว่าเดิม สมาชิกในครอบครัวปรับตนเองไม่ให้อารมณ์รุนแรงหรือทะเลาะกัน สมาชิกครอบครัวลดละเสียงบ่นเสียงคำถดถอย สมาชิกครอบครัวห่วงใยกันมากกว่าเดิม

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว C

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณตา คุณยาย คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 15 ปี
เด็กชาย อายุ 10 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 5 คน

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20
เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณยาย

1. หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1.1 ความรักความห่วงใย	ระดับ ปานกลาง
1.2 สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ	ระดับ ดี
1.3 ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ส่งเสริมฯ
1.4 การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ส่งเสริมฯ
1.5 การควบคุมอารมณ์	ระดับ ปานกลาง

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว C อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพ
ที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 1C)

2. ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณยาย เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

2.1 การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจ
ผู้อื่น : คุณยายไม่เคยร่วมกิจกรรมอื่นๆ ต่อส่วนรวมเลย การมีน้ำใจต่อการให้จะมีข้อแม่หรือมีสิ่ง

แลกเปลี่ยน จะแสดงความไม่พอใจถ้าช่วยบุคคลอื่นแล้วถูกนิทาหรือถูกทำร้ายกลับจะรู้สึกโกรธ มีความคาดหวังต่อบุตรหลานในการตอบแทนบุญคุณหรือตอบแทนเพื่อการดูแล

จะเห็นได้ว่าคุณขยายขาดการส่งเสริมในด้านความมีน้ำใจที่ดีและการควบคุมตนเอง ไม่ให้เกิดความหวังที่จะได้รับผลตอบแทนทุกครั้งที่เป็นผู้ให้

2.2 การอดทนต่อความช่วยเหลือให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : คุณขยายมีอารมณ์รุนแรง และมีการใช้ภาษาที่รุนแรงต่อสามีการต่อว่าคำทอสามี ผู้เป็นหลานจะได้ยิน และเห็นการกระทำหรือพฤติกรรมแสดงอารมณ์โกรธ โมโหของขยายด้วย คุณขยายมีความยึดหยุ่นในการกระทำสิ่งใดๆ เฉพาะต่อหลานหากหลานมีการร้องขอและมีการต่อรองเพื่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของหลานเอง แต่คุณขยายมีความเข้าใจในปัญหาที่พบในครอบครัวเช่นปัญหาการเงินจะพูดคุยปรึกษาหาทางออกร่วมกัน

จะเห็นได้ว่าคุณขยายจะใช้อารมณ์รุนแรงต่อสามีที่ก่อการช่วยเหลือให้โกรธและโมโหเท่านั้น ต่อหลานคุณขยายจะผ่อนปรนไม่รุนแรงแต่ในลักษณะนี้ทำให้หลานถูกพลังจากผลกระทบทางด้านอารมณ์ในทางลบของคุณขยายและพฤติกรรมของคุณขยายที่แสดงต่อคุณตาเป็นอย่างมากอาจทำให้หลานจดจำและเลียนแบบคุณขยายได้

2.3 การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

คุณขยายมีความรุนแรงด้านอารมณ์และหลายครั้งแสดงความรุนแรงในการใช้ภาษาคู่คำว่ากล่าวดักเตือน จะเห็นได้ว่าคุณขยายไม่สามารถรู้และระงับความโกรธโมโหของตนเองได้

2.4 การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด คุณขยายมีความชื่นชมต่อหลานถึงการกระทำที่ดี ไม่ระรานสัตว์อยู่ในครอบครัวและการบอกกล่าวของตนเองแต่คุณขยายไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่นนอกจากครอบครัว

จะเห็นได้ว่าคุณขยายสนับสนุนหลานให้มีพฤติกรรมที่ดีไม่ระรานหรือสร้างความเดือดร้อนให้สัตว์แสดงถึงการให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกระรานนั้น

2.5 การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพลิงแวดล้อม : คุณขยายจะห้ามหลานถ้าเห็นหลานทำร้ายสัตว์เพราะกลัวเวรกรรม คุณขยายจะชมหลานตลอดเวลาในเรื่องการเรียนเก่งและโดยเฉพาะในเรื่องการทำงานศิลปะ บางครั้งถ้าคนในครอบครัวไม่ฟังเหตุผลก็จะไม่สนใจและไม่มีความเห็นของคุณขยายได้ หากคุณขยายไม่สบายใจเรื่องใด ๆ ในครอบครัวไม่เคยเล่าให้คนอื่นรับรู้เลย (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 2C)

จะเห็นได้ว่าคุณยายให้ความสำคัญต่อคุณค่าของชีวิตมีความกลัวต่อการกระทำจึงใส่ใจและสอนหลานไม่ให้กระทำที่เป็นการเบียดเบียนสัตว์ด้วยเช่นกัน แต่คุณยายยังขาดความเข้าใจถึงการให้เกียรติการให้ความเคารพต่อความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวด้วยการรับฟังเหตุผลของสมาชิกครอบครัว

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงหลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว C

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1. คุณยายรู้สึกตนเองว่าใจเย็นขึ้นมาก สามารถคุม อารมณ์ความโมโหได้และความขี้หงุดหงิดลดลง
2. รู้สึกว่ามีเวลาให้กับหลานมากขึ้นจากเดิม
3. มีความรู้สึกที่มีความมั่นใจมีความภูมิใจในความสามารถของตนเองสามารถเล่านิทานได้สนุกและหลานชอบมารบเร้าขอให้เล่าให้ฟัง
4. มีความเข้าใจในเนื้อหาและคติสอนใจของนิทานและสามารถนำนิทานมาปรับใช้กับตนเองและมีความเข้าใจถึงจิตใจหลานและบุคคลในครอบครัว สามารถนำคติสอนใจจากนิทานนำมาเตือนตนเองให้มีสติควบคุมอารมณ์ที่รุนแรงโมโหหงุดหงิดให้ลดลงได้เป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกในครอบครัวลดความเครียดด้านอารมณ์ของคุณยายได้มาก

คุณยายมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้นรับรู้และสะท้อนนิสัยของตนเองได้จากการเล่านิทาน มีความภูมิใจที่ตนเองสามารถกระทำสิ่งที่คิดว่าไม่สามารถทำได้ รู้คุณค่าในตนเองและสามารถปรับความเข้าใจนำมาปฏิบัติตนเองในการควบคุมสติอารมณ์ได้จากการเล่านิทานและสะท้อนคุณตนเอง

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1. หลานสามารถฟังเรื่องเล่าได้นาน
2. สามารถปฏิบัติตนเองได้น่าชื่นชมและเข้าใจในเรื่องที่เล่าให้ฟังได้เป็นอย่างดี
3. สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้ใกล้ชิดกับคุณยายได้ด้วยความสบายใจอบอุ่นใจมากกว่าเดิม

พลังของการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากความสามารถฟังคุณยายเล่าเรื่อง ได้นาน ๆ แสดงถึงความตั้งใจและอยากรู้สามารถนำคติสอนใจและคำพูดของคุณยายในการบอกกล่าวได้เป็นอย่างดีนิทานจึงเป็นการผลักดันให้เกิดความไว้วางใจและเกิดความใกล้ชิดคุณยายเป็นอย่างมาก

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1. ครอบครัวมีเสียงหัวเราะจากการฟังนิทาน
2. ความใกล้ชิดมีความชัดเจนมากขึ้น เพราะได้คลุกคลีนอนพูดคุยกันมากกว่าก่อนหน้า
3. การฟังนิทานจากคุณยายหลานรู้สึกอบอุ่นอยากจะฟังคุณยายเล่านิทานจึงขออนุญาตเพื่อฟังนิทานซึ่งตลอดมาไม่เคยขอมานอนกับคุณยายเลย
4. คุณยายสะท้อนถึงความรู้สึกว่าถูกเอาอกเอาใจจากคนในครอบครัวเพราะเป็นผู้เล่านิทานเป็นผู้เริ่มต้นของเสียงหัวเราะ
5. เป็นแรงหนุนเป็นแรงกระตุ้นเพิ่มให้เป็นคนคิดดีจากคติสอนใจจากนิทาน
6. หลานมีความใกล้ชิดคุณยายมากกว่าเดิมเพราะหลานอยากฟังนิทานทุกวันจากคุณยาย (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 4C,5C)

พลังของความสุขเกิดจากเสียง ทั้งจากเสียงของการเล่าเรื่อง เสียงหัวเราะ เสียงของการพูดคุยกันหลังฟังนิทานจบ นิทานเป็นพลังให้เปลี่ยนความคิดและการกระทำที่ดีขึ้น นิทานสร้างความมั่นใจให้ผู้เล่านิทานว่าสามารถเล่านิทานไปด้วยสอนให้หลานเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ นิทานเป็นสัญลักษณ์ของครอบครัวที่ต้องเอาอกเอาใจใส่กันเพื่อจะได้ฟังนิทานสนุกๆ ทุกวัน แสดงถึงความตระหนักในคุณค่าของนิทานจึงเกิดความสุขและความสนุกเกิดขึ้นในครอบครัว

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว C

ผู้เล่านิทาน (คุณยาย)	ใจเย็นขึ้นจากเดิมมาก อารมณ์ดี หงุดหงิดดีใจไม่ไหลคลง มีเวลาให้หลานมากกว่าเดิม มีความมั่นใจในตนเองมากกว่าเดิม
ผู้ฟังนิทาน (เด็กชายอายุ 10 ปี)	ฟังได้นานขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นที่พอใจของคุณยายได้เป็นอย่างดี มีความใกล้ชิดกับคุณยายมากกว่าเดิม
ภาพรวมครอบครัว	สมาชิกครอบครัวลดความเครียดด้านการรองรับอารมณ์หงุดหงิดของคุณยายได้อย่างมาก มีเสียงหัวเราะในครอบครัวมากขึ้นกว่าเดิม มีความอบอุ่นใกล้ชิดกันมากกว่าเดิม

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว D

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณตา คุณยาย เด็กหญิง อายุ 10 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 3 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณยาย

1.1 หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1.1 ความรักความห่วงใย	ระดับ	ส่งเสริมฯ
1.2 สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ	ระดับ	ดี
1.3 ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ	ดี
1.4 การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ	ปานกลาง
1.5 การควบคุมอารมณ์	ระดับ	ส่งเสริมฯ

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว D อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 1 D)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณยาย เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น: คุณยายไม่ค่อยมีโอกาสไปร่วมงานหรือช่วยงานจิตอาสาเพราะต้องไปทำงานในโรงงาน เข้างานตามเวลาที่โรงงานกำหนดยกเว้นเป็นงานบุญใหญ่คุณยายจะขอโรงงานเข้างานสาย แต่คุณยายชอบทำขนมแบ่งปันให้เพื่อนบ้านซึ่งแล้วแต่โอกาสและความสะดวก คุณยายจะห้ามไม่ให้หลานนำของเล่นออกนอกบ้านไปเล่นกับเพื่อน หากคุณยายช่วยเหลือใครแล้วบุคคลนั้นกลับทำร้ายคุณยายด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเช่นอาจทำร้ายหรืออาจแค้นินทาคุณยายจะเลิกคบหาต่อคนที่คุณยายช่วยเหลือ แต่คุณยายมีความหวังสูงในการพึ่งพิงหลานเพียงคนเดียวให้ดูแลตนเองยามเจ็บป่วย

จะเห็นได้ว่า คุณยายแสดงการมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแต่ยังคงมีความห่วงใยในของเล่นที่ซื้อให้หลานเล่นแต่หลานไม่สามารถนำออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้านได้และมีความหวังในผลตอบแทนจากผู้ที่ทำให้การเลี้ยงดูตอบแทน

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : คุณยายมักจะห้ามหลานไม่ให้กระทำการต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมแต่หลานไม่ฟัง คุณยายจึงใช้วิธีการชู้ด้วยการสร้างความกลัวต่อหลานซึ่งหลานจะกลัวคุณตาจึงเรียกให้คุณตาลงโทษหรือกล่าวขู่บอกว่าคุณตาจะลงโทษถ้าหากไม่ทำตาม คุณตาจะใช้วิธีการพูดตะคอกเสียงดังให้หลานเกิดความกลัว การ

ใช้อารมณ์และภาษาที่เสียงดังจะใช้วิธีนี้ด้วยหากหลานอยากได้สิ่งใดที่ต้องใช้เงินซื้อคุณตาจะค่า
ตะคอกเสียงดังทันทีว่าใช้เงินมากใช้เงินเปลืองหาเงินเหนื่อยคุณตาจะใช้อารมณ์คำระบายยืดยาว

จะเห็นได้ว่าคุณยายไม่มีความอดทนที่จะอธิบายและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับหลานแต่กลับหาสิ่งที่สามารถช่วยจัดการได้ด้วยความกลัวของหลานที่กลัวคุณตาด้วยเสียงที่ดังและภาษาที่รุนแรง

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

คุณยายมักทะเลาะกับคุณตาเสียงดังโดยที่หลานได้ยินและรับรู้ตลอดถึงเรื่อง
ที่ต้องทะเลาะกันของคุณยายและคุณตา บางครั้งคุณยายจะตำหนิหลานแรงๆ ด้วยคำพูดแรงๆ และจะ
หงุดหงิดมากหากใช้งานหลานสิ่งใดหรือสั่งให้หยุดกระทำสิ่งใดแต่หลานต่อรอง การทะเลาะกัน
ของทั้งคุณตาและคุณยายจะเถียงโต้ตอบกันรุนแรง คุณตาจะชี้โมโหและบางครั้งจะขว้างปาสิ่งของ
เกิดความเสียหาย

จะเห็นได้ว่าคุณยายไม่สามารถระงับอารมณ์โกรธโมโหของตนเองได้ ซ้ำ
หนักคือหลานเห็นพฤติกรรมความรุนแรงทางอารมณ์โมโหร้ายทั้งคุณตาและคุณยาย

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึก
ของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด ความจีโกรธชี้โมโหของคุณยายมักแสดงความโกรธโมโหต่อคนใน
ครอบครัวเท่านั้นแต่ไม่เคยแสดงความโกรธหรือโมโหต่อผู้อื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัวเลย แต่ถ้า
หากหลานถูกแกล้งหรือถูกผู้อื่นทำร้ายคุณยายจะสอนหลานว่าถ้าถูกแกล้งโดยผู้ชายให้วิ่งหนีเพราะ
สู้เขาไม่ไหวแต่หากเกิดสิ่งใดที่คนอื่นกระทำให้รับมาบอกคุณยาย

จะเห็นได้ว่าคุณยายยังขาดความเข้าใจถึงการยกโทษและการให้อภัยผู้อื่น
ยังคงสอนให้หลานตอบโต้ผู้อื่นเพิ่มการใช้ความรุนแรง

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : หากคุณยายมีปัญหาภายในครอบครัวหรือมีการ
ทะเลาะกับคุณตาคุณยายมักจะเล่าเรื่องหรือปัญหานี้ให้เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันฟังในเรื่องบาง
เรื่องของหลานสาวคุณยายมักจะชื่นชมหลานอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้เพราะหลานเป็น
คนเรียนเก่ง

จะเห็นได้ว่าคุณยายยังไม่ได้เห็นความสำคัญของการให้เกียรติซึ่งกันและกัน
ในครอบครัวที่ต้องคอยปรึกษาหารือปัญหาภายในครอบครัวที่เกิดขึ้นคุณยายใช้ชีวิตเฝ้าดูเพื่อนบ้าน
ฟัง แต่คุณยายได้ส่งเสริมคุณค่าในตัวหลานด้วยการชื่นชมในความตั้งใจเรียนของหลาน (ดู
รายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 2D)

1.3 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงหลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว D

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) คุณยายปรับตัวเองลดการใช้อารมณ์ในการทะเลาะกัน ครอบครัวและไม่ใช่คำคำหรือภาษาที่รุนแรง

2) คุณยายพูดคุยกับหลานมากขึ้นและมีความเข้าใจในความรู้สึกของหลานมากขึ้น หากมีการตำหนิหรือบอกกล่าวสิ่งใดต่อหลานคุณยายจะอธิบายเหตุผลไม่เพียงแต่สั่งเพียงอย่างเดียว คุณยายอดทนในการอธิบายเพิ่มให้หลานมีความเข้าใจมากขึ้นด้วย

3) จากการที่คุณยายพยายามใช้เทคนิคการเล่าเรื่องที่ผู้วิจัยสอนและแนะนำทำให้ยายมีความมั่นใจขึ้นและทำให้มีเสียงหัวเราะในตนเองที่ตกติพยายามฝึกหัดทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อนเมื่อถึงเวลาเล่าเรื่องก็จะหัวเราะขบขันทั้งครอบครัวเป็นสิ่งที่คุณยายดีใจมากที่ทุกคนหัวเราะมีความสุข

พลังของนิทานทำให้ผู้เล่านิทานเกิดการปรับตัวเอง ทำให้มีเหตุผลมากขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น ทำให้เกิดเสียงหัวเราะและทำให้เกิดความสุขเพิ่มมากขึ้น

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) หลานชอบนำนิทานไปเล่าให้คุณตาฟังอีกต่อหนึ่งหลังจากฟังจากยายแล้ว เพราะตามักเลิกงานไม่ตรงกับช่วงที่หลานฟังนิทานตากลับบ้านบางครั้งตอนเช้าเพราะมีอาชีพเป็นรถ. ทำให้ความสัมพันธ์ตาหลานดีขึ้นตาฟังสนุกหลานเล่าหัวเราะกันสนุกมีพูดคุยสนมมุติเหตุการณ์ต่างๆ ไปด้วยสอนหลานไปด้วย

2) ยายสังเกตว่าหลานจะตั้งใจฟังเวลาพูดสอนมากขึ้นและชวนคุยถามในเรื่องต่างๆ มีคำถามทำไมมากเป็นพิเศษมากขึ้น

จากพลังของการเกิดความสุขจึงอยากให้คนอื่นฟังเรื่องสนุกนั้นด้วยทำให้เกิดความจำและเกิดการเรียนรู้ที่จะฝึกเพื่อการเล่านิทานให้สนุก เมื่ออยากเล่าให้สนุกจึงเกิดความตั้งใจฟังและการเกิดความตั้งใจฟังทำให้ผู้เล่ารู้สึกดีใจที่จะสอนและพูดคุยด้วยนานๆ แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในความรู้สึกของผู้ฟังว่าไม่ใช่เรื่องน่าเบื่อหรือเป็นหรือที่น่าฟังไม่ใช่การดูคำจึ่งเก็บเรื่องราวสนุกๆ นำเล่าต่อให้คุณตาฟังอีกทอดหนึ่งสร้างความผูกพันและความสนุกให้ทั้งหลานและคุณตา

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) คุณตายังคงมีอารมณ์หงุดหงิดอยู่บ้างแต่สามารถปรับตัวเองได้ดีขึ้นมากไม่ได้ตอบด้วยคำคำแต่จะแสดงถึงอารมณ์หงุดหงิดเท่านั้นซึ่งต่างจากก่อนการนำเรื่องมาเล่าใน

ครอบครัวที่หุจดหิด โกรธ โมโห คำใช้ภาษาคุร่ายรุนแรงช่วงนี้การกระทำรุนแรงเบาลงอยู่ในช่วงปรับตัวอยู่เหมือนกัน

2) ในครอบครัวมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้น ขายรู้สึกตื่นเต้นทุกวันว่าจะได้เล่านิทานให้หลานได้หัวเราะอีกแล้ว ก็เพราะหลานสนุกกับการทำเสียงต่างๆ ในการเล่าเรื่องของคุณยายทำให้รู้สึกสนุกตลกและหัวเราะกันยามค่ำคืน

3) คุณตาเปลี่ยนไปจากเดิมที่มักพูดจาตะคอกกับหลานบ่อย ๆ ทุกวัน ะยะนี้ห่างๆ เว้นไปนานๆ ครั้งจะมีอารมณ์เสียหุจดหิดคำตะคอกบ้าง

4) การพูดคุยกับหลานเกี่ยวกับนิทานที่เล่าทำให้มีความใกล้ชิดกับคุณยายและคุณตามากหลานลดความกลัวในเรื่องต่างๆ ทั้งความกลัวการถูกทอดทิ้ง ความกลัวจะอยู่คนเดียว ความกลัวความสูญเสียคุณตาและคุณยายเหมือนที่ฟังสูญเสียคุณแม่จากอุบัติเหตุไป

5) คุณยายกล่าวว่านิทานสามารถสอนทั้งหลานและสอนคุณยายด้วยคุณยายปรับตัวได้หลายอย่างจากการเล่านิทานให้หลานฟังเพราะหลานชอบย้อนว่าเห็นใหม่เหมือนคุณยายเลย คุณยายจึงต้องพยายามปรับตัวเองไม่ให้หลานได้ย้อนกลับคุณยายได้อีก (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 4D,5D)

พลังที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและการตระหนักรู้ ตระหนักในความเข้าใจของครอบครัวคือความเข้าใจในเรื่องนิทานที่ฟังและเกิดความสำนึก เกิดการยอมรับ เกิดการปรับตัว เกิดเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีเสียงหัวเราะ มีการรอยยิ้มมีความหวังใจลดความโกรธ โมโหลดอารมณ์หุจดหิดลงเพราะนึกถึงเรื่องเล่านิทานและภาพอันน่าประทับใจในการนั่งหรือนอนฟังนิทานร่วมกัน

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว D

ผู้เล่านิทาน (คุณยาย)	-ปรับตนเองระงับไม่ใช้อารมณ์หรือใช้ภาษาที่รุนแรงได้ -พูดคุยกับหลานด้วยการอธิบายมากขึ้น -มีความมั่นใจตนเองในการเล่านิทานมากขึ้น -เข้าใจความรู้สึกของหลานมากขึ้นกว่าเดิม
ผู้ฟังนิทาน (เด็กหญิงอายุ 10 ปี)	-มีเสียงหัวเราะมากขึ้นกว่าเดิมกล้าพูดเรื่องสนุกๆ กับคุณตามากขึ้น -มีคำถามหรือเรื่องสงสัยมากกว่าเดิมและกล้าถามมากขึ้น -มีความสนใจในสิ่งที่คุณยายและคุณตาบอกกล่าวมากขึ้น
ภาพรวมครอบครัว	-ครอบครัวพูดคุยเรื่องสนุกสนานมีเสียงหัวเราะมากกว่าเดิม -สมาชิกในครอบครัวลดการพูดตะคอก คู่ ต่ำกัน -มีความใกล้ชิดกันมากกว่าเดิม

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว E

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณยาย คุณแม่ เด็กชายอายุ 11 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 3 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณยาย

1.1 หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ	ส่งเสริมฯ
2) สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	ระดับ	ดี
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ	ส่งเสริมฯ
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ	ปานกลาง
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ	ส่งเสริมฯ

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว E อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 1 E)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณยาย เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณยายจะอาสาช่วยงานที่วัดเฉพาะวันพระ และคุณยายมีน้ำใจแบ่งปันต่อเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีเงื่อนไข หากของกินบางอย่างไม่แพงจะเป็นผู้ให้ถ้าหากของซื้อมาแพงจะไม่ให้ ของเล่นก็เช่นกันหากของชิ้นนั้นซื้อมาราคาแพงจะห้ามหลานไม่ให้เอาไปเล่นนอกบ้านเลยหากเสียหายก็จะซื้อไม่ได้อีก ไม่ชอบใจที่บุคคลที่ช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีกลับจะมีความโกรธแค้นอย่างมาก ไม่คาดหวังในผลตอบแทนที่ตนเองเป็นผู้ให้

จะเห็นได้ว่าคุณยายมีจิตอาสาเพียงทางพุทธศาสนาเท่านั้นและความมีน้ำใจแบ่งปันเฉพาะของที่หามาได้โดยง่ายราคาที่พอซื้อหามาได้แต่ยังคงมีความห่วงเห่นในสิ่งของที่ซื้อในราคาที่แพงจะไม่แบ่งปัน

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โม โห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : หากหลานดูทีวีเล่นเกมคุณยายไม่เคยห้ามให้เล่นเต็มที่และไม่เคยตีในเรื่องนี้หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกับคุณแม่ของหลาน เพราะคุณแม่ของหลานคิดยาเสพติดหาเงินได้จะนำไปซื้อยามาเสพ ไม่เคยให้เงินลูกไปโรงเรียนมีแต่คุณยายที่ต้องดูแลค่าใช้จ่ายในบ้านจึงทะเลาะกัน

จะเห็นได้ว่าคุณยายได้รับความกดดันในด้านอารมณ์ที่ลูกสาวของตนเองขาดความรับผิดชอบไม่ดูแลลูกของตนเองและดูแลคุณแม่ที่แก่ชราจึงเกิดเป็นความขี้วูให้เกิดความโกรธโมโหโดยยั้งความโมโหของตนเองไม่ได้

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

คุณยายมักจะทะเลาะกับลูกสาวของตนเองทุกวันหลานเห็นและได้ยินแต่หลานไม่ได้ห้ามเพียงแต่ยื่นหูบางครั้งหลานร้องไห้กับยาย การทะเลาะมักใช้คำพูดรุนแรง คุณตาว่ากล่าวตักเตือนลูก สำหรับหลานคุณยายเคยโมโหในบางเรื่องที่ดีมากๆ เคยตีด้วยมือ แต่ก็ตามใจทุกอย่าง คุณยายรู้ตนเองว่าเป็นคนมักพูดเสียงดัง ความหงุดหงิดไม่ค่อยมีบ่อยแต่ถ้าหากไม่พอใจหรือโมโหจะแสดงอารมณ์แรงมาก ความรำคาญส่วนมากรำคาญลูกสาวที่มีลูกแล้วยังทำตัวชั่วร้ายต่อแม่ต่อลูกของตนเอง

จะเห็นได้ว่าคุณยายไม่รู้ระดับความโกรธโมโหของตนเองปล่อยให้อารมณ์โมโหไหลบ่ามาทำประชดด้วยการพูดจาถากถางคำพูดรุนแรงเป็นประจำโดยเฉพาะต่อบุตรสาวของตนเอง

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด

การสอนและบอกกล่าวหลานให้ได้ต่อบุคคลที่มารังแก คุณยายสอนสั่งให้หลานใช้ความรุนแรงในการตอบโต้ผู้ที่กระทำรุนแรงต่อหลาน และหากหลานไม่กล้าโต้ตอบคุณยายจะเป็นผู้เสนอในการแก้ไขปัญหาด้วยการไปต่อว่าหรือจัดการด้วยวิธีที่คุณยายคิดกระทำด้วยอารมณ์รุนแรงในการจัดการ

จะเห็นได้ว่าคุณยายมีความไม่พอใจและความแค้นในจิตใจของตนเองอย่างมากไม่คิดที่จะให้อภัยหรือยกโทษให้ใครแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงในอารมณ์เพราะการสอนให้ตอบโต้ผู้อื่น

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม :

คุณยายมักพูดหรือกล่าวชื่นชมหลานบ่อย ๆ หากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดีในเรื่องการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในครอบครัวคุณยายเป็นคนตัดสินใจจะไม่ถามใคร และหากไม่สบายใจในครอบครัว คุณยายจะเล่าให้เพื่อนบ้านฟังเขาจะได้ยินเสียงการโต้เถียงและทะเลาะกันกับลูกสาวบ่อย ๆ เพื่อนบ้านมักจะถามเรื่องที่เกิดขึ้นปรับทุกข์กัน

จะเห็นได้ว่าคุณยายเห็นความสำคัญของตนเองเป็นสำคัญไม่รับฟังความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัวหากมีปัญหาจะนำปัญหาเล่าให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวฟังเพื่อหาทางระบายอารมณ์ความเครียด (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 2 E)

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) คุณยายมีความตระหนักรู้ว่าพฤติกรรมของตนเองมีอิทธิพลต่อคนในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น หลานมีความสุขหากได้นอนฟังยายเล่านิทานและมีการพูดคุยหัวเราะในน้ำเสียงที่พยายามเลียนแบบเทคนิคการเล่าเรื่องหลานจะหัวเราะสนุกสนานและหลานจะร่วมในการทำเสียงพูดนั้น

2) คุณยายมีความตั้งใจในการฝึกควบคุมตนเองปรับปรุงตนพฤติกรรมที่คิดว่าไม่ดีของตนเองได้ถึงแม้ว่าจะยังทำได้ไม่ดีทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น การอธิบายเหตุผลให้หลานฟัง หากหลานขอไปเล่นนอกบ้านหรือขอเงินและยายไม่มีเงินให้จะมีการพูดคุยและอธิบายมากขึ้นถึงเหตุผลที่ทำได้หรือให้ไม่ได้

3) คุณยายเปลี่ยนแปลงตนเองลดความหงุดหงิดค่าเสียงดัง และจะพยายามเตือนตนเองบ่อยครั้งให้ระวังตนเอง รู้ในการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องปรับตนเอง

4) คุณยายมีความอดทนเพิ่มมากขึ้นจากเดิมโดยเฉพาะต่อลูกสาวของตนเอง

5) การเล่านิทานให้หลานฟังก่อนหลับยายใช้เวลากับหลานในการนอนพูดคุยกันมากขึ้นทำให้เกิดความเข้าใจความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของหลานและเกิดตระหนักทำให้คุณยายนึกย้อนต่อการกระทำที่ไม่ดีของตนเองในอดีตต่อบุตรสาวนำไปสู่การปรับปรุงตนเอง

คุณยายมีพลังในการสร้างความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงตนเองมีความพยายามที่จะมีเหตุผลในการอธิบายหรือพูดคุยด้วยเหตุผลมากขึ้น

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) ความเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ของหลาน คุณยายสังเกตได้ว่าหลานหัวเราะและมีความสุขเมื่อนอนฟังนิทานกับยายมากขึ้นและรู้สึกถึงความรักและความอบอุ่นมากกว่าเดิมถึงแม้ว่าอยู่ในช่วงเวลาของการปรับตัวของคุณยาย หลานได้มีการเปลี่ยนแปลงเริ่มด้วยเสนอช่วยงานบ้านโดยไม่ต้องร้องขอให้ช่วยมีความสนใจในการช่วยด้วยตนเอง ถึงแม้ว่ายายจะไม่ให้ทำแต่ก็ได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่หลานมีความเป็นห่วงและอยากช่วยคุณยายทำงาน

2) หลานรู้สึกถึงความอบอุ่นมากขึ้นเพราะคุณยายใจเย็นและให้เหตุผลอธิบายในเรื่องที่หลานร้องขอมีความเข้าใจกันคุณยายกับหลานมากขึ้นจากเดิม

3) หลานพูดกับคุณยายดีขึ้นและบ่อยขึ้นบางครั้งหลานสอนคุณยายเกี่ยวกับวิธีพูดกับแม่ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของหลานเกิดจากพลังที่เป็นผลกระทบเกิดขึ้นจากการฟังนิทานเพราะการเห็นชอบจากนิทานทำให้ปฏิบัติตัวเองให้ดีขึ้น การฟังนิทานจากคุณยายเกิดความอ่อนใจและผ่อนคลายในเรื่องของการทะเลาะกันของคุณแม่และคุณยายคุณยายมีเวลาให้หลานในการเล่านิทานคุณยายเห็นหลานมีความสุขพลังของการกระทบได้ก่อให้เกิดความพยายามปรับอารมณ์ไม่ให้โกรธหรือหงุดหงิดก่อนเล่านิทานให้หลานฟัง

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) การควบคุมอารมณ์ร้อนรุนแรงในการใช้ภาษาที่ดูเดือดร้อนแรงและนั่งต่ออาการโกรธโมโหของลูกสาวไม่ได้ตอบอารมณ์ที่รุนแรงของบุตรสาวทำให้คุณยายสามารถขอร้องและบอกกล่าวต่อบุตรสาวให้ไปบำบัดยาเสพติดได้

2) สืบเนื่องจากสิ่งที่คุณยายปรับพฤติกรรมส่งผลให้ลูกสาวของคุณยายออกหางานทำหารายได้โดยที่คุณยายไม่ทราบสาเหตุใดที่ลูกสาวเปลี่ยนตนเองออกหางานทำเองใช้นั้นแต่คุณยายดีใจที่เปลี่ยนไปในทางที่ดี

3) คุณยายเห็นว่านิทานมีประโยชน์มาก อยากให้ลูกสาวของคุณยายได้อ่านบ้างแต่ไม่กล้าบอกจึงหาวิธีด้วยการนำคู่มือนิทานวางไว้บนโต๊ะที่ลูกสาวชอบนั่งและมีความคาดหวังว่าลูกสาวจะหยิบมาอ่านบ้าง

การเล่านิทาน เป็นพลังของการควบคุมตนเอง การเล่านิทานในสภาวะครอบครัวที่ไม่ปกติมักทะเลาะกันทุกวันทำให้อารมณ์ขุ่นมัวได้ง่ายแต่เพราะมีนิทานพลังควบคุมจึงเกิดขึ้นเพื่อไม่ให้เสียบรรยากาศใดๆ ในการเล่านิทานผู้ฟังเห็นพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและมีความชื่นชอบที่จะให้ผู้เล่านิทานสามารถควบคุมตนเองให้ดีขึ้นจึงเกิดความร่วมมือต่อการกระทำด้วยการประพฤติดนเองดีไม่ให้เกิดอารมณ์ขุ่นมัวขึ้นอีก

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว E

ผู้เล่านิทาน (คุณยาย)	-รู้พฤติกรรมที่ไม่ดีของตนเองและพยายามปรับปรุงพฤติกรรมนั้นให้ดีขึ้น -ลดความหงุดหงิดและการด่ามีการอธิบายเหตุผลมากขึ้น
ผู้ฟังนิทาน (เด็กชายอายุ 11 ปี)	-หัวเราะบ่อยขึ้น -ปรับตนเองเสนอช่วยงานบ้านได้ดี -ช่วยเตือนคุณยายด้วยการสอนวิธีพูดดีๆ กับคุณแม่ให้ปรับเปลี่ยนตนเองได้
ภาพรวมครอบครัว	-ครอบครัวมีความสุขเพิ่มขึ้นจากเดิม -มีความเข้าใจกันมากกว่าเดิม -การโต้ตอบหรือทะเลาะกันระหว่างคุณยายกับคุณแม่ที่มักเกิดขึ้นทุกวัน ไม่เกิดขึ้นอีก -ความน่าเป็นห่วงที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลายาวนานก่อนหน้านี้ปัญหาลดลง มีทางออกและลดความเครียดความกดดันลงมามาก

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว F

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณย่า คุณพ่อ เด็กชาย อายุ 9 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 3 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณย่า

1.1 หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

- 1) ความรักความห่วงใย ระดับ ส่งเสริมฯ
- 2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ ระดับ ส่งเสริมฯ
- 3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ ระดับ ปานกลาง
- 4) การแบ่งปัน/จิตอาสา ระดับ ส่งเสริมฯ
- 5) การควบคุมอารมณ์ ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว F อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 1 F)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณย่าจะช่วยเหลืองานเพื่อนบ้านหากบ้านหลังไหนมีงานศพ นาน ๆ ครั้งจะแบ่งหรือแลกเปลี่ยนกับ เพื่อนบ้านแบ่งปัน หากเพื่อนบ้านนำของมาให้คุณย่าจะลดราคาตัดเย็บหรือตัดผ้าให้ฟรี หากเป็นของเล่นที่หลานเล่นอยู่คุณย่าจะห้ามไม่ให้ออกไปเล่นนอกบ้านให้เล่นอยู่คนเดียวเพราะกลัวว่าของเล่นจะพังเสียหาย คุณย่าจะไม่ชอบใจที่บุคคลที่ช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีตอบจะโกรธและจะไม่คบหาเขาอีกต่อไป ไม่ให้โอกาสอีกด้วย บางครั้งคุณย่าคิดว่าความช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนแต่ไม่ได้คาดหวังอะไรมากคาดหวังกับหลานเช่นกันแต่หากเขามีครอบครัวก็คงเลือกครอบครัวแยกย้ายไปอยู่เอง

จะเห็นได้ว่าคุณย่ามีจิตใจเป็นจิตอาสา และด้วยเห็นคุณค่าของการหาเงินซื้อของจึงไม่ยอมให้หลานนำออกไปเล่นนอกบ้านเพียงเพราะกลัวจะเสียหายหาซื้ออีกต้องสิ้นเปลืองเงิน ความคาดหวังต่อผู้อื่นที่จะตอบแทนหวังเพียงผลบุญเท่านั้น

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : คุณย่าห้ามหลานไม่ให้กระทำสิ่งใด ๆ ตามที่คุณย่าบอกกล่าวแล้วหลานไม่ทำตามคำสั่งหรือการบอกกล่าวนั้นคุณย่าจะโมโหและคำตันที่หากยังคืออีกจะตีทันที หากมีปัญหาการเงินคุณย่าจะแสดงอาการเพียงการบ่นๆ ให้คุณพ่อของหลานฟังเท่านั้นไม่เคยทะเลาะกันเรื่องเงิน

จะเห็นได้ว่าคุณย่ายังไม่มีความอดทนต่อความขี้ขลาดที่หลานไม่ทำตามคำบอกหรือทำตามคำสั่งทันทีไม่มีเหตุผลมากพอที่จะอธิบายให้หลานได้เข้าใจถึงการห้ามการกระทำใด ๆ ไม่ชี้แจงเหตุผลว่าเพราะอะไรและทำไม มีแต่คำสั่งเพียงอย่างเดียวและระบายอารมณ์ด้วยความโมโหด้วยภาษารุนแรงและการใช้กำลังด้วยการตี

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

คุณย่ามักจะหงุดหงิด โมโหและใช้ภาษาที่รุนแรงคำทอหลานเพราะคือไม่ทำตามที่ย่าบอก หากยังไม่เชื่อฟังจะตีทันทีบางครั้งหลานยืนอยู่ไกลหรือวิ่งหนีคุณย่าวิ่งไล่ไม่ทันหากมีสิ่งของอยู่ใกล้มือคุณย่าจะนำสิ่งนั้นขว้างปาใส่หลานทันที คุณย่าจะโมโหมากหากคุณย่าพูดแล้วสอนแล้วหลานไม่ทำตาม ประกอบกับถ้าหลานทำประชดคุณย่าจะยิ่งโมโหมากยิ่งขึ้นอีก

จะเห็นได้ว่าคุณย่าไม่สามารถระงับอารมณ์ โกรธ โมโหของตนเองได้เลย ซ้ำร้ายคุณย่าแสดงความโกรธ โมโหด้วยการใช้ภาษาที่รุนแรงและการใช้กำลังในการตีและทำร้ายหลานด้วยการขว้างปาข้าวของคุณย่าใช้อารมณ์รุนแรงในการจัดการต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด หากมีคนมารังแกหลาน คุณอาจจะสอนหลานว่าห้ามชกต่อยกับใคร หากคุณารู้จะดีให้หนัก แต่หากคุณย่าเองมีอารมณ์โกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวคุณย่าไม่เคยนำมาระบายในครอบครัว

จะเห็นได้ว่า คุณย่าสอนหลานในลักษณะข่มขู่แต่ไม่ได้สอนด้วยความตระหนักจริงๆ ว่าการที่บุคคลอื่นมารังแกควรทำอย่างไรจัดการตนเองอย่างไร

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : เรื่องต่าง ๆ ภายในบ้านคุณย่าจะตัดสินใจเองไม่ถามใครไม่ได้บ่นหรือเล่าให้เพื่อนบ้านฟังถึงปัญหาของตนเองเลย และคุณย่าจะชื่นชมหลานเฉพาะถ้าหากหลานใช้ง่ายไปง่ายจะกล่าวคำชมว่าวันนี้เก่งไม่คือใช้ง่ายช่วยคุณย่าได้เยอะและบางเรื่องที่พูดหลายครั้งแล้วไม่สามารถทำตามได้แต่หากหลานมีความพยายามสามารถทำได้คุณย่าจะบอกว่าดีแล้วทำอย่างนี้ฉลาดแล้ว แต่หากหลานรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์ คุณย่าจะสอนหลานว่าหากเพื่อนดีก่อนให้โต้ตอบ แต่ถ้าไม่ได้เจตนาหรือไม่ได้รังแกผู้อื่นก่อนจะต้องกล่าวขอโทษด้วย

จะเห็นได้ว่าคุณย่าไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัว ไม่ได้ให้เกียรติต่อความคิดของคนในครอบครัวทุกเรื่องจะตัดสินใจเองทั้งหมด คุณย่าจะใช้วิธีการชื่นชมหลานด้วยคำพูดเปรียบเทียบแสดงความฉลาด เมื่อหลานทำตามคำสั่งเท่านั้น และมีวิธีการสอนให้ตอบโต้หากคนอื่นมารังแกก่อน (ดูรายละเอียดภาคผนวก 2F)

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) คุณย่ามีความเข้าใจในพฤติกรรมของหลานมากขึ้นและสามารถปรับตัวปรับอารมณ์ในการพูดคุยต่อหลานมากขึ้น

2) คุณย่ามีความตระหนักในความผิดของตนเองที่ปฏิบัติต่อหลาน และรู้สึกว่าคุณย่าเหมือนในนิทานบางเรื่องและตระหนักในความคิดที่จะปรับปรุงตนเองในการสอนหลานและพยายามพูดคุยพูดเล่นกับหลานให้มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะหลังฟังนิทานจบ และหลานมีความชื่นชอบในการเล่านิทาน โดยระบุว่าคุณย่าเล่าเรื่องสนุก

3) คุณย่าให้ความสำคัญต่อการเล่านิทานและสามารถปรับตนเองเพื่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวได้โดยเฉพาะต่อเด็กที่ได้รับความรุนแรงในด้านภาษาและความรุนแรงจากการถูกลงโทษบ่อย ๆ

4) คุณย่ามีความเข้าใจต่อการกระทำของตนเองด้วยการวิเคราะห์ตนเองตามนิทานที่ได้อ่านเพื่อสอนหลานได้เป็นอย่างดี

5) คุณย่ามีความพยายามให้เกิดความไว้วางใจต่อหลานโดยพูดคุยเพิ่มเติมหยอกเล่นให้เกิดความสนุกสนานต่อหลานและมองเห็นถึงความอบอุ่นที่ได้รับทั้งต่อตัวคุณย่าและต่อตัวของเด็ก

นิทานทำให้คุณย่าเกิดความเข้าใจในตนเอง และสำนึกในความผิดของตนเองที่ปฏิบัติต่อหลานและมีความพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อหลานให้หลานเกิดความไว้วางใจโดยคุณย่าสามารถปรับปรุงตนเองได้

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) หลานพูดง่ายขึ้นให้ความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือคุณย่ามากขึ้น
2) หลานสามารถปรับตัวเองได้จากการที่คุณย่าคำหยาบหรือลงโทษสามารถลดความรุนแรงทางอารมณ์ลงได้ไม่ทำประชดประชัน

3) คุณย่าเห็นความแตกต่างจากพฤติกรรมและการปฏิบัติตนของหลานได้อย่างชัดเจนว่ามีความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหลานมีความเชื่อฟังมากขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของหลาน ลดอารมณ์รุนแรงไม่ทำประชดประชันให้ความช่วยเหลือคุณย่าโดยสมัครใจ เชื่อฟังทำตามคุณย่าง่ายขึ้นคุณย่าพึงพอใจ

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

มีเสียงพูดคุยและเสียงหัวเราะกันก่อนนอน โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหลานไม่เคยได้ฟังนิทานจากคุณย่าเลย

- หลานชอบที่จะฟังนิทานจากคุณย่าเพราะคุณย่าเล่านิทานสนุก
- ความเปลี่ยนแปลงของหลานทำให้คุณย่าพึงพอใจ
- สอนหลานง่ายขึ้นด้วยคติสอนใจจากนิทาน

นิทานเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ให้คุณย่าและหลาน ได้มีเสียงหัวเราะพูดคุยกัน หลานสามารถปรับปรุงตัวเองไปพร้อมๆ กับคุณย่าที่มีความเข้าใจต่อตัวของหลานมากขึ้น อารมณ์รุนแรงต่างๆ ที่คุณย่าแสดงคุณย่ารู้สำนึกว่าตนเองผิดเพราะคติสอนใจจากนิทานและการพูดคุยกัน หลังฟังนิทานจบแล้วคุณย่าสอนหลานได้มากกว่าเดิมโดยหลานไม่แสดงอาการประชดประชันที่ถูกสอน

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว F

ผู้เล่านิทาน (คุณย่า)	-มีความเข้าใจต่อพฤติกรรมของหลานมากขึ้นกว่าเดิม -ปรับอารมณ์ตนเองได้ดีขึ้นมาก -มีความคิดในจิตสำนึกว่ามีความผิดต่อหลาน -ไม่ใช้ภาษาที่รุนแรงต่อหลาน -มีความพยายามในการสร้างความไว้วางใจต่อหลานมากขึ้น
ผู้ฟังนิทาน (เด็กชายอายุ 9 ปี)	-พูดคุยง่ายขึ้นมากเชื่อฟังคุณย่าดีขึ้น -ช่วยเหลืองานคุณย่าด้วยความสมัครใจบ่อย ๆ -ลดความรุนแรงในอารมณ์ไม่ทำประชดประชัน
ภาพรวม ครอบครัว	-มีเสียงหัวเราะพูดคุยกันมากกว่าเดิม -มีความเข้าใจในความเป็นเด็กของหลานมากกว่าเดิม -ครอบครัวมีความพึงพอใจในพฤติกรรมที่ดีของหลานมาก

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว G

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 15 ปี เด็กหญิง อายุ 10 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 4 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณแม่

1.1 หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

- 1) ความรักความห่วงใย ระดับ ดี
- 2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ ระดับ ปานกลาง
- 3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ ระดับ ดี
- 4) การแบ่งปัน/จิตอาสา ระดับ ดี
- 5) การควบคุมอารมณ์ ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว G มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ระดับ ดี (ดูรายละเอียดข้อมูลภาคผนวก 1 G)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณแม่มักจะชวนครอบครัวไปทำบุญที่วัดทุกวันพระ และช่วยเหลืองานชุมชนบ่อยๆ

มีสิ่งใดที่แบ่งปันกัน ได้คุณแม่จะแบ่งปันให้ญาติพี่น้อง แต่หากบุคคลที่คุณแม่ให้การช่วยเหลือแล้ว ไม่ได้รับผลที่ดีตามมาจะเสียใจเท่านั้น ไม่คิดว่าความช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทน เพียงหวังลึกๆ กับลูก ๆว่าจะได้รับการดูแลจากลูกยามแก่เฒ่า

จะเห็นได้ว่าคุณแม่เป็นตัวอย่างที่ดีของควมมีน้ำใจ โดยแสดงน้ำใจแบ่งปันต่อญาติพี่น้องและต่อเพื่อนบ้านเสมอ การให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นถึงแม้จะไม่ได้รับผลประโยชน์จากบุคคลแต่ไม่ได้หวังว่าจะต้องกลับมาตอบแทน

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : หากครอบครัวมีปัญหาทางการเงินเกิดขึ้นจะไม่ทะเลาะกันเพียงบอกกล่าวต่อกันมากกว่าโดยเน้นว่าต้องช่วยกันประหยัดในเรื่องใดบ้างเพราะเงินไม่พอใช้จ่าย ความโกรธโมโหจะเกิดขึ้นจากการห้ามลูกไม่ให้ดูทีวี และเล่นเกมห้ามบ่อย บางครั้งหากไม่ฟังหรือไม่ทำตามทันทีแม่จะโมโห ชูและตีลูก

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีเหตุผลในเรื่องของการบอกกล่าวต่อกันในเรื่องของปัญหาที่เกิดขึ้นในค่าใช้จ่ายร่วมกัน แต่คุณแม่มีการตั้งกฎเกณฑ์ของคำว่าทันทีต่อลูกหากไม่ทำตามทันทีจะชูและตีลูก คุณแม่ยังขาดการอดทนต่ออารมณ์ที่ตั้งใจอธิบายและตั้งเป็นกฎของการนับครั้งว่าถ้าพูดครั้งที่สองหากยังไม่ทำหรือยังไม่ปิดทีวีคุณแม่จะงดดูทีวีสามวันเป็นต้นแต่การใช้อารมณ์ว่ากล่าวให้หยุดและทำทันทีโดยทำโทษทันทีหากไม่ทำตามแสดงถึงเหตุผลด้านอารมณ์ที่ไม่ควบคุมอารมณ์ของตนเอง

3) การรู้จักควบคุมโกรธและโมโหของตนเองได้ :

การทะเลาะกันของสามีภรรยาจะทะเลาะกันด้วยการใช้เสียงข่มขู่กันมากกว่าการตบตีกันภาษาที่รุนแรงมากๆ คุณแม่ไม่เคยนำมาใช้กับลูก หากลูกคือจะแสดงอารมณ์ด้วยการกระแทกเสียงคุ้ยด้วยเสียงดังๆ ให้อึดและตำหนิลูกให้ปฏิบัติตามหากยังไม่ทำตามอีกอารมณ์โมโหของคุณแม่จะแรงขึ้นตามลำดับและจะลงท้ายด้วยการตีด้วยมือบ้าง ด้วยไม้บ้าง บางครั้งอาจตีลูกด้วยความหงุดหงิดโดยไม่มีเหตุผล มีเพียงบางครั้งเท่านั้นที่เครียดจากที่ทำงานและเก็บอารมณ์เก็บไว้คนเดียว

จะเห็นได้ว่า คุณแม่ไม่สามารถระงับความหงุดหงิดโมโหของตนเองได้ และอารมณ์โมโหเพิ่มมากขึ้นหากลูกไม่กระทำการใดได้ตั้งใจคุณแม่สั่งแสดงถึงความรุนแรงทางอารมณ์ที่ค่อนข้างรุนแรงต่อลูกถึงแม้ว่าคุณแม่จะไม่เคยใช้ภาษาที่รุนแรงต่อลูก แต่คุณแม่ขาดความยับยั้งชั่งใจก่อนที่จะลงโทษลูก

4) การให้ภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด หากถูกถูกบุคคลอื่นรังแกคุณแม่จะสอนลูกไม่ให้โต้ตอบให้รีบไปหาผู้ใหญ่หรือหาคุณครู และหากคุณแม่ไม่พอใจใครที่ไม่ใช่ครอบครัวคุณแม่จะเพียงเสียใจและแอบร้องไห้จะไม่นำกลับมาระบายอารมณ์ในครอบครัวเลย

จะเห็นได้ว่าคุณแม่รู้วิธีการจัดการกับความรุนแรงต่อลูกได้หากลูกพบเจอต่อความรุนแรงและสามารถแยกแยะอารมณ์ขุ่นมัวจากภายนอกครอบครัวไม่ให้มากระทบสมาชิกครอบครัวด้วยความรุนแรงทางอารมณ์ของตนเองได้

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : คุณแม่ไม่เคยเห็นลูกรังแกสัตว์ และจะสนับสนุนลูกมีน้ำใจต่อสัตว์เช่นให้อาหารมันกิน การรังแกผู้อื่นหรือผู้อื่นมารังแกยังไม่มีและหากมีเกิดขึ้นคิดว่าต้องถามความเป็นไปเป็นมาก่อนถึงสาเหตุของเรื่องที่ต้องมาทะเลาะกันของเด็กๆ แต่ผ่านมายังไม่เคยมี หากมีปัญหาในครอบครัวในเรื่องใดจะต้องปรึกษากันรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนในครอบครัวมีบางครั้งที่เราปัญหาให้ลูกให้ญาติ ๆ ฟังถึงปัญหาเพื่อนร่วมงานหรืองานที่ทำ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ให้คุณค่าต่อการมีน้ำใจต่อสัตว์ด้วยการสอนลูกแบ่งปันความรักด้วยการให้อีกทั้งการให้เกียรติซึ่งกันและกันในครอบครัวรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและชื่นชมในความสามารถของลูก แสดงถึงการมองเห็นคุณค่าของความเท่าเทียมและให้ความเคารพซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

- 1) แม่รู้สึกผิดและเกิดการสำนึกผิดที่โหดร้ายกับลูกในการใช้อารมณ์รุนแรงและการกระทำที่ใช้ความรุนแรงต่อลูก
- 2) คุณแม่มีความเข้าใจและตระหนักถึงนิทานที่นำมาใช้สอนลูกจึงเอาใจใส่ลูกมากกว่าเดิม
- 3) คุณแม่มีความตระหนักในพฤติกรรมของตนเองที่แสดงต่อลูกมากขึ้นด้วยวิธีการแก้ไขในข้อบกพร่องของตนเอง
- 4) คุณแม่พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองในการอธิบายเหตุผลต่อลูกมากขึ้นและมีความอดทนอดกลั้นในการสอนลูกมากขึ้นเพื่อให้เห็นผลแห่งความเป็นไปได้ว่าลูกมีความเข้าใจและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

นิทานทำให้เกิดพลังสำนึกคิดวิเคราะห์ต่อคุณแม่ที่รู้ตนเองว่าโหดร้ายต่อลูก ด้วยการแสดงอารมณ์ทำให้เกิดความเข้าใจในความรู้สึกของลูกสามารถปรับตนเองให้ตระหนักถึงการกระทำที่บกพร่องต่อลูกได้

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทาน และผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) คุณแม่สังเกตว่าลูกเปลี่ยนจากเด็กดื้อมักมีข้อต่อรองและบ้ายเบี่ยงในการช่วยงานบ้านเสมอมาเมื่อมีการเล่านิทานและการสอนด้วยวิธีการเล่านิทานลูกเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจนว่าช่วยงานบ้านและมีเหตุผลมากขึ้น

2) คุณแม่เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีของลูกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอารมณ์ที่รุนแรงและมักทำประชดประชันกิริยานี้หายไปไม่เกิดขึ้นอีกเลย

อิทธิพลของการเล่านิทานในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ลูกเกิดความรู้สึกถึงผลกระทบตนเองของลูกที่ต้องทำให้คุณแม่รู้สึกดีกับตนเองได้อย่างไรเพื่อหนีคำดู คำขู่จากคุณแม่และให้คุณแม่ดีใจด้วยการเปลี่ยนตนเองให้คุณแม่ชื่นชมให้ได้

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) ครอบครัวมีความสุขและสนุกสนานกว่าเดิมมากเกิดความรู้สึกอบอุ่นในความรู้สึกที่แม่ได้รับทั้งลูกและสามีดูเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นร่วมกันถึงแม้จะไม่ได้เล่านิทานแต่เป็นผู้ฟังที่อยากร่วมในกิจกรรมเล่านิทานให้ลูกฟัง

2) ผลของการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของลูกชี้วัดความสำเร็จในความพยายามของแม่ทำให้แม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เทคนิคเล่านิทานให้ลูกฟังได้อย่างสนุกสนานแฝงด้วยการสอนให้เป็นคนดีปฏิบัติตนที่ดีต่อไป

3) คุณแม่รู้สึกว่าการพูดคุยสนทนากับลูกทำให้คุณแม่ได้ลูกคิดที่กำลังพูดคุยกับผู้ใหญ่อยู่เพราะลูกมีคำถาม แนะนำแนวคิดให้ได้ตอบคำถามด้วย เป็นความแตกต่างที่ในอดีตไม่เคยใจเย็นนั่งตอบลูกไม่เคยทำเลย

คุณแม่เห็นความสำคัญของนิทานและตระหนักในคุณค่าของนิทานที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ลูกเป็นเด็กที่มีนิสัยที่ดีขึ้นและตัวของคุณแม่เองเห็นผลดีของการเล่านิทานให้ลูกฟัง ด้วยการเปลี่ยนแปลงของคุณแม่และลูก ลูกเกิดการซึมซับจากเรื่องที่เล่าให้ฟังและปรับเปลี่ยนนิสัยบางอย่างทำให้คุณแม่เกิดความพึงพอใจ ได้รับความอบอุ่นได้รับสาระที่ดีในการสอน และผลที่ได้รับจากสามีที่ร่วมสนุกในการเล่านิทานด้วยทำให้ครอบครัวรู้สึกอบอุ่นและมีความมั่นคงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

เพื่อนๆ คุณแม่จะมีความไม่พอใจหากบุคคลอื่นที่เคยช่วยเหลือแล้วกลับทำร้ายหรือทำให้เกิดความเสียหายและไม่มี ความคาดหวังจากบุคคลผู้ที่ให้การช่วยเหลือว่าต้องกลับมาตอบแทนใดๆ จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือและไม่ได้หวังผลตอบแทนกลับ

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : ปัญหาการทะเลาะกันของครอบครัว สาเหตุของการทะเลาะกันบ่อยคือสามีกลับบ้านไม่ตรงเวลามักทะเลาะกันบ่อยและปัญหาที่เกิดจากการเรื่องเงินไม่พอต่อค่าใช้จ่าย แต่หากลูกร้องขอเพื่อซื้อหรือใช้เงินคุณแม่จะอธิบายให้ลูกฟังลูกรับฟังและเข้าใจ ส่วนในข้อห้ามต่อการกระทำของลูกคุณแม่ไม่ห้ามลูกหากดูทีวีหรือเล่นเกมนาน ๆ แต่หากเกรงกับเพื่อนคุณแม่จะห้ามแต่หากลูกไม่เชื่อฟังหรือไม่ทำตามคุณแม่จะโกรธลูก จะเห็นว่าคุณแม่ยังขาดความอดทนอดกลั้นในการปรับความเข้าใจต่อสามี

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

การทะเลาะกันระหว่างสามีภรรยาจะใช้ความรุนแรงบางครั้งลูกจะเห็นพฤติกรรมและได้ยินการด่าที่รุนแรงบางครั้งลูกจะเข้ามาห้ามไม่ให้ทะเลาะกัน การใช้ภาษาของคุณแม่จะพูดรุนแรงและไม่ไพเราะต่อลูกหากหงุดหงิดถูกลูกรบกวนคุณแม่จะเกิดความเครียดไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้จึงแสดงอารมณ์รุนแรงออกมาบางครั้งหงุดหงิดเรื่องเล็กน้อยแต่ทำเป็นเรื่องใหญ่โตแต่รู้สึกผิดที่กระทำตัวเช่นนั้นต่อลูกเมื่อรู้ตัวจะขอโทษลูก อารมณ์โกรธโมโหที่รุนแรงมักจะกระทำต่อสามีเช่นเอาข้าวของขว้างปาใส่สามี ทั้งนี้ลูกเห็นพฤติกรรมของคุณแม่ทั้งหมดมีเพียงเพื่อนร่วมงานเท่านั้นหากคุณแม่รู้สึกโกรธและไม่พอใจเพื่อนร่วมงานคุณแม่มักจะเก็บเงียบแสดงความไม่พอใจอยู่ในใจเพียงลำพัง จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีความรุนแรงในด้านอารมณ์ไม่สามารถระงับตนเองได้เฉพาะต่อสามีและลูก

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด คุณแม่สอนลูกให้ตอบโต้ผู้อื่นหากถูกรังแกหรือถูกแกล้งเพราะเห็นว่าลูกเป็นผู้หญิง จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังขาดความตระหนักในการยกโทษหรือหลีกเลี่ยงหรือการยกโทษให้อภัยแก่ผู้อื่น

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : หากคุณแม่เกิดความไม่สบายใจมักจะนำเรื่องไม่สบายใจของตนเองและปัญหาที่เกิดจากการทะเลาะกันต่อสามีนำไปเล่าและปรึกษาผู้อื่น และหากรู้ว่าลูกทำผิดโดยรังแกผู้อื่นคุณแม่จะถามถึงสาเหตุก่อนและจะห้ามลูกไม่ให้เล่นอยู่ในกลุ่มอีกต่อไป หากพบว่าลูกทำผิดก่อน (ดูรายละเอียดภาคผนวก 2H) จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังไม่เห็นถึง

ความสำคัญต่อการให้เกียรติและการเคารพความคิดเห็นโดยหันหน้าพูดคุยปัญหาที่กันดี ๆ และ
ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นๆ อย่างถูกต้อง

2. หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) ลูกฟังและสะท้อนบอกคุณแม่ว่า นิทานเรื่องแม่ผู้ใจโกรธขี้โมโหเหมือนคุณแม่
เลย ลูกอยากฟังหลายๆ รอบฟังซ้ำๆ ทำให้คุณแม่เปลี่ยนความคิดและรู้สึกผิดต่อสิ่งที่ทำลงไปโดยไม่
ยังคิด แต่เมื่อลูกทักท้วงทำให้อารมณ์ขุ่นมัวที่รุนแรงลดลง

2) ก่อนหน้านี้จะสอนลูกโดยใช้คำพูดแรงและพูดตรงลูกจะแสดงกิริยาไม่พอใจ
หลังๆ ได้รับความแนะนำลองใช้นิทานเข้าสอนดีขึ้นเยอะมาก การเล่านิทานบางครั้งเล่ายังไม่ทันจบ
เรื่องลูกจะมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและรู้จักในการถาม ทำให้คุณแม่รู้สึกถึงการที่ต้องเอาใจใส่
กว่าเดิมในการเล่านิทานเพราะลูกสนใจถามคำถามจากการฟัง ยกตัวอย่างเช่น ลูกจะถามว่าทำไม
เป็นอย่างนั้น ทำไมต้องอย่างนี้

3) คุณแม่เปลี่ยนจากเดิมที่เคยอารมณ์หงุดหงิดง่ายต่อลูกแต่เมื่อเห็นพฤติกรรมลูก
เปลี่ยนการกระทำของลูกเปลี่ยนคุณแม่จึงคิดถึงผลดีและปรับเปลี่ยนควบคุมอารมณ์ได้ดีมากขึ้น
ยกตัวอย่างเช่นหากลูกทำสิ่งใดแล้วไม่ได้ตั้งใจหากเกิดขึ้นก่อนหน้านี้คุณแม่จะตะคอกและตะโกน
ใส่ลูกทันทีแต่เดี๋ยวนี้จะเงียบโดยใช้การบอกเตือนลูกก่อนว่าตอนนี้คุณแม่รู้สึกอย่างไรรู้สึกกำลัง
อารมณ์ไม่ดี รู้สึกหงุดหงิด ประเดี๋ยวคุณแม่จะไม่พูดแล้วนะ คุณแม่รู้วิธีในการอธิบายกับลูกมากขึ้น
และสามารถควบคุมความโกรธที่รุนแรงได้ดีมากขึ้น

4) คุณแม่รู้สึกว่าเวลาสนุกกับลูกก่อนนอนมากขึ้นรู้สึกว่าตนเองกระตือรือร้นใน
การเสาะหานิทานเพิ่มจาก 20 เรื่อง นำมาเล่าให้ลูกได้ฟังเพิ่มขึ้นด้วย เห็นได้ชัดเจนคือก่อนหน้านี้
ไม่ได้ใส่ใจเรื่องการเล่านิทานก่อนนอนเลย แต่ด้วยผลของการเล่านิทานชุด 20 เรื่องทุกอาทิตย์ลูกจะ
รู้เวลาและลูกจะตั้งเวลาในการฟังนิทานเพื่อเตือนคุณแม่ว่าถึงเวลาต้องเล่านิทานแล้วก่อนนอนทุก
วัน

นิทานทำให้คุณแม่สามารถปรับอารมณ์ของตนเองให้ลดอารมณ์หงุดหงิดและ
อารมณ์ที่รุนแรงได้ อีกทั้งลูกยังมีบทบาทในการช่วยเตือนคุณแม่ได้อีกด้วยและคุณแม่ยังรู้วิธีคิดใน
การปรับเปลี่ยนตนเองให้เกิดความเอาใจใส่ลูกเพิ่มมากขึ้นจากการที่ลูกสนใจในการฟังนิทานจาก
คุณแม่ทำให้คุณแม่รู้สึกสนุกจึงเกิดพลังกระตือรือร้นเอาใจใส่ลูกด้วยการเล่านิทานเพิ่มมากขึ้น

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและ
ผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) นิทาน 20 เรื่องทำให้ลูกเปลี่ยนมากที่สุดคือ ลูกทำอะไรแล้วมักกล่าวคำขอโทษ จะบ่อยขึ้นเป็นเพราะนิทานเรื่องความแค้นของลูกศิษย์ คุณแม่ได้สอดแทรกถึงการกระทำผิดเมื่อรู้ว่า ผิดต้องรู้จักขอโทษไม่ให้เลียนแบบนิทานเรื่องความแค้นของลูกศิษย์ที่นอกจากทำผิดแล้วไม่ยอมรับ ผิดไม่ขอโทษแล้วยังนำไปสู่ความโกรธแค้นที่ถูกสอนให้เป็นคนดีอีก นับเวลาจากนั้นลูกจะขอโทษ เสมอเมื่อรู้ว่าทำผิด

2) การสอนลูกก่อนหน้านี้นี้คุณแม่จะเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นโดยตรงทำให้ลูกรู้สึก ว่าถูกทำโทษด้วยการด่าและถูกต่อว่าจึงเกิดความน้อยใจและร้องไห้ แต่เมื่อเทียบการสอนด้วยการ กล่าวอ้างถึงนิทาน 20 เรื่องที่เล่าให้ฟังลูกจะฟังและยอมรับต่อความผิดและกล่าวขอโทษทันที เพราะ นิทานได้สอดแทรกคำสอนและมีคำแนะนำจากเทคนิคการพูดคุยต่อลูกหลังจากฟังนิทานจบการ สอนคุณแม่ได้สอดแทรกคำสอนเพิ่มจากนิทานเพื่อให้ต่อเนื่องและมีผลต่อการรับรู้ของลูกสำคัญคือ การเพิ่มข้อมูลสอนเพิ่มเติมคุณแม่จะพูดยาวแต่ลูกชอบให้คุณแม่พูดดีๆ คุณแม่ก็เคยอย่างนั้น

การที่ผู้ฟังตระหนักคิดไม่กระทำผิด แต่หากกระทำผิดรู้จักขอโทษแสดงถึงอิทธิพล ของการเล่านิทานโดยการสอดแทรกการสอนหรือบอกกล่าวตักเตือนด้วยการยกตัวอย่างนิทานที่ได้ ฟังมาแล้วทำให้ลูกไม่รู้สึกว่าคุณด่าหรือถูกต่อว่าด้วยอาการโกรธของคุณแม่

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของ กระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) คิดว่านิทาน 20 เรื่อง เป็นการละลายพฤติกรรมของเด็กจากบางครั้งลูกกระทำ ะไรบางอย่างกลัวไม่ดีแทนที่เราจะเปรียบเทียบให้ลูกฟังแต่กลับกันว่าลูกจะเปรียบเทียบขึ้นมาเอง เลยว่าคุณแม่หรือพ่อทำเหมือนนิทานเรื่องนั้นเลย ทำให้แม่รู้สึกว่าคุณรู้เองอัตโนมัติและลูกสามารถ เทียบเองได้รู้ว่าสิ่งไหนถูกหรือผิดได้เองด้วยนิทานเป็นสื่อกลางในการเตือน

2) รู้สึกครอบครัวอบอุ่นและสนุกร่วมกันมากขึ้นจากเดิมที่เคยเป็นการหาเรื่อง ทะเลาะกันต่อสามีลดลงเพราะมีแต่ใส่ใจเสาะหานิทานให้ลูกฟังและนิทานคอยย้ำเตือนเสมอ บางครั้งอ่านเจอข้อความน่าคิดจึงนำมาปรับกับชีวิตครอบครัวได้ดีเป็นอย่างมาก

การสร้างคุณค่าที่มีร่วมกันในครอบครัวด้วยนิทานที่สำคัญคือการเอาใจใส่ซึ่งกัน และกันในครอบครัวลูกได้แสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงคุณค่าในนิทานและการได้ฟังนิทาน ร่วมกันทำให้รู้ในเรื่องเดียวกันและสามารถเชื่อมโยงได้ง่ายหากคุณพ่อ คุณแม่ หรือลูกกระทำการสิ่งใด ที่ขัดต่อการกระทำที่ดีการเตือนครอบครัวด้วยเรื่องเล่าในครอบครัวที่เคยฟังร่วมกันทำให้ลดความ กดดันในอารมณ์ร้อนอารมณ์โมโหอารมณ์โกรธลงได้มากเพราะทุกคนเรียนรู้ร่วมกันจากการฟัง นิทาน

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว H

ผู้เล่านิทาน (คุณแม่)	-รู้สึกสำนึกผิดต่อการกระทำที่กระทำกับลูกที่ผ่านมาและพยายามยังคิดไม่ให้เกิดอารมณ์ขุ่นมัวได้ง่ายอีก -มีความยังคิดในการใช้ภาษาพูดกับลูกดีๆ ไม่ใช่ความหงุดหงิดเข้าปะปน -อารมณ์หงุดหงิดง่ายของคุณแม่เปลี่ยนเป็นคนอารมณ์ดีบ่อยๆ เมื่อเห็นพฤติกรรมลูกเปลี่ยนดีขึ้นจากเดิม -มีความกระตือรือร้นในการใส่ใจลูกมากกว่าเดิม
ผู้ฟังนิทาน (เด็กหญิงอายุ 7 ปี)	-หากลูกกระทำสิ่งใดผิดพลาดหรือคุณแม่ทักท้วงลูกู้จักการขอโทษบ่อยขึ้น -รู้สึกดีขึ้นเมื่อคุณแม่เปรียบเทียบการสอนกับนิทานดีมากกว่าการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น
ภาพรวมครอบครัว	-ลูกจะคอยเตือนสติให้พ่อแม่ไม่ให้แสดงอารมณ์โกรธโมโหด้วยวิธีการพูดคุยกับนิทานที่คุณแม่เล่าทำให้ครอบครัวหยุดเถียงกันทันที -ครอบครัวอบอุ่นสนุกสนานมากกว่าเดิม -การทะเลาะกันของสองคนสามี ภรรยา ลดลงเพราะให้ความสนใจต่อนิทานมากกว่า

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว I

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิงอายุ 1.8 ปี เด็กหญิง อายุ 6 ปี เด็กชายอายุ 8 ปี

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน

20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณแม่

1.1 หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ ดี
2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ	ระดับ ดี
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ดี
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ดี
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ ดี

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว I อยู่ในระดับ ครอบครัวมี

สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กดี (ดูรายละเอียดภาคผนวก II)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณแม่มักมีส่วนร่วมในการช่วยงานบุญของหมู่บ้านเสมอและช่วยทุกครั้งที่มีหมู่บ้านประกาศร้องขอคุณแม่รู้จักวิธีการสอนลูกให้แบ่งปันถึงแม้ของชิ้นนั้นจะซื้อมาในราคาที่แพงก็ต้องรู้จักให้และแบ่งปัน และคุณแม่มีความเชื่อตามคำสอนของพุทธศาสนาที่มันสร้างบุญกุศลผลบุญนั้นต้องเกิดขึ้นต่อผู้ให้เสมอ จะเห็นได้ว่าคุณแม่เป็นตัวอย่างที่ดีในทัศนคติต่อการเป็นผู้ให้

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : การแสดงอารมณ์โมโหของคุณแม่มักเกิดขึ้นต่อเมื่อห้ามลูกกระทำสิ่งใดๆ ที่ไม่เหมาะสมแล้วหากลูกคือไม่เชื่อฟังคุณแม่จะใช้วิธีการตี ความโมโหมักจะเกิดขึ้นต่อสามีที่มักเป็นนักดื่มเมามาขากลับบ้านและเป็นสาเหตุให้เงินไม่พอใช้จ่ายในครอบครัวจึงได้ทะเลาะกัน

จะเห็นได้ว่าการแสดงความโกรธโมโหต่อลูกคุณแม่มีเหตุผลและความโมโหส่วนมากเกิดกับสามีที่ทำให้หงุดหงิดและไม่สามารถควบคุมตนเองได้ทำให้ต้องเกิดการทะเลาะกัน

3) การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

ความโกรธโมโหที่เกิดขึ้นมักมีคำรุนแรงด้วยการคำโดยเฉพาะในช่วงที่เครียดเพราะต้องเลี้ยงลูกทั้งสามคนด้วยตนเองบางครั้งระงับความโมโหไม่ได้ขวางปาข้าวของใส่ลูกเพราะระงับอารมณ์ไม่ได้ความโมโหจะควบคู่กับการใช้เสียงดัง ๆ ตะโกนใส่ลูก จะหงุดหงิดบ่อยครั้งหากสามีไม่เข้าใจและมีการโต้เถียงกันเรื่องเงินอารมณ์โกรธโมโหจะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับมากกว่าเก็บเงียบไว้คนเดียว

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ไม่สามารถระงับอารมณ์โกรธหรืออารมณ์โมโหของตนเองได้ อาจพลาดพลั้งทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อลูกและสามีได้เพราะการขวางปาสิ่งของ

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด คุณแม่จะสอนให้ลูกหาคุณครูหากถูกแกล้งหรือถูกทำร้ายและสอนไม่ให้ตอบโต้เพราะกลัวลูกจะถูกกรูมทำร้ายรุนแรงจากผู้อื่นได้ คุณแม่ไม่เคยโกรธบุคคลอื่นและนำมาระบายอารมณ์โกรธภายในครอบครัวเลย

จะเห็นได้ว่าคุณแม่รู้จักปิดกั้นการสอนลูกไม่ให้ใช้ความรุนแรงในการตัดสินด้วยการโต้ตอบผู้อื่นด้วยกำลัง

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพล้างแวดล้อม : หากลูกๆ แกล้งสุนัขที่เลี้ยงไว้แม่จะคอยห้ามและ

เดือนลูกเสมอว่าสุนัขเจ็บไม่ควรแก้งและเปรียบเทียบหากลูกเป็นสุนัขหากลูกแก้งบ้างก็จะเจ็บเช่นกันจะใช้วิธีห้ามปรามมากกว่าทำโทษลูก คุณแม่มักชื่นชมลูกหากเมื่อทำดีและมีรางวัลมอบให้

จะเห็นได้ว่า คุณแม่เห็นถึงซึ่งคุณค่าในตัวลูกที่มีการชื่นชมลูกบ่อยๆ และเห็นคุณค่าของความเป็นสัตว์ด้วยการสอนลูกไม่ให้แก้งสัตว์ซึ่งเป็นวิธีการสอนให้ลูกให้ความสำคัญต่อชีวิตสัตว์หลังมีการนันทนาการ 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) คุณแม่สังเกตตนเองว่ามีความใจเย็นและพูดคุยกับลูกนานและมากขึ้นถึงแม้บางครั้งความเครียดเข้ามากระทบแต่มีการอธิบายมากขึ้นว่ากำลังเครียดและหงุดหงิดเรื่องใดโดยก่อนหน้านี้ไม่มีการอธิบายจะแสดงอารมณ์ออกมาทันที ด้วยได้รู้และคอยสังเกตข้อดีของนิทานทำให้มีความพยายามปรับเปลี่ยนอารมณ์ตนเอง และมีความรู้สึกที่ตนเองปรับตัวได้และมีความสุขเมื่อลูกเปลี่ยนไปในทางที่อ่านอนสอนง่ายทำให้มีความสุขถึงแม้ความไม่พอใจมีเกิดขึ้นบ้างต่อคุณพ่อของลูกที่ดื่มเหล้ากลับบ้านและชวนทะเลาะแต่กับลูกพยายามจะไม่ให้เห็นอารมณ์ร้ายของแม่ที่แสดงต่อคุณพ่อ นิทานทำให้คุณแม่ปรับปรุงตนเองให้มีเหตุผลและรู้จักที่จะอธิบายมากขึ้น ส่งผลให้ลูกเปลี่ยนไปในทางที่ดีอ่านอนสอนง่ายขึ้น และสามารถรู้ระงับการทะเลาะกับสามีต่อหน้าลูก

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) หลายเรื่องตอกย้ำให้ลูกมีน้ำใจและสามารถสร้างพฤติกรรมใหม่ให้ลูกได้ หากแม่ร้องขอความช่วยเหลือ ยกตัวอย่างเช่น ขอไม้กวาดหยิบให้แม่หน่อย ขอเก็บเสื้อ ขอให้ทำสิ่งต่างๆ ที่แม่ร้องขอให้ช่วยได้โดยไม่งอแงเหมือนก่อนหน้านี้แม่ชมลูกมากกว่าเดิมว่าลูกโตขึ้นและเก่งขึ้นมาก แม่มีทักษะในการพูดกับลูกมากขึ้นและสามารถเล่านิทานได้เก่งขึ้น

2) ก่อนหน้านี้ลูกมักหวงของให้น้องเมื่อถูกกระตุ้นด้วยนิทานในเรื่องของการแบ่งปัน สังเกตได้ว่าลูกยินยอมและมีการให้โดยสมัครใจหลายครั้ง

3) คุณแม่รู้สึกมีความสุขที่ลูกเปลี่ยนแปลงเป็นเด็กอ่านอนสอนง่าย

4) ลูกพูดง่ายและทำสิ่งใดด้วยความสมัครใจ

5) ลูกมีสมาธิในการฟังเรื่องยาวๆ ดีขึ้นมาก

6) ลูกปฏิบัติตนเองดีขึ้นจากเดิมในเรื่องของการหวงของมีการแบ่งปันน้องด้วยความสมัครใจไม่ได้ขอร้องหรือขู่บังคับ

7) ลูกมีน้ำใจช่วยเหลือแม่รวมถึงงานบ้านอื่นๆ โดยไม่มีข้อต่อรองว่าเดี๋ยวก่อน

ลูกสามารถปรับปรุงตนเองให้เป็นที่พอใจของคุณแม่ ด้วยการแสดงน้ำใจต่อน้องไม่หิวของช่วยเหลือน้อง และช่วยเหลือคุณแม่ด้วยความสมัครใจ เปลี่ยนเป็นคนที่มีความสามารถในการฟังเรื่องราวๆ ได้ดีขึ้น

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) ลูกชอบฟังนิทานนานขึ้นถึงแม้ว่านิทานบางเรื่องจะมีเนื้อหายาวแต่ลูกให้ความสนใจมาก

2) เวลาแม่เล่านิทานแม่จะโยงนิทานที่เล่าให้ลูกคิดตาม ยกตัวอย่างนิทานเรื่องลิงกับนักกายกรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่มีต่อสัตว์และดูแลไม่ทำร้ายสัตว์ แม่จะเชื่อมโยงพูดคุยต่อลูกว่า “ถ้าลูกรักหมาของลูกไม่แก้งหมา หมาจะรักเราและจะอยู่กับเราแต่ถ้าลูกแก้งหมาบ่อยๆ มันจะหนีเราไปอยู่ที่อื่นได้” เรื่องนี้ทำให้ลูกสามารถปรับพฤติกรรมในการแก้งสัตว์ได้ เพราะลูกกลัวว่าหมาที่เลี้ยงไว้ถ้าถูกแก้งๆ บ่อยๆ จะหนีไปเหมือนลิงในนิทานที่ฟัง

3) นิทานมีอิทธิพลต่อความคิดของลูก ในเรื่องของการแก้งสัตว์

4) นิทานมีอิทธิพลต่อลูกในเรื่องของการแบ่งปัน มีน้ำใจ

5) นิทานมีอิทธิพลต่อแม่มากที่สุดที่ตรงกับชีวิตตนเองและคอยสอนลูกเพื่อตอกย้ำให้ปฏิบัติคือความมีน้ำใจโดยเฉพาะต่อพี่น้องการแบ่งปันของเล่น และการแบ่งปันขนมต่อพี่น้อง

นิทานปรับเปลี่ยนให้ลูกมีความสามารถในการฟังนานขึ้นกว่าเดิม คุณแม่สอดแทรกการสอนให้ลูกได้ปฏิบัติตนเองให้ดีขึ้นเพิ่มเติมจากนิทานที่ได้ฟังจบ คุณแม่มีความสุขที่ลูกเปลี่ยนไปในทางที่ดีว่ากล่าวตักเตือนง่ายเปลี่ยนเป็นเด็กที่อ่อนน้อมง่ายขึ้นกว่าเดิม

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว I

ผู้เล่านิทาน (คุณแม่)	- ใจเย็นและพูดคุยกับลูกด้วยเหตุผลดีขึ้นมาก - พยายามหลบหลีกปัญหาการทะเลาะหรือความขัดแย้งต่อสามีไม่ให้ลูกเห็น
ผู้ฟังนิทาน (เด็กชาย อายุ 8 ปี)	- ลูกมีน้ำใจช่วยเหลือคุณแม่เมื่อคุณแม่ร้องขอให้ช่วยลูกทำได้ดี - ไม่อแง ดีขึ้นมากจากเดิม - มีน้ำใจแบ่งปันของเล่นให้พี่น้องด้วยความสมัครใจดีจากเดิมมาก - บอกกล่าวง่ายกว่าเดิม - มีความสามารถในการฟังยาวนานขึ้นมาก
ภาพรวม ครอบครัว	- ลูกให้ความสนใจนิทานมาก - ครอบครัวรู้สึกดีที่ลูกสามารถปรับพฤติกรรมไม่แก้งสัตว์เลี้ยงที่บ้านได้

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว J

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณป้า คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 7 ปี

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณแม่

1.1 หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ ดี
2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ	ระดับ ปานกลาง
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ดี
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ปานกลาง
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว J อยู่ในระดับ ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ปานกลาง(ดูรายละเอียดภาคผนวก 1J)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณแม่จะชวนลูกไปทำบุญที่วัดแต่ไม่บ่อยเพราะไม่ค่อยได้มีโอกาสเป็นผู้ให้แก่ผู้อื่น และมักจะห้ามลูกเสมอไม่ให้นำของที่ซื้อมาในราคาที่แพงออกบริเวณนอกบ้านและมีความหวังต่อการเป็นผู้ให้หากให้ใครแล้วผู้อื่นต้องตอบแทนบุญคุณด้วย

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีความเชื่อเรื่องการเป็นผู้ให้โดยยังมีความหวังในผลตอบแทนจากการเป็นผู้ให้นั้น

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : การห้ามปรามลูกในการดูทีวีหรือเล่นเกมจะไม่ห้ามและไม่โกรธหรือไม่พอใจลูกหากลูกอยากดูหรืออยากเล่นเกมจะอนุญาตทุกครั้งที่ยังร้องขอหากลูกงอแงในเรื่องอยากได้สิ่งของแต่คุณแม่ไม่มีเงินคุณแม่จะอธิบายให้ลูกเข้าใจหากยังงอแงอยู่คุณแม่จะใช้น้ำเสียงตะคอกคังๆ ในการห้ามไม่ให้งอแง

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีความอดทนต่อการอธิบายเหตุและผลให้ลูกเข้าใจก่อนที่จะใช้อารมณ์

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

บางครั้งการทะเลาะกันกับสามีคุณแม่จะใช้คำพูดที่รุนแรงและหากหงุดหงิดต่อลูกจะใช้คำพูดที่รุนแรงด้วยมักจะโมโหบ่อย ๆ เพราะความรำคาญ จะทะเลาะกับสามีบ่อยๆ ลูกเห็นและได้ยินในสิ่งที่พ่อและแม่ทะเลาะกันอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากความโม โหมักเกิดขึ้นแบบไม่มีเหตุผล แต่หากเกิดอารมณ์โกรธหรือโม โหจะเสียงดังและใช้คำคำที่รุนแรงมากกว่าแต่ไม่เคยขวางปาลิ่งของ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีความรุนแรงในอารมณ์ที่มักแสดงต่อสามีและลูกด้วยภาษาที่รุนแรงและไม่สามารถระงับความรุนแรงของตนเองได้

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด คุณแม่สอนลูกให้ตอบโต้ให้สู้กลับบุคคลที่คิดมารังแกหรือแกล้งลูก คุณแม่บอกกล่าวต่อลูกว่าหากยอมให้คนอื่นแกล้งคนอื่นเขาก็จะได้ใจและจะแกล้งลูกตลอดอย่าปล่อยให้คนอื่นสนุกด้วยการแกล้งให้ตอบโต้กลับ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่สอนให้ลูกใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นและไม่ได้สอนให้รู้จักอภัยให้ผู้อื่น

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : หากลูกทำร้ายผู้อื่นคุณแม่จะถามถึงสาเหตุว่าลูกทำร้ายผู้อื่นด้วยเรื่องใดและหากลูกกระทำผิดจริงให้ขอโทษ ความคิดเห็นที่ครอบคร้วหรือสามีภรรยาควรมีต่อกันในครอบคร้วนั้นหากทะเลาะกันคุณแม่จะใช้วิธีเงียบหรือเดินหนีและไม่ทำตาม หากมีปัญหาใดๆ ในครอบคร้วมักจะระบายความในใจให้ญาติๆ ฟังเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ให้ความสำคัญต่อการขอโทษหากเมื่อรู้ตัวเองว่าทำผิดและหลีกเลี่ยงความรุนแรงด้านอารมณ์ต่อสามีด้วยการหลีกเลี่ยงไม่ปะทะหรือตอบโต้จึงเป็นสิ่งที่ดี

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบคร้ว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) คุณแม่เปลี่ยนจากคนที่ขี้หงุดหงิดขี้โม โหเป็นคนคิดระงับและหาวิธีระงับความขี้โกรธขี้โม โหของตนเอง

2) นิทานได้เตือนและลูกคอยย้ำเสมอว่าคุณแม่ทำแบบอย่างเหมือนนิทานเรื่องแม่ผู้ขี้โกรธขี้โม โหลูกมักพูดทำให้สะท้อนใจในน้ำเสียงขอไม่ให้แม่เป็นเช่นนั้นทำให้แม่คิดถึงผลกระทบที่แสดงต่อลูกบางครั้งมองพฤติกรรมลูกว่าเหมือนแม่เลยจึงคิดว่าลูกเลียนแบบความขี้หงุดหงิดและความโม โหของแม่คุณแม่จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงตนเอง

นิทานทำให้คุณแม่สามารถปรับพฤติกรรมที่ไม่น่ารักต่อลูกได้ และทำให้คุณแม่มองเห็นถึงอนาคตว่าเป็นข้อเสียหากคุณแม่ยังคงเป็นคนใจโกรธใจโมโหลูกต้องทำตามแบบที่คุณแม่กระทำและเห็นถึงผลสะท้อนจากนิสัยของตนเองกระทบต่อลูกในอนาคตได้

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1. นิทานมีคติสอนใจอยู่ในเนื้อเรื่องด้วยเทคนิคการเล่านิทานได้เพิ่มความสนุกสนานในการเล่าเรื่องได้เป็นอย่างมากเพราะคุณแม่เล่านิทานไม่เป็น บางครั้งเล่าไปจะลืมทำเสียงลูกจะทักท้วง ทำให้คุณแม่รู้สึกว่าคุณตั้งใจฟังและให้ความสนใจที่จะฟังเรื่องยาว ๆ มากขึ้นมองเห็นถึงสมมติที่ดีของคุณว่าคุณมีสมมติที่ดีขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนนิสัยของคุณได้เช่นเรื่องของความมีน้ำใจ

2. เนื้อเรื่องในนิทานมีความน่าสนใจทำให้ลูกมีความตั้งใจฟังและลูกเห็นปฏิสัมพันธ์ที่ดีของคุณแม่ที่มีความพยายามเล่านิทานทั้งที่เล่านิทานไม่เป็นแต่ลูกกลับมีความตั้งใจฟังแสดงถึงความรู้สึกอบอุ่นของคุณแม่พยายามเล่าเรื่องและพูดคุยด้วยและนิทานที่สอดแทรกคติสอนใจทำให้ลูกจดจำและนำมาเป็นข้อปฏิบัติในตนเองในด้านการแสดงความมีน้ำใจ

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

3. ลูกชอบนิทานมาก นิทาน 20 เรื่องเน้นสร้างให้เป็นคนดี ก่อนหน้านี้เล่าเรื่องจากหนังสือจะเน้นความสนุกสนานและเน้นเรื่องการดูแลตนเองเช่นการล้างหน้าแปรงฟัน ไม่ได้เน้นการสอนด้านศีลธรรมคุณธรรม ความถูกต้องทำให้มีทางเลือกในการสอนลูกโดยยกตัวอย่างนิทานมาบอกกล่าว ยกตัวอย่างเช่น หากลูกไม่ยอมทำอะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อเป็นการแสดงน้ำใจต่อพ่อแม่จะยกตัวอย่างนิทานที่เล่าไปแล้ว ว่าเห็นไหมถ้าหนูไม่ทำหนูก็จะขึ้นชื่อเหมือนนิทานเรื่องนั้นได้นะ ลูกจะทำทันทีเป็นต้น

4. มีเสียงหัวเราะพูดคุยกันถึงการกระทำของแต่ละคนในนิทานทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสามารถสอนเพิ่มเติมจากเรื่องที่เล่าได้โดยเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่ต้องพบปะในชีวิตประจำวันได้

5. หลังจากนิทาน 20 เรื่อง เล่าครบลูกยังคงรบเร้าให้เล่าซ้ำเรื่องเดิมและรบเร้าให้ซื้อหนังสือนิทานมาอ่านบ่อยครั้งทำให้รู้สึกถึงความผูกพันที่มีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวเพิ่มคือต้องไปร้านหนังสือเพื่อหาซื้อหนังสือนิทานมาอ่านอย่างน้อย 2 เล่ม

6. ลูกมักจะทักท้วงว่ายังไม่ฟังนิทานก่อนนอนทำให้พ่อแม่ มีหน้าที่ ที่ต้องตกลงกันเรื่องผลัดเปลี่ยนกันเล่า เรื่องใดทำเสียงนิทานสนุกสนานพ่อแม่จะมานอนฟังด้วยลูกจะถือ

3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ ระดับ ปานกลาง

4) การแบ่งปัน/จิตอาสา ระดับ ปานกลาง

5) การควบคุมอารมณ์ ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว K อยู่ในระดับ ครอบครัวมี

สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ปานกลาง (ดูรายละเอียดภาคผนวก 1K)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : หากลูกนำของกินหรือของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อน คุณแม่จะเตือนลูกไม่ให้กระทำ และหากคุณช่วยเหลือบุคคลใดคุณแม่มีความหวังในการได้รับผลตอบแทนและเมื่อช่วยบุคคลอื่นถ้าหากบุคคลใดที่คุณแม่ให้การช่วยเหลือแล้วแต่บุคคลนั้นคิดไม่ดีหรือทำร้ายคุณแม่ คุณแม่จะเลิกคบเป็นมิตร

จะเห็นได้ว่าการสอนลูกให้รู้จักการแบ่งปันน้ำใจยังคงไม่เห็นภาพที่ชัดเจนถึงการสอนให้ลูกมีน้ำใจต่อผู้อื่นได้เพราะคุณแม่มีความหวังต่อการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการหวังผลตอบแทนอยู่มาก

2) การอดทนต่อความขี้ขลาด โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : หากครอบครัวมีปัญหาการเงินจะทะเลาะและเถียงกัน

จะเห็นได้ว่าการทะเลาะกันด้วยปัญหาการเงินเป็นหลักแสดงถึงการไม่พูดคุยหรือให้คำปรึกษาที่ดีต่อกัน

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : การทะเลาะกันกับสามีคุณแม่จะแอบทะเลาะและเถียงกันโดยไม่ให้ลูกๆ เห็นพฤติกรรมแต่มีหงุดหงิดต่อลูกๆ และหากหงุดหงิดมักจะควบคุมอารมณ์ไม่ได้จะแสดงอารมณ์รุนแรงต่อลูกด้วยภาษาที่รุนแรงแต่ไม่เคยใช้ความรุนแรงทางด้านร่างกายด้วยการตบตีกันไม่เคยขว้างปาข้าวของหาก โกรธหรือโมโห มีหลายครั้งไม่พอใจแต่ไม่สามารถแสดงออกมาได้เพราะอยู่บ้านสามี

จะเห็นได้ว่าการที่คุณแม่แสดงอารมณ์หงุดหงิดและใช้ภาษาที่รุนแรงต่อลูกโดยไม่อธิบายเหตุและผลจะทำให้ลูกเก็บความรู้สึกไม่เข้าใจไว้และมักจะแสดงออกต่อพ่อแม่โดยไม่รู้ตัวเป็นการแสดงถึงผลกระทบที่จะตามมาต่อลูก

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด ไม่เคยสอนให้ลูกโต้ตอบผู้อื่นจะสอนให้รักน้องและดูแลซึ่งกันและกันและมีบางครั้งที่คุณแม่ถูกหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงานต่อว่ามาจากที่ทำงานจะนำมาระบายอารมณ์กับบุคคลในครอบครัว

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังคงเจ้าคิดเจ้าแค้นต่อผู้อื่นอยู่และอาจทำให้ครอบครัวไม่ปกติสุขได้เพราะคุณแม่ไม่สามารถแยกแยะเรื่องภายนอกครอบครัวกับภายในครอบครัวออกจากกันได้จะส่งผลกระทบต่อลูกที่ต้องเป็นรองรับอารมณ์ที่ไม่มีเหตุผลของคุณแม่

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : เมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์จะห้ามปรามอย่างเด็ดขาดไม่เคยโกรธหรือต่อว่าลูกแรงๆ ที่กระทำต่อสัตว์ หากมีความทุกข์จะปรับทุกข์ให้ห้องสามิฟังบางครั้งในเรื่องของคุณแม่สามิที่ทำให้ใจอดใจ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ให้ความใส่ใจลูกในเรื่องของการรังแกผู้อื่นและการรังแกสัตว์อยู่บ้างแต่หากเป็นเรื่องไม่สบายใจคุณแม่เลือกปรับทุกข์ต่อบุคคลที่ไม่ใช่สามิของตนเองไม่ได้ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ที่เป็นสามิภรรยาที่หากมีปัญหาช่วยอมพุดคุยปรับความเข้าใจและปรึกษาหารือกันภายในครอบครัวสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นรากฐานที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว

1.3 หลังมีการนันทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

- นิทานเรื่องแม่ผู้ใจโกรธจี้โมโหอ่านแล้วตกใจมากกว่าตรงกับตัวของผู้เล่านิทานเลยเป็นเรื่องที่เตือนสติได้เป็นอย่างดีในการสะท้อนดูตัวเองเพราะได้อ่านนิทานเรื่องนี้ให้ลูกฟังจึงสามารถยับยั้งอารมณ์โมโหของตนเองได้ก่อนหน้านี้หากเห็นลูกทำสิ่งใดแล้วจะขัดตาขัดใจไปหมดหากลูกกระทำสิ่งใดไม่ได้ตั้งใจจะเอ็ดและโวยวายใส่

การที่คุณแม่ตกใจที่เล่านิทานและนิทานตรงกับกรกระทำของตนเองแสดงถึงความเข้าใจในตนเองและการตระหนักรู้ว่าตนเองเป็นคนเช่นใดทำให้สามารถตั้งสติที่จะเตือนตนเองได้และอีกประการคือเป็นผู้สอนไม่ให้ลูกกระทำและตัวอย่างไม่ให้ลูกกระทำนิทานทานได้สอนคุณแม่ด้วยให้เป็นตัวอย่างที่ดีต่อลูกไม่เช่นนั้นแล้วลูกจะไม่เชื่อถือในคำสอนนั้นด้วย

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

- การแก่งหมาไม่มีให้เห็น
- รู้สึกว่าลูกใช้ง่ายขึ้นกว่าเดิมพุดง่ายเข้าใจง่ายไปเร็วรู้สึกดีใจที่ความดื้อไม่เชื่อฟังของลูกลดลงอย่างเห็นได้ชัด

- ลูกชายคนโตรู้จักการแบ่งปันและเผื่อแผ่อย่างเห็นได้ชัด เช่นการแบ่งขนมให้น้องกินโดยที่แม่หรือพ่อไม่ต้องออกคำสั่งจะแบ่งเองซึ่งหากแทบกันก่อนหน้าที่มีกรนำนิทานมาเล่าลูกคนโตจะหวงของมากหวงทุกอย่าง

การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของลูกทั้งในด้านความมีน้ำใจและการเชื่อฟังในการร้องขอให้ช่วยงานอย่างรวดเร็วแสดงถึงบทบาทในการพูดคุยระหว่างการเล่านิทานการพูดคุยถามตอบหลังฟังนิทานจบทำให้ลูกรู้สึกสบายใจที่แม่พูดคุยด้วยได้นานและลูกเห็นการเปลี่ยนแปลงของคุณแม่ด้วยผลของน้ำเสียงในการเล่าเรื่องผลของการพูดคุยหลังฟังนิทานจบผลของเนื้อเรื่องของนิทานทำให้ลูกจดจำและนำมาปฏิบัติแสดงความมีน้ำใจต่อน้องได้

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1. ลูกชอบฟังนิทานมาก นิทานมีความเหมาะสมต่อวัยของเด็ก อ่านเข้าใจดี แต่ชื่อของคนจะยาวและยากในการเรียกชื่อ นิทานที่เกี่ยวกับสัตว์ลูกจะชอบฟังมากโดยเฉพาะเรื่องสิงโตกับสุนัขจึงจอกลูกจดจำและปรับตนเองได้เป็นอย่างดี ครอบครัวสนุกไปด้วยและมีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

การชอบฟังนิทานมากและโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ลูกจะชอบ แสดงถึงบทบาทของนิทานที่สามารถแทรกเข้าไปในจินตนาการของลูกได้เป็นอย่างดีทำให้ลูกคิดตามและสามารถใช้จินตนาการของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเต็มที่ถึงการใช้ชีวิตปกติลูกจะสามารถนึกถึงเรื่องเล่าและเรื่องเล่านั้นจะเตือนจิตของลูกให้จดจำให้ไม่ทำตามสิ่งไม่ดีตามที่คุณแม่ได้สอนหรือบอกกล่าวหลังฟังนิทานจบ

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว K

ผู้เล่านิทาน (คุณแม่)	-สามารถยับยั้งอารมณ์โมโหของตนเองได้ -สามารถคิดวิเคราะห์ตนเองได้เป็นอย่างดี
ผู้ฟังนิทาน (เด็กชาย อายุ 9 ปี)	-ใช้ให้ช่วยสิ่งใดพูดคุยง่ายเข้าใจง่ายไปเร็ว -ไม่แก่งแย่งที่บ้านอีกเลย -รู้จักการแบ่งปันและเผื่อแผ่กันอย่างเห็น ได้ชัด
ภาพรวมครอบครัว	-มีความสุขร่วมกัน -มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว L

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชายอายุ 11 ปี 2 คน เด็กหญิง อายุ 6 ปี 1 คน รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 5 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ เด็กชาย อายุ 11 ปี

1.1 หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายใน ครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ ดี
2) สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	ระดับ ดี
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ดี
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ส่งเสริมฯ
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว L อยู่ในระดับ ครอบครัวมีสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ดี (ดูรายละเอียดภาคผนวก 1L)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : การทำบุญมักไปอธิษฐานที่โบสถ์ทุกวันอาทิตย์ครอบครัวนับถือคริสต์ศาสนา งานในหมู่บ้านไม่มีประกาศให้ร่วมงานใด และหากคุณแม่ซื้อของเล่นราคาแพงจะห้ามลูกไม่ให้นำไปเล่นกับคนอื่นเพราะกลัวของเสียหาย การช่วยเหลือผู้อื่นและการหวังผลตอบแทนจากผู้อื่นนั้นคุณแม่จะแสดงความไม่ชอบใจบุคคลที่คุณแม่เคยช่วยเหลือแล้วเขากลับทำไม่ดีตอบกลับคุณแม่จะโกรธและไม่ยุ่งเกี่ยวกับ แต่มีความคาดหวังต่อลูกหวังว่าจะดูแลคุณแม่เมื่อแก่ชรา

คุณแม่มักจะห้ามลูกไม่ให้นำของที่ซื้อมาด้วยราคาแพงนำไปเล่นกับเพื่อนคนอื่นแสดงถึงความกลัวที่แฝงไปกับการสอนให้ลูกรู้จักการตระหนี่ทางอ้อมไปด้วยจึงอาจเป็นปัญหาในการจดจำของลูกได้ว่าถ้าของดีๆ ให้เก็บไว้ให้ตนเองและหากเป็นของไม่ดีจะให้ผู้อื่นเป็นการฝึกให้เห็นแก่ตัวโดยที่คุณแม่ไม่รู้ตัวได้

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกับสามี บางครั้งคุณแม่นำเงินไปใช้ในทางที่ผิดจะทะเลาะกันหนักและจะเล่าให้ลูกฟังถึงปัญหาการเงิน ที่เกิดขึ้น

การทะเลาะกันของสามีและภรรยาในเรื่องเงิน โดยเฉพาะการนำเงินไปใช้ในทางที่ผิดและเกิดการทะเลาะกันทำให้ลูกเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีและเป็นสามเหตุของการเข้าข้างว่าลูกรักพ่อเกลียดแม่ หรือรักแม่เกลียดพ่อตามมาได้

3) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด บางครั้งพุดรณรงค์นางวางป่าข้าวของใส่สามีลูกจะเห็นกันทุกคน และเข้ามาห้าม บางครั้งนางวางของใส่ลูกใช้ภาษาที่รุนแรงต่อลูก บางครั้งลูกแสดงอารมณ์คือขจัดใจต่อแม่จะโมโหหรือบางครั้งคือกินไปจะใช้การตีทั้งมือและไม้เรียว นางวางของใส่ลูกหากหาไม้มาตีไม่ได้หรือไม่ทันหากลูกวิ่งหนีจะนางวางของใส่อะไรอยู่ใกล้มือนางวางทันที มีบางครั้งเครียดเรื่องการหมุนเงินไม่ทันหงุดหงิดอยู่เงียบๆ

การที่คุณแม่มีอารมณ์ที่รุนแรงนางวางป่าข้าวของใส่คุณพ่อและลูกหากโมโหเป็นสาเหตุของการเก็บทางอารมณ์ที่รุนแรงของลูกที่สามารถแสดงออกเมื่อลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นพฤติกรรมที่ลูกจดจำง่ายและเลียนแบบง่ายเพราะการเก็บกดอารมณ์ไม่พอใจของตนเองไว้รอโอกาสแสดงออกมา

4) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : ไม่เคยสอนให้ตอบโต้ใครแต่จะถามหากมีการทะเลาะกับเพื่อน มีบางครั้งหงุดหงิดและคุมตนเองไม่อยู่จะมีอารมณ์โกรธค้างๆ จะได้รับผลของอารมณ์ร้ายนั้น

การแสดงอารมณ์โกรธโมโห หงุดหงิดของตนเองบ่อย ๆ ทำให้บุคคลรอบข้างได้รับผลกระทบจากอารมณ์นั้นด้วยแสดงถึงการเคยชินต่อการลดทอนเกียรติซึ่งกันและกันในครอบครัวทั้งครอบครัวปู่ ย่า ตา ยาย และครอบครัวของตนเองไม่ได้รับการให้เกียรติเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ยินยอมอ่อนตนเข้าหากันจึงเกิดปัญหาการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมต่อบุคคลอื่นได้ง่ายขึ้น

5) การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม หากโรงเรียนแจ้งมาว่าลูกถูกตีหรือลูกตีเพื่อนคุณแม่จะไปคุยกันที่โรงเรียนและบอกลูกหากทำผิดให้ขอโทษแต่ไม่เคยตีลูกมีเพียงแต่ตำหนิเท่านั้นมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี ชมบ่อยๆ หากว่ากระทำความดีและใช้ง่าย และเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับที่คิดไว้ส่วนมากจะอารมณ์เสียต่อสามีหากไม่ฟังกันหากมีเรื่องไม่สบายใจภายในครอบครัวจะเก็บไว้คนเดียวมีเรื่องเงินเท่านั้นที่จะเล่าให้ลูกฟังว่าไม่พอใจเข้าในเรื่องใดจะบอกลูกให้ช่วยขอพ่อของเขาเพิ่ม

การกล่าวชื่นชมเมื่อลูกกระทำดีแสดงถึงการยกย่องให้เกียรติและเป็นการฝึกฝนให้ลูกรู้จักความพึงพอใจในตนเองซึ่งมีคุณพ่อคุณแม่คอยชื่นชมและสนับสนุนในการกระทำที่ดีและเหมาะสมของลูก การที่คุณแม่มีปัญหาไม่สบายใจและเก็บความไม่สบายใจนั้นไว้เพียงผู้เดียวแสดงถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกันในลักษณะที่เป็นครอบครัวสามีภรรยาคุณแม่ยังขาดความเข้าใจอยู่

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

- 1) พี่คนโตเล่านิทานสนุกทำให้ควบคุมการทะเลาะกันของน้อง ๆ ได้ดีขึ้นด้วยการหลอกล่อด้วยการเล่านิทานให้ฟังซ้ำๆ อีก หากน้องๆ ไม่ทะเลาะกัน เป็นการตั้งกติกาของพี่
- 2) สังเกตว่าลูกชอบการอ่านมากขึ้นเพราะหากไปโบสถ์เมื่อใดจะติดนิทานไปอ่านกับเพื่อนๆ ด้วย

การที่ลูกชอบอ่านมากขึ้นแสดงให้เห็นว่านิทานมีความน่าสนใจและเกิดความสนุกต่อการอ่านเรื่องราวในนิทานและการตั้งกติกาในการฟังนิทานของพี่ที่มีต่อน้องที่อยากฟังนิทานจากการเล่าของพี่แสดงถึงพี่เล่านิทานสนุกและสามารถใช้นิทานเป็นของขวัญเป็นรางวัลได้ ทำให้เกิดความสุขที่จะฟังและเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อพี่และน้องได้

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

- 1) สิ่งแรกเลยคือย้อนดูตนเองเลยว่าตัวคุณแม่เองเป็นเหมือนนิทานบางเรื่องที่ได้ฟัง และสามารถปรับปรุงตนเองได้เพราะลูกจะสอดแทรกและขอร้องแม่ด้วยว่าแม่เป็นเหมือนนิทานเรื่องนี้ลูกไม่ยอมให้เป็น
- 2) คุณแม่สังเกตตนเองว่าใจเย็นขึ้นมากพูดคุยกับพ่อของลูกได้นานขึ้นและรู้วิธีที่จะสอนลูกเพิ่มมากขึ้น

คุณแม่สามารถย้อนนึกถึงพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่เหมาะสมของตนเองที่ผ่านมาของตนเองได้ชัดเจนและสามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้ ด้วยนิทานและการส่งเสริมความเป็นจริงในการสะท้อนตัวของแม่ได้ดีคือลูกคอยบอกย้ำทำให้คุณแม่ใจเย็นและรู้ในการยังคิดพูดคุยต่อลูกมากขึ้นแสดงถึงคุณแม่มองเห็นคุณค่าที่นิทานได้บอกกล่าวและคุณค่าในตัวของคุณแม่ที่เป็นผู้เตือนและมองเห็นคุณค่าในตนเองที่มีความพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1. ลูกๆ สนุกไปพร้อมกันกับการฟังนิทานก่อนนอนโดยพี่เป็นคนเล่าเรื่องและทำให้นิสัยชอบเล่นเกมก่อนนอนของลูกลดลงไปด้วยเพราะก่อนที่จะมีการนำนิทานมาเล่าใน

ครอบครัวทุกคนจะเล่นเกมและดูทีวีก่อนเข้านอนแต่ขณะนี้ทุกคนอยากฟังนิทานทำให้คุณแม่สังเกตเห็นได้ว่าลูกสนใจนิทานและรักที่จะอ่านนิทานให้น้อง ๆ ฟังด้วย

2. นิทานเหมาะสำหรับลูกๆ มากเลย บางที่เราฟังกันต่างก็ลุ้นด้วยสนุกมาก จากการฟังและลูกอ่านให้แม่และน้องๆ ฟังทำให้นิสัยของพี่และน้องเปลี่ยนไปด้วยในลักษณะเป็นห่วงและรักกันไม่หาเรื่องทะเลาะกันเหมือนก่อนหน้านี้

3. ทำให้แม่คิดว่าต้องพูดดี ๆ กับลูกเพราะแม่มองเห็นภาพความน่ารักของลูกๆ ในการนอนฟัง อีกทั้งนิทานที่ฟังก็ได้ตอกย้ำถึงจิตใจที่ต้องระมัดระวังต้องเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็นในทางที่ดีมากขึ้นคุณแม่เองเปลี่ยนในการปรับอารมณ์โมโหอารมณ์หงุดหงิดได้ดีเพราะสะท้อนเรื่องที่ฟังประกอบกับการสนทนาของลูกๆ ที่พูดคุยโต้ตอบกันถึงคนนั้นคนนี่ที่เขาพบเจอว่าใครใจดีใครใจร้ายเหมือนในนิทาน

การเปลี่ยนแปลงจากเด็กติดเกมชอบเล่นเกมโดยแต่งตั้งให้เป็นผู้เล่านิทานก่อนนอนให้น้อง ฟังเป็นผลสะท้อนให้น้องๆ ได้เห็นตัวอย่างที่ดี และสร้างความรักความผูกพันทำให้พี่น้องได้รักและสามัคคีกันที่มีความภูมิใจในตนเองที่สามารถควบคุมดูแลน้องได้ด้วยกติกาที่มีร่วมกันในการฟังนิทานและสามารถลดพฤติกรรมติดเกมเล่นเกมของพี่ได้อย่างเป็นปกติ และการเห็นพฤติกรรมของลูกๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ทะเลาะกันนอนฟังนิทานร่วมกันทำให้คุณแม่ต้องปรับเปลี่ยนตนเองในเรื่องของการใช้ภาษาในการพูดกับลูกดี ๆ เกิดเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและสนุกสนานมีความรักต่อกันด้วยการฟังเรื่องเล่านิทานร่วมกัน

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว L

ผู้เล่านิทาน (เด็กชาย อายุ 11 ปี)	-ควบคุมตนเองไม่ให้ทะเลาะกับของน้อง ๆ ได้ดีขึ้น -ชอบการอ่านมากขึ้น -สอนน้อง ๆ ได้เป็นอย่างดี
ผู้ฟังนิทาน (คุณแม่)	-ปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองได้ -ใจเย็นขึ้นมากพูดคุยกับพ่อของลูกได้นานขึ้นไม่แสดงอารมณ์เอาแต่ใจตนเอง -เปลี่ยนแปลงตนเองในการพูดใช้ภาษาที่รุนแรงต่อลูก -ปรับอารมณ์โมโหอารมณ์หงุดหงิดได้ดี
ภาพรวมครอบครัว	-ลูก ๆ สนุกลดการติดดูทีวีลงรวมถึงลดการเล่นเกมนลงมีความกระตือรือร้นในการเล่านิทาน -ครอบครัวรักกันอบอุ่นสนุกสนานร่วมกันเพิ่มขึ้น

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว M

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณยาย เด็กหญิง อายุ 11 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 2 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ เด็กหญิง อายุ 11 ปี

1.1 หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายใน ครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ	ส่งเสริมฯ
2) สร้างความมั่นใจไว้นือเชื่อใจ	ระดับ	ส่งเสริมฯ
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ	ส่งเสริมฯ
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ	ดี
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ	ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว M อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น (ดูรายละเอียดภาคผนวก 1M)

2. ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณยายชวนหลานไปวัดบ้างแต่นาน ๆ ครั้ง และจะห้ามทุกครั้งหากซื้อของราคาแพงห้ามนำออกนอกบ้าน บางครั้งทำขนมหรือทำกับข้าวแล้วแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน คุณยายมีความคาดหวังในการทำบุญแล้วย่อมได้รับผลบุญนั้นตอบแทน

จะเห็นได้ว่าคุณยายมีความเชื่อเฉพาะตนเองมากและมีความคาดหวังในการได้รับผลตอบแทนเสมอ

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : คุณยายไม่เคยห้ามหลานในการดูทีวีหรือเล่นเกม โดยคุณยายให้เหตุผลว่าไม่ห้ามเพราะขึ้นห้ามมาๆ หลานจะทำประชดจึงปล่อยให้หลานทำอะไรก็ได้ตามชอบใจหากเบื่อก็จะเลิกเอง

จะเห็นได้ว่าคุณยาย ยังขาดความอดทนหรือเกิดความไม่เข้าใจต่อการสอนสั่ง หลานให้รู้จักระเบียบในตนเองและไม่มีความอดทนต่อการบอกกล่าวตักเตือนชี้แนะหรือการแนะนำให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งต่อหลานและหลานสามารถแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมในด้านอารมณ์ที่รุนแรงได้

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

คุณยายและหลานทะเลาะกันบ่อยสาเหตุจากการที่หลานหัวดี่มากจึงต้องทะเลาะกันต่างฝ่ายต่างไม่ยอมซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดความโมโหคุณยายจะใช้ภาษาที่รุนแรง หลานจะทำประชดและแสดงอารมณ์โกรธไม่พอใจคุณยายทันที แต่ไม่เคยขวางปาลังของใส่กันมีเพียงแต่การแสดงน้ำเสียงขู่เสียงดังๆ เท่านั้น

จะเห็นได้ว่าคุณยายยังขาดการยับยั้งชั่งใจขาดการเป็นผู้นำที่มีเหตุและผลในการปกครองเด็กขาดการใช้สติที่ดีในการบอกกล่าวการกระทำของหลานที่กระทำกิริยาไม่เหมาะสมและขาดการควบคุมอารมณ์ให้สุขขุมรอบคอบต่อการใช้ภาษาที่รุนแรงต่อหลานที่แสดงกิริยาประชดประชัน

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด คุณยายจะสอนหลานให้ได้ตอบผู้อื่นหากถูกรังแกหรือถูกเอาเปรียบ เพราะเป็นผู้หญิงมีความเสียเปรียบอยู่แล้วจึงไม่ยอมที่ผู้จะต้องเอาเปรียบได้อีก

จะเห็นได้ว่าคุณยายเกิดความเข้าใจผิดต่อการสอนให้ตอบโต้ผู้อื่นเพียงเพราะหลานเป็นผู้หญิงคุณยายได้สอนการใช้ความรุนแรงในการโต้ตอบเมื่อถูกรังแกหรือถูกเอาเปรียบซึ่งส่งผลให้อารมณ์หลานอาจนำความรุนแรงมาใช้ในทุกๆ เรื่องของความไม่พอใจในตนเองหรือความไม่พอใจในผู้อื่นได้

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : คุณยายจะไม่ฟังหลานมักจะเถียงกันบางครั้งโมโหมากจนควบคุมตนเองไม่ได้แต่บางครั้งจะยอมแต่ไม่บ่อยเพราะคุณยายยึดหลักเป็นเด็กต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ แต่หากมีปัญหาเกิดขึ้นต่อตัวของคุณยายเองคุณยายมักจะเล่าให้เพื่อนบ้านฟัง เรื่องของหลานที่ทำให้พฤติกรรมไม่เหมาะสม

จะเห็นได้ว่าคุณยายไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของหลานไม่มีความเชื่อในคำพูดของหลานจึงเกิดการโต้แย้งโต้เถียงซึ่งเป็นการลดทอนความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจหรือความเชื่อใจจากหลานได้

3. หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1. มีการพูดคุยกันดีๆ มีเพิ่มมากขึ้น หลานอ่านนิทานให้คุณยายฟังและคุณยายได้สอดแทรกเรื่องราวที่ต้องการจะบอกกล่าวต่อหลานได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งกันหากบอกกล่าวเรื่องใดที่คุณยายอยากบอกสักเกตว่าหลานไม่มีทำที่ที่จะเถียงเหมือนที่เคยเป็น

2. หลานมีความกล้าที่จะพูดคุยและบอกกล่าวต่อคุณยายดี ๆ ว่าตนเองชอบและไม่ชอบอะไรต่อการกระทำของคุณยายทำให้หลานลดความกดดันและปรับเปลี่ยนตนเองไปพร้อมกัน
3. คุณยายสังเกตความก้าวร้าวของหลานที่มีต่อคุณยายเห็นได้ชัดเจนว่าไม่มีความก้าวร้าวต่อคุณยายถึงแม้ว่าคุณยายจะผลอพูดเสียงดังบางครั้ง และพฤติกรรมประชดประชันทำหน้าที่บึงกระเทียบเท่าไม่มีให้เห็นเลย
4. รู้สึกไม่รำคาญยายแล้ว

การที่หลานไม่มีท่าทีต่อล้อต่อเถียงคุณยายเพราะหลานเป็นผู้เล่านิทานและพยายามทำตามที่คุณยายสอนใจได้ระบุนำไว้ตามเรื่องเล่าของนิทานอีกทั้งเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้ฟังคือคุณยายที่มีความตั้งใจฟังหลานเล่าเรื่องให้ฟังต่างฝ่ายต่างพูดคุยกันมากขึ้นหลังจากฟังนิทานจบหลานมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นมากไม่รู้สึกว่ารำคาญคุณยายแสดงให้เห็นว่านิทานเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ที่เด่นชัดและสร้างความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจซึ่งกันและกันของทั้งคุณยายและหลานได้เป็นอย่างดี

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

- 1) นิทานบางเรื่องสะท้อนตัวของคุณยายและบางครั้งหลานจะเป็นผู้วิเคราะห์ให้คุณยายฟังว่าคุณยายมีลักษณะนิสัยเหมือนตัวละครในนิทานอย่างไรทำให้คุณยายต้องปรับตัวเอง
  - 2) ยายแสดงอารมณ์โมโหน้อยลง ไม่ค่อยตะวาด ไม่ค่อยบ่นแต่ก็รู้สึกแปลก ๆ ที่ยายเป็นคนขี้บ่นน้อย เคยแอบคุยตอนยายไม่บ่นยายดูน่าสงสารมาก บางครั้งหนูผลอพูดตะคอกแต่ไม่บ่อย แต่ยายไม่โมโหกลับหรือเถียงตอบรู้สึกว่าคุณยายที่หนูพูดไม่ดีต่อยาย
- หากอยู่ต่อหน้าคนอื่นมาก ๆ ยายมักจะทำให้หนูเสียหน้าบางครั้งพูดไม่ดีบังคับให้ทำตามคนอื่นหนูไม่ชอบแต่ระยะนี้ยายเปลี่ยนแปลงไปยายไม่โววายต่อหน้าคนอื่นทำให้รู้สึกดี

ท่านที่เล่าให้คุณยายฟังสะท้อนให้คุณยายได้เห็นตนเองมากยิ่งขึ้นทำให้คุณยายต้องวิเคราะห์ตนเองและปรับปรุงแก้ไขส่วนไม่ดีของตนเองทั้งในด้านอารมณ์ที่รุนแรงการโมโหตะวาดจุกจิกขี้บ่น ทำให้หลานเห็นว่าคุณยายเปลี่ยนไปและเกิดความเห็นใจคุณยายทำให้หลานเปลี่ยนแปลงตนเองควบคู่กันไปด้วย

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

- 1) ยายนั่งฟังเรื่องที่หนูเล่าและอ่านให้ฟังเหมือนเป็นเด็กเลยทำให้สนุกในการเล่านิทานให้ยายฟังด้วย

2) เป็นการฝึกเล่านิทานไปด้วยเทคนิคในการเล่าเรื่องให้สนุกเรื่องไหนที่สนุกมากๆ จะเล่าให้เพื่อนที่โรงเรียนฟังด้วยเพื่อนๆ ชอบกันมากและถามว่าจะสามารถเข้าร่วมกลุ่มเล่านิทานได้หรือไม่ด้วย

การเกิดความสุขสนทนทั้งคุณยายและหลานทำให้หลานและคุณยายรู้สึกถึงความใกล้ชิดและความอบอุ่นด้วยความเข้าใจในความคิดและความรู้สึกต่อกันมากขึ้นอีกทั้งยังส่งเสริมให้หลานใช้ประโยชน์จากนิทานเล่าต่อให้เพื่อนๆ ที่โรงเรียนได้ฟังแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ สามข้อที่ดีต่อตนเองดีต่อคนในครอบครัวดีต่อครอบครัวที่เป็นบุคคลอื่นสร้างความรักความไว้นือเชื่อใจสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นด้วยการแสดงเรื่องเล่าสอนใจที่สนุกสนานสร้างความกล้าแสดงออกในด้านการพูดและการแสดงความคิดเห็นภายในครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ไขปัญหาหาหลานมีปัญหาต่อตนเองสามารถปรึกษาหารือต่อครอบครัวตนเองได้

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว M

ผู้เล่านิทาน (เด็กหญิง อายุ 11 ปี)	- พุดคุยกับคุณยายด้วยเหตุและผลมากขึ้น - ลดความโกรธลง - ความก้าวร้าวหายไป - กล้าชี้แจงเรื่องของตนเองให้คุณยายเข้าใจมากขึ้น
ผู้ฟังนิทาน (คุณยาย)	- พยายามปรับเปลี่ยนจุดที่ไม่ดีของตนเองให้ดีขึ้น - อารมณ์โมโหน้อยลง ไม่ค่อยตะวาด ไม่ค่อยบ่น - ไม่พุดต่อเสียงให้หลานรู้สึกน้อยใจเสียใจ - รักขาน้ำใจหลานมากขึ้นกว่าเดิม
ภาพรวมครอบครัว	- รู้สึกสนุกสนาน - มีความใกล้ชิดกันมากกว่าเดิม - มีปัญหาสามารถปรึกษาหารือกันได้มากกว่าที่เคยเป็น

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว N

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณพ่อ คุณลุง คุณป้า เด็กหญิง 11 ปี รวมสมาชิกในครอบครัว 4 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ เด็กหญิง อายุ 11 ปี

1.1 หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายใน
ครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ	ปานกลาง
2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ	ระดับ	ดี
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ	ส่งเสริมฯ
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ	ดี
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ	ดี

ครอบครัว N มีสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก อยู่ในระดับ ดี

(ดูรายละเอียดภาคผนวก 1N)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของ คุณลุง เป็นผู้พังกนิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลาย
น้ำใจผู้อื่น : ครอบครัวมักจะร่วมกิจกรรมในการพัฒนาแถวถางหมู่บ้านทุกครั้งที่มีการร้อง
ขอให้ช่วยและมักร่วมทำบุญบ่อยๆ อีกทั้งมีความคิดว่าการช่วยใครสักคนนั้นต้องได้รับผลบุญซึ่งผู้
นั้นจะกลับมาตอบแทนและหวังว่าสิ่งดีๆ จะเข้ามาในชีวิต

จะเห็นได้ว่าคุณลุงถึงแม้มีจิตอาสาช่วยทั้งสังคมและคนอื่น แต่ก็ยังทำด้วย
การหวังผลตอบแทน ซึ่งอาจเป็นรูปธรรมหรือเป็นผลบุญก็ได้

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของ
ผู้อื่น : ความอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธมีบางครั้งจะเก็บความไม่พอใจอยู่คนเดียวเงียบๆ และไม่เค
ยว่าหรือด่าให้ใครโมโหส่วนมากจะยอมถอยหรือหลีกเลี่ยงไปที่อื่นและหากไม่พอใจเรื่องใดมากจะมี
เฉพาะการบ่นเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าคุณลุงมีความอดทนระดับหนึ่ง คือจะไม่แสดงออกเมื่อโกรธ
หรือโมโห เพียงแต่บ่นเป็นบางครั้ง ส่วนการระงับความรู้สึกโกรธเมื่อถูกขี้ขลาดคุณลุงจะยังทำไม่ได้

3) การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : ไม่เคยทะเลาะกับ
ครอบครัวรุนแรง แรงมากที่สุดคือการบ่นเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าคุณลุงสามารถระงับการทะเลาะกับครอบครัวได้

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึก
ของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด การสอนหรือการบอกกล่าวให้ตอบโต้ผู้อื่นหากมารังแกนั้นไม่เคย
สอนให้โต้ตอบใครเลยและไม่เคยระบายความรู้สึกจากอารมณ์โกรธจากที่อื่นและนำเรื่องมาระบาย
ภายในครอบครัวเลย

เห็นได้ว่าคุณลุงเป็นคนเก็บความรู้สึกไว้ภายในใจ ไม่ได้ตอบหรือแสดงปฏิกิริยาเมื่อถูกกระทำ แต่ยังไม่ถึงขั้นการให้อภัย

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : การฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันในครอบครัวมีบางครั้งที่ไม่ฟังซึ่งกันและกันและชื่นชมกันในครอบครัวบางครั้งและไม่เคยทำโทษเมื่อรู้ว่าหลานรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์เพราะหลานไม่เคยทำหากเกิดความไม่สบายใจมีบางครั้งที่น่าเรื่องในครอบครัวเล่าให้เพื่อนๆ ฟังเป็นการปรึกษามากกว่า

จะเห็นได้ว่าคุณลุงจะให้ความเคารพคนในครอบครัวพอสมควร มีบางครั้งที่น่าเรื่องส่วนตัวไปเล่าให้คนอื่นฟัง ถึงแม้มองว่าเป็นการขอคำปรึกษา

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) หลานกล้าที่จะมีการพูดคุยกับทุกคนในครอบครัวมากขึ้นปกติเป็นคนขี้อายพูดน้อย ถามคำตอบคำ ตั้งแต่เล่านิทานให้คุณลุงคุณป้าฟังรู้สึกได้ว่าหลานกล้าที่จะถามและกล้าที่จะเสนอแนะในความคิดของตนเองมากขึ้น

นิทานทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและรู้สึกว่าป้าเป็นเรื่องเล่าที่สนุกและอยากให้คุณลุงคุณป้าได้ฟังการเล่านิทานของตนเองแสดงว่า นิทานสร้างความมั่นใจลดความประหม่ากล้าเปิดเผยซึ่งเป็นบันไดก้าวแรกที่ทำให้หลานรู้สึกสบายใจหากเข้าสู่วัยรุ่นและพบเจอปัญหาหลานจะสามารถผ่านพ้นปัญหาและกล้าที่จะปรึกษาปัญหากับครอบครัวได้

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) มีการพูดคุยกันในครอบครัวมากขึ้นด้วยการชวนกันมานั่งฟังนิทานทำให้ลูกกับป้าสนุกสนานซึ่งก่อนหน้านี้ไม่เคยอ่านหนังสือให้กันฟังหรือเล่าเรื่องราวเล่านิทานให้ครอบครัวฟังเลยทำให้รู้สึกถึงความสนุกที่ได้พูดคุยตอบโต้กันเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าสู่กันฟัง

2) คุณป้าซึ่งเป็นป้าสะใภ้รู้สึกถึงความใกล้ชิดหลานมากขึ้นกว่าเดิมการปรับเปลี่ยนเป็นการบอกกล่าวแบบสอนและเสนอแนะกับหลานมากกว่าการบ่น

หลาน ซึ่งเป็นผู้เล่านิทาน มีความมั่นใจมากขึ้นที่จะแลกเปลี่ยนความรู้สึกกับคุณลุงและคุณป้าทำให้คุณลุงกับคุณป้าพูดคุยกันมากขึ้น รวมถึงสร้างความใกล้ชิดกับหลานมากขึ้นและเปลี่ยนพฤติกรรมจากการบ่นอย่างเดียวเป็นการสอนและแนะนำ

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) ทุกคนในครอบครัวมีเสียงหัวเราะและกล้าที่จะถามเรื่องส่วนตัวในการดูแลกันมากขึ้นเพราะเริ่มมีความไว้วางใจแสดงถึงความห่วงกันชัดเจนมากขึ้น

2) รู้สึกสนุกต่อเรื่องที่ฟังโดยแต่ละเรื่องได้สอดแทรกแนวคิดที่คิดทัศนคติด้วยซึ่งดีมากๆ

ทั้งครอบครัวใกล้ชิดกันมากขึ้นและหัวเราะกันเพราะนิทานเป็นสื่อให้มีเรื่องมาคุยกันและอธิบายคติชีวิตกัน

สรุปสัมพันธภาพที่เปลี่ยนแปลงครอบครัว N

ผู้เล่านิทาน (เด็กหญิงอายุ 11 ปี)	-กล้าที่จะมีการพูดคุยกับทุกคนในครอบครัวมากขึ้น -กล้าถามและกล้าเสนอแนะความคิดเห็นของตนเอง
ผู้ฟังนิทาน (คุณลุง)	-สนุกสนานในการพูดคุยโต้ตอบจากนิทาน -สนุกกับนิทานที่มีข้อคิดดีสามารถสอนหลานได้
ภาพรวมครอบครัว	-คุณป้าสะใภ้ใกล้ชิดหลานมากกว่าเดิมเพราะความเปลี่ยนแปลงของหลาน -ครอบครัวมีเสียงหัวเราะกันมากกว่าที่เคยเป็น -ครอบครัวห่วงใยถามไถ่กันมากกว่าเดิม

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว O

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 7 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 3 คน

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณแม่

1. หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

- 1) ความรักความห่วงใย ระดับ ปานกลาง
- 2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ ระดับ ปานกลาง
- 3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ ระดับ ส่งเสริมฯ
- 4) การแบ่งปัน/จิตอาสา ระดับ ปานกลาง
- 5) การควบคุมอารมณ์ ระดับ ส่งเสริมฯ

ครอบครัว O มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กอยู่ในระดับ ปานกลาง(ดูรายละเอียดภาคผนวก 10)

2. ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : มักชวนลูกไปทำบุญที่วัดบางครั้งแต่คุณแม่เป็นจิตอาสาประจำหมู่บ้านมักจะช่วยงานหมู่บ้านบ่อยๆ และหากบางครั้งทำกับข้าวมักจะแบ่งปันเพื่อนบ้านเป็นการแลกเปลี่ยนกัน แต่จะห้ามลูกไม่ให้นำของเล่นที่มีราคาแพงออกเล่นนอกบ้านเพราะเกรงว่าจะพังเสียหาย มีความคาดหวังต่อผู้อื่น และลูกว่าต้องได้รับการตอบแทนบุญคุณ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่จะมีน้ำใจต่อคนอื่นและมีจิตอาสาช่วยเหลือส่วนรวม ถึงแม้จะหวังผลตอบแทน แต่ในการสอนลูกยังสอนให้หวังของไม่แบ่งปันกับเพื่อน

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : ครอบครัวมักทะเลาะกันเพราะค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอและการหาเงินในการจุนเจือครอบครัว

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีความอดทนยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งจะมีการขัดแย้งทะเลาะกัน

3) การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้ :

มักจะทะเลาะกับสามีบ่อยๆ และลูกเห็นพฤติกรรมที่รุนแรงที่สามีกระทำต่อตนเอง แต่หากผู้อื่นขี้ขลาดให้โมโหจะไม่แสดงอารมณ์รุนแรงจะเก็บไว้อยู่เงียบๆ

จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าคุณแม่ไม่แสดงออกเมื่อทะเลาะกับสามี แต่ไม่สามารถหาวิธีจัดการเพื่อลูกจะได้ไม่เห็นตัวอย่างความรุนแรงจากฝ่ายสามี

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด

เมื่อบุคคลอื่นมารังแกลูกจะไม่สอนให้ลูกให้ตอบโต้แต่มีความกลัวอยู่ว่าลูกจะเสียเปรียบผู้อื่นเหมือนกัน

จะเห็นได้ว่าคุณแม่สอนไม่ให้ลูกโต้ตอบการถูกรังแก แต่ไม่ได้สอนให้เข้าใจและอภัยการกระทำของผู้อื่นจึงยังห่วงการเสียเปรียบ

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : จะชื่นชมลูกบ่อยๆ เพราะเรียนเก่ง แต่หากมีการแสดงความคิดเห็นกันในครอบครัวบางครั้งจะไม่ยอมรับความคิดเห็นและมักจะโต้เถียงกัน

จะเห็นได้ว่ายังไม่มีมีการเคารพต่อความเห็นของลูกจึงเกิดการโต้เถียงก่อนให้โอกาสลูกอธิบาย

3. หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) แม่คิดว่านิทานให้ข้อคิดได้ดีมากและสามารถนำมาปรับปรุงตนเองได้ให้ใจเย็นลงคิดวิเคราะห์ตนเองมากยิ่งขึ้น

2) ความว่าวุ่นในใจกับสามิตลดลงไม่มีช่วงจังหวะให้ได้ขุ่นมัวทางอารมณ์กันบ่อยเหมือนก่อนหน้านี้

3) สามารถปรับตัวเองได้ดีเพราะคิดว่าต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกมากกว่านี้นิทานบางเรื่องเล่าให้ลูกฟังแล้วจะคิดตามเหมือนเรื่องเตือนสติ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการยังคิดก่อนเกิดอาการโมโห พร้อมทั้งพยายามปรับตัวเองให้เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับลูก

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) แม่อ่านนิทานให้ฟังสนุกที่แม่อยู่ใกล้ เป็นความรู้สึกถึงความอบอุ่นที่ได้รับจากคุณแม่

2) ลูกชอบอ่านหนังสือมากขึ้นใส่ใจหนังสือมากกว่าการดูทีวีและเล่นเกม

3) ลูกมีความเรียบร้อยมากกว่าเดิมและชอบอยู่บ้านไม่ชอบออกบ้านรู้สึกว่าจะอยู่ติดแม่มากกว่าก่อนหน้านี้

4) ลูกว่าง่ายบอกกล่าวง่ายทำให้สบายใจ

ลูกเกิดการเปลี่ยนแปลงชอบอ่านหนังสือมากขึ้นเพราะคุณแม่เล่านิทานสนุก และลูกชอบอยู่ใกล้แม่มากขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงในตัวคุณแม่ทำให้รู้สึกอบอุ่นมากขึ้น

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) บางครั้งพ่อหิบนิทานไปอ่านด้วยพ่อบอกว่าให้เป็นคนดีเหมือนในนิทาน

2) เราหัวเราะกันสนุกถ้าแม่ทำเสียงเล่านิทานสนุกและพ่อก็เลียนเสียงในนิทานสนุกกว่าแม่

3) เพราะนิทานนำมาเล่าในครอบครัวทำให้แม่รู้สึกว่าสามิตลูกขึ้นมามากกว่าแต่ก่อนซึ่งไม่สนใจลูกเลยมีแต่ดูตัวอย่างเดียวเหมือนคอยจับผิดลูกอยู่ตลอดเวลา

4) การลงโทษด้วยการตีของพ่อลดลงแต่ก็ไม่ได้มีเหตุผลอะไรที่จะอธิบายให้ลูกฟังเพียงแต่ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นคือการตีลูกไม่มีในช่วงระหว่างการนำนิทานมาเล่าในครอบครัว

2. ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : มักจะพาลูกไปร่วมงานบุญที่วัดบ่อยๆ การแบ่งปันผู้อื่นด้วยฐานะทางครอบครัวลำบากจึงไม่มีโอกาส ส่งเสริมให้ได้แบ่งปันผู้อื่นแต่มีความเชื่อว่าหากทำบุญต่อใครแล้วผลบุญนั้นจะตอบสนองกลับมา

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีจิตอาสาและมีน้ำใจเพียงแต่เพราะฐานะไม่ค่อยดีจึงแบ่งปันได้ไม่มาก ในการช่วยคนไม่ถึงกับหวังให้เขาตอบแทนแต่เชื่อว่าบุญจะตอบสนอง

2) การอดทนต่อความช่วยเหลือให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น: อารมณ์ฉุนเฉียวหากเรียกช่่วยงานและลูกคือจะด่าและตะคอกเสียงดังๆ ใ้ลูก และมักทะเลาะเรื่องเงินภายในครอบครัวต่างเกียกกันว่าใครหามาได้มากกว่าหรือน้อยกว่า

จะเห็นได้ว่าคุณแม่เป็นคนควบคุมอารมณ์ไม่ได้ จะด่าและตะคอกใส่ลูก รวมทั้งทะเลาะและเกียกกันเรื่องเงินทอง

3) การรู้ระงับความโกรธและ โมโหของตนเองได้ : ทะเลาะกันบ่อยภายในครอบครัวทั้ง พ่อ แม่ และลูก ลูกๆ มักจะตะคอกใส่ทั้งพ่อและแม่

จะเห็นได้ชัดจากคำตอบของคุณแม่ว่าทั้งพ่อ แม่ ลูกระงับความโกรธต่อกันไม่ได้

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด มีอารมณ์โมโหบ่อยบางครั้งระบายอารมณ์ด้วยการขว้างปาสิ่งของครอบครัวไม่แสดงลักษณะของการให้อภัยกัน แต่กลับขว้างปาของใส่กัน

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : หากมีปัญหาคครอบครัวมักจะเล่าให้เพื่อนบ้านที่สนิทฟัง และหากมีความขัดแย้งในความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันจะไม่ฟังมักจะเดินหนี และหากรู้ว่าลูกругแกผู้อื่นจะลงโทษลูก

จะเห็นได้ว่าไม่เคารพความรู้สึกกันในครอบครัวเนื่องจากไปเล่าให้เพื่อนบ้านฟัง และบางครั้งหากเห็นต่างกันก็เดินหนีไม่ฟังความเห็นผู้อื่น

3. หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

1) หากพ่อเห็นว่าลูกไม่ทำตามหรือกระทำผิดสิ่งใดพ่อก็จะบอกว่าลูกทำเหมือนนิทานเรื่องนั้นจึงทำให้ลูกถูกคิดเพราะเป็นคนเล่าให้พ่อแม่ฟัง

2) ครั้งไหนหากพ่อแม่ต่อสู้โต้เถียงกันลูกจะเข้าไปพูดและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้นด้วยการกล่าวเหตุผลให้พ่อแม่ฟังถึงผลและเหตุของการทะเลาะกัน

3) ตอนนี้ลูกพูดมีหางเสียงมากขึ้นซึ่งก่อนหน้านี้พูดไม่ค่อยดีต่อพ่อแม่

4) กับพี่ตอนนี้ไม่โกรธกันแล้วให้อภัยพี่ทั้งหมดหลังจากเล่านิทานเรื่อง ฆราวกุมารจบรู้สึกที่ไม่ดีเลยที่อากาศแค้นพี่รุนแรง

5) พยายามปรับปรุงตนเองมากขึ้น

ลูกเป็นผู้เล่านิทานจะคอยลูกคิดเมื่อมีการท้วงติงว่าทำไมทำไมไม่ดีแบบในนิทานแล้วปรับปรุงตัวเอง ลูกมีความกล้ามากขึ้นที่จะคอยห้ามพ่อแม่ทะเลาะกันเพราะมีนิทานมาใช้อ้างและอธิบาย ลูกผู้เล่ามีการเปลี่ยนแปลงไม่โกรธง่ายเช่นแต่ก่อน

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) สังกัดว่าแม่ไม่ค่อยบ่นมากมีคำพูดที่ไพเราะกับลูก

2) คุณแม่พยายามปรับปรุงตนเองมากขึ้น

เห็นได้ว่าการที่ลูกผู้เล่านิทานมีการเปลี่ยนแปลงมาก และการคิดถึงตัวอย่างในนิทาน ทำให้คุณแม่พยายามปรับตัวเองด้วย

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทานและผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) พ่อกับแม่ยังมีเถียงกันอยู่บางครั้งลูกจึงบอกให้กอดกันและให้อภัยกันพ่อกับแม่ก็ทำตามที่ลูกบอกด้วยดี

2) คุณแม่พยายามปรับอารมณ์ต่อลูกและต่อคุณพ่ออยู่และรู้สึกว่าคุณพ่อไม่ตอบโต้คุณแม่แล้วมีแต่คุณแม่ยังคงต้องพัฒนาอีกนิดก็อาจดีขึ้นแต่อยู่ที่หนูว่าหนูจะทำได้ด้วยตอนนี้รู้แล้วพ่อบอกว่านิทานสอนก็ต้องทำตามนิทานด้วยและรู้สึกว่าดีที่พ่อพูดดี ๆ ไม่ด่ารุนแรงเหมือนที่ผ่านมา

ในประเด็นนี้สิ่งที่แสดงถึงการตระหนักในคุณค่าของนิทานที่ชัดที่สุดคือการที่คุณพ่อบอกว่าทุกคนควรจะพยายามทำตามที่นิทานสอน

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : มักจะต้อนรับให้เพื่อนๆ ของหลานเล่นด้วยกันที่บ้านและมักแบ่งปันขนมอาหารที่ปรุงเสร็จแล้วแบ่งปันให้เพื่อนบ้านและญาติพี่น้องเสมอจะใส่ใจเรื่องบาปบุญคุณโทษและมีความเชื่อว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วไม่หวังที่จะให้ผู้อื่นตอบแทน

จะเห็นได้ว่าคุณตาให้ความสำคัญต่อความมีน้ำใจแบ่งปันและการแบ่งปันนั้นไม่หวังผลในการตอบแทนใดๆ

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : ครอบครัวยุติธรรมและกันห้ามมีเรื่องหรือปัญหาเกิดขึ้นจะปรึกษาหารือกันภายในครอบครัว

จะเห็นได้ว่าคุณตาให้ความสำคัญต่อครอบครัวเป็นผู้นำที่มีเหตุและมีผลมีปัญหาก็ปรึกษาหารือหาทางออกร่วมกัน

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : ครอบครัวยุติธรรมและกันห้ามมีเรื่องหรือปัญหาเกิดขึ้นจะปรึกษาหารือกันภายในครอบครัว

จะเห็นได้ว่าคุณตาเป็นผู้ที่มักโกรธ โมโหน้อยสามารถควบคุมตนเองให้มีสติไม่กระทบกระทั่งด้วยกำลังใดๆ

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด ไม่เคยสอนหลานให้ตอบโต้ผู้อื่นหากถูกรังแกเพียงบอกให้หนีออกมาห่างๆ หากมีใครทะเลาะกัน ไม่เคยเก็บเรื่องไม่สบายใจไว้นานๆ

จะเห็นได้ว่าคุณตาใส่ใจในคุณค่าของตนเองและคุณค่าของชีวิตหลานด้วยการสอนให้หลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกันด้วยความรุนแรงและหากมีความทุกข์สามารถควบคุมจิตใจตนเองให้หายจากความทุกข์นั้นได้เร็วไว

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : มักจะชมหลานบ่อยๆ และหากมีปัญหาระหว่างใครก็ตามครอบครัวจะปรึกษากันจะไม่นำไปเล่าให้ใครที่ไม่ใช่ครอบครัวฟังส่วนมากมีสิ่งใดจะปรึกษากันภายในครอบครัว

จะเห็นได้ว่าคุณให้คุณค่าแก่หลานด้วยการชื่นชมบ่อยครั้งและให้เกียรติเคารพความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวได้เป็นอย่างดี

1.3 หลังมีการนำนิทาน 20 เรื่องเล่าในครอบครัว

S : Self Change การเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้เล่านิทาน

บางเรื่องยกตัวอย่างเช่นแม่ผู้ชู้โกรธและเรื่องพ่อกับลูกชายทำให้คุณตาข้อนคุณตัวเองอยู่เหมือนกันว่ามีเหตุผลมากแค่ไหนในการโมโหให้หลานทำให้ลูกคิดย้อนกลับในการหาเหตุผลเช่นกัน

1) รู้สึกถึงคุณค่าของนิทานมีมากในการนำมาสอนคนทุกรุ่นได้โดยคุณตาชอบและมีความรู้ในเทคนิคการเล่านิทานมากขึ้นหลานชอบฟังเรื่องที่ตาเล่ามาก็ภูมิใจที่เล่าเรื่องได้เก่งขึ้นมากกว่าเดิมที่เคยเล่าแล้วหลานไม่ยอมฟัง

คุณตาวิเคราะห์ตนเองเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เคยปฏิบัติต่อหลานหลังจากเล่านิทานจบวิเคราะห์ตนเองถึงการกระทำด้วยอารมณ์ใดที่ก่อให้เกิดหลานรู้สึกไม่พอใจหรือรู้สึกไม่ดีแสดงถึงการเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเป็นสิ่งกระตุ้นให้คิดทบทวนตนเองได้ถึงเรื่องดีและเรื่องไม่ดีของตนเองเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

I : Influenced Change การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของการฟังนิทานและผู้ฟังเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้เล่านิทาน

1) หลานมีความตั้งใจมากขึ้นในการรับฟังนิทานและสามารถทำงานรวดเร็วโดยชั้นอาสาเอง

2) หากหลานอแงคุณตาจะบอกเปรียบเทียบนิทานที่หลานได้ฟังไปแล้วให้ได้คิดเป็นวิธีที่ดีหลานจะไม่รื้อนไม่แง

หลานมีความตั้งใจฟังนิทานมากขึ้นกว่าเดิมแสดงให้เห็นว่านอกจากเนื้อเรื่องที่เล่าสนุกแล้วเทคนิคการเล่านิทานยังส่งเสริมให้เรื่องเล่าน่าฟังมากขึ้นอีกด้วย และนิทานยังสามารถเป็นเกราะกำบังให้คุณตาได้ใช้เมื่อเจออาการของหลานอแงโดยกล่าวต่อหลานเพื่อเทียบกับนิทานที่หลานได้ฟังมาแล้วได้เป็นอย่างดีและง่ายต่อการสอนหลานด้วย

A : Appreciation การที่ผู้ฟังนิทาน และผู้เล่านิทานตระหนักในคุณค่าของกระบวนการเล่านิทานในครอบครัว

1) หลานชอบคุณตาเล่านิทานมากขึ้นเพราะก่อนหน้านี้คุณตาเล่านิทานหลานจะไม่ฟังเพราะตาเล่าแบบเสียงเรียบเกินไปพอรู้เทคนิคการเล่านิทานก็เริ่มสนุกหลานชอบฟังทำให้คุณตาสนุกสนานในการเล่าเรื่องมาก

2) หลานสนุกและเห็นได้ชัดว่าเสียงหัวเราะมีมากขึ้น

3) การเล่านิทานทุกครั้งจะได้ฟังกันทุกคนทั้งคุณยายและลูกสาว หลานสาวทำให้คุณตารู้สึกภูมิใจว่าไม่แก่เสียเปล่าแล้วสามารถมองเห็นคุณค่าของตนเองในการเป็นกำลังสำคัญในการสอนหลานให้เป็นคนดี

5) การควบคุมอารมณ์ ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว R อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น(ดูรายละเอียดภาคผนวก 1R)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : คุณแม่ไม่ชอบให้ลูกนำของเล่นแพงๆ ให้เพื่อนๆ เล่นแต่หากลูกยังคงถือรึ้นำของเล่นนั้นเล่นกับเพื่อน คุณแม่จะบอกกล่าวให้เล่นอย่างระมัดระวัง การเป็นผู้ให้ของคุณแม่นั้นคุณแม่ไม่มีโอกาสที่จะได้ออกไปที่ไหนบ่อยจึงไม่มีโอกาสที่ดีในการเป็นผู้ให้เพราะไม่มีเวลาแต่ในความเชื่อ ยังคงมีความหวังว่าลูกจะดูแลตอบแทนตนเองเมื่อแก่ชรา

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังขาดความเข้าใจต่อการเป็นผู้ให้โดยไม่จำเป็นต้องออกไปให้คนอื่นไกลเพียงเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องก็ให้ได้และคุณแม่มักอ้างถึงเวลาและหวังผลของการให้

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : บางครั้งมีทะเลาะกันเรื่องเงิน ไม่พอใช้จ่าย

จะเห็นได้ว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญอันดับที่หนึ่งในการทะเลาะกันของครอบครัว

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : บางครั้งมีปากเสียงกับครอบครัวแต่ไม่รุนแรงนานๆ ครั้งจะโม โหกับลูกแต่กับสามีบ่อย ๆ จึงรู้สึกตนเองว่าเป็นคนขี้หงุดหงิดเพราะบางครั้งลูกค้าแรงงานแต่เสร็จไม่ทัน หากเครียดจะเก็บเงียบอยู่คนเดียว

จะเห็นได้ว่าคุณแม่มีอารมณ์ โม โหต่อคุณพ่อบ่อยครั้งสาเหตุภายในครอบครัวที่เกิดจากการเงินและการงานที่เคร่งเครียดอยู่เพียงลำพัง

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด จะสอนลูกให้ตอบโต้หากถูกรังแกหากผู้อื่นชกมาให้ชกกลับและหากถูกกัดจะต้องกัดตอบ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังขาดความเข้าใจในการใช้ความรุนแรงจึงสอนลูกให้โต้ตอบผู้อื่นเป็นเพิ่มอัตราตายต่อชีวิตลูกเพิ่มมากขึ้นเพราะการโต้ตอบที่รุนแรง

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : หากลูกรังแกสัตว์ไม่ทำโทษส่วนมากจะปล่อยให้ลูกกระทำ และหากมีปัญหาไม่สบายใจส่วนมากจะเล่าให้คุณยายฟัง

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ยังขาดความเข้าใจต่อการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจเขาเข้าใจเราปล่อยปะละเลยต่อการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา มักจะสะสมใน

จิตใจถูกถึงการกระทำว่าเป็นเรื่องธรรมดาอนาคตลูกจะตัดสินใจเป็นคนก้าวร้าว ไม่เห็นใจผู้อื่นหรือ กระทั่งครอบครัวของตนเอง

ครอบครัว R ขอยกเลิกการร่วมโครงการเล่านิทาน/เรื่องเล่าชาดก

ข้อมูลปัญหาครอบครัว : ครอบครัวอาศัยอยู่ร่วมกัน จำนวน 4 คน คุณแม่มีอาชีพตัดเย็บผ้าตามที่โรงงานสั่ง คุณพ่อทำงานรับจ้างทั่วไป

ข้อมูลร่วมนิทานเล่าในครอบครัว R:

ครั้งที่ 1 เรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ และเรื่อง ผู้ขอกับผู้ถูกขอ

ครั้งที่ 2 เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห และเรื่อง ฆาตุฆมารให้อภัยพระราชา

ครั้งที่ 3 เรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี และเรื่อง กากับทหารของพระราชา

ครั้งที่ 4 เรื่อง มฆะผู้มีจิตอาสา และเรื่องลิงกับนักกายกรรม

เหตุผลการขอยกเลิกกิจกรรมเล่านิทานในครอบครัว R

คุณแม่ทำงานตัดเย็บผ้าบางครั้งทำงานจนดึกไม่มีเวลาใส่ใจเรื่องการเล่านิทานเลยและหลายครั้งที่ลูกค้านำผ้ามาตัดเย็บเร่งงานให้เสร็จตามกำหนดส่งจึงต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำทั้งสองสามีภรรยาจึงไม่มีเวลาให้ลูกและในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลนั้นกำลังเร่งงานเพื่อให้ส่งงานได้ทันเวลานัดหมาย หากไม่ทันจะส่งผลกระทบต่อรายรับที่จะได้จึงขอยกเลิกร่วมโครงการเล่านิทานเพราะไม่มีเวลาจริงๆ

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว S

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชาย อายุ 7 ปี เด็กชายอายุ 10 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 4 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณแม่

1.1 หาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ ปานกลาง
2) สร้างความมั่นใจไว้นั่นเชื่อใจ	ระดับ ส่งเสริมฯ
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ ส่งเสริมฯ
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ ส่งเสริมฯ
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ ส่งเสริมฯ

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว S อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มี

สัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น (ดูรายละเอียดภาคผนวก 1S)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้เล่านิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : งานส่วนรวมมักไม่ได้เกี่ยวข้องเพราะต้องทำงานเพราะมีธุรกิจเป็นของตนเองจึงไม่มีเวลาสำหรับผู้อื่นแต่มีบริจาคเสื้อผ้าเก่า ๆ บ้างตามโอกาสและหากลูกนำของเล่นออกมาเล่นกับเพื่อนๆ มักจะห้ามเสมอเพราะกลัวของเสียหายหากเพื่อนขยี้มสิ่งใดแล้วไม่ได้คืนจะเลิกคบเพื่อนคนนั้นทันที

จะเห็นได้ว่าคุณแม่คิดถึงเวลาในการช่วยเหลือหรือการให้ผู้อื่น มีความคาดหวังและเครียดแค่ไหนหากไม่ถูกตอบสนองที่ดีหรือผู้อื่นสร้างความเสียหายให้

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : จะคอยห้ามปรามลูกไม่ให้ดูทีวีและเล่นเกมเพราะใช้เวลาเล่นเกมตลอดทั้งวันไม่ทานข้าวทานน้ำแม่จะเกิดความโมโหคำว่าลูกแรงๆ เพื่อให้หยุดเล่นเกมแต่ถ้าไม่หยุดตามคำสั่งจะปล่อยมีเพียงแต่เสียงบ่นต่อไปนานๆ ให้ลูกทนฟังคำบ่นเพียงอย่างเดียว และการทะเลาะต่อสามีจะทะเลาะกันมากที่สุดในเรื่องเงินและค่าใช้จ่ายที่สามีนำไปซื้อดื่มแล้วเมากับเพื่อนๆ

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ขาดเหตุและผลในการอธิบายต่อลูกขาดความอดทนต่อความขี้ขลาดแสดงออกด้วยการบ่น

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : มักจะทะเลาะกับสามีบ่อยครั้งโดยที่ลูกเห็นพฤติกรรมการทะเลาะที่รุนแรงดบตี และใช้ภาษาที่รุนแรงทุกครั้งความโมโหที่ไม่สามารถหยุดได้จะขวางป่าข้าวของใส่ลูกและสามี และอาการหงุดหงิดโกรธ โมโหมักเกิดขึ้นทุกวันมักแสดงอารมณ์รุนแรงเต็มที่

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ไม่สามารถรู้ระดับความโมโหของตนเองได้เลย มีการแสดงอารมณ์และพฤติกรรมที่รุนแรงทั้งทางกายและวาจาทั้งต่อลูกและต่อสามี แสดงให้เห็นถึงความก้าวร้าวและรุนแรงที่อาจพลัดพลั้งถึงแก่ชีวิตได้

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด คุณแม่สอนลูกให้ตอบโต้ทำร้ายผู้อื่นหากมีใครมารังแก และหากจัดการเองไม่ได้ให้แจ้งคุณครู แต่ถ้าคุณครูไม่สามารถจัดการความขัดแย้งของเด็กได้คุณแม่จะจัดการด้วยตัวของคุณแม่เอง คุณแม่รู้สึกเฉยๆต่อการแก้งสัตว์ของลูกโดยไม่มีห้ามปราม

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ปลุกฝังการใช้ความรุนแรงต่อลูกอย่างมากเป็นไปได้ในอนาคตลูกอาจจะสร้างปัญหาให้สังคมด้วยการใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจทุกอย่างไม่ได้

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : การรุกรานทำร้ายสัตว์คุณแม่เห็นเป็นเรื่องปกติจึงไม่ห้ามหรือเตือนลูกในการทำร้ายสัตว์ มักชื่นชมแต่ลูกคนเล็กแต่ไม่ชื่นชมลูกคนโตเพียงเพราะลูกคนโตไม่มีอะไรให้ประทับใจ หากมีปัญหา มักจะนำเรื่องราวของปัญหาเล่าปรับทุกข์ต่อเพื่อนแทน

จะเห็นได้ว่าคุณแม่ไม่เห็นความสำคัญของชีวิตเห็นความเจ็บปวดเป็นเรื่องปกติจากการถูกแกล้งคุณแม่มักชื่นชมลูกเพียงคนเดียวเพราะเห็นว่าทำดีต่อใจหรือเอาชนะใจคุณแม่ได้เพียงคนเดียวเป็นการปลุกฝังการไม่ให้เกียรติไม่เห็นคุณค่าของผู้อื่นหรือแม้คุณค่าในตนเองจะมองข้ามคุณแม่ฝึกให้ลูกดูแลตนเองและสร้างความเกลียดชังให้ลูกที่มีต่อคุณแม่ที่ลำเอียงเข้าข้างเพียงลูกอีกคนอย่างไม่เท่าเทียมกัน คุณแม่อารมณ์ร้อนพุดแรงเมื่อลูกแย้งว่านิทานเป็นเหมือนคุณแม่คุณแม่ไม่พอใจยอมรับไม่ได้ที่ลูกพุดและไม่สามารพพุดดีๆ ให้ลูกฟังอย่างนุ่มนวลได้ จึงขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว T

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย

คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชายอายุ 9 ปี เด็กชายอายุ 18 ปี รวมสมาชิกครอบครัว 4 คน

1. วิเคราะห์การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมในครอบครัว ก่อนมีการนำนิทาน จำนวน 20 เรื่อง เล่าในครอบครัว ผู้มีหน้าที่เล่านิทานจำนวน 20 เรื่อง ในครอบครัวได้แก่ คุณพ่อ

1.1 หากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยหาเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีต่อเด็กที่อยู่ในการปกครองของครอบครัว 5 ด้าน คือ

1) ความรักความห่วงใย	ระดับ	ส่งเสริมฯ
2) สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	ระดับ	ส่งเสริมฯ
3) ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	ระดับ	ส่งเสริมฯ
4) การแบ่งปัน/จิตอาสา	ระดับ	ส่งเสริมฯ
5) การควบคุมอารมณ์	ระดับ	ส่งเสริมฯ

สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเด็กครอบครัว T อยู่ในระดับ ส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กเพิ่มมากขึ้น(ดูรายละเอียดภาคผนวก 1T)

1.2 ความมีสันติวัฒนธรรมที่พึงปรากฏในตนเองของคุณแม่ เป็นผู้นำนิทาน 20 เรื่อง

1) การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น : ไม่เคยร่วมช่วยเหลืองานหมู่บ้านหรืองานส่วนรวมเลยเพราะต้องทำงานไม่มีโอกาสได้ซื้อข้าวของหรือขนมให้ลูกใช้ได้ทานเพราะเงินไม่เพียงพอ

จะเห็นได้ว่าคุณพ่อยังไม่คำนึงถึงข้อดีของควมมีน้ำใจในด้านอื่นที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินในการซื้อหามาเพื่อแบ่งปันเท่านั้น

2) การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น : หากไม่พอใจบุคคลใดจะต่อว่าทันทีแต่หากบุคคลนั้นกล้าที่จะขอโทษก็กล้าที่จะให้อภัยได้ จะเห็นได้ว่าคุณพ่อจะใช้อารมณ์ของตนเองในการตัดสินปัญหาหาก่อนและหากบุคคลอื่นขอโทษก่อนจึงจะขอโทษกลับแสดงถึงการใช้อารมณ์ที่รุนแรงเป็นหลัก

3) การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้ : ครอบครัวยุคนี้จะทะเลาะกันบ่อยๆ ลูกจะเห็นการทะเลาะด้วย หากแม่ของลูกโมโหหรือบ่นมากๆ จะเดินหนีจะเห็นได้ว่าคุณพ่อมิวิธีหลีกเลี่ยงอารมณ์ของตนเองด้วยการหนีไม่อยู่ไม่ฟัง

4) การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด สอนลูกไม่ให้ยอมที่จะเสียเปรียบผู้อื่นให้ตอบโต้เท่าที่ทำได้ให้ชกหน้าไปเลยหากบุคคลนั้นชกต่อขมมาก่อน แต่หากคุณพ่อทะเลาะกับเพื่อนหรือไม่พอใจเพื่อนจะไม่ให้แม่ของลูกรู้เลยจะเก็บไว้เป็นความลับ

จะเห็นได้ว่าคุณพ่อได้สอนวิธีการใช้ชีวิตให้ลูกด้วยการใช้ความรุนแรงซึ่งเป็นผลกระทบต่อชีวิตของลูกในอนาคต

5) การให้เกียรติเคารพต่อกัน การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม : ไม่เคยลงโทษลูกหากลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์ หากมีปัญหาเกิดขึ้นต่อตนเองมักจะนำเรื่องเล่าให้กลุ่มเพื่อนๆ นักดื่มด้วยกันฟังระบายปัญหา

จะเห็นได้ว่าคุณพ่อไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการสั่งสอนลูกให้ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่เคารพในความเป็นตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและเคารพให้เกียรติของผู้อื่น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทสุดท้ายของรายงานวิจัยฉบับนี้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์เรื่องเล่าชาดกและคัดเลือกเรื่องเล่าชาดกที่เข้าข่ายการสร้างสันติวัฒนธรรม ปรับเปลี่ยนภาษาให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น

จากการศึกษาชาดกในหนังสือชื่อเรื่อง พระเจ้า 500 ชาติ ฉบับสมบูรณ์ สถาบันสันติวัฒนธรรม จัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ รวมชาดกจากพระไตรปิฎก 45 เล่ม ครอบคลุม 547 พระชาติ นั้นมีเรื่องที่เกี่ยวข้องด้านคุณธรรมจริยธรรม ความกตัญญู ความขยัน และความรุนแรงในเรื่องเพศ เรื่องการฆ่าพ่อแม่และพระสงฆ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์จากเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องการสร้างสันติวัฒนธรรมรวมจำนวน 20 เรื่อง จาก 547 เรื่อง โดยจำนวน 20 เรื่องดังกล่าวผู้วิจัยได้ปรับชื่อเรื่องและภาษาในเนื้อเรื่องให้อ่านง่ายต่อผู้ที่นำไปเล่ามากขึ้น ตามชื่อเรื่องดังนี้

นิทาน/เรื่องเล่าชาดก	ชื่อเรื่องตามงานวิจัย
เรื่องที่ 2 ชื่อบทเรื่อง มังสชาดก วาเทธรรมของพรานป่า หน้า 26	ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายเนื้อ
เรื่องที่ 4 ชื่อบทเรื่อง นันธราชาดก พระคันธาระฤาษี หน้า 30	พระฤาษีผู้ร่ำสอน
เรื่องที่ 41 ชื่อบทเรื่อง กัสสปมันดิยชาดก บิดาชรากับบุตรน้อย หน้า 85	พ่อกับลูกชาย
เรื่องที่ 76 ชื่อบทเรื่อง พหรมทัตตชาดก ผู้ขอกับผู้ถูกขอ หน้า 172	ผู้ขอกับผู้ถูกขอ
เรื่องที่ 108 ชื่อบทเรื่อง อัมพชาดก ฤาษีต้มน้ำให้สัตว์ป่ากิน หน้า 227	ฤาษีผู้เอื้อเฟื้อ
เรื่องที่ 109 ชื่อบทเรื่อง อภิตุณทิกชาดก ลิงกับหมองู หน้า 228	ลิงกับนักกายกรรม
เรื่องที่ 134 ชื่อบทเรื่อง ภัททราชาดก พญานาคสองพี่น้อง	พญานาคสองพี่น้อง
เรื่องที่ 215 ชื่อบทเรื่อง คุณชาดก มิตรธรรม หน้า 444	สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก
เรื่องที่ 248 ชื่อบทเรื่อง กุลาวกชาดก นายบ้านกล่าวความเท็จ หน้า 487	มฆะผู้มีจิตอาสา
เรื่องที่ 270 ชื่อบทเรื่อง สุมังคลชาดก คนเฝ้าสวนฆ่าพระ หน้า 553	พระราชารู้ระงับความโกรธ
เรื่องที่ 282 ชื่อบทเรื่อง กากชาดก กากับปูโรหิต หน้า 569	กากับทหารของพระราช
เรื่องที่ 318 ชื่อบทเรื่อง สลวนาคชาดก พรานป่ากับพญาช้าง หน้า 619	พรานป่ากับช้างผู้ใจดี
เรื่องที่ 350 ชื่อบทเรื่อง มหาอัสดาโรหชาดก ราชารู้กตัญญู หน้า 673	น้ำใจของชายตัดฟัน
เรื่องที่ 347 ชื่อบทเรื่อง อัญฐุสัททชาดก พระราชขมงาม หน้า 669	พระราชากับคนเฝ้าสวน
เรื่องที่ 387 ชื่อบทเรื่อง สิริกาลกณณีชาดก นางสิริกกับนางกาพกรรมี หน้า 763	ใครจะได้อาบน้ำในสระอโนดาตก่อน
เรื่องที่ 438 ชื่อบทเรื่อง มหาอุกกุสชาดก สัตว์สี่สหาย หน้า 866	น้ำใจของเพื่อน

นิทาน/เรื่องเล่าชาดก	ชื่อเรื่องตามงานวิจัย
เรื่องที่ 450 ชื่อบทเรื่อง ติลมฤถิชาดก ศิษย์พยาบาลทอาจารย์ หน้าที่ 881	ความแค้นของลูกศิษย์
เรื่องที่ 516 ชื่อในบทเรื่อง สุชาดาชาดก พระโพธิสัตว์กับพระมารดาผู้ มักโกรธ หน้า 1037	แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห
เรื่องที่ 517 ชื่อบทเรื่อง สาลิเกทธารชาดก น้ำใจของพญานกแขกเต้า หน้า 1038	น้ำใจของพญานกแขกเต้า
เรื่องที่ 542 ชื่อบทเรื่อง โกสัมพียชาดก ที่ฆาตุกรรมผู้ไม่จงเวร หน้า 1106	พระโอรสฆาตุกรรมให้อภัย พระราชอาพรหมทัต

จากการใช้นิทานที่ปรับเปลี่ยนภาษาให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นได้รับผลตอบกลับว่าอ่านง่าย เข้าใจง่ายแต่ยากที่ตัวละครชื่อยาว จึงทำให้จำตัวละครในการเล่าเรื่องยาก ครอบครัวจำนวนน้อยที่ ให้ข้อมูลว่าบางเรื่องการดำเนินเรื่องยืดยาวสำหรับเด็กวัย 7 – 9 ปี จะเบื่อนในการฟังเรื่องที่ยาวอยู่บ้าง และทุกเรื่องเป็นเรื่องที่คิดมีคติสอนใจได้ชัดเจนสามารถเข้าใจได้ง่ายในการเปรียบเทียบการกระทำ ของลูกหากกระทำสิ่งไม่เหมาะสมโดยยกตัวอย่างนิทานครอบครัวให้ข้อมูลว่าลูกจะโกรธและทำ ประชดหากเปรียบเทียบเพื่อนหรือบุคคลอื่นแต่เมื่อเปรียบเทียบนิทานจะง่ายและลูกเชื่อฟังได้ดีกว่า

นิทานที่มีการดำเนินเรื่องและเนื้อเรื่องที่สะท้อนความคิดให้ผู้ปกครองได้คิดย้อนมอง ตนเองและสามารถปรับปรุงตนเองได้มากที่สุดคือนิทานเรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธ ขี้โมโห ซึ่งเห็นได้ชัดใน การวิเคราะห์ผลการวิจัยในแต่ละครอบครัว

นิทานที่มีการดำเนินเรื่องและเนื้อเรื่องที่เด็ก ๆ ชอบมากที่สุดคือเรื่องแม่ผู้ขี้โกรธขี้ โมโห และนิทานที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ สาเหตุที่ชอบนิทานเรื่องแม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห เพราะเด็กๆ ประสพกับสถานการณ์ตรงด้วยตนเองที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมเหมือนเนื้อเรื่องในนิทาน ส่วนที่ชอบ นิทานเกี่ยวข้องกับสัตว์เพราะมีความสุขสนุกสนานและเสริมสร้างจินตนาการได้อย่างเพลิดเพลิน

2. ทดลองใช้เรื่องเล่าชาดก (นิทาน) ที่ได้ปรับเปลี่ยนภาษาให้อ่านเข้าใจง่ายแล้วเล่าเรื่อง ในครอบครัวไทยที่มีเด็กอายุ 7-12 ปี โดยบุคคลในครอบครัวเป็นผู้เล่าเรื่อง กรณีศึกษา ชุมชนตำบล ดันเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งมีเป้าหมายทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่ร่วมในการวิจัยดีขึ้น ดังนั้นการดูว่าการวิจัยประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นต้องดูว่าความสัมพันธ์ที่ เกิดขึ้นในครอบครัวหลังจากเล่าเรื่องเล่าชาดก(นิทาน) ครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นมากกว่า ก่อนที่จะมีการนำเรื่องเล่าชาดก (นิทาน) เล่าในครอบครัวหรือไม่ ข้อเท็จจริงนี้จะได้จากมีการ สัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ในการจัดเก็บข้อมูล 3 ด้าน คือ ด้านความมีสัมพันธภาพที่ดีใน ครอบครัว ด้านความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน ด้านผลสัมฤทธิ์ในการ นำนิทานไปเล่าในครอบครัว ในด้านความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็กข้อมูลที่ได้จาก

การสัมภาษณ์นั้นผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่เล่านิทานจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ในด้านความมีสันติ วัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน จัดเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองและสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้เป็นความจริง และในด้านผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ทั้งผู้ปกครองและเด็กเพื่อยืนยันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว

วิธีการได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ถือเป็นความยากลำบาก เพราะทำให้ผู้วิจัยต้องเข้าไปร่วมความรู้สึกที่รุนแรงของครอบครัวเป็นการกระทบทางด้านจิตใจส่งผลให้เกิดความหดหู แต่ในขณะที่เดียวกันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีเกิดขึ้นในครอบครัวและต่อบุคคลในครอบครัวผู้วิจัยร่วมความรู้สึกยินดีนั้น ยกตัวอย่างครอบครัวที่ผู้วิจัยเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในระหว่างมีการนำนิทานเล่าในครอบครัวในช่วง 3 สัปดาห์แรก ครอบครัวแรกเช่นครอบครัว M กล่าวคือ ครั้งแรกเมื่อผู้วิจัยรวมกลุ่มเพื่อชี้แจงการเข้าร่วมฝึกเล่านิทานเพื่อนำไปเล่าสู่กันฟังในครอบครัว ครอบครัว M ให้ข้อมูลการอยู่อาศัยร่วมกันเพียงสองคน คือ คุณยาย และเด็กหญิงอายุ 11 ปี โดยคุณแม่ของเด็กหญิง ได้แยกทางกับคุณพ่อแล้ว คุณแม่จึงเป็นผู้หารายได้หลักในการจุนเจือครอบครัวทำงานอาศัยอยู่ต่างจังหวัดจะจัดส่งเงินให้ประจำทุกเดือนและจะกลับบ้านเพียงปีละครั้งเท่านั้น จึงให้ลูกอยู่ในการเลี้ยงดูของคุณยาย เมื่อผู้วิจัยพบคุณยายและหลาน โดยให้แนะนำตนเองท่าทีของหลานแสดงด้วยกิริยาและคำพูดไม่สุภาพเมื่อคุณยายเห็นเช่นนั้นจึงตะวาดหลานทันทีด้วยภาษาที่รุนแรง (เช่น ก็ตอบไปซิ เอ...อีนี่ปากมีไว้พูดนะ โว้ย) หลานสิดะดะแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อพูดสิ่งใดแล้วหลานไม่ยินดีร่วมในการตอบคำถามคุณยายจะนั่งกำกับและตะเบ็งเสียงดูให้หลานตอบเป็นเช่นนี้ในวันแรกที่พบกัน ครั้งที่สองผู้วิจัยขอความร่วมมือคุณยายเข้าร่วมฝึกการเล่านิทานคุณยายสนุกสนานกับการรวมกลุ่มเล่านิทานและมีความตั้งใจในการฝึกเป็นอย่างดีและเมื่อนำกลับไปเล่าให้หลานฟังผู้วิจัยได้รับคำตอบจากคุณยายว่า หลานไม่อยากฟังนิทานที่คุณยายเล่าผู้วิจัยได้สอบถามหลานถึงสาเหตุการไม่อยากฟังนิทานที่คุณยายเล่าได้คำตอบว่าเบื่อกันฟังคุณยายพูดทั้งวันทั้งบ่นทั้งด่าไม่ตั้งใจฟังคุณยายจะด่าเมื่อพบปัญหาจึงแก้ไขปัญหานั้นด้วยการสลับกันให้คุณยายเป็นผู้ฟังนิทานและหลานเป็นผู้เล่านิทานให้คุณยายฟังและหลานฝึกเล่านิทานจึงนำไปเล่าให้คุณยายฟังเข้าสู่สัปดาห์ที่ 4 ท่าทีที่แข็งกระด้าง ไร้กิริยาที่นุ่มนวลของหลานกลับอ่อนลงพูดจาไพเราะเมื่อคุณยายพูดสิ่งใดกลับยิ้มแย้มและยอมรับอีกทั้งคุณยายยังมีท่าทีในคำพูดที่อ่อนลงพูดกับหลานจากเคยพูดกระแทกตะวาดฟังน้ำเสียงเปลี่ยนเป็นพูดราบเรียบและพูดคุยด้วยความสนุกสนานอารมณ์ดีคุณยายให้ข้อมูลว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก ๆ คุณยายฟังนิทานแต่ละเรื่องมักนึกย้อนถึงตนเองและพยายามเปลี่ยนแปลงตนเอง ตัวอย่างครอบครัวที่สอง ครอบครัว E ให้ข้อมูลการอยู่อาศัยร่วมกันคือคุณยาย เด็กชายอายุ 11 ปี และคุณแม่ของเด็กชาย รวมจำนวน 3 คน ครอบครัว E ในครั้งแรกที่ผู้วิจัยได้พบกับคุณยายและสัมภาษณ์ข้อมูลครอบครัวนั้นเป็นไปอย่างปกติไม่มีสิ่งใดให้รู้สึกหรือเห็นได้ว่าเป็นครอบครัวมีปัญหาท่าทีของคุณ

ยายดูเป็นคนอารมณ์ดีแต่การพูดจะเสียงดังวิธีการพูดน้ำเสียงเหมือนโกรธตลอดเวลาภาษาที่พูด บางครั้งฟังไปเพราะบางครั้งหลุดคำหยาบคายแต่ผู้วิจัยคิดว่าเป็นปกติของชีวิตชาวบ้านเวลาพูดคุยกัน จึงยังไม่เป็นที่รู้ว่าแอบซ่อนปัญหาครอบครัวไว้และเมื่อเวลาพบปะกันบ่อยมากขึ้นคุณยายเกิดความ ใจกว้างใจเชื่อใจจึงเปิดเผยเรื่องส่วนตัวและเรื่องลูกสาวซึ่งเป็นคุณแม่ของหลานนั้นคิดยาเสพติดและ อยู่ในระหว่างการบำบัดรักษาอาการติดยาการดูแลครอบครัวจึงเป็นหน้าที่ของคุณยาย ปัญหาการติดยาเสพติดทำให้ลูกสาวของคุณยายเกิดอาการอยากยาและหงุดหงิดโมโหง่ายมักทะเลาะกันทุกวัน บางครั้งลูกสาวตบตีคุณยายต่อหน้าหลาน หลานเข้าห้าม บางครั้งการทะเลาะตบตีพลาดถูกหลาน คุณยายรู้สึกเศร้าใจที่เกิดเรื่องเช่นนี้ในครอบครัวเมื่อนิทานได้เข้ามามีบทบาทในการเล่าให้หลานฟัง หลานชอบฟังมากคุณยายจึงเล่านิทานก่อนนอนให้ฟังทุกวันบางวันเล่าเรื่องเดิมและหากได้รับเรื่อง ใหม่มักจะเล่าเรื่องเดิมก่อนเมื่อเรื่องเดิมที่เคยเล่าแล้วจบลงจึงเล่าเรื่องใหม่การเล่านิทานของ คุณยาย คุณยายเป็นคนมักพูดเสียงดังอยู่แล้วดังนั้นลูกสาวผู้ซึ่งติดยาเสพติดได้ยินทุกคืนคุณยาย สังเกตว่าลูกสาวเปลี่ยนไปจากไม่เคยคิดที่จะพูดคุยเรื่องงานทำแต่กลับพูดขึ้นถึงการทำงานเพื่อ ช่วยเหลือครอบครัวการทะเลาะกันทุกวันไม่มีเสียงที่เคยต่อว่าคู่คำอีกเพราะลูกสาวงานทำได้แล้ว ออกทำงานเป็นคนกวาดแผนไทยได้รับเงินรายวันขึ้นค่าและนำเงินบางส่วนที่ได้มอบให้คุณยาย อีก ทั้งยินยอมเดินทางไปบำบัดยาตามที่หมอนัดซึ่งก่อนหน้านี้พยายามบ่ายเบี่ยงหลีกเลี่ยงคุณยายมี ความรู้สึกที่ดีขึ้นมากคุณยายเล่าให้ฟังว่านิทานมีคติสอนใจที่ดีมากและคุณยายมีเจตนาอยากให้คุณ สาวได้ยินจึงเล่านิทานก่อนนอนให้หลานได้ฟังดังๆ และเมื่อนิทานที่อ่านแล้วเล่าแล้วคุณยายคิดว่า อยากให้คุณสาวผู้ติดยาเสพติดได้อ่านบ้างจึงมักนำบทนิทานวางไว้ที่โต๊ะ โดยมีความหวังว่าคุณสาว จะต้องหยิบมาอ่าน

การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากครอบครัวจึงมีความสำคัญต่อผลที่จะเห็น ได้ชัดว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวแต่การจะได้ข้อมูลที่ลึกของครอบครัวสำคัญอยู่ที่ผู้วิจัย ด้วยในการสร้างความไว้วางใจความเชื่อใจความจริงใจต่อครอบครัวรวมถึงการให้คำปรึกษาที่เป็น กลางไม่ให้เกิดกระทบใครคนใดคนหนึ่ง

ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทดสอบความน่าเชื่อถือข้อมูลด้วยวิธีการ ถาม - ตอบ เด็กอายุ 7-12 ปี ตัวแทนสมาชิกครอบครัวในการยืนยันข้อมูลที่เป็นจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และเมื่อ ดำเนินการตามกระบวนการใช้เครื่องมือด้วยเรื่องเล่าซาดก (นิทาน) ครบ จำนวน 20 เรื่อง จึงถาม- ตอบ อีกครั้งเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับก่อนและหลังให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน ครอบครัว (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมภาคผนวก)

จะเห็นได้จากแบบสัมภาษณ์ครอบครัวก่อนเล่าเรื่องเล่าชาดก (นิทาน) พบความสัมพันธ์ในครอบครัวส่วนใหญ่ที่อยู่ในระดับดี จำนวน 5 ครอบครัว ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวปานกลาง จำนวน 7 ครอบครัว และครอบครัวที่ต้องส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นมี จำนวน 8 ครอบครัว ภายหลังจากเล่านิทาน/เรื่องเล่าชาดก ผลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าจากแบบแผนดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงสัมพันธภาพในครอบครัวดีขึ้นปรากฏในทั้ง 17 ครอบครัวที่ร่วมการวิจัยจนครบเวลาที่กำหนด ยกตัวอย่างเช่นครอบครัว D ก่อนเล่านิทาน/เรื่องเล่าชาดกในครอบครัว D นี้มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ต้องส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีให้มากขึ้นและเมื่อเทียบกับหลังที่มีการเล่านิทาน/เรื่องเล่าชาดกครบจำนวนแล้วครอบครัว D มีสัมพันธภาพที่ดีขึ้นมาก ผู้เล่านิทานสามารถปรับเปลี่ยนตนเอง ไม่ใช้อารมณ์หรือใช้ภาษาที่รุนแรง หลานมีเสียงหัวเราะบ่อยขึ้นกล้าพูดเรื่องสนุก ๆ กับคุณตามากกว่าเดิมอีกทั้งลดความกลัวและกล้าที่จะถามในข้อสงสัยของตนเองมากขึ้นกว่าเดิม สมาชิกในครอบครัวลดการพูดตะคอกคู่ต่อนกันและมีความใกล้ชิดกันมากกว่าเดิม จากจำนวนครอบครัวทั้ง 17 ครอบครัวที่พบการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ซึ่งครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีอยู่แล้วยังพบว่ามีสัมพันธภาพที่ดีเพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่ดีอยู่แล้ว ซึ่งได้รับผลดีจากการเล่านิทานเป็นหนทางในการสั่งสอนลูก ไม่ให้เกิดการกระทบทางจิตใจที่รุนแรงได้อีกด้วย ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอาจแตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว เช่นบางครอบครัวบอกว่าทำให้มีการพูดคุยกันมากขึ้น มีการอธิบายเหตุผลมากขึ้น มีการปรับความเข้าใจต่อกันมากขึ้นหรือบางครอบครัวอาจจะบอกว่ารู้สึกใกล้ชิดอบอุ่นมากขึ้นเป็นต้น สิ่งนี้จะปรากฏให้เห็นในส่วนของ การแสดง (A) Appreciation หรือการตระหนักในคุณค่าของการเล่านิทานในกระบวนการวิเคราะห์ S-I-A

1. ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไขปัญหา

การวิจัยในครั้งนี้ได้สุ่มครอบครัวจำนวน 20 ครอบครัวอาศัยตามทะเบียนราษฎร ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพและฐานะต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ บางครอบครัวเด็กถูกละทิ้งให้คุณตา คุณยาย คุณลุงคุณป้าเลี้ยงดูข้อมูลที่ได้รับครอบครัวส่วนมากต้องทำงานหาแต่เงินจึงไม่ค่อยได้ใส่ใจดูแลลูก

ในจำนวน 20 ครอบครัวจากการวิจัย ครอบครัวที่ไม่สามารถพบความเปลี่ยนแปลงในครอบครัวได้ จำนวน 3 ครอบครัวเหตุผลเพราะไม่ร่วมตลอดโครงการนั้นเป็นอุปสรรคต่อการวิจัย ในด้านความตระหนักและการเห็นคุณค่าที่ดิ่งงามที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อครอบครัวและต่อลูกในอนาคตที่ดีได้ โดยตัวอย่างของครอบครัวทั้ง 3 ครอบครัวที่ยังขาดความตระหนักหรือตระหนักในการเรียนรู้ให้คุณค่าต่อการเลี้ยงดูลูกซึ่งทั้ง 3 ครอบครัวให้เหตุผลที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัว R ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาให้ลูกเพราะต้องทำมาหาเงินใช้ในครอบครัว ครอบครัว S ให้เหตุผลว่าไม่

สามารถร่วมโครงการเล่านิทานให้ลูกฟังได้อีกต่อไปเพราะเมื่อเริ่มเล่านิทานเรื่องใดๆ ให้ลูกฟัง ลูกจะได้แย้งในการฟังอย่างรุนแรงประท้วงด้วยการแสดงกิริยาอาการไม่อยากฟังเพราะติดเกมอย่างมากจิตใจจดจ่อกับเกมมากเกินไปคุณแม่มีอารมณ์ร้อนและรุนแรงเมื่อลูกปฏิเสธการฟังนิทานจึงเกิดเสียงด่า เสียงบ่นในการไม่ร่วมมือการฟังนิทานกับคุณแม่จนจบได้ จึงเกิดปัญหาในการแสดงอารมณ์ที่รุนแรงทั้งต่อลูกและต่อคุณแม่จึงไม่สามารถร่วมดำเนินการต่อไปได้อีก ครอบครัว T มีเหตุการณ์ทะเลาะเถียงงอนให้อีกฝ่ายต้องดูแลและเป็นหน้าที่ของฝ่ายเดียวคือคุณแม่ซึ่งคุณแม่ต้องการจัดระเบียบจัดนิสัยให้คุณพ่อสนใจดูแลลูกบ้างโดยใช้นิทานเป็นข้อบังคับให้คุณพ่อเล่าให้ลูกฟังแต่เพียงผู้เดียวคุณแม่ให้เหตุผลว่าเพื่อให้คุณพ่อลดละเลิกในการรวมกลุ่มดื่มของมีน้ำตาลบ้างคุณแม่ก็เลยให้คุณแม่เล่านิทานด้วยจึงเกิดเหตุไม่ลงรอยเรื่องใครจะเล่านิทานให้ลูกฟังนำไปสู่การเกิดของความรุนแรงในอารมณ์เพิ่มขึ้นส่งผลต่อลูกที่ต้องฟังการทะเลาะเรื่องโยนความรับผิดชอบในการเล่านิทานต่อหน้าลูกจึงเป็นเหตุให้ต้องยกเลิกไป จะเห็นได้ว่าจำนวน 3 ครอบครัวดังกล่าวต่างมีปัญหที่แตกต่างกันในการกล่าวอ้างเหตุผล แต่ที่แสดงให้เห็นเหมือนกันคือความอดทนอดกลั้นที่จะประคับประคองเอาใจใส่ดูแลสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดีไม่มีเกิดขึ้น ในอนาคตอาจนำไปสู่ปัญหาในครอบครัวและสังคมอย่างไม่มีจบสิ้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ที่ให้เหตุผลว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ส่วน ที่มีองค์ประกอบทั้งด้านความคิด ความคาดหวัง องค์ประกอบด้านพฤติกรรม และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมหรือบุคคลรอบตัว จากตัวอย่างของครอบครัวที่ไม่ยอมรับที่จะตระหนักต่อคุณค่าจากความอดทนต่อการสั่งสอนลูกย่อมนำไปสู่ผลที่จะเกิดขึ้นต่อพฤติกรรมของลูกในอนาคตได้ ในโครงการวิจัยนี้ยังพบปัญหาและการแก้ไขปัญหาคือเช่นกันกล่าวคือ พบครอบครัวที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่เป็นแต่ลูกอยู่ในวัยเรียนและอ่านได้ก็จึงแก้ปัญหาด้วยการสลับให้ลูกอ่านและเล่าให้ผู้ปกครองฟังแทนโดยถกคำถามร่วมกันและให้ผู้ปกครองเพิ่มเติมข้อคิดดี ๆ แลกเปลี่ยนพูดคุยกับลูก อีกทั้งพบว่าครอบครัวที่มีลูกอายุระหว่าง 11-12 ปี อ่านหนังสือเองได้คล่องแคล่วและจะอ่านก่อนที่ผู้ปกครองจะเล่าให้ฟังเมื่อผู้ปกครองจะเล่านิทานให้ฟังลูกๆ จะบอกว่าอ่านแล้วรู้เรื่องแล้วจึงไม่อยากฟังเพราะรู้แล้ววิธีแก้ไขคือเมื่อลูกอ่านแล้วรู้แล้วจึงขอให้เล่าให้ผู้ปกครองฟังก่อนนอนและขอให้ผู้ปกครองพูดเสริมหรือสอดแทรกในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการสอนลูกๆ เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและยังพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เคยเล่านิทานให้ลูกหรือให้หลานฟัง บางครอบครัวเคยเล่านิทานให้ฟังเมื่อครั้งลูกอยู่ในวัยอนุบาลเมื่อเข้าเรียนระดับประถมศึกษาจึงเลิกเล่านิทานเพราะคิดว่าลูกอ่านหนังสือเองได้แล้วจึงไม่จำเป็นต้องเล่านิทานลูกๆ จึงเกิดการโต้แย้งว่าเล่านิทานไม่สนุกผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกฝนให้ผู้ทำหน้าที่เล่านิทานเล่านิทานด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องให้เกิดความสนุกสนานและน่าฟังน่าติดตาม

จากบทบาทการเล่าเรื่องเล่าชาดก (นิทาน) เพื่อกระตุ้นครอบครัวให้รู้จักวิธีการในการสั่งสอนลูกเพื่อเกิดสันติวัฒนธรรมขึ้นในตนเองได้นั้นต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว ดังที่โคลเบิร์ตได้ให้ความสำคัญไว้ต่อการเสริมสร้างความมีคุณค่าของมนุษย์ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยให้เหตุผลว่าการที่เด็กจะวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีสิ่งใดผิดหรือสิ่งใดถูก ต้องอาศัยการใช้เหตุผลและความคิดเชิงนามธรรมซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กตอนปลายถึงวัยรุ่นตอนต้นเป็นต้นไป ดังนั้นแล้วความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงจึงเริ่มต้นจากการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม สามารถเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ในสังคมและการเล่านิทานจึงเป็นอีกหนทางที่มีการทดสอบและทดลองนำมาใช้ในครอบครัว จำนวน 20 ครอบครัว ได้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้น โดยเห็นถึงข้อดีและอุปสรรคที่เกิดจากการนำนิทานเล่าในครอบครัวเป็นแนวทางในการสร้างความมีสัมพันธภาพที่ดีและการปลูกฝังการสร้างสันติวัฒนธรรมในตัวของผู้ถูก กล่าวได้ว่าเกิดผลพลอยได้ที่เกินความคาดหมายคือ การเปลี่ยนแปลงที่ดีที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ใช่เฉพาะแต่ผู้เล่านิทานหรือเฉพาะเพียงลูกที่เป็นผู้ฟังนิทานเท่านั้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเห็นชัดเจน ในภาพรวมของครอบครัวที่ไม่ได้มีเจตนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเฉพาะผู้เล่าเรื่องหรือผู้ฟังนิทานเท่านั้นแต่ยังส่งผลให้กับผู้ที่อยู่ร่วมครอบครัว เช่น สามี ภรรยา ตา ยาย ป้า ลุง ที่ได้ยินการเล่าเรื่องจึงเกิดการฟังและเกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเองโดยไม่รู้ตัวได้อีกทาง ดังนั้นเชื่อได้ว่านิทานที่สามารถปรับทัศนคติและสามารถสร้างคุณค่าในการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ฟังและผู้เล่าเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเองได้นั้น ความสำคัญของเนื้อหาการดำเนินเรื่องและการทิ้งท้ายด้วยการสอดแทรกคติสอนใจรวมถึงการพูดคุยสนทนาจากเรื่องที่ฟังนั้นมีความสำคัญต่อการเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อครอบครัวและต่อตัวผู้เล่าและผู้ฟังนิทานมากที่สุด

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้นอกจากได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิธีสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวโดยผ่านการเล่านิทาน ยังได้อีกส่วนที่สำคัญยิ่งคือการเปลี่ยนแปลงจริงในชีวิตครอบครัว จำนวน 17 ครอบครัว สิ่งนี้เป็นผลมาจากการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผสมผสานความรู้ใหม่และการประยุกต์ความรู้ใหม่นั้นเข้าด้วยกันในโครงการวิจัย ผู้วิจัยคิดว่าการศึกษาวิจัยใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์จะเพิ่มคุณภาพชีวิตของครอบครัวจำเป็นต้องใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เนื่องจากไม่มีใครสามารถสื่อปัญหาที่แท้จริงของครอบครัวพร้อมทั้งประเมินว่าปัญหานั้นได้รับการแก้ไขได้มากน้อยแค่ไหนเท่ากับสมาชิกของครอบครัวนั่นเองที่มีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ใช้สมาชิกของครอบครัวมาเป็นผู้ร่วมวิจัยแต่ละขณะเดียวกันสมาชิกเหล่านี้ต้องทำมาหากินไม่สามารถทุ่มเทเวลาในฐานะผู้ร่วมวิจัยก็จะเกิดอุปสรรคเวลาในการ

นัดหมายพบปะ การใช้การเล่านิทานเป็นสื่อหลักในการปรับสัมพันธภาพในครอบครัวมีความจำเป็นต้องมีสมาชิกในครอบครัวที่อ่านนิทานได้เพื่อนำไปเล่า และในจำนวน 17 ครอบครัวที่ทำการวิจัยนี้มีบางครอบครัวที่ผู้ทำหน้าที่เล่านิทานมีปัญหาในการอ่านไม่เป็น จากกรณีนี้แก้ปัญหาโดยการให้คนอื่นในครอบครัวอ่าน เช่น ให้ลูกที่อ่านได้เป็นผู้เล่านิทาน

การเปลี่ยนแปลงจากการเล่านิทานสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัว

แยกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่ 1 ผู้ปกครองเล่านิทานให้ลูกฟัง

ส่วนที่ 2 ลูกเล่านิทานให้ผู้ปกครองฟัง

ทั้ง 2 ส่วนนี้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีกล่าวคือ ผู้เล่าเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี ผู้ฟังจึงเปลี่ยนแปลงตาม ผู้ฟังเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี ผู้เล่าจึงเปลี่ยนแปลงตามจึงเกิดผลสะท้อนให้ภาพรวมในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ต่อกันดีขึ้น โดยลดข้อพิพาทที่ขัดแย้งกันนั้นลดลงเกิดความใกล้ชิดและความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้นกว่าเดิมสามารถกล่าวตักเตือนกันได้ทั้งผู้เล่านิทานและผู้ฟังนิทาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังหรือก่อนฟังนิทานและการกล่าวถึงคติสอนใจในนิทานเป็นบทบาทสำคัญที่คอยย้ำเตือนให้เกิดความหยังคิดและอดทนต่อกันได้ง่ายและดีการสอนให้กระตือรือร้นหรือการควบคุมการกระทำของตนเองและลูกด้วยการเปรียบเทียบนิทานซึ่งเป็นนามธรรมมากแต่ลูกสามารถยอมรับและเข้าใจได้ง่ายและเร็วกว่าวิธีการสอนด้วยการเปรียบเทียบเพื่อน บุคคลอื่นหรือตัวละครในทีวีหรือกระทั่งสอนด้วยคำพูดุ กระแทกเสียด การสอนด้วยการเปรียบเทียบนิทานทำให้ลูกนึกถึงเรื่องที่เล่า คติสอนใจและการพูดคุยกันดีๆ ก่อนหรือหลังเล่านิทานทำให้ลูกรู้สึกภูมิใจว่าไม่ใช่การดูค่า หรือตำหนิแต่อย่างใด

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ปัญหาครอบครัวที่พบยังเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวและการสร้างสันติวัฒนธรรมอีกด้วยกล่าวคือการปิดกั้นตนเองเช่น ครอบครัวที่มีคุณพ่อเมมาอะลาเวดทุกวันเพียงแต่การเอาตัวรอดจากปัญหาเหล่านี้ก็ใช้เวลาในการจัดการเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาแล้วจึงไม่สามารถหาเวลาในการเล่านิทานได้ ยกตัวอย่างครอบครัว T และ การยอมรับไม่ได้เมื่อเห็นว่านิทานซึ่งถึงข้อบกพร่องของตนเองจึงปฏิเสธวิธีการเล่านิทานให้ลูกฟัง ยกตัวอย่างเช่นครอบครัว S และครอบครัว R ทำงานหาเงินมากจนไม่สะดวกเวลาให้ลูก จึงเป็นปัญหาที่ต้องคิดและหาแนวทางร่วมอย่างอื่นเพิ่มเติมในการวิจัยต่อไปต่อกลุ่มที่มีปัญหาดังกล่าว

2.2 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งการศึกษาและภาคท้องถิ่นควรมีการรณรงค์และส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมเล่านิทานในครอบครัว เพราะความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งใน

ครอบครัวไม่ใช่เพียงเป็นการสอนคุณธรรมเด็กแต่เป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีเกิดความรักความห่วงใย ความอบอุ่นในครอบครัว การสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งเป็นขั้นแรกของการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง การสร้างสันติวัฒนธรรมในสังคมไทยเริ่มต้นจากการสร้างสันติวัฒนธรรมในครอบครัวไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญญารัตน์ จิราสวัสดิ์. (2551). *คุณธรรมสำหรับเด็กดี*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นานามีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
กาญจนา ภาสุรพันธ์. (2556). *โครงการส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยอาชีวศึกษา*. สำนักวิจัยและ
พัฒนาการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง.
- เกริก ชื่นพันธ์. (2543). *การเล่านิทาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, จัดบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว.
(2537). ผู้หญิงกับความรุนแรง มี.ค. 2552 สมชายการพิมพ์, ผู้จัดพิมพ์ สภาสังคม
สงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์.
- จรรยา สุวรรณทัต (2554). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวตามมาตรฐานครอบครัว
เข้มแข็ง*. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์.
- เจด็จ คชฤทธิ์. (2544). *เด็กกับหนังสือ*. สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ.
- ณัฐภรณ์ โสภณทัต. (2537). *พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง กรณีศึกษาการทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารกระบวนการยุติธรรม ปีที่ 7 เล่ม
ที่ 3 กันยายน – ธันวาคม*.
- ศุลยา จิตตะยโสธร (2553). *ความสามารถในการเข้าใจทัศนคติผู้อื่น : พัฒนาการทางสังคมที่นำไปสู่
พฤติกรรมที่พึงประสงค์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีที่ 30 ฉบับที่ 4
เดือนตุลาคม*.
- ปทุมรัตน์ คำสัตย์. (2550). *นิทานชาดกพระเจ้าห้าร้อยชาติ ฉบับของขุนศักดิ์ ศักดานุ วัฒน์และจอม
บุญตาเพชร ป.การวิเคราะห์คุณธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก*.
- ปรมิินทร์ จารูวร. (2549). *ความขัดแย้งและการประนีประนอมในตำนานปรัมปราไทย*.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2543). *นิทานพื้นบ้านศึกษา. โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์จุฬาฯ
ชุดคติชนวิทยา*.
- ปรียาร์ตน์ เขาวลิตประพันธ์. (2549). *การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทย. การศึกษาอนุภาค
ทางคติชนวิทยา*.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2554). *ครอบครัวและโรงเรียนหุ้นส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน.
กรุงเทพฯ: แสงดาว*.

- พระมหาสนอง ปัจโจปการี. (2553). *มนุษย์กับสังคม*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร. (2559). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. ปัญญาชน-กรุงเทพฯ.
- พูนสุข เวชวิฐาน. (2557). *ทฤษฎีครอบครัวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. (2557). *วารสารพยาบาลทหารบก ปีที่ 15 ฉบับที่ 2*.
- มานิตา สีโทชวลิต. (2544). *การวิเคราะห์นิทานชาดกที่ส่งเสริมสันติธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*.
สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัย.
- มารค ตามไท. (2560). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการในฐานะวิธีวิทยาสำหรับการวิจัยในสาขาการสร้าง
สันติภาพ, เอกสารบรรยายเรื่องการวิจัยในสาขาสร้างสันติภาพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพายัพ.
- ลิทธิ์ ชีรสรณ์. (2558). *เคล็ดลับการเขียนรายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณดี สุทธิธรารกร. (2556). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเพื่อเสรีภาพและการสรรค์สร้าง*.
กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2555). *สุขภาวะครอบครัวไทย*. สถาบันแห่งชาติเพื่อการ พัฒนาเด็กและ
ครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2544). *ไวยากรณ์ของนิทาน : การศึกษาโครงสร้างนิทาน*. ตามทฤษฎีของ
วลาดิเมียร์ พรอฟฟ์.
_____ (2548). *ทฤษฎีคติชนวิทยา*. วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนานนิทานพื้นบ้าน.
- ศุภชัย ปิติกุลตั้ง, สถานการณ์และแนวโน้มของครอบครัวไทย, การประชุมวิชาการอนามัย
ครอบครัวแห่งชาติครั้งที่ 6 ภาควิชานามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 8).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมุน อมรวัฒน์. (2546). *หนังสือชุด การพัฒนาครอบครัว บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนา
คุณธรรมและวัฒนธรรม*. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการ
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
(2552). *รายงานการวิจัยสัมพันธภาพในครอบครัวไทย*. สถาบันพัฒนาการ
สาธารณสุขอาเซียนมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

(2553). รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาหลักสูตรการวิจัยชุมชนด้านครอบครัว.

ศุภัญญา สุจฉายา. (2449). *พิธีกรรมตำนาน นิทาน เพลง : บทบาทของคติชนกับสังคมไทย*.
 ชุคติชนวิทยา.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.

อังคณา ช่วยคำชู. (2555). ความรุนแรงในครอบครัว : สาเหตุ ผลกระทบและแนวทางการ

ช่วยเหลือ. *วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 31 ฉบับที่ 3*. คณะพยาบาลศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัครา เอิบสุขศิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุมพร ตรังคสมบัติ. (2554). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว*. สำนักงานกิจการสตรี

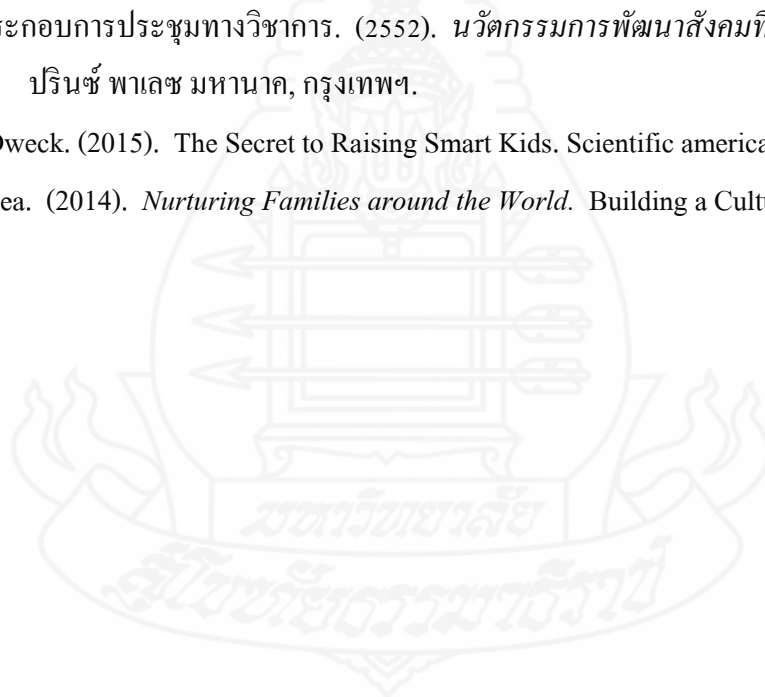
และสถาบันครอบครัว, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ. (2552). *นวัตกรรมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน*. โรงแรม

ปรินซ์ พาเลซ มหานาค, กรุงเทพฯ.

Carol S. Dweck. (2015). *The Secret to Raising Smart Kids*. Scientific american.

John J. Shea. (2014). *Nurturing Families around the World*. Building a Culture of Peace, 67-69.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

ครอบครัว A ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว A ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่า
นิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณชาย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชายอายุ 1 ปี เด็กหญิง อายุ 8 ปี
รวมสมาชิกครอบครัวจำนวน 5 คน

(1 A) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1)

เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว A

เงื่อนไข	ประเด็นสนทนา	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> มีถามบ้างค่ะ แต่ไม่บ่อย		✓	
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> บางครั้งลูกทะเลาะกับคนอื่นก็มีบ้างวิ่งมาบอกแม่		✓	
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> เวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับลูกช่วงเย็นสอนการบ้าน วันเสาร์ วันอาทิตย์อยู่กับชาย ส่วนลูกคนเล็กเลี้ยงเองดูแลเอง กลางคืนไม่ได้เล่านิทานให้ลูกฟังเลยคนโตตอนเล็กจะเล่าให้ฟังแต่ไม่บ่อย ด้วยภาระการหาเงินแม่ค้าขายมักจะผลัดเปลี่ยนกับชายดูแลหลานสามีทำงานตั้งแต่เช้าเลิกงาน ค่ำมืดทำโอทีเวลาในการดูแลมีให้เต็มที่แต่เวลาพูดคุย หยอกเล่นกับลูกไม่มี ลูกคนโตเลิกโรงเรียนจะสอนการบ้านเอง	✓		
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น สุขุขปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ส่วนใหญ่ลูกจะเล่าให้คุณชายฟังเพราะเขาจะอยู่กับคุณชายตลอด			✓
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> ลูกไม่เคยพูดโกหกเลย	✓		
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เป็นเด็กไม่ค่อยหาคำเตือนในเรื่องใดก็จะหยุดทำทันที	✓		
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน		✓	

	<u>ตอบ</u> ไปเที่ยวบ้างบางครั้งแต่ไม่บ่อยส่วนใหญ่ไปวัด เพราะวัดอยู่หน้าบ้านเลย			
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> จะพาลูกไปตลาดทุกครั้งไปซื้อของ	✓		
	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟัง ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> เคยเล่านิทานตอนลูกคนโตเล็ก ๆ พออายุ 5 ขวบจึงไม่ได้เล่าลูกคนเล็กยังไม่เคยได้ฟังนิทานเลย			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งใน หมู่บ้านและ โรงเรียน <u>ตอบ</u> 8 ขวบเองยังไม่อยากให้ช่วยอะไรเล็กอยู่หากทำ แล้วเลอะเทอะก็ต้องได้มาทำซ้ำอีก			✓
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> บ้านอยู่ใกล้วัดมีบ้างร่วมทำทานด้วยอาหาร		✓	
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> มีแบ่งให้เพื่อนบ้าน บางครั้งและลูกก็เห็นว่าแม่แบ่ง กับข้าวให้เพื่อนบ้าน		✓	
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษ ก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ลงโทษไม่บ่อยเวลาลงโทษจะไม่ตีแต่จะต่อว่า หรือด่า ณ เวลานั้นขณะนั้นเลย			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธ และ โมโหได้ดี <u>ตอบ</u> เคยเห็นแต่ไม่บ่อย แต่ถ้าโมโหจะกระแทบเท้าเดิน เสียงดังทำหน้าบึ้งไม่พูด		✓	
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> จะเล่นกับน้องดี รักน้องไม่แกล้งน้อง	✓		

➤ ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย

ลูกสาวคนโต มีลักษณะนิสัย ไม่ดี มีวินัยมีความรับผิดชอบดี มีน้ำใจ มีความเมตตา พุดจาไพเราะ เป็นบางครั้ง ชอบเล่นกับน้อง (น้องชาย 1 ขวบ) รักน้องดี ไม่เคยพูดโกหกเลย มีเหตุผล บางครั้งงอแงบ้าง หากไม่ได้สิ่งใดตั้งใจตนเอง

(2A) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว

สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งาน ส่วนรวม	หากมีงานที่วัดจะไปช่วยงานวัดเพราะบ้านอยู่ใกล้วัด
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉัน มักเตือนลูกไม่ให้ทำ	จะบอกลูกไม่ให้เอาไปเล่นนอกบ้านกลัวจะพังเสียหายหรือของจะหายได้
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	มีให้บ้างแต่ไม่บ่อย ส่วนใหญ่จะแบ่งให้ญาติ
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	บางทีก็โกรธนะ ว่าทำไมช่วยแล้วกลับทำไม่ดีต่อเรา
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะกลับมาตอบแทนฉัน	คิดเหมือนกันว่าจะได้บุญกุศลไม่มากก็น้อย
2. การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห ทั้งจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน่นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกม ห้าม ฯลฯ หากไม่ทำตามฉันจะ....	มีห้ามเรื่องการดูทีวี บ่อย ๆ และลูกจะทำตามทันที หากลูกคือไม่ทำตามที่บอกแม่ก็จะด่าและลงท้ายด้วยการตีด้วยไม้เรียว
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ไม่ค่ะ
3. การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	มีบ้างแต่ส่วนใหญ่จะใช้เสียงดังตะคอก ลูกจะได้ยิน ไม่เคยตบตีกันให้ลูกเห็น
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง ดุด่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	คำพูดแรงไม่มีแต่จะใช้เสียงดังตะคอกออกคำสั่งมากกว่า เช่น หยัดให้ไปเดี๋ยวนี้เป็นต้น
-ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีโมโหหากลูกทำประชด มีหลายครั้งที่ไม่พอใจแม่แล้วทำหน้าบึ้งกระต๊บบ้าเสียงดังแต่ไม่พูด แม่ก็จะโมโหจะใช้ไม้ตีเลย
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	หงุดหงิดบ้างเพราะต้องเลี้ยงลูกเอง 2 คน บางทีคนหนึ่งงอแง คนหนึ่งอยากกิน อยากได้ในเวลาที่ตรงกันแม่จัดการไม่ถูกก็หงุดหงิด รำคาญ
-ฉันมักได้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจ หากครอบครัวไม่เข้าใจ	มีโมโหและโกรธบางครั้งพูดให้เจ็บใจไปเลย
-ฉันโมโหจะขวางปาลิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	เวลาโมโหจะใช้แต่เสียงดังๆ ไม่เคยขวางปาลิ่งของ
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบๆ	ไม่เลยหากหงุดหงิดก็จะแสดงออกตอนนั้น ขณะนั้นทันทีเลย
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก	สอนให้ตอบโต้เลยอย่าให้ใครเอาเปรียบ

-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมา ระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยเลย
5. การให้เกิดริเคาพต่อกันคือ การเคาพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคาพสัตว์ร่วมโลก การเคาพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกทันทีเมื่อรู้ว่าลูกวิ่งแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	จะถามลูกก่อนว่าโดนใครตีมาและจะสอน ลูกอย่าทะเลาะกับผู้อื่น แต่เรื่องสัตว์ไม่เคยเห็นแกลิ่งหรือรังแกสัตว์เลย
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ส่วนใหญ่จะชมลูกเรื่องการทำการบ้านมักถูกทุกข้อเรื่องอื่นๆ ไม่ค่อยได้ชม
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	ส่วนใหญ่จะฟังเพราะอยู่ด้วยกันหลายคนถ้าไม่ฟังก็จะ เป็นปัญหาใหญ่ การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งของในบ้านยายจะจัดการ
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	ไม่ได้เล่าได้ออกจากบ้านไปไหนงานก็ไม่ได้ไปทำไม่มีเพื่อนให้ได้รับรู้ปัญหาหรือการระบายความทุกข์ใจ

(3A)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบเด็ก อายุ 7- 12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว A เด็กหญิง อายุ 8 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เคยเห็นแม่แบ่งกับข้าวให้พี่บ่อย	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบนอนดูทีวีทุกวัน (แม่พาไปที่ไหนบ่อย ๆ) ไปตลาดทุกวันค่ะ	✓		
3.ฉันเคยได้ขึ้นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เคยเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกัน ไม่บ่อย บางครั้งก็ตีกัน		✓	
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่เห็นทะเลาะกัน			✓
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> แม่ชอบโมโห ไม่บ่อย แต่คำบ่อย	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> พ่อบอกให้ทำอะไรก็ทำหมด (พ่อบอกทำอะไร) เก็บผ้าให้ห้อง เอาแป้งทาให้ห้อง (หนูชอบไหม) ชอบค่ะ			✓
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> บางครั้งก็โกรธ บางครั้งก็ไม่โกรธ (ถ้าโกรธทำอย่างไร) ร้องไห้		✓	

8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> บางทีก็เบื่อยากออกไปเล่นแต่แม่ไม่ให้ไป		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าฉัน ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> พ่อแม่ไม่เคยพูดว่าหนูคือ (เคยถูกตีไหม) ตีค่ะ(ทำไมถูกตี)อยากได้ของเล่น แต่แม่ไม่ซื้อให้เลยร้องไห้จะซื้อ แม่ก็จะตีเลย (เอาอะไรตี) ไม่มีตี		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> บางครั้งหนูจะวิ่งไปหาคุณยายถ้าแม่เลี้ยงน้อง (เสียใจไหม) ไม่เสียใจ ชอบอยู่กับคุณยาย (ทำไมชอบอยู่กับคุณยาย) ยายจะซื้อขนมให้ตลอดเลย		✓	
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> ชอบวาดรูป พ่อกับแม่บอกว่าสวย (ถูกห้ามบ้างไหม) แม่ให้นั่งวาดนาน ๆ ค่ะ	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่จะด่า (หนูคือหรือเปล่า) ไม่ใช่ค่ะ แม่โกรธโมโหบางทีแม่จะตีด้วย แต่ไม่บ่อย		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจค่ะ	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> เรียนได้แต่ไม่เก่งค่ะ		✓	
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> แม่บอกว่าเก่งเวลาทำการบ้าน ได้คะแนนเต็ม แม่จะชมบ่อย ๆ	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นเลยคะ มีแต่ไล่ไก่ขึ้นมาจิกกับข้าว ไม่ได้ตีไก่			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีก็จะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> เคยแอบร้องไห้ในห้องน้ำ แม่ด่า		✓	
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> แม่ไม่เคยเล่าให้ฟังคะ พ่อก็ไม่เคยเล่าให้ฟังเลยคะ			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เคยเล่าเรื่องงานที่โรงเรียนให้แม่ฟังและสนุกมากคะ เล่าไม่บ่อย		✓	
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุก <u>ตอบ</u> เคยแกล้งน้องบางครั้งคะ		✓	

จากประเด็นถาม –ตอบ เด็กอายุ 8 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ครอบครัว A ข้อมูลจากผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4A) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม – ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลง หรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห เพราะ เหมือนแม่ และ ลูกเศรษฐีกับนายพรานขายเนื้อ เพราะชอบพูดไพเราะ		

(5A) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว A ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ลูกชอบนิทานมาก หากได้รับนิทานเรื่องใหม่มา มักแอบอ่านก่อนแม่เพราะลูกอ่านหนังสือเป็นแล้ว แต่ถึงแม้จะอ่านก่อนรู้เรื่องราวแล้วก็ยังคงเข้าชี้ให้แม่เล่าให้ฟังตลอดเลย และเมื่อคุณแม่เล่าเสร็จแล้วก็จะโยงเรื่องถามลูกหลังจากเล่านิทานจบ ยกตัวอย่างเช่น ฟังนิทานเรื่อง พญานาคสองพี่น้อง คุณแม่ถามลูกว่าถ้าลูกเพื่อนแกล้งลูกจะทำอย่างไร เพราะลูกไปโรงเรียนมักจะอยู่ตัวคนเดียว มักถูกเพื่อนแกล้งมีอยู่วันหนึ่งเพื่อนเก็บเงินเหรียญของลูกที่ทำหล่นและแกล้งโยนทิ้ง ถ้าเป็นก่อนหน้าที่จะเล่านิทานเรื่อง พญานาคสองพี่น้องแม่ก็คงจะบอกลูกให้ตีเพื่อน แต่พอนึกถึงนิทานที่เล่าให้ลูกฟังแม่สอนลูกให้นำเงินฝากครูทุกครั้งเมื่อถึงโรงเรียนและหากอยากซื้อขนมตอนเที่ยงค่อยไปปรับคืนที่คุณครู
2. ก่อนหน้านั้นลูกกอดแม่ไม่บ่อย แต่มักจะวิ่งไปกอดยาย ช่วงระหว่างนำนิทาน 20 เรื่องมาเล่า ลูกจะเข้ามาอยู่ใกล้บ่อย ๆ เอาใจแม่ช่วยดูแลน้องมากขึ้น พุดง่ายขึ้น ไม่อแงเอาแต่ใจเหมือนก่อนหน้านี้ ยกตัวอย่างเช่น การซื้อของเล่นแม่จะอธิบายด้วยเหตุผลมากขึ้นและคุณแม่อารมณ์โกรธของตนเองได้ไม่พุดตะคอกคำในการบอกกล่าวต่อลูกว่าไม่มีเงินเพราะอะไร ก่อนมีการนำนิทานมาเล่าแม่จะตะคอกว่าไม่ซื้อแต่ไม่อธิบายหลังๆ จะอธิบายมากขึ้นว่าให้ซื้อไม่ได้เพราะอะไร ความอแงก็ไม่เห็นเลย นิสัยก่อนนี้หาก

ไม่ได้อะไรคงใจก็จะทำประชดด้วยการแสดงกิริยากระต๊อบเท้าทำหน้าบึ้งไม่พูดถามไม่ตอบ เวลาพูด บางครั้งก็มีหางเสียงบางครั้งก็ไม่แต่ก็ดีกว่าก่อนหน้านี้มาก

3. การรอคอยรอได้แต่ไม่นานก็จะจ่อตามประสาเด็ก ช่วงมีการนำนิทานมาเล่า รอคอยได้นานตามที่บอกกล่าวไม่จ่อแง
4. นื่องแก้มมีนิสัยไม่ค่อยพูดเลยเป็นคนทีเงียบมาก ๆ หากไม่สนิทจริง ๆ ก็จะไม่พูดเลย ซื่อาย จะเล่นกับเพื่อนไม่กี่คนเท่านั้น แต่เมื่อมีการเล่านิทานการพูดคุยกับแม่มีความกล้ามากขึ้น ในการถามตอบบางวัน เพื่อนมาเล่นที่บ้านจะได้ยินลูกเล่านิทานที่แม่เล่าให้ฟังนำไปเล่าต่อให้เพื่อนที่มาเที่ยวเล่นที่บ้านฟังลูกเล่า ก็สนุกดีทำให้แม่มีกำลังใจเล่านิทานให้สนุกมากยิ่งขึ้น การเล่นของลูกเวลาเล่นกับนื่องมีน้ำใจต่อนื่องมากขึ้นแบ่งปันให้นื่องเล่นดูเล่นนื่องช่วยอาบน้ำทาแป้งให้นื่องโดยไม่ต้องสั่งหรือบอก จะอาสาทำเอง และหากแม่พูดตักเตือนง่ายขึ้น
5. ส่วนของคุณแม่เองรู้สึกตัวเองว่าใจเย็นขึ้นมาก บางครั้งอาจมีโมโหต่อลูกบ้างแต่ความโมโหลดน้อยลง บางทีรู้สึกตกใจว่าเราทำเหมือนนิทาน และส่วนใหญ่จะสอนลูกในเรื่องของความมีน้ำใจ คุณแม่เคยยกตัวอย่างจากนิทานมาสอนลูกในขณะที่ลูกมีพฤติกรรมไม่ดีด้วย ยกตัวอย่างเช่น หากลูกไม่มีน้ำใจต่อนื่องเช่นการเล่นด้วยกันแม่ก็จะยกนิทานมาเปรียบเทียบกับลูกฟังว่า เห็นไหมนิทาน เขายังบอกเลขมาให้ เป็นคนรู้จักคิดและให้อภัย เวลานั้นนื่องแก้มเล่นกับนื่องแล้วนื่องแย่งหรือพลอตี้ก็ต้องอภัยให้นื่อง นื่องอาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม
6. นิทานมีความเหมาะสมกับวัยของลูกดีมาก ไม่ยาวเกินไป เป็นเรื่องที่น่าสนใจและเด็กสามารถนำมาอ่านเองได้ ในส่วนของชื่อตัวละครจะยาวและเรียกชื่อยาก การเขียนอ่านเข้าใจง่ายปฏิบัติตามได้ง่าย
7. นิทานจบ 20 เรื่องแล้วคุณแม่ต้องคืนรณานิทานมาเล่าต่ออีกเรื่อย ๆ เพราะเห็นลูกชอบมากและดีต่อการสอนเมื่อเปรียบเทียบกับนิทานเพราะนิทานมีข้อคิด มีเรื่องจูงใจให้ได้คิดและปฏิบัติตามได้ บางทีสังเกตลูกหากโยนคำถามลูกก็จะนึกคิดและตอบอย่างพิจารณา บางทีลูกทะเลาะกันก็สามารถ นำมาบอกกล่าวได้ถึงเรื่องที่เคยเล่าให้ฟังแล้ว ได้ดีมากทีเดียว
8. ทุกครั้งที่ฟังนิทานจบลงคุณแม่จะสอดแทรกคำสอนเพิ่มเติมและมีข้อตกลงกันในการทำตัวให้เป็นเด็กดี
9. บางครั้งคุณแม่จะยกตัวอย่างเรื่องใกล้ตัวเพื่อการกระตุ้นให้ลูกคิดตามหลังฟังนิทานจบ

ครอบครัว B ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว B ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน
สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณชาย คุณแม่ เด็กชายอายุ 11 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 3 คน
(1B) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว B

เงื่อนไข	ประเด็นสนทนา	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความ ห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือ เปล้า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> บางครั้งถามทำไมจี้บ่น บ่นทำไม โกรธอะไรอีกแล้ว		✓	
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ไม่เคยรู้หากคนอื่น ไม่มาบอกจะไม่รู้ ยกตัวอย่างเช่น มี ปัญหาที่โรงเรียนบางครั้งเพื่อนของลูกมาบอก บางครั้งครูมา บอก			✓
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> มีเวลาให้เต็มที่บางครั้งส่วนใหญ่เรียนพิเศษ เคยเล่านิทาน ให้ฟังตอนลูกอยู่อนุบาลตอนนี้โตแล้วอ่านเองได้ไม่เคยเล่าให้ ฟังอีกเลย		✓	
สร้างความมั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่างๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อน หรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่นๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเลย			✓
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> บางครั้งถ้าอยากได้ อยากไปก็มีหาคำพูดมาสร้างเรื่อง		✓	
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ลูกคือมาก และชน หลายครั้งทำให้ต้องทะเลาะกับชาย บ่อย ๆ เกือบทุกวันเพราะชายเข้าข้างหลานแม่ไม่เห็นด้วยจึง ทะเลาะกันแต่ไม่รุนแรง			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่าง สร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ น้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไปเที่ยวด้วยกันบ่อย ๆ บางครั้งไปงานบุญด้วยกัน	✓		
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปตลาดตอนเย็นด้วยกัน ปรึกษาเรื่องอาหารการกิน ร่วมกันบ่อย ๆ	✓		

	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> เคยเล่านิทานตั้งแต่ตอน 5-6 ขวบ พอโตอ่านเองได้จึงไม่เล่านิทานแต่มีบางครั้งเล่าเรื่องโจ๊กสนุกเล่นๆกัน		✓	
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> ช่วยงานส่วนรวมบางครั้งถ้าแม่ชวน งานบ้านต้องบอกจึงจะช่วย		✓	
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> บ่อย ๆ เพราะชอบทำบุญ ในทุกวันอาทิตย์จะร่วมกิจกรรมธรรมะสัญจรที่วัดจัด และกลางคืนสวดมนต์ทุกคืน	✓		
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> มีอาหารที่ทำเองบางครั้งทำเยอะก็จะคัดแบ่งญาติพี่น้อง		✓	
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> เคยลงโทษลูกเพราะลักขโมยเงินและเรื่องอื่นๆ แต่ไม่บ่อย		✓	
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> มักโมโหแสดงกิริยาไม่น่ารักต่อยายและยายมักทำโทษด้วยการหยิกใบหู			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เป็นลูกคนเดียวการเล่นจะเล่นกับเพื่อนบ้านบางครั้งมีเสียงทะเลาะกระทบกันบ้างเป็นเรื่องแย่งของเล่นกัน		✓	

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย

ลูกคือ และชนมาก เรียนหนังสือระดับกลาง บางครั้งพูดจาไพเราะต่อแม่และยาย แต่กับญาติฝ่ายพ่อจะพูดจาไพเราะด้วยตลอด ยายเคยถามว่าทำไมถึงพูดไพเราะเฉพาะกับญาติพี่น้องฝ่ายพ่อ หลานตอบว่าก็เพราะยายเป็นครอบครัวจึงไม่จำเป็นต้องพูดไพเราะ บางครั้งไม่ได้ตั้งใจจะไว้วายพูดไม่ไพเราะ กล้าแสดงออก พูดมาก เลียงแต่ไม่ได้ตอบแรง หากถูกจะเจี๊ยบ

(2B) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	มักจะชวนหลานไปร่วมงานวัดและทำบุญที่วัดทุกวันพระและกิจกรรมที่ทางวัดจัด งานหมู่บ้านจะอาสาช่วยเสมอ

-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	หากของซื้อแพงจะห้ามไม่ให้ให้นำออกไปเล่นนอกบ้านห้ามให้คนอื่นเล่นอาจฟังเสียหยาได้
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	บางครั้งหากหมู่บ้านมีขอร่วมบริจาคจะร่วม
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่คิดต่อฉัน	ไม่ชอบจะโกรธและเกลียดเลยไม่พูดไม่สนใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลนั้นอีกต่อไป
-ฉันคิดว่ากรช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมามาตอบแทนฉัน	คิดหวังพึ่งลูกเพราะ ไม่มีใครแล้วอยู่กับแค่สามคนยาย หลาน ลักวันหลานจะต้องดูแล
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ห้ามเล่นเกมและดูทีวีบางครั้งการบ้าน ไม่เรียบร้อยให้ทำการบ้านก่อนแต่ต้องทะเลาะกับยายเพราะยายจนต้องอนุญาต
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	จะพูดคุยเฉพาะยายกับหลาน แต่กับลูกไม่ให้รู้บางครั้งลูกรู้เหมือนกันเพราะลูกจะถามทำไมลูกอยากได้ไม่ได้ทำไม แม่จะบอกว่าไม่มีเงินลูกสาวยายคิดยาให้รู้เรื่องเงินไม่ได้เลย ทะเลาะกันบ่อยข้างรุนแรงทุกครั้งทั้งคำคำรุนแรงและตบตีกันยายไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้เพราะเงินที่นำไปซื้อยาเสพติด
3.การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	แม่จะทะเลาะกับยายเกือบทุกวันส่วนมากมีปากเสียงกันเพราะตามใจหลานมากเกินไปแต่ไม่รุนแรงถึงต้องใช้กำลังไม่มี ลูกก็เห็นและได้ยินทุกวัน
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่ากล่าวตักเตือนลูก	ทะเลาะคำรุนแรงกับลูก เพราะคือมาก หลายกำลังสนุกจึงไม่ทำตาม บางครั้งแม่พูดประชดทำท่ายกขกตัวอย่างเช่น หากไม่หยุดพูดเรื่องพ่อแม่เก็บเสื้อผ้าใส่กระเป๋ไปแล้ว ไปเลยไปอยู่ด้วยกันเลย และอีกหลายคำพูดอื่น ๆ ที่มักจะทำท่ายประชดประชันเพื่อให้ลูกหยุด
-ฉันมักจะโกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่ามีไม่เหมาะสม	โกรธและคำเลย ยายจะบ่นและทำท่ายกขกด้วยการหยิกดึงหูเลย
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	ยอมรับว่าแม่ขี้หงุดหงิด โดยเฉพาะกับลูกจะหงุดหงิดมากที่สุดที่หงุดหงิดเพราะไม่ได้ตั้งใจบางครั้งแม่อยากจะทำอะไรตามใจตนเองบ้างเพราะเห็นว่าลูกโตแล้วแต่ลูกยังไม่เข้าใจแม่จะหงุดหงิดบ่อย
-ฉันมักได้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	บ่อยๆ ได้เถียงกันสามคน บางครั้งกับยาย บางครั้งกับลูก ภาษาแรงบ้าง เบบ้างตามเรื่องที่เผชิญ

-ฉันโมโหจะขวางปาสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	หากโมโหไม่เคขวางปาเสียดายของมีแต่เสียดังและใช้ภาษาที่พูดแล้วรู้สึกโล่งใจ
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เจียบบๆ	ไม่เคยถ้าไม่พอใจอะไรเดีวั้นั้นเลขอารมณ์มาทันที แต่กับลูก บางครั้งมีเหมือนกันไม่พูดด้วยเลยทั้งวันเพราะโกรธลูก
4. การให้ถือภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารั้งแก	มีสอนลูกว่าใครตีเราก่อนเราสวนกลับแต่ถ้าลูกตีคนอื่นก่อนแม่จะตีลูก
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยเก็บอารมณ์โมโหจากที่อื่นมาที่บ้านเพื่อการระบายต่อเลย มีแต่จะเล่าให้ฟังว่าคนนั้นทำอย่างนั้นทำอย่างนั้นไม่ชอบเลย
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ถ้าลูกทำร้ายคนอื่นก่อนแม่จะทำโทษลูกแต่กับสัตว์มีหยอกหมาแมวแรงๆ มีบ้าง
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมบ่อยๆ ลูกเรียนเก่ง กล้าแสดงออก ชอบทำกิจกรรม
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	ส่วนมากแม่กับยายคิดเห็นไม่ตรงกันจะมีปากเสียงกันส่วนใหญ่เรื่องมาจากหลาน
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	มีบางครั้งกับเพื่อนจะระบายให้เพื่อนฟังเรื่องความคืดของลูกจัดการอย่างไร

(3 B) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม - ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว B เด็กอายุ 11 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ชอบช่วยงานหมู่บ้านบ่อยๆ และงานวัด	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบเวลาไปเที่ยวกันบางครั้งไปเที่ยวต่างจังหวัด	✓		
3.ฉันเคยได้ยื่นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> แม่กับยายทะเลาะกันทุกวัน บางครั้งด่ากันแรงมาก	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ได้ยื่นและเห็นแต่ไม่บ่อย		✓	
5.พ่อและแม่มักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> บางครั้งไม่เข้าใจว่าแม่พูดแบบนั้นทำไม และผมไม่ทำตามจะโกรธ		✓	

6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> มีไม่ทำตามบางครั้งกำลังสนุกมาก ๆ และอยากเล่นต่อหรืออยากจะทำ สิ่งนั้นต่ออีกนิดแต่แม่ห้าม มีไม่ทำตามบ่อย ๆ	✓		
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะ อารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> บางครั้งจะทำตามที่เพราะมีสิ่งที่ต้องทำต่อ บางครั้งไม่มีก็จะไม่ทำ ตามจะอนไม่สนใจฟังเลย		✓	
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> รำคาญเวลาขายกับแม่ทะเลาะกัน คำกั้นเสียงดังบ่อย	✓		
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ได้ยินแม่บ่นบ่อย ๆ ว่าคือ	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> มีบางครั้งรู้สึกเสียใจที่แม่พูดและคำแรง ๆ มีแอบร้องไห้คนเดียว		✓	
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> แม่กับยายชมบ่อย ๆ บางครั้งได้ยินคุยกับคนอื่นด้วยว่าลูกเก่ง	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> บ่อยถามไม่ทำตามแม่กับยายบอก	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจแต่บางครั้งไม่เข้าใจว่าทำไมห้าม ทำไมไม่ได้		✓	
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบทุกวันนี้จะช่วยสอนการบ้านน้องที่มาเรียนพิเศษด้วยกัน	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ชมบ่อย ๆ	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> มีบางครั้งเสียใจจะร้องไห้คนเดียว		✓	
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> บางครั้งเล่าเรื่องตลกจากทีวี หรือเรื่องเพื่อนบ้านที่ทำสิ่งใดแล้วสนุกจะ เล่าสู่กันฟังในครอบครัว		✓	
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ ครอบครัวฟัง			✓

<u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่า เพราะบางเรื่องร่วมมือกับเพื่อนทำในสิ่งที่ไม่ดีหรือเพื่อนชวน และทำตามและถูกทำโทษจากครูจะไม่มาเล่าให้แม่กับยายฟังเด็ดขาดเพราะถ้าเล่าจะถูกตำหนิ			
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุก <u>ตอบ</u> ส่วนมากอยู่โรงเรียนจะสนุกที่โรงเรียนมีแกล้งเพื่อน สนุกๆแต่ไม่บ่อย		✓	

จากประเด็นถาม - ตอบ เด็กอายุ 11 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ครอบครัวยุ B ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4 B) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง ถาม -ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม		✓
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดดูค่า ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ชี โกรธชี โมโห เพราะ เหมือนแม่กับยาย และชอบเรื่อง ลิงกับนักกายกรรม มากที่สุด เพราะอยากให้แม่กับยายไม่ใช้อารมณ์หงุดหงิด โกรธรุนแรงมากเกินไป		

(5B) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัวยุ B ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. เกิดความสนุกในการเล่านิทานยายได้นอนฟังด้วยเพราะนอนห้องเดียวกันการพูดสอนตามคติสอนใจของนิทานบางเรื่องทำให้รู้สึกได้ว่าสอนลูกพร้อมกับสอนยายไปด้วย ยกตัวอย่างเช่นเรื่อง แม่ผู้ชี โกรธชี โมโห และเรื่อง พ่อ กับลูกชาย เพราะมีความรู้สึกที่สะท้อนตัวเองและยายเป็นอย่างมาก พอเล่าจบสามคนก็นั่งคุยโต้แย้งและหัวเราะกันเป็นเรื่องที่สะท้อนตัวเองได้เป็นอย่างดี เกิดความสนุกในการเลียนเสียงจากการใช้เทคนิคการเล่านิทานของครู วิชาสนุกดี ช่วงระหว่างมีการนำนิทานไปเล่ายายมีท่าทีสงบเสียงบ่นเสียงด่าลง และตัวแม่เองก็สามารถระงับ

อารมณ์หงุดหงิดลงเพราะนึกถึงการพูดคุยกันและสอนลูกสอนหลาน ต่างอธิบายเหตุผลของตนเองว่าทำไม
หงุดหงิดเพราะอะไร เป็นการคุยให้ลูกปรับปรุงตัวด้วยซึ่งดีมาก ๆ

2. ลูกเปลี่ยนไปแต่ไม่แน่ใจว่าโตขึ้นหรือว่าเพราะนิทานลูกพยายามเป็นเด็กว่านอนสอนง่ายช่วยไม่คือ
ทำตัวว่าง่ายขึ้นวันเสาร์ อาทิตย์ไปเรียนพิเศษหารายได้เพิ่มด้วยการรับสอนการบ้านได้มา 20 บาทเป็นค่าจ้างให้แม่
ด้วย

3. การใช้อารมณ์และเสียงคำลูกในช่วงที่เล่านิทานนาน ๆ หลายๆ วันมีให้หงุดหงิดบ้างบางครั้งแต่
ดีกว่าช่วงก่อนมีกิจกรรมเล่านิทาน ลูกคงเข้าใจในสิ่งที่พูดคุยกันหลังเล่านิทานจบในแต่ละเรื่องแม่คิดว่าอย่างนั้น

4. ในความเปลี่ยนแปลงของแม่ที่เป็นผู้เล่านิทานรู้สึกดีที่สามารถเปรียบเทียบนิทานได้บางครั้งแม่จะอ้าง
คุณครูวิไลจะมาถามด้วยว่าฟังนิทานแล้วเป็นอย่างไรสนุกไหมเรื่องที่ฟังเป็นอย่างไรบ้าง ยิ่งทำให้ลูกตั้งใจฟัง
ตั้งใจถามมากเลยแม่ก็เปลี่ยนใจเขียนและสามารถยอมรับและทำตามคำแนะนำของคุณครูวิไลได้ซึ่งจากก่อนหน้านี้
ไม่ชอบฟังใครจะได้แย้งตลอด

5. ยายเปลี่ยนจากบ่นมากในแต่ละวันลดลง เพราะถ้าวันไหนบ่นด่ามาก ๆ การเล่านิทานจะแยกมุมหนีไป
เล่า กันสองคนแม่ลูกจะไม่เล่าให้ยายฟัง แต่ยังคงมีบ่นบ้างแต่ไม่ใช่อารมณ์มากเหมือนก่อนหน้านี้ทั้งอารมณ์และ
ภาษารุนแรง ดีที่มีนิทานเป็นตัวล่อให้หันอนฟังด้วยกัน

6. ความสุขเพิ่มมากขึ้นลูกไม่กวนใจให้หงุดหงิดบอกง่าย ว่าง่ายขึ้น

7. รู้สึกต่างจากก่อนหน้านี้ในเรื่องการติดตามแม่ ก่อนหน้านี้หากแม่ไปคุยบ้านเพื่อนนาน ๆ จะไม่ตาม
กลับ บ้านแต่เดี๋ยวนี้ไปนานไม่ได้ออกตามหาให้กลับบ้านแปลกอยู่เหมือนกันสำหรับความรู้สึกของแม่
ครอบครัว C ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว C ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณชาย เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่า
นิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณตา คุณยาย คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 15 ปี เด็กชายอายุ 10 ปี
รวมสมาชิกครอบครัว 5 คน

(1C) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว C

เงื่อนไข	ประเด็นสนทนา	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1. ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยถามอะไรเลย			✓
	2. ฉันรู้ปัญหาของคุณ <u>ตอบ</u> รู้บางครั้งถ้าแม่ของเขาคู (โดนดุแล้วมากอดมาหา คุณชายไหม) ไม่แต่จะแอบร้องไห้คนเดียว หลายครั้งที่ถูก ตำหนิ ดูเหมือนเก็บกดบ้าง		✓	
	3. ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> เวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับลูกช่วงเย็นจะนอนดูทีวีคุยกับ ยายตลอด นิทานไม่เคยเล่าให้ฟังเลยเล่าไม่เป็น	✓		

สร้างความมั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4. ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของ เพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุย ปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าปัญหาเลยแต่จะเล่าเรื่องทีคนอื่นชื่นชม ตนเองพูดคุยบ่อย ๆ	✓		
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> เคยจับผิด โทหกได้บ่อย ๆ เพราะพูดเก่ง บางทีหลาน มาเล่าแต่ละเรื่องให้ฟัง แล้วขยายพูดไปว่าจริงหรือเปล่านั้น ขยายจะไปถามคนนั้นถามคนนี้ หลานก็จะบอกว่า ไม่ต้อง ๆ ขยายคิดว่าแต่งคำพูด ขยายจับโทหกได้			✓
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เป็นเด็กไม่ดื้อ ไม่เกร หากเตือนในเรื่องใดก็จะหยุดทำ เป็นคนพูดง่ายเวลาพูดอะไร บอกอะไรจะทำเลยทันที จึงไม่ เคยให้ขยายได้คู่คำ หรือลงโทษเลยจะฟังและไม่เคยเถียง	✓		
ใช้เวลาด้วยกันอย่าง สร้างสรรค์	7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่นไป ว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไปเที่ยวไม่เคยไปอยู่แต่ในบ้าน			✓
	8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ออกไปตลาดอาทิตย์ละครั้งส่วนใหญ่หลานจะไปกับ คุณตา		✓	
	9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับ ครอบครัว <u>ตอบ</u> ขยายไม่เคยเล่านิทานให้หลานฟังเลย			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10. ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งใน หมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> ยังไม่ได้ให้ช่วยทำอะไร งานส่วนรวมจะพาไปที่วัด ใกล้บ้านที่เดียวแต่ก็ไม่บ่อย			✓
	11. ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไม่เคย			✓
	12. ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้แบ่ง บ้านอยู่ห่างกัน			✓
การควบคุมอารมณ์	13. ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อน เสมอ <u>ตอบ</u> ขยายไม่เคยตีเลย ไม่เคยลงโทษ มีบ่นบ้างแต่ไม่มาก			✓

	14.ฉันเคยเห็นลูกกระจับความโกรธ และโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> เคยเห็นแต่ไม่บ่อย ตีกันกับเพื่อนแข่งของเล่นกัน (ขยายจัดการอย่างไร) ได้แต่สอนไม่ให้ตีเพื่อนให้รักกัน		✓	
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้อง/เพื่อน จะเล่น กันด้วยดี <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันบางครั้ง		✓	

➤ ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้างโปรดอธิบาย
เป็นเด็กดีไม่ดื้อ ง่าย ไม่เกรง พุดจาไปเพราะเป็นคนพุดเก่งแต่พุดไม่ซัด มีพุดโกหกบ้างแต่ขยายจับได้ทุก
ครั้ง ชอบเล่าเรื่องโดยเฉพาะนำเรื่องจากครุมาเล่าให้ยายฟังบ่อย ๆ หากขยายบอกกล่าวหรือสอนสิ่งใดจะทำทันทีจะ
ฟังและไม่เคยเถียงหรือตอบโต้ยายเลย

(2C)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของ
ผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏในบุคคล

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไม่ได้ไปไหนอยู่แต่บ้าน กิจกรรมอื่น ๆ ไม่ได้ทำเลย
หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อน ฉันมัก เตือนลูกไม่ให้ทำ	เล่นกับเพื่อนได้เล่นด้วยกันแต่เตือนว่าเล่นดี ๆ อย่าให้พัง
ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ไม่ได้ทำอะไรให้ใครเลยบ้านอยู่ห่างไกลกัน
ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	ไม่ชอบใจถ้าเราช่วยเขาแล้วเขากลับมาทำร้ายเราก็จะโกรธ
ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะ กลับมาตอบแทนฉัน	คิดแต่ลูกหลานหวังไว้ว่าเขาโตขึ้นจะต้องกลับมาดูแลบ้าง
2. การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพุดและการกระทำของผู้อื่น	
ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน่นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่น เกม ห้าม ฯลฯ หากไม่ทำตามฉันจะ	เคยห้ามแต่จะต่อรองขยาย แต่ถ้าขยายยืนยันว่าไม่ได้ก็จะทำตาม แต่ไม่เคยลงโทษหากต่อรองสำเร็จ การต่อรองขยายก็จะ กำหนดเวลาเมื่อครบตามกำหนดจะหยุดทันที
หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	จะปรึกษาพุดคุยกันว่าจะทำอย่างไรดี
3. การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	เคยทะเลาะกับตาและหลานก็เห็น
ฉันมักใช้คำพุดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	มีบางครั้งหากความคิดเห็นไม่ตรงกับใจก็จะแสดงความไม่ เห็นด้วย
ฉันมักจะ โกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีรำคาญใจบ้างแต่บอกกล่าวก็ทำตามอยู่

ฉันรู้ว่าตัวของฉันนี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	มีอารมณ์ขี้หงุดหงิดบางครั้งหงุดหงิดคนอื่นก็จะมาระบายอารมณ์ที่บ้านบ่อย ๆ มีความหงุดหงิดบ่อย ๆ ส่วนมากกับสามี
ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	มีการโต้เถียงบางครั้งรุนแรงแต่ไม่ได้ตั้งใจแต่จะแสดงอารมณ์ต่อสามีมากกว่า
ฉันโมโหจะขว้างปาสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	เวลาโมโหไม่เคยดี ไม่เคยขว้างปาข้าวของ มีแต่ใช้เสียงดัง ตะคอกคู่ค้า
ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เจียบ ๆ	จะแสดงความหงุดหงิดออกมาเลขทันที
4. การให้อภัยต่อกันและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ต่อบุคคลที่มารังแก	สอนให้เล่นกับเพื่อนเล่นดี ๆ ไม่ทะเลาะรุนแรง สู้ไม่ได้ให้ถอยออกมาเพราะหลานไม่สมประกอบด้านร่างกายไม่เท่ากัน เดินไม่สมดุล
ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมา ระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	เคยบ่อย ๆ บางครั้งมาถึงบ้านแทนที่จะสบายใจกลับถูกถ่มด้วยเรื่องกวนใจอีกจึงโมโห
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เห็นรังแกสัตว์แต่ถ้ารังแกจะบอกและห้ามกลัวเวรกรรม แต่เห็นหลานเดิน ไม่ปกติก็สงสารมากอยู่แล้ว
ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมบ่อยมากโดยเฉพาะการทำงานด้านศิลปะ การเรียนหลานก็เรียนเก่งจะชมตลอดในเรื่องการเรียน
ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	เคยบางครั้งถ้าเหตุผลที่เสนอไปอยากให้ทุกคนในครอบครัวทำตามแต่ไม่มีใครทำจึงไม่สนใจ
ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	ไม่เคยเล่าให้ใครฟังเลย

(3 C) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม - ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว C เด็กอายุ 10 ปี

ประเด็นสนทนาเรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอตอบ ไม่เคยเห็นครับ			✓
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปตลาดกับคุณตา ไม่บ่อย		✓	
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เคยเห็นตา ยาย ทะเลาะและด่ากันรุนแรง บ่อย ๆ	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่เห็นทะเลาะกัน			✓
5.พ่อและแม่มักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> ยายชอบโมโห ด่าต่าบ่อย	✓		

6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ขยับบ่นและด่าบางครั้งแอบร้องไห้คนเดียว แต่ไม่บ่อย		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ...ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ปิดทีวี ไม่โกรธ บางครั้งชอบเรื่องที่จะขอยาย ยายจะให้ดูได้			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> บางทีเมื่อที่พูดไม่ชัด รำคาญที่คนอื่นฟังไม่เข้าใจ		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยบอกว่าคุณ			✓
10.ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> แม่จะตำหนิและต่อว่าบ่อย ๆ แต่ยายไม่ว่าอะไร		✓	
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> ยายชอบชมการวาดภาพ และเขียนตัวหนังสือสวย ชมบ่อย ๆ	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่จะด่าแต่ไม่บ่อย		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจ แต่ไม่ชอบที่เดินไม่สะดวก		✓	
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> คุณครูบอกว่าเรียนเก่ง	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ยายชมว่าวาดภาพสวยบ่อย ๆ และเรียนหนังสือเก่ง	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นครับ			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> เคยแอบร้องไห้ในห้องน้ำเงียบๆ คนเดียวบ่อยๆ แม่ด่า	✓		
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> เคยเล่าเรื่องละครตลกๆ แต่เล่าไม่บ่อย		✓	
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าบ่อย ๆ เรื่องที่โรงเรียน	✓		
20.ฉันแก๊งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> แก๊งเพื่อนสนุกๆ แต่ไม่บ่อย		✓	

จากประเด็นถาม - ตอบ เด็กอายุ 10 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ครอบครัว C ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4C) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม -ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหน้อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลง หรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห มากที่สุด เพราะ เหมือนคุณแม่และเหมือนคุณยาย		

(5C) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว C ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ความเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่เราทุกคนมีความสุขหัวเราะกันตลอดเมื่อถึงเวลาเล่านิทานคือ ขยายเล่านิทานตามที่คุณครูวิชาสอนเทคนิคการเล่านิทานขยายทำตามทุกอย่างพอเล่าทำเสียงที่ออกมากลับทำให้ทุกคนหัวเราะสนุกสนาน ซึ่งก่อนนั้นไม่เคยเล่านิทานเลย
2. ความขี้หงุดหงิด รำคาญสามีลดน้อยลงและไม่เกิดขึ้นช่วงที่มีการเล่านิทาน เพราะ สอนหลานไปแล้วตามนิทานที่อ่าน เรื่องแม่ผู้ขี้โกรธ ขี้โมโห หลานจะย้อนทุกครั้งที่ยายเริ่มบ่น ว่ายายเหมือนในนิทานที่เล่าเลยก็จะหยุด สามีคอยดูแลเปิดไฟให้แสงสว่างเพื่อจะได้อ่านหนังสือเล่านิทานให้หลานฟัง รู้สึกถูกเอาอกเอาใจจากสามีด้วยและเห็นว่าทุกคนชอบฟังจึงได้โอกาสแสดงเสียงทำเทคนิคเสียงเล่าสนุกสนานมาก หลานเอาแปมมาอัดไว้เลย
3. ก่อนหน้านั้นไม่มีเวลาให้หลานเพราะมัวแต่ห่วงว่าหลานกำลังดูทีวีดูหนังที่ชอบ แต่เดี๋ยวนี้พอทานข้าวเรียบร้อยหลานจะรีบทำการบ้านให้เสร็จเรียบร้อยแล้วมานอนกับยายมาฟังนิทานสนุกๆ จนไม่สนใจทีวี ยายดีใจที่หลานชอบอยู่ด้วยคิดว่ามีเวลาช่วงนี้มากขึ้นกับหลาน
4. รู้สึกว่าตนเองเล่านิทานสนุกและมีความภูมิใจที่เล่าได้เพราะไม่เคยเล่านิทานเลย

ครอบครัว D ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว D ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณชาย เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่า นิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณตา คุณยาย เด็กหญิง อายุ 10 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 3 คน

(1A) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว D

เงื่อนไข	ประเด็นสนทนา	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่นๆ <u>ตอบ</u> คำถามที่มักจะถามขยบ่อย ๆ คือการถามหาของกิน มักถามว่าวันนี้มีอะไร ให้น้องกินไหม หากจะถามเรื่องอื่น ๆ ไม่มีเลย			✓
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> มีอยู่ครั้งหนึ่งที่คุณชายรับรู้ได้ว่าหลานมีปัญหาไม่สบายใจเพราะหลานเล่าให้ฟังว่าเพื่อนข้างบ้านไม่ยอมเล่น ด้วยเพราะพ่อแม่ของเพื่อนบอกว่า หลานสาวไม่ไปโรงเรียนซึ่งช่วงนั้นแม่ของหลานเสียชีวิตเป็นช่วงที่ซึมเศร้า อยู่ที่ไหนจะหวาดกลัว กลัวว่ายายจะพรากจากไปอีกคนจะอยู่ติดยายตลอดยายไปไหนก็จะติดตามตลอดเวลา ช่วงนั้น หลานจะบอกว่าไม่มีใครชอบหลานจนต้องปรึกษาจิตแพทย์		✓	
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยมีเวลาเพราะยายต้องทำงานหลายครั้งงาน กิจกรรมที่โรงเรียนแจ้งให้ยายไปร่วมยายไปไม่ได้เพราะต้องทำงานให้บริษัทเร่งส่งงานลูกค้า นิทานไม่ได้เล่าให้ฟัง เคยเล่ามานานมาแล้วตอนเขาเล็กมากๆ เล่าไม่ค่อยเป็น			✓
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> จะเล่าเรื่องเพื่อนว่าเพื่อนแต่ละคนเป็นคนอย่างไรจะเป็นคนที่ชอบเล่าเรื่องของเพื่อนบ่อย ๆ แต่ไม่เคยเล่าเรื่องความทุกข์ใจของตนเอง	✓		

	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> แสดงการกระทำมากกว่าคำพูด เช่นหยิบไปก่อนแต่พอลถามก็ว่าใครเอาไปก็จะตอบความจริงว่าหยิบไป	✓		
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> มักจะเถียงโต้ตอบและขัดแย้งด้วยคำพูดว่า เดี่ยวก่อนบ่อยๆ กว่าจะทำตามแต่ละอย่างมีข้อแม้ต้องรองจนขายหุงคหังค			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่นไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> หากมีวันหยุดตรงกันกับวันหยุดเรียนของหลานชาย จะพาไปเที่ยวแต่หาไม่ได้ไปเพราะต้องทำงานเป็น ปรก. เวลาว่างไม่คงที่และต้องพัก	✓		
	8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่นๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชายกับหลานมีเวลาไปตลาดด้วยกันทุกเช้าเย็นเพราะต้องเลือกอาหารให้ถูกใจตนเองมากที่สุด	✓		
	9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> เวลาในการพูดคุยหัวเราะสนุกสนานไม่ค่อยมีเพราะตาเป็นขี้โมโหไม่ค่อยคุยตลกมักเถียงกันและสงสัยขัง บางครั้งหลานได้ขยับด้วยวันวันค่า			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10. ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> ไม่เสนอช่วยอะไรเลย ถ้าถูกใช้ก็มักจะบอกเดี๋ยวก่อนไม่พอใจจะทำฮึดฮัดใส่ตา ขยายแต่ก็ต้องทำเพราะตาจะดูตะคอกแต่ทำแบบไม่เต็มใจ			✓
	11. ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไปบ้างตามโอกาสแต่ก็ไม่บ่อยต้องออกบ้านแต่เช้าถึงที่ทำงานสายถูกหักเงินไปทำบุญก็ต่อเมื่อเป็นวันศิลาใหญ่เท่านั้น		✓	
	12. ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> มีแบ่งปันเพื่อนบ้านเสมอคุณชายข้างบ้านอยู่อายุ 90 ปีแล้วอยู่คนเดียวลูกหลานอยู่ไกลต้องช่วยกันดูแลให้	✓		

การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยตีหลานแต่จะใช้เสียงดังทุ้ตะคอก คือบ่อยก็จะถูกตะคอกใส่บ่อย ๆ			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> แสดงความโกรธด้วยกิริยาฮึดฮัด หน้าบึ้งทำปากจองหอง แต่ก็ไม่เคยได้ตอบด้วยการขวางปาหรือกระทำรุนแรงมีเห็นร้องไห้หากตะคอกด่าแรงๆ			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> มีหลานคนเดียวมักเล่นกับเพื่อนบ้านและถูกแกล้งบ่อยครั้ง ยายจะบอกให้เลิกคบเพื่อนคนนั้น ไปเลยถ้าไม่มีใครอยากเล่นด้วย			✓

➤ ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย

เราอยู่ด้วยกัน 3 คน มีตา ยาย และหลานสาวอายุ 10 ปี หลานจะมีลักษณะนิสัยบางครั้งมีความรับผิดชอบตามที่สั่งแต่บางครั้งต้องรองเยาะไปเหนื่อยเหมือนกัน ด้านการเรียนมีความสนใจพอสมควร เป็นคนมีน้ำใจต่อเพื่อนเป็นบางครั้งหากจะใช้ทำงานเล็ก ๆ น้อยจะมีใช้คำพูดดี ๆ ก่อนบ่อย ๆ เป็นเด็กดีและซนชอบล้อข้าวของกระจัดกระจาย ยายต้องตามเก็บก่อนหน้านี้ติดเล่นเกมเด็วนี้ติดเล่น โทรศัพท์เมื่อโทรศัพท์ก็หันไปดูทีวี แต่ทีวีมักจะดูไม่นานก็จะปิดเองโดยไม่ต้องสั่งหรือบอกมาก เป็นคนไม่กล้าแสดงออกก็อายอยู่มากหากมีการแสดงที่โรงเรียนหรือครูให้ทำอะไร เวลาโกรธโมโหจะแสดงความไม่พอใจด้วยอาการฮึดฮัดใส่สะบัดทำหน้าตาครู้ทันทีที่ไม่พอใจอย่างมาก แต่ไม่มีเสียงตะคอก มีบางครั้งได้ตอบเหตุผลของตนเองออกมา หมายเหตุ ระหว่างที่ผู้วิจัยเยี่ยมบ้าน คุณยายและคุณตาครั้งที่ 3 นั้น ผู้วิจัยได้เผชิญกับปัญหาของหลานสาว ขณะนั้นคุณตาใช้ไม้เรียวเขี่ยดิน หลานด้วยความรุนแรง คุณยายเล่าให้ฟังว่า นิสัยของคุณตาเป็นคนขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญมักดุด่าหลานเป็นประจำและที่หลานถูกเขี่ยดินเพราะตาหงุดหงิดรำคาญและโม โหที่หลานมีความกลัว เกินไปจากการเสียชีวิตของคุณแม่ เมื่อไม่นานมานี้และหลานสาวหวาดกลัวว่าตาหรือยายจะจากเขา ไปอีกคนเรื่องนี้ได้พูดคุยกับคุณหมอแล้วแต่คุณตาไม่เข้าใจยังคงใช้อารมณ์รุนแรงต่อหลานเช่นนี้อยู่ ผู้วิจัยคิดว่าหลานเกิดความเครียดและเสียใจที่สูญเสียบุตรสาวอันเป็นที่รักไปซึ่งก่อนหน้านี้ได้สูญเสียบุตรชายด้วยอุบัติเหตุเช่นเดียวกันกับบุตรสาวเช่นกัน จึงได้ปลอบใจและให้กำลังใจทั้งคุณตาคุณยายและหลานสาวผู้เป็นที่รักเหลือเพียงคนเดียวที่ทั้งคุณตาและคุณยายต้องรักและดูแลให้เติบโตต่อไป

(2 D) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่องในครอบครัว สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไม่ค่อยได้ไปแต่ถ้ามีงานบุญใหญ่จะไปร่วม
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	จะห้ามไม่ให้เอาของไปให้เพื่อนที่บ้าน
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ให้เพื่อนบ้านบ้างตามแต่สะดวกและจะใช้ให้หลานเป็นคนเอาไปให้
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	ไม่ชอบแน่นอนถ้าช่วยแล้วกลับมาทำร้ายกันเลิกคบหรือตัดขาดไปเลย
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	หวังพึ่งพียงหลานยามเจ็บป่วย
2. การอดทนต่อความขี้ขลาด โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ห้ามบ่อย ๆ แต่ไม่ทำตาม ขายได้แต่บ่นขู่ให้ตามาจัดการตามาจัดการก็จะขู่ตะคอกเสียงดังจะหยุดเลย
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีบางครั้งทะเลาะกันตอนหาไม่ทันแล้วหลานอยากได้ของบางอย่างเขาก็จะหงุดหงิดและด่าหลานเลย
3. การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะแบบใช้เสียงดังไม่ได้ใช้กำลังแต่อย่างไรหลานจะได้ยินบ่อย
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	ว่ากล่าวบางคำพูดดุเดือด คำแรงอยู่เหมือนกัน หลานจะแสดงกิริยาฮึดฮัดทันทีเช่นเดียวกันและยังทำให้ตาโมโห
-ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีหงุดหงิดรำคาญส่วนมากใช้แล้วไปยากกว่าจะไปต่อรองยาวจนบางครั้งขยาดต้องหิบบ้างเอง ไม่ใช่ให้เมื่อคำพูดอีก
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันมีหงุดหงิด ขี้รำคาญ	ขยาดตัวเองเป็นคนขี้หงุดหงิดรำคาญ ตาเป็นคนโกรธง่ายขี้โมโหรวมกันเลยต้องเตือนกันขัดแย้งกันบ่อย
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจ หากครอบครัวไม่เข้าใจ	การตัดสินใจส่วนใหญ่บางครั้งขัดแย้งกันกับตามบางเรื่อง เช่นบางเรื่องหลานขออนุญาตขยาดไม่ให้ไปเพราะห่วงกลัวอันตรายแต่ตาเป็นผู้อนุญาตจึงทำให้ความคิดเห็นต้องขัดแย้งและทะเลาะกันภาษาที่ใช้รุนแรง

-ฉันโมโหจะวางปาลิ่งของระบายนามณ์ และลูก เคยเห็นด้วย	ความโมโหคุณตาจะใจร้อนสิ่งไหนไม่ได้ตั้งใจจะทำให้เสีย ตั้งรุนแรงวางของเล็กๆน้อยๆให้รู้ว่าโมโหแล้ว
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่ พอใจอยู่เจิบๆ	การแสดงอารมณ์ร้องไห้อยู่เจิบๆ จะมีอยู่ช่วงที่ลูกสาว เสียชีวิตร้องไห้บ่อย เสียใจ คิดถึงแม่จะร้องไห้บ่อย ในช่วงเริ่มต้นนั้น
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	ยายจะสอนหลานให้หนักก่อนและให้เลิกเล่นด้วยกันไป เลยหลานเป็นผู้หญิงเพื่อนหลายคนเป็นผู้ชายคิดว่าสู้ ไม่ได้แน่นอน
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมา ระบายนามณ์ในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่ พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยเลยถ้าโมโหก็เฉพาะในครอบครัวเท่านั้น
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การ เคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแก สัตว์	หลานสาวมักถูกคนอื่นแกล้งมากกว่าที่จะไปแกล้งคนอื่น แต่ก็ไม่เคยลงโทษหลานได้แต่บอกว่าขังมันเอะต่อไป อย่างเล่นและอยู่ใกล้บุคคลคนนั้นก็พอแล้ว
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมี พฤติกรรมที่ดี	ยายและตาชื่นชมหลานตลอดทั้งการเรียนและการเล่น กีฬา
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบางครั้งหากความคิดเห็นไม่ตรงกับตาจะโต้แย้งกันและ ยายก็จะไม่ทำตาม
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉัน ให้คนอื่นฟัง	มีบางครั้งเล่าให้ยายเพื่อนบ้านที่คอยดูแลหากมีเสียงดัง เอะอะที่บ้านยายเพื่อนบ้านจะถามเกิดอะไรขึ้นจะเล่าให้ฟัง

(3 D) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จาก
ผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว D อายุ 10 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ยายชอบใช้ให้เอาข้าวไปให้คุณยายบ้านข้างบ้านบ่อยๆ ค่ะ	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปเที่ยวไม่บ่อยค่ะ ยายไม่ว่าง ตาไม่ว่างทุกคนทำงาน		✓	
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เห็นทุกวัน ตากับยายมักเถียงกันตลอด	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน	✓		

<u>ตอบ</u> ทะเลาะคะต่อกัน เถียงกัน			
5. พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> ตาคุณมากชอบคะเถียงคั้งคะ	✓		
6. พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> บ่อย ๆ เพราะกำลังเพลิน ตาคุณแต่ไม่ดี	✓		
7. ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบเล่นเฟสบุ้คกับเพื่อนคะ ทุกวันดูทีวีบ้างละครบางเรื่องที่ชอบแต่ถ้าขยับอกทำตามบ้าง บางครั้ง		✓	
8. ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย, หงุดหงิด, ใจร้ายคาญอื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> เบื่อถ้า ตา ขยาย ทะเลาะกันบ่อย	✓		
9. พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าฉัน ชอบเถียง, คือไม่เชื่อฟัง, ซน, อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ขยายชอบพูคะคือ	✓		
10. ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ตาไม่เคยเข้าใจได้แต่ต่อว่าคาหนูไม่ชอบ	✓		
11. ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> หนูชอบเต้นและฟ้อนรำขายกับตาชมว่าฟ้อนรำได้สวยบ่อย ๆ	✓		
12. คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> บ่อยโดยเฉพาะตา	✓		
13. ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> บางครั้งรู้สึกกลัวแต่รักขยาย ขยายบอกถึงแม่แม่ไม่มีแล้วขยายจะเป็นแม่แทนและรักหนูมากด้วย		✓	
14. ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียน ชอบเรียนหนังสือสนุกมากเรียนปานกลางคะ	✓		
15. ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ขยายและตาชมบ่อย ๆ คะว่าเรียนดีและเก่ง	✓		
16. ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เห็นตาฆ่าไก่ทำกับข้าว		✓	
17. ฉันเป็นคนที่มีจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ร้องไห้คนเดียวบ่อย ๆ ตอนอยู่โรงเรียนคิดถึงแม่ คิดถึงตาขยาย อยากอยู่บ้านไม่อยากให้ตาขยายไปไหนอยากให้อยู่ที่โรงเรียนด้วยคะ		✓	
18. ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าคะ แต่ถ้าดูทีวีด้วยกันถ้าตลกจะหัวเราะคะ			✓

19.ฉันเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อน ให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าให้ยายฟังบ่อยๆ จะเล่าเรื่องเพื่อนนิสัยไม่ดีชอบแกล้งหนูค่ะ	✓		
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> แกล้งบางครั้งเพราะเพื่อนแกล้งก่อน		✓	

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 10 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง
ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4D) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง		✓
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการคบหาของเรามีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการคบหาของเรามีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการคบหาของเรามีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ใจโกรธ โมโห เพราะ เหมือนตาข่าย และชอบเรื่อง ลิงกับนักกายกรรม มากที่สุด เพราะอยากให้ตาข่ายไม่ใช่อารมณ์หงุดหงิด โกรธรุนแรงมากเกินไป		

(5D) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว D ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ยายและตาจะพูดอธิบายมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น หากหลานต้องการซื้อของเล่น ตาก็จะบอกหลานว่าตาทำงานเหนื่อยมากเลยตอนนี้เงินยังไม่ได้ไว้ร้อมเงินมากพอหรือได้เงินก่อนค่อยไปซื้อ หลานจะบอกว่างั้นไม่เป็นไรทำอย่างที่เราบอกก็ได้ เปรียบเทียบถ้าหากก่อนหน้านี้ตาจะหงุดหงิดไม่อธิบายจะ โกรธ โม โห และด่าเลยว่าฟุ่มเฟือย เปลืองเป็นต้น และยายก็จะอธิบายในเรื่องของการกระทำมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเรียกใช้ให้หยิบจับสิ่งใดให้ยายแล้วหลานทำผิดพลาดยายจะอธิบายเลยว่าเป็นกริยาที่ใหญ่เห็นจะไม่รักไม่ชอบใครๆ มาเห็นก็จะ ไม่อยากถามหา

และจะอธิบายมากขึ้นว่าสิ่งไหนทำแล้วดี และสิ่งไหนทำแล้วไม่ดีก็จะอธิบาย หลานเริ่มที่จะเป็นคนน่ารักขึ้นมา นิ่ง ฟังเฉยๆ ไม่เถียง

2. บางครั้งตาอาจจะควบคุมความโมโหไม่ได้แต่หลังๆ มาได้ยินได้ฟังมากขึ้นก็เริ่มปรับตัวเองได้บ้างค่า ตะคอก หลานจากทุกวัดลดลง 5 วัน เผลอค่าครั้ง หลานก็คงปรับตัวอยู่ว่าจะตามอารมณ์ตาอย่างไร
3. ตั้งแต่คุณครูวิชาสอนทักษะการพูดคุยกับหลานพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ดีมากๆ ความกลัวไม่มีแล้ว ขยาย เพิ่มกิจกรรมเข้าวัดช่วงเย็นมากขึ้น หลานชอบ และนิทานสามารถทำให้เรา สามคนหัวเราะเพราะขยายทำเสียงตลก ตามเทคนิคการเล่านิทานที่แนะนำ นิทานดีมากสามารถสอนได้ทั้งยายและหลาน ตาได้ฟังบ้างบางเรื่องเพราะตา ทำงานกลับบ้านตอนเช้าเป็นช่วงเวรเช้าทำงาน แต่นิทานสอนยายให้รู้จักการคิดได้มาก หลายเรื่องเป็นจริงตามชีวิต ยาย จึงได้ค่อยๆ ปรับไป
4. หลานสาวช่วงนี้ดีชอบพูดคุยเล่าเรื่องราวเรื่องมาพูดคุยด้วยกันก่อนนอนหลังฟังนิทานจบส่วนใหญ่จะต่อเนื่อง จากนิทานเรื่องที่เล่าจบไป
5. รู้สึกดีที่มีการแนะนำและสอนทักษะในการเล่านิทานเพราะยายเล่านิทานไม่เป็น เคยเล่าแบบอ่านหนังสือให้ หลานฟังตอนเล็กอายุ ขวบ สองขวบ แต่ไม่สนุกเท่าได้เรียนรู้เทคนิคการเล่านิทานนี้
6. หลานสาวชอบเล่านิทานซ้ำให้ตาฟังหลังเลิกจากงานหากช่วงสัปดาห์ไหนเลิกงานเร็ว เห็นตาหลานฟังและมัก ถามกันยายก็สนุกและอุ่นใจไปด้วย

ครอบครัว E ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว E ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณยาย เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณยาย คุณแม่ เด็กชายอายุ 11 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 3 คน

(1E) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว E

เงื่อนไข	ประเด็นสนทนา	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่นๆ <u>ตอบ</u> หากยายร้องไห้เสียใจหลานจะรู้เองบ่อยๆว่าร้องทำไมโดยไม่ต้องถาม เพราะเหตุการณ์มันเกิดขึ้นหลานเห็น โดยเฉพาะการเถียงกับแม่ของหลาน จะได้ยินหมด			✓
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ยายไม่เคยรู้ปัญหาของหลานเพราะหลานจะไม่เล่าอะไรให้ฟัง ยายจะสังเกตเองว่าวันนี้มีอาการซึมๆ แต่ถามจะไม่ตอบ			✓

	<p>3. ฉันมีเวลาให้ลูก</p> <p><u>ตอบ</u> ไม่มีเวลาให้เลยเพราะในแต่ละวันตลอดทั้งวันขายจะนั่งทำงานเย็บผ้าก็หมดไปแล้วในแต่ละวัน มีช่วงในกลางคืนบางครั้งหลานบังคับให้นอนด้วยรองจนกว่าจะหลับแล้วจึงลุกออกมาทำงานผ้าต่อ นิทานตั้งแต่เข้าโรงเรียนประถมไม่ได้เล่าให้ฟังเลขตอนเล็ก ๆ เล่าหลานชอบฟังพอโตอ่านออกแล้วจึงไม่เล่าให้ฟังอีกเลย</p>			✓
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	<p>4. ลูกมักเล่าเรื่องต่างๆหรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่นๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คอยปรึกษาเรื่องอื่นๆ</p> <p><u>ตอบ</u> เล่าเรื่องสับเพระหะทั่วไปหากเล่นกับเพื่อนหรือลูกเพื่อนแก๊งจะเล่าให้ฟังบางครั้งเล่าเรื่องกิจกรรมที่โรงเรียนบ้าง</p>	✓		
	<p>5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> หลานเป็นคนพูดคำไหนคำนั้นไม่พูดโกหกและหากรู้ว่ายายพูดไม่จริงตามที่หลานรู้ หลานจะโกธขยายมาก</p>	✓		
	<p>6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> เป็นเด็กพูดอยากใช้ให้ทำอะไรก็ไม่อยากทำให้ยากดูเหมือนจะไม่ค่อยแต่คือมากเหมือนกันแต่ไม่ชนไม่เกร</p>			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	<p>7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน</p> <p><u>ตอบ</u> ยายไม่ได้ไปเที่ยวไหนส่วนใหญ่คุณลุงฝ่ายพ่อของหลานจะมารับไปเที่ยวดูหนัง งานบ้านบางครั้งบอกให้ช่วยทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ถ้าอยากทำก็จะช่วยแต่ถ้าไม่อยากทำจะนั่งเฉยหรือเดินหนีจะไม่ช่วยจะใช้ให้ทำอะไรก่อนข้างพูดอยากมากยายหนักใจอยู่มาก</p>	✓		
	<p>8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ไปตลาดด้วยกันบ่อยและไปรับไปส่งโรงเรียนทุกเช้า-เย็น ยายจะไปรับไปส่งด้วยตนเอง</p>	✓		
	<p>9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่านิทานเลย เคยเล่าแต่เรื่องสมัยยายเป็นสาว ๆ เล่านานมากแล้ว</p>	✓		

การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> งานบ้านไม่เคยเสนอช่วยมีแต่ยายจะใช้ให้ทำแต่คือไม่ค่อยอยากทำ			✓
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> มีไปบ้างแต่ไม่ค่อยไปงานวัดทำบุญประจำปี งานหมู่บ้านจัดงานบุญถ้าว่างจะไปช่วย		✓	
	12.เงินแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> แบ่งผักแบ่งของหากได้มาเยอะจะแบ่งกันกับญาติ		✓	
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ยายจะตะโกนเสียงดังในการสอนหลานเลขลงโทษด้วยการตีเหมือนกันแต่ตีด้วยมือ			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> บางครั้งหลานโกรธยายเพราะยายไม่ให้ทำบางอย่างที่หลานอยากจะทำเพราะขยกลัวเสียหายนแต่หลานก็โกรธและทำประชดเดินหนีไป			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เด็กในวัยนี้เล่นด้วยกันบางครั้งทะเลาะกันแต่หลานยายจะยอมหมกขยจึงสอนให้ตอบโต้บ้างอย่าปล่อยให้คนอื่นทำร้ายอย่างเดวิดอยู่ที่โรงเรียนหากใครตีให้มาบอกขยเลยขยจะไปจัดการให้		✓	

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย

หลานเป็นคนมีเมตตาไม่เคยรังแกสัตว์หรือทะเลาะกับพี่น้องมักยอมคนอื่นมีบุคลิกอ่อนแออ่อนคล้ายลักษณะกิริยาของผู้หญิงสักหน่อย การพูดจาตรงไปตรงมาบอกว่าชอบก็ชอบบอกว่าไม่ชอบก็จะบอกตรงๆ ว่าไม่ชอบ มีความชัดเจน พูดคำไหนต้องทำตามนั้นถ้าขยพูดโกหกหลอกล่อจะแสดงออกชัดเจนว่ารู้ว่าขยพูดโกหกและจะโกรธไม่ฟังและไม่ทำตามที่ยายพูดอีก คือมากไม่ค่อยเชื่อฟังในสิ่งที่สอน สมารถสนใจไม่นานก็จะเลิกราไป คิดเพื่อน หากโมโหจะตะคอกพูดเสียงดังกับขยจะเถียงและโต้ตอบเสียงดัง มีกิริยาอีต๊อด กระตือรือร้นทำหน้าบึ้งหน้าองเรียนหนังสือปานกลาง

(2E) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) การสัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ชวนไปทำบุญใหญ่หากวัดจัดงานหรืองานบุญหมู่บ้านจะชวนกันไปช่วยงาน
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ของกินบางอย่างไม่แพงจะไม่ห้ามแต่ถ้าซื้อมาแพงจะห้ามของเล่นก็เช่นกันหากของชิ้นนั้นซื้อมาราคาแพงจะห้ามไม่ให้เอาไปเล่นนอกบ้านเลยหากเสียหายก็จะซื้อไม่ได้
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	บางครั้งปลูกผักมีเยอะจะเก็บแบ่งปันให้ญาติพี่น้องที่อยู่ใกล้ๆ กัน
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	โกรธหนักเลยหากใครที่ช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อเราจะไม่มองหน้ากันเลย
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่น จะกลับมาตอบแทนฉัน	เคยคิดแต่คงไม่จริงเพราะลูกของตนเองทุกวันนี้โกรธแม่หวังพึ่งก็ไม่ได้ทำตัวเหลวไหลติดยาเสพติด ติดผู้ชายทำตัวไม่ดีไม่เลี้ยงลูกของตนเองชายต้องเลี้ยงให้คงมีบาปกรรมต่อกันมา
2.การอดทนต่อความช่วยให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้าม ฯลฯ หากไม่ทำตามฉันจะ.	เคยห้ามหลายอย่างแต่ส่วนใหญ่เรื่องคบเพื่อนเรื่องไปเล่นบ้านคนอื่นแล้วมีคนทำให้เสียตั้งแต่เรื่องดูทีวีเล่นเกมไม่เคยห้ามปล่อยให้เล่นตามสบาย ไม่เคยตีเรื่องนี้
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีทะเลาะกันบ้างค่าใช้จ่ายไม่พอแม่ของหลานติดยาเสพติดหาเงินเท่าไรก็เอาไปซื้อยามาเสพลูกไม่เคยได้จ่ายเงินให้ไปโรงเรียนมีแต่ขายที่ต้องดูแลใช้จ่ายในบ้าน
3.การรู้ระงับความโกรธและ โมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ขายทะเลาะกับแม่ของหลานทุกวันหลานเห็นและได้ยินเขาไม่ได้ห้ามแต่ยื่นหูบางครั้งร้องให้กับยาย ยายสงสารหลานเหมือนกัน
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	ยายเป็นคนพูดเสียงดังไม่พอใจก็พูดเสียงดัง ว่ากล่าวหลานไม่ค่อยฟังยิ่งลูกสาวทะเลาะทันทีว่าค่าประชด
-ฉันมักจะ โกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	ยายเคยโมโหในบางเรื่องที่ดีออกมา ๆ เคยตีด้วยมือ แต่ก็ตามใจทุกอย่างนะหากจะว่าอะไรมากก็คิดว่านี่เป็นเด็กอยู่

-ฉันรู้ว่าตัวของฉันนี่หงุดหงิด ขี้รำคาญ	นิสัยขยาจริง ๆ แล้วเป็นคนมักพูดเสียงดังความหงุดหงิดไม่ค่อยมีบ่อยแต่ถ้าหากไม่พอใจหรือโมโหจะแรงมากเหมือนกัน ความรำคาญส่วนมารำคาญลูกสาวที่มีลูกแล้วยังทำตัวชั่วร้ายต่อแม่ต่อลูกของตนเองยายไม่รู้จะทำเช่นไรแล้ว
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจ หากครอบครัวไม่เข้าใจ	มีขัดแย้งโต้เถียงกันด้วยความไม่เข้าใจบ่อย บางครั้งแรงสุด ๆ ก็มีเช่นตบตีกันทั้งยายและแม่ของหลานเลยเสียงดังลั่นข้างบ้านก็ตะโกนมาเป็นระยะไม่รู้จะห้ามใคร
-ฉันโมโหจะขวางปาลิ่งของระเบียบอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	เวลายายโมโหไม่เคยขว้างปาข้าวของเลยมีแต่ใช้เสียงดังระเบียบอารมณ์เท่านั้น
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เฉย ๆ	หากยายโกรธหรือโมโหจะด่าเลยด่าเสียงดังให้ได้ยินกระทบไปเลย
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	โซ้ยายจะสอนหลานให้ตอบโต้กลับแรง ๆ ใครชกหน้ามาให้ชกกลับไปแรง ๆ เลยอย่ากลัวหากใครฟ้องครูยายจะไปหาครูเอง ใครหาเรื่องยายจะจัดการให้บอกหลานอย่างนี้
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	โกรธคนอื่นไม่ค่อยมีมีแต่ก็ในครอบครัวโดยเฉพาะกับแม่ของหลานทะเลาะกันบ่อย
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ยายไม่เคยเห็นหลานรังแกเพื่อนหรือใคร และไม่เคยเห็นรังแกสัตว์เลย
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมบ่อย ๆ หลานชอบทำกิจกรรมที่โรงเรียนหากครูให้เด่นให้รำจะทำได้ดียายจะชม
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	ส่วนใหญ่เรื่องต่าง ๆ ในครอบครัวยายเป็นคนตัดสินใจจะไม่ถามใคร
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	เล่าให้ยายข้างบ้านฟังเขาจะได้ยินเสียงการโต้เถียงและทะเลาะกันกับลูกสาวบ่อย ๆ ยายข้างบ้านก็มักจะถามเรื่องที่เกิดขึ้นปรับทุกข์กันไป

(3E) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว E เด็กชายอายุ 11 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นเลย			✓
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ยายอยู่แต่ในบ้านเย็บผ้าทุกวัน แม่ก็ไปทำงานหนูบ้านดูทีวีบางทีเพื่อนมาชวนกันไปเล่นหน้าโรงเรียนครับ แต่ชอบไปดูหนังกับคุณลุงจะมารับไปดูหนังเดือนละครั้งครับ			✓
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> แม่กับยายทะเลาะกันเกือบทุกวันครับ ทะเลาะเรื่องแม่ไม่ไปทำงานเอาแต่นอนหลับและเงินไม่มีใช้ครับ	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันเหมือนเดิมครับผมรำคาญมากห้ามยายกับแม่ก็ไม่ฟังครับ	✓		
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> ถ้าแม่นอนหลับอยู่แต่ผมอยากดูทีวีและเปิดทีวีมีเสียงแม่จะด่าและโกรธทันทีครับแต่ยายจะให้ดูทีวีบางทียายก็ด่าแม่ว่านอนหลับกลางวันทำไมไปทำงานทำก็จะไม่ต้องได้ยินเสียงทีวีแม่ก็จะยิ่งโกรธผมเป็นแบบนี้บ่อย ๆ ครับ	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ถ้าบ่นจะไม่ทำแต่ถ้าพูดดี ๆ จะทำครับ		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบเล่นเกมมากกว่าดูทีวี ยายกับแม่ไม่เคยว่าหรือด่าเลย	✓		
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> บางครั้งเบื่อและรำคาญอยากไปที่อื่นไปเล่นที่อื่นยายมักไม่ให้ไปแต่ก็จะไปเพราะเบื่อบ้านแม่กับยายทะเลาะกันครับ		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ยายบอกคือเกินไปเหมือนแม่ ผมไม่ชอบที่ยายพูดครับ เคยบอกยายว่า จะหนีไปอยู่กับลุงยายจะพูดว่าไม่ว่าก็ได้	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> บางครั้งก็คิดครับว่าแม่ไม่เคยรักแต่ยายรักครับ		✓	
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ		✓	

<p><u>ตอบ</u> ยายจะช่วยตลอดครับเวลาคุณครูสั่งให้หาสิ่งของประดิษฐ์ไปทำที่โรงเรียนยายจะหามาให้ ยายจะไปรับไปส่งที่โรงเรียนทุกวันครับแต่บางวันไปโรงเรียนสายมากเพราะบางวันยายทำผ้าเสร็จจะเอาผ้าไปส่งก่อนครับ แม่ไปส่งบ้างแต่ไม่บ่อยครับ</p>			
<p>12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน</p> <p><u>ตอบ</u> บ่อยมากพูดไม่ดีกันเลยชีโม โหพูดเสียงดังใส่กันด้วย</p>	✓		
<p>13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน</p> <p><u>ตอบ</u> ดีใจที่เกิดมาแต่เสียใจที่เจอแต่คนมีปัญหาครับ</p>			✓
<p>14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้</p> <p><u>ตอบ</u> เรียนได้แต่ไม่เก่งชอบทำกิจกรรมใน โรงเรียนมากกว่านั่งเรียนในห้องนั่งในห้องอีกอดไม่สนุกครับ</p>		✓	
<p>15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน</p> <p><u>ตอบ</u> ยายจะชมหากประดิษฐ์สวยและแสดงงาน โรงเรียนแต่ชมไม่บ่อย นานๆ ครั้งครับ</p>		✓	
<p>16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์</p> <p><u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นครับ</p>			✓
<p>17.ฉันเป็นคนที่มีกะแอบร้องไห้คนเดียว</p> <p><u>ตอบ</u> แอบร้องไห้บ่อยมากครับตอนยายทะเลาะกับแม่ผมกลัวครับ (กลัวอะไร) กลัวที่ทะเลาะและตีกันครับ</p>	✓		
<p>18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง</p> <p><u>ตอบ</u> ไม่เคยเลยครับมีแต่เรื่องเครียดเดียวกันด้วยกันผมไม่ชอบเลยครับ</p>			✓
<p>19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง</p> <p><u>ตอบ</u> เล่าให้ยายฟังครับเล่าบ่อย ๆ ยายจะคุยด้วย</p>	✓		
<p>20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี</p> <p><u>ตอบ</u> ไม่เคยแกล้งใครครับมีแต่เพื่อนแกล้งบางทีก็ทะเลาะกับเพื่อนเพราะถูกแกล้ง</p>			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 11 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4E) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย		✓
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา		✓
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช่คำพูดคำ่า ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่ในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห เพราะ เหมือนแม่กับยาย และชอบเรื่อง ลิงกับนักกายกรรม มากที่สุด เพราะอยากให้แม่กับยายไม่ใช่อารมณ์หงุดหงิด โกรธรุนแรงมากเกินไป ชอบเรื่องน้ำใจของเพื่อน เพราะผมมีเพื่อนที่รักกันมากครับเหมือนเราเป็นเพื่อนกันตลอดกาลครับ		

(5E) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว E ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. คุณยายพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองไม่ให้หงุดหงิดง่าย การคุกคามลูกสาวก็ค่อยระงับลงอย่างที่ได้ออกคุยกับครูวิชา แต่ก็รู้ว่าจะไม่หงุดหงิดเลยมีบ้างแต่ลดลงเยอะกว่าก่อนหน้านี้มาก ยายพยายามจะทำตามให้ลดอารมณ์ร้อนพูดรุนแรงอยากให้ลูกสาวไปบำบัดให้หายจากยาเสพติดให้ได้ก่อนหน้าทีครุมา ยายจะด่าอย่างเดี๋ยวดูกระแทกอย่างเดี๋ยวลูกสาวไม่ยอมไปหลังๆ ปรับตัวเองก็อย่างที่นิทานเรื่องแม่ผู้ขี้โกรธโมโหที่ยายเล่าให้หลานฟัง หลานพูดว่ายายลองทำเหมือนนกคู้ว่าลีน้องรักยายตายเลย ยายน้ำตาซึมและรู้แล้วว่าควรทำอะไร ลูกสาวยินยอมไปบำบัดกับยาย ยายดีใจที่ทำได้
2. ยายเป็นคนขี้หงุดหงิดมักพูดเสียงดังด่าตะคอกหากไม่พอใจหลายครั้งหลานขอเงินยายก็จะพูดใช้เงินเปลืองไม่มีให้ไว้วันอื่นแล้วก็บ่นไปเรื่อยพานไปเรื่องแม่ของหลานก็จกหลานไม่ทำงานให้ยายหาเงิน ถ้าฟังแต่เดี๋ยวนี้อายอธิบายให้หลานฟังมากขึ้นว่าช่วงนี้ไม่มีเงินเพราะผ้าทำยังไม่เสร็จเรียบร้อยคนที่จ้างยังไม่ได้อายเงินยายจะอธิบายมากกว่าแต่ก่อน โดยที่ผ่านเอาแต่บ่นเท่านั้น
3. ยายยอมรับว่ายายไม่ใช่คนที่อดทนอะไรไม่เคยสนใจจะสอนหลานให้มีความอดทนแต่เดี๋ยวนี้นิทานกลับสอนยายให้มีความอดทน ยายมีความอดทนต่อลูกสาวของยายมาก ยายนั่งหัวเราะตัวเองอยู่เลยว่เล่า

นิทานสอนหลานแต่ยายทำไม่ได้ขอยานิทานสักข้อ ยายคิดถึงนิทานบางครั้งลูกสาวทำให้อารมณ์เสียคิดจะด่าว่าให้ได้สำนึกสักหน่อยแต่ก็นึกขึ้นได้ว่าคืนวานเล่านิทานสอนหลาน ไปจึงทำให้ยายอดทนยับยั้งการด่าโมโหในครั้งนั้นไป ยายนั่งเฉยไม่พูดเสีย ลูกสาวก็คงแปลกใจอยู่เหมือนกัน ทำอย่างนี้ได้ห้าวันแล้วเกิดอะไรขึ้นไม่รู้ตอนนี้ไม่อยู่บ้านออกไปทำงานหางานเป็นพนักงานนวดไอนันแล้ว ยายว่าจะดูไปอีกสักพักว่าจะทำได้นานแค่ไหนยังไม่รู้เลยแต่ก็คิดว่าที่คิดทำงาน

4. ยายคิดว่าความคิดยายเปลี่ยนไปเป็นคนคิดทบทวนเรื่องเก่าๆ ที่ยายทำไม่ดีไว้ในอดีตหวนกลับมาคิดอีกว่าลูกสาวเป็นแบบนี้เพราะยายเองที่ทิ้งเขาเพราะหนี ยายหนีหนีแล้วเอาลูกไปให้คนอื่นเลี้ยงลูกสาวโกรธบอกแม่เกลียดเขาจริงทิ้งเขาจริงๆ แล้วยายมีความจำเป็นที่ต้องฝากให้คนอื่นเลี้ยงก่อน กว่าจะได้มาอยู่ด้วยกันลูกอายุ 13 แล้วพอได้มาอยู่ด้วยกันลูกก็เป็นคนเกรงต้องที่มีลูกให้ยายต้องได้เลี้ยงมาจนทุกวันนี้ ยายคิดว่านิทานที่เอามาให้ดีมากนะอยากให้ลูกสาวได้อ่านยายจึงแก้มือเอาวางไว้ใกล้ม้านั่งที่เขาชอบนั่งหวังไว้ว่าจะหยิบมาอ่านบ้าง แต่ยายก็ไม่รู้ว่าหยิบมาอ่านบ้างหรือเปล่านั้นแอบดูก็ไม่ได้กลัวรู้ตัวถ้าอ่านบ้างก็คงคิดนะยายผิดจริงๆ ที่คิดเข้าไป
5. ช่วงระหว่างมีนิทานยายคิดว่าหลานยายหัวเราะบ่อย นอนกับยายเราจะคุยกันยาวกว่าเมื่อก่อนจนบางครั้งยายรู้สึกกังวลว่าผ้าที่ยายเย็บอยู่จะเสร็จไม่ทันส่งแต่เพราะเห็นหลานอารมณ์ดีและสนุกกับการฟังเรื่องที่ยายเล่ายายขอมลูกมาทำงานตอนดึกบางครั้งยายแอบนอนกลางวันบ้างแต่เรื่องคือก็ยังคงมีอยู่ แต่มีเพิ่มเข้ามาในเรื่องของการเสนอช่วยงานบ้านยายไม่ขอให้ทำบางครั้งอยากช่วยยายล้างถ้วยจานแต่ยายไม่ให้ทำล้างไม่สะอาดได้แต่บอกว่าให้อ่านหนังสือดีๆ ให้อ่านก็พอแล้วแต่ก็ไม่อ่านหรือเขาก็ไปดูทีวีนอนเล่นแทน

ครอบครัว F ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว F ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณ ย่า เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทานสมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณย่า คุณพ่อ เด็กชายอายุ 9 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 3 คน (1 F) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว F

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1. ลูกมักจะถามว่าเป็นอย่างไบบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไม่พ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> หลานไม่เคยถามอะไรเกี่ยวกับคุณย่า นอกจากคุณย่าจะบอกเองว่าวันนี้ ย่าปวดหัวนะย่าไม่สบายนะอย่ากวนย่า เขาจะทำตามไม่รบกวนปล่อยให้ย่านอนพักผ่อน เขาก็จะออกไปเล่นเป็นแบบนี้บ่อยครั้งหากย่าไม่สบายหรือป่วย			✓

	<p>2. ฉันรู้ปัญหาของคุณ</p> <p><u>ตอบ</u> บางครั้งคุณอาจจะมองออกจะสังเกตและจะถามหลานว่าหลาน ว่าหลานเป็นอะไร มีอะไรให้บอกย่านะ ถ้าไม่รู้ที่หลังย่าตินะ บางครั้งอาจจะรู้ก็ต่อเมื่อเขาเกิดเรื่องต่อผู้อื่นเช่นทะเลาะกันกับเพื่อนที่เล่นด้วยกันแต่บางครั้งก็ไม่รู้เพราะหลานจะไม่บอกมีแต่คุณอาจจะสังเกตเองแต่เมื่อถามบางทีก็ไม่ได้รับคำตอบว่าจะถามในลักษณะขู่ว่าจะบอกแต่ก็ไม่บ่อย</p>		✓	
	<p>3. ฉันมีเวลาให้คุณ</p> <p><u>ตอบ</u> มีเวลาให้น้อยแต่ก็จะพาไปเที่ยวบ้างแล้วแต่จะออกไป</p>			✓
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	<p>4. ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ</p> <p><u>ตอบ</u> บางครั้งเล่าเรื่องที่โรงเรียน เล่าเรื่องความเกรงของเพื่อนที่โรงเรียน</p>			✓
	<p>5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> หลานพูดโกหก บางครั้งถูกจับได้ และทำผิด บางครั้งไม่บอกจะแอบปิดบังไว้ คงกลัวว่าจะลงโทษ เวลาขาลงโทษก็จะดีเสีย ไม่บ่อย</p>			✓
	<p>6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ย่าจะสอนหลานให้เชื่อฟังด้วยการพูดคุ้ตะคอกให้กลัวก่อนบางทีหลานก็จะทำทันทีหากแต่บางครั้งก็ต้องข้อยู่บ่อยครั้ง ย่ามักสอนพูดเปรียบเทียบให้หลานเห็นถึงการกระทำดีจากผู้อื่นเช่นมักยกตัวอย่างคนในหมู่บ้านว่าเห็นไหมคนนั้นเรียนเก่งต้องเอาอย่างเขาให้ได้นะ และจะสอนเรื่องการไม่พูดโกหกว่าจะทำอะไรให้ได้ดี ต้องตั้งใจให้ดี การสอนของย่าแต่ละครั้งจะสอนตอนหลานทำผิดมาแล้วจึงจะสอนหลานจะไม่ได้ตอบใดๆจะครบเป็นการตอบรับเฉยๆ</p>		✓	
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	<p>7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน</p> <p><u>ตอบ</u> ย่าจะพาไปเที่ยวบ้างโดยที่หลานไม่รีบร้อนแต่อย่างไรหากคุณขำว่างและอยากไปเที่ยวจะพาหลานไปที่จะ</p>		✓	

	ไปเที่ยวก็ไม่ไกลบ้านมากเที่ยวกันแถวๆในหมู่บ้านแถวตลาดบ้างแต่ก็ไม่บ่อยเพราะจะต้องเขี้นค้าใช้เวลา ส่วนงานบ้านหรืองานต่างๆ ถ้าหากอยากให้หลานช่วยจะมีบางครั้งต้องขู้งบังคับ			
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> บางครั้งจะพาไปตลาดบ้าง ไปงานบุญ ไปร่วมงานศพบ้างหาก ไม่มีใครอยู่บ้านที่จะดูแลหลานก็จะพากันไป		✓	
	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่นๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> การพูดคุยเรื่องเล่าต่างๆจะเล่าเรื่องพ่อของหลานตอนเด็กให้ฟังบ่อย ๆว่าตอนเด็กพ่อเขาคือเหมือนหลานเลย แต่นิทานมีเล่าตอนหลานเข้าอนุบาลมักหาเรื่องเล่าพูดคุยหยอกหลานแต่ไม่เคยหาหนังสือมาอ่านเรื่องที่เล่าสนุกๆบางครั้งได้ยินมาก็นำมาเล่าต่อ ห่างหายไปนานมากจนเข้าเรียน ป.1 ย้ำคิดว่าหลานอ่านเองได้ไม่จำเป็นต้องเล่าให้ฟัง และตัวเองไม่มีเวลาหาเงินบังคับไม่มีเวลาให้หลานเท่าที่ควรพ่อของหลานเลิกกับแม่เขาตั้งแต่หลานคลอดมาได้ 7 เดือน ย้ำดูแลให้ตลอด			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> งานบ้านจะช่วยเหลือเมื่อขอให้ช่วยหรือบังคับให้ช่วยไม่มีการเสนอทำเองเลยงานส่วนรวมยามักจะพาไปงานศพ งานบุญอื่นๆ แล้วแต่จะจัดงานแต่นานๆหลายๆ ปีครั้ง			✓
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยมีงานหรือกในหมู่บ้านนี้ยากี้ไม่ได้ไปที่ไหนอยู่แต่บ้าน ไม่มีใครมาชวนเพราะจะอยู่เฉพาะบ้านของตนเองมีเพื่อนบ้านก็ทำมาหากินเหมือนกันไม่ได้ไปที่ไหน			✓
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> มีบางครั้งเพื่อนบ้านมีอะไรดี ๆ อร่อยๆ ก็มักจะแบ่งมาให้ยากี้ตอบแทนน้ำใจเขาบางครั้งก็เขี้นหอมเสื่อกางเกงให้ฟรี		✓	

การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> การตีมีบ้างแต่ไม่บ่อยจะตีก็ต่อเมื่อคือไม่ฟัง ดีเรียบร้อยก็จะบอกว่าตีเพราะคือบางครั้งยาตีเขาจะกำหมัดแล้วขึ้นจ้องหน้าย่า ย่าจะ โมโหมากกว่าเดิมที่เขาทำพฤติกรรมอย่างนั้นกับย่าก็จะตีซ้ำเลย			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกกระบังความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> บ่อยครั้งที่ทำโทษ ไม่เคยเห็นเขาตะหวาดอะไรได้ ย่า หรือวางของใส่เลยเวลาขำดีหรือทำโทษเขาจะร้องไห้แบบกลืนน้ำตาและขึ้นนั่งมองหน้า ย่าก็จะดำและตีซ้ำเลย			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> จะทะเลาะกันบ้างกับเพื่อนข้างบ้านที่เล่นด้วยกัน ส่วนใหญ่เรื่องแย่งของกัน บางทีแย่งขนมบางครั้งแย่งของเล่น			✓

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายหลานมีนิสัยก่อนข้างคือไม่ค่อยพูด เรียนหนังสือปานกลาง แต่เขาจะห่วยอยู่บางครั้งสัมผัสได้เพราะบางวันย่าให้เงินไปโรงเรียนสิ่งที่คิดมีมา คือ ขนมมาฝากย่า แล้วแต่วันแต่ก็บ่อยอยู่ที่เอามาฝากย่า นิสัยชอบทะเลาะกับคนอื่นก็เป็นธรรมชาติของเด็กผู้ชายเล่นกันแรงแต่ย่าก็จะห้ามไม่ให้หาเรื่องคนอื่นก่อนเสมอ แต่ถ้าคนอื่นมาหาเรื่องทะเลาะก่อนย่าก็จะไปหาเด็กคนนั้นมาสอบสวนแต่ก็คอยบอกหลานว่าย่ามีเรื่องชกดีกับคนอื่นนำความเดือดร้อนมาให้ย่าไม่ได้นะถ้าเป็นเช่นนั้นย่าจะ โกรธและลงโทษเขาด้วยการตีเรื่องนี้ได้คุยได้บอกกันแล้วบ่อยครั้ง คุณครูที่โรงเรียนก็บอกเหมือนกันว่าหลานคืออยู่แต่ย่าก็บอกบ่อยๆ สอนบ่อยๆ เรื่องความดีคือ

(2F) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปแล้ว

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	หมู่บ้านมักไม่มีงานบุญแต่ถ้ามีงานศพก็จะไปช่วยเป็นบางครั้ง
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	จะห้ามไม่ให้เอาออกไปเล่นนอกบ้านให้เล่นคนเดียว เขามักจะแกะของเล่นออกมาเป็นชิ้นๆ โดยเฉพาะของเล่นที่เป็นหุ่นยนต์มีเสียงจะเล่นไม่นานก็จะถูกแกะ

	เป็นชั้นๆ วางไว้ บางครั้งอย่าจะดูและดูว่าจะไม่ซื้อให้อีกชื่อมาไม่นานเล่นไม่นานก็แกะพังหมด
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	บางครั้งมีบ้าง นานๆ ครั้งจะแบ่งหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านแบ่งของมาเราไม่มีของเราก็แบ่งด้วยการลดราคาตัดเย็บหรือตัดผ้าให้ฟรีเป็นต้น
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	จะโกรธเลยและจะไม่คบหาเขาอีกต่อไป ไม่ให้โอกาสด้วย
-ฉันคิดว่า การช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้น จะกลับมาตอบแทนฉัน	บางครั้งคิดบ้างแต่ก็ไม่ได้คาดหวังอะไรมากแต่ก็มีคาดหวังกับหลานแต่ก็ทำใจไว้เลยว่าหากเขามีครอบครัวก็คงเลือกครอบครัวแยกย้ายไปอยู่เอง
2. การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้าม ฯลฯ หากไม่ทำตามฉันจะ .	จะค่าเลขทันทีบางครั้งเขาไม่ยอมรับหรือไม่ทำตามที่บอกหรือที่ข่าสั่ง ข่าจะโมโหทันทีหากข่าโมโหเขาจะหลั่งทันทีเลยเหมือนกันเพราะข่าเอาจริงดีเลยทันที
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	จะมีบ่นๆ ให้พ่อข่าบ้างแต่ก็ไม่ถึงกับทะเลาะกัน บางครั้งให้เงินไม่คิดไม่รอบคอบหรือให้มากเกินไปก็มีเพียงแต่บ่น
3. การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ส่วนใหญ่จะโมโหให้หลานกับลูกชายไม่ทะเลาะจะค่าหลานเพราะเขาคือไม่ทำตามที่ย่าบอกข่าจะโมโห
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่ากล่าวตักเตือนลูก	ค่าเวลาข่าหงุดหงิด เวลาหลานไม่เชื่อฟังจะตีเลยแต่หากหลานยืนอยู่ไกลๆ ไม่ทันหรือวิ่งหนีอะไรอยู่ใกล้มือก็สิ่งนั้นแหละขวางปาไปให้โดน
-ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีโมโหหากข่าพูดแล้วสอนแล้วไม่ทำตาม ยิ่งถ้าหลานทำประชดข่าจะยิ่งโมโห
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	ข่าหงุดหงิดบ่อยครั้งก็เพราะหลานคือ
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	ข่าจะค่าก่อนหากไม่มีการฟังกันข่าจะรำคาญบางทีก็ตีทันทีด้วยไม้ บางครั้งก็มีมือ บางครั้งข่ารำคาญพูดไม่เข้าใจสักทีก็มีโมโหบ้าง
-ฉันโมโหจะขวางปาสิ่งของระบาชอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	มีบางครั้งยืนอยู่ไกลๆ วิ่งหนีข่า ข่าวิ่งไม่ทันมีอะไรแถวนั้นใกล้มือขวางแรงๆ เป็นการลงโทษ
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	ไม่เลยจะส่งเสียงดังๆ ให้รู้เลยว่าไม่พอใจ

4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	อย่าเคยสอนหลานว่าห้ามชกต่อยกับใคร หากขำขี้ขำจะ ตีให้หนักเลย
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบาย กับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วย เช่นกัน	ไม่เคยโกรธจากที่อื่นแล้วมาระบายต่อคนใน ครอบครัวเลย
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การ เคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	สอนว่าถ้าเพื่อนตีก่อนก็ให้โต้ตอบ แต่ถ้าเราไม่ได้ เจตนาหรือไปทำเขาเราก็ต้องขอโทษคนอื่นด้วย
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมี พฤติกรรมที่ดี	ชมถ้าหากว่าใช้ง่ายไปง่ายก็จะชม ว่าวันนี้เก่ง ไม่ใช่ใช้ ง่ายช่วยมาได้เยอะเลยและบางเรื่องทีพูดหลายครั้งแล้ว ทำตามไม่ได้และเขาสามารถทำได้ขำมักจะบอกต่ออีก ว่า ดีแล้วทำอย่างนี้ฉลาดแล้ว
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	เรื่องต่างๆ ในบ้านส่วนใหญ่อย่าจะเป็นคนตัดสินใจ ไม่ได้ถามใครไม่ได้บ่นหรือเล่าใครใครฟังเพื่อนบ้าน ก็เคยเล่าให้ฟังถึงปัญหาของตนเองเลย
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้ คนอื่นฟัง	ไม่ได้เล่ามักจะเก็บไว้คนเดียว มีบ่นบ้างแต่บ่นคน เดียวในบ้านไม่ได้เล่าอะไรให้ใครฟัง

(3F)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม -ตอบเด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจาก
ผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม เด็กชายอายุ 9 ปี

ประเด็นสนทนาเรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นแต่ไม่บ่อย		✓	
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ได้ไปเที่ยวบ่อยนาน ๆ ครั้ง ไปกับพ่อ บางครั้งก็ไปซื้อของกับย่าที่ ห้างสรรพสินค้า		✓	
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เคยเห็นย่าทะเลาะกับพ่อเรื่องพ่อมัวแต่นอนไม่ไปทำงาน		✓	
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่ได้ทะเลาะกันเลย			✓
5.พ่อและแม่รักโม โหฉัน	✓		

<u>ตอบ</u> ข้าจะโมโหบ่อย ข้าจะด่าและตีถ้าบอกแล้วไปทำซ้ำ บางทีซ้ำบ้าง บางครั้งไม่เข้าใจ แต่ข้าจะดี			
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> บางครั้งข้าดีใจจะโกรธที่ข้าดี ข้าไม่เข้าใจ ข้าไม่ฟัง บางครั้งไม่เข้าใจที่ข้าพูดแต่ข้าจะดีก็จะวิ่งหนี ยิ่งวิ่งหนีข้ายิ่งดีจึงโกรธข้าด้วยการทำประชด	✓		
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบดูทีวี แต่จะปิดถ้าข้าบอกให้ปิดเพราะข้าบอกให้ช่วยทำงานบ้าน ไม่โกรธแต่กลัวข้าดุและตีมากกว่า			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่หงุดหงิด บางครั้งก็แกล้งเพื่อนที่โรงเรียนบ้างแกล้งสนุก ๆ แต่บางครั้งเพื่อนร้องไห้เพราะเพื่อนไม่รู้ว่าแกล้งเล่นๆ แกล้งไม่บ่อย		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ข้าพูดบ่อย ๆ ว่าคือเหมือนพ่อ	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> รู้สึกว่าพ่อกับข้าไม่เข้าใจ บางอย่างที่ไม่อยากทำแต่ถูกบังคับ แต่จำไม่ได้ว่าเรื่องอะไรเยอะเกินจำไม่ได้	✓		
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> ชอบศิลปะแต่ยังวาดไม่สวย ไม่มีใครชม			✓
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> ข้าจะหงุดหงิดและด่าตีบ่อยๆ เกือบทุกวันข้าพูดเสียงดังมาก กลัวข้า	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจแต่อยากเจอแม่อยากตามหาแม่ เสียใจที่ไม่ได้เจอแม่		✓	
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยชอบ บางครั้งไม่ชอบไปโรงเรียนเพราะเพื่อนชอบแกล้ง			✓
15.ครอบครัวฉันชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ข้าชมแต่ไม่บ่อย ข้าชมว่าฉลาด		✓	
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ แต่เห็นข้าตีหมาที่บ้านบ่อย ๆ	✓		
17.ฉันเป็นคนที่มีก็จะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ร้องไห้เวลาข้าดี ข้าดีใจมาก ไม่เคยแอบร้องไห้คนเดียวแต่ร้องไห้ตอนอยู่โรงเรียนด้วยเพื่อนแกล้ง			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง		✓	

<u>ตอบ</u> บางครั้งฆ่าชอบเล่าเรื่องพ่อตอนเด็ก ย่าดูไม่ตกลงฆ่าตะคอกเสียงดังกลัว แต่ส่งสารฆ่าทำงาน			
19.ฉันเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อน ให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ไม่ได้เล่า			✓
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> แกล้งน้องที่เป็นญาติกัน แกล้งเพื่อนบ้าง แกล้งน้องบ่อยเล่นกัน	✓		

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 9 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ครอบครัว F ข้อมูลจากผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4F)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช่คำพูดดูค่า ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก คุณย่าเล่าสนุก		

(5F)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว F ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ย่าจะพำสอนหลานมากกว่าแต่ก่อนเพราะคำแนะนำจากผู้ทำวิจัยทำให้คุณย่าเข้าใจเด็กมากยิ่งขึ้น หลังจากเล่านิทานก็จะพูดคุยกับหลานมากขึ้นย่าก็จะพ่วงการสอน โดยย้อนอดีตที่เคยตีหลานและนำมาขกตัวอย่างว่าทำไมย่าจึงต้องดุ จึงต้องด่า และตี อธิบายให้ฟัง ทั้งเรื่องการพูด โทกทัก และสอนหากทำสิ่งใดหรือจะทำอะไรก็ให้ทำดีๆ จากก่อนหน้าที่ไม่ได้นำนิทานมาเล่าให้หลานฟังย่าจะพูดตะคอกใส่บ่อย ๆ หลานจะกลัวและจะทำทันที
2. ย่าคิดว่าบางอย่างย่าเหมือนในนิทาน บางครั้งนั่งเข็บผ้าไปคิดไปพลางร้องไห้ในเรื่องที่เล่าให้หลานฟังก็มีความคิดว่าทำเท่าเกินกว่าเหตุจากคำบอกของผู้วิจัยก็มีความผลในการปรับตัวต่อเด็กทำให้ย่าปรับและพยายามคุยเล่นกับหลานให้มีอารมณ์ดียิ้มและหัวเราะกันก่อนนอน
3. หลานพูดง่าย ใช้งานง่ายก่อนต้องใช้คำพูดดีๆ ซ้ำ ๆ ตอนนี้อูเขาพูดง่ายขึ้นมากพูดครั้งเดียวทำเลยเช่น ใช้น้ำให้เก็บกวาดเช็ดถูทำเร็วเลย ยิ่งหากดูทีวีอยู่เป็นก่อนหน้าที่นำนิทานมาเล่าให้หลานฟังย่าจะพูดตะคอกเสียงดังกว่าจะทำอะไรให้ย่าแต่ละครั้งซ้ำหรือ ไม่ก็ไม่ทำเลยย่าจะโมโห แต่มาระยะนี้ทำทันที เช่น ย่าหิ้วน้ำ ย่าไม่เอาลูกจากการเข็บผ้าขอให้เขาหยิบให้จากตู้เย็นก็ไปหยิบให้ทันทีรู้สึกหลานใช้งานง่ายกว่าก่อนหน้านี้นี้มาก
4. คิดสอนใจจากนิทานทำให้คุณย่านำมาสอนเปรียบเทียบต่อหลานได้ง่ายมาก

ครอบครัว G ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว G ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 15 ปี เด็กหญิงอายุ 9 ปี

(1G)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว G

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1. ลูกมักจะถามว่าเป็นอย่างไบบ้าง ขกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> มีถามบางครั้ง บางครั้งแม่เหนื่อยและแอบร้องไห้ เพราะแม่ถูกตำหนิจากที่ทำงานมาลูกจะสังเกตและจะถามว่าเกิดอะไรขึ้น	✓		
	2. ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ลูกมักจะเล่าให้ฟังแต่ไม่บ่อยส่วนใหญ่เป็นปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียนมักทะเลาะได้เถียงกัน		✓	

	3. ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกเพราะแม่ต้องออกไปทำงานแต่เช้ากลับบ้านช้าถ้าจะมีเวลาไปส่งเรียนพิเศษวันเสาร์เท่านั้น		✓	
สร้างความมั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4. ลูกมักเล่าเรื่องต่างๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่นๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบ ได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่นๆ <u>ตอบ</u> คุยเรื่องเพื่อนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ ส่วนพี่คนโตเป็นวัยรุ่นแล้วก็มักชอบอยู่คนเดียวไม่ค่อยได้รู้เรื่องอะไรของลูกคนโตมากนัก ลูกคนโตจะมีปรึกษาแม่บ้าง เรื่องการเรียน ยกตัวอย่างเช่นขอเรียนพิเศษว่าทำไมต้องเรียน เรียนวันไหนและค่าเล่าเรียนจะต้องจ่าย เป็นต้น		✓	
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> พูดความจริงไม่โกหก ทั้งสองคนเหมือนกันมักพูดความจริงต่อพ่อแม่เสมอ	✓		
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ลูกคนแก่มักเป็นคนขี้บ่นขี้บ่นใจ พ่อแม่จะใช้ให้ทำอะไรแต่ละครั้งบ่นขี้บ่นแต่คนโตเขาโตแล้วรู้อะไรดีอยู่แล้ว			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่าง สร้างสรรค์	7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> มักชวนกันไปเที่ยวถ้าวันหยุดแม่ตรงกับวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ก็จะพากันไปเที่ยวทั้งครอบครัว	✓		
	8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ส่วนใหญ่พาไปด้วยกันทุกวัน	✓		
	9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ได้เล่าเรื่องอะไรเลยนิทานก็ไม่ได้เล่าแม่เล่านิทานไม่เป็น			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10. ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งใน หมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> งานบ้าน ลูกสาวคนโตช่วยงานบ้านได้เต็มที่เพราะโตเป็นสาวแล้วส่วนน้องคนเล็กยังห่วยเล่นแม่จะคอยพูดซ้ำ ๆ และขอให้ช่วยด้วยกระบวนการหลอกหลอ	✓		

	บางครั้งแม่ก็หงุดหงิดที่ไม่ทำตามสักที จะตะคอกเสียงไล่เลยงานส่วนรวมไปช่วยบ่อย ๆ ลูกสาวชอบที่จะเป็นจิตอาสาด้วย			
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไปทำบุญบ่อย ๆ ส่วนใหญ่ไปที่วัด	✓		
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> ที่บ้านจะแบ่งปันกับเพื่อนบ้านและญาติบ่อย ๆ เพราะเราต้องพึ่งพาอาศัยกัน	✓		
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ชั้นแรกจะด่าก่อนหากไม่ทำตามจะตะคอกเสียงดังเลยหากยังคงนิ่งเฉยจะขู่ และหากยังคงไม่ทำตามหรือทำประชดจะตีเลย			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกกระแจะโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> เวลาลูกคนเล็กโกรธเขาจะไม่พูดแต่จะแสดงกิริยาฮึดฮัด ทำหน้าบูดบึ้งกระต๊อบทำ คนโตจะชี้แจงเขาโตพอที่จะบอกกล่าวต่อแม่แล้ว			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> สองพี่น้องอยู่ด้วยกันดีไม่มีแก๊งที่เขาโตแล้ว บางครั้งสอนน้องได้แม่ภูมิใจ	✓		

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย ลูกคนเล็กมักจะเอาแต่ใจตนเอง ค่อนข้างคือสักหน่อยหากจะเรียกให้ช่วยงานจะมีบ่าแข็งและข้อต่อรองเยอะ อารมณ์น้อยใจเสียใจมีบ่อยๆ หากไม่พอใจสิ่งที่แม่สั่ง หรือบอกหรือสอนจะทำหน้าบูดบึ้งแสดงกิริยาประชดประชัน ลูกคนโตโตเป็นสาวแล้วช่วยเหลืองานบ้านได้ทุกอย่างแม่เข้าใจที่สามารถช่วยสอนและดูแลน้องได้คนโตมีนิสัยชอบเป็นจิตอาสา

(2G) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	มักจะชวนกันไปทำบุญที่วัดทุกวันพระ และช่วยเหลืองานชุมชนบ่อย ๆ
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ที่บ้านจะแวดล้อมด้วยญาติมักจะเล่นด้วยกันจะไม่ห้ามมีอะไรจะแบ่งปันกัน
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ทำบ่อย ๆ แล้วแต่โอกาส
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	มีบ้าง บางครั้งเสียใจที่ผลตอบกลับที่ได้จากการช่วยเหลือนั้นตอบกลับเป็นสิ่งที่ไม่ดี
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่น จะกลับมาตอบแทนฉัน	ไม่ได้คิดมากแต่ก็มีหวังลึกๆ กับลูก ๆว่าจะได้รับการดูแลจากลูกยามแก่เฒ่า
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ	ห้ามบ่อย บางครั้งหากไม่ฟังหรือไม่ทำตามทันทีแม่จะโมโห ชูและตี
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ไม่ทะเลาะจะบอกกล่าวต่อกันมากกว่าโดยเน้นว่าต้องช่วยกันประหยัดในเรื่องใดบ้างเพราะเงินไม่พอใช้จ่าย
3. การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะแบบงอนๆ ไม่มีการใช้ความรุนแรงด้วยการทุบตีแต่จะใช้เสียงดังข่มกันมากกว่า
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่ากล่าวตักเตือนลูก	ภาษาที่รุนแรงมาก ๆ แม่ไม่เคยนำมาใช้กับลูกแต่บางครั้งที่ดุคือคำหยาบและขู่ด้วยเสียงดังๆ ให้กลัวและให้ปฏิบัติตามเช่นนั้นแล้วอารมณ์โมโหของแม่จะแรงขึ้นตามลำดับและจะลงท้ายด้วยดีด้วยมือบ้าง ด้วยไม้บ้าง
-ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีโมโหบ่อยครั้งอยู่อาจเพราะเครียดจากที่ทำงานด้วยเรื่องเงินด้วยเพราะต้องจ่ายค่าเล่าเรียนสองคนมากอยู่เหนือกับค่าเรียนพิเศษจะมีโมโหแบบบางครั้งก็ไร้เหตุผลบางครั้ง
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันนี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	ขี้หงุดหงิดยิ่งพักหลังๆ ค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพิ่มเพราะต้องชำระค่าเล่าเรียนที่สูงขึ้นจะหงุดหงิดบ่อยหาเงินไม่ทัน

-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	จะรุนแรงเฉพาะอารมณ์ที่หงุดหงิดบางครั้งและกรณีลูก คือจะมีแสดงอารมณ์ด้วยการกระแทกเสียดังคุดและ ตำหนิลูก
-ฉันโมโหจะขว้างปาสิ่งของระบายนอารมณ์ และลูกเคย เห็นด้วย	เวลาโมโหจะไม่ขว้างปาข้าวของ ใช้เสียดังเข้าข่มขู่เป็น ส่วนมาก
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจ อยู่เฉยๆ	มีบ้างหากที่ทำงานตำหนิหรือไม่พอใจในการทำงาน
4.การให้อภัยต่อกันและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	สอนให้หนีหากถูกรังแกและรีบบอกผู้ใหญ่หรือครู
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบาย กับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วย เช่นกัน	มีแต่เสียใจและแอบร้องไห้มาที่บ้าน ไม่เคยนำเรื่องคน อื่นมาระบายเป็นอารมณ์โกรธที่บ้านเลย
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพ สิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เคยเห็นลูกรังแกสัตว์ และจะสนับสนุนลูกมีน้ำใจต่อ สัตว์เช่นให้อาหารมันกิน การรังแกผู้อื่นหรือผู้อื่นมา รังแกยังไม่คิดว่าจะต้องถามความเป็นไปเป็นมาก่อน ถึงสาเหตุของเรื่องที่ต้องมาทะเลาะกันของเด็ก ๆ แต่ ผ่านมายังไม่เคยมี
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมี พฤติกรรมที่ดี	ชื่นชมบ่อย ๆ ลูกคนเล็กมักถูกเลือกให้ทำกิจกรรมที่ โรงเรียนบ่อย ๆ โดยเฉพาะการฟ้อนรำจะชื่นชมให้ลูก รู้อยู่เสมอว่าเก่ง ว่าสวย
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	หากมีเรื่องใดที่ต้องปรึกษากันจะรับฟังข้อคิดเห็นของ ทุกคนในครอบครัว
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้ คนอื่นฟัง	มีบ้างเล่าให้ลูกให้ญาติ ๆ ฟังถึงปัญหาเพื่อนร่วมงานหรือ งานที่ทำ

(3G)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบเด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถามครอบครัว G เด็กอายุ 10 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นบ่อย ๆ แม่จะแบ่งกับข้าวให้ญาติ ๆ และเพื่อนบ้าน	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบมากเรามักจะไม่เที่ยวด้วยกันเป็นครอบครัวตามวันหยุดของแม่บ่อย ๆ	✓		
3.ฉันเคยได้ยื่นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> บางครั้ง ได้ยื่นแม่พูดประชดพ่อแต่ไม่บ่อย		✓	
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่ทะเลาะกันเลย			✓
5.พ่อและแม่มักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> แม่มักโมโหบ่อย ๆ เสียงดังมากเวลาดู	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> มิไม่ทำตามบ่อย ๆ ไม่อยากทำกำลังดูทีวี กำลังวาดภาพ	✓		
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> มีอารมณ์ไม่ดีบ่อย ๆ ถ้าถูกใช้ตอนกำลังเพลินเล่นและเพลินดูทีวี	✓		
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> หงุดหงิดเวลาแม่พูดซ้ำ บ่อย ๆ ไม่อยากทำ ไม่อยากถูก ไม่อยากไป	✓		
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> แม่บ่นว่าคือมากที่สุด	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> รู้สึกว่าแม่ขี้บ่น ขี้โมโห ขี้หงุดหงิด ไม่เข้าใจแม่เลย	✓		
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> แม่กับพ่อจะไปร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดทุกครั้งและพ่อกับแม่จะชมตลอดว่าเก่งมาก	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่มักดู บ่อย ๆ ในเรื่องที่ไม่ทำตาม	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจมากที่เรียนหนังสือเก่งและแสดงเก่ง	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียน ได้เล่นกับเพื่อน ๆ และ โรงเรียนมีกิจกรรมสนุก ๆ	✓		

15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ชื่นชมบ่อย ๆ แต่บางครั้งจะบอกว่าเป็น	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เคยเห็นแม่ฆ่าไก่ นำไก่มาแกง เห็นครั้งเดียว แต่กับพ่อแม่ไม่เคยเห็นเลย พ่อรักหมาชอบเล่นกับหมา		✓	
17.ฉันเป็นคนที่มีก็จะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> บางครั้งถูกแม่ตะคอกใส่ น้ำตาจะไหลออกมาจะวิ่งเข้าห้องน้ำนั่งร้องไห้คนเดียว บ่อย ๆ	✓		
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่ได้เล่าแม่มักเครียด พ่อมีแต่ทำงานพอเลิกงานกินข้าวเสร็จจะนอนดูทีวีเลย			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าถึงเพื่อนที่เกรที่โรงเรียนว่าเพื่อนคนนั้นชอบแกล้งเพื่อนคนนี้ บ่อย ๆ	✓		
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุก <u>ตอบ</u> มีแค่หยอกเพื่อนสนุกๆ แต่ไม่ได้แกล้งให้เพื่อนเจ็บตัวหรือแกล้งใครให้เสียใจเลย			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 10 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ
(4G) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการดำเนินทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง
ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ใช่คำพูดคำที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ชี โกรทซ์ โม่ โม่ มากที่สุด		

(5G)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว G ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ลูกมักบอกรำไห้แม่ เล่านิทานเรื่องแม่ผู้ใจโกรธขี้โมโหก่อนที่จะเล่านิทานเรื่องใหม่เสมอทำให้แม่รู้สึกตัวตัวเองผิดและเกิดความรู้สึกว่าลูกต้องการบอกระไรแต่ไม่กล้าบอกกับแม่โดยตรงเพราะกลัวอารมณ์หงุดหงิดและการดุจากแม่ จึงเกิดสำนึกอยู่ในใจของแม่ทำให้แม่ตริตรองมากขึ้น
2. ลูกสาวคนโต บางครั้งจะนำนิทานที่ให้ไปอ่านก่อนและจะนำไปเล่าให้พี่น้องฟัง
3. หลังจากเล่านิทานแต่ละเรื่องจบนิทานจะระบุดคติเตือนใจลูกมักจะถามย้อนกลับทำให้แม่ย้อนดูตัวเอง ยกตัวอย่างเช่น นิทานเรื่องแม่ผู้ใจโกรธขี้โมโหลูกจะบอกว่า แม่เป็นเหมือนเรื่องนี้เลย แม่จะอธิบายว่าก็เพราะลูกไม่ฟังแม่ถ้าลูกฟังแม่แม่จะไม่ขี้โมโห จะไม่ด่าลูก และหลายครั้งเมื่อเล่าจบเรื่องจะคุยกับลูกในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องความมีน้ำใจต่อผู้อื่นจะพูดอยู่เสมอ
4. แม่รู้สึกว่าการพูดคุยสนทนากับลูกทำให้แม่ได้รู้จักคิดที่กำลังพูดคุยกับผู้ใหญ่เพราะลูกมีคำถาม และแนวคิดให้ได้ตอบคำถามด้วย เป็นความแตกต่างที่ในอดีตไม่เคยสนใจยื่นนั่งตอบลูกกับลูกคนโตก็ไม่เคยเลย
5. แม่ชอบนิทานแนวสอนอย่างนี้เพราะบางทีการสอนโดยตรงพูด โดยตรงทำให้ใช้อารมณ์ร่วมในการตะคอกน้ำเสียงเพราะยิ่งพูดหนักอารมณ์ขุ่นมัวมากขึ้นควบคุมไม่ได้ก็ลามไปเป็นความรุนแรงด้วยการใช้กำลังด้วยการตี ลูกไม่เชื่อฟังยิ่งถูกตียิ่งทำประชดประชันแม่ไม่รู้จัดจัดการอย่างไรลงท้ายด้วยโมโหเพิ่มทุกครั้งแต่พอเอานิทานเข้าช่วยลูกทำตามได้ดีก็ว่าเพราะนิทานสามารถเห็นภาพและแยกแยะให้เกิดความคิดตรึงตรองต่อลูกได้แม่ก็คิดอย่างนั้น
6. แม่รู้สึกถึงการถูกสอนด้วยคำพูดของลูกที่คอยเตือนทำให้แม่ต้องปรับตัวเองให้มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น ใจเย็นเพื่ออธิบายให้ลูกเข้าใจได้มากขึ้น ไม่ใช้อารมณ์ ไม่ตะคอกเหมือนก่อนหน้านี้ ช่วงก่อนหน้านี้การสอนลูกของแม่จะใช้วิธี ชู หากชูแล้วไม่ทำตามจะตี หรือไม่แม่จะแสดงเสียงแบบกัดฟันพูดและใช้สายตาดู ๆ เป็นการบอกลูกว่าแม่โกรธแล้วนะให้ลูกทำตามแม่โดยเร็วไม่เช่นนั้นอารมณ์โมโหจะแสดงต่อ
7. ช่วงของการนำนิทานมาเล่าลูกเปลี่ยนไปจากเด็กไม่ชอบช่วยงานบ้านเดี๋ยวนี้มีน้ำใจต่อแม่มากหลังเลิกเรียนจะรีบช่วยปิดกวาดบ้านโดยแม่ไม่ต้องพูดมากบางวันไม่ต้องพูดเลยสะอาดเรียบร้อยทำงาน โดยแม่ไม่ต้องสั่งให้หงุดหงิดใจเลยรู้สึกได้ผลดีทำให้แม่ต้องค้นหานิทานแนวนี้มาอ่านเพิ่มขึ้นเพื่อนำมาเล่าสอนลูกต่อไป
8. ปกติลูกจะเป็นคนเก็บอารมณ์มักน้อยใจเสียใจไม่แสดงออกมาให้เห็น จะไม่พูดกับแม่เวลาไม่พอใจ บางครั้งเดินหนีทั้งที่แม่พูดยังไม่จบแต่จะแสดงด้วยกิริยาตอบโต้ ช่วงหลังมานี้ไม่เห็นกิริยาอาการเหล่านั้นเวลาแม่บอกให้ทำอะไรเดี๋ยวนี้ฟังมากขึ้นและทำตามได้อย่างไม่ขัดอารมณ์แม่เพราะแม่มักบอกว่าจะทำได้ไหมเรื่องนั้นเรื่องนี้ที่ฟังผ่านมาแล้วเหมือนเป็นการเล่าให้ฟังอีกรอบลูกจะชอบ และแม่จะบอกลูกว่าลูกไม่ยอมให้แม่เป็นเหมือนเรื่องนั้นแม่กำลังไม่เป็นแต่ถ้าแม่จะเป็นคงเป็นเพราะลูกอยากให้เป็น ลูกจะทำตามทันทีด้วยความกลัวว่าแม่จะกลับมาหงุดหงิดเสียอารมณ์อีกแม่ก็คิดเช่นนั้น

9. แม่ใจเย็น มีสติตรึกตรองตนเองว่าแม่โหดร้ายต่อลูกคอยเตือนตัวเองอยู่เสมอเพราะพฤติกรรมของลูก เปลี่ยนไปในทางที่ติมากแม่เกิดความระอายเป็นเพราะผ่านมาแม่ผิดที่ใช้อารมณ์ร้ายต่อลูกเป็นส่วนมากมัก ตะคอกคุด่าลูก จริง ๆ แล้วลูกชอบให้พูดด้วยดี ๆ พ่อของลูกเปลี่ยนไปด้วยสังเกตจากเวลาแม่เล่านิทาน พ่อจะฟังอยู่ข้างๆ และคอยพูดเสริมในสิ่งที่ติเสมอบางครั้งพ่อจะหยอกเล่นพูดเล่นกับแม่กับลูกทำให้ หัวเราะในน้ำเสียงการเล่านิทานหรือบางครั้งเสริมในเรื่องที่ใช้เสียงของสัตว์ในการพูดคุยกันพ่อจะ สนุกสนานทุกคนจะหัวเราะเพราะความตลกในน้ำเสียงของพ่อทำให้รู้สึกที่บ้านอบอุ่นมากครอบครัว เราไม่มีเสียงหัวเราะกันนานมากเมื่อนึกย้อนกลับไปตั้งแต่เลี้ยงลูกมา

ครอบครัว H ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว H ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่า นิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณปู่ คุณย่า คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิงอายุ 7 ปี รวมสมาชิก ครอบครัว จำนวน 5 คน

(1H)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว H

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไม่พ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ลูกเป็นคนพูดเก่ง มักมีคำถามและเป็นนักเลินแบบ	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ลูกชอบเล่าเรื่องและเป็นคนพูดความจริงเสมอไม่พูด โทกหก บ่อยครั้งจะรู้ปัญหาของเขากับเพื่อนด้วยการที่ลูกเล่า ยกตัวอย่างเช่น ทะเลาะกับคนอื่นมา แม่ถามมาก ๆ ก็จะ บอกแม่ว่า ไม่มีอะไรคุณแม่ บางครั้งแม่จะจับจุดความคิด และปัญหา รวมถึงข้อระวังของลูกที่จะระวังอยู่ว่าหากเล่า เรื่องใดแล้วแม่ซักมากก็จะไม่พูดทั้งหมดแต่ไม่ถึงกับ โทกหก	✓		
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> แม่ทำงานประจำต้องพึ่งเงินเดือนไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก เท่าที่ควรจะเป็นเมื่อลูกเลิก โรงเรียนแล้วคุณแม่จะช่วยดูแล เรื่อง การทำบ้านที่ครูสั่ง แม่เมื่อกลับจากที่ทำงานจะง่วนอยู่ กับการหาซื้ออาหาร พอค่ำแล้วก่อนนอนนิทานเล่าบ้าง ไม่ เล่าบ้างตอนอยู่อนุบาลจะเล่าบ่อยแต่ขึ้นประถมศึกษาแล้ว นิทานไม่ค่อยได้เล่านิทานที่เล่าส่วนมากอ่านจากหนังสือ ให้ฟังหนังสือส่วนมากที่อ่านจะเน้นความมีระเบียบวินัย		✓	

	ชกตัวอย่างเช่น การตื่นนอนต้องแปลงฝัน หรือเรื่องของความมีน้ำใจ			
สร้างความมั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4. ลูกมักเล่าเรื่องต่างๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่นๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คอยปรึกษาเรื่องอื่นๆ <u>ตอบ</u> ลูกมักจะเล่าเรื่องทุกอย่างให้พ่อและแม่ฟังเป็นเด็กซ้่งพูด ซ้่งเจรจา ชกตัวอย่างเช่น หากทะเลาะกับเพื่อนคนไหน จะเล่ารายละเอียดของเรื่องทั้งหมด หรือลูกถูกคุณครูดุและถูกทำโทษจะนำเรื่องมาเล่าให้ฟังบางครั้งแม่ตำหนิว่าลูกผิด เขาจะงอนไม่พอใจ บางครั้งจะฟังหากแม่บอกเหตุผล	✓		
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่พูดโกหกแต่บางครั้งการเล่าสิ่งใดให้แม่ฟัง แม่ มักจะถามซ้ำ หรือบางครั้งการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นมักกล่าวเกินจริงในเรื่องที่พูดแม่จะจับจุดลูกได้ ชกตัวอย่างเช่น เพื่อนหกล้มมีแผลลลอกลูกจะนำมาเล่าให้แม่ฟังว่าเพื่อนหกล้มมีแผลเลือดไหลออกมาด้วย		✓	
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> จะแสดงความดีอบางครั้งที่แม่บอกกล่าวแต่จะฟังพ่อ เพราะกลัวพ่อมากกว่า พ่อดูแลดีแรงจึงมีความกลัวมากกว่ากลัวแม่ บางครั้งแม่ใช้ให้ทำอะไรให้จะมีข้อต่อรองและข้ออ้าง การสอนลูกแม่จะสอนเปรียบเทียบชกตัวอย่างเช่น เจอเด็กกร้่งแกสตัวจะสอนลูกว่าถ้าแกล้่งหมา หมาถ้จะกัดลูก บางครั้งสอนเขาตรง ๆ จะไม่ชอบจะแสดงความไม่พอใจ หรือบางครั้งถูกตำหนิหรือสอนใจเรื่องที่ไม่มีความคิดจะโกรธและงอนหรือไม่ร้องไห้ออกมา			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ชกตัวอย่างเช่น ไปด้วยน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไปเที่ยวด้วยกันเป็นครอบครัวบ่อยมาก ๆ ไปเที่ยวทุกวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์จะวางแผนเที่ยวใกล้บ้านบ้าง ไกลบ้านบ้าง	✓		
	8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> จะชอบไปงานบุญ ชอบสนุกสนาน และพาลูกไปตลาดเข้าทุกวัน เสาร์อาทิตย์มีกาดนัดที่ไหนเราจะพากันไป	✓		

	<p>ทั้งครอบครัวไปเดินด้วยกันช่วยกันเลือกของกินของใช้ สนุกสนาน</p>			
	<p>9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับ ครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> นิทานเล่าให้ฟังช่วงอนุบาล เล่าบ้างไม่เล่าบ้างวัน ไหนมีภาระงานมากหรือบางครั้งเหนื่อยและเครียดจากที่ ทำงานจะไม่เล่าเลย เรื่องเล่าส่วนมากเล่าตามหนังสือการ เล่าเรื่องสนุกๆ ร่วมกันกับพ่อแม่ลูกไม่มี</p>		✓	
การแบ่งปัน/จิตอาสา	<p>10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งใน หมู่บ้านและโรงเรียน</p> <p><u>ตอบ</u> เวลาใช้ให้ลูกทำงานบ้านหรือช่วยงานจะมีข้อต้อรอง และไม่ทำไม่สมัครใจในการช่วยเว้นแต่จะขอให้ช่วยแต่ก็ ช้าไม่ยอมทำบางครั้งมีขู่ถึงจะทำ</p>			✓
	<p>11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค</p> <p><u>ตอบ</u> ไปทำบุญบ่อย ๆ บางครั้งพากันเที่ยวตามวัดและตาม ตลาดจะร่วมทำบุญเป็นประจำ</p>	✓		
	<p>12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน</p> <p><u>ตอบ</u> แบ่งปันผักผลไม้บ่อย ๆ กับญาติพี่น้องใกล้บ้านญาติก็ จะแบ่งมาหลายครั้งมีงานเลี้ยงมักจะชวนกันร่วมสังสรรค์ แลสนุกร่วมกันกับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน</p>	✓		
การควบคุมอารมณ์	<p>13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อน เสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> บางครั้งหากทำผิดต่อหน้าผู้อื่นแม่จะอธิบาย แต่ บางครั้งทำผิดที่บ้านแม่จะลงโทษทันที</p>		✓	
	<p>14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี</p> <p><u>ตอบ</u> บางครั้งลูกทะเลาะกับเพื่อนที่เล่นด้วยกันแถวหมู่บ้าน แม่จะถามลูกว่าเกิดอะไรขึ้นเมื่อรู้เหตุก็จะอธิบาย มีบางครั้ง ลูกโมโหจะบอ้าวข้อใจใส่หากแม่คำหนิจะร้องไห้ไม่พูดไม่ ทำตามทีบอกเลย</p>			✓
	<p>15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่น กันด้วยดี</p> <p><u>ตอบ</u> มีทะเลาะกับเพื่อนบ้างเวลาเล่นด้วยกัน</p>		✓	

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย

ลูกเป็นเด็กที่อาจคือบ้างบางครั้งแต่ก็ไม่มากเป็นเด็กที่อาศัยต่อผู้อื่นแต่ถ้าอยู่บ้านจะทำตัวยิ่งใหญ่กล้าหาค
เป็นเด็กซุกซนซุ่มซ่าม ร่าเริง มีจินตนาการของตนเอง คงเป็นเพราะเป็นลูกคนเดียว พุดมากเวลาอยู่กับ พ่อ แม่ ไป
โรงเรียนคุณครูบอกจะไม่ค่อยพุด

(2H)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปแล้ว

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว

สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไปทำบุญบ่อย ๆ บางครั้งที่โรงเรียนร้องขอ
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	หากของที่ซื้อมาแพงจะห้ามไม่ให้เอาไปเล่นกับเพื่อน
-ฉันมักทำงานม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	มักทำบุญเป็นการบริจาคตามวัดและตามตู้บริจาคในตลาด
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	มีไม่ชอบใจบ้างหากบุคคลนั้นทำให้เกิดความเสียหาย
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะกลับมาตอบแทนฉัน	เคยช่วยแต่ไม่เคยคิดที่จะได้อะไรตอบแทนเลย
2. การอดทนต่อความขี้เกียจ โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่มีห้ามลูกจะชอบดูทีวีจะให้ดูเต็มที่แต่ถ้าอย่างอื่นเช่นเล่นกับเพื่อนก็จะห้ามแต่จะโกรธหากลูกไม่ทำตามหรือทำสิ่งใดแล้วไม่ได้ตั้งใจแม่
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ลูกจะรู้เรื่องเงินมากกว่าเพราะแม่จะอธิบายให้ฟังถึงสถานะความลำบากทางการเงินในขณะนี้ลูกจะฟังและเข้าใจ สามีบางครั้งทะเลาะเรื่องเงินไม่พอจ่ายสามีกลับบ้านไม่ตรงเวลา
3. การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	มีบางครั้งรุนแรงต่อกันกับสามีลูกจะเห็นและลูกจะเป็นเข้ามาห้ามลูกจะพูดด้วยว่าพ่อแม่อย่าทะเลาะกัน
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่ากล่าวตักเตือนลูก	มีบางครั้งพูดรุนแรงไม่พอเพราะต่อลูก ยกตัวอย่างเช่น อีนี จะหงุดหงิดและด่าว่ามากกว่า บางครั้งเครียดควบคุมอารมณ์ไม่ได้ถูกรบกวน อารมณ์แรงจะหลุดออกมาบ้าง

-ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีโกรธ โมโหลูกแต่ไม่บ่อย บางเรื่องโมโหไปแล้วก็ ไปแล้ว มีบางครั้งหันกลับมาขอโทษลูก บางครั้ง เรื่องนั้นแม่หงุดหงิดเองทำให้เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ เอง
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันนี่หงุดหงิด ขี้รำคาญ	เป็นคนขี้หงุดหงิดอยู่บ้าง
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหาก ครอบครัวไม่เข้าใจ	การโต้เถียง และตอบโต้กันรุนแรงส่วนใหญ่จะ แสดงต่อพ่อของลูกที่บางครั้งมีความไม่เข้าใจกันมี หึงหวงกันบ้าง หากกลับบ้านไม่ตรงเวลา
-ฉันโมโหจะขวางปาลิ่งของระบาชอารมณ์ และลูกเคยเห็น ด้วย	บางครั้งอารมณ์โมโหหลุดออกมาแรงจะขวางของ ใส่สามีมูกก็เห็น
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่ เงียบ ๆ	มีบางโอกาส เช่นอยู่ในที่ทำงานกับหัวหน้างานหรือ เพื่อนร่วมงานหากทำสิ่งใดที่เราไม่พอใจจะมีแอบไม่ พอใจอยู่ลึก ๆ ไม่แสดงออก
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก	สอนลูกให้ได้กลับหากใครมาตีหรือรังแกเพราะเห็น ว่าลูกเป็นผู้หญิง
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับ คนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่มีหากไม่พอใจใครจะแค่บ่นให้สามีฟังแค่นั้นไม่ เคยนำมาโมโหให้ครอบครัว
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพ สิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	หากลูกเล่นกันแล้วถูกรังแกหรือลูกรังแกผู้อื่นจะถาม เด็ก ๆ ว่าเกิดอะไรขึ้น หากลูกผิดจะจับแยกกลุ่ม ไม่ให้ไปเล่นด้วยกัน
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรม ที่ดี	มักจะชมลูกตลอด หากลูกทำดีหรือมีกิจกรรมที่ โรงเรียนแล้วลูกคัดเลือกรั้งจะชมบ่อย ๆ
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	ในบ้านผู้ที่ตัดสินใจและมีพลังในการออกคำสั่งมาก ที่สุดคือ แม่ หากใครพูดอะไรไม่ตรงกับความคิดมี บ้างขัดแย้งกันและมีบ้างที่ทำตามความคิดเห็นของ สมาชิกในครอบครัว
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่น ฟัง	บางครั้งไม่สบายใจมาก ๆ เช่นทะเลาะกับสามีจะเล่า ให้เพื่อนสนิทฟังถึงปัญหาการทะเลาะกัน

(3H)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว H เด็กอายุ 7 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นทำกับข้าวแล้วแบ่งให้คุณย่า		✓	
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบไปเที่ยวและไปตลาดนัดสนุกมากเพราะได้เล่นบ้านบอล	✓		
3.ฉันเคยได้ยื่นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เห็นบ่อยแม่ทะเลาะกับพ่อ จะเถียงกันบ่อย ๆ บางครั้งตีกันด้วย	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่ทะเลาะกัน		✓	
5.พ่อและแม่รักโมโฮจัน <u>ตอบ</u> แม่จะตะโกนใส่บ่อย ๆ จะตกใจและร้องไห้	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ไม่คือทำตามที่แม่บอกแต่บางครั้งกำลังสนุกจึงไม่ทำตาม		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบดูทีวี ไม่มีใครห้ามแต่มีห้ามเวลาออกนอกบ้านแล้วไม่บอกหนูทำตาม			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> รำคาญเพื่อนที่ชอบแกล้งและเพื่อนที่พูดมาก ๆ ถ้าอยู่บ้านบางครั้งกลัวพ่อกับแม่ตีกัน		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่กับพ่อจะบ่นว่าคือ		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> แม่กับพ่อบอกว่ารักแต่หนูเชื่อพ่อแม่รักเพราะมักพาไปเที่ยว			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> คุณแม่และคุณย่าจะชมว่าเก่ง วาดภาพสวย และถ้าไปโรงเรียนได้เพื่อนรำคุณครูจะชมว่าน่ารัก	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่โมโหบ่อย	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจมากดีใจที่เกิดมาเป็นลูกพ่อแม่	✓		

14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียน ชอบเรียนหนังสือ สนุกมาก	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> แม่กับย่าชมว่าบ่อย ๆ	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีก็จะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ร้องไห้ตอนแม่ดูแลและถูกตีแต่ไม่แอบร้องแม่เห็นว่าร้องไห้ด้วย		✓	
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> บางครั้งเล่านิทานสนุกๆ		✓	
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อน ให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าให้แม่กับพ่อฟังถ้าเพื่อนแกล้งเล่าทุกวัน	✓		
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุก <u>ตอบ</u> ไม่แกล้ง มีแต่ถูกเพื่อนแกล้ง			✓

จากประเด็นสนทนาต่อเด็กเพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4 H) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการดำเนินทวนครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัว โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดดูต่ำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ชี โกรทซ์ โมโห, น้ำใจของเพื่อน, ใครจะได้อาบน้ำในสระโนดาคก่อน		

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว H ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ลูกฟังและสะท้อนบอกแม่ว่า แม่ผู้ใจโกรธใจโมโหเหมือนแม่เลย ลูกอยากฟังหลาย ๆ รอบซ้ำๆ ทำให้แม่
เปลี่ยนความคิดและรู้สึกผิดต่อสิ่งที่ทำลงไปโดยไม่ยั้งคิด แต่เมื่อลูกทักท้วงทำให้อารมณ์ขุ่นมัวที่รุนแรง
ลดลง (เกิดจากอิทธิพลของเด็ก)
2. ก่อนหน้านี้อจะสอนลูกโดยใช้คำพูดแรงและพูดตรงลูกจะแสดงกิริยาไม่พอใจ หลัง ๆ ได้รับคำแนะนำ
ลองใช้นิทานเข้าสอนดีขึ้นเยอะมาก การเล่านิทานบางครั้งเล่าแล้วยังไม่ทันจบลูกจะมีส่วนร่วมใน
กระบวนการคิดและรู้ในการถาม ทำให้แม่รู้สึกถึงการที่ต้องเอาใจใส่กว่าเดิมในการเล่านิทานเพราะลูก
สนใจถามคำถามจากการฟัง ยกตัวอย่างเช่น ลูกจะถามว่าทำไมเป็นอย่างนั้น
3. นิทาน 20 เรื่องทำให้ลูกเปลี่ยนมากที่สุดคือ ลูกทำอะไรแล้วมักกล่าวคำขอโทษจะบ่อยขึ้นเป็นเพราะ
นิทานเรื่องความแค้นของลูกศิษย์ แม่ได้สอดแทรกถึงการกระทำผิดเมื่อรู้ว่าผิดต้องรู้จักขอโทษไม่ให้
เลียนแบบนิทานเรื่องความแค้นของลูกศิษย์ที่นอกจากทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิดไม่ขอโทษแล้วยังนำไปสู่
ความโกรธแค้นที่ถูกสอนให้เป็นคนดีอีก นับเวลาจากนั้นลูกจะขอโทษเสมอเมื่อรู้ว่าทำผิด
4. คุณแม่เปลี่ยนจากเดิมที่อารมณ์หงุดหงิดง่ายต่อลูกแต่เมื่อเห็นพฤติกรรมลูกเปลี่ยนการกระทำของลูก
เปลี่ยนแม่อีกคิดถึงผลดีและปรับเปลี่ยนควบคุมอารมณ์ได้ดีมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น หากลูกทำอะไรแล้ว
ไม่ได้ตั้งใจแม่ถ้าเป็นก่อนหน้านี้แม่จะตะคอกและตะโกนใส่ลูกทันทีแต่เดี๋ยวนี้ก็จะเงียบแต่จะใช้การบอก
เตือนลูกก่อนว่าตอนนี้แม่รู้สึกอย่างไรรู้สึกกังวลอารมณ์ไม่ดี รู้สึกหงุดหงิด ประเดี๋ยวแม่จะไม่พูดแล้วนะ
แม่รู้ในวิธีในการอธิบายต่อลูกมากขึ้น และสามารถควบคุมความโกรธที่รุนแรงได้ดีมากขึ้น
5. แม่รู้สึกว่ามีเวลาสนุกกับลูกก่อนนอนมากขึ้นรู้สึกว่าการเตรียมการหาเรื่องเล่าเพิ่มเติมจาก 20
เรื่อง นำมาเล่าให้ลูกได้ฟังเพิ่มเติม เห็นได้ชัดเจนคือก่อนหน้านี้ไม่ได้ใส่ใจเรื่องการเล่านิทานก่อนนอน
เลย แต่ด้วยผลของการเล่านิทานชุด 20 เรื่องทุกอาทิตย์ลูกจะรู้เวลาและทำให้ลูกต้องตั้งเวลาในการฟัง
นิทานและการเล่านิทานก่อนนอนของแม่หากถึงเวลาแล้วลูกจะทวงถามในการฟังนิทานก่อนหลับตา
นอนเสมอ
6. คิดว่านิทาน 20 เรื่อง เป็นการละลายพฤติกรรมของเด็กจากบางครั้งลูกทำอะไรบางอย่างกลัวไม่ดี
แทนที่เราจะเปรียบเทียบให้ลูกฟังแต่กลับกันว่าลูกจะเปรียบเทียบขึ้นมาเองเลยว่า อูห้แม่พ่อทำเหมือน
นิทานเรื่องนั้นเลย ทำให้แม่รู้สึกว่าลูกรู้เองอัตโนมัติและลูกสามารถเทียบเองได้รู้ว่าสิ่งไหนถูกหรือผิดได้
เองด้วยนิทานเป็นสื่อกลางในการเตือน
7. สังเกตอาการน้อยใจของลูกหายไปจากวันที่แม่ไม่ตำหนิหรือสอนหากแม่เทียบนิทานที่เคยเล่าแล้วซึ่ง
ก่อนหน้านี้จะเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นโดยตรงทำให้ลูกรู้สึกว่าเขาถูกทำโทษด้วยการด่าและลูกต่อว่าจึง
เกิดความน้อยใจจะร้องไห้ให้เห็น แต่เมื่อเทียบการสอนด้วยการกล่าวอ้างถึงนิทาน 20 เรื่องที่เล่าให้ฟัง
ลูกจะฟังและยอมรับต่อความผิดและกล่าวขอโทษทันที เพราะนิทานได้สอดแทรกคำสอนและมี

คำแนะนำจากเทคนิคการพูดคุยต่อลูกหลังจากฟังนิทานจบการสอนเพิ่มหรือสอดแทรกคำสอนเพิ่มจากนิทานเพื่อให้ต่อเนื่องและมีผลต่อการรับรู้ของลูกสำคัญคือการเพิ่มข้อมูลสอนเพิ่มเติมแม้อาจยั้งนั้น

8. รู้สึกครอบครัวอบอุ่นและสนุกด้วยกันมากขึ้นจากเดิมที่เคยเป็นการหาเรื่องทะเลาะกันต่อสามมีลดลง เพราะมีแต่ใส่ใจเสาะหานิทานให้ลูกฟังและนิทานคอยย้ำเตือนเสมอบางครั้งอ่านเจอข้อความน่าคิดจึงนำมาปรับกับชีวิตครอบครัวได้ดีเป็นอย่างมาก

ครอบครัว I ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว I ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทานสมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 1ปี8 เดือน เด็กหญิง อายุ 6 ปี เด็กชาย อายุ 8 ปี

(1 I)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว I

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่นๆ <u>ตอบ</u> ลูกจะชอบมากอดและถามแม่บ่อย ๆว่าแม่รักลูกไหมถามบ่อย ๆ และมักถามว่าแม่เป็นอะไร เวลาลูกมีปัญหากับคนอื่น เช่นเล่นกันกับเพื่อนแล้วมีปัญหาการเล่นด้วยกันลูกจะมาบอกหรือเล่าให้ฟังบ่อย ๆ	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> หากป่วยไม่สบายจะบอกแม่ว่าไม่ค่อยสบาย ลูกสาวจะชอบเล่าเรื่องให้ฟัง ส่วนลูกชายจะซนแต่ก็เป็นนักพูด เช่นกันแม่จะรู้ปัญหาที่เกิดกับตัวลูกเพราะลูกจะบอกเอง	✓		
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> มีเวลาให้ตลอดเพราะดูแลลูกเองเลี้ยงลูกอยู่บ้าน คนโตไปโรงเรียนจะไปส่งเอง	✓		
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆหรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ลูกพูดคุยให้ฟังตลอดแต่ส่วนใหญ่พูดให้แม่กับยายฟังส่วนพ่อเป็นคนคุยตลกเสียงดังลูกๆ จะกลัวมีบางครั้งพ่อลงโทษลูกด้วยการตีลูกกลัวพ่อบางครั้งหากโทษหนักในการทะเลาะกัน สองพี่น้องพ่อจะจัดการด้วยการมัดติดกันและบอกให้รักกัน	✓		

	<p>5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> พูดความจริงตลอด โกหกยังไม่เป็นลูกกลัวมากกว่าคงจำตอนพ่อลงโทษมีบ้างหากสองพี่น้องทะเลาะกันและพ่อถามใครทำก่อนพ่อจะบอกว่าหากโกหกจะถูกลงโทษหนักมากกว่าเด็ก ๆ จะไม่กล้าโกหกคงกลัวการถูกลงโทษที่หนักกว่า</p>	✓		
	<p>6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ลูกชายหากใช้งานหรือใช้ให้หิขบช่วยอะไรที่แม่เอื้อมไม่ถึงหรือไปไม่ได้เมื่อเอ่ยปากใช้ลูกจะไปทันทีแต่ลูกสาวจะอ้างเดี๋ยวก่อนแต่ก็ทำ แต่ว่าจะทำบางครั้งมีแม่หงุดหงิดไม่เร็วอย่างใจคิดมีบางครั้งที่อารมณ์หลุดออกด้วยการตะคอกใส่แต่ลูกทำตาม</p>	✓		
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	<p>7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปด้วยน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน</p> <p><u>ตอบ</u> ครอบครัวมักพากันไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าไปเดินเล่น หรือไปซื้อของ ไปกินข้าว พาไปเล่นของเล่นบ่อย ๆ ที่อื่นๆ จะไปตามโอกาสพิเศษของคนในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น วันเกิด</p>	✓		
	<p>8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ไปตลาดพาลูกๆ ไปทุกเช้าเพราะลูกมักเลือกของที่ชอบทานเอง</p>	✓		
	<p>9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> แม่เล่าบ้างไม่บ่อย แต่คุณชายจะเล่าให้ฟังบ่อย ๆ เพราะจะนอนกับคุณชายทั้งสองคนส่วนคนเล็กนอนกับคุณแม่ที่ สองคนจะกวนน้องจึงจำเป็นต้องแยกกันนอน</p>		✓	
การแบ่งปัน/จิตอาสา	<p>10. ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน</p> <p><u>ตอบ</u> ช่วยทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่พอช่วยได้ เช่น ช่วยตากผ้า ลูกมีน้ำใจต่อน้องดีมีบางครั้งเท่านั้นที่กำลังเล่นอยู่แต่ถูกรบกวนด้วยน้องหรือพี่จะปะทะกันด้วยอาการหวงของที่ถูกแย่ง</p>	✓		

	<p>11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ในหมู่บ้านมีงานบุญ หรืองานศพ ครอบครัวจะร่วมทำบุญด้วยเสมออยู่หมู่บ้านมีอะไรจะประกาศให้ชาวบ้านทราบและทุกคนจะช่วยกันตลอด</p>	✓		
	<p>12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> รอบๆ บ้านเป็นญาติกันทั้งนั้นเลยมีอะไรเรามากช่วยเหลือกันตลอดเช่นที่บ้านเปิดขายของลูกค้าไม่มีที่จอดรถมักจะขอใช้สถานที่บ้านญาติจอด มีสิ่งใดช่วยเหลือกันเราจะช่วยกันทันที</p>	✓		
การควบคุมอารมณ์	<p>13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> หากลูกทะเลาะกันแม่จะบ่งชี้ว่าจะไม่ซื้ออะไรให้ จะใช้วิธีการแยกให้ไปอยู่กับยายคนหนึ่ง อีกคนแยกไปอยู่กับพ่อไม่ให้ปะทะกัน ส่วนใหญ่เรื่องลูกจะเป็นเรื่องของการเล่นและทะเลาะกัน การลงโทษพ่อจะลงโทษด้วยการตีพอดีเสร็จจะบอกว่าตีเพราะทะเลาะกันลูกรู้ว่าถูกทำโทษเพราะอะไร แม่เองจะตะโกนเสียงดังพูดด่าใช้เสียงข่มก่อน</p>	✓		
	<p>14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่โมโหและพูดเสียงดังลูกละได้เหตุผลของตนเองออกมาเหมือนเสียงแต่เป็นการชี้แจงเหตุผลของตนเองมากกว่า</p>	✓		
	<p>15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> บางครั้งเล่นด้วยกันดีมาก แต่บางครั้งแรงด้วยกันทั้งคู่เหมือนกัน</p>		✓	

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย
ลูกคนโตค่อนข้างดีและซื่อซื่อ หากกระทำการสิ่งใดแม่บอกกล่าวสิ่งใดที่ไม่ตรงกับสิ่งที่ลูกทำลูกจะตอบโตด้วย
เหตุผลของลูกด้วยการพูดชี้แจง ลูกคนรอง เป็นคนกล้าแสดงออกใช้ง่ายแต่ทั้งสองคนเป็นคนมีน้ำใจต่ออายุ ต่อ
แม่และพ่อ ด้วยการช่วยเหลือที่สั่งให้ทำเล็กๆ น้อยๆ แม้บางครั้งมีดอรองบ้าง มีข้ออ้างเดียวก่อนบ้างแต่ก็ทำตามที่ร้อง
ขอได้ดี

(21) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ในหมู่บ้านมีงานบุญ หรืองานศพ ครอบครัวจะร่วมทำบุญด้วยเสมออยู่หมู่บ้านมีอะไรจะประกาศให้ชาวบ้านทราบและทุกคนจะช่วยกันตลอด
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ไม่เคยแม่ไม่เคยห้ามลูกเลยมีแต่บอกว่าให้แบ่งปันคนอื่นและลูกจะทำตามที่บอกจะแบ่งปันถึงแม่ของนั้นซื้อมาแพงจะแบ่งกันของเล่นจะแบ่งปันกันเล่นและเล่นด้วยกัน
-ฉันมักทำงานม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	มีการทำงานมไปวัดในวันพระทำมาแจกเพื่อนบ้านและญาติกันชิมคนนิคคนละหน่อยแลกเปลี่ยนกันบ้าง
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	มีบ้างหากคนนั้นเราช่วยด้วยความบริสุทธิ์ใจช่วยด้วยใจแต่หากได้รับผลตอบแทนที่ไม่ดีจะตีตัวห่างหายไปจากชีวิตของบุคคลนั้นเลย
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะกลับมาตอบแทนฉัน	ตามความเชื่อศาสนาพุทธมักเป็นเช่นนั้นคุณแม่มีความเชื่อเช่นเดียวกัน
2.การอดทนต่อความช่วยให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	แม่ขายของสิ่งที่จะทำให้ลูกนั่งและไม่รบกวนได้คือทีวีจึงไม่ห้ามลูกดูทีวีไม่เช่นนั้นจะรบกวนเวลาทำงานของแม่ ห้ามอย่างอื่นฯ หากลูกกระทำความไม่เหมาะสม แม่จะตะโกนบอก เช่น เล่นไฟ หากลูกไม่ฟังไม่ทำตามมีบ้างโมโหตีบ้าง
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีทะเลาะกันเพราะสามีดื่มเหล้าบางครั้งเงินไม่พอจ่ายซื้อของบางอย่างให้ลูกจะทะเลาะกัน
3.การรู้ระงับความโกรธและ โมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะเรื่องดื่มเหล้ามาเข้าบ้าน เงินไม่พอใช้ จะทะเลาะกันลูกเห็นจะรุนแรงกับพ่อของลูกบางครั้งยายจะรีบอุ้มลูกหนีอยู่ห่าง ๆ
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ก้าวตักเตือนลูก	มีคำรุนแรงบางครั้งแม่เครียดเลี้ยงลูกสามคนบางครั้งเหนื่อยคนนั้นจะเอาอันนี้ และคนนี้จะเอาอันนั้น มีทั้ง

	เครียดและเหนื่อยโมโหเอาของขวางลูกแต่ไม่ให้โดนลูก
-ฉันมักจะโกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	ความโกรธมีกับพ่อของลูกมากกว่าแต่ความโมโหกับลูกในบางเรื่องถึงอแงเรื่องไหนลูกทำแล้วแม่พูดแล้วจะโมโหเหมือนกันจะใช้เสียงดังกับลูกก่อน
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	รู้ตัวเองว่าเป็นคนพูดโผงผางเวลาพูดกับลูกจะโผงผางด้วย หงุดหงิดบ่อยครั้งเพราะภาวะมีลูกสามคน ค่าใช้จ่ายกดดันอยู่
-ฉันมักได้เสียงตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	มิได้เสียงด้วยคำพูดรุนแรงต่อสามีไม่เข้าใจกันสามีเถียงเถียงว่าแม่อยู่บ้านเลี้ยงลูกตัวสามีเองหาเงินคนเดียวแม่จะได้ตอบว่าแม่เองขายของอยู่บ้านคอยดูแลลูกเหนื่อยยิ่งกว่าสามีจะบอกอีกว่าแม่ช่วยเลี้ยงหลานอยู่เป็นเช่นนี้ทำให้ต้องใช้อารมณ์รุนแรงบ้าง
-ฉันโมโหจะขวางปาลิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	มีทั้งเครียดและเหนื่อยโมโหเอาของขวางลูกแต่ไม่ให้โดนลูก
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	ไม่เลยหงุดหงิดแต่ละครั้งระเบิดเลยไม่เก็บไว้หูลุดเลยเป็นอารมณ์ต่อเนื่องให้โมโหเลย
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก	ไม่สอนกลัวลูกถูกรุมตีและทำร้ายจากคนอื่นสอนให้เขามาฟ้องครูให้ครูตีแทน
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยเลย
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ลูก ๆ จะแกล้งหมาที่เลี้ยงไว้แม่จะเตือนและบอกลูกเสมอว่าหมามันเจ็บหมาไม่ชอบใครมาแกล้งมันหรือก็เหมือนลูกหากถูกคนอื่นแกล้งคงไม่ชอบเหมือนกันใช้วิธีห้ามปรามไม่ทำโทษลูก
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	เวลาลูกทำดีช่วยเหลืองานบ้านหรือพูดบอกกล่าวสิ่งใดลูกไม่ดื้อและทำตามทีบอกแม่จะชมบ่อยมากขึ้นชมทั้งคำพูดและชื่อขนมเป็นรางวัลตอบแทนน้ำใจและตอบแทนความดีของเขา
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบางครั้งกับแม่ ของตนเองบางครั้งขัดแย้งกันเรื่องเลี้ยงหลานความเห็นขัดกันมีบ้างไม่ฟัง

-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	มีเล่าให้เพื่อนฟังถึงสามสี่ครั้งหลักสี่หกครั้งจนทะเลาะมีบ้าง
--	--

(3 I)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว I เด็กอายุ 8 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> แม่แบ่งแกงปลาให้ป้า	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบไปเที่ยวเล่นของเล่นในห้างสรรพสินค้าพอกับแม่พาไป		✓	
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> แม่ตีพ่อ	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะ		✓	
5.พ่อและแม่มีกโมโหฉัน <u>ตอบ</u> พ่อตีจับทั้งสองคนเลย		✓	
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ทำตามกลัวถูกตี	✓		
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบดูทีวี แม่ไม่ห้ามแม่บอกให้ดูนาน ๆ			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึกเบื่อ สนุก			✓
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> แม่บอกว่าดี และชน ไม่บ่อย		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ไม่รู้			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> แม่ชอบพาไปถ้าโรงเรียนบอกให้แสดง	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> พ่อโมโห และตี		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ดีใจอยู่กับพ่อแม่ตายายและน้อง	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้			✓

<u>ตอบ</u> บางวันไม่อยากไปโรงเรียนอยากอยู่บ้าน			
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ขายชมว่าเก่ง		✓	
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> พ่อเตะหมาร้องเสียงดังมากหมามันกัดพ่อจึงเตะมัน		✓	
17.ฉันเป็นคนที่มีจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ร้องไห้พ่อตีเจ็บไม่ได้ร้องในห้องน้ำเลย ไม่ได้แอบร้องไห้เลย			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ขายชอบเล่านิทานให้ฟังบ่อย ๆ พ่อไม่เคยเล่านิทาน แม่ไม่เล่านิทาน	✓		
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เพื่อนที่โรงเรียนชอบแกล้งมาที่บ้านมีเพื่อนบ้านเหินเล่นด้วยกันชอบแกล้งจะเล่าให้แม่กับขายฟังขายบอกว่าให้กลับมาบ้านอย่าไปเล่นอีก	✓		
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่แกล้ง			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 8 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4 I)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอาการโมโหบ่อยลง		✓
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย		✓
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช่คำพูดดูค่า ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง ชอบเรื่อง ช้างกับนายพราน เพราะชอบฟังเรื่องช้าง		

(5)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3.1) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว 1 ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ลูกชอบฟังนิทานนานขึ้นถึงแม้นิทานบางเรื่องจะมีเนื้อหายาวแต่ลูกให้ความสนใจมาก
2. เวลาแม่เล่านิทานแม่จะ โยงนิทานที่เล่าให้ลูกติดตาม ยกตัวอย่างนิทานเรื่อง ดิงกับนักกายกรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่มีต่อสัตว์และดูแล ไม่ทำร้ายสัตว์ แม่จะเชื่อมโยงพูดคุยต่อลูกว่า “ถ้าลูกรักหมาของลูกไม่แก้งหมา หมาจะรักเราและจะอยู่กับเรา แต่ถ้าลูกแก้งหมาบ่อย ๆ มันจะหนีเราไปอยู่ที่อื่นได้” เรื่องนี้ทำให้ลูกสามารถปรับพฤติกรรมในการแก้งสัตว์ได้เพราะลูกกลัวว่าหมาที่เลี้ยงไว้ถ้าลูกแก้งๆ บ่อยๆ จะหนีไปเหมือนดิงในนิทานที่ฟัง
3. หลายเรื่องตอกย้ำให้ลูกมีน้ำใจและสามารถสร้างพฤติกรรมใหม่ให้ลูกได้หากแม่ร้องขอความช่วยเหลือ ยกตัวอย่างเช่น ขอไม้กวาดหยิบให้แม่หน่อย ขอเก็บเสื้อ ขอให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่แม่ร้องขอให้ช่วยได้โดยไม่แงเหมือนก่อนหน้าแม่ชมลูกมากกว่าเดิมว่าลูกโตขึ้นและเก่งขึ้นมาก แม่มีทักษะในการพูดคุยกับลูกมากขึ้นและสามารถเล่านิทานได้เก่งขึ้น
4. ก่อนหน้านี้ลูกมักหงวของให้น้องเมื่อถูกกระตุ้นด้วยนิทานในเรื่องของการแบ่งปัน สังเกตได้ว่าลูกยินยอมและมีการให้โดยสมัครใจหลายครั้ง
5. คุณแม่สังเกตตนเองว่ามีความใจเย็นและพูดคุยกับลูกนานและมากขึ้นถึงแม้บางครั้งความเครียดเข้ามากระทบ แต่มีการอธิบายมากขึ้นว่ากำลังเครียดและหงุดหงิดเรื่องใด โดยก่อนหน้านี้นี้ไม่มีการอธิบายจะแสดงอารมณ์ออกมาทันที ด้วยได้รู้และคอยสังเกตข้อดีของนิทานทำให้มีความพยายามปรับเปลี่ยนอารมณ์ตนเอง และมีความรู้สึกลัวว่าตนเองปรับตัวได้และมีความสุขเมื่อลูกเปลี่ยนไปในทางที่ว่่านอนสอนง่ายทำให้มีความสุขถึงแม้ความไม่พอใจมีเกิดขึ้นบ้างต่อพ่อของลูกที่ดื่มเหล้ากลับบ้านและชวนทะเลาะแต่กับลูกพยายามจะไม่ให้เห็นอารมณ์ร้ายของแม่ที่แสดงต่อพ่อ

ครอบครัว J ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว J ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า เด็กหญิง อายุ 7 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 4 คน

(1J)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว J

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่นๆ <u>ตอบ</u> ถามบ่อยๆ ส่วนใหญ่แม่จะพุดขึ้นมาก่อนว่าวันนี้รู้สึกอย่างไร เช่น วันนี้ปวดหัวลูกจะถามทำไมปวดหัวและตอนนี้หายหรือยังเป็นต้น	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ลูกเป็นเด็กช่างเล่า พุดเก่งแม่ดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ตลอดจึงรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกดี	✓		
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> เลี้ยงลูกเองไปโรงเรียนจะไปรับไปส่งลูกเองมีเวลาดูแลลูกอย่างเต็มที่	✓		
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> จะเล่าทุกเรื่องไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่จะจับนิคจับน้อยหรือเล่นกับเพื่อนจะเก็บทุกคำพูดของการสนทนาของเพื่อนที่ก่อให้เกิดการทะเลาะกันในกลุ่มลูกจะเล่าให้ฟังหมดลูกจะคุยตลอดเราจะคุยกัน ถามไถ่กันทุกวันมีเรื่องเล่าเรื่องถามเรื่องคุยกันที่บ้านแบบสนุก ๆ	✓		
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> ด้วยความที่ลูกเป็นเด็กซึ่งพุดบางครั้งฟังดูก็เกินจริงอยู่บ้าง โทษจบบโทษได้บ่อย ๆ เพราะกลัวแม่ลงโทษ แม่จะลงโทษลูกด้วยการตี บางครั้งจับโทษก็ได้จะดีเลย		✓	
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ได้เถียงบ้างและคือไม่ทำตาม		✓	

ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่นไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ครอบครัวพากันไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าบ่อยๆ และมักพากันไปเที่ยวทุก ๆ วันอาทิตย์	✓		
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบไปตลาดทุกเช้าและเย็น	✓		
	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> มีเล่านิทานบ้าง การเล่านิทานส่วนใหญ่จะเล่าจากหนังสือ ส่วนเรื่องทั่วไปไม่ได้เล่ามีคุยสนทนาสนุก ๆ มีบ่อย ๆ	✓		
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> ลูกเป็นคนใฝ่ใจมีข้อต่อรงบ้างกรณีกำลังเพลิดเพลินอยู่หน้าทีวีแต่โดยทั่วไปเป็นคนพุดง่ายไม่ถือมาก ช่วยงานได้ตามร้องขอ	✓		
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ครอบครัวชอบไปร่วมงานบุญที่วัดหากวัดจัดงานขึ้น ชอบสนุกสนานดี ไปนานๆ ครั้ง		✓	
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> บางครั้งแบ่งปันญาติๆกัน เพื่อนบ้านไม่ค่อยได้แบ่งปันอะไรแต่มีไปเยี่ยมไปเที่ยวเพื่อนบ้านบางครั้งแบ่งผลไม้ในบ้านที่เขาปลูกเองให้บ้างแต่ก็ไม่บ่อย		✓	
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> มีบ่อยมากเอ็ดใส่ลูกเสียงดังก่อนพออารมณ์รุนแรงลดลงจะเริ่มพูดและสอนแต่ก็ยังคงเสียงดังอยู่			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> ลูกได้ตอบด้วยการเถียง บางครั้งทำประชดต่อสิ่งที่แม่บอก			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เวลาเล่นกับเพื่อนจะเล่นด้วยกันดีแต่จะเป็นผู้นำเพื่อนในการเล่นมากกว่าเพื่อนหลายคนจะตาม		✓	

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายในเรื่องของการสอนลูก หากแม่กำลังสอนอยู่ลูกจะนั่งฟังและบางครั้งจะถามแทรกเช่นทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมไม่ได้ ทำไมต้อง คุณแม่จะอธิบาย นิสัยของลูกมักเป็นคนซ้งถาม บางครั้งมีถามซ้ำๆ เป็นคนแต่งเรื่องเก่งแต่มักจะจับจุดได้เสมอว่าเรื่องนั้นจริงหรือโกหก ไม่ค่อยมาใช้ให้ทำสิ่งใดจะทำตามที่ร้องขอแต่ถ้าหากร้องขอขณะกำลังดูทีวีมักจะมีข้อต่อรองเสมอ กล้าแสดงออกมักไม่กลัวใคร

(2J)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า
เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	จะชวนกันไปงานบุญ ตามที่งานวัดจัดแต่นานๆ ครั้งจะมีงานบุญวัดจัดงานไม่บ่อยแต่หากจัดจะไปร่วมทุกครั้ง
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	เคยห้ามลูกบ่อย ๆ แต่ห้ามไปลูกก็ไม่ฟังและไม่ทำตาม
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ไม่ค่อยได้ทำอะไรแจกใคร ส่วนใหญ่ถ้าอยากทำบุญมักจะพากันไปทำบุญที่วัด
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	จะโกรธเลยถ้าหากคนที่ช่วยแล้วเขากลับมาทำร้ายหรือทำไม่ดีต่อกลับ
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	คิดว่าหากทำบุญหรือทำดีแล้วย่อมได้ผลดีกลับคืนแน่นอน และคิดหวังฟังลูกด้วยว่าสักวันหากลูกใดจะต้องตอบแทนบุญคุณด้วย
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	จะไม่ห้ามดูทีวีส่วนใหญ่จะห้ามการออกนอกบ้าน โดยไม่บอกกล่าวเพราะกลัวอันตรายอาจเกิดขึ้น การเล่นเกมหรือดูโทรศัพท์จะไม่ห้ามเลยจะอนุญาตให้เล่น
-หากมีปัญหากการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	หากพ่อแม่มีปัญหาการเงินส่วนใหญ่จะพูดคุยกันว่าช่วงนี้เงินไม่พอจ่ายแต่สำหรับลูกจะสอนและอธิบายว่าช่วงนี้การเงินขัดสนอย่างไรและทำไมถึงซื้อของที่ลูกอยากซื้อไม่ได้ ไม่สามารถให้ได้จะบอกลูก ลูกจะฟัง มีบางครั้งเท่านั้นที่รีบร้อนเอาเงินได้เพราะอยากได้จริง ๆ แม่จะใช้พลังเสียงเอ็ดดั่ง ๆ ในการห้ามไม่ให้แง

3. การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	บางครั้งใช้คำพูดรุนแรงต่อลูกและมักหงุดหงิดเสมอหากพูดไม่เข้าใจหรือพูดแล้วไม่ทำตามมักเกิดขึ้นบ่อย ๆ โมโหบ่อย จะหงุดหงิดและรำคาญมากกว่า บางครั้งหลุดสติลูกเลย และมีบางครั้งแต่ก็ไม่บ่อยจะใช้เสียงดังเอ็ดใส่ลูกมากกว่าเพราะหงุดหงิด
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า วากล่าวดักเตือนลูก	จะทะเลาะกับสามีบ่อย ๆ ลูกจะเห็นและได้ยินในสิ่งที่พ่อแม่ทะเลาะกัน บางครั้งลูกจะร้องไห้เพื่อให้หยุดทะเลาะกัน ส่วนมากการทะเลาะเกิดจากความเห็นไม่ตรงกันมากกว่า
-ฉันมักจะ โกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	บ่อย ๆ ที่มักโมโหแบบไม่มีเหตุผล
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	รู้ว่าตัวขี้หงุดหงิด ขี้โมโหมาก อาจเพราะแรงกดดันเรื่องที่ไม่ได้ทำงานและอยากมีเงินใช้
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	โต้ตอบแต่ไม่รุนแรง ไม่มีการลงไม้ลงมือมีแต่เสียงดังโต้ตอบด้วยภาษาที่ฟังแล้วอาจจะรับไม่ได้
-ฉัน โม โหจะขวางปาลิ่งของระบาชอรมนั้ และลูกเคยเห็นด้วย	เมื่อโม โหจะมีแต่เสียงดัง พูดดั่ง ๆ คำดั่ง ๆ แต่ไม่เคยขวางปาลิ่งของเลย
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	เมื่ออาการหงุดหงิดเกิดขึ้นจะไม่เก็บอารมณ์จะระเบิดอารมณ์ออกมาทันที
4. การให้อภัยต่อกันและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก	สอนให้ลูกตอบโต้เลย สอนให้ลูกสู้โดยบอกลูกเสมอว่า หากลูกยอมลูกจะถูกคนอื่นแกล้งตลอด ฉะนั้นอย่ายอมให้คนอื่นสนุกด้วยการแกล้งตลอดให้ตอบโต้ไปเลย
-ฉัน โกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยโมโหจากที่อื่นแล้วมาระบายเป็นความโมโหต่อที่บ้านเลย
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	หากลูกทำร้ายคนอื่นจะถามถึงสาเหตุว่าลูกกระทำต่อผู้อื่นก่อนหรือไม่ ถ้าลูกกระทำต่อผู้อื่นก่อนจะสอนลูกให้ขอโทษ
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชื่นชมลูกตลอด หากลูกกระทำดี จะกอดบ่อยๆแล้วกล่าวคำชื่นชม

-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	เป็นคนไม่พูดมาก ไม่ค่อยพูดหากความคิดเห็นนั้นเห็นพ้องจะเจียบและถ้าไม่เห็นพ้องจะเดินหนีไม่ทำตาม
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	เรื่องภายในครอบครัวไม่ค่อยมีใครรู้เท่ากับญาติผู้ใหญ่จะระบายให้ญาติกันฟังถึงเรื่องที่ไม่สบายใจมากกว่าบุคคลที่ไม่ใช่ญาติ

(3J) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว J เด็กอายุ 7 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เห็น			✓
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบ ไปเที่ยวกันบ่อย ๆ	✓		
3.ฉันเคยได้ยื่นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> พ่อและแม่ตีกันด้วย ทะเลาะกันเสียงดังบ่อยมาก	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> เมื่อวานเถียงกัน	✓		
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> แม่จะ โมโหบ่อย	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> บางครั้งจะไม่ชอบและไม่ทำตามเพราะกำลังเล่นสนุก		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบดูทีวี ดูการ์ตูน และดูโทรศัพท์	✓		
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่เบื่อกัน สนุก			✓
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> พ่อบอกว่าชน ชอบเถียง		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึก ไม่เคยแอบร้องไห้			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> คุณแม่กอดบ่อยมากและชอบซื้อของเล่นและพาไปในที่ ที่สนุกและไปโรงเรียนได้แสดงออกในงาน โรงเรียนแม่จะสนุก	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่จี้โกรธจี้โมโหที่สุด	✓		

13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจมาก	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียนได้เล่นกับเพื่อน ๆ และชอบเรียนกับคุณครู	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> แม่กอดบอ่ย ๆ และบอกว่ารัก บางครั้งบอกว่าเก่ง	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เคยเห็นแม่ไล่ตีหมากับไก่ มันชน		✓	
17.ฉันเป็นคนที่มีทักษะแบริ่งให้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยแบริ่งให้ แต่จะร้องไห้ตอนแม่ตี			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> แม่เล่านิทานแต่ไม่บ่อย ไม่เคยมีเรื่องตลก		✓	
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อน ให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าเรื่องเล่นกับเพื่อนบางครั้งมีแข่งกันเล่นและทะเลาะกัน	✓		
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่เคยแกล้งมีแต่เพื่อนแกล้ง บางครั้งตีกลับเพื่อนไม่ได้เพราะเพื่อนตัวโต กว่า			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 7 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่ในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง แม่ผู้ชีโอรชชีโมโห พรานป่ากับช่างผู้ใจดี ถูกเศรษฐีกับนายพรานขายเนื้อ		

(5)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว 1 ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ลูกชอบนิทานมาก นิทาน 20 เรื่องเน้นสร้างให้เป็นคนดี ก่อนหน้านี้เล่าเรื่องจากหนังสือจะเน้นความสนุกสนานและเน้นเรื่องการดูแลตนเองเช่นการล้างหน้าแปรงฟัน ไม่ได้เน้นการสอนด้านศีลธรรม คุณธรรม ความถูกต้องทำให้มีทางเลือกในการสอนลูกโดยยกตัวอย่างนิทานมาบอกกล่าว ยกตัวอย่างเช่น หากลูกไม่ยอมทำอะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อเป็นการแสดงน้ำใจต่อพ่อแม่แม่จะยกตัวอย่างนิทานที่เล่าไปแล้ว ว่าเห็นไหมถ้าหนูไม่ทำหนูก็จะขึ้นชื่อเหมือนนิทานเรื่องนั้น ได้นะ ลูกจะทำทันทีเป็นต้น
2. นิทานมีคติสอนใจอยู่ในเนื้อเรื่องด้วยเทคนิคการเล่านิทานได้เพิ่มความสนุกสนานในการเล่าเรื่องได้เป็นอย่างมากเพราะแม่เล่านิทานไม่เป็น บางครั้งเล่าไปจะลืมทำเสียงลูกจะทักท้วง ทำให้แม่รู้สึกว่าคุณตั้งใจฟังและให้ความสนใจที่จะฟังเรื่องยาว ๆ มากขึ้นมองเห็นถึงสมาธิที่ดีของลูกว่าลูกมีสมาธิที่ดีขึ้น
3. มีเสียงหัวเราะพูดคุยกันถึงการกระทำของตัวละครในนิทานทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสามารถสอนเพิ่มเติมจากเรื่องที่เล่าได้โดยเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่ต้องพบปะในชีวิตประจำวันได้
4. สามารถปรับเปลี่ยนนิสัยของลูกได้เช่นเรื่องของความมีน้ำใจ
5. แม่เปลี่ยนจากคนที่ขี้หงุดหงิดขี้โมโหเป็นคนคิดระงับและหาวิธีระงับความขี้โกรธขี้โมโหของตนเองด้วยนิทานได้เดือนและลูกคอยย้ำเสมอว่าแม่อย่าเหมือนเรื่องแม่ขี้โกรธขี้โมโหเลย ฟังลูกพูดทำให้สะท้อนใจในน้ำเสียงขอไม่ให้แม่เป็นเช่นนั้นทำให้แม่คิดถึงผลกระทบที่แสดงต่อลูกบางครั้งมองพฤติกรรมลูกว่าเหมือนแม่เลยจึงมองเห็นอนาคตว่าลูกเลียนแบบความขี้หงุดหงิดและความโมโหของแม่ได้
6. หลังจากนิทาน 20 เรื่อง เล่าครบลูกยังครบเร้าให้เล่าซ้ำเรื่องเดิมและเร้าให้ซื้อหนังสือนิทานมาอ่านบ่อยครั้งทำให้รู้สึกถึงความผูกพันที่มีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวเพิ่มคือต้อง ไปร้านหนังสือเพื่อหาซื้อหนังสือนิทานมาอ่านอย่างน้อย 2 เล่ม
7. ลูกมักทักท้วงว่ายังไม่ฟังนิทานก่อนนอนทำให้พ่อ และแม่ มีหน้าที่ ที่ต้องตกลงกันเรื่องผลัดเปลี่ยนกันเล่า เรื่องใดทำเสียงนิทานสนุกสนานพ่อจะมานอนฟังด้วยลูกจะถือโอกาสสอนพ่อไปด้วย และบางครั้งแม่เล่าจบจะสอดแทรกคติสอนใจพ่อจะมีส่วนร่วมในการหาตัวอย่าง หรือยกตัวอย่าง ประสพการณ์จริงที่ผ่านมาเล่าให้ลูกฟังและสอดแทรกการสอนลูกไปด้วยทำให้ครอบครัวรู้สึกถึงความรักและความห่วงใยต่อกันมากขึ้น

ครอบครัว K ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว K ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่า นิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณย่า น้องชายสามมี คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชายอายุ 9 ปี เด็กชาย อายุ 7 ปี เด็กหญิงอายุ 6 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 5 คน

(1K)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว K

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือ เปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไม่พ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> จะถามแม่หากว่าเห็นแม่ร้องไห้จะเข้ามาถามว่าแม่ร้องไห้ทำไม จะเข้ามากอดทั้งสองคนบ่อย ๆ ลูกคนโตมักจะถามแม่บ่อย ๆ ว่าทำไม และเป็นคนที่มักสงสารแม่	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> รู้ว่าลูกคนโตจะมีสมาธิสั้น แต่ก็เรียนรู้เร็ว	✓		
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยมีมีเวลาให้ลูกเลยเพราะต้องทำงานออกบ้านแต่เช้า เข้าบ้านมืดค่ำ			✓
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ลูกไม่เล่าเรื่องแต่แม่ก็จะถามบ่อย ๆ ว่าอยู่โรงเรียนเป็นอย่างไรบ้างแต่ลูกไม่เล่าถามขำบ่อยการตอบของลูกดูเหมือนตอบปัดรำคาญมากกว่า			✓
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> มีบ้างจะบอกว่าโกหกบอกไม่ได้แต่สามารถบอกได้ว่าเป็นคำแก้ตัวของลูกมากกว่าเช่นการแกลิ่งน้องแล้วแม่ถามแกลิ่งน้องทำไมลูกจะตอบว่าไม่ได้ทำไม่ได้แกลิ่งเป็นต้น		✓	
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> หากใช้หรือขอความช่วยเหลือจากลูกจะข้อนก่อน เช่น ทำอะไรจึงต้องทำ หรือเดี๋ยวก่อน แต่ก็ทำให้ทำตามการร้องขอให้ช่วย	✓		
	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน		✓	

ใช้เวลาด้วยกัน อย่าง สร้างสรรค์	<u>ตอบ</u> กิจกรรมร่วมกันที่มักไปพร้อมกันคือไปเที่ยวแต่ไปไม่บ่อยเพราะต่างมีหน้าที่ต้องทำงานไปได้เฉพาะวันหยุดที่พร้อมกันกับสามีเท่านั้น			
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> การไปจ่ายตลาดส่วนมากคุณย่าจะไปและซื้อกับข้าวพาลาน ๆ ไปซื้อขนมบางครั้ง สำหรับแม่กับสามีจะผลัดเปลี่ยนกันพาลูกไปส่งโรงเรียน	✓		
	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องหรือเล่านิทานเลย ลูกไม่เคยฟังนิทานจากพ่อและแม่เลยเพราะเล่าเรื่องไม่เป็น			✓
การแบ่งปัน/จิต อาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> เสนอเองในการช่วยงานบ้าน ไม่เคยมีมีแต่แม่สั่งให้ช่วยสิ่งให้ทำแต่ลูกก็ทำได้เพียงแต่จะช้าเพราะถามข้อสงสัยและมีข้อต่อรองว่าเดี๋ยวก่อน		✓	
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้ไปไหนการร่วมทำบุญทำทานไม่ค่อยได้มีโอกาสสมานักเพราะที่บ้านฐานะพอกินพออยู่ไม่มีเหลือพอที่จะคอยเป็นผู้ให้เท่าที่ควรแต่มีให้บ้างนานครั้งตามแต่โอกาสเท่านั้น		✓	
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> ไม่ได้แบ่งให้ใครหมู่บ้านที่อยู่เป็นบ้านจัดสรรไม่ยุ่งเกี่ยวใครต่างคนต่างอยู่มีแต่ความระแวงว่าคนนั้นคนนี้จะมายุ่งเกี่ยวเป็นคนไม่ดี			✓
การควบคุม อารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> จะบ่นไปสอนไปแต่ลูกเขาจะฟังเฉย ๆ บางครั้งโทษหนักจะตีเช่นแย่งของกันไปมาแล้วชกต่อยกันกับน้องแม่และพ่อจึงดีการตีจะดีด้วยไม้			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกกระับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> ความโกรธ โมโหมักจะเกิดขึ้นตอนแย่งของกับน้องลูกจะระงับไม่ได้จะชกต่อยกันเลยถ้ามแย่งมาไม่ได้			✓

	15. ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> ทะเลาะ แย่งของกันตลอด โดยเฉพาะลูกคนโตจะเป็นคนที่หิวของมาก			✓
--	--	--	--	---

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย ลูกคนโตมีนิสัยเป็นห่วงแม่ชอบถามบ่อยๆ ว่าทำไมกับแม่ เป็นเด็กที่ขี้สงสัยแม่ ลูกทั้งสองชอบให้กอดและจะแย่งกันกอดแม่ คนโตมีนิสัยขี้หวงของไม่ชอบแบ่งแถมหรือบางครั้งแต่ก็ช่วยเหลือได้หากร้องขอ ส่วนลูกคนเล็ก งอแงไม่ยอมพืหากแย่งของเป็นเด็กไม่ยอมชกเป็นชกต่อเป็นต่อคนเล็กเอาแต่ใจมากหน่อย หากคำสั่งห้ามกระทำการสิ่งใดสามารถทำตามได้ทันทีแต่แล้วแต่บางครั้งก็ตัวเขาไม่เข้าใจจึงจะถามว่าทำไม

(2K)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
 สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไม่ได้ไปเลย
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	จะให้เล่นกันสองคนพี่น้องไม่ให้เอาไปโรงเรียนหรือเอาไปเล่นข้างนอก
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่นๆ	ไม่ได้ทำไปแจกหรือแบ่งให้ใครแต่ทำบุญบ้างตามโอกาสแต่ไม่บ่อย
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	หากเป็นเช่นนั้นคงรู้สึกไม่ดีต่อกันแล้วและคงไม่คบเป็นมิตร
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะกลับมาตอบแทนฉัน	คิดอยู่ว่าการช่วยจะได้รับการช่วยตอบแทนบ้าง
2. การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้าม ฯลฯ หากไม่ทำตามฉันจะ.	แล้วแต่บางครั้งหากเล่นกันแล้วทะเลาะกันก็จะให้นั่งดูทีวีนาน ๆ ไม่ห้ามให้ดูทีวีหากไม่ทำตัววุ่นวาย
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีบางครั้งทะเลาะกันกับสามีค่าใช้จ่ายไม่สอดคล้องกับรายรับมีทะเลาะมีเถียงกันบ้าง
3. การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	เวลาทะเลาะกับสามีจะแอบทะเลาะกันไม่ได้แสดงต่อหน้าลูก

-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	บางครั้งเท่านั้นที่อารมณ์เสียหงุดหงิดควบคุมตนเองไม่ได้จะระเบิดออกมารุนแรงในด้านอารมณ์กับลูกมีบ่อย
-ฉันมักจะโกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีลูกสองคนจะลำบากเรื่องการสอนให้เป็นแนวเดียวกันคนหนึ่งทำแบบนี้อีกคนหนึ่งเลียนแบบคนที่โตกว่า คนที่โตกว่า ไม่ยอมคนที่เล็กกว่าจะมีโมโหให้อีกคนหนึ่งอีกคนพลอดได้รับอารมณ์ไปด้วย
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	หงุดหงิดบ้าง รำคาญมีบ้างเพราะครอบครัวอยู่กันหลายคน
-ฉันมักได้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	ได้เถียงด้วยภาษาแต่ไม่ได้ใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการตบตีกัน
-ฉัน โมโหจะขวางป้าสิ่งของระบายนอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	ไม่เคยขวางป้าข้าวของหากโกรธหรือ โมโห
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	มีหลายครั้งไม่พอใจแต่ไม่สามารถแสดงออกมาได้ ส่วนใหญ่เรื่องอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่มีบ้างเรื่องจุกจิกที่เราอยากทำแต่ทำไม่ได้เพราะอยู่บ้านแม่สามี
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้โต้ตอบบุคคลที่มารังแก	ไม่เคยสอนเรื่องให้โต้ตอบคนอื่นแต่จะสอนเรื่องให้รักน้องอย่าทะเลาะกับน้อง
-ฉัน โกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	เคยมีบางครั้งไม่สบายใจจากที่ทำงานหรือเครียดหนักถูกค่าถูกต่อว่าจากที่ทำงานกลับถึงบ้านอารมณ์ขุ่นมัวยังค้างอยู่มีระเบิดอารมณ์กับคนในครอบครัว
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เคยลงโทษลงได้แต่บอกว่าอย่าทำสัตว์โดยเฉพาะลูกคนโตจะชอบแกแล้วสัตว์ทำร้ายสัตว์จะบอกอย่างเดียวไม่เคยโกรธและต่อว่าลูกแรง ๆ
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชื่นชมบ่อย ๆ ทำดีบางครั้งกอดและหอมแก้มด้วย
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบ้างบางครั้งตัวเองอยากได้อยากทำแต่ถูกขัดใจก็จะมีความรู้สึกไม่พอใจในใจและไม่ยอมฟังความคิดเห็น
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของคนอื่นฟัง	มีการเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวให้เพื่อนฟังเป็นการปรับทุกข์บางครั้งเรื่องของลูกบางครั้งเรื่องของแม่สามีหรือน้องของสามี

(3K)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม เด็กอายุ 7 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปเที่ยวบางครั้ง ไปเที่ยวสวนสัตว์ในวันหยุด		✓	
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นพ่อแม่ ตีกัน แต่เคยได้ยินเสียงดังเสียงดังไม่บ่อย		✓	
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันหลายครั้ง แม่ร้องไห้ด้วย	✓		
5.พ่อและแม่รักโมโฮกัน <u>ตอบ</u> พ่อกับแม่จะ โมโฮที่ทะเลาะกันและเล่นด้วยกันแรงแข่งของเล่นกัน		✓	
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่จะดุถามไม่ทำตามที่บอก		✓	
7.ฉันขอบคุณที่ ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบคูทิวี่ ไม่โกรธ			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึก ไม่เบื่อ			✓
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ข้าจะบอกบ่อย ๆ ว่าคือ และชนพุดบ่อย ๆ	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> บางครั้งอยากเล่นนาน ๆ และไม่ยอมไปที่ที่แม่บอกหรือ ย่าบอก			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> ถ้าโรงเรียนบอกให้แม่หรือพ่อทำอะไรร่วมกับโรงเรียนไม่ค่อยได้ไป พ่อแม่ต้องทำงาน			✓
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโฮกับฉัน <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่โกรธที่ทะเลาะกับน้อง		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจ	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียน	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน		✓	

<u>ตอบ</u> ไม่ชมแต่บางครั้งแม่อาจจะไปและแม่บอกว่าดีมาก			
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เห็นพ่อกับย่ำตีหมาด้วยไม้บางครั้งเตะแรง ๆ	✓		
17.ฉันเป็นคนที่มีก็จะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยแอบร้องไห้เลย			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเลย			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อน ให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเลย			✓
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ชอบเตะหมาและดึงหางมัน มันชน และน้องแกล้งด้วย	✓		

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 7 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4K)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหน้อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดดูค่า ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง สิงโตกับสุนัขจิ้งจอก,น้ำใจของเพื่อน		

(5K)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว K ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. ลูกชอบฟังนิทานมาก นิทานมีความเหมาะสมต่อวัยของเด็ก อ่านเข้าใจดี แต่ชื่อของคนจะยาวและยากในการเรียกชื่อ นิทานที่เกี่ยวกับสัตว์ลูกจะชอบฟังมากโดยเฉพาะเรื่องสิงโตกับสุนัขจิ้งจอกลูกจดจำและปรับตนเองได้เป็นอย่างดี
2. ลูกชายคนโตรู้จักการแบ่งปันและเผื่อแผ่กันอย่างเห็นได้ชัด เช่นการแบ่งขนมให้น้องกิน โดยที่แม่หรือพ่อไม่ต้องออกคำสั่งจะแบ่งเองซึ่งหากแทบกันก่อนหน้าที่มีการนำนิทานมาแล้วลูกคนโตจะหวงของมากหวงทุกอย่าง
3. นิทานเรื่องแม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโหอ่านแล้วตกใจมากกว่าตรงกับตัวของผู้เล่านิทานเลยเป็นเรื่องที่เตือนสติได้เป็นอย่างดีในการสะท้อนตัวเองเพราะได้อ่านนิทานเรื่องนี้ให้ลูกฟังจึงสามารถยับยั้งอารมณ์โมโหของตนเองได้ก่อนหน้าหากเห็นลูกทำสิ่งใดแล้วจะขาดสติใจไปหมดหากลูกกระทำสิ่งใดไม่ได้ตั้งใจจะเอ็ดและโวยวายใส่
4. การแก่งแย่งไม่มีให้เห็น
5. รู้สึกว่าลูกซึ่งง่ายซึ้นกว่าเดิมพูดง่ายเข้าใจง่ายไปเร็วรู้สึกดีใจที่ความดีไม่เชื่อฟังของลูกลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ครอบครัว L ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว L ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ ผู้มีหน้าที่เล่านิทาน คือ เด็กชายอายุ 11 ปี เพราะแม่อ่านหนังสือไม่เป็น สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชาย อายุ 11 ปี 2 คน เด็กหญิง อายุ 6 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 5 คน

(1 L)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว L

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยถามอะไรแม่เลยลูกคนโตจะเฉย ๆ คนเล็กจะเล่นและสนใจตัวเองมากกว่า			✓
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ลูกจะเล่าให้ฟังหากมีปัญหาที่โรงเรียน และหากทะเลาะกับเพื่อนลูกจะมาเล่าให้ฟังเสมอ	✓		
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> มีเวลาในการพาเที่ยวและกอดกันบ่อย ๆ และทุกวันอาทิตย์จะพาลูกเข้าโบสถ์นมัสการพระเจ้าตามความเชื่อทางศาสนาคริสต์ที่พ่อและแม่นับถือ	✓		

สร้างความมั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4. ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของ เพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุย ปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> เล่าให้ฟังตลอด	✓		
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> พูดความจริงมักไม่โกหก	✓		
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> หากแม่สั่งทำสิ่งใดลูกคนโตและลูกคนกลางมักจะ บอกว่าเดี๋ยวก่อน คนโตมักจะเป็นคนขึ้นบันแต่ก็บันด้วยทำ ด้วย ส่วนลูกคนเล็กจะไปทันที	✓		
ใช้เวลาด้วยกัน อย่างสร้างสรรค์	7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไป ว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไปเที่ยวด้วยกันบ่อย ๆ โดยเฉพาะในวันอาทิตย์จะมี กิจกรรมร่วมกัน ไปซื้อของและไปโบสถ์	✓		
	8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปตลาดด้วยกันทุกเช้าตลาดอยู่ใกล้บ้านอยากซื้อ อะไรลูกจะเลือกเอง	✓		
	9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับ ครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่านิทานให้ฟังเลยเลย แม่อ่านหนังสือไม่ออก จึงไม่มีเรื่องเล่าแต่มีคุยกันถึงเรื่องอื่น ๆ บ้างแต่ไม่บ่อย		✓	
การแบ่งปัน/จิต อาสา	10. ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งใน หมู่บ้านและ โรงเรียน <u>ตอบ</u> งานบ้านแม่จะทำเองทั้งหมดไม่ได้ใช้ลูกให้ช่วย เพราะเห็นว่าเป็นเด็กผู้ชายและลูกคนเล็กอายุยังไม่ถึง 7 ปี จึงไม่ยอมให้ช่วยอะไร แต่หากโรงเรียนขอความร่วมมือ สิ่งใดจะดูก่อนว่าว่างหรือไม่			✓
	11. ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไม่เคย			✓
	12. ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> เพื่อนบ้าน ไม่ได้คุยกันอยู่หมู่บ้านจัดสรรจึงมีความ กลัวต่อเพื่อนบ้านอยู่บ้าง			✓

การควบคุม อารมณ์	13. ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> หากลงโทษลูกจะใช้วิธีแยกกันนั่งคนละที่และจะเดินไปสอนทีละคนเป็นแบบนี้บ่อย ๆ จำวิธีจากคุณตามาเพราะคุณตามีลูกหลายคนจะไม่สอนรวมกันจะแยกกันก่อนและเดินไปพุกบอทีละคน	✓		
	14. ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> มีบางครั้งคนโต สองคน โกรธจะกระทืบเท้า บางครั้งหากทะเลาะกันแม่ห้ามก็จะหยุด			✓
	15. ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> มีทะเลาะกันบ่อยมากชกต่อยตีกันบ่อย			✓

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายคนโตมีนิสัย ขี้บ่นหากใช้ให้หีบหรือทำสิ่งใดตามคำร้องขอจะบ่นไปทำไปด้วย คนกลางขี้อาย ขี้ใจน้อย คนเล็กจะทำสิ่งใดซ้ำมากแต่ก็ทำทันทีหากร้องขอให้ช่วย และใช้เงินเก่ง พุดเก่ง และชอบดื่มเบียร์เหมือนพ่อ

(2L)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	การทำบุญมักไปอธิษฐานที่โบสถ์ทุกวันอาทิตย์ครอบครัวนับถือคริสต์ศาสนา งานในหมู่บ้านไม่มีประกาศให้ร่วมงานใด
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ห้ามเอาไปเล่นกับคนอื่นเพราะกลัวของเสียหาย
-ฉันมักทำงานม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ไม่ได้ทำเลยมีแต่ทำงานและอาหารการกินทานกันในครอบครัว
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	จะโกรธไม่ยุ่งเกี่ยวกับเลย
-ฉันคิดว่าความช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	คิดหวังต่อลูกว่าเขาจะดูแลตนเอง
2. การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	

-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ห้ามตลอดโดยเฉพาะเล่นเกมทั้งวันพูดบ่อยๆ ไม่ให้เล่นนาน
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	สามีทำงานจะส่งมาให้ใช้ตลอดหากมีปัญหาการเงินจริงๆจะเล่าให้ลูกให้สามีฟังแต่ก็มีบางครั้งทะเลาะเรื่องนำเงินไปใช้ในสิ่งที่ผิด
3.การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะกันบางครั้ง บางครั้งพุดรุนแรงขวางปากข้าวของลูกจะเห็นกันทุกคน และเข้ามาห้าม
-ฉันมักใช้คำพุดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	เป็นบางครั้งที่คำรุนแรงและใช้ภาษาที่รุนแรงลูกจะน้อยใจและพากันร้องไห้
-ฉันมักจะ โกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่ไม่เห็นว่าเป็นเหมาะสม	บางเรื่องเท่านั้นที่โมโห
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันมีหงุดหงิด ขี้รำคาญ	หงุดหงิด และรำคาญเป็นบางครั้ง
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	มีบ้างบางครั้งลูกแสดงอารมณ์ที่ขัดต่อแม่แม่จะโมโหหรือบางครั้งคือเกินไปจะใช้การตีการตีจะทั้งมือและไม่เรียวยในการตี
-ฉันโมโหจะขวางปากสิ่งของระบายนอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	มีขวางของใส่ลูกหากหาไม่มาตีไม่ได้หรือไม่ทันลูกวิ่งหนีจะทันทีขวางของใส่อะไรอยู่ใกล้มือขวางทันที
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เฉยๆ	มีบางครั้งเรียวยเรื่องการหมุนเงินไม่ทันหงุดหงิดอยู่เฉยๆ
4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	ไม่เคยสอนให้ตอบได้ใครแต่จะถามหากมีการทะเลาะกับเพื่อน
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	มีบางครั้งหงุดหงิดและคุมตนเองไม่อยู่จะมีอารมณ์โกรธค้างๆ จะได้รับผลของอารมณ์ร้ายนั้น
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	หากโรงเรียนแจ้งมาว่าลูกถูกตีหรือลูกตีใครก็จะไปคุยกันที่โรงเรียนก็บอกลูกหากทำผิดให้ขอโทษแต่ไม่เคยตีลูกมีแต่ตำหนิเท่านั้น
-ฉันมักจะพุดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมบ่อยๆ หากว่ากระทำความดีและใช้ง่าย
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	ส่วนมากจะอารมณ์เสียต่อสามีหากไม่ฟังกัน

-ฉันมักจะเล่าเรื่อง ไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	ไม่ได้เล่าจะเก็บไว้คนเดียวมีบางครั้งเรื่องเงินเท่านั้นที่จะเล่าให้ลูกฟังว่าไม่พอใช้จ่ายในเรื่องใดจะบอกลูกให้ช่วยขอพ่อของเขาเพิ่ม
---	--

(3D) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว L เด็กอายุ 11 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1. ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นแบ่งของให้เพื่อนบ้านหรือใครเลย			✓
2. ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ชอบ ไปเที่ยวด้วยกันบ่อย	✓		
3. ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> แม่จะทะเลาะกับพ่อหากพ่อกลับมาจากทำงานเรื่องกินเหล้าไม่บ่อย		✓	
4. ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> เมื่อวานเถียงกันเรื่องแม่เล่นไพ่		✓	
5. พ่อและแม่มักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> โมโหถ้าทะเลาะกันถ้าไม่ทะเลาะกันแม่จะหงุดหงิดเรื่องใช้แล้วไม่ไปสั๊กที่โครทพี่		✓	
6. พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ชอบเล่นเกมจะไม่ไปไหนถ้าเล่นเกมยังไม่จบแม่บ่นทุกวัน	✓		
7. ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบเล่นเกมมากที่สุดหากแม่ตะคอกใส่ตอนเล่นเกมจะไม่ชอบเดี๋ยวแม่ก็หยุดบ่นเองแม่ไม่ได้แต่บ่นและออกไปจากห้องที่เล่นเกมเอง	✓		
8. ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย, หงุดหงิด, ใจร้ายคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ใจร้ายคาญแม่ที่บ่นอยู่และใจร้ายคาญน้องบางครั้งเสียงดังพูดมาก	✓		
9. พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง, คือไม่เชื่อฟัง, ชน, อื่น ๆ <u>ตอบ</u> แม่บอกว่าคือ	✓		
10. ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึกไม่เคยแอบร้องไห้			✓
11. ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> เวลาไปโรงเรียนขอให้ทำสิ่งใดแม่จะทำให้หมด	✓		
12. คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> มีบางครั้งที่โกรธแรงมากดี และขวางกระเปาะใส่ ร้องไห้หนักมาก		✓	

13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจมาก	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียนเรียนได้ดีคุณครูชมว่าเรียนเก่ง	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ชมว่าเก่งไม่บ่อยแต่เคยชม		✓	
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เห็นแต่แม่ฆ่าไก่ทำกับข้าวไม่เคยเห็นพ่อทำร้ายสัตว์เลย		✓	
17.ฉันเป็นคนที่มีทักษะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยแอบร้องไห้คนเดียวเลย			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่า แต่ถ้าดูทีวีช่องที่ตลกจะดูด้วยกันหัวเราะเพราะตลกมาก			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าให้แม่ฟังว่าที่โรงเรียนถูกเพื่อนแกล้งอะไรบ้าง		✓	
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือเพื่อนแกล้งฉัน <u>ตอบ</u> แกล้งกันที่บ้านบ่อย ๆ สนุกดีที่โรงเรียนแกล้งเพื่อนบางครั้ง	✓		

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 11 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4L)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง ชอบทุกเรื่องี่อ่าน		

(SL)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว L ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. สิ่งแรกเลยคือย้อนดูตนเองเลยว่าตัวคุณแม่เองเป็นเหมือนนิทานบางเรื่องที่ได้ฟัง และสามารถ
ปรับปรุงตนเองได้เพราะลูกจะสอดแทรกและขอร้องแม่ด้วยว่าแม่เป็นเหมือนนิทานเรื่องนี้ลูกไม่อยากให้เป็น
2. ลูกๆ สนุกไปพร้อมกันกับการฟังนิทานก่อนนอน โดยที่เป็นคนเล่าเรื่องและทำให้นิสัยชอบเล่นเกม
ก่อนนอนของลูกลดลงไปด้วยเพราะก่อนที่จะมีการนำนิทานมาเล่าในครอบครัวทุกคนจะเล่นเกมและดูทีวีก่อนเข้า
นอนแต่ขณะนี้ทุกคนอยากฟังนิทานทำให้คุณแม่สังเกตเห็น ได้ว่าลูกสนใจนิทานและรักที่จะอ่านนิทานให้พี่น้องๆ
ฟังด้วย
3. นิทานเหมาะสำหรับลูกๆ มากเลย บางที่เราฟังกันต่างก็ลุ้นด้วยสนุกมาก จากการฟังและลูกอ่านให้แม่
และน้องๆ ฟังทำให้นิสัยของพี่และน้องเปลี่ยนไปด้วยในลักษณะเป็นห่วงและรักกันไม่หาเรื่องทะเลาะกันเหมือน
ก่อนหน้านี้
4. ทำให้แม่คิดว่าต้องพูดดี ๆ กับลูกเพราะแม่มองเห็นภาพความน่ารักของลูก ๆ ในการนอนฟัง อีกทั้ง
นิทานที่ฟังก็ได้ตอกย้ำถึงจิตใจที่ต้องระมัดระวังต้องเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็นในทางที่ดีมากขึ้นคุณแม่เองเปลี่ยนใน
การปรับอารมณ์โมโหอารมณ์หงุดหงิดได้ดีเพราะสะท้อนเรื่องที่ฟังประกอบกับการสนทนาของลูกๆ ที่พูดคุย
โต้ตอบกันถึงคนนั้นคนนี่ที่เขาพบเจอว่าใครใจดีใครใจร้ายเหมือนในนิทาน
5. พี่คนโตเล่านิทานสนุกทำให้ควบคุมการทะเลาะกันของน้องๆ ได้ดีขึ้นด้วยการล้อด้วยการเล่านิทาน
ให้ฟังซ้ำๆ อีกหากน้องๆ ไม่ทะเลาะกัน เป็นการตักเตือนของพี่
6. สังเกตว่าลูกชอบการอ่านมากขึ้นเพราะหากไปโบสถ์เมื่อใดจะติดนิทานไปอ่านกับเพื่อนๆ ด้วย
7. คุณแม่สังเกตตนเองว่าใจเย็นขึ้นมากพูดคุยกับพ่อของลูกได้นานขึ้นและรู้วิธีที่จะสอนลูกเพิ่มมากขึ้น

ครอบครัว M ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว M ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณชาย ผู้มีหน้าที่เล่านิทาน เด็กหญิง อายุ 11 ปี สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณชาย เด็กหญิง อายุ 11 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 2 คน

(1M)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว M

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่ถาม มีแต่จะบ่นให้ว่าพุดมากขี้บ่นมากรำคาญ			✓
	2.ฉันรู้ปัญหาของคุณ <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยรู้ว่ามีปัญหาอะไรแต่ทุกครั้งหากจะไปที่ไหนก็จะไปส่งเพราะกลัวจะถูกทำร้าย			✓
	3.ฉันมีเวลาให้คุณ <u>ตอบ</u> มีเวลาคอยดูแลและไปรับไปส่งซื้ออาหาร	✓		
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่นๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าอะไรให้ฟัง จะเล่าให้แม่ฟังหากแม่เขาโทรศัพท์มาแม่ไม่ได้อยู่ด้วยทำงานต่างจังหวัดคนานๆ ครั้งโทรมา			✓
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่โกหกจะบอกตรง ๆ	✓		
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> คือจอมคือเวลาพูดบอกอะไรไม่ทำตามจนต้องโมโห ต่ำตะคอกถึงจะทำ			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไม่เคยไปเที่ยวที่ไหนจะไปรับไปส่งเรียนพิเศษ ส่วนมาก ส่งเสร็จกลับบ้าน ถึงเวลาไปรับขึ้นจักรยานไปรับขึ้นคนละคันต้องดูแลเป็นผู้หญิง			✓
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปตลาดด้วยกันทุกวันกับข้าวหลานจะเลือกเองอยากกินอะไรจะเลือกเอง	✓		

	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องอะไรเลยนิทานเล่าไม่เป็น			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> งานโรงเรียนไปตลอดหากโรงเรียนร้องขอมางานหมู่บ้านนาน ๆ ครั้งแต่จะไปตลอด	✓		
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> จะไปเองนานครั้ง		✓	
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> แบ่งของกินกับเพื่อนบ้านบ่อยๆ	✓		
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ดื้อจะลงโทษเลยบางครั้งดูค่า แหนบคำให้เจ็บไปเลยไม่อย่างนั้นจะไม่ทำสิ่งที่บอก			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกกระแจะความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> เกียงตลอดหน้าตาไม่รับแขกชอบทำประชดประชันกระที่บเท้าใส่บ่อยๆ			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เล่นกับเพื่อนดีไม่ทะเลาะตบตีกับใคร	✓		

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย นิสัยเป็นคนดีอื่น สอนยากพูดยากไม่อยากทำตามยาย แต่เรียนเก่งคุณครูบอกเอาใจใส่การเรียนดี วันเสาร์ อาทิตย์มักไม่ว่างเพราะต้องเรียนพิเศษ เป็นเอาแต่ใจตนเองสูง ใช้จ่ายพอประมาณเพราะรู้ว่าแม่ต้องไปหาเงินเหนื่อย พูดกับยายไม่ยาวหาว่ายายพูดไม่รู้เรื่องจู้จี้ขี้บ่น

(2M)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ชวนกัน ไปเยี่ยม ไปเที่ยววนๆ ครั้งหากมีงานส่วนมากไม่ได้ไปที่ไหน
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	จะห้ามทุกครั้งของมีราคาหากเสียหายก็ต้องเปลืองเงินที่จะต้องซื้อหาใหม่
-ฉันมักทำงานม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ทำงานม หรือ ไม่ก็ทำกับข้าวแลกเปลี่ยนกันกับเพื่อนบ้าน
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	โกรธเลยและจะไม่มองหน้าไม่คบหาอีกต่อไป
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะกลับมาตอบแทนฉัน	หวังเช่นนั้นเพราะการทำบุญก็ต้องหวังในบุญ
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้าม ฯลฯ หากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่ห้ามมากเกินไปห้ามมาก ๆ ทำประชดเลยจึงไม่ห้ามปล่อยไปแต่ก็เลิกเอง
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	
3.การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะบ่อย เกือบเป็นเด็กหัวดีร้อนมาก
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	มีหลายครั้งที่คำว่ารุนแรงก็มันคือหากไม่พูด ไม่ปรามก็จะได้ใจไปกันใหญ่
-ฉันมักจะโกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	หงุดหงิดบ่อยๆ ยิ่งหากพูดแล้วทำประชดจะหลุดเลย โมโหแรงเลย
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันชี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	หงุดหงิดมาก ขี้รำคาญ
-ฉันมักได้เสียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	ได้เสียงกันบ่อยครั้ง
-ฉันโมโหจะขวางปาสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	ไม่เคยขวางของใส่เลยมีแต่แสดงอารมณ์ด้วยคำพูดและน้ำเสียงเท่านั้น
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เฉยๆ	ไม่เคยเสียงดังฟังชัดๆ ไปเลย
4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	

-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก	สอนตอบโต้ไปเลยไม่ให้ยอมคนอื่นเพราะเป็นผู้หญิงมีความเสียเปรียบอยู่แล้วหากยอมอีกจะถูกเอาเปรียบมากเข้าไปอีก
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	มีบางครั้งบนๆ ที่บ้าน
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกวิ่งแกลผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เคยหลานยังไม่เคยทะเลาะกันใคร
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมว่าดีแล้วอย่างนี้แหละที่เขาเรียกกันว่าคนดี
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	บางครั้งเถียงมากจะโมโหแต่บางครั้งจะยอมบ้างแต่ไม่บ่อยเป็นเด็กต้องฟังผู้ใหญ่
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	มีเล่าให้เพื่อนบ้านฟังบ้างเรื่องลูกเรื่องหลานที่ทำพฤติกรรมไม่เหมาะสม

(3M)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม เด็กอายุ 11 ปี

ประเด็นสนทนาเรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นขายแบ่งปันกับข้าวให้เพื่อนบ้านบ่อยๆ	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยทำกิจกรรมร่วมกันเลยแม่มาอยู่แต่บ้านแม่จะมาปีละครั้ง			✓
3.ฉันเคยได้ขึ้นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> จะเถียงกับชายบ่อยๆ อยู่กันสองคนบางครั้งชายพูดเสียงตะคอกหนูไม่ชอบมีเถียงกันทะเลาะกัน	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> บ่อย ๆ	✓		
5.พ่อและแม่มักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> บ่อยชายชี้หูคหิจบ่อย ๆ	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ไม่ฟังเพราะบ่นอย่างเดียวไม่มีเหตุผลจึงไม่ทำตามบ้างไม่ทำตามบ้าง	✓		
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ	✓		

<u>ตอบ</u> จะชอบดูการ์ตูนและดูละครหลังข่าวแต่ไม่ค่อยหากายไม่ให้ดูจะปิดและหนีเข้าห้องอ่านหนังสือแทน บางครั้งมีบ้างทำประชด			
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จีราคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> จริงๆ แล้วรำคาญที่ขยับบ่นและชอบคำพูดจาเสียงดังอายุคนอื่นที่ถูกขยับตำหนิต่อหน้าคนอื่นมากกว่า		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่นๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ขายพูดทุกวันว่าชอบเถียง	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> คิดว่าขายไม่เคยเข้าใจอะไรเลยชอบบ่นแต่ไม่รู้เรื่องและไม่เข้าใจ	✓		
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> สนับสนุนให้ทำหกรื่องขอ เช่น ไปทำงานศิลปะ ไปทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ที่โรงเรียน	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> โมโหบ่อยจนรู้สึกได้ว่าทุกวัน	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ดีใจที่เกิดมาแต่บางครั้งรู้สึกไม่พอใจอยู่บ้างที่แม่ไม่ได้ช่วยด้วยรอยยิ้มทุกครั้งปีหากแม่มาจะดีใจแต่แม่มาหาแป็บเดียว		✓	
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียนมาก ชอบเรียนรู้	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้ยินคำชม		✓	
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นขายทำร้ายสัตว์เลย			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยแอบร้องไห้คนเดียวเลย			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องอะไรให้ฟังนิทานก็ไม่เคยเล่า			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เคยเล่าตอนเล็กมากแต่เดี๋ยวนี้อไม่เคยเล่าให้ฟังเลย ถึงเล่าไปขายก็ไม่รับฟังได้แต่ซ้ำเดิม			✓
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่เคยแกล้งเพื่อนเลย			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 11 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ
(4M)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง
ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัว โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการคบหาของเรามีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง ชอบทุกเรื่องอ่านสนุกดีมาก		

(5M)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว M ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ (สัมภาษณ์คุณยาย)

1. ช่วงสองอาทิตย์แรกยายเล่านิทานให้ฟังตามที่รับการถูกสอนเทคนิคการเล่าเรื่องยายสนใจมากเพราะเป็นเรื่องที่สนุกและจะสามารถเล่าสอนหลานได้แต่ หลานไม่ยอมฟังเรื่องที่ยายเล่าเลย ได้แต่บอกว่าเล่าไม่สนุกน่ารำคาญมากกว่า แต่พอสลับให้หลานอ่านและเป็นผู้เล่าให้ยายฟัง ยายจะเป็นผู้ฟังนับเวลาตั้งแต่นั้น การพูดคุยเรื่องดี ๆ ได้เกิดขึ้นหลานอ่านยายฟังยาสอดแทรกเรื่องราวที่จะบอกหลานยาดกใจอยู่ว่าหลานไม่มีทำที่ที่จะเถียงเหมือนที่เคยเป็น ซึ่งบางเรื่องหลานเล่าก็สะท้อนตัวยายหลานก็ได้บอกความรู้สึกของตนเองให้ยายฟังว่าเขาไม่ชอบและบอกเหตุผลว่าไม่ชอบเพราะอะไรทำให้ยายต้องปรับตัวตามที่ผู้วิจัยแนะนำว่าเขาผู้วิจัยเด็กจะรู้สึกอย่างไรและมีความคิดอย่างไร ยายเกิดความคิดตามบางเรื่องที่ได้ฟังและพยายามปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงอารมณ์โกรธ โมโหของตนเอง

2. สังเกตจากพฤติกรรมก้าวร้าวของหลานที่มีต่อยายเห็นได้ชัดเจนว่าไม่มีความก้าวร้าวกับยายแม้ยายพูดเสียงดังบางครั้งผลลึมหันในช่วงแรก ๆ หลานก็ไม่กระทำพฤติกรรมประชดประชันทำหน้าบึ้งกระที่บึ้งทำยายไม่เห็นอีกสัมภาษณ์ เด็กอายุ 11 ปี

1. ขยายแสดงอารมณ์โมโหน้อยลง ไม่ค่อยตะวาด ไม่ค่อยบ่นแต่ก็รู้สึกแปลก ๆ ที่ขยายเป็นคนขี้บ่นน้อย
เคยแอบดูยายตอนยายไม่บ่นยายดูน่าสงสารมาก บางครั้งหนูเปลอพูดตะคอกแต่ไม่บ่น แต่ยายไม่โมโหกลับหรือ
เถียงตอบรู้สึกว่าสงสารยายที่หนูพูดไม่ดีต่อยาย
2. หากอยู่ต่อหน้าคนอื่นมากๆ ยายมักจะทำให้หนูเสียหน้าบางครั้งพูดไม่ดีบังคับให้ทำตามคนอื่นหนูไม่
ชอบแต่ระยะนี้ยายเปลี่ยนแปลงไปยายไม่โยยวายต่อหน้าคนอื่นทำให้รู้สึกดี
3. รู้สึกไม่รำคาญยาย ยายนั่งฟังเรื่องที่หนูเล่าและอ่านให้ฟังเหมือนเป็นเด็กเลยทำให้สนุกในการเล่า
นิทานให้ยายฟังด้วย
4. เป็นการฝึกเล่านิทานไปด้วยเทคนิคในการเล่าเรื่องให้สนุกเรื่องไหนที่สนุกมากๆ จะเล่าให้เพื่อนที่
โรงเรียนฟังด้วยเพื่อนๆ ชอบกันมากและถามว่าจะสามารถเข้าร่วมกลุ่มเล่านิทานได้หรือไม่ด้วย

ครอบครัว N ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว N ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณลุง เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน
สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณลุง คุณป้า

(1N)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว N

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความ ห่วงใย	1. ลูกมักจะถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือ เปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยถามอะไรเลยหลานอยู่กับแม่ไปบ้านพ่อบ้าง ไป บ้านลุงกับป้าบ้าง			✓
	2. ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าอะไรให้ฟังจึงไม่รู้ปัญหาอะไรหลานเลยแต่ บางครั้งลุงกับป้าก็สังเกตบ้างและจะถามว่าเป็นอะไร		✓	
	3. ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> เวลาที่ให้ส่วนมากจะพาเที่ยวแต่ก็ไม่ บ่อย		✓	
สร้างความ มั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4. ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของ เพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษา เรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่ได้พูดคุยอะไรหลานเป็นผู้หญิงลุงเป็นผู้ชายมีระยะ ห่างกันมีป้า ป้าเป็นภรรยาลุงแต่ไม่ค่อยว่างทำงานตลอดจึงไม่ ค่อยได้พูดคุยปัญหา			✓
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> เท่าที่เลี้ยงดูกันมาไม่เคยพบว่าเป็นเด็กพูดจาโกหกแต่ อย่างไร	✓		

	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เชื่อฟังดีเพราะลูกกับป้าเป็นผู้ดูแลเรื่องค่าเล่าเรียนช่วยทำงานบ้านที่ทำได้	✓		
ใช้เวลาด้วยกัน อย่างสร้างสรรค์	7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้มีกิจกรรมร่วมกันหลานก็จะส่งเรียนพิเศษไม่ว่าจะเปิดเทอมหรือวันเสาร์ อาทิตย์			✓
	8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปบ้างเฉพาะวันหยุดเพราะวันปกติต้องรีบแต่งตัวขึ้นรถประจำเดือนไปโรงเรียนอาหารจึงเป็นหน้าที่ของคุณป้า		✓	
	9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องหรือเรื่องตลกขบขันอะไรให้หลานฟังตั้งแต่เกิดก็ไม่เคยไม่มีใครที่เล่าเป็น			✓
การแบ่งปัน/จิต อาสา	10. ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้าน และโรงเรียน <u>ตอบ</u> ไม่ได้ใช้ช่วยทำงานบ้านและงานต่าง ๆ ตามร้องขอ และสามารถช่วยได้ดี	✓		
	11. ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> มีบ้างงานบุญหมู่บ้านหรืองานวัดจะร่วมทำบุญทุกครั้ง	✓		
	12. ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> แบ่งปันเพื่อนบ้านและกับญาติพี่น้องกันบ่อยๆ	✓		
การควบคุม อารมณ์	13. ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยตีหรือลงโทษเพราะเขาปฏิบัติตัวดีไม่ให้อดยุ่งยากใจใดๆ เลย	✓		
	14. ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> มีทำหน้าองแต่ไม่เคยเห็นโมโหลูกป้าทะเลาะกันแต่ก็ไม่เคยแสดงให้เห็นต่อหน้า	✓		
	15. ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกัน ด้วยดี <u>ตอบ</u> ไม่เคยทะเลาะตบตีใคร ที่โรงเรียนคุณครูบอกรว่าเป็นเด็กเรียบร้อย ไม่ค่อยพูด	✓		

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายเป็นคนใจหายเงิบๆ ไม่ค่อยพูดเรียนหนังสือเก่ง วุ่นนอนสอนง่าย ช่วยเหลืองานบ้านได้ดีหากร้องขอ

(2N)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า
เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไปร่วมกับหมู่บ้านทุกครั้งที่มีการพัฒนาแล้วทางหมู่บ้าน
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ไม่เคยห้ามเลย
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	มักไปทำบุญบ่อย ๆ
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยเหลือแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	ก็คงโกรธไม่พอใจ
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่น จะกลับมาตอบแทนฉัน	หวังเช่นนั้นว่าจะได้รับสิ่งดี ๆ เข้ามาในชีวิต
2.การอดทนต่อความช่วยให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน่นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่เคยห้ามเพราะหลานไม่เคยทำให้รำคาญใจ
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ไม่เคยทะเลาะกันเรื่องเงินแต่มีบ้างทะเลาะกันเรื่องกินเหล้า
3.การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ใ้ลูกเห็น	ไม่เคยทะเลาะรุนแรงมีแต่ใช้เสียงในการบ่น
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรงคิดว่ากล่าวตักเตือนลูก	ไม่เคยพูดรุนแรงแต่มีว่ากล่าวตักเตือนบ้าง
-ฉันมักจะโกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	ไม่เคย
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันชี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	บ้างจะเป็นคนขี้บ่นแต่ก็บ่นให้ลูกไม่ได้บ่นให้หลาน
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	ไม่เคยจะฟังมีเถียงบ้างแต่ส่วนมากจะยอม
-ฉันโมโหจะขว้างปาสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	ไม่เคยขว้างปาสิ่งของเลย
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจ อยู่เงียบ ๆ	มีบางครั้งเหมือนกันที่แอบไม่พอใจอยู่เงียบๆ
4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	ไม่เคยสอนให้ตอบโต้ใครเลย

-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบาย กับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วย เช่นกัน	ไม่เคย
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพ สิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เคยเลยเพราะหลานไม่เคยกระทำ
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมี พฤติกรรมที่ดี	ชมบ้างไม่บ่อยนัก
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบ้างบางครั้งเหมือนกันที่ไม่ฟังกัน
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้ คนอื่นฟัง	มีบางครั้งแอบไปเล่าให้เพื่อน ๆ ที่ไว้ใจกันฟังและปรึกษา

(3N) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจาก
ผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม เด็กอายุ 9 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นบ่อย ๆ ที่ป่าแบ่งปันอาหารให้ญาติๆ กัน	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ไม่ค่อยทำกิจกรรมร่วมกัน <u>ตอบ</u>		✓	
3.ฉันเคยได้อินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่เห็นทะเลาะกัน			✓
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> มีบางครั้งแต่ไม่บ่อย		✓	
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ทำตามถึงแม้ไม่พอใจบางครั้ง			✓
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ปฏิบัติตามคำสั่งเสมอ			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญอื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึกว่เบื่อง่าย แต่มีบางครั้งรู้สึกหงาวบ้าง			✓
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> มีแต่บอกว่าคุณนอน			✓

10.ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> รู้สึกว่าลูกกับป้าและพ่อเข้าใจตนเองได้ดี			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> สนับสนุนบางครั้งเพราะลูกป้าและพ่อไม่ค่อยว่าง		✓	
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> ไม่โมโหแต่พูดเสียงดังบ้าง			✓
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจในตนเองมาก	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบการเรียนรู้ เรียนเก่ง	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ชมบ่อย ๆ ว่าเก่ง ไม่ใช่ ใช้งานง่าย	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เห็นคุณลุงปรุงอาหารจากสัตว์และฆ่าสัตว์ตัวเล็ก ๆ ที่ทำเป็นอาหาร		✓	
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยแอบร้องไห้คนเดียวเลย			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องที่สนุกหรือแม้แต่การเล่านิทานก็ไม่เคยเล่า			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ไม่ได้เล่า			✓
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่เคยแกล้งเพื่อนเลย			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 11 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4N)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือ ไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	

5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคู่คำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง ชอบทั้ง 20 เรื่อง		

(5N)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว N ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. มีการพูดคุยกันในครอบครัวมากขึ้นด้วยการชวนกันมานั่งฟังนิทานทำให้ลูกกับป้าสนุกสนานซึ่งก่อนหน้านี้นิยายไม่เคยอ่านหนังสือให้กันฟังหรือเล่าเรื่องราวเล่านิทานให้ครอบครัวฟังเลยทำให้รู้สึกถึงความสนุกที่ได้พูดคุยตอบโต้กันเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าสู่กันฟัง
2. ทุกคนในครอบครัวมีเสียงหัวเราะและกล้าที่จะถามเรื่องส่วนตัวในการดูแลกันมากขึ้นเพราะเริ่มมีความไว้วางใจแสดงถึงความห่วงกันชัดเจนมากขึ้น
3. หลานกล้าที่จะมีการพูดคุยกับทุกคนในครอบครัวมากขึ้นปกติเป็นคนขี้อายพูดน้อย ถามคำตอบคำ ตั้งแต่เล่านิทานให้คุณลุงคุณป้าฟังรู้สึกได้ว่าหลานกล้าที่จะถามและกล้าที่จะเสนอแนะในความคิดของตนเองมากขึ้น
4. คุณป้าซึ่งเป็นป้าสะใภ้รู้สึกถึงความใกล้ชิดหลานมากขึ้นกว่าเดิมการบ่นเปลี่ยนเป็นการบอกกล่าวแบบสอและเสนอแนะกับหลานมากกว่าการบ่น
5. รู้สึกสนุกต่อเรื่องที่ฟัง โดยแต่ละเรื่อง ได้สอดแทรกแนวคิดชีวิตที่คิดทัศนคติด้วยซึ่งดีมาก ๆ

ครอบครัว O ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว O

ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 7 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 3 คน

(1 O)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว O

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไม พ่อ/แม่โกรธ อื่นๆ <u>ตอบ</u> มีบางครั้งถามตามประสาเด็กว่าแม่โกรธหนูหรือที่หนูทำแบบนี้	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของคุณ <u>ตอบ</u> รู้ปัญหาของคุณบางครั้งหากลูกไม่บอกก็จะไม่รู้		✓	
	3.ฉันมีเวลาให้คุณ <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยมีเวลาแม่ต้องทำงานอีกประการเป็นอาสาสมัครหมู่บ้านจึงไม่ค่อยได้อยู่บ้านต้องทำงานส่วนรวม			✓
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่างๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อน หรือคนอื่นๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่นๆ <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยพูดคุยอะไรมากเพราะแม่หนูไม่ค่อยดีเพราะพ่อของคุณตอบจนแก้วหุทะเลจึงต้องใช้เครื่องช่วยฟังช่วงแรก ๆ ก่อนที่จะใส่เครื่องช่วยฟังแม่ฟังไม่ถนัดพูดคุยสิ่งใดแม่ไม่ตอบสนองจึงทำให้ลูกเข้าใจว่าไม่ควรพูดมากจึงไม่ค่อยเล่าเรื่องใด ๆ ให้ฟัง		✓	
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> พูดโกหกบางครั้งถูกจับได้		✓	
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> คือจึงถูกลงโทษด้วยการถูกตีหลายครั้ง			✓
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่นไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไม่ได้ไปที่ไหนเพราะพ่อต้องเลี้ยงควัวทุกวันแม่เย็บผ้าอยู่กับบ้าน			✓
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่นๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้ไปที่ไหนพร้อมกันเพราะต่างคนต่างทำงานของตนเองครอบครัวมีวันที่ต้องหาหญ้าให้กินทุกวัน			✓

	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่นๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องอะไรให้ฟังเลยนิทานก็ไม่เคยเล่าให้ฟัง			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> ยังไม่ให้ลูกช่วยงานบ้านใด ๆ เพราะเห็นว่ายังเล็กอยู่ สำหรับงานโรงเรียนจะไปช่วยบ้างตามแต่ได้มีการร้องขอแต่สำหรับงานหมู่บ้านแม่เป็นอาสาสมัครหมู่บ้าน		✓	
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ส่วนมากงานบุญที่จะทำร่วมกับหมู่บ้านจะสมัครใจมากกว่าถูกบังคับหรือถูกเชิญให้ร่วมงาน		✓	
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> แบ่งอาหารแบ่งปันผักปลาให้ญาติ ๆ บ้านใกล้เรือนเคียงกันบ่อย ๆ	✓		
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> การลงโทษหนักๆ ส่วนมากพอจะตีลูกพอเป็นคนโมโห ร้ายรุนแรงหากคือไม่ทำตามจะตีเลขทันที			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> ลูกจะทำประชดมากกว่าที่จะแสดงความโกรธโมโหให้เห็น			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เล่นกับเพื่อนดีไม่มีทะเลาะกัน	✓		

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายคือว่ายาก ชนบ้าง พูดน้อยแต่ก็เรียนหนังสือเก่ง ชอบเที่ยวส่วนมากจะเที่ยวระแวกบ้าน

(20) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า
เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1. การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	หากมีงานวัดก็จะชวนกันไปร่วมทำบุญแต่กินานๆ ครั้ง เพราะวัดจะไม่จัดงานบ่อย งานหมู่บ้านส่วนมากแม่จะไปเป็นกลุ่มแม่บ้านไม่ได้ชวนครอบครัวไปร่วมเลย
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	หากของชิ้นนั้นหรือของเล่นซื้อมาราคาสูงจะห้ามไม่ให้นำออกไปเล่นนอกบ้านจะเกิดการพังเสียหายได้

-ฉันมักทำงานม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	บางครั้งทำกับข้าวที่หายากหรือญาติ ๆ ช้างบ้านกัน แลกเปลี่ยนก็จะทำแลกเปลี่ยนกันทาน
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ติดต่อกับฉัน	จะไม่ชอบและจะไม่คบหาด้วยอีกต่อไป
-ฉันคิดว่าความช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	มีคิดว่าลูกต้องดูแลเราเมื่อแก่แต่บ้างแต่ก็ไม่ได้หวังมากมายเพราะอายุมากตอนมีลูกอายุก็มาก ไม่รู้ว่าลูกจะทันได้เลี้ยงดูแม่หรือเปล่า
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่ห้ามเพราะบางครั้งแม่ทำงานไม่อยากจะรบกวนแม่จะอนุญาตให้ดูทีวีและนั่งเล่นเกมรอ
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีทะเลาะกันบ้างหากอีกฝ่ายใช้มากไปมีปากเสียงกันบ่อยครั้งเพราะค่าใช้จ่ายมาก
3.การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะกันบ่อย ๆ ลูกก็เห็นการทะเลาะรุนแรงตบตีกันด้วย
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรงดูว่ากล่าวตักเตือนลูก	มีหลายครั้งที่มิภายาไม่สุภาพที่เรียกลูกและต่อว่าลูก โดยเฉพาะพ่อที่ใช้คำพูดที่รุนแรงต่อลูก
-ฉันมักจะโกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่ไม่เหมาะสม	แม่ไม่ค่อยโมโหจะสงสารลูกแต่ผู้เป็นพ่ออารมณ์ร้อนควบคุมความโมโหของตนเองไม่ได้
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	ไม่เลยจะยอมคนอื่นเสมอ
-ฉันมักได้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ โกรธไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	มีบ้างหากอีกฝ่ายโต้ตอบก็จะรุนแรงต่อกัน
-ฉันโมโหจะขวางป้าสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	มีบางครั้งทะเลาะกัน โดยเฉพาะพ่อของลูกจะขวางป้าสิ่งของบ่อยๆ
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	มีแสดงอารมณ์อยู่เงียบๆ บ่อย ๆ
4.การให้อภัยต่อกันและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ต่อบุคคลที่มารังแก	ไม่เคยสอนลูกอย่างนั้นลูกเป็นผู้หญิงบางครั้งก็กลัวว่าลูกจะเสียเปรียบเหมือนกัน
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยกระทำอย่างนั้นเลย
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เคยเลย

-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมตลอดเพราะเขาเรียนเก่งคุณครูให้การชื่นชม
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบางครั้งเหมือนกันที่ไม่ยอมรับความคิดเห็นและโต้แย้งกัน
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	เล่าให้ญาติพี่น้องกันฟังแต่ไม่บ่อย ๆ

(3 O)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว O เด็กอายุ 7 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็น ไม่บ่อย		✓	
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยไปไหนด้วยกันพ่อจะคุมมาก			✓
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกันบ่อย ๆ	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันถึงกันเสียงดังแต่ไม่ได้ตีกัน	✓		
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> พ่อแม่รักโมโหและโกรธมากบ่อย ๆ	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> อยากเล่นกับเพื่อน ๆ นาน ๆ แม่เรียกจะไม่ไปแต่ถ้าพ่อเรียกจะไปเพราะกลัวพ่อตี		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> พ่อแม่ไม่เคยห้ามดูทีวีและเล่นเกมเลย			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> รำคาญเป็นบางครั้งที่ยากทำอะไรแล้วไม่ได้ทำไม่ได้ไปตามที่อยากจะไป		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง,ดื้อไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> เวลาพ่อตีพ่อจะบอกไปด้วยว่าคือ		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าคุณแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> บางทีก็รู้สึกบางทีก็ไม่รู้สึก		✓	
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> วาดภาพไม่สวยแต่ชอบวาดภาพแต่พ่อกับแม่ไม่ชอบ			✓

12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> พ่อมักพูดเสียงดังและพูดไม่ตีบ่อย ๆ	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจ	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียนและชอบอ่านหนังสือ	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ชมว่าเรียนเก่งอ่านหนังสือเก่ง	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> พ่อโมโหจะตีวัวด้วย	✓		
17.ฉันเป็นคนที่มีก็จะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> บางครั้งร้องไห้คนเดียวถ้าพ่อแม่ไม่ให้เล่นกับเพื่อน		✓	
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องเลนิทานก็ไม่เคยฟังจากพ่อแม่			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อน ให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้เล่าให้ฟังแม่กับพ่อทำงานยุ่ง			✓
20.ฉันเกลียดเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่เกลียดไม่ชอบเกลียดเดียวเขาจะตีกลับ			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 7 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4 O) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม		✓
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดดูค่า ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่ในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	

9) ฉันรู้สึกว่าคุณแม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าคุณแม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง นิทานทั้ง 20 เรื่อง		

(5 O) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่า
ในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว O ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. แม่อ่านนิทานให้ฟังสนุกที่แม่อยู่ใกล้และนอนอ่านนิทาน บางครั้งพ่อก็หยิบไปอ่านด้วยพ่อบอกว่าให้เป็นคนดีเหมือนในนิทาน
2. เราหัวเราะกันสนุกถ้าแม่ทำเสียงเล่านิทานสนุกและพ่อก็เลียนเสียงในนิทานสนุกกว่าแม่
3. แม่คิดว่านิทานให้ข้อคิดได้ดีมากและสามารถนำมาปรับปรุงตนเองได้ทำให้ใจเย็นลงคิดวิเคราะห์ตนเองมากยิ่งขึ้น
4. เพราะนิทานนำมาเล่าในครอบครัวทำให้แม่รู้สึกว่าสามีสนใจลูกขึ้นมามากกว่าแต่ก่อนซึ่งไม่สนใจลูกเลยมีแต่ดูตัวอย่างเดียวเหมือนคอยจับผิดลูกอยู่ตลอดเวลา
5. การลงโทษด้วยการตีของพ่อลดลงแต่ก็ไม่ได้มีเหตุผลอะไรที่จะอธิบายให้ลูกฟังเพียงแต่ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นคือการตีลูกไม่มีในช่วงระหว่างการนำนิทานมาเล่าในครอบครัว
6. ลูกชอบอ่านหนังสือมากขึ้นใส่ใจหนังสือมากกว่าการดูทีวีและเล่นเกม
7. ลูกมีความเรียบร้อยมากกว่าเดิมและชอบอยู่บ้านไม่ชอบออกบ้านรู้สึกว่าจะอยู่ติดแม่มากกว่าก่อนหน้า
8. ลูกว่าง่ายบอกกล่าวง่ายทำให้สบายใจ
9. ความว่านในใจแม่กับสามีลดลง ไม่มีช่วงจังหวะให้ได้ขุนมิ้วทางอารมณ์กันบ่อยเหมือนก่อนหน้า
10. สามารถปรับตัวเองได้ดีเพราะคิดว่าต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกมากกว่านี้นิทานบางเรื่องเล่าให้ลูกฟังแล้วจะคิดตามเหมือนเรื่องเตี๋ยนสติ

ครอบครัว P ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว P ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณพ่อ ผู้มีหน้าที่เล่านิทาน เด็กชาย อายุ 11 ปี สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย เด็กชาย อายุ 11 ปี และ 18 ปี รวมสมาชิกครอบครัว จำนวน 5 คน

(1 P)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว P

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือ เปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ถามว่าบ่นอีกแล้วไม่รู้ว่าบ่นทำไม หรือไม่ก็จะถามว่าทานอะไรมาหรือยังจะเป็นห่วงเรื่องการใช้เงินของแม่และคอยห้ามปรามตลอด	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> รู้จะรู้ทั้งหมดว่าลูกต้องการอะไรและวิธีการแสดงจะฟ้องให้เห็นทั้งคำพูด	✓		
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> ไม่มีเวลาให้เลยพ่อต้องเปิดร้านแม่ต้องค้าขาย			✓
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆหรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คอยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> หากลูกมีปัญหาจะเล่าให้พ่อฟังบ่อย ๆ	✓		
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> มีโกหกบางครั้ง หากถูกจับได้จะด่าแต่ไม่ตี		✓	
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ค่อนข้างคือเอาแต่ใจตนเองให้เก่งกินเก่งแต่มีบางครั้งเอาอกเอาใจเพราะหวังที่จะได้สิ่งตอบแทนที่เป็นรางวัล		✓	
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปด้วยน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไม่มีเลยต่างคนต่างทำงานและต่างคนต่างเรียนหนังสือกันไปมีกิจกรรมที่หมู่บ้านนครั้งเท่านั้นที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเป็นครอบครัว		✓	
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว			✓

	<p><u>ตอบ</u> ต่างคนต่างไปไม่ค่อยได้ไปไหนเป็นครอบครัวสักเท่าใดตอนเช้าเป็นหน้าที่ของแม่จัดการไปซื้อของมาทำกับข้าวและหาของไปค้าขายลูกไปโรงเรียน</p>			
	<p>9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> พ่อและแม่ไม่เคยเล่านิทานแต่แม่มักจะพูดถึงเรื่องบุญบาปให้ฟังบ่อย ๆ พ่อมักชอบเล่าเรื่องยุคโบราณเรื่องเก่า ๆ ของคนยุคโบราณ</p>	✓		
การแบ่งปัน/จิตอาสา	<p>10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน</p> <p><u>ตอบ</u> ลูกเป็นคนใช้ได้แต่ต้องมีรางวัลก่อนข้างคืออยู่งานส่วนรวมจิตอาสาทำได้ดี</p>	✓		
	<p>11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค</p> <p><u>ตอบ</u> ส่วนมากเป็นงานบุญในหมู่บ้านมักจะร่วมงานบุญบ่อยๆ</p>	✓		
	<p>12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน</p> <p><u>ตอบ</u> แบ่งให้เพื่อนบ้านและญาติๆ ที่อยู่บ้านใกล้กัน</p>	✓		
การควบคุมอารมณ์	<p>13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> ส่วนมากจะดุลูกมากกว่าลูกดุด่อย ๆ ทำผิดจะดุเลย มีอาจจะด่าด้วยภาษาที่ไม่น่าฟังบ้าง</p>			✓
	<p>14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี</p> <p><u>ตอบ</u> มีเหมือนกันลูกเอาของขวางแม่ก็จะขวางกลับเหมือนกันเพราะทำไม่ดี</p>			✓
	<p>15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี</p> <p><u>ตอบ</u> ทะเลาะกันบ่อยบางครั้งรุนแรงมาก</p>			✓

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย
 ลูกคนโตค่อนข้างสอนง่ายไม่ดื้อจะทำอะไรด้วยตนเอง แต่คนเล็กคือ แต้กล้าแสดงออกเรียนไม่เก่งแต่ทำกิจกรรม
 เก่งมาก

(2P)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า
เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ชวนกันไปงานบุญตามวัดและงานบุญในหมู่บ้านบ่อย ๆ
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	มีเดือนบางครั้งของที่ขายนั้นราคาสูงและมีน้อยจะห้ามบางครั้ง
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ไม่ค่อยได้มีโอกาสเพราะฐานะครอบครัวไม่ค่อยมีลำพังทำงานหาเงินไม่พอต่อค่าใช้จ่ายจึงไม่มีโอกาสแจกใคร ๆ
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	จะโกรธหากบุคคลนั้นย้อนกลับมาทำร้ายหรือทรยศต่อความซื่อสัตย์และต่อการช่วยเหลือที่ได้ช่วยเขาไปแล้ว
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้อื่นจะกลับมาตอบแทนฉัน	เชื่อว่าผลบุญจะตอบแทนหากทำความดีมากๆ และคนจะต้องรู้จักบุญคุณต้องตอบแทนบุญคุณนั้นด้วย
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน่นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ห้ามบ่อย ๆ ส่วนมากที่ห้ามคือช่วยแม่ทำงานบางครั้งใช้ให้ทำอะไรที่ช่วยเบามือพ่อแม่หน่อยหากลูกคือเกินไปไม่ช่วยก็จะด่าเลยจะตะคอกเสียงดัง ๆ ใส
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ทะเลาะกันบ่อยเงินหามาได้ชักหน้าไม่ถึงหลังมีเรื่องกันว่าใครใช้มากกว่า
3.การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะบ่อยลูกก็เห็นบางครั้งลูกรู้ราคาญก็จะตะคอกใส่ทั้งพ่อและแม่
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง ดุด่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	ส่วนมากจะดุด่ามากกว่าตักเตือนมีบ้างใช้คำพูดรุนแรงไม่เช่นนั้นลูกจะไม่กลัว
-ฉันมักจะ โกรธ โม โหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	มีบางครั้งราคาญมีโม โหบ่อยเหมือนกัน
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้ราคาญ	เป็นคนขี้หงุดหงิดมาก
-ฉันมักได้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจ หากครอบครัวไม่เข้าใจ	ได้เถียงกันบ่อย
-ฉัน โม โหจะขว้างปาสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	บางครั้งระบายอารมณ์เช่นนั้นจะขว้างปาข้าวของลูกมักจะเห็น
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจ อยู่เงียบ ๆ	ไม่เคยจะแสดงอารมณ์ทันที

4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	เคยสอนลูกให้ชกตอบกลับไม่ให้นิ่งไม่เช่นนั้นเขาจะแกล้ง และได้ใจเขาก็จะทำอยู่อย่างนั้นหากใครแกล้งหรือรังแกให้ ตอบโต้ได้เลย
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบาย กับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วย เช่นกัน	มีบางครั้งระงับความโกรธโม โหยังไม่ทันหายลูกคือซ้ำอีก อารมณ์โกรธมากขึ้น
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพ สิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ลูกไม่เคยรังแกสัตว์ให้เห็นแต่ถ้ารังแกกันเพื่อนหากู้ก็ จะทำโทษลูก
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมี พฤติกรรมที่ดี	จะชมว่าฉลาดและเก่งหากทำเรื่องที่น่าชื่นชม
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบางครั้งขัดแย้งกันเพราะอาการไม่ฟังกันมีบางครั้งโกรธ และไม่ฟังเดินหนีเลย
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้ คนอื่นฟัง	มีเล่าให้เพื่อนสนิทฟังเรื่องของครอบครัวเป็นการระบาย อารมณ์

(3P)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม-ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจาก
ผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว P เด็กอายุ 11 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นแม่แบ่งปันกับข้าวให้ยายบ้านอยู่ติดกัน		✓	
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้มีกิจกรรมร่วมกันพ่อและแม่มีแต่ทำงานมีบางครั้งก็ไปร่วม กิจกรรมของหมู่บ้านแต่ไม่บ่อย		✓	
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันบ่อยมากที่สุด	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันเสียงดังทั้งพ่อและแม่ต่างฝ่ายต่างด่าว่าให้กันตลอด	✓		
5.พ่อและแม่รักโม โหฉัน <u>ตอบ</u> โม โหบ่อย ๆ	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> บ่นบ่อยมาก บางครั้งรำคาญและจะหนีออกบ้านเลย	✓		

7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบเล่นเกมบางครั้งแม่เรียกหรือพ่อใช้หากเล่นยังไม่จบจะไม่ไปทำตามจึงถูกดูด้วยบ่อย ๆ ก็จะพูดตอกกลับพ่อกับแม่แบบไม่ไพเราะเท่าใดนัก	✓		
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,จี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> เป็นคนจี้รำคาญ หงุดหงิดถ้าไม่ได้สิ่งที่คิดและหวังไว้บ่อย ๆ	✓		
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,ดื้อไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> แม่พูดบ่อย ๆ ว่าจอมดื้อ	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> เคยคิดบ่อย ๆ ว่าแม่ไม่รักแม่รักแต่พี่คนเดียวสังเกตได้จากเวลาแม่พูดกับพี่พูดจาไพเราะแต่เวลาพูดกับหนูพูดไม่ไพเราะเลย และแม่จะเอาใจพี่มากกว่า	✓		
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> พ่อไม่สนับสนุนงานศิลปะประดิษฐ์เลยบางครั้งดูตำหนิถูกต่อว่าและถูกขู่ว่าจะไม่ให้เงินหากนำเงินไปซื้อของโดยสิ้นเปลืองกับงานประดิษฐ์			✓
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่จะแสดงอารมณ์โกรธบ่อย ๆ ส่วนพ่อหากโกรธจะไม่พูดกับลูกเลยพ่อจะทำประชดทุกครั้งหากไม่โกรธจะยื่นเงินให้กับมือแต่พ่อโกรธพ่อจะวางไว้บนโต๊ะแทนเป็นเช่นนี้บ่อย ๆ	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจในตนเองถึงแม้ว่าจะไม่เก่งมาก	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียนเพราะได้พบเจอเพื่อนแต่เรียนในระดับปานกลางมีบางครั้งไม่ยอมไปโรงเรียนเพราะเรียนยาก		✓	
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> มีแต่พ่อที่ชื่นชมว่าฉลาดกว่าพ่อ แต่แม่ไม่ค่อยชื่นชมแม่จะชมพี่มากกว่า		✓	
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นเลย			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> แอบร้องไห้คนเดียวบ่อย ๆ เพราะแม่ไม่เข้าใจและเวลาแม่พูดกล่าวตักเตือนหรือจะสอนอะไรสักอย่างในระหว่างที่ทำผิดแทนที่แม่จะพูดดี ๆ บอกดี ๆ แม่กลับให้คำพูดจิกคำพูดประชดและหากพูดกับพี่หรือสอนพี่จะพูดดีมาก ๆ จึงรู้สึกน้อยใจเสียใจเหมือนแม่ไม่สนใจและไม่รักหนู	✓		
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง		✓	

<u>ตอบ</u> ไม่ได้เล่าพ่อแม่ไม่เคยเล่านิทานแต่แม่จะชอบพูดเรื่องนรกสวรรค์บาปบุญคุณโทษให้ฟัง			
19.ฉันเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ส่วนมากเล่าให้พ่อฟังเพราะถ้าเล่าให้แม่ฟังแม่ไม่ฟัง	✓		
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่ได้แกล้งแต่มีทะเลาะกันหลายครั้งจนมีอยู่ครั้งหนึ่งจู่จู่รูปแข่งที่ไปหายไปเลยเวลาทะเลาะกันพี่มักจะอ้างว่าจะฟ้องพ่อฟ้องแม่	✓		

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 11 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ
-

(4 P)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม-ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย		✓
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดดูต่ำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่าการครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่าการ พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง ชอบนิทานทั้ง 20 เรื่อง		

(SP)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่นนิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว P ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. หากพ่อเห็นว่าลูกไม่ทำตามหรือกระทำผิดสิ่งใดพ่อมักจะบอกว่าลูกทำเหมือนนิทานเรื่องนั้นจึงทำให้
ลูกนึกคิดเพราะเป็นคนเล่าให้พ่อแม่ฟัง
2. ครั้งไหนหากพ่อแม่ต่อล้อต่อเถียงกันลูกจะเข้าไปพูดและกล่าวที่แสดงความคิดเห็นของตนเองมาก
ขึ้นด้วยการกล่าวเหตุผลให้พ่อแม่ฟังถึงผลและเหตุของการทะเลาะกัน
3. สังเกตว่าแม่ไม่ค่อยบ่นมากมีคำพูดที่ไพเราะกับลูก
4. ตอนนี้ลูกพูดมีหางเสียงมากขึ้นซึ่งก่อนหน้านี้พูดไม่ค่อยดีต่อพ่อแม่
5. พ่อกับแม่มยังมีเถียงกันอยู่บางครั้งลูกจึงบอกให้ถอยกันและให้ถอยกันพ่อกับแม่ก็ทำตามที่ลูกบอก
ด้วยดี
6. กับพี่ตอนนี้ไม่โกรธกันแล้วให้ถอยพี่ทั้งหมดหลังจากเล่นนิทานเรื่องฆาตกรรมให้ถอยพระเจ้าพรหมทัต
จบรู้สึกว่ามีดีเลยที่อากาศเย็นที่รุนแรง
7. คุณแม่และลูกพยายามปรับปรุงตนเองมากขึ้น
8. คุณแม่พยายามปรับอารมณ์ต่อลูกและต่อคุณพ่ออยู่และรู้สึกว่าคุณพ่อไม่ตอบโต้คุณแม่แล้วมีแต่คุณแม่
ยังคงต้องพัฒนาอีกนิดก็อาจดีขึ้นแต่อยู่ที่หนูว่าหนูจะทำได้ด้วยตอนนี้รู้แล้วพ่อบอกว่านิทานสอนก็ต้องทำตาม
นิทานด้วยและรู้สึกว่าดีที่พ่อพูดดีๆ ไม่ด่ารุนแรงเหมือนที่ผ่านมา

ครอบครัว Q ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว Q ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณตา เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่า
นิทาน สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณตา คุณยาย คุณแม่ เด็กหญิง อายุ 7 ปี รวมสมาชิก
ครอบครัว จำนวน 4 คน

(1 Q) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว Q

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1. ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธอื่น ๆ ตอบ ลูกเป็นคนขี้อายไม่ค่อยพูด มีบางครั้งถามแม่บ้างว่า แม่เป็นอะไรไปหาหมอไหมถามบ้างไม่บ่อย		✓	

	<p>2.ฉันรู้ปัญหาของคุณ</p> <p><u>ตอบ</u> รู้ว่าลูกเรียนไม่ค่อยเก่งแต่เขียนตัวหนังสือมีความตั้งใจดีเป็นเพราะเป็นคนเงิบๆ จึงไม่ค่อยยุ่งอะไรกับใครมาก</p>	✓		
	<p>3.ฉันมีเวลาให้ลูก</p> <p><u>ตอบ</u> มีเวลาให้มากเพราะมีหลานคนเดียวไปรับไปส่งโรงเรียนด้วยตนเอง</p>	✓		
สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ	<p>4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ</p> <p><u>ตอบ</u> การเล่าเรื่องปัญหาอะไรไม่เคยเล่าแต่จะเล่าเฉพาะว่าใครไปที่โรงเรียนไปสอนอะไรบ้างมีครูพิเศษมาสอนบ้างแต่ก็ไม่บ่อยแล้วแต่อารมณ์ของเขา</p>		✓	
	<p>5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> เป็นเด็กพูดความจริงไม่โกหก</p>	✓		
	<p>6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> เป็นเด็กดีไม่ดื้อใช้ได้ดี</p>	✓		
ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	<p>7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไปด้วยน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน</p> <p><u>ตอบ</u> ส่วนมากพากันไปวัดจะไปกันทั้งครอบครัวหากเป็นวันพระ</p>	✓		
	<p>8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ไปตลาดด้วยกันบางครั้ง ส่วนมากชายจะไปตลาด หลานจะเตรียมตัวไปโรงเรียน ไปเที่ยวไม่ค่อยได้ไปไม่มีรถ ส่วนมากจะเล่นตามแถวหมู่บ้านกับเพื่อน ๆ ในหมู่บ้าน</p>		✓	
	<p>9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> คุณตาจะชอบเล่านิทานให้หลานฟังส่วนมากเป็นนิทานธรรมะเก่าๆ เด็กฟังอาจจะไม่เข้าใจจึงไม่อยากฟังจริงๆ แล้วเป็นนิทานสำหรับผู้ใหญ่ฟังมากกว่าเพราะต้องวิเคราะห์ตามเรื่องด้วยแต่หลานฟังไม่รู้เรื่องแต่ก็เล่าให้ฟัง</p>	✓		
การแบ่งปัน/จิตอาสา	<p>10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน</p>	✓		

	<u>ตอบ</u> งานบ้านจะเสนอช่วยดีทั้งล้างจาน และช่วยซักผ้าทำได้ไม่ค่อยดีแต่ก็ฝึกไว้ก่อน			
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ทำบุญบ่อย ๆ ส่วนมากจะทำกับวัดหรือไม่หากเป็นช่วงทอดผ้าป่าทอดกระถินมักจะไปร่วมทำบุญเสมอ	✓		
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> แบ่งเป็นประจำกับข้างบ้านบ้างญาติ ๆ กันจะแบ่งกัน ส่วนมากเป็นของกินประเภทขนมและอาหาร	✓		
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ตาไม่เคยตีแต่จะคุมมากส่วนแม่เขาจะตีบางครั้งดีด้วยไม่บางครั้งก็ด้วยมือเหตุก็เพราะไม่เชื่อฟังพอดีก็จะบอกเหตุผลแต่ก่อนตีจะให้โอกาสก่อนหากถึงสามครั้งดีเลย	✓		
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นโกรธแต่ก็มีบางทำกริยางอนแต่ถูกคูกี้จะร้องไห้เลย	✓		
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เล่นกับเพื่อนดีไม่มีทะเลาะหรือแกล้งใครเพื่อนชอบมาชวนไปเล่นด้วยเสมอ	✓		

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายเป็นคนๆ อย่ ไม่ค่อยพูดเรียนหนังสือปานกลาง เขียนภาษาไทยได้สวยงามดี มีน้ำใจช่วยเหลืองานบ้าน ได้ดี คือบ้างบางครั้ง

(2Q)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่ดำเนินทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	คุณตาจะชวนกันไปหากมีงานวัดแต่หากเป็นวัดพระธรรมดาคุณตาจะไปเอง
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ส่วนมากไม่ห้ามจะแบ่ง ๆ กัน หากเพื่อนมาบ้านเล่นของเล่นก็ต้องเล่นด้วยกันไม่ได้ห้ามแต่อย่างใด
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ทำกับข้าวและขนมแบ่งปันญาติพี่น้องและเพื่อนข้างบ้าน

-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	ไม่เป็นไรหากช่วยแล้วเขาย้อนกลับมาทำร้ายเราก็ไม่พินบาปกรรมจะตามสนองตัวเอง
-ฉันคิดว่าความช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	คุณตาเชื่อเรื่องชาติภพหน้าและเวรกรรมหากทำบุญก็จะได้บุญทำบาปก็จะได้บาปตามนั้น
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่ห้ามส่วนมากหลานจะชอบดูทีวีและอ่านหนังสือการ์ตูนไม่เล่นเกมเลย
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ไม่เคยทะเลาะกันเลยมีแต่ปรึกษากันหาทางแก้ไข
3.การรู้ระดับความ โกรธและ โม โห ของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ไม่เคยทะเลาะกันแต่อาจมีบ้างโต้เถียงกันแบบไม่หนักไม่รุนแรง
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	อาจมีบ้างโดยใช้เสียงตะหวิดแต่ไม่ใช่ใช้เสียงคำหรือภาษารุนแรงเลย
-ฉันมักจะ โกรธ โม โห ลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	ไม่ค่อยได้โม โห ถ้าจะ โม โห ก็เขาคือและบอกหลายครั้งแล้วไม่เชื่อฟังจะ โม โห
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	ไม่ค่อยหงุดหงิด
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	ครอบครัวมีความเข้าใจกันดีไม่มีการใช้อารมณ์ที่รุนแรงในการต่อว่ากันในครอบครัวเลย
-ฉัน โม โห จะขวางปาสิ่งของระบายอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	ไม่เคยเลยที่จะ โม โห แล้วทำลายหรือปาข้าวของในการระบายอารมณ์
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	ไม่เคยเลย
4.การให้เกียรติต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ต่อบุคคลที่มารังแก	ไม่เคยสอนเลยกลัวเขาได้รับบาดเจ็บก็มักจะเตือนบอกต่อหลานว่าให้หนีออกมาห่าง ๆ หากเพื่อนทะเลาะกัน
-ฉัน โกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์ โกรธ ไม่พอใจด้วยเช่นกัน	เคยมีบ้างนานมาแล้วที่มีคนกล่าวหาว่าร้ายแต่ก็หา โกรธไปแล้วแต่ก็ไม่เคยเก็บมาระบายที่บ้านเลยมีแต่เล่าให้ครอบครัวฟังเท่านั้น
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	เท่าที่เลี้ยงหลานมายังไม่เคยเห็นหลานรังแกเพื่อนเลย คุณครูที่โรงเรียนบอกว่าเป็นคนเรียบร้อยดี
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมบ่อย ๆ โดยเฉพาะการเรียนและงานเขียนรวมทั้งงานศิลปะจะวาดภาพได้สวยและดี

-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบางครั้งแต่ไม่บ่อยบางครั้งเหมือนเป็นการขัดใจกันมากกว่า
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	เล่าให้ฟังว่าไม่สบายใจอะไรบ้างก็จะบอกต่อกันในครอบครัว

(3 Q)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม -ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว Q เด็กอายุ 7 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นบ่อย	✓		
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมด้วยกันไม่ค่อยได้ไปเที่ยวที่ไหนแม่ไม่ว่าง		✓	
3.ฉันเคยได้ขึ้นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นและไม่เคยได้ขึ้น			✓
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ไม่ทะเลาะกันเลย			✓
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่จะ โหมโหถ้าหนูคือไม่ปฏิบัติตามที่บอกและจะตี		✓	
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ที่ไม่ทำตามเพราะอยากไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า			✓
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> หากห้ามไม่ให้ดูทีวี ก็จะบดันทันทีเพราะถ้าไม่ปิดจะไม่ได้ดูอีก			✓
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่เคยรู้สึกเบื่อ หรือรำคาญเลย			✓
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกฉัน ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> มีบางครั้งที่เราชอบพูด		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ไม่เคยรู้สึก			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> แม่จะชอบซื้อสื่อดินสอและกระดาษให้บ่อย ๆเพราะเห็นว่าชอบวาด	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โหมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> ไม่โหมโหยกเว้นหนูไม่ฟังและไม่ทำตามแต่ไม่บ่อย		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน	✓		

<u>ตอบ</u> ภูมิใจ			
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบเรียน ชอบเขียนภาษาไทยที่สุด	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> แม่จะชมบ่อย ๆ และกอดบ่อย ๆ	✓		
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นเลย			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีทักษะแบริ่งให้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยแบริ่งให้คนเดียว			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> มีเล่าบ้างเรื่องที่ตลกในทีวีหากดูทีวีพร้อมกันบางครั้งแม่เล่าให้ฟัง		✓	
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่า			✓
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุก <u>ตอบ</u> ไม่เคยแกล้งเพื่อนหรือแกล้งสัตว์			✓

จากประเด็นถาม -ตอบ เด็กอายุ 7 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

(4Q) แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) สัมภาษณ์หลังมีการเล่นิทานครบจำนวน 20 เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำิทานไปเล่าในครอบครัว ครบจำนวน 20 เรื่อง

ถาม -ตอบ ตัวแทนเด็กอายุ 7-12 ปี สมาชิกในครอบครัวโดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”

แบบสัมภาษณ์เด็กอายุ 7-12 ปี โดยระบุคำตอบว่า “ใช่ หรือ ไม่ใช่”	ใช่	ไม่ใช่
1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หงุดหงิด หรือมีอารมณ์โมโหบ่อยลง	✓	
2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมักจะอธิบายเหตุผลต่อสิ่งที่ฉันทำมากกว่าเดิม	✓	
3) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ค่อยทะเลาะ/การทะเลาะกันลดลงหรือไม่มีการทะเลาะกันเลย	✓	
4) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาหรือทำกิจกรรมกับฉันมากกว่าที่ผ่านมา	✓	
5) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่ใช้คำพูดคำ ที่รุนแรง	✓	
6) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเรื่องคุย มีเรื่องมาเล่าให้ฉันฟังมากกว่าเดิม	✓	
7) ฉันรู้สึกว่ในครอบครัวของฉันมีเสียงหัวเราะกันมากขึ้นจากเดิม	✓	
8) ฉันรู้สึกตัวเองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้าใจฉัน ฉันอบอุ่นและอุ่นใจมากขึ้นกว่าเดิม	✓	
9) ฉันรู้สึกว่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ใจเย็นลง และสนใจคุยกับฉันมากกว่าเดิม	✓	
10) ฉันรู้สึกว่พ่อ แม่ ผู้ปกครองของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ฉันชอบ	✓	
ฉันชอบนิทาน เรื่อง ทั้ง 20 เรื่อง		

(5Q)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3) หลังมีการเล่านิทานครบจำนวน 20 เรื่อง
เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการนำนิทานไปเล่าในครอบครัว การสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ครอบครัว O ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้คือ

1. หลานชอบคุณตาเล่านิทานมากขึ้นเพราะก่อนหน้านี้คุณตาเล่านิทานหลานจะไม่ฟังเพราะตาเล่าแบบ
เสียงเรียบเกินไปพอรู้เทคนิคการเล่านิทานก็เริ่มสนุกหลานชอบฟังทำให้คุณตาสนุกสนานในการเล่า
เรื่องมาก
2. หลานสนุกและเห็นได้ชัดว่าเสียงหัวเราะมีมากขึ้น
3. การเล่านิทานทุกครั้งจะได้ฟังกันทุกคนทั้งคุณชายและลูกสาว หลานสาวทำให้คุณตาารู้สึกภูมิใจว่าไม่แค้น
เสียเปล่าแล้วสามารถมองเห็นคุณค่าของตนเองในการเป็นกำลังสำคัญในการสอนหลานให้เป็นคนดี
4. บางเรื่องยกตัวอย่างเช่นแม่ผู้ใจโกรธและเรื่องพ่อกับลูกชายทำให้คุณตาชอบและมีความรู้ในเทคนิคการ
เหตุผลมากแค่ไหนในการ โหมให้หลานทำให้ลูกคิดย้อนกลับในการหาเหตุผลเช่นกัน
5. รู้สึกถึงคุณค่าของนิทานมีมากในการนำมาสอนคนทุกรุ่น ได้เลยคุณตาชอบและมีความรู้ในเทคนิคการ
เล่านิทานมากขึ้นหลานชอบฟังเรื่องที่ตาเล่าตาก็ภูมิใจที่เล่าเรื่องได้เก่งขึ้นมากกว่าเดิมที่เคยเล่าแล้วหลาน
ไม่ยอมฟัง
6. คิดว่าเป็นเรื่องที่หลานจะต้องจดจำสามารถนำไปประยุกต์ให้กับชีวิตของตนเองได้ตาเชื่อเช่นนั้นเพราะ
เรื่องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องพุทธศาสนาด้วยและการนำนิทานมาเตือนให้ปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเป็นชั้นยอด
ของการสอนคนโดยสอดแทรกคติสอนใจ
7. หลานมีความตั้งใจมากขึ้นในการรับฟังนิทานและสามารถทำงานรวดเร็วโดยชั้นอาสาเอง
8. หากหลานงอแงคุณตาจะบอกเปรียบเทียบนิทานที่หลานได้ฟังไปแล้วให้คิดเป็นวิธีที่ดีหลานจะไม่ร้อง
ไม่อแง

ครอบครัว R ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว R ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน
สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณชาย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชายอายุ 8 ปี

(1R)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว R

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือ เปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็น อะไร ทำไม่พ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ถามถ้าวัน ไหนแม่ไม่พูดหรือเงิบมาก ๆจะถามว่าเป็น อะไรถามบ่อย ๆ	✓		
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> รู้บางครั้งลูกบอก บางครั้งแม่จะสังเกตเอง	✓		

	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> มีเวลาให้ไม่เต็มที่เพราะแม่ต้องทำงานเย็บผ้าไม่ค่อย ได้มีเวลาไปไหนมาไหนเท่าที่ลูกอยากจะไป			✓
สร้างความมั่นใจ ไว้เนื้อเชื่อใจ	4.ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของ เพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบ ได้เล่น คอย ปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> เล่าบ้างแต่ไม่บ่อย บางครั้งเล่าให้ฟังแต่แม่ยุ่งๆ ก็เลย ไม่ได้ใส่ใจที่จะฟังมากนัก		✓	
	5.ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยโกหกนะ	✓		
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> เป็นบางครั้งแต่เอาแต่ใจตนเองอย่างมาก		✓	
ใช้เวลาด้วยกันอย่าง สร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ไป ว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้ไปที่ไหน ไปเที่ยวก็ห้วงทำงานต้องส่งงาน ให้ตรงต่อเวลานัดรับผ้า ถ้าจะเที่ยวตามหมู่บ้านตลาดนัด นานครั้งไป			✓
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยได้ไปส่วนใหญ่ลูกจะไปกับยายไปด้วยกันเป็น ครั้งคราว		✓	
	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับ ครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องอะไรเลย เล่าไม่เป็น			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งใน หมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> เป็นเด็กผู้ซายให้เล่นๆ ไป ไม่ได้กำหนดที่จะให้ ช่วยเหลืองานบ้านเลย			✓
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> นานครั้งจะร่วมทำบุญที่วัดในหมู่บ้าน		✓	
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> แบ่งให้เพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกัน ญาติพี่น้องราย รอบมีอะไรจะคะ โคนแบ่งปันกันเสมอ	✓		

การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยตีลูกเลย มีลูกตอนอายุมากแล้วมีคนเดียวแต่ไม่เคยตำหนิหรือว่าลูกตีลูกแรง ๆ เลย			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> เวลาถูกโมโหจะชอบกระที่บเท้าและแสดงอารมณ์ก้าวร้าว			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> หากลูกทะเลาะกับคนอื่นจะวิ่งมาฟ้องแม่บ่อย			✓

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบายเป็นคนชี้แจงจุดนี้
โมโห มีคนตามใจเยอะ แต่เป็นคนร่าเริง อยากรู้อะไรต้องได้ การพูดจาหากพูดคุยกับบุคคลอื่นจะพูดจาไพเราะ แต่ถ้ากับพ่อแม่พูดจาไม่ไพเราะเลย เป็นคนขี้อาย กับบุคคลที่หากไม่คุ้นเคยจะไม่ค่อยพูด

(2R)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า
เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไม่ค่อยได้ไปที่ไหน
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	ของเล่นหากซื้อแพงมักห้ามลูกแต่ลูกยังคงซื้อเอาไป แม่จะบอกว่าเล่นดี ๆ ระวังอย่าให้ตกแตกพังเสียหาย
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ไม่ได้บริจาคอะไรที่ไหนไปวัดไม่ค่อยมีเวลาไปส่งลูกโรงเรียนกลับมาจัดการเสื้อผ้าตั่งทั้งวัน
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	โกรธมากนะทุกวันนี้ก็โดนและโกรธมากด้วย
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	ตอนแรกคิดหวังอยู่แต่พอได้ลูกผู้ชายความหวังคงไม่มี เพราะเด็กผู้ชายจะออกจากบ้าน ไปมีครอบครัวดูแลแม่คงพึ่งยากอยู่แต่ก็มีความหวังว่าลูกจะต้องดูแลแม่แก่เฒ่าชรา
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน่นทำนี่ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่เคยห้าม ดิจะได้ไม่ไปชนที่ไหนให้เป็นอันตราย

-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีบางครั้งเหมือนกันที่ต้องทะเลาะเพื่อนใช้จ่ายไม่เท่ากันบ้าง ใช้มากและบ้างใช้น้อยและความจำเป็นใช้เพื่อลูกรออยู่จะมีทะเลาะกันบ้างแต่ไม่บ่อย
3. การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ไม่เคยทะเลาะกันแรงอาจมีปากเสียงบ้างแต่ไม่รุนแรง
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	เคยมีบ้างแต่ไม่บ่อยหลุดออกมาด้วยอารมณ์โมโหบ้าง
-ฉันมักจะโกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	นานๆ ครั้งจะแสดงความโมโหกับลูก
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันชี้หงุดหงิด ชี้อารมณ์	มีเป็นบางช่วงที่งานหนักส่งงานลูกค้าไม่ทันจะหงุดหงิด รำคาญคนรอบกวนงานเร่ง
-ฉันมักได้เสียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	บ่นบ่อย ๆ มีแต่รุนแรงและได้ตอบด้วยความรุนแรงไม่เคยมี
-ฉัน โมโหจะขวางป้าสิ่งของระบายอารมณ์ และลูก เคยเห็นด้วย	บางครั้งเหมือนกันถ้าไม่ได้ตั้งใจจะทำประชดเท่านั้นเองแต่หายเร็ว
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	มีบ้างเวลาเครียดจะอยู่เงียบ ๆ คนเดียว
4. การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มา รังแก	จะสอนลูกให้ได้ตอบอย่าให้ใครชกแต่ฝ่ายเดียวให้ชกกลับ ใครกัดมาให้กัดตอบเลย
-ฉัน โกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมา ระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจ ด้วยเช่นกัน	ไม่เคย
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพ สิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่ทำโทษส่วนมากจะปล่อยไป
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมี พฤติกรรมที่ดี	ชมบ่อย ๆ และกอดบ่อย ๆ
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีบ้างกับพ่อของลูกเถียงกัน
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้ คนอื่นฟัง	เล่าให้ยายฟังเป็นส่วนมาก

(3R)แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว R เด็กอายุ 8 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1. ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> เห็นแต่ไม่บ่อย		✓	
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> อยากไปเที่ยวแต่ไม่ได้ไป แต่ไปซื้อของเล่นกับยายบ่อยๆ			✓
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> แม่จะทะเลาะกับพ่อเสียงดังไม่บ่อย		✓	
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> แม่เถียงกันกับพ่อ		✓	
5.พ่อและแม่รักโมโฮฉัน <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่จะตีด้วยไม้และบางครั้งใช้มือตี		✓	
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ทำตามบางครั้งไม่ทำเพราะไม่ยอมทำตาม		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบดูทีวีแม่ให้ดู	✓		
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึก			✓
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ยายบอกว่าชน	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึก			✓
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> ชอบเล่นหุ่นยนต์ ไม่ชอบวาดภาพพ่อจะซื้อหุ่นยนต์ให้บ่อย ๆ			✓
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่โมโหจะพูดเสียงดัง		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจ	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ชอบไปโรงเรียนได้เล่นกับเพื่อน	✓		
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> แม่จะชอบหอมแก้มก่อนไปโรงเรียน	✓		

16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> ไม่เคยร้องไห้คนเดียว แต่ถ้าแม่ด่ากับแม่ตีจะร้องไห้			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเลย			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> บางครั้งเล่าให้แม่กับยายฟังเรื่องเพื่อนแกล้งที่โรงเรียน		✓	
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> ไม่เคยแกล้งใครเลย			✓

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 8 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

หลังจากรับนิทาน 3 สัปดาห์ แล้วได้รับการปฏิเสธในการเข้าร่วมกลุ่มวิจัย

นิทานที่นำไปเล่า เรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ เรื่อง ผู้ขอกับผู้ถูกขอ เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห เรื่อง ฆาตุฆารให้ภัย พระราชา เรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี เรื่อง กากับทหารของพระราชา

ครอบครัว S ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว S ผู้ให้สัมภาษณ์คือ คุณแม่ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน

สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชาย อายุ 7 ปี เด็กชาย 10 ปี

(1S)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว S

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความห่วงใย	1.ลูกมักจะถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบายหรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไมร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อเป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่ถามอะไรเลย ส่วนมากลูกคนโตจะนอนกับยาย คนเล็กจะนอนกับแม่ยายจะมีส่วนในการดูแลหลานเขาจะพูดคุยถามยายมากกว่า			✓
	2.ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ลูกคนโตเวลามีอะไรเกิดขึ้นมักจะ ไม่บอกแต่จะบอกแค่ว่าตัวเองไม่สบาย เจ็บนี้เป็นนั่นส่วนคนเล็กจะบอกบ้างและก็รู้ว่าลูกอยากให้อุจจุกๆ กับเขาแต่แม่ทำไม่ได้		✓	
	3.ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> มีเวลาให้เต็มที่เพราะเลี้ยงลูกเองไม่ได้ทำงานที่ไหน	✓		

<p>สร้างความมั่นใจไว้เนื้อเชื่อใจ</p>	<p>4. ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของเพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบ ได้เล่น คุยปรึกษาเรื่องอื่น ๆ</p> <p><u>ตอบ</u> มีพูดคุยกันแต่ระยะหลังนี้สังเกตลูกโตขึ้นไม่ค่อยพูดอะไร บางครั้งแม่เองจะหยอกเล่นเขามากกว่าเช่น ไหนดูหน่อยซิว่าเป็นหนู่มหรือยังมีอะไรในร่างกายเปลี่ยนบ้างแม่จะหยอกแบบนี้เพราะเห็นว่าอารมณ์เขาแปรปรวนเดี๋ยวดีเดี๋ยวโมโห</p>			✓
	<p>5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> จะพูดโกหกบางครั้ง แม่จับจุดได้ว่าลูกเพื่ออยากให้แม่สบายใจ ลูกคนโตเคยขโมยเงิน 2 ครั้ง แล้วพูดโกหก แม่ซักถามมากขึ้นลูกยอมรับแต่ไม่ได้ดีลูกเพียงแต่พูดแบบมีเหตุผลผสมอารมณ์โมโหส่วนมากพ่อของลูกจะแรงกว่าเพราะพ่อเป็นคนซีโมโห จับได้ว่าพี่ขโมยเงินไปเพราะติดเกมจะนำเงินไปใช้กับร้านเกม แม่สอนว่าอยากได้ให้ขอ</p>			✓
	<p>6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> มีบางครั้งบอกอะไรลูกมักบอกว่าเดี๋ยวก่อน</p>			✓
<p>ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>7. ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ ยกตัวอย่างเช่นไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน</p> <p><u>ตอบ</u> มีไปเที่ยวกันบ่อยๆ ไปเที่ยวไหนมักไปด้วยกันตลอดจนทุกวันนี้ลูกคนโตมักจะบอกว่าไปกันเถอะเดี๋ยวลูกจะตามไป จะไปหาเพื่อนก่อน คือไปเที่ยวจนลูกไม่อยากไปเที่ยวกับพ่อแม่แล้วบางครั้งลูกไม่อยากไปแม่จะบังคับให้ไปด้วยเพราะอยากให้ลูกไปด้วย</p>	✓		
	<p>8. ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> มักจะไปตลาดสนุกกับการซื้อของเล่นลูกจะชอบ</p>	✓		
	<p>9. ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่นๆ ฟังร่วมกับครอบครัว</p> <p><u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่านิทานส่วนใหญ่ถ้าจะเล่าหรือสอนลูกจะเปรียบเทียบตัวอย่างในทีวีให้ลูกฟังและให้ลูกอ่านหนังสือที่เป็นนิทานและหนังสือธรรมะ เรื่องบาปบุญคุณโทษอ่านให้ฟังเป็นการฝึกตัวเองไปด้วย</p>			✓

<p>การแบ่งปัน/จิตอาสา</p>	<p>10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้าน และโรงเรียน</p> <p><u>ตอบ</u> งานบ้านหรืองานอื่นๆ แม่ไม่ยอมให้ทำอะไรเพราะจะเลอะทำให้แม่ต้องลำบากในการเก็บกวาด ทำให้ไม่เรียบร้อยรกและไม่สะอาด</p>			✓
	<p>11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค</p> <p><u>ตอบ</u> มีไปร่วมงานวัดที่ไหนมีงานวัดจะพากันไปทั้งครอบครัวทำบุญบ้างแต่ส่วนมากจะไปร่วมสนุก</p>		✓	
	<p>12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน</p> <p><u>ตอบ</u> เพื่อนบ้านไม่ค่อยถูกกันแต่มักจะแบ่งกับข้าวมาให้ทวด จะมารับทวดไปที่บ้านบ่อย ๆ จะดูแลทวด</p>			✓
<p>การควบคุมอารมณ์</p>	<p>13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ</p> <p><u>ตอบ</u> จะบอกและทำโทษไปด้วยบอกไปด้วยมีบ้างบ่นใช้เสียงดังขู่ให้กลัวไว้ก่อนแต่ลูกจะกลัวพ่อเขามากกว่าเพราะพ่อเขาโมโหร้ายและทำจริง</p>			✓
	<p>14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี</p> <p><u>ตอบ</u> ลูกคนโตเวลาโมโหจะใช้คำพูดตะคอกใส่พ่อแม่บ้างลูกคนเล็กมีบ้างบางครั้งก็แสดงอารมณ์ไม่พอใจแต่ไม่ถึงขั้นรุนแรง หากลูกตะคอกหรือแสดงความไม่พอใจออกมาแม่จะทำตาตุ๋นใส่เลย และชอบเถียงเรียกได้ว่าเถียงไม่หยุดเลยแม่จะได้ตอบด้วยการเถียงกลับหรือไม่จะใช้มือหรือใช้ไม้ตีเลยอะไรอยู่ใกล้จะใช้ตีถ้าไม่มีจะใช้มือตีทันที บางครั้งเหมือนกันที่จะใช้จิตวิทยาเงียบไม่พูดด้วยทั้งวันเลยทำบ่อยๆ ทำให้ลูกอึดอัด เมื่อเขาอึดอัดเขาก็จะพูดคุย พูดดีๆ กับแม่ประมาณว่าแม่ใช้ให้ทำอะไรจะเอาใจด้วยการทำให้หมด</p>			✓
	<p>15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี</p> <p><u>ตอบ</u> มีทะเลาะกันบ่อยครั้งทุกวันกับพี่น้องมีลงไม้ลงมือตีกัน บางครั้งแต่ถ้าตีแล้วร้องไห้จะถูแม่ลงโทษด้วยการถูกตีทั้งคู่ไม่ว่าใครจะผิดหรือจะถูกก็ซึ่งจะถูกตีทั้งคู่เลยเพราะร่วมกันแต่ถ้าทะเลาะและตีกันกับเพื่อนส่วนใหญ่เป็นลูกคนโตแม่จะถามเหตุผลว่าตีเขาทำไมถ้าลูกบอกว่าคนอื่นเขาตีก่อนแม่ก็จะถามต่อ แต่ถ้าลูกบอกว่าอยากทำอยากตีแม่จะตีลูกเพราะว่าไม่ถูกต้อง</p>			✓

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย ลูกทั้งสองคนมีนิสัยคล้ายกันส่วนหนึ่งคือ มักใช้คำพูดว่าเดี๋ยวก่อนบ่อย ๆ หลายๆ ครั้งจนแม่ต้องพูดตะคอกใส่จึงจะทำตามแต่ถ้าพ่อเขาพูดจะทำตามทันทีและทำได้เร็วกว่าแม่ตั้ง ชอบเลี้ยงทั้งสองคน (เลี้ยงค้ำไม่ตกฟาก) ชอบเล่นเกมทั้งสองคนเล่นได้ทั้งวัน ลูกคนโตไม่เกรง ค่อนข้างขี้อายแต่สมาธิสั้น ชอบล้อข้าวของ ชอบเล่นเกมทั้งวันทั้งคืนเล่นได้นาน ลูกคนเล็กมีบางครั้งและชอบเล่นแกล้งสัตว์จะฆ่าหรือเล่นให้ทรมาณ ไม่กลัวสัตว์จับสัตว์ได้ทุกชนิด เป็นเด็กกล้าพูดมากไปโรงเรียนหากมีอะไรเกิดขึ้นจะเล่าให้ฟังหมด

(2 S)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า

เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว

สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ส่วนมากชวนกันไปเที่ยวงานบุญที่วัดจัดให้มีการแสดง มักจะพากันไปสนุกสนาน งานหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่ได้ไปเพราะต้องทำงานบ้านต้องคอยดูแลช่วยสามีทำธุรกิจ
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	จะห้ามลูกไม่ให้นำของเล่นราคาแพงออกไปเล่นและให้คนอื่นเล่นจะเกิดการพังเสียหายได้
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก)(บริจาค) คนอื่นๆ	ไม่ค่อยได้ทำแต่ก็มีบ้างบริจาคเสื้อผ้า
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยเหลือแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	ไม่ชอบเลยจะโกรธมากหากลูกหักหลัง
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	คิดบ่อยๆ หากเพื่อนขี้มึงสิ่งใดแล้วไม่คืนจะหนักเลยเลิกคบเป็นเพื่อน
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่เคยห้ามหากลูกดูทีวี แต่หากเล่นเกมจนเมื่อถึงเวลาทานข้าวแล้วไม่หยุดเล่นแม่จะโมโหจะด่าว่าลูกให้หยุด แต่ถ้าไม่หยุดจะปล่อยเลยและจะบ่นให้เขาฟังว่ามันได้อะไรกับชีวิตมันช่วยพัฒนาสมองไหม บางทีลูกไม่ได้ไปเล่นเกมหรือกินมันอยากเป็นส่วนตัวแอบคุยเฟสบุ๊คกับเพื่อน เพราะถ้าอยู่ในบ้านและเล่นกับโทรศัพท์แม่จะเช็กคุตตลอดและแม่จะห้ามปรามเพราะตอนนี้เริ่มมีผู้หญิงมาชอบแล้ว และห้ามไม่ให้คบเพื่อน โดยจะมีทางเลือกให้ลูกว่าจะคบเพื่อนแบบไหนระหว่างนิสัยแบบพ่อหรือนิสัยแบบลุงถ้านิสัยแบบพ่อลูกเห็นแล้วว่า

	พ่อค้มเหล้าเมามาขกลับบ้านมาลูกไม่ชอบ ในเมื่อลูกไม่ชอบแม่ก็จะบอกว่าถ้าเช่นนั้นก็อย่าคบเพื่อนค้มเหล้าถ้าเลือกคบเพื่อนดีก็จะดีคบเพื่อนไม่ดีก็จะเป็นเหมือนพ่อแม่จะบอกลูกเช่นนี้
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	มีทะเลาะกันตลอดเรื่องค่าใช้จ่าย
3.การรู้ระดับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	มักจะทะเลาะกับสามีลูกเห็นบางครั้งจะตีกันลูกก็เห็น ลูกจะต่อว่าพ่อ เหตุที่ตีกันส่วนใหญ่เป็นเพราะว่าสามีมักค้มเหล้าเมามาขกลับบ้านมา บางทีลูกร้องไห้ก็จะมานั่งพูดคุยกับลูกว่าเห็นไหมลูกไม่ชอบพ่อแม่ตีกันใช่ไหมก็ต้องบอกพ่อว่าอย่าค้มเหล้า บางครั้งลูกจะสำรวจกลิ่นจากพ่อเมื่อเข้าบ้านมาและจะเตือนบอกพ่อตลอดว่าห้ามค้มเหล้าลูกจะสอนพ่อตลอดเรื่องค้มเหล้า
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรงกว่ากล่าวตักเตือนลูก	พูด คำ ให้เจ็บไปเลยไม่เช่นนั้นมันไม่กลัว
-ฉันมักจะ โกรธโมโหลูก ในทุกเรื่องที่ไม่เหมาะสม	มีหงุดหงิดทุกวันเรื่องลูกเขาเริ่มโตขึ้นพูดขากมากขึ้น ทำให้หงุดหงิดและ โกรธ โม โห
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันมีหงุดหงิด ขี้รำคาญ	หงุดหงิดรำคาญลูกมีทุกเวลาจะบ่นๆ จนกว่าลูกจะฟังแม่และถ้าลูกไม่ได้ตั้งใจ บางครั้งก็หวนให้เขาบ้าง บางครั้งก็พูดขากสังคมเดี๋ยวนี้มีอะไรมากมายที่ไม่ปลอดภัยรอบตัวที่พูดเพราะเคยผ่านมาแล้ว
-ฉันมักโต้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	มีบ่อยๆ ในการโต้ตอบบางครั้งลูกจะบ่นว่าบ่นทำไมหนวกหู บ่นไม่มีเหตุผล ลูกคนโตมักจะตอบโต้ด้วยการบ่นตอบ
-ฉันโมโหจะขวางป้าสิ่งของระบาชอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	มีบางครั้งถ้าไม่ได้ตั้งใจจะขวางเลย เพราะบางทีต้องช้ำกับลูกบ่อยเกินไป จึงเกิดความโมโห ยกตัวอย่างเหตุการณ์เช่นสั่งให้ทำสิ่งใดแล้วไม่ยอมทำเห็น ลูกถือถุงขนมอยู่ตั้งถุงขนมมาและสั่งให้ทำอะไรไม่ทำไม่ต้องกินแล้วขนมขวางใส่เลขของที่ขวางบางครั้งเป็นหิว บางครั้งจะบอกว่าไม่ต้องขอเงินแล้วลูกพูดไม่รู้เรื่องจะออกบ้านไปด้วยวิธีใดก็ได้แล้วแต่นะและอย่ามาขอเงิน
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบ ๆ	ไม่เลยแสดงเต็มที่ในอารมณ์เลยไม่เก็บกดอะไรไว้ในใจเลย

4. การให้ภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มารังแก	สอนลูกทั้งสองคนว่าถ้าใครทำอะไรลูกหรือรังแกลูก ให้ได้ตอบทันทีถ้าครูเรียกให้บอกว่าจะมาพบครู และถ้าครูไม่เรียกให้บอกครูไปเลยว่าเพื่อนทำผมก่อน ถ้ามีปัญหาผมให้แม่ผมมาจะสอนลูกอย่างนี้ ลูกคนเล็กนิสัยจะต่างจากลูกคนโตตรงที่ใจกล้าจะฆ่าสัตว์ขอบจับสัตว์มาเล่นแรงๆ และทำให้ตายหมดสัตว์ชนิดไหนที่นำรังแกลูกคนเล็กจะจับได้หมด
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่มี
5. การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ถ้ารังแกผู้อื่นจะตีลูก แต่ถ้าทำกับสัตว์ไม่ห้ามแม่เห็นว่าเป็นการเล่นแต่เล่นแรงบางครั้งทำให้สัตว์ตาย
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	มักกล่าวชื่นชมลูกคนเล็กมากกว่า ส่วนลูกคนโตไม่มีอะไรให้ประทับใจจึงไม่ค่อยได้ชม
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	มีอารมณ์ขุ่นบ้างบางครั้งไม่ได้ตั้งใจจะเถียงกันใครเถียงชนะคนนั้นถือโอกาสต่อรองได้
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	มีเล่าให้เพื่อนฟังบ่อย ๆ ที่เล่าเพราะปรับทุกข์ปรับความรำคาญทั้งพ่อของลูกและลูกเอง

(3S) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว S เด็กอายุ 10 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1. ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็นเลย			✓
2. ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> เบื่ออยากเล่นกับเพื่อนมากกว่า			✓
3. ฉันเคยได้ยื่นหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> ทุกวันแม่โมโหทุกวันทะเลาะกับพ่อทุกวัน	✓		
4. ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะทุกวัน	✓		
5. พ่อและแม่มักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> ทุกวัน	✓		

6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> รำคาญจึงไม่ทำ บางครั้งกลัวจึงทำตาม	✓		
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบเล่นเกมมากที่สุดชอบไปร้านเกม ทีวีดูเป็นบางครั้ง	✓		
8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> รำคาญเสียงบ่นของแม่กับยายขี้บ่นมากเกินไป	✓		
9.พ่อแม่และคนอื่น ๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> แม่พูดทุกวันจนจำขึ้นใจแล้ว	✓		
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> ส่วนใหญ่จะคิดเรื่องที่จะทะเลาะกับน้องแม่จะตีผมมากกว่าน้อง	✓		
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> สนับสนุน	✓		
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> พูดบ่อยมาก ๆ	✓		
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจ	✓		
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> ไม่อยากไปโรงเรียนไม่ชอบครูแต่ชอบเจอเพื่อน			✓
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> มีบางครั้งชมว่าไ้ง่ายบางครั้งแต่ผมไม่ชอบ		✓	
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> เห็นพ่อเตะหมาแม่ก็เตะด้วย	✓		
17.ฉันเป็นคนที่มีจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> เวลาแม่จะร้องไห้เสียงดัง			✓
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> แม่เล่าเรื่องในทีวีให้ฟังส่วนใหญ่เล่าละครที่ดูด้วยกัน			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> เล่าบ้างบางครั้งแต่ไม่อยากเล่ามากแม่ชอบโวยวายให้เพื่อนและต่อว่าเพื่อน		✓	
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุก <u>ตอบ</u> แกล้งเพื่อสนุกเล่นกัน	✓		

จากประเด็นถาม -ตอบ เด็กอายุ 10 ปี เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ครอบครัว S

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

นิทานที่นำไปเล่า เรื่อง ญาติผู้เฒ่าเพื่อ เรื่อง ผู้ชอบกับผู้ถูกชอบ เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห เรื่อง ฆราวาสมาร
ให้ภัยพระราชา เรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี เรื่อง กากับทหารของพระราชาหลังจากรับนิทาน 3 สัปดาห์ แล้ว
ได้รับการปฏิบัติในการเข้าร่วมกลุ่มวิจัยโดยให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยที่มีต่อครอบครัว S
ที่ปฏิบัติในการนำนิทานเล่าเพื่อสร้างต้นตอวัฒนธรรมภายในครอบครัวครั้งนี้

สังเกตจากการพูดและบุคลิกลักษณะนิสัยจากภายนอกหลังจากได้พูดคุยสัมภาษณ์ก่อนที่จะนำนิทานไป
เล่าให้บุตรฟัง ผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่นำนิทานเล่าในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องเป็นมารดาของ บุตรชาย สองคน
มารดา ใช้ลักษณะการพูดจาโผงผางพูดเสียงดัง พูดคล้องการพูดจาเปิดเผย เล่าความในใจได้ละเอียด มีความมั่นใจ
ในตนเองสูงมาก มีความเชื่อมั่นในการพูดและเชื่อมั่นในวิธีการสอนบุตรของตนเองเป็นอย่างมาก

ครอบครัว T ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว T ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณพ่อ เป็นผู้ปกครองผู้มีหน้าที่เล่านิทาน
สมาชิกครอบครัวอยู่ร่วมกันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ เด็กชาย อายุ 18 ปี เด็กชาย อายุ 9 ปี
(IT)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1) เรื่อง ความมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวต่อเด็ก ครอบครัว T

เงื่อนไข	คำถาม	คำตอบ		
		บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย
ความรักความ ห่วงใย	1. ลูกมักจะถาม ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง ไม่สบาย หรือเปล่า บ่นให้ใคร ทำไม่ร้องไห้ เหนื่อยไหม แม่/พ่อ เป็นอะไร ทำไมพ่อ/แม่โกรธ อื่นๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยถาม			✓
	2. ฉันรู้ปัญหาของลูก <u>ตอบ</u> ลูกไม่เคยเล่าอะไรให้ฟังจึงไม่รู้ปัญหาว่ามีอะไรเกิด ขึ้นกับเขาบ้างแต่คุณครูก็จะรายงานมาตามสมุดพกที่ โรงเรียนแค่ว่าการเรียนมีความสนใจมากหรือน้อยและเวลา เรียนได้คะแนนเท่าใดเท่านั้น			✓
	3. ฉันมีเวลาให้ลูก <u>ตอบ</u> ไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องทำงานรับจ้าง			✓
สร้างความมั่นใจ ไว้นือเชื่อใจ	4. ลูกมักเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่ตนเองพบ ปัญหาของ เพื่อนหรือคนอื่น ๆ รวมทั้งความสุขที่ได้พบได้เล่น คุย ปรึกษาเรื่องอื่น ๆ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าให้ฟังเลย			✓
	5. ลูกมักพูดความจริงต่อทุกคนเสมอ <u>ตอบ</u> มีโกหกบางครั้งจับได้แม่เขาจะตี			✓
	6. ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ เอาอกเอาใจคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> มีดื้อบ้างบางครั้ง		✓	

ใช้เวลาด้วยกันอย่างสร้างสรรค์	7.ครอบครัวมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่นไปว่ายน้ำ ไปเที่ยว อยู่บ้านทำงานด้วยกัน <u>ตอบ</u> ไม่ว่างพากันเที่ยวพ่อแม่ต้องทำงานทุกวันวันหยุดไม่ตรงกันแต่หากตรงกันก็จะพักผ่อนที่บ้าน			✓
	8.ฉันมักจะไปตลาด หรือไปที่อื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไปตลาดด้วยกันส่วนมากเพราะตลาดอยู่ใกล้บ้าน	✓		
	9.ฉันชอบเล่าเรื่องตลก เล่านิทานหรือเรื่องอื่น ๆ ฟังร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าเรื่องหรือเล่านิทานเลยเพราะเล่าไม่เป็น			✓
การแบ่งปัน/จิตอาสา	10.ลูกมักเสนอช่วยงานบ้าน หรืองานส่วนรวมทั้งในหมู่บ้านและโรงเรียน <u>ตอบ</u> เป็นเด็กผู้ชายมีแต่เล่นกับเพื่อนงานส่วนมากแม่เขาจะทำเองให้ช่วยก็ยังไม่ได้กลัวได้ทำซ้ำ			✓
	11.ครอบครัวมักถูกเชิญให้ไปร่วมทำทานบริจาค <u>ตอบ</u> ไปงานบุญบ้างแต่ไม่ได้บริจาคอะไรเพราะครอบครัวหาเงินกินค่า			✓
	12.ฉันแบ่งอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนบ้าน <u>ตอบ</u> มักจะชวนกันกินกับข้าวที่บ้านมากกว่าบางครั้งสังสรรค์กันบ้างพบปะเพื่อน			✓
การควบคุมอารมณ์	13.ฉันลงโทษลูกด้วยการชี้แจงเหตุผลของการลงโทษก่อนเสมอ <u>ตอบ</u> ดื้อก็จะตีเลยส่วนมากแม่ของเขาจะโมโหร้ายจะตีลูกเลยผมไม่ตีลูก			✓
	14.ฉันเคยเห็นลูกระงับความโกรธและโมโหได้ดี <u>ตอบ</u> เคยเห็นโกรธแม่เขาเอาเสื้อผ้าวางบนถนน			✓
	15.ลูกของฉันหากเล่นด้วยกันกับพี่น้องหรือเพื่อนจะเล่นกันด้วยดี <u>ตอบ</u> เล่นกับเพื่อนก็มีบ้างทะเลาะกับเพื่อนเด็กผู้ชายก็อย่างนี้เล่นด้วยกันได้ไม่นานก็จะทะเลาะกัน			✓

ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะบุคลิกนิสัยเป็นเช่นใดบ้าง โปรดอธิบาย คือบางครั้งเรียนหนังสือคุณครูบอกรักยังอ่อนหลายวิชาอยู่ ชนหน่อยเพราะเป็นเด็กผู้ชาย

(2T)แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2) สัมภาษณ์ ก่อนมีการนำนิทานไปเล่า
เรื่อง ความมีสันติวัฒนธรรมของผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่เล่านิทาน 20 เรื่อง ในครอบครัว
สันติวัฒนธรรมที่พึงมีปรากฏดังนี้

1.การมีน้ำใจแบ่งปันผู้อื่นแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำลายน้ำใจผู้อื่น	
ประเด็นสนทนา	สนทนาตอบ
-ฉันมักจะชวนลูกไปช่วยงานบุญ/งานหมู่บ้าน/งานส่วนรวม	ไม่ได้ชวนเพราะต้องทำงานลูกจะไปโรงเรียนงานบุญหมู่บ้านไม่มีเพราะเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีวัดงานหมู่บ้านไม่เคยจัดงานอะไรเลย
-หากลูกนำของกินของใช้มีราคาแพงไปให้เพื่อนฉันมักเตือนลูกไม่ให้ทำ	หากกินขนมก็บอกลูกว่าแบ่งเพื่อนด้วยหากแพงไม่มีโอกาสได้ซื้อของแพงให้ลูกเพราะเงินไม่มีเพียงพอ
-ฉันมักทำขนม สิ่งของหรืออื่น ๆ (แจก) (บริจาค) คนอื่น ๆ	ลำพังครอบครัวก็ไม่เพียงพออยู่แล้วไม่ทำแจกใครเลย
-ฉันไม่ชอบใจที่บุคคลที่ฉันช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อฉัน	ก็มีไม่พอใจก็ต่อว่าเลยเคยมีเหมือนกันที่เพื่อนคนที่เราช่วยแล้วเขากลับทำไม่ดีต่อเราแต่เขาก็ขอโทษและขำโทษให้ไปแล้วแรก ๆ โกรธพอกล้าขอโทษก็กล้ายกโทษให้
-ฉันคิดว่าการช่วยใครสักคนหนึ่งจะได้ผลบุญเพื่อผู้นั้นจะกลับมาตอบแทนฉัน	ไม่เป็นไรช่วยใครหากเขาไม่ช่วยตอบหรือตอบแทนก็ไม่เป็นไรซึ่งเขา
2.การอดทนต่อความขี้ขลาดให้โกรธ โมโห มีความอดทนต่อความโกรธ โมโหจากคำพูดและการกระทำของผู้อื่น	
-ฉันมักจะห้ามลูกไม่ให้ทำโน้นทำนี้ เช่น ห้ามดูทีวี ห้ามเล่นเกมห้ามฯลฯหากไม่ทำตามฉันจะ.	ไม่เคยห้ามหากอยู่บ้านดีไม่ชนไม่ทำความเดือดร้อนก็ให้นั่งดูไปอยู่บ้านดี
-หากมีปัญหาการเงินครอบครัวจะทะเลาะกัน	ทะเลาะทุกวัน
3.การรู้ระงับความโกรธและโมโหของตนเองได้	
-ฉันมักจะทะเลาะกับสามี/ภรรยา ให้ลูกเห็น	ทะเลาะกันลูกเห็นทุกวันแม่ของลูกชอบบ่นจุกจิกจู้จี้
-ฉันมักใช้คำพูดรุนแรง คำว่า ว่ากล่าวตักเตือนลูก	ไม่เคยด่าลูกแรง ๆ มีแต่แม่ของลูกด่าแรงดีแรง
-ฉันมักจะ โกรธ โมโหลูก ในทุกเรื่องที่เห็นว่าไม่เหมาะสม	ไม่เคยโมโหลูก
-ฉันรู้ว่าตัวของฉันขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ	ไม่เคยเป็นคนสนุกสนาน
-ฉันมักได้เถียง ตอบโต้รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่พอใจหากครอบครัวไม่เข้าใจ	ไม่ได้ตอบหากแม่ของลูกโมโหมาก ๆ จะเดินหนีไม่ตอบโต้เพราะแม่ของลูกอารมณ์ร้ายรุนแรง
-ฉันโมโหจะขวางปาลิ่งของระบษาอารมณ์ และลูกเคยเห็นด้วย	ไม่เคยแต่แม่ของลูกทำบ่อย ๆ ลูกเห็นบางครั้งลูกเองถูกของที่แม่เขาขวาง
-ฉันมักแสดงอารมณ์หงุดหงิดและแสดงความไม่พอใจอยู่เงียบๆ	บางครั้งมีหงุดหงิดเพื่อนร่วมงานแล้วกลับมาบ้านลูกบ่นก็มีหงุดหงิดแต่ก็เดินหนี

4.การให้อภัยต่อคนและสัตว์ที่ทำให้เราเดือดร้อนทั้งต่ออารมณ์และความรู้สึกของการกระทำที่ทำให้เจ็บปวด	
-ฉันมักสอนและบอกกล่าวลูกให้ได้ตอบบุคคลที่มีรังเกียจ	เคยสอนลูกว่าอย่าขอมและอย่าเสียดเปรียบคนอื่นชกเลย หากเขาชกเราก่อน
-ฉันโกรธบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัวและนำมาระบายกับคนในครอบครัวด้วยอารมณ์โกรธไม่พอใจด้วยเช่นกัน	ไม่เคยนำเรื่องที่ทะเลาะกับเพื่อนหรือคนอื่นมาให้แม่ของลูกรู้เลย
5.การให้เกียรติเคารพต่อกันคือ การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันการเคารพสัตว์ร่วมโลก การเคารพสิ่งแวดล้อม	
-ฉันจะทำโทษลูกเมื่อรู้ว่าลูกรังแกผู้อื่นหรือรังแกสัตว์	ไม่เคยเลย
-ฉันมักจะพูดหรือกล่าวชื่นชมลูกหากทำดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	ชมบ้างหากใช้ง่ายชมว่าเยี่ยมยอด เก่ง
-ฉันเคยไม่ฟังใครหากความคิดเห็นนั้นไม่ตรงกับฉัน	ไม่ฟังบ่อยๆหากเรื่องนั้นพูดซ้ำๆบ่อยๆ
-ฉันมักจะเล่าเรื่องไม่สบายใจในครอบครัวของฉันให้คนอื่นฟัง	เล่าให้เพื่อนๆ ที่กินเที่ยวด้วยกันฟังบ้างระบายความอัดอั้นใจ

(3T) แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ถาม -ตอบ เด็ก อายุ 7-12 ปี ผู้เป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง ผู้ตอบคำถาม ครอบครัว T เด็กอายุ 9 ปี

ประเด็นสนทนา/เรื่อง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย
1.ฉันมักจะเห็นครอบครัวชอบแบ่งปัน หรือชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
2.ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว <u>ตอบ</u> ไม่ได้เที่ยวที่ไหนส่วนมากจะเล่นกับเพื่อนที่สวนสนุกประจำหมู่บ้านเล่นกับเพื่อนตอนหลังเลิกเรียนและวันเสาร์ อาทิตย์			✓
3.ฉันเคยได้ยินหรือเห็นการทะเลาะกันของคนในครอบครัว <u>ตอบ</u> แม่กับพ่อทะเลาะกันทุกวันเพราะพ่อเมาทุกวันกินเหล้าตลอด	✓		
4.ช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของฉันทะเลาะกัน <u>ตอบ</u> ทะเลาะกันเมื่อวานก็ทะเลาะกันแม่เอาเตารีดขว้างใส่พ่อเลยแต่ไม่โดน	✓		
5.พ่อและแม่รักโมโหฉัน <u>ตอบ</u> แม่โมโหบ่อยมากเกือบทุกวันเลย	✓		
6.พ่อแม่บ่นต่อว่าให้ฉัน ฉันไม่พอใจจึงไม่ฟังและไม่ทำตาม <u>ตอบ</u> ไม่คือแต่ไม่เข้าใจที่แม่พูดจึงไม่ทำตามหูไม่ค่อยได้ยิน		✓	
7.ฉันชอบดูทีวี ฉันชอบเล่นเกม ฉันชอบอื่น ๆ..... ถ้ามีใครห้ามฉันจะอารมณ์ไม่ดีและไม่พอใจ <u>ตอบ</u> ชอบดูทีวีแม่ให้ดูแม่ไม่ยอมให้ออกไปเล่นแต่ชอบให้ไปนั่งบอกพ่อให้กลับบ้านเร็ว ๆ ถ้าพ่อดื่มเหล้าที่ร้านค้าหมู่บ้าน			✓

8.ฉันรู้สึกตัวเองว่าฉัน เบื่อง่าย,หงุดหงิด,ขี้รำคาญ อื่น ๆ.. <u>ตอบ</u> ไม่รู้สึกรำคาญตัวเองแต่รู้สึกรำคาญถ้าพ่อแม่ทะเลาะกันมาก ๆ		✓	
9.พ่อแม่และคนอื่นๆ เคยบอกว่าคุณ ชอบเถียง,คือไม่เชื่อฟัง,ชน,อื่น ๆ <u>ตอบ</u> บางครั้งแม่บอกว่าคือและตีด้วยไม้		✓	
10.ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่เข้าใจฉันเลย <u>ตอบ</u> รู้สึกว่าแม่ไม่รักและส่งสารพ่อที่ถูกแม่ตีบ่อย ๆ	✓		
11.ครอบครัวฉันสนับสนุนในความสามารถพิเศษของฉันเสมอ <u>ตอบ</u> ไม่เคยอนุญาตให้ทำอะไรที่ชอบ			✓
12.คนในครอบครัวมักพูดด้วยอารมณ์โกรธ โมโหกับฉัน <u>ตอบ</u> แม่มักโมโหและพูดไม่ดีกับพ่อทุกวันแต่กับหนูบางครั้งก็พูดไม่ดี		✓	
13.ฉันพอใจและภูมิใจในตัวของฉัน <u>ตอบ</u> ภูมิใจแต่อยากเป็นเหมือนเพื่อน ๆ ที่พ่อแม่ไม่ทะเลาะกัน			✓
14.ฉันเป็นคนเอาใจใส่การเรียน ชอบเรียนรู้ <u>ตอบ</u> เรียนได้แต่คะแนนไม่ดี			✓
15.ครอบครัวมักชื่นชมฉัน <u>ตอบ</u> ไม่ชม			✓
16.ฉันเห็นพ่อแม่ทำร้ายสัตว์ <u>ตอบ</u> ไม่เคยเห็น			✓
17.ฉันเป็นคนที่มีมักจะแอบร้องไห้คนเดียว <u>ตอบ</u> บางครั้งส่งสารพ่อจะร้องไห้และถ้าแม่ตีพ่อแรง ๆ จะร้องไห้ กลัว		✓	
18.ครอบครัวฉันจะเล่าเรื่องสนุก ตลกให้ฉันฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่านิทานและไม่เคยเล่าเรื่องอะไรให้ฟังเลย			✓
19.ฉันเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพื่อน หรือเกี่ยวกับความสามารถของเพื่อนให้ครอบครัวฟัง <u>ตอบ</u> ไม่เคยเล่าให้พ่อแม่ฟัง พ่อแม่ไม่ถามเลย			✓
20.ฉันแกล้งเพื่อน หรือพี่น้องเพราะสนุกดี <u>ตอบ</u> บางครั้งแกล้งเพื่อนที่โรงเรียนเพื่อนแกล้งกัน แต่ถ้าพี่ชายมาจากทหารก็จะถูกแกล้งแต่ก็สนุกอยากเล่นกับพี่และอยากให้มีพี่มา		✓	

จากประเด็นถาม-ตอบ เด็กอายุ 9 ขวบ เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครองว่าเป็นความจริง

- ข้อมูลของผู้ปกครองมีความน่าเชื่อถือ

การนำนิทานไปเล่า เรื่อง ฤๅษีผู้เอื้อเฟื้อ เรื่อง ผู้ซอกับผู้ถูกขอ เรื่อง แม่ผู้ขี้โกรธขี้โมโห เรื่อง ฆราวาสกุมารให้อภัยพระราชชา เรื่อง พรานป่ากับช่างผู้ใจดี เรื่อง กากับทหารของพระราชชา

ผลจากการนำนิทานเล่า 3 ครั้งผลที่เกิดขึ้นโดยคาดไม่ถึง

1. จากการติดตามครอบครัวผู้เป็นบิดาคิดสุร่าอย่างหนักทำให้ทะเลาะกันทุกวัน
2. ผู้เป็นมารดาบ่ยบียงไม่ยอมรับในการเล่านิทานให้ลูกฟังแทนพ่อ โดยให้เหตุผลว่าพ่อต้องรับผิดชอบลูก และอีกประการอยากคัดนิสัยของสามีให้มีความรับผิดชอบต่อลูกของตนเองที่ทำให้เกิดมา
3. จึงเกิดปัญหาในการถกเถียงให้รับผิดชอบต่อลูกด้วยการนำนิทานมาเป็นข้ออ้างต่อการดูแลลูกทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นผู้เป็นมารดาไม่ยอมรับที่จะปรับปรุงและแก้ไขที่ตนเองเป็นก่อน โดยกล่าวโทษสามีเพียงฝ่ายเดียวจึงทำให้การติดต่อเพื่อการเล่านิทานในครอบครัวจบลงด้วยเหตุผลว่ามารดาไม่ฟังเหตุผลคือดีดียงเพื่อต้องการให้พ่อใส่ใจลูกฝ่ายเดียวเท่านั้น
4. จากการสอบถามเด็ก เด็กเกิดความเขวงคว้างเจอผลกระทบที่มากจากการโต้เถียงกันถึงเรื่องความรับผิดชอบดูแลเล่านิทานให้ลูกฟังจึงเป็นปัญหาที่ไม่สามารถทำการวิจัยด้วยนิทานได้แต่ได้พบกับความขัดแย้งที่ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกันในครอบครัวเป็นการค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่รุนแรงมากและเกรงว่าจะเป็นสาเหตุทำให้ครอบครัวเกิดการทำร้ายกันที่รุนแรงมากขึ้นและด้วยผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กเพิ่มมากขึ้นจึงขอยุติการวิจัยครอบครัวนี้

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลในงานวิจัย

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้

(เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของแต่ละครอบครัวลำดับรายชื่อผู้ให้ข้อมูลนี้มีได้ตรงกับลำดับข้อมูลในบทที่ 4 แต่อย่างไร)

1. นางภาวิไล นางเมะ อายุ 28 ปี อาชีพ ขายข้าวแกง
บ้านเลขที่ 35 หมู่ 8 ตำบล ดันเปา อำเภอ สันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่
มีบุตร 2 คน คนที่ 1 เพศ หญิง อายุ 8 ปี คนที่ 2 เพศชาย อายุ 1 ขวบ 5 เดือน
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น มารดา การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 7 คน
2. คุณยาย อุ่น สิงห์กันหา อายุ 49 ปี อาชีพ รับเลี้ยงเด็ก
บ้านพักโรงเรียนสันป่าคำ หมู่ 8 ตำบล ดันเปา อำเภอ สันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่
ดูแลหลาน 2 คน เพศหญิงอายุ 15 ปี เพศชาย อายุ 10 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณยาย การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
3. น.ส กานรวิ เงินตา อายุ 36 ปี อาชีพ ชักรีด
บ้านเลขที่ 25/2 ตำบล ดันเปา อำเภอ สันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่
มีบุตร 1 คน เพศชายอายุ 11 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น มารดา การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 3 คน
4. นางวิไลภักดิ์ ตาคำ อายุ 52 ปี อาชีพ รับจ้างปั้นดินเผา
บ้านเลขที่ 107 หมู่ 8 ต.ดันเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ดูแลหลาน 1 คน เพศหญิง อายุ 9 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณยาย การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 3 คน
5. นางสมบุญ ณ เชียงใหม่ อายุ 54 ปี อาชีพ เย็บผ้า
บ้านเลขที่ 90 หมู่ 8 ต.ดันเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ดูแลหลาน 1 คน เพศชาย อายุ 10 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณยาย การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 3 คน
6. นางสาวธรรมรี แก้วเกตุ อายุ 55 ปี อาชีพ ตัดเย็บผ้า
บ้านเลขที่ 90/126 หมู่ 9 ต.ดันเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ดูแลหลาน 1 คน เพศชาย อายุ 9 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณย่า การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
7. นางกมลวรรณ หล้าขาว อายุ 33 ปี อาชีพ แม่บ้านรับจ้าง
บ้านเลขที่ 42 หมู่ 7 ซอย 6 ต.ดันเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 2 คน เพศหญิงอายุ 9 ปี เพศหญิงอายุ 15 ปี

- มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
8. นางอิม ภาใจ อายุ 38 ปี อาชีพพนักงานขายเครื่องเงิน
บ้านเลขที่ 2 หมู่ 8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 1 คน เพศหญิงอายุ 7 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 5 คน
9. นางญาณิสา เขื่อนแก้ว อายุ 28 ปี อาชีพแม่บ้านดูแลลูก
บ้านเลขที่ 24/2 ซอย 13 หมู่ 8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 3 คน เพศชายอายุ 7 ปี เพศหญิงอายุ 4 ปี เพศชาย อายุ 9 เดือน
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 7 คน
10. นางอภิฤดี ทากระเชียง อายุ 32 ปี อาชีพ แม่บ้าน
บ้านเลขที่ 64/2 หมู่ 8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 1 คน เพศหญิง อายุ 7 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
11. น.ส.กัญญาพัทธ์ เสวะกา อายุ 30 ปี อาชีพ พนักงานบริษัท
บ้านเลขที่ 90/127 หมู่ 9 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 2 คน เพศชายอายุ 8 ปี เพศหญิงอายุ 4 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 5 คน
12. นางอัสือ แซ่โหล อายุ 35 ปี อาชีพ ค้าขาย
บ้านเลขที่ 89/315 เอื้ออาทร ซอย 12 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 3 คน เพศชาย 2 คน อายุ 11 ปี เพศหญิงอายุ 5 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 5 คน
13. ฉัฐนิต คำบุ่ง อายุ 62 ปี อาชีพปักผ้า
บ้านเลขที่ 61/3 หมู่ 8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ดูแลหลาน 1 คน เพศหญิง อายุ 11 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณยาย การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 2 คน
14. นายสมบุรณ์ ปะนันแปง อาชีพค้าขาย
บ้านเลขที่ 9/2 ม.8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ดูแลหลาน 1 คน เพศหญิง อายุ 11 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณลุง การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน

15. นางสาวเวียน ณ เชียงใหม่ อายุ 44 ปี อาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้า
บ้านเลขที่ 42/2 ม.8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 1 คน เพศหญิง อายุ 7 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 3 คน
16. นายวสุเดช บุญหล้ายิ่ง อายุ 44 ปี อาชีพ ช่างตัดผม
บ้านเลขที่ 37/1 หมู่ 6 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 2 คน เพศชายอายุ 11 ปี เพศชายอายุ 18 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณพ่อ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 5 คน
17. น.ส.ภาวิไล ประนันแปง อายุ 38 ปี อาชีพ รับจ้าง
บ้านเลขที่ 35/3 ม.8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
จำนวนบุตร 1 คน เพศหญิง อายุ 7 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
18. นางลลิตา ณ หพันธ์ อายุ 30 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัวงานผู้รับเหมาก่อสร้าง
บ้านเลขที่ 378 หมู่ 4 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ. เชียงใหม่
จำนวนบุตร 2 คน เพศชายอายุ 7 ปี เพศชายอายุ 10ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
19. นางวัลลา ใหม่แก้ว อายุ 44 ปี อาชีพ เย็บผ้า
บ้านเลขที่ 11/34 หมู่ 8 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ. เชียงใหม่
จำนวนบุตร 1 คน เพศหญิง อายุ 7 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณแม่ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน
20. นายเผือก คำคำ อาชีพ รับจ้าง
บ้านเลขที่ 24/2 ม.6 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ. เชียงใหม่
จำนวนบุตร 1 คน เพศชาย อายุ 9 ปี
มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็น คุณพ่อ การอยู่อาศัยในครอบครัวมีสมาชิก จำนวน 4 คน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวิไลชญา โมพัดตามไท
วัน เดือน ปีเกิด	5 มีนาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอสอง จังหวัดแพร่
ประวัติการศึกษา	คณะมนุษยศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	กล่องสนุกเล่น ห้องเล่นเด็กเล็ก วัย 8 เดือน – 6 ปี อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	ผู้ประกอบการ

